

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsen
Datum och tid	Tisdag 29 augusti kl. 9.00
Plats	Kommunhuset i Östhammar, SR Gräsö
Sekreterare	Anna Tryblom
Ordförande	Fabian Sjöberg (M)

Gruppmöte kl. 9.00- 9.30

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslista	3
3. Uppföljning juni 2023 och helårsprognos 2023 för kommunens nämnder	4
Kl. 9.30- 9.45 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
4. Antagande av samverkansöverenskommelse med Polisen	5
Kl. 9.50- 10.00 Oskar Johansson ärende 4-6	
5. Antagande av medborgarlöfte	6
6. Antagande av trygghetsöverenskommelse Östhammar	7
7. Remissvar angående Riksgäldens förslag på kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp för 2024-2026	8
Kl. 10.00- 10.10 Anna Bergsten	
8. Avtalsförslag rörande solkraftpark	10
Kl. 10.10- 10.25 Krister Carlsson	
9. Antagande av nödvattenplan för Östhammars kommun	12
Kl. 10.25- 10.35 Maria Langen	
10. Måltidsenhetens nya prislista på skolor och särskilda boenden	14
Kl. 10.35- 10.45 Annelie Wallén	
11. Åtgärdssamordnare för vatten – förskjuten tidsplan och fördelning av kommunens medfinansiering	16
12. Remissvar till Naturvårdsverket angående havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten, OWF Stormskär och Väderskär	18
13. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige	20

Kommunstyrelsen

14. Remissvar angående förslag till strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän	21
15. Avveckling av policy för likabehandling och mångfald på jobbet	22
16. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen	24
17. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023	25
18. Utökning av verksamhetsområde för VA i Östhammars kommun - enstaka fastighet	26
19. Anmälningssärende, Samtliga kommunala bolags årsredovisningar 2022	27
20. Delegationsbeslut	28
21. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser etc.	29
22. Anmälningssärenden från nämnder	30
23. Anmälningssärenden, rapporter med mera	31
24. Information från förvaltningen	32

Kommunstyrelsen

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Kommunstyrelsen

KS-2023-531

3. Uppföljning juni 2023 och helårsprognos 2023 för kommunens nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ekonomiskt utfall och årsprognos, inklusive investeringsredovisning, per juni månad 2023 för kommunens nämnder redovisas för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Uppföljning juni 2023 samt helårsprognos 2023 för kommunens nämnder

Beslutet skickas till

Sofia Tolstoy, ekonomichef
Mattias Nilsson, budgetansvarig
Kommundirektör
Sektorchefer (bildning, omsorg, samhälle, verksamhetsstöd)

Kommunstyrelsen

KS-2023-591

4. Antagande av samverkansöverenskommelse med Polisen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar samverkansöverenskommelse med Polisen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun bedriver ett brottsförebyggande arbete för att stärka tryggheten för alla invånare. För att stärka det brottsförebyggande arbetet samarbetar kommunen med Polisen genom Lokalpolisområde Norduppland. Den tidigare samverkansöverenskommelsen löpte ut 2022-12-31 och därför föreslås att en ny överenskommelse ingås. Överenskommelsen föreslås gälla till och med 2025.

Samverkansöverenskommelsen innebär att aktörerna gemensamt arbetar med trygghetsskapande åtgärder samt förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT). Arbetet sker bland annat genom att polis och kommun gemensamt jobbar med medborgarlöften. Prioriterade områden för samverkan är barn och unga samt vuxna i deras närhet.

Beslutsunderlag

Samverkansöverenskommelse mellan Östhammars kommun och Lokalpolisområde Norduppland år 2023-2025

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsens ordförande Fabian Sjöberg (M)

Kommunpolis Bengt Eriksson

Utredare Oskar Johansson

Kommunstyrelsen

KS-2023-593

5. Antagande av medborgarlöfte

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar medborgarlöfte för perioden 2023 och 2024. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Inom ramen för det brottsförebyggande arbetet använder sig kommunen av medborgarlöfte. Detta kan ses som ett komplement till samverkansavtalet och fyller syftet att för medborgarna beskriva prioriteringar för det brottsförebyggande arbetet. Ett nytt medborgarlöfte har tagits fram tillsammans med Polisen. Medborgarlöftet stäcker sig fram till och med 2024 och innebär följande prioriteringar:

- Trygghet i hemmet
- Våga värna
- Grann- och båtsamverkan

Utöver detta föreslås att arbetet kommer få ytterligare prioriteringar genom inriktningsbeslut. Detta innebär att styrgruppen tertialsvis för det brottsförebyggande arbetet utifrån behov kommer föreslå ytterligare prioriteringar av arbetet.

Beslutsunderlag

Medborgarlöfte 2023-2024

Beslutet skickas till

Kommunpolis Bengt Eriksson

Utredare Oskar Johansson

KS-2023-592

6. Antagande av trygghetsöverenskommelse Östhammar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar trygghetsöverenskommelse Östhammar.(Bilaga)

Kommunstyrelsen delegerar till styrgruppen för det brottsförebyggande arbetet att ingå trygghetsöverenskommelse med andra aktörer.

Ärendebeskrivning

Som en del av kommuners brottsförebyggande arbete sker samverkan med ett antal aktörer. En av de aktörer som kommunen samverkar med är dagligvaruhandeln i kommunen. Det pågår en dialog med ICA om hur vi gemensamt kan arbeta för att öka tryggheten i och kring butiker i kommuner. Det föreslås därför att en trygghetsöverenskommelse ingås med ICA och Polisen. Detta är ett arbete där övriga handlare inom dagligvaruhandeln kommer ges möjlighet att ingå i samverkan. På sikt är ambitionen att även andra typer av butiker ska bjudas in i samverkan.

Samverkan föreslås ske genom inrättande av en gemensam trygghetsgrupp, stärkta kontakter mellan dagligvaruhandeln och skola. Parterna ska också verka för att genomföra gemensamma förebyggande projekt.

Polisen ingår också som en part i trygghetsöverenskommelsen och tillsammans med handlarna ska de genomföra polisens koncept ”Trygg i butik”.

Beslutsunderlag

Trygghetsöverenskommelse Östhammar

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsens ordförande Fabian Sjöberg

Kommunpolis Bengt Eriksson

Utredare Oskar Johansson

KS-2023-543

7. Remissvar angående Riksgäldens förslag på kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp för 2024-2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissvaret gällande Riksgäldens förslag på kärnavfallsavgifter, finansierings- och kompletteringsbelopp för 2024-2026. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har mottagit en remiss från Riksgälden gällande förslag på kärnavfallsavgifter, finansierings- och kompletteringsbelopp för 2024-2026. Eventuella synpunkter på förslagen ska ha inkommit till Riksgälden senast den 31 augusti 2023.

Kärnkraftsindustrin är, enligt svensk lagstiftning, ansvarig för att ta hand om det radioaktiva avfall som uppkommer vid kärnkraftverken samt för avveckling och rivning av anläggningarna. För att säkerställa finansieringen ska reaktorinnehavarna betala in kärnavfallsavgifter till kärnavfallsfonden. Avgifterna ska tillsammans med de medel som redan finns i fonden täcka de förväntade återstående kostnaderna för kärnavfallsprogrammet. Förutom att betala kärnavfallsavgifter ska reaktorinnehavarna även ställa säkerheter (finansierings- och kompletteringsbelopp).

Vart tredje år ska reaktorinnehavarna ta fram en kostnadsberäkning för de återstående kostnaderna. Kostnadsberäkningen ska tas fram i samråd mellan de olika reaktorinnehavarna vilket görs genom det gemensamma bolaget Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB). Regeringen beslutar om avgifterna men Riksgälden har i uppdrag att yttra sig över kostnadsberäkningen till regeringen samt lämna förslag på nivåer för kommande treårsperiod. I september 2022 lämnade SKB in en kostnadsberäkning och Riksgälden har nu tagit fram ett förslag på avgifter och säkerhetsbelopp för 2024-2026.

Riksgälden föreslår en ökning av kärnavfallsavgifter, finansieringsbelopp och kompletteringsbelopp för samtliga reaktorinnehavare jämfört med nu gällande nivåer. Den viktigaste förklaringen till behovet av höjda nivåer är, enligt Riksgälden, en kraftig uppräknings i reaktorinnehavarnas bedömning av de återstående kostnaderna. De återstående kostnaderna har ökat med 24 procent jämfört med föregående kostnadsberäkning.

Riksgälden identifierar i sin granskning ett flertal områden där de anser att SKB:s analys och redovisning kan förbättras och är bekymrade över att flera av dessa områden identifierats redan i tidigare granskningar men att SKB i begränsad utsträckning tagit till sig av dem.

Beslutsunderlag

Remiss med samtliga bilagor är tillgängligt via [Riksgäldens hemsida](#).

Remissvar

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Riksgälden

Verksamhetschef Växande kommun Marie Berggren

Utredare slutförvar Anna Bergsten

KS-2021-552

8. Avtalsförslag rörande solkraftpark

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att säga upp nuvarande arrendeavtal. Kommunstyrelsen ingår projekteringsavtal. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Tekniska utskottet har tidigare gett förvaltningen i uppdrag att återkomma med avtalsförslag rörande solkraftpark på fastigheten Films-Österby 3:39, KS-2021-552. Förvaltningen har nu berett ärendet och lämnar följande förslag.

Bakgrund

Förvaltningen har sedan sommaren 2021 arbetat för att möjliggöra etablering av solkraftpark på den kommunalägda fastigheten Films-Österby 3:39. Fastigheten ifråga arrenderas idag ut till privatperson, ett avtal som sträcker sig till 2037. Arrendatorn är idag redo att frångå avtalet, vilket förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen ställer sig bakom.

Fastigheten är förorenad, en problematik man kan läsa mer om i "Sandmagasinet PM". Att marken är förorenad gör den attraktiv för etablering av solkraftpark. Någon växtlighet behöver inte kontinuerligt hållas efter, och man gör heller inte anspråk på mer eftertraktad mark i form av betes- eller åkermark där opinion mot projektet kan uppstå.

En angränsande problematik är den aktivitet som idag bedrivs på området i form av crossåkande.

Förvaltningen har nu tillsammans med Helios Energy Nordic AB tagit fram ett avtalsutkast i samförstånd som bl.a. innebär att:

- Helios äger rätt att utan vederlag utreda möjligheten till etablering av solcellspark under en period om sju år.
- Om Helios finner att etablering kan företas, inom utsatt tidsperiod, så förbinder sig Östhammars kommun att ingå bifogat arrendeavtal över en tidsperiod om 50 år.
- Fastigheten är idag detaljplanerad, för att skriva ett avtal över 50 år krävs att detaljplanen upphävs för fastigheten. Östhammars kommun åtar sig att upphäva detaljplanen, Helios åtar sig att stå för de därtill hänförliga kostnaderna.

Beslutsunderlag

Förslag till projekteringsavtal

Förslag till arrendeavtal

Nuvarande arrendeavtal

Kommunstyrelsen

Sandmagasinet PM Maria Langen
Bolagspresentation Helios Energy Nordic AB
Detaljplan

Beslutet skickas till

Krister Carlsson

Merike Dahlberg

Marie Berggren

KS-2023-574

9. Antagande av nödvattenplan för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta nödvattenplanen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Kommunen har under perioden hösten 2022-2023 arbetat fram en nödvattenplan tillsammans med Gästrike Vatten. Nödvattenplanen ger riktlinjer för nödvattenförsörjning i kommunen och en gemensam grund för hur en nödsituation ska hanteras. Nödvattenplanen är en leverans i Östhammars kommuns fastställda VA-handlingsplan (december 2021) och den svarar mot kommunförvaltningens ledningsgrupps beställning av nödvattenprojektet (augusti 2022).

En situation som kräver nödvatten medför ett behov av prioritering utifrån vad som i första hand har påverkan på liv och hälsa och att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter. I planen beskrivs ansvarsförhållanden, beslutsgång och de prioriteringar som behöver göras när alla inte kan få nödvatten samtidigt. Planen redogör också för vad som gäller när kommunen behöver nödvattenförsörja användare av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen och/eller enskilda dricksvattenanläggningar. Vidare ger planen förutsättningar för olika verksamheter att planera mer i detalj för sin egen situation i händelse av brist på dricksvatten.

Till nödvattenplanen finns fem bilagor med detaljer kring estimerade nödvattenvolymer för privata hushåll och samhällsviktiga verksamheter, rutiner, lokaliseringsanalys för publika hämtställen för nödvatten, körschema vid nödvattenförsörjning samt en åtgärdsplan för stärkt operativt förmåga 2023-2026. Bilagor som innehåller känslig information om den operativa förmågan, risker och sårbarheter har sekretessbelagts enligt 18 kap. 13 § Offentlighets- och sekretesslag (2009:400).

I åtgärdsplanen har åtgärder identifierats som på kort och lång sikt kan stärka kommunens och Gästrike Vattens förmåga att hantera mer omfattande och långvariga dricksvattenstörningar. Kritiska resurser är tankbilar och större trycksatta nödvattentankar som kan användas vid en dricksvattenstörning som drabbar stora delar av kommunen eller flera kommuner samtidigt. Ambitionsnivån är att klara nödvattenförsörjning till kommunens högst prioriterade samhällsviktiga verksamheter (prioritet 1) och VA-anlutna abonnenter (prioritet 2). Detta kan möjliggöras genom samarbeten, investeringar och/eller avtal med privata aktörer. Utredningar är planlagda som åtgärder för att visa vilken väg som är mest kostnadseffektiv.

Beslutsunderlag

Nödvattenplan

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Säkerhetskyddschef/Projektägare Sektor Verksamhetsstöd: Malin Hübinette

Styrgruppsrepresentant Sektor Samhälle: Marie Berggren

Styrgruppsrepresentant Gästrike Vatten: kristina.ekholm@gastrikevatten.se

Projektledare Sektor Verksamhetsstöd: Maria Langen

VA-samordnare Sektor Samhälle: Anna Bergsten

Kommunstyrelsen

KS-2023-588

10. Måltidsenhetens nya prislista på skolor och särskilda boenden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar prislista för 2023. (Bilaga). Prislistan gäller from 1 oktober 2023.

Ärendebeskrivning

För att marknadsanpassa priset på luncher och beställning av kaffe med tillbehör i våra restauranger behöver vi höja priset för måltider för privat bruk. Höjning är en kompensation för de ökade livsmedels- och lönekostnader som följer av nuvarande omvärldsläge och vi behöver justera våra priser enligt bilaga "Prislista 2023".

Vi behöver kunna motivera för skattemyndigheten att ingen subventionering av pris på måltider förekommer. I huvudsak är det personal på skola och särskilda boenden som är betalande gäster. På äldreboenden förekommer även ett fåtal andra externa gäster. Den interna faktureringen förekommer vid personalmöten eller när chef vill erbjuda all personal att delta vid t ex kräftskiva, påsk- eller julbord, nyårsmiddag eller liknande.

Vi vill även ha en möjlighet att reducera den miljöpåverkan vårt matsvinn utgör. I stället för att kasta den mat som vi inte kan återanvända i våra kök kan vi sälja den till ett reducerat pris. Måltidsenhetens övergripande mål är att reducera matsvinnet och en av åtgärderna för att minska matsvinnet är att erbjuda så kallad "kliMATlåda". Prislista 2023 innefattar även pris på kliMATlåda som utgör en möjlighet att reducera den miljöpåverkan vårt matsvinn utgör.

I anslutning till att lunchserveringen har avslutats säljs den mat vi inte kan återanvända i våra kök till ett reducerat pris. Köparen har med sig egen matlåda och plockar direkt från serveringen. Måltidspersonal i respektive restaurang ansvarar för att, med hänsyn tagen till en aptitlig och inbjudande måltidsmiljö, minimera mängden mat som exponeras och därmed inte kan återanvändas. Måltidspersonal tillsammans med kock, i respektive kök, ansvarar för att ingen överproduktion av mat sker. Dessa åtgärder leder till att minimera mat till försäljning av "kliMATlåda", vilket är vårt övergripande mål. Maten som finns till försäljning ska vara säker att äta. Det är måltidspersonalen, i respektive kök, som ansvarar för bedömning utifrån egenkontroll enligt HACCP. Köparen ansvarar för att maten hanteras på ett säkert och hygieniskt sätt efter köpet. Utifrån ovanstående riktlinjer har vi bedömt att försäljningen av kliMATlådan inte utgör någon konkurrens mot privata aktörer.

Beslutsunderlag

Prislista 2023

Aktuell prislista

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Sektor verksamhetsstöd, Verksamhetschef Måltid och Städ, Annelie Wallén

Kommunstyrelsen

KS-2021-736

11. Åtgärdssamordnare för vatten – förskjuten tidsplan och fördelning av kommunens medfinansiering

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ändra tidplan och fördelning av medfinansiering till LOVA-projektet åtgärdssamordnare för vatten. Medfinansieringen omfattar samma totalsumma och belastar som tidigare utvecklings- och strukturfonden.

Den nya fördelningen omfattar 55 000 kr år 2022 (utbetalat), 370 000 kr år 2023, 370 000 kr år 2024 och 315 000 kr år 2025.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen gav vid sammanträde 2021-11-30 §302 förvaltningen i uppdrag att ansöka om LOVA-bidrag för projektet åtgärdssamordnare för vatten för Östhammars kommun. För att erhålla LOVA-bidraget krävdes medfinansiering. Kommunstyrelsen beslutade i samband med uppdraget att bidra med medfinansiering till projektet från utvecklings- och strukturfonden motsvarande 185 000 kr år 2022, 370 000 kr år 2023, 370 000 kr år 2024 samt 185 000 kr år 2025.

Syftet med en åtgärdssamordnare är att fokuserat och i nära samverkan med lokala aktörer som markägare, verksamhetsutövare och andra intressenter, arbeta med konkreta åtgärder för bättre vattenkvalitet. Projektet bedömdes vara relevant och beviljades 2 204 000 kr av Länsstyrelsen med start år 2022.

Enligt projektplanen skulle arbetet inledas vid halvårsskiftet 2022 men kunde först påbörjas när en projektledare fanns på plats 1 december 2022. Östhammars kommun har möjlighet att skjuta på projekttiden fem månader, från ursprungliga 1 juli 2022- 30 juni 2025 till nytt förslag 1 dec 2022 – 30 nov 2025, men behöver då ta beslut om ändrad tidplan och förändrad fördelning av medfinansiering för att erhålla hela bidraget på 2 204 000 kr från Länsstyrelsen.

Den föreslagna omfördelningen innebär att 130 000 kr av de 185 000 kr som avsattes som medfinansiering för 2022 behöver omfördelas till 2025, vilket motsvarar en medfinansiering på 315 000 kr år 2025.

Beslutsunderlag

KS 2021-11-30_§ 302 Protokollsutdrag

Kommunstyrelsen

KS 2021-11-30 Bilaga § 302

Beslutet skickas till

Sektor Verksamhetsstöd: Ekonomi

Magnus Andersson, Ekonomienheten

Ulf Andersson, Sektorschef Samhälle

Marie Berggren, Verksamhetschef Väckande kommun

Camilla Andersson, miljösekreterare

Tora Jonsson, åtgärdssamordnare vatten

Kommunstyrelsen

KS-2023-542

12. Remissvar till Naturvårdsverket angående havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten, OWF Stormskär och Väderskär

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissvaret angående etablering av havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

USA, Kanada och Europa samarbetar i konventionen om miljökonsekvensbedömning i ett gränsöverskridande sammanhang kallad Esbokonventionen. Här finns krav på att informera grannländer och allmänheten om planerade verksamheter som kan orsaka miljöeffekter (ex. havsbaserad vindkraft).

Ilmatar Offshore AB planerar att ansöka om tillstånd för vindkraftpark Stormskär och Väderskär till havs inom Ålands territorialvatten. Vindkraftparkens planerade totala effekt är maximalt cirka 2,5 GW. Projektområdena för Stormskär och Väderskär är belägna minst cirka 15 km från Ålands norra kust, cirka 45 km från finska kusten och cirka 60 km från den svenska kusten. Vindkraftparken Stormskär och Väderskär beräknas bestå av maximalt 131+31 vindkraftverk. Inom vindkraftparken kommer även tillhörande utrustning som transformatorstationer och internkabelnät att anläggas. Totalhöjden för vindkraftverken kommer maximalt att vara 400 m.

Naturvårdsverket är enligt miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966) ansvarig myndighet att lämna och ta emot underrättelser och i övrigt fullgöra de skyldigheter som följer av förordningens 24 §. Om Sverige begär att få delta i miljöbedömningen gällande de båda projekten sänds den kommande miljökonsekvensbeskrivningen på samråd till Sverige i enlighet med Esbokonventionens artikel 4–5.

Östhammars kommun har blivit ombedd att lämna synpunkter på om vindkraftsprojekten kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige och om det finns behov av att Sverige fortsatt medverkar i miljökonsekvensbedömningen. Samt lämna synpunkter på de potentiellt gränsöverskridande effekter och vad som bör ingå i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Beslutsunderlag

Remissvar

Samrådsunderlag

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Tjänstemannayttrande samt remissvar skickas per e-post till registrator@naturvardsverket.se senast 15 september. Ange ärendenummer NV-04998-23 och ”Stormskär och Väderskär” i ämnesraden.

Alice Möller

Merike Dahlberg

KS-2023-224

13. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner inkomna redovisningar av partistöd samt att partistöd utbetalas för år 2023 till samtliga partier i fullmäktige.

Ärendebeskrivning

Utbetalningen av partistöd regleras i kommunallagens 4 kapitel och Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Kommunfullmäktige ska årligen besluta om utbetalning av partistöd. De partier som tar emot partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet används för det ändamål som beskrivs i kommunallagen: stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. En särskild granskare som mottagaren av partistödet utser ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts, även denna redovisning ska lämnas in. Handlingarna ska lämnas in senast sex månader efter räkenskapsårets utgång, dvs. för perioden 2022-01-01 till 2022-12-31 ska handlingarna ha lämnats innan 2023-06-30.

För 2022 har samtliga partier som har mandat i fullmäktige lämnat någon form av redovisning och granskningsrapport. Kommunens regler innehåller ingen bestämmelse om den exakta utformningen av redovisningen. Om redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § tredje stycket kommunallagen inte lämnats in i tid kan kommunfullmäktige besluta att inget stöd betalas ut för nästkommande år. Påminnelse skickades ut till samtliga partier om att lämna in handlingar 2023-06-15.

Beslutsunderlag

Inlämnade handlingar från samtliga partier

Regler för kommunalt partistöd via kommunens [webbplats](#)

Beslutet skickas till

Samtliga gruppledare i fullmäktige

Sektor verksamhetsstöd: ekonomi

Kommunstyrelsen

KS-2023-510

14. Remissvar angående förslag till strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidbrandmän

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissvaret. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Två tredjedelar av de svenska brandmännen är deltidbrandmän på mindre orter och i glesbygd. Om svensk räddningstjänst ska kunna leva upp till målet att i hela landet bereda människor skydd mot olyckor, måste personalförsörjningen av deltidbrandmän fungera.

Östhammars kommun är remissinstans för Förslag – strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidbrandmän. Remissvaret har tagit stöd av Uppsala Brandförsvares synpunkter.

Beslutsunderlag

Remiss

Remissvar

Beslutet skickas till

Elin Fogelström

Kommunstyrelsen

KS-2023-435

15. Avveckling av policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avveckla Policy för likabehandling och mångfald på jobbet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott har gett förvaltningen i uppdrag att se över styrdokument i syfte att se över behovet av styrdokument samt i förekommande fall aktualisera dem.

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet refererar i flera delar till lagstiftning som gäller oavsett om de står i policyn eller inte. Den *Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet* som är framtagen är en god och tillräcklig vägledning till chefer och medarbetare i Östhammars kommun. De delar som inte är lagstiftning utan kommunens egna ambitioner kan med fördel skrivas in i inledningen av riktlinjen.

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet föreslås avvecklas.

Beslutsunderlag

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats på KF 2023-06-13 §76 där det utgick då fel beslutsunderlag var kopplat till ärendet.

På arbetsutskottet 2023-08-22 § 129 deltog inte Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen (S) i beslutet.

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Individ- och familjenämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Kommunstyrelsen

Lina Edlund, Ulf Andersson, Christina Stenhammar, Pauliina Lundberg, Peter Nyberg, Sara Ersund, Marcus Jakobsson, Elin Söderlind

Revisionen

Kommunstyrelsen

Webbredaktionen för avpublicering av avvecklade dokument

Kommunstyrelsen

KS-2023-355

16. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av informationen.

Ärendebeskrivning

Enligt riktlinjen ”Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn” ska kommunfullmäktige årligen ta del av en rapport som är en sammanställning och analys av inrapporterat underlag från verksamheterna avseende deras arbete utifrån barnkonventionen. Denna rapport visar att kommunens verksamheter är uppmärksammade på det nya regelverket och den övervägande delen har implementerat strukturerade metoder för att hantera beslut som påverkar barn.

Beslutsunderlag

Rapport avseende kommunens arbete utifrån barnkonventionen under 2022.

Ärendets behandling

Ärendet hanterades på arbetsutskottet 26 juni § 110 men innehöll fel underlag. Ärende ska därför hanteras igen med korrekt underlag.

Beslutet skickas till

Sektor Samhälle; Elin Dahm, Sanna Hansson

Kommunstyrelsen

KS-2023-527

17. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Protokollsutdrag IFN 2023-06-15 §79

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

KS-2023-590

18. Utökning av verksamhetsområde för VA i Östhammars kommun - enstaka fastighet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att utöka verksamhetsområde för vatten och spillvatten i enlighet med bilaga: Foghammar. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Beslutsförslaget omfattar en fastighet som planerar anslutas till kommunalt vatten och spillvatten efter beslutat bygglov.

I Östhammar Vatten AB:s uppdrag som VA-huvudman ingår att bereda förslag på ändringar av verksamhetsområdet för VA inom Östhammars kommun för beslut i kommunfullmäktige. Det är av stor vikt att verksamhetsområde för VA i enlighet med Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) är beslutat och uppdaterat. Avstämning av nytillkomna bostäder som underlag för utökning av verksamhetsområdet görs löpande och minst en gång per år.

Bakgrund

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska kommunfullmäktige besluta om vilka geografiska områden som ska ingå i verksamhetsområdet för VA. Syftet med det kommunala ansvaret är att trygga en långsiktigt hållbar vattenförsörjning och avloppshantering med hänsyn till människors hälsa och miljö i befintlig eller blivande bebyggelse.

Verksamhetsområde för VA är ett geografiskt avgränsat område inom vilket Lagen om allmänna vattentjänster gäller. Det innebär såväl rättigheter som skyldigheter för VA-huvudman och fastighetsägare. VA-huvudmannen är skyldig att skyndsamt och så länge behov finns ordna med den vattentjänst eller de vattentjänster som verksamhetsområdet avser. Fastighetsägaren har motsvarande rätt att försörjas av den allmänna VA-anläggningen och är avgiftsskyldig för vattentjänsterna inom verksamhetsområdet där fastigheten ligger.

Beslutsunderlag

Bilaga: Foghammar

Beslutet skickas till

Östhammar Vatten

Kommunstyrelsen

KS-2023-622

19. Anmälningssärende, Samtliga kommunala bolags årsredovisningar 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av årsredovisningar för hel- och delägda bolag 2022.

Ärendebeskrivning

Följande bolag har kommunen något ägande i:

- a) Dannemora Gruvfastigheter AB
- b) Östhammar Vatten AB
- c) Gästrike Vatten AB
- d) Hargs Hamn AB
- e) Visit Roslagen AB
- f) Gimo utbildnings AB
- g) Inera, litet ägande (fem aktier)

Årsredovisningarna ska läggas fram på bolagens ordinarie bolagsstämma.

Beslutsunderlag

Årsredovisningar för:

- a) Dannemora Gruvfastigheter AB
- b) Östhammar Vatten AB
- c) Gästrike Vatten AB
- d) Hargs Hamn AB
- e) Visit Roslagen AB
- f) Gimo Utbildning AB

Beslutet skickas till

Bolagen

Kommunstyrelsen

KS-2023-203**20. Delegationsbeslut****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Ärende	Beslutsfattare
2023.06.01 - 2023.06.30	Beslut enligt 4 kap. 1-2 §§ samt 11 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL)	Stefan Rotmil Linda Hårsta Löfgren Adam Maquad Anna-Karin Bexelius Andreas Söderqvist
2023.06.16	Beslut om anställning	Joel Axberg
2023.07.10	Beslut om anställning	Marianne Pahlson
2023.07.27	Anmälan av brott mot kommunen	Pauliina Lundberg
2023.03.15 2023.05.29 - 2023.08.09	Beslut om anställning	Niina Johansson
2023.06.02	Beslut om anställning	Malin Andersson
2023.06.26	Beslut om anställning	Malin Andersson

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

21. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser etc.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

a) Gästrike Vatten AB, årsstämma

Diarienummer: KS-2023-621

Protokoll och handlingar från Gästrike Vatten ABs årsstämma 2023

b) Östhammar Vatten AB, årsstämma

Diarienummer: KS-2023-621

Protokoll och handlingar från Östhammar Vatten ABs årsstämma 2023

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

22. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens nämnder, inklusive gemensamma nämnder.

a) Protokoll Lokala säkerhetsnämnden

Diarienummer: KS-2023-228

Protokoll från sammanträde 2023-08-17

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

23. Anmälningssärenden, rapporter med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

b) Aktuellt i slutförvarsfrågan

Diarienummer: KS-2023-1

Rapport för perioden 2003-07-04 – 2023-10-03. Rapporten omfattar av senaste nytt om slutförvarsansökningarna och övrig aktuell information.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

24. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen tar del av aktuell information:

Budgetuppföljning och helårsprognos Östhammars kommun

2023-06-30

ÖSTHAMMARS KOMMUN

(belopp i tkr)

NÄMND	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
1 Kommunstyrelsen	-258 386	-267 618	-9 232	-127 333	-122 725	4 608
2 Bygg- och miljönämnden	-5 264	-5 864	-600	-2 444	-1 183	1 261
3 Kultur- och fritidsnämnd	-45 595	-45 595	0	-22 572	-21 202	1 370
6 Barn- och utbildningsnämnden	-607 951	-607 951	0	-303 666	-289 866	13 799
7 Vård- och omsorgsnämnden	-142 593	-149 762	-7 169	-63 773	-64 645	-872
8 Individ- och familjenämnden	-409 884	-413 450	-3 566	-204 352	-200 458	3 894
KS Finanser	1 492 239	1 500 196	7 957	746 119	724 186	-21 934
RESULTAT (exkl fsg stadsnät)	22 566	9 955	-12 611	21 980	24 107	2 127
REAVINST STADSNÄT	0	16 993	16 993	0	16 993	16 993
RESULTAT ÖSTHAMMARS KOMMUN	22 566	26 948	4 382	21 980	41 100	19 120

KOMMUNSTYRELSEN

(belopp i tkr)

SEKTOR	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
POLITIK/STAB	-63 402	-62 640	762	-31 667	-29 064	2 602
VERKSAMHETSSTÖD	-116 282	-118 881	-2 599	-56 766	-55 209	1 557
SAMHÄLLE (exkl fsg stadsnät)	-71 127	-80 471	-9 344	-35 467	-35 241	226
BILDNING	-7 575	-5 625	1 950	-3 433	-3 211	222
Resultat verksamhet (exkl finans)	-258 386	-267 617	-9 231	-127 333	-122 725	4 607
PENSIONER	-37 366	-41 500	-4 134	-18 683	-40 247	-21 564
INTERNRÄNTA	20 731	22 800	2 069	10 366	11 375	1 009
Delsumma	-16 635	-18 700	-2 065	-8 317	-28 872	-20 555
SKATTER OCH BIDRAG	1 510 374	1 524 396	14 022	755 187	757 225	2 038
RÄNTENETTO	-1 500	-5 500	-4 000	-750	-4 167	-3 417
Delsumma	1 508 874	1 518 896	10 022	754 437	753 058	-1 379
Resultat finans	1 492 239	1 500 196	7 957	746 120	724 186	-21 934
RESULTAT (exkl fsg stadsnät)	1 233 853	1 232 579	-1 274	618 787	601 461	-17 327
REAVINST STADSNÄT	0	16 993	16 993	0	16 993	16 993
RESULTAT KS inkl FINANSER	1 233 853	1 249 572	15 719	618 787	618 454	-334

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
SAMHÄLLE	BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN	-2 383	-2 383	0	-1 182	-852	329
SAMHÄLLE	BYGG	-939	-1 838	-900	-422	-859	-437
SAMHÄLLE	MILJÖ	-790	-990	-200	-206	632	838
SAMHÄLLE	DETALJPLANEVERKSAMHET	-1 152	-652	500	-635	-104	530
RESULTAT BMN		-5 264	-5 864	-600	-2 444	-1 183	1 261

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
SAMHÄLLE	Kultur- och fritidschef	-2 437	-2 437	0	-1 211	-822	390
SAMHÄLLE	Ung fritid	-3 975	-3 975	0	-1 962	-1 542	419
SAMHÄLLE	Fritid och hälsa	-20 452	-20 452	0	-10 055	-9 873	182
SAMHÄLLE	Kultur och bibliotek	-18 731	-18 731	0	-9 345	-8 965	380
RESULTAT KFN		-45 595	-45 595	0,0	-22 572	-21 202	1 370

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	FUNKT	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
BILDNING	BILDNING, STAB	-240 654	-234 555	6 099	-120 230	-110 999	9 231
BILDNING	GYMNASIET OCH VUXENUTBILDNING	-60 564	-60 564	0	-29 792	-28 261	1 530
BILDNING	GRUNDSKOLA	-200 918	-206 019	-5 100	-100 793	-98 774	2 019
BILDNING	FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	-100 085	-101 082	-997	-49 938	-50 092	-155
BILDNING	KULTURSKOLAN	-5 731	-5 731	0	-2 914	-1 740	1 174
RESULTAT BUN		-607 951	-607 951	0,0	-303 666	-289 866	13 799

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
OMSORG	OMSORG, STAB	-50 862	-34 083	16 779	-25 390	-7 842	17 548
OMSORG	PRODUKTION, STAB	-9 596	-9 861	-265	-4 717	-5 937	-1 220
OMSORG	SÄRSKILT BOENDE, ÄLDRE	-1 100	-7 205	-6 105	2 444	-3 875	-6 319
OMSORG	ORDINÄRT BOENDE	-33 814	-50 443	-16 629	-13 736	-22 876	-9 140
OMSORG	HSL	-28 303	-29 252	-949	-13 994	-15 029	-1 035
OMSORG	ENH F HJÄLPM O FÖREB INS	-9 210	-9 210	0	-4 583	-4 160	423
OMSORG	FUNKTIONSVARIATION	-9 708	-9 708	0	-3 797	-4 925	-1 128
RESULTAT VON		-142 593	-149 762	-7 169	-63 773	-64 645	-872

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

(belopp i tkr)

SEKT	ENHET	BUDGET 2023	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
OMSORG	MYNDIGHET, STAB	-6 419	-6 119	300	-3 182	-749	2 433
OMSORG	ÖPPENVÅRD	-8 268	-8 268	0	-4 062	-3 563	499
OMSORG	BARN- OCH UNGDOM, MYNDIGH	-34 202	-34 202	0	-16 905	-16 666	240
OMSORG	VUXEN, MYNDIGHET	-23 224	-23 224	0	-11 421	-10 257	1 164
OMSORG	BOSTADSANPASSNING	0	-3 062	-3 062	8	-1 453	-1 461
OMSORG	ÄLDRE OCH LSS, MYNDIGHET	-336 159	-337 560	-1 401	-167 984	-167 442	542
OMSORG	NÄMND O POLITIK	-1 612	-1 015	597	-806	-327	479
RESULTAT IFN		-409 884	-413 450	-3 566	-204 352	-200 458	3 894

INVESTERINGAR

(belopp i tkr)

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023	Varav	BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE	BUDGET ACK	UTFALL ACK	AVVIKELSE
						2023	HELÅR	JUNI	JUNI	PERIOD
KS	Inv proj Tek expl bost.omr	6004 Prästgårdshöjden Alunda	3 600		3 600	3 600	0	1 800	680	1 120
KS	Inv proj Tek expl bost.omr	6410 Exploatering klockarbacken kor	23 000		3 000	0	23 000	11 500	0	11 500
	Summa 50		26 600		6 600	3 600	23 000	13 300	680	12 620
KS	Inv proj Tek expl industri.omr	6014 Industrimark Klev	6 000		0	0	6 000	3 000	0	3 000
	Summa 51		6 000		0	0	6 000	3 000	0	3 000
KS	Inv proj Tek G/C vägar	6491 GC-väg Kyrkogatan	3 500		3 500	3 500	0	1 750	0	1 750
KS	Inv proj Tek G/C vägar	6492 GC-väg Prästgårdsvägen	5 500		5 500	5 500	0	2 750	0	2 750
	Summa 52		9 000		9 000	9 000	0	4 500	0	4 500
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6281 Öregrunds hamnområde	3 000		3 000	240	2 760	1 500	366	1 134
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6289 Dammåtgärder Hammardamm	1 808		1 808	1 808	0	904	730	174
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6295 Belysningsförstärkning	300		0	300	0	150	0	150
KS	Inv proj Tek övr infrastruktur	6468 Trafiksäkerhetsåtgärder	2 490		1 490	2 490	0	1 245	4	1 241
	Summa 53		7 598		6 298	4 838	2 760	3 799	1 100	2 699

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023			PROGNOS	AVVIKELSE	BUDGET ACK	UTFALL ACK	AVVIKELSE
			Varav	BFL2	2023	2023	HELÅR	JUNI	JUNI	PERIOD
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6200 Ofördelat fastigheter	5 000	0	5 000	0	2 500	60	2 440	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6211 Nya skolan, Östhammar	0	0	4 000	-4 000	0	5 534	-5 534	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6218 Förskolan Myran Alunda proj	2 000	2 000	2 000	0	1 000	127	873	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6223 Förskolan Fröet Östhammar prc	21 836	21 836	21 836	0	10 918	19 869	-8 951	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6224 Förskolan Mineralen Österbybr	0	0	497	-497	0	501	-501	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6426 Utbyggnad Olandsskolan	0	0	0	0	0	93	-93	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6427 Skolor i Gimo	5 000	0	5 000	0	2 500	0	2 500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6429 Förskola Gimo	5 000	0	5 000	0	2 500	0	2 500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6434 Förskolelokaler Östhammar	5 000	5 000	5 000	0	2 500	0	2 500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6436 Kommunhuset Östhammar	5 000	5 000	5 000	0	2 500	308	2 192	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6437 Frösåkershallen Östhammar	3 000	3 000	3 700	-700	1 500	1 152	348	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6439 Sporthall Gimo	1 000	1 000	3 000	-2 000	500	0	500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6469 Övervakningssystem	835	835	0	835	417	0	417	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6501 Ofördelade Lekplatser	2 500	0	2 500	0	1 250	0	1 250	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6502 Fsk Alunda/Österbybruk	1 000	0	1 000	0	500	0	500	
KS	Inv proj Tek vhtlokaler	6503 Alunda Landbad	10 000	0	10 000	0	5 000	0	5 000	
	Summa 54		67 171	38 671	73 533	-6 362	33 586	27 644	5 941	

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023	Varav	BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE	BUDGET ACK	UTFALL ACK	AVVIKELSE
						2023	HELÅR	JUNI	JUNI	PERIOD
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6231 Solpaneler Vallonskolan	1 800		1 800	300	1 500	900	49	851
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6238 Ventilation Rubinen	100		100	0	100	50	0	50
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6450 Energieff. Öregrund skola	6 913		6 913	4 000	2 913	3 456	2 732	725
KS	Inv proj Tek energieffektiv	6498 Energieff. åtgärder, oför	6 206		4 206	2 000	4 206	3 103	0	3 103
	Summa 55		15 019		13 019	6 300	8 719	7 509	2 781	4 729
KS	Inv proj Tek övriga	6234 Räddningstjänsten Östhammar	1 500		1 500	0	1 500	750	0	750
KS	Inv proj Tek övriga	6299 Arbetsmaskiner gata/fast	800		0	800	0	400	46	354
KS	Inv proj Tek övriga	6446 Förvaltningssystem	2 464		2 464	2 464	0	1 232	0	1 232
KS	Inv proj Tek övriga	6530 Ofördelat Civilförsvar/beredsk	5 000		0	5 000	0	2 500	0	2 500
KS	Inv proj Tek övriga	6531 Strategiska Inköp Mark	5 000		0	0	5 000	2 500	0	2 500
KS	Inv proj Tek övriga	7801 Bredband	2 000		0	1 000	1 000	1 000	0	1 000
	Summa 57		16 764		3 964	9 264	7 500	8 382	46	8 336
KS	Inv proj Renhållning	6599 Renhållning, ofördelat	4 500		3 000	3 000	1 500	2 250	0	2 250
	Summa 59		4 500		3 000	3 000	1 500	2 250	0	2 250
KS	Inv Kommunledningen	7501 Oförutsett KS	2 500		0	0	2 500	1 250	0	1 250
KS	Inv Kommunledningen	7515 Digitalisering	2 000		0	1 000	1 000	1 000	0	1 000
	Summa 75		4 500		0	1 000	3 500	2 250	0	2 250
Summa KS			157 152		80 552	110 535	46 617	78 576	32 251	46 325

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	PROJ	BUDGET 2023	Varav	BFL2	PROGNOS 2023	AVVIKELSE HELÅR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD
BMN	Inv Bygg- o miljönämnden	7000 Ofördelat BMN	200		0	0	200	100	0	100
	Summa 70		200		0	0	200	100	0	100
Summa BMN			200		0	0	200	100	0	100
KFN	Inv Kultur- o fritidsnämnden	7200 Ofördelat KFN	1 700		0	1 100	600	850	0	850
	Summa 72		1 700		0	1 100	600	850	0	850
Summa KFN			1 700		0	1 100	600	850	0	850
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8001 Invent. gr.sk.pl. Österbybruk	629	629		629	0	315	25	289
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8012 Möbler Brukslyse gymnasiet 15 år	600	600		0	600	300	0	300
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8016 Invent. gr.sk.pl. Alunda	675	675		675	0	338	32	306
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8027 Öregrundsskolan inventarier	200	200		0	200	100	89	11
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8037 Frösåkersskolan inventarier	2 170	2 170		2 170	0	1 085	211	874
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8038 Ny förskola Östhammar	2 000	2 000		2 000	0	1 000	0	1 000
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8039 Ny förskola Österbybruk	1 530	1 530		1 530	0	765	315	450
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8500 Ofördelat Återinv förskolor	0	-1 500		1 500	-1 500	0	0	0
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8501 Ofördelat Återinv grundskolor	0	-2 500		2 500	-2 500	0	0	0
BUN	Inv proj Barn- o utb nämnden	8502 Ofördelat Återinv övr verksamh	3 700	3 200		500	3 200	1 850	0	1 850
	Summa 80		11 504	7 004		11 504	0	5 752	672	5 080
Summa BUN			11 504	7 004		11 504	0	5 752	672	5 080
VON	Inv proj Socialnämnden	9000 Möbler o inventarier vhtlokal	1 200	0		1 200	0	600	0	600
VON	Inv proj Socialnämnden	9001 Hjälpmedel	700	0		700	0	350	0	350
VON	Inv proj Socialnämnden	9003 Digitalisering	400	0		400	0	200	0	200
VON	Inv proj Socialnämnden	9012 Parkvägen	0	0		0	0	0	175	-175
	Summa 90		2 300	0		2 300	0	1 150	175	975
Summa VON			2 300	0		2 300	0	1 150	175	975
SUMMA	INVESTERINGAR		172 856	87 556		125 439	47 417	86 428	33 098	53 330

Samverkansöverenskommelse mellan Östhammars kommun och Lokalpolisområde Norduppland år 2023-2025

Östhammars kommun och Lokalpolisområde Norduppland tecknar härmed följande överenskommelse om samverkan i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Syfte

Syftet med överenskommelsen är att genom samverkan mellan polis och kommun att skapa en ökad trygghet för invånare och besökare i Östhammars kommun.

Genom ett nära arbete mellan kommun och polis kan trygghet och hälsa stärkas. Genom prioritering av insatser mot barn och unga kan ungas uppväxt och välbefinnande stärkas samtidigt som det lägger grunden för ett tryggare samhälle även i framtiden.

Prioriterade områden

Barn och unga samt vuxna i deras närhet ska särskilt prioriteras inom ramen för samverkan. Vidare ska arbetet med ett förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) prioriteras.

Åtaganden

Parterna ska tillsammans arbeta med det brottsförebyggande arbetet samt det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT). Genom denna överenskommelse åtar sig parterna att gemensamt arbeta för att leverera så kallade medborgarlöften till invånarna.

Avtalets giltighetstid

Samverkansöverenskommelsen träder i kraft när båda parter skrivit på överenskommelsen och gäller till och med 2025-12-31. Förtydligande avseende precisering och prioritering kan komma att upprättas under avtalsperioden.

X

Fabian Sjöberg
Kommunstyrelsens ordförande

X

Tomas Eriksson
LPO chef Norduppland

Medborgarlöfte för Östhammars kommun 2023-2024

Samverkan mellan kommun och polis är nyckeln till ett framgångsrikt och effektivt brottsförbyggande arbete. Ett viktigt instrument för detta är medborgarlöften. De kan ses som ett komplement till det samverkansavtal som redan idag finns mellan kommun och polis. Medborgarlöftet ska bidra till att öka tryggheten och minska brottsligheten i området.

Enligt den trygghetsundersökning polisregion Mitt genomförde för bland annat Östhammars kommun kan man se att tryggheten i kommunen är hög. Arbetet med trygghetsskapande är att behålla denna höga trygghet samt att i möjligaste mån öka denna.

LPO Norduppland och Östhammars kommun arbetar med att regelbundet ta fram en gemensam lägesbild. Lägesbilden består av brottsstatistik, inhämtad information från kommunens verksamheter. Målet är att också inhämta information från valda delar av näringslivet samt föreningslivet.

Lägesbilderna ligger sedan som grund för inriktningsbeslut som tas tertiälvís av kommunens styrgrupp där även Polisen ingår

Åtgärder i dessa inriktningsbeslut bör utgå från vetenskapliga teorier och evidensbaserade metoder.

Medborgarlöftet för 2023-2024 blir:

Gemensamt framtagande av inriktningsbeslut för det brottsförebyggande arbetet.

Syftet med dessa är att vi skall kunna jobba med det som för tillfället är som mest aktuellt.

Detta genom att:

Fortsätta och utveckla arbetet med att regelbundet ta fram gemensamma lägesbilder över situationen i kommunen och med dessa som grund, tertiälvís arbeta fram ett gemensamt inriktningsbeslut med relevanta åtgärder för kommande tertiäl.

Ett fortsatt arbete kring den upplevda tryggheten i hemmet.

Syftet är att stärka tryggheten i hemmet. Kommunen och polisen skall gemensamt jobba för att öka tryggheten i kommunen avseende brott i nära relation, hot och våld samt stöldbrott/inbrott i bostad.

Detta genom att:

Fortsätta arbetet med att utveckla ”Våga värna” som är ett samarbete mellan Östhammars kommun, Östhammarshem, Polisen, Skadeservice, Hyresgästföreningen samt kvinnojouren Freja. Det är ett stort mörkertal gällande anmälningar i brott i nära relation. När fokus läggs på grupper med ett förmodat mörkertal kan det komma att påverka brottsstatistiken på ett negativt sätt. I detta fall är det ett positivt utfall om anmälningsbenägenheten ökar.

Fortsätta med spridningen av koncepten Grannsamverkan och Båtsamverkan.

Uppföljning

Uppföljning sker löpande i styrgruppen

Östhammar den

Kommunstyrelsens ordförande

Chef LPO Norduppland

Trygghetsöverenskommelse Östhammar

Följande åtgärder har vi, dagligvarubutikerna i Östhammars kommun, Lokalpolisområde Norduppland och Östhammars kommun kommit överens om att genomföra tillsammans med målet att öka tryggheten för våra invånare, kunder och butiksanställda i områdena i och omkring butikerna.

- Inrättande av en gemensam trygghetsgrupp med representanter från dagligvarubutikerna, Polisen och Östhammars kommun. Syftet med trygghetsgruppen är att skapa snabba kontaktvägar, utbyte av lägesbilder samt att vid behov använda parternas resurser och uppdrag för att stärka tryggheten.
- Stärka samarbetet mellan kommunens skolor och dagligvarubutiker med fokus på tätare kontakter samt att vid behov genomföra gemensamma aktiviteter utifrån lokala förutsättningar.
- Verka för att genomföra förebyggande projekt tillsammans med parterna i denna överenskommelse och andra organisationer som till exempel ICA-Stiftelsen, idrottsföreningar och andra delar av civilsamhället.
- Genomförande av polisens koncept "Trygg i butik" i dagligvarubutikerna.

 <p>Polisen Region Mitt Lokalpolisområde Norduppland</p>	 <p>ICA Supermarket</p>	 <p>ÖSTHAMMARS KOMMUN - EN DEL AV ROSLAGEN</p>
--	---	--

Sektor samhälle

Remissvar angående Riksgäldens förslag på kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp för 2023-2026

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun har inte haft möjlighet att sätta sig in i de ekonomiska uträkningar, prognoser, underlagsmaterial och beräkningsmodeller som ligger till grund för Riksgäldens förslag till kärnavfallsavgifter, finansierings- och kompletteringsbelopp. Kommunen har därför inga synpunkter på beloppen utan kommunens synpunkter är av mer generell karaktär.

Östhammars kommun är naturligtvis oerhört angelägen om att det säkerställs att det finns tillräckligt med pengar i kärnavfallsfonden för att täcka kostnaderna för hantering av kärnavfall samt för avveckling och rivning. Kommunen ser med viss oro på den stora förändring i kostnadsberäkningarna som gjorts av reaktorinnehavarna. Riksgälden skriver i sin rapport bland annat att ”om trenden med underskattningar av det framtida finansieringsbehovet fortsätter kan det på sikt äventyra stabiliteten i finansieringssystemet för kärnavfall” vilket kommunen anser är ytterst allvarligt.

Kommunen konstaterar att det i Riksgäldens underlag är inräknat medel för i nuläget berörda kommuner, regioner och länsstyrelse samt för Strålsäkerhetsmyndigheten under hela perioden för kärnavfallsprogrammets genomförande, vilket är positivt. Kommunen konstaterar dock att det för den kommun där SFL kommer att byggas är avsatt ett lägre belopp än för Oskarshamn och Östhammar samt enbart under 10 år. Om SFL kommer att byggas i en annan kommun än Oskarshamn eller Östhammar bör det, enligt kommunens uppfattning, kunna bli aktuellt med ett högre belopp och under en längre period än 10 år. Det kan även bli aktuellt med medel till annan region och länsstyrelse. Med tanke på den totala kostnaden för kärnavfallsprogrammet och de osäkerheter som finns i prognoserna bör det dock ha minimal påverkan på kärnavfallsavgifterna och säkerhetsbeloppen.

Östhammars kommun vill avslutningsvis betona vikten av att regeringen vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att kärnavfallsfonden innehåller de medel som behövs för en säker hantering av kärnavfall, avveckling och rivning samt av en fortsatt öppen och transparent process.

Helios

Helios Nordic
Energy AB

Solkraftparker

Innehåll

- I. Fördelar med storskaliga solkraftparker
- II. Arbetsgången för ett solkraftprojekt
- III. Arrendeavtal
- IV. Elnätsanslutning
- V. Gestaltning av projekt och miljöpåverkan
- VI. Bolaget
- VII. Ledningen och styrelsen
- VIII. Teamet

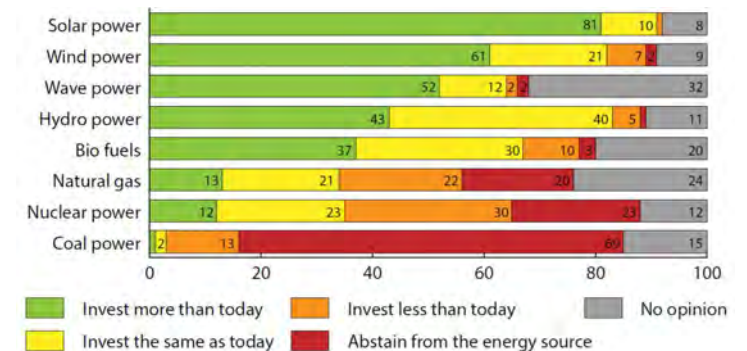
Nyckeltal

- Markyta: 1,5 ha/MW_p
- Solinstrålning: ca 10 000 MWh/ha/år
- Elproduktion: ca 700 MWh/ha/år

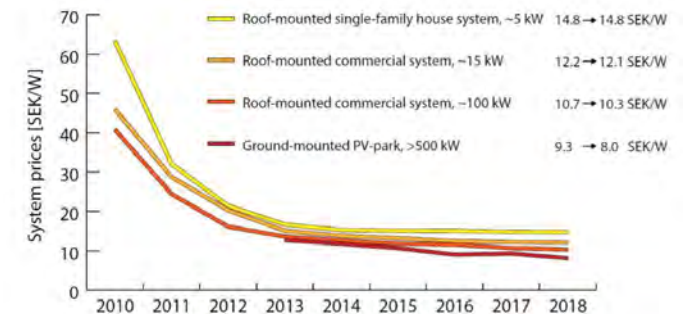
Fördelar med storskaliga solkraftparker

- **Positiv marginalnytta ur ett elsystemperspektiv** då solkraft som energislag inte korrelerar med vindkraft.
- **Förutsägbar elproduktion** då det finns gedigen historisk instrålningsdata samt hög tekniskmognad för solceller.
- **Enklare tillståndsprocess** än för t.ex. vindkraft. Detta innebär att det från idé till produktionsklar anläggning i bästa fall kan ta endast 1-2 år (vindkraft typiskt mer än 5 år)
- En **positiv allmän opinion** för solkraft som energislag.
- **Låg visuell påverkan.**
- Inga rörliga delar -> **inget ljud.**
- **Låg underhållskostnad.**
- En kraftig prisreduktion på system och paneler de senaste åren, samt slopade strafftullar på kinatillverkade paneler, har gjort **investeringskalkylen attraktiv.**

SOM-institutet lät 2018 göra en undersökning om allmänhetens inställning till satsningar i olika energislag – och solkraft låg högst i stöd.

Prisutvecklingen på solcellssystem sedan år 2010. Borttagning av kinesiska importtullar nyligen har reducerat priset ytterligare.

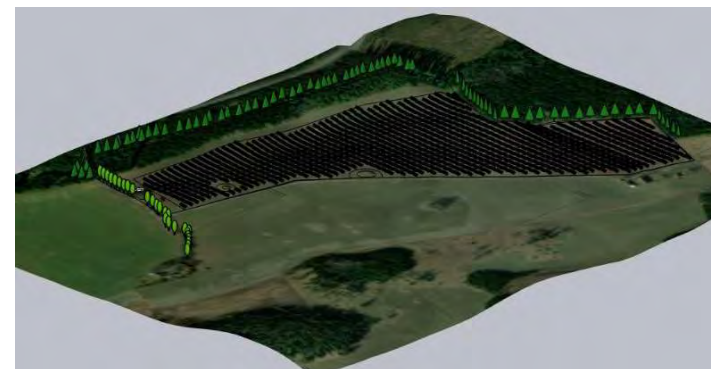
Arbetsgången för ett solkraftprojekt

Helios

Helios arbetar utifrån en etablerad projekteringsmodell. Nedan följer de olika moment som inbegriper projekteringen från identifiering av möjlighet till driftklar anläggning.

- 1) Prekvalificering:
 - I. Preliminär layout och dimensionering effekt
 - II. Bedömning elanslutningsmöjlighet & -kostnad
 - III. Investeringskalkyl

Om OK (I till III ovan), arrendeavtal tecknas
- 2) Undersökning av mark, tillfartsvägar, ytterligare markägare, behov av nyttjanderättsavtal vägar et c.
- 3) Uppdaterad layout
- 4) Bygglövsansökan
- 5) Samtliga tillstånd på plats
- 6) Detaljerad utredning elanslutning
- 7) Anbudsinfordran färdig anläggning
- 8) Finansiering & byggbeslut
- 9) Byggnation
- 10) Driftsättning
- 11) Drift i ca 40 år
- 12) Demontering och återställning av marken

Arrendeavtal

En stabil och långsiktig intäkt för markägaren!

- Normalt ett **45-årigt arrende** inkl. en inledande period (normalt 1-3 år, maximalt 5 år) där projektering, tillståndsansökan et c. sker
- **Fast årlig arrendeavgift**, uppräknad med inflationen, utgår från och med etablering
- Arrendet är mycket **konkurrenskraftigt** och nivån beror framför allt på nätanslutningsmöjlighet och markbeskaffenhet
- Arrendeavtalet skrivs in i **fastighetsregistret**
- Solkraftparkens ägare har **ingen besittningsrätt**
- Annan verksamhet, t.ex. **fårskötsel** och/eller odling av **ängsmark** kan bedrivas, av markägaren eller annan part, parallellt med solkraftproduktion
- Solkraftparken **demonteras** efter arrendetidens utgång eller **överlåts** till arrendatorn (på dess begäran)

Elnätsanslutning

- Helios göra alltid en kvalificerad bedömning avseende kostnader och möjligheter till elnätsanslutning i ett tidigt skede.
- En mindre solkraftpark (< 20-30 MW grovt räknat) kan i de flesta fall anslutas till lokalnätet (10 eller 20 kV).
- En större park behöver man oftast ansluta till regionnätet (40 till 130 kV). Detta ligger glesare än lokalnätet (därmed oftast längre bort) och kostar också mer att ansluta till.
- För regionnätsanslutning behövs normalt en linjekoncession till skillnad från lokalnätsanslutning där man kan gå på den befintliga områdeskoncessionen.
- Om projektområdet ligger i direkt anslutning till regionnätet kan man ansluta till regionnätet utan linjekoncession.

Gestaltning av projekt och miljöpåverkan

- En solkraftpark breder förvisso ut sig över stora ytor, men då panelerna bara når några meter över marken så blir den visuella påverkan, även på nära håll, liten.
- Den biologiska mångfalden i området kan gagnas genom insådd av ängsblommor som föda för pollinerare (bin, humlor, fjärilar et c.) vilket också gynnar andra grödor, buskar och träd i närområdet.
- En solkraftpark går också utmärkt att kombinera med djurhållning, t.ex. fårbeta, men även odling är tänkbar mellan raderna av paneler.

Bolaget

- Bolaget arrenderar i dagsläget ca 2 000 ha, motsvarande ca 1,5 GW installerad effekt
- >35 projekt i olika storlekar och utvecklingsstadier finns i projektportföljen
- Två projekt såldes RTB i förra veckan
- Ytterligare två projekt i ett tidigare utvecklingskede såldes i höstas
- Styrelse och delägare har finansierat och byggt stora och komplexa projekt inom förnybar energi, i huvudsak vindkraft, för uppemot 10 miljarder kronor
- Bolaget har hög teknisk och finansiell kompetens vilket krävs för att attrahera investerare till projekten
- Det norska investmentbolaget Magnora ASA är en stark huvudägare

MAGNORA ASA

Ledningen och styrelsen

Andreas Tunbjer
VD & Styrelseledamot

Magnus Rahm
Projektchef

Johan Lundin
Chef för Elnät och Mark

Karl-Johan von Heland
Styrelseordförande

Peter Nygren
Styrelseledamot

Roger Karlsson
Styrelseledamot

Erik Sneve
Styrelseledamot

Teamet

Helios

Sara Appelqvist
Ekonomi & kontorsansvarig

Anna Hassel
Projektledare samråd & tillstånd

Martin Heed
Projektledare

Elisabeth Grefalk
Bolagsjurist

Karoline Neumann
Projektledare samråd & tillstånd

Markus Gruvensjö
Ansvarig markanskaffning

Glenn Pettersson
Senior rådgivare nätanslutningar

Mats Olofsson
Markägarrelationer syd

Helios

Kontakt

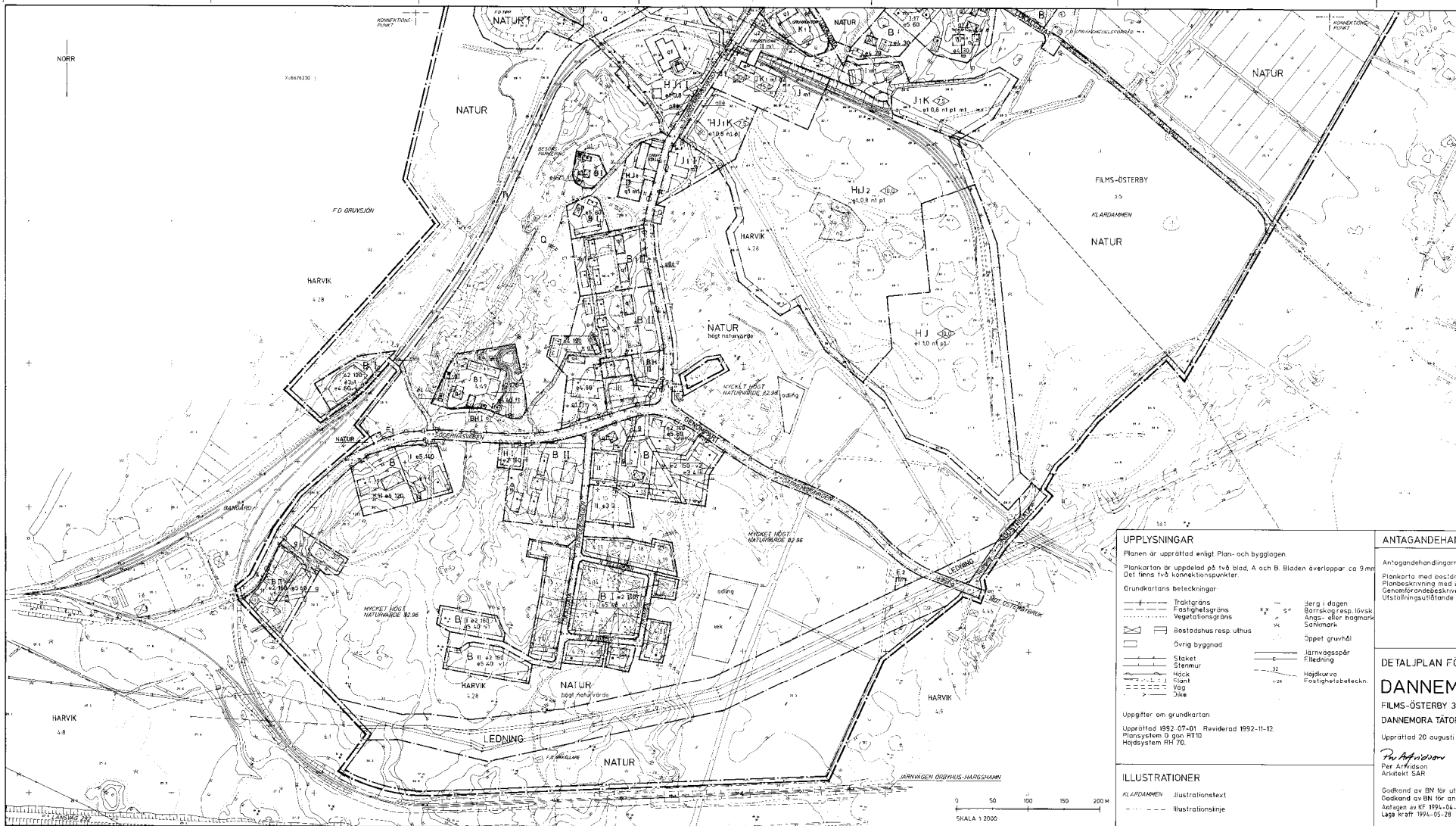
- Johan Lundin
- +46 (0) 70-832 87 20
- johan.lundin@heliosnordic.com
- www.heliosnordic.com

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen hela planområdet om inte annat anges. Endast angiven användning och utformning är tillåtna.

ANVÄNDNING AV ALLMAN PLATS ZENONPART Ferieområdesstråk LOKALSATA Lokalstråk INDUSTRIATA Industristråk GC-VAG Gång- och cykelstråk TORG Handel och publik verksamhet NATUR Naturområde NATUR 1 Naturområde som ontags LEDNING Kraftledning ANVÄNDNING AV KVARTERSHARK B Bostäder B1 Bostäder och vandrarhem E1 Transformatorstation E2 Pumpstation H Handel I Industri I1 Småindustri och hantverk I2 Industri, ingen permanent bebyggelse I3 Handel, ingen permanent bebyggelse K Kontor K1 Kontor och turistinformation D Vårparker D1 Kulturresevat Q1 Kulturresevat, Sällika rasriskområde Q Örnvågstråk UTFORMNING AV ALLMAN PLATS Hög naturvärde Anläggningar utformas med stor hänsyn till de höga naturvärdena Fritatt Utrymme för intret till intågande hastighet Ledning Luftledning bro Bro allé Träd i rader lak Lakning odling Odlingarbetter JÄTNYTTJANDENORAD e 1 0 0 Högsta exploateringsgrad i bruttoarea ovan mark per fastighetsareal e 2 0 0 Största byggnadsarea i kvadratmeter för huvudbyggnad e 3 0 0 Högsta antal huvudbyggnader e 4 0 0 Största sammanlagda byggnadsarea i kvadratmeter för uthus e 5 0 0 Största sammanlagda byggnadsarea i kvadratmeter för uthus per tomt	BEGRÄNSNING AV MARKENS BEBYGGANDE 0 Marken för inte bebyggas 1 Marken för endast bebyggas med uthus g Marken skall vara tillgänglig för gemensamt användning u Marken skall vara tillgänglig för områdes underhöllsverksamhet x Marken skall vara tillgänglig för allmän gång- och cykelstråk y Marken skall vara tillgänglig för utfart från angränsande fastigheter MARKENS ANDREANDE n 1 Planering skall utföras mot gator n 2 Natur som ontags träd Träd i rader vgr Järnvägsövergång ut Utfart till inte områdas PLACERING e 1 Byggnader skall placeras minst 5 meter från gata och kamrängs UTFORMNING h Högsta bygnadshöjd i meter n 1, n 2, n 3 Högsta antal våningar 1 Endast friliggande hus 2 Endast parhus och radhus HÄNSYN OCH VARSAMHET n 1 Hela området utgör en värdefull miljööppenhet som inte beskogas med Q, G, G1 och H gäller ett område av en byggnad inte förvarnas dess karaktär efter anpassning till omgivningen. Ny bebyggelse skall utföras med särskild hänsyn till omgivningens egenart. n 2 Ny bebyggelse skall utföras med särskild hänsyn till området. Högsta bygnadshöjd skall vara tre eller fyra våningar. Trappstegsfasad med horisontella fönsterbänkar skall vara så höga som möjligt och utformas med fast sprida fyllerhå. n 3 Tak skall utformas som sadeltak eller mansardtak. Lägsta lutning 27 grader. Tak skall täckas med röda tegeltak. Sker planering vid nord och utformas murade schaktar beteckas med svart på. SKYDDSBESTÄMMELE sk 1 Kulturfästarett värdefull byggnad. Byggnad får inte byggas till, föras med utbyggnader eller på annat sätt förändras i exteriören sk 2 Kulturfästarett värdefull byggnad. Byggnadens exteriör får inte förändras vid till- eller ombyggnad eller annan ändring.

STÖRNÖSSKYDD
 m 1 Verksamheten får inte vara störande för omgivningen.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER
 Detaljplanens genomförandelid är 15 år från det datum planen vinner laga kraft.
 Bygglös yrkes för ulvändig undersök och omförligning av fozed för byggnad med svårslutslutsmesse. (8:1)
 Hom hela planområdet krävs marklov för förläning av ädelvård med större diameter än 0,4 meter på en höjd av 15 meter över marken.

ÖVRIGA PLANBESTÄMMELSER PÅ BLAD A

UPPLYSNINGAR

Planen är upprättad enligt Plan- och bygglagen.
 Plankartan är uppdelad på 1-4 blad. A och B-Bladen överlappar ca 9 m.
 Det finns två könskonspunktionspunkter.

- Grundkartans beteckningar**
- Traktgräns
 - Festlighetsgräns
 - Vegetationsgräns
 - Bostadshus resp. uthus
 - Övrig byggnad
 - Staket
 - Stenmur
 - Häck
 - Rännet
 - Väg
 - Öke
 - Serg i dagen
 - Barnskole resp. lövsk
 - Angs- eller bogmark
 - Sankmark
 - Öppet gravhöl
 - Järnvägsspår
 - Fleddning
 - Högläkarva
 - Festlighetsbeteckn.

Uppgifter om grundkartan
 Upprättad 1992-07-01 Reviderad 1992-11-12
 Plansystem 0 pon RT10
 Höjdsystem RH 70.

ILLUSTRATIONER

- KLARDAMMEN Illustrationstext
- Illustrationslinje

ANTAGANDEHANDLING BLAD B

Antagandehandlingarna består av:
 Planer med bestämmelser
 Planbeskrivning med illustrationer, bilaga 1 och 2 Rev 1994-03-01
 Genomförandebeskrivning Rev 1994-03-01
 Utställningsutlåtande

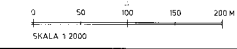
DETALJPLAN FÖR DANNEMORA

FILMS-ÖSTERBY 3:5, DEL AV OCH HARVIK 4:28, DEL AV, M.F.L.
 DANNEMORA TÄRTORT, ÖSTHAMMARS K.N., UPPSALA LÄN

Upprättad 20 augusti 1993 Reviderad 1 mars 1994

R. Andersson
 Per Andersson
 Arkitekt SÄR

Godkänd av BN för utställning 1993-10-20
 Godkänd av BN för antagande 1994-03-16
 Lagen av KF 1994-04-26
 Laga kraft 1994-05-28

ARRENDEAVTAL

mellan

Helios Nordic Energy AB

och

Östhammars kommun

Detta avtal om anläggningsarrende har på dagen för den sista partens signatur ("Avtalsdagen") ingåtts mellan **Helios Nordic Energy AB**, organisationsnummer 559214-9388, ("Arrendatorn"), och **Östhammars kommun**, organisationsnummer 212000-0290 ("Markägaren"), (var och en "Part" och gemensamt "Parterna").

1. BAKGRUND

- 1.1 Arrendatorn önskar uppföra en storskalig solcellsanläggning och behöver för detta ändamål arrendera mark för uppställning av densamma.
- 1.2 Markägaren förfogar över mark som Arrendatorn anser vara lämplig för solcellsanläggningen. Mot denna bakgrund har Parterna ingått följande avtal ("Arrendeavtalet").

2. UPPLÅTELSE

- 2.1 Markägaren upplåter härmed rätt för Arrendatorn att nyttja det markområde på fastigheten Östhammar Films-Österby 3:39 ("Fastigheten") som framgår av det markerade området i Bilaga A ("Arrendestället") för följande ändamål: Att uppföra, bibehålla och kommersiellt driva en storskalig solcellsanläggning ("Solkraftparken") på Arrendestället. Arrendestället uppgår till cirka 26,7 hektar.
- 2.2 Arrendatorn har rätt att inom Arrendestället uppföra och bibehålla Solkraftparken, samt att uppföra och bibehålla för Solkraftparken erforderlig utrustning.
- 2.3 På Arrendestället får Arrendatorn inte bedriva annan verksamhet än vad som framgår av Arrendeavtalet.
- 2.4 Solkraftparken kommer att inhägnas.

3. KRINGANLÄGGNINGAR

- 3.1 Arrendatorn har rätt att använda Markägaren tillhöriga vägar inom Fastigheten för att bereda sig tillträde till Arrendestället. Arrendatorn har vidare rätt att efter skriftligt samtycke från Markägaren bredda, rätta och/eller förstärka befintliga vägar samt anlägga nya vägar inom Fastigheten och Arrendestället. Anläggning av nya vägar ska ske i samråd med Markägaren vars synpunkter ska beaktas. Ny vägsträckning ska i största möjliga utsträckning bestämmas så att den medför minsta möjliga olägenhet för Markägaren. Anlagda vägar tillfaller Markägaren vederlagsfritt efter arrendetidens utgång, eller återställs till ursprungligt skick i den mån Markägaren föredrar detta. Markägaren äger rätt att nyttja de vägar som Arrendatorn nyanlagt utanför projektområdets inhägnad. Vid uppkommen skada på väg, oavsett om det är Arrendatorns eller Markägarens, ska den skadevällande parten omgående åtgärda skadan på egen bekostnad.
- 3.2 Arrendatorn har rätt att inom Arrendestället anlägga och bibehålla tillfälliga uppställningsytor och vändplatser i samband med byggnation av Solkraftparken.
- 3.3 Arrendatorn har rätt att inom Arrendestället framdra och förlägga ledningar, såsom exempelvis elledningar, ledningar för telekommunikation och fiberoptiska ledningar. Ledningarna ska i största möjliga utsträckning förläggas så att dessa medför minsta möjliga olägenhet för Markägaren.
- 3.4 Arrendatorn har rätt att på egen bekostnad avverka träd inom Arrendestället i syfte att möjliggöra Arrendatorns uppförande av solkraftparken. Eventuell avverkning utanför Arrendestället som Arrendatorn önskar genomföra, exempelvis för att minska skuggning av solkraftparken, ska godkännas av Markägaren.

- 3.5 Arrendatorn ansvarar för och genomför på egen bekostnad alla erforderliga markberedningsarbeten inom Arrendestället. Arrendatorn har rätt att på egen bekostnad inom Arrendestället röja sly, gräs och buskar.

4. MYNDIGHETSTILLSTÅND M.M.

Arrendatorn är skyldig att inneha och bekosta de tillstånd som erfordras för Arrendatorns verksamhet på Arrendestället. Arrendatorn ska bedriva sin verksamhet i enlighet med tillämpliga lagar, förordningar, myndighetsföreskrifter och de tillstånd och lov som meddelats för byggnation, anläggande och drift av Solkraftparken.

5. ANVÄNDNING AV ARRENDESTÄLLET

- 5.1 Från och med dagen för detta Arrendeavtals ikraftträdande ("Tillträdesdagen"), fram till och med arrendetidens utgång ska Arrendatorn ha full och exklusiv dispositionsrätt över Arrendestället.
- 5.2 Markägaren åtar sig att inte blockera vägar som är nödvändiga för Arrendatorns transporter eller för underhåll av Solkraftparken.
- 5.3 Markägaren garanterar att det per Avtalsdagen utöver Befintliga Avtal (om några, och som i förekommande fall har bilagts Arrendeavtalet) inte finns några andra upplåtelseavtal, nyttjanderättsavtal eller liknande som belastar Arrendestället och som kan medföra ett hinder för Arrendatorns verksamhet eller för etablering av Solkraftparken på Arrendestället.

6. SKICK

- 6.1 Arrendestället upplåtes i befintligt skick.
- 6.2 Arrendatorn ska hålla Arrendestället i vårdat skick och i övrigt hålla god ordning på Arrendestället.

7. AVTALETS GILTIGHET OCH UPPSÄGNING

- 7.1 Upplåtelsen gäller för en tid av 49 (fyrtonio) år från och med 2023-XX-01 (Tillträdesdagen).
- 7.2 Arrendeavtalet ska sägas upp skriftligen senast tolv (12) månader före arrendetidens utgång. Om så inte sker förlängs Arrendeavtalet automatiskt att gälla på ytterligare en avtalsperiod om fem (5) år i sänder med i övrigt oförändrade villkor. Parterna förbinder sig dock att i god anda senast tjugofyra (24) månader före arrendetidens utgång diskutera villkoren för en eventuell förlängning av Arrendeavtalet.
- 7.3 Arrendatorn har alltid rätt att i förtid och med tolv (12) månaders uppsägningstid säga upp Arrendeavtalet till förtida upphörande. I händelse av förtida uppsägning ska Arrendestället återställas i enlighet med punkten 13.1 nedan. Ersättning i form av arrendeavgift ska erläggas fram till dess att Arrendatorn återställt marken i avtalsenligt skick.

8. KOSTNADER OCH BETALNING

- 8.1 Från och med Tillträdesdagen utgår arrendeavgiften med 150 000 (etthundrafemtio tusen) kronor per Arrendeår.
- 8.2 Vid betalningstillfället eventuellt gällande mervärdesskatt tillkommer. Vid tidpunkten för avtalets ingående är grundregeln att mervärdesskatt inte utgår för anläggningsarrende.
- 8.3 Den arrendeavgift som utgår från och med Tillträdesdagen ska justeras med hänsyn till förändringen i Statistiska Centralbyråns konsumentprisindex med fast ränta, KPIF, varvid arrendeavgiften ska justeras (och motsvara den procentuella förändringen) på grundval av förändringen mellan indextalet för

april månad år 2023 (255,45) och indextalet för den april månad som infaller närmast före respektive Arrendeår.

- 8.4 Arrendeavgiften för ett Arrendeår ska erläggas av Arrendatorn årligen i förskott till ett av Markägaren angivet konto och vara Markägaren tillhanda senast på årsdagen av Tillträdesdagen, d.v.s. den första dagen på Arrendeåret.
- 8.5 Arrendatorn svarar för avgifter, fastighetsskatt och övriga kostnader som uppkommer genom Arrendatorns verksamhet på Arrendestället. För det fall fastigheten skulle påföras en extra avgift eller skatt med anledning av Arrendatorns verksamhet inom Arrendestället eller Solkraftparken så ska Arrendatorn ersätta Markägaren fullt ut för sådana avgifter och skatter.

9. SEKRETESS

Vardera Parten förbinder sig att inte utan den andra Partens skriftliga medgivande till tredje man utlämna information om innehållet i Arrendeavtalet. Sekretessskyldigheten gäller inte när Part enligt lag, annan författning eller myndighets beslut är skyldig att lämna ut uppgifter eller när Parten är i behov av att tillvarata sina rättigheter i en rättsprocess. Sekretessskyldigheten gäller inte heller i förhållande till vardera Parts professionella finansiella eller rättsliga rådgivare, finansiärer eller investerare, förutsatt att dessa personer förbinds till ett motsvarande sekretessåtagande.

10. ÅTAGANDEN

Markägaren, eller annan med Markägarens tillstånd, förbinder sig att inte under arrendetiden uppföra byggnader eller vidta andra åtgärder som riskerar att försämra Solkraftparkens kapacitet eller som skulle försvåra eller fördyra underhållet av densamma.

11. FÖRSÄKRINGAR, ANSVAR

- 11.1 Arrendatorn förbinder sig att teckna och vidmakthålla en för Arrendatorns verksamhet ändamålsenlig försäkring som ersätter såväl skador på Arrendatorns egendom som de skador som Arrendatorn ansvarar för i enlighet med Arrendeavtalet.
- 11.2 Arrendatorn ska i alla sammanhang svara för skada på Fastigheten som härrör från Arrendatorns verksamhet på Arrendestället. Arrendatorn ska hålla Markägaren skadeslös från skadeståndsanspråk från tredje män, förutsatt att dylika skadeståndsanspråk hänförs till Arrendatorns verksamhet på Arrendestället. Arrendatorn svarar inte för skador som inte beror på Arrendatorns verksamhet på Arrendestället. Detta gäller skador uppkomna såväl före som under arrendetiden.
- 11.3 Arrendatorn ska i största möjliga utsträckning undvika uppkomsten av miljöskador. Arrendatorn åtar sig att på egen bekostnad åtgärda och efterbehandla eventuella miljöskador som härrör från Arrendatorns verksamhet inom Arrendestället. Åtagandet enligt denna punkt ska kvarleva och gälla även efter Arrendeavtalets upphörande.

12. MEDDELANDEN

Varje krav, begäran, reklamation eller annat meddelande från en Part till den andra Parten ska vara skriftligt och ska anses ha kommit den andra Parten till del om den översänts till den andra Parten genom (i) kurirförsändelse, varvid den andra Parten anses ha tagit del av meddelandet två (2) arbetsdagar från och med den dag då meddelandet avsändes, (ii) rekommenderat brev, varvid den andra Parten anses ha tagit del av meddelandet tre (3) arbetsdagar från och med den dag då meddelandet avsändes eller (iii) e-post, varvid den Parten anses ha tagit del av meddelandet på samma arbetsdag som meddelandet avsändes, förutsatt att meddelandet avsändes mellan kl. 08.00 och 17.00, och

i annat fall, på nästkommande arbetsdag, varvid för samtliga (i)-(iii) gäller att meddelandet ska ha sänts till nedan angivna adresser (eller till någon annan adress som den ena Parten har meddelat till den andra Parten i enlighet med denna bestämmelse):

Meddelande till Arrendatorn:

Verkställande direktören

Namn: Andreas Tunbjer

[Redacted]

Meddelande till Markägaren:

Namn: Östhammars kommun, genom Fastighetsenheten

Postadress: att: Krister Carlsson, Fastighetsenheten, Box 66, 742 21

Östhammar

[Redacted]

Markägaren ska löpande informeras om gällande kontaktuppgifter till Arrendatorn. På samma sätt ska Markägaren löpande informera Arrendatorn om gällande kontaktuppgifter till Markägaren.

13. ARRENDEAVTALETS UPPHÖRANDE

- 13.1 Vid Arrendeavtalets upphörande ska Arrendatorn ha demonterat Solkraftparken med tillhörande utrustning, forslat bort sin egendom samt återställt Arrendestället i ett godtagbart skick. Arrendatorns återställandeskyldighet innefattar en skyldighet att jämna till jordytor samt bortforsla samtligt installationsmateriel, stängsel samt eventuella byggnader och installationer vilka endast betjänar Solkraftparken.
- 13.2 Arrendatorn ska erbjuda Markägaren inlösen av Solkraftparken vid Arrendeavtalets upphörande.

- 13.3 Arrendeavtalet är inte förenat med något besittningsskydd. Bestämmelserna i 11 kap. 5-6a §§ jordabalken om rätt till ersättning för Arrendatorn med anledning av arrendets upphörande gäller inte för Arrendeavtalet.
- 13.4 Arrendatorn ska inte senare än på den tjugonde (20) årsdagen från och med dagen för Arrendeavtalets ingående till Markägaren lämna säkerhet för sin återställandeskyldighet enligt punkten 13.1. Säkerheten ska bestå av bankgaranti, annan likvärdig säkerhet eller därmed jämförbar försäkring som är skäligen godtagbar för Markägaren. Säkerheten ska uppgå till dubbla den arrendeavgift som belöper sig på det nittonde (19) arrendeåret. Markägaren ska ha rätt att ta säkerheten i anspråk om det genom lagakraftvunnen dom blivit fastställt att Arrendatorn brustit i sin återställandeskyldighet enligt punkten 13.1 eller när Parterna i övrigt är överens om att Markägaren ska ha rätt att ta säkerheten i anspråk. För det fall Markägaren inte har riktat några anmärkningar mot Arrendatorn om att Arrendatorn brustit i sin återställandeskyldighet enligt punkten 13.1 inom en (1) månad från det att Arrendatorn återställt Arrendestället ska Markägaren medverka till genomförande av nödvändiga åtgärder för att släppa säkerheten.

14. ÖVERLÅTELSE OCH SÄKERHETSÖVERLÅTELSE

- 14.1 Arrendatorn äger rätt att utan Markägarens föregående samtycke överlåta samtliga sina rättigheter och skyldigheter enligt detta Arrendeavtal till ett bolag som ingår i samma koncern som Arrendatorn. Arrendatorn ska underrätta Markägaren när överlåtelsen enligt denna punkt har skett.
- 14.2 I tillägg till ovan äger Arrendatorn alltid rätt att under avtalstiden skapa säkerhet genom att säkerhetsöverlåta Arrendeavtalet till en finansiär (eller till en grupp av finansiärer som representeras av en fullmäktig) ("Finansiären") vilken då inträder i Arrendatorns ställe i Arrendeavtalet. Den inträdande parten (Finansiären) ska ha rätt att upplåta arrende tillbaka till Arrendatorn. För det fall Arrendatorn begår brott under de avtal som säkerställs genom

säkerhetsöverlåtelsen ska Finansiären äga rätt att överlåta Arrendeaftalet till annan juridisk person som Markägaren skäligen kan nöja sig med.

- 14.3 Vid en säkerhetsöverlåtelse enligt ovan åtar sig Markägaren att underteckna en markägarförklaring huvudsakligen på de villkor som framgår av Bilaga B, vari bland annat bekräftas att Markägaren godkänner säkerhetsöverlåtelsen, att Arrendatorn återfår arrendet och att Finansiären, för det fall Arrendatorn begår brott under de avtal som säkerställts genom säkerhetsöverlåtelsen, har rätt att överlåta arrenderätten enligt Arrendeaftalet till annan juridisk person som Markägaren skäligen kan nöja sig med.
- 14.4 Markägaren är skyldig att vid överlåtelse av Fastigheten underrätta köparen om detta avtalsinnehåll samt göra förbehåll om köparens bundenhet av detta avtal.

15. INSKRIVNING

Arrendatorn äger rätt att skriva in sina rättigheter enligt detta Arrendeaftal i fastighetsregistret. Vid arrendeförhållandets slutliga upphörande ska Arrendatorn tillse och bekosta att inskrivningen tas bort.

16. TVISTER

Tvist med anledning av Arrendeaftalet ska avgöras av allmän domstol.

17. ÄNDRING OCH TILLÄGG

Ändring och/eller tillägg till detta avtal ska ske skriftligen och dateras och undertecknas av samtliga Parter för att gälla.

Arrendeavtalet har upprättats i två (2) likalydande exemplar, varav Parterna tagit var sitt.

Ort: _____

Ort: _____

Datum: 2023-____-____

Datum: 2023-____-____

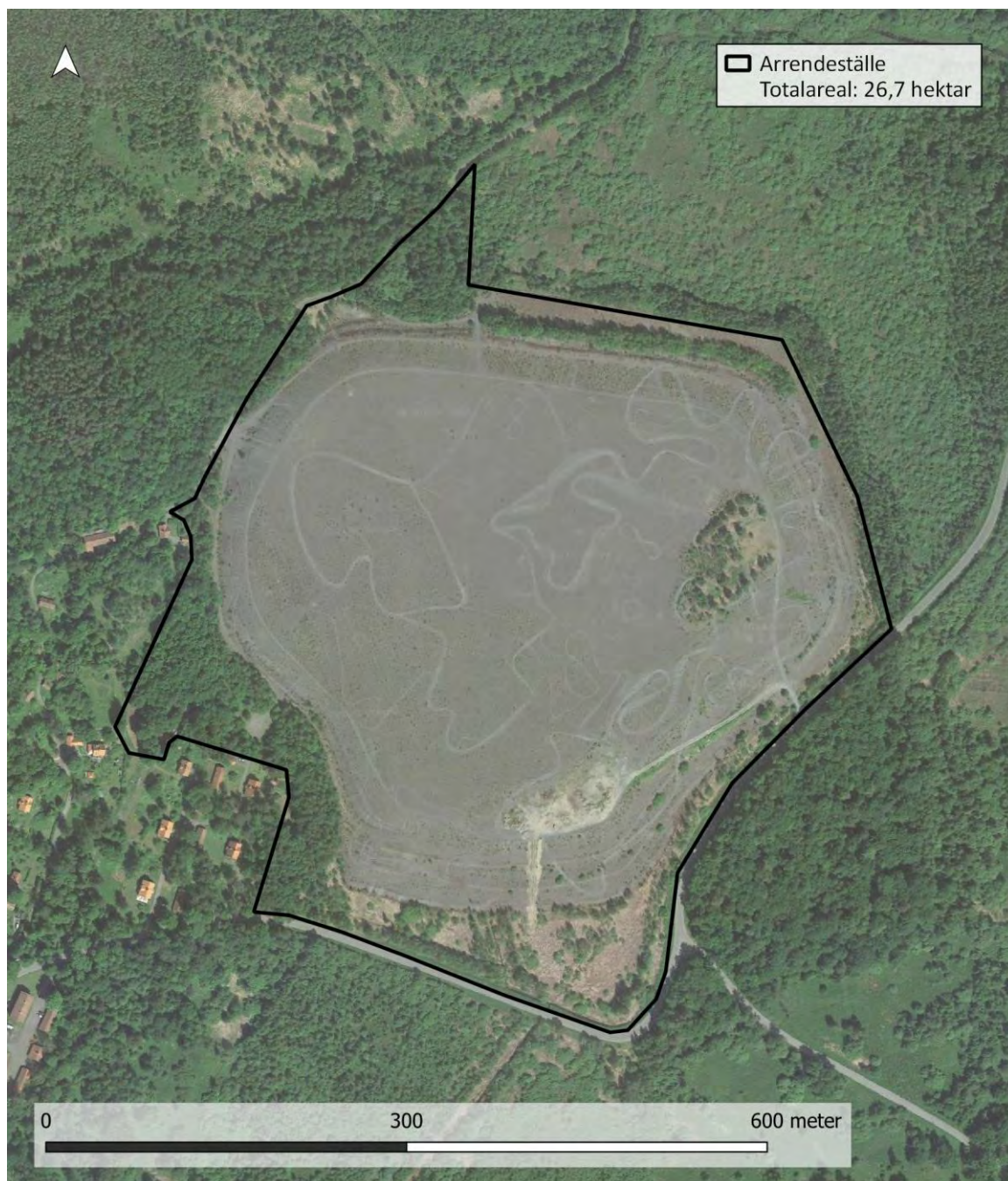
Markägaren

Helios Nordic Energy AB

Andreas Tunbjer, VD

BILAGA A

Arrendestället framgår av det markerade området i figur 1 nedan. Området innefattar hela fastigheten Films-Österby 3:39 i Östhammars kommun.

Figur 1. Område att arrendera för uppförande av solkraftpark.

BILAGA B

MARKÄGARFÖRKLARING

Denna skrivs under först vid överlåtelse av arrendeavtal

Fastighetsägare:

Arrendator:

Fastighet:

Arrendatorn ovan har genom säkerhetsöverlåtelseavtal ("**Säkerhetsöverlåtelseavtalet**"), daterat _____, överlåtit arrendeavtalet ("**Arrendeavtalet**") avseende den del av Fastigheten (som anges ovan) som arrenderas under Arrendeavtalet ("**Arrendeområdet**"), till [finansiären] som representant för en grupp av säkerställda borgenärer ("**Säkerhetsrepresentanten**"), som säkerhet för lån som bland andra [finansiären] har beviljat enligt ett låneavtal daterat den _____ ("**Låneavtalet**"). I förhållande till Fastighetsägaren är således Säkerhetsrepresentanten att betrakta som ny arrendator.

Efter det att Arrendeavtalet överlåtit enligt Säkerhetsöverlåtelseavtalet har Säkerhetsrepresentanten upplåtit Arrendeområdet tillbaka till Arrendatorn. I förhållande till Fastighetsägaren är således Arrendatorn att betrakta som en andrahandsarrendator. Arrendatorn är under Säkerhetsöverlåtelseavtalet ansvarig för att fullgöra alla skyldigheter under Arrendeavtalet i förhållande till Fastighetsägaren.

Arrendatorn har i samband med Säkerhetsöverlåtelseavtalet fått i uppdrag av Säkerhetsrepresentanten att representera denne i alla frågor rörande Arrendeavtalet, annat än att ingå avtal om förändringar av Arrendeavtalet. För förändringar av Arrendeavtalet som sådant krävs dock att Säkerhetsrepresentanten agerar själv. Denna fullmakt kommer att gälla fram till dess att Fastighetsägaren fått meddelande om motsatsen – oavsett om det sker en förändring i gruppen av säkerställda borgenärer eller av

Säkerhetsrepresentant.

Överlåtelsen enligt Säkerhetsöverlåtelseavtalet har villkorats av att Fastighetsägaren lämnar sitt godkännande av densamma.

Med anledning av det ovanstående lämnar Fastighetsägaren följande

MARKÄGARFÖRKLARING

Fastighetsägaren noterar och medger ovan redovisade (i) överlåtelse av Arrendeavtalet och (ii) den därpå följande andrahandsupplåtelsen till Arrendatorn. Medgivandet innebär således att Säkerhetsrepresentanten blir part till Arrendeavtalet.

Fastighetsägaren medger även att Arrendatorn, för Säkerhetsrepresentantens räkning, fullgör skyldigheterna enligt Arrendeavtalet. Skulle skyldigheterna vid något tillfälle inte fullgöras fullt ut ska Fastighetsägaren skriftligen underrätta Säkerhetsrepresentanten per post eller mail enligt nedan angivna uppgifter inom skälig tid efter att Fastighetsägaren fått kännedom därom för att få göra gällande någon sådan brist i fullgörandet av dessa förpliktelser mot Säkerhetsrepresentanten. Efter mottagandet av sådan underrättelse ska Säkerhetsrepresentanten ha rätt att inom skälig tid fullgöra dessa skyldigheter.

[Kontaktuppgifter till Säkerhetsrepresentanten]

Fastighetsägaren noterar och medger att Arrendatorn tills vidare är berättigad att nyttja Arrendeområdet inklusive Arrendatorns befintliga och framtida byggnader (dvs. annat än byggnader som tillhör Fastighetsägaren eller tredje man) till dess att Säkerhetsrepresentanten skriftligen meddelat Fastighetsägaren annat. Fastighetsägaren noterar även att Arrendatorn har fått i uppdrag av Säkerhetsrepresentanten att representera denne i alla frågor rörande Arrendeavtalet (annat än att ingå avtal om förändringar av Arrendeavtalet) till dess att Säkerhetsrepresentanten skriftligen meddelat Fastighetsägaren annat.

Fastighetsägaren bekräftar slutligen:

- att Fastighetsägaren är ägare till Fastigheten och inte, utöver vad som framgår av Arrendeavtalet, tidigare lämnat medgivande till överlåtelse, säkerhetsöverlåtelse eller annan pantsättning av Arrendeavtalet,
- att Säkerhetsrepresentanten ska, utan ytterligare tillstånd från Fastighetsägaren, äga rätt att i Arrendatorns ställe sätta annan person som Säkerhetsrepresentanten självständigt äger rätt att utse, under förutsättning att sådan person är någon med vilken Fastighetsägaren kan skäligen låta sig nöjas, samt
- att Säkerhetsrepresentanten ska, utan ytterligare tillstånd från Fastighetsägaren, äga rätt att i sin tur överlåta byggnader och anläggningar på Arrendområdet (annat än byggnader och anläggningar som tillhör Fastighetsägaren eller tredje man) tillsammans med Arrendeavtalet till annan person som träder i dess ställe i egenskap av kreditgivare eller säkerhetsrepresentant, varvid denna Fastighetsägarförklaring i stället, utan ytterligare åtgärd än en underrättelse från Säkerhetsrepresentanten, ska gälla i förhållande till sådan ny person.

Fastighetsägaren ska underrättas snarast efter det att upplåtelse eller överlåtelse skett enligt ovan.

Fastighetsägaren

Underskrift

Namnförtydligande

Undertecknad, Säkerhetsrepresentant, bekräftar vad som angivits ovan.

Ort: _____

Datum: _____

[Säkerhetsrepresentant]

Namn:

PROJEKTERINGSAVTAL

mellan

Helios Nordic Energy AB

och

Östhammars kommun

Detta projekteringsavtal har på denna dag ingåtts mellan **Helios Nordic Energy AB**, organisationsnummer 559214-9388, ("Nyttjanderättshavaren"), och **Östhammars kommun**, organisationsnummer 212000-0290 ("Markägaren"), (var och en "Part" och gemensamt "Parterna").

1. BAKGRUND

- 1.1 Nyttjanderättshavaren önskar uppföra en storskalig solcellsanläggning och behöver för detta ändamål arrendera mark för uppställning av densamma.
- 1.2 Markägaren förfogar över mark som Nyttjanderättshavaren anser vara lämplig för solcellsanläggningen. Mot denna bakgrund har Parterna ingått följande avtal ("Projekteringsavtalet").

2. ÖVERENSKOMMELSE

- 2.1 Markägaren upplåter härmed rätt för Nyttjanderättshavaren att på det markområde inom fastigheten Östhammar Films-Österby 3:39 ("Fastigheten") som framgår av det markerade området i Bilaga A ("Arrendestället") undersöka och utvärdera de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för en eventuell etablering av en storskalig solcellsanläggning ("Solkraftparken") på Arrendestället. Arrendestället uppgår till cirka 26,7 hektar.
- 2.2 I arbetet med undersökning enligt punkt 2.1 ovan ingår att Nyttjanderättshavaren ska ansöka om och bekosta de tillstånd som erfordras för etablering av Solkraftparken inom Arrendestället.
- 2.3 Då Arrendestället omfattas av detaljplan och det är en förutsättning för Solkraftparkens etablering att detaljplanen upphävs, ska Markägaren tillse att detaljplanen upphävs. Nyttjanderättshavaren står för kostnaderna för att upphäva detaljplanen och ska i så stor utsträckning som är rimligt hjälpa Markägaren med underlag som behövs för att detaljplanen ska kunna upphävas.

- 2.4 När detaljplanen upphävts och det ur tillståndsmässig samt ekonomisk synvinkel verkar sannolikt att det ska gå att uppföra Solkraftparken, ska Parterna ingå ett arrendeavtal enligt villkor som bifogas i Bilaga B. Arrendeavtalet ersätter då detta Projekteringsavtal. För Nyttjanderättshavaren kan avtalsparten i arrendeavtalet bli antingen Nyttjanderättshavaren själv eller ett av Nyttjanderättshavaren helägt dotterbolag.
- 2.5 Markägaren åtar sig att säga upp samtliga upplåtelseavtal (om några) på Arrendestället inom sju (7) dagar från och med den dag då Nyttjanderättshavaren enligt punkt 2.4 lämnat Markägaren ett meddelande om att Nyttjanderättshavaren bestämt sig för att etablera och bygga Solkraftparken på Arrendestället. Markägaren ska utan dröjsmål tillställa Nyttjanderättshavaren en kopia av uppsägningarna (om några).

3. AVTALETS GILTIGHET OCH UPPSÄGNING

- 3.1 Upplåtelsen gäller för en tid av 7 (sju) år från och med 2023-10-01 (Avtalsdagen).
- 3.2 Projekteringsavtalet ska sägas upp skriftligen senast tolv (12) månader före arrendetidens utgång. Om så inte sker förlängs Projekteringsavtalet automatiskt att gälla på ytterligare en avtalsperiod om ett (1) år i sänder med i övrigt oförändrade villkor. Parterna förbinder sig dock att i god anda senast tjugofyra (24) månader före arrendetidens utgång diskutera villkoren för en eventuell förlängning av Projekteringsavtalet.
- 3.3 Nyttjanderättshavaren har alltid rätt att i förtid och med tolv (12) månaders uppsägningstid säga upp Projekteringsavtalet till förtida upphörande. Nyttjanderättshavaren ska i så fall betala resterande kostnader för upphävande av detaljplan, om sådana kostnader kvarstår.

4. KOSTNADER OCH BETALNING

- 4.1 Ingen avgift utgår under Projekteringsavtalet.
- 4.2 Nyttjanderättshavaren svarar för avgifter, fastighetsskatt och övriga kostnader som uppkommer genom Nyttjanderättshavarens verksamhet på Arrendestället. För det fall fastigheten skulle påföras en extra avgift eller skatt med anledning av Nyttjanderättshavarens verksamhet inom Arrendestället eller Solkraftparken så ska Nyttjanderättshavaren ersätta Markägaren fullt ut för sådana avgifter och skatter.

5. SEKRETESS

Vardera Parten förbinder sig att inte utan den andra Partens skriftliga medgivande till tredje man utlämna information om innehållet i Projekteringsavtalet. Sekretessskyldigheten gäller inte när Part enligt lag, annan författning eller myndighets beslut är skyldig att lämna ut uppgifter eller när Parten är i behov av att tillvarata sina rättigheter i en rättsprocess. Sekretessskyldigheten gäller inte heller i förhållande till vardera Parts professionella finansiella eller rättsliga rådgivare, finansiärer eller investerare, förutsatt att dessa personer förbinds till ett motsvarande sekretessåtagande.

6. ÅTAGANDEN

Markägaren, eller annan med Markägarens tillstånd, förbinder sig att inte under projekteringstiden uppföra byggnader eller vidta andra åtgärder som riskerar att försämra möjligheterna att uppföra Solkraftparken, Solkraftparkens kapacitet eller som skulle försvåra eller fördyra underhållet av densamma, utan Nyttjanderättshavarens godkännande.

7. MEDDELANDEN

Varje krav, begäran, reklamation eller annat meddelande från en Part till den andra Parten ska vara skriftligt och ska anses ha kommit den andra Parten till

del om den översänts till den andra Parten genom (i) kurirförsändelse, varvid den andra Parten anses ha tagit del av meddelandet två (2) arbetsdagar från och med den dag då meddelandet avsändes, (ii) rekommenderat brev, varvid den andra Parten anses ha tagit del av meddelandet tre (3) arbetsdagar från och med den dag då meddelandet avsändes eller (iii) e-post, varvid den Parten anses ha tagit del av meddelandet på samma arbetsdag som meddelandet avsändes, förutsatt att meddelandet avsändes mellan kl. 08.00 och 17.00, och i annat fall, på nästkommande arbetsdag, varvid för samtliga (i)-(iii) gäller att meddelandet ska ha sänts till nedan angivna adresser (eller till någon annan adress som den ena Parten har meddelat till den andra Parten i enlighet med denna bestämmelse):

Meddelande till Nyttjanderättshavaren:

Verkställande direktören

Namn: Andreas Tunbjer

██
██

Meddelande till Markägaren:

Namn: Östhammars kommun, genom Fastighetsenheten

Postadress:

att: Krister Carlsson, Fastighetsenheten, Box 66, 742 21 Östhammar

██

Markägaren ska löpande informeras om gällande kontaktuppgifter till Nyttjanderättshavaren. På samma sätt ska Markägaren löpande informera Nyttjanderättshavaren om gällande kontaktuppgifter till Markägaren.

8. ÖVERLÅTELSE

Markägaren är skyldig att vid överlåtelse av Fastigheten underrätta köparen om detta avtalsinnehåll samt göra förbehåll om köparens bundenhet av detta avtal.

9. TVISTER

Twist med anledning av Projekteringsavtalet ska avgöras av allmän domstol.

10. ÄNDRING OCH TILLÄGG

Ändring och/eller tillägg till detta avtal ska ske skriftligen och dateras och undertecknas av samtliga Parter för att gälla.

Projekteringsavtalet har upprättats i två (2) likalydande exemplar, varav Parterna tagit var sitt.

Ort: _____

Ort: _____

Datum: 2023-____-____

Datum: 2023-____-____

Markägaren

Helios Nordic Energy AB

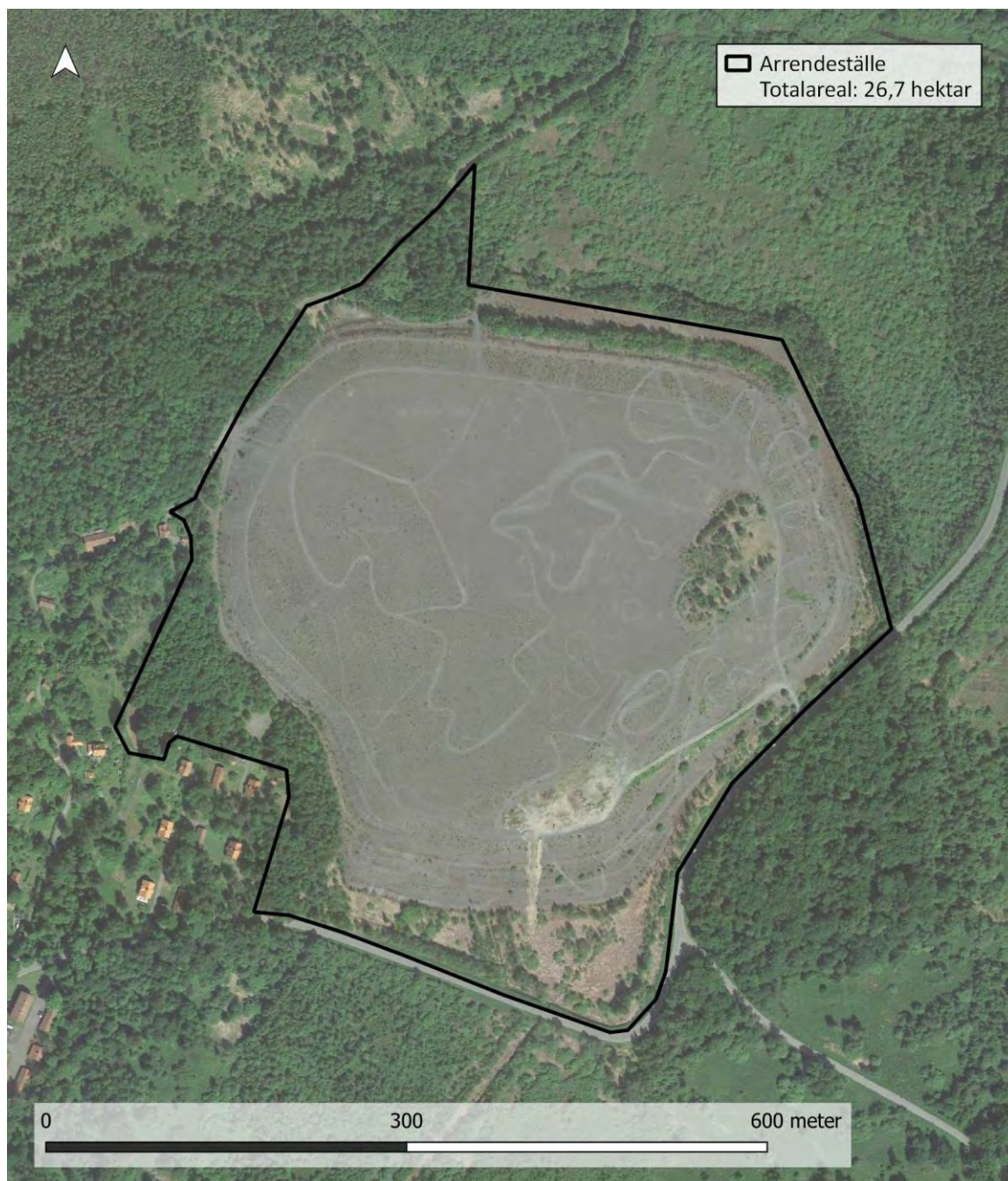
Namn:

Andreas Tunbjer, VD

Namn:

BILAGA A

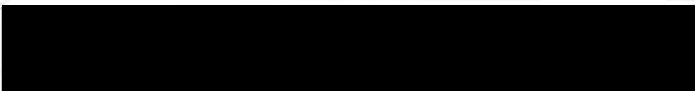
Arrendestället framgår av det markerade området i figur 1 nedan. Området innefattar hela fastigheten Films-Österby 3:39 i Östhammars kommun.

Figur 1. Område att arrendera för uppförande av solkraftpark.

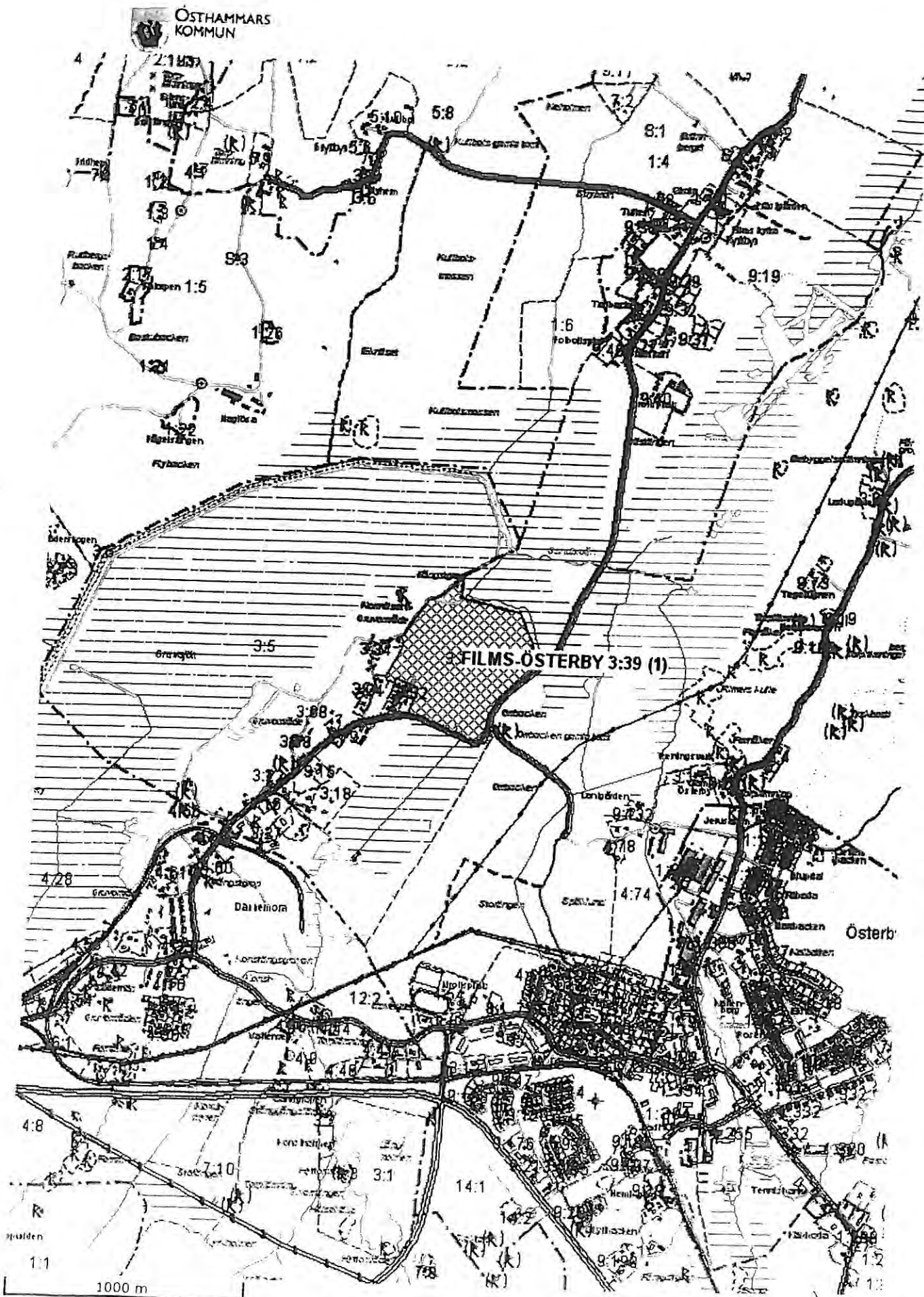
511 3420 2120

AVTAL OM LÄGENHETSARRENDE

- Jordägare: Östhammars kommun, 212000-0290, genom dess Tekniska nämnd
Box 66
742 21 Östhammar
-
- Arrendeställe: Fastigheten Films-Österby 3:39 i Östhammars kommun.
Arrendestället har markerats på bifogad karta.
Fastigheten är enligt gällande detaljplan naturområde som anläggs. (Natur 1).
Hela fastigheten består av förorenad mark.
Området får inte inhägnas.
Inhägnad av begränsat område får ske om det behövs för bedriven verksamhet.
- Ändamål Arrendestället skall iordningställas som park med diverse planteringar.
Arrendatorn har rätt att använda fastigheten för kommersiell verksamhet.
Arrendatorn är skyldig att undersöka vilka myndighetstillstånd som krävs och svara för att ansöka om dessa.
- Arrendetid Arrendetiden utgör tjugofem år räknad från tillträdesdagen, som är den 1 januari 2012.
Arrendetiden förlängs med fem år i sänder om uppsägning ej sker senast 9 månader före arrendetidens slut.
- Arrendeavgift: Arrendeavgiften är 500 kronor för varje arrendeår.
Hela avgiften ska betalas senast dagen före arrendeårets ingång.
Om kommersiell verksamhet påbörjas kan jordägaren begära omförhandling av arrendeavgiften under löpande arrendetid.
Arrendeavgiften ska dock inte sättas högre än 15 000 kronor/år.
- Index Arrendeavgiften är baserad på konsumentprisindextalet (totalindex) för oktober månad 2010 och gäller under det första arrendeåret. För varje följande arrendeår skall avgiften justeras så att den följer indexändringarna fram till oktober månad närmast före det aktuella arrendeårets början.
- Förbud mot Upplåtelse. Arrendatorn får inte utan jordägarens skriftliga samtycke upplåta nyttjanderätt till någon del av arrendestället.

Förbud mot överlåtelse	Arrendatorn får inte utan jordägarens skriftliga samtycke överlåta arrendet eller annars sätta annan i sitt ställe.
Arrendeställets skick	Arrendestället utarrenderas i det skick det befins på tillträdesdagen. Arrendatorn är skyldig att alltid hålla arrendestället i ett vårdat skick.
	På arrendestället får inte uppsättas anordningar för reklam annat än för den verksamhet som bedrivs på området. Arrendatorn är skyldig söka erforderliga tillstånd.
Ledningsdragning	Arrendatorn medger att jordägaren, eller annan som har dennes tillstånd, får dra fram och vidmakthålla ledningar i eller över arrendestället med erforderliga ledningsstolpar och infästningsanordningar på byggnader, om detta kan ske utan avsevärd olägenhet för arrendatorn. Arrendatorn är skyldig att utan ersättning tåla det intrång som föranleds av att ledningarna anläggs och nyttjas, men har rätt till ersättning för direkta skador i övrigt.
Avträdesersättning	Arrendatorn har inte rätt till avträdesersättning då arrendet upphör.
Inskrivningsförbud:	Arrenderätten får inte inskrivas.
Övrigt:	Arrendatorn informeras om att Dannemora Magnetit har påbörjat rampdrivning och sträckningen ligger delvis under fastigheten Films Österby 3:39 (sandmagasinet)
Hänvisning till Jordabalken	I övrigt gäller vad i 7 och 8 kap. jordabalken.
Beslut	Detta avtal gäller under förutsättning av Östhammars kommunfullmäktiges godkännande.
Kontrakts-Exemplar	Detta avtal har upprättats i två exemplar, av vilka jordägaren och arrendatorn tagit var sitt.
Underskrifter	Östhammar 2011 10 20
	ÖSTHAMMARS KOMMUN Jordägare
	 Annika Bexelius
	 Kent Ramsten
	 Svante Svensson
	Arrendator

Handwritten initials: *AB*

PM förorenad mark ”Sandmagasinet”

Bakgrund

Brytningen i Dannemora gruva lades ned på 1970-talet, men återupptogs på 2010-talet fram till 2015. I samband med det har Länsstyrelsen, i samarbete med av Dannemora Mineral AB, gjort undersökningar och inventeringar av föroreningarna i gruvområdet. Den metod som använts kallas MIFO-modellen¹.

Klart sedan flera år tillbaka är att det finns stora mängder metaller och arsenik i marken. Länsstyrelsens miljöenhet har konstaterat att det finns en risk att arseniken sprider sig till grundvatten-magasin där kommunen har sina vattentäkter. I syfte att säkerställa god kvalitet i vattnet har Östhammars kommun regelbundet tagit prover på vattnet. Proverna har visat att halterna av arsenik är så låga att det är ofarligt att dricka vattnet. Dessutom minskar halterna ytterligare genom att vattnet filtreras innan det når konsumenterna.

Den 20 oktober 2011 skrev Östhammars Kommun på ett lägenhetsarrendeavtal för marken. Arrendestället är Fastigheten Films Österby 3:39 ”Sandmagasinet”. Arrendator är Svante Svensson PI 2070 748 92 Österbybruk. I samband med att avtalet skrevs informerades arrendatorn om att hela fastigheten består av förorenad mark och att han är skyldig att hålla arrendestället i ett vårdat skick. Arrendatorn gavs dock rätt att bedriva kommersiell verksamhet, men han har en skyldighet att undersöka vilka myndighetstillstånd som krävs och svara för att ansöka om dessa. I avtalet står också att arrendestället skall iordningställas som park med diverse planteringar. Arrendatorn medger att jordägaren får dra fram och vidmakthålla ledningar i eller över arrendestället och är skyldig att tåla det intrång som föranleds av att ledningarna anläggs och nyttjas.

I en rapport från 2014 hänvisar teknikkonsulterna Geosigma till sin provtagning i området. Provtagningsresultaten visar att nivåerna av arsenik överskrider gränsvärden för akut toxisk risk. I rekommendationer skriver de vidare att, som minsta åtgärd, för Sandmagasinet införa ett tillträdesförbud. Stängsel/skyltar bör sättas upp för att förhindra att människor vistas på magasinet.” Detta har enligt uppgift från närboende inte gjorts. Sandmagasinet har istället blivit en informell plats för okynnesåkare på motocross².

I januari 2018 fick kommunen en förfrågan från arrendatorn om att lägga ut 25 000 ton lera i backarna för att kunna plantera bland annat Vallmo från Gotland på fastigheten. Kommunen avslog arrendatorns begäran.

Problembild

Området ”Sandmagasinet” är idag en allmän plats där människor kan vara, och som möjliggör motorcrosskörning. Det finns en risk att giftigt damm sprids. Dammet kan vara farligt för människor. Det finns ett arrendeavtal mellan kommunen och arrendatorn som gäller fram till 2037.

Länsstyrelsen i Uppsala har i korrespondens 2020 uppmanat Östhammars kommun att varna allmänheten och stänga av Sandmagasinet. Att hägna in området ses som en lämplig åtgärd.

¹ MIFO-modellen (Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Den har utarbetats av Naturvårdsverket och innebär att en riskklassning görs med en samlad bedömning av de risker som det aktuella området medför idag och i framtiden. Bedömningen görs genom att väga samman uppgifter om hur farliga föroreningarna är, hur förorenat området är, risken för att föroreningarna kan spridas i omgivningen samt hur allvarligt man ser på att människa, växter och djur exponeras för föroreningarna idag och i framtiden.

² Se information i bilaga-16-kf--70 (1).pdf

Medial och politisk uppmärksamhet

Under åren har det skrivits en hel del i media om riskerna med den förorenade marken. Se ett exempel i UNT³. Problematiken har dessutom debatterats politiskt⁴. Då problemet är allmänt känt behövs troligen någon form av proaktiv kommunikativ åtgärd förberedas.

Tänkbara åtgärder

1. Att i samråd med Länsstyrelsen och arrendatorn komma fram till en gemensam åtgärd och tidplan för varningsskylt och avstängning / inhängning av området.
2. Att säga upp arrendeavtalet
3. Att agera proaktivt och förbereda kommunikationen till Östhammars nyckelintressenter i frågan
4. Undanröja risken att kommunen kan stämmas för underlåtenhet, att inte tillräckligt snabbt ha gjort något åt den förorenade marken.

1. Att i samråd med Länsstyrelsen och arrendatorn komma fram till en gemensam åtgärd och tidplan för varningsskylt och avstängning / inhängning av området.

Detta alternativ innebär i praktiken att Östhammars Kommun tar initiativ till samtal med Länsstyrelsen och arrendatorn för att diskutera hur och när de nämnda åtgärderna kring varning och inhägnad kan genomföras och vara klart. I detta alternativ behåller arrendatorn kontraktet till dess att han enligt avtal sägs. Kommunen bör ändå skriftligen meddela arrendatorn att nya undersökningar visar att marken är mer förorenad än man tidigare förstått och att området behöver spärras av. Arrendatorn skulle kunna ges möjlighet att själv säga upp kontraktet med omedelbar verkan. Alternativt skriftligen godkänna att den mark han arrenderar hägnas in. Samtliga aktörer bör medverka till att snarast säkerställa att ingen går, eller åker, på marken.

I det fall kommunen har möjlighet att erbjuda arrendatorn en likvärdig mark, eller bättre (utan föroreningar), kan detta utformas som förslag till arrendatorn.

2. Att säga upp arrendeavtalet

”Pacta sunt servanda”, det vill säga att ingånget avtal gäller och kan sägas upp först vid avtalsperiodens slut, såvida inte förtida uppsägningsgrunder finns. Se 8 kap. 23 § jordabalken.

Notera att detta lägenhetsarrende enligt avtalet först kan sägas upp den 31 mars, 2036. Uppsägningen träder då i kraft den dag arrendeavtalet är giltigt till, dvs. den 1 januari, 2037.

³ <http://unt.se/nyheter/osthammar/vill-varna-for-giftig-mark-4210182.aspx> .

⁴ Se <https://www.mp.se/osthammar/just-nu/arsenik-i-dannemora>.

Arrenderättens förverkande

Enligt 8 kap. 23 § jordabalken är arrenderätten förverkad och jordägaren således berättigad att uppsäga avtalet

1. om arrendatorn dröjer med betalning av arrendeavgiften utöver en månad efter förfallodagen,
2. om arrendatorn vanvårdar arrendestället eller om han eftersätter vad som åligger honom enligt 9 kap. 35 § och icke efter tillsägelse vidtager rättelse,
3. om arrendatorn nyttjar arrendestället för annat ändamål än som förutsatts vid upplåtelsen eller, om viss odlingsplan är fastställd i avtalet eller detta innehåller annan bestämmelse om hävden, avviker från vad som sålunda bestämts och icke efter tillsägelse vidtager rättelse,
4. om arrendatorn i strid med bestämmelserna i denna balk överlåter arrenderätten eller eljest sätter annan i sitt ställe eller upplåter nyttjanderätt,
5. om arrendatorn åsidosätter avtalsenlig skyldighet, som går utöver hans åligganden enligt denna balk, och det måste anses vara av synnerlig vikt för jordägaren att skyldigheten fullgöres.

2 st. Arrenderätten är icke förverkad, om det som ligger arrendatorn till last är av ringa betydelse.

3 st. Uppsäges avtalet, har jordägaren rätt till ersättning för skada. Lag (1984:678).

En uppsägning får ske hos den som är behörig att ta emot arrendeavgift på jordägarens vägnar. När en jordägare säger upp ett arrendeavtal ska det göras skriftligen. En skriftlig uppsägning ska delges den som söks för uppsägning.

Enligt 11 kap. 6 § första stycket jordabalken ska den jordägare som vill säga upp avtalet underrätta arrendatorn om följande för att uppsägningen ska vara giltig:

- orsaken om varför avtalet ska upphöra.
- information om att arrendator måste ansöka om medling hos arrendenämnden inom två månader om han eller hon inte vill gå med på att lämna arrendestället.

Olika scenarion för uppsägning av avtal och skadestånd

En arrendator har rätt till skadestånd om jordägaren säger upp avtalet för avflyttning (enligt avtal först år 2036). Skadeståndet ska täcka arrendatorns inkomstförlust på grund av att arrendeförhållandet upphört. I det fall då arrendatorn inte har någon kommersiell verksamhet och vinst kan heller inte förlust påvisas, då ska inget skadestånd utgå. En arrendator kan inte begära skadestånd av ideella skäl. *Om vi utgår från att arrendatorn inte har någon kommersiell verksamhet i området ska endast eventuell förtida inbetalad hyra betalas tillbaka. Årshyran för arrendet är 500 kronor + indexhöjning.*

I det fall arrendatorn skulle ha en kommersiell verksamhet i området skulle kommunen enligt avtalet kunnat höja arrendeavgiften till max 15 000 kronor. Det är vad som gäller då marken används för verksamhet. Om arrendatorn upplåter till eget aktiebolag eller annan att bedriva näringsverksamhet i området är det, enligt avtalet, en förverkandegrund. Arrendatorn har dock själv rätt att bedriva egen firma eller privat hobbyverksamhet på platsen.

Ett exempel: Om arrendatorn skulle bedriva en motocrossbana i området, och i sin hobbyverksamhet tjäna pengar på den, blir kommunen skadeståndsskyldiga vid en uppsägning av kontraktet. Skadeståndet beräknas på den hyra som ev. betalats in för en period samt på den inkomstförlust som arrendatorn beräknas göra när han inte längre kan bedriva sin verksamhet. Bevisbördan för inkomstförlusten ligger hos arrendatorn.

Om arrendatorn skulle bedriva en officiell bana i aktiebolag eller upplåta marken till annan som gör det, då är det en förverkandegrund och kontraktsbrott. Kommunen skulle i detta fall kunna säga upp lägenhetskонтaktet utan att bli skadeståndsskyldig. Frågan om skadestånd prövas av tingsrätten. För att tingsrätten ska kunna pröva frågan måste arrendatorn ansökt om medling i arrendenämnden. I arrendenämnden kan parterna träffa en frivillig uppgörelse (förlikning) om skadeståndet. En förlikning kan stadfästas genom ett beslut av arrendenämnden.

Sammanfattningsvis innebär detta att kommunen har en liten möjlighet att säga upp arrendeavtalet i förtid. Det ska vara om kommunen kan hänvisa till starka särskilda skäl att avbryta kontraktet, som:

- Att de nya uppgifter som framkommit om faran att vistas i området och Länsstyrelsens uppmaning att åtgärda problemet, torde vara en befogad anledning för Östhammars Kommun att säga upp lägenhetsarrendet, utan att behöva betala ut något skadestånd till arrendatorn.
 - Om det skulle visa sig att arrendatorn bedriver näringsverksamhet i bolag på platsen eller upplåter marken till andra verksamhetsutövare är det inte förenligt med arrendekontraktet. Det är en förverkandegrund som borde ge kommunen rätt att säga upp avtalet utan att bli skadeståndsskyldiga.
3. Att agera proaktivt och förbereda kommunikationen till Östhammars nyckelintressenter i frågan

Så snart en åtgärds- och tidplan finns klar bör kommunikationsinsatser planeras. Detta för att visa på proaktivitet, ansvarstagande och förebygga risken att kommunen får onyanserad kritik i media och i sociala medier. Detta kan bör ske enligt de riktlinjer som Kommunikationsavdelningen har för media- och kriskommunikation. Sådant material som kan förberedas är till exempel pressmeddelande samt frågor och svar (som kan användas i både externa och interna kommunikationskanaler).

Kommunikationen bör spegla de åtgärder som kommunen i praktiken genomför.

4. Undanröja risken att kommunen kan stämmas för underlåtenhet, att inte tillräckligt snabbt ha gjort något åt den förorenade marken.

Även om risken är liten är det möjligt att arrendatorn stämmer Östhammars kommun för att hyra ut hälsofarlig mark. Möjligen kan det undvikas genom samtal och gemensamma överenskommelser och åtgärder. Troligen kommer kommunen i ett sämre läge genom att inte göra någonting alls, än att stegvis bidra till att åtgärda problemen. Detta kan förstås genom följande text på Länsstyrelsens webbplats om avtal och ansvar för förorenad mark (i linje med Miljöbalken 1998:808):

”När det gäller ansvar för avhjälpande av föroreningskador är det i första hand den verksamhetsutövare som bedriver eller har bedrivit den förorenande verksamheten som är ansvarig. Denne kan åläggas ansvar för utredning (markundersökning, provtagning etc.) och sanering av föroreningskada. Den som är ansvarig ska utföra eller bekosta de åtgärder som behövs för att avhjälpa skador eller olägenheter för hälsa och miljö respektive allvarliga miljöskador. Verksamhetsutövare för pågående verksamheter är ansvarig för att vidta skyddsåtgärder dvs. förebyggande åtgärder. Efter det att verksamheten har upphört kvarstår ansvaret. För att en verksamhetsutövare ska kunna göras ansvarig för undersökningar och åtgärder krävs att verksamhetens faktiska drift har pågått efter 30 juni 1969 samt att verkningarna av verksamheten alltså kvarstår och det föreligger behov av att avhjälpa skador eller olägenheter som har orsakats av verksamheten. Om det inte finns någon verksamhetsutövare som kan utföra eller bekosta avhjälpandet av en föroreningskada på en fastighet, är var och en som förvärvat fastigheten efter den 31 december 1998 ansvarig för avhjälpandet. För att göras ansvarig ska fastighetsägaren vid förvärvet ha känt till föroreningarna eller borde ha känt till den. Kommunen som fastighetsägare kan således bli ansvarig för att bekosta och genomföra avhjälpande av föroreningskador som orsakats av någon annan.”

Länsstyrelsen – kommunikation och dokumentation om Sandmagasinet

Efter att Östhammars kommuns miljöchef hänvisat till Länsstyrelsens miljöenhet för aktuell information om de inventeringar och undersökningar som gjorts i Sandmagasinet kan konstaterats att det gjorts många. Annika Johansson, handläggare på Länsstyrelsen i Uppsalas miljöenhet, berättar att undersökningarna fortfarande pågår och ett beslut om hur området ska hanteras förväntas komma någon gång under 2020–2021. Det är dock redan nu tveklöst att Sandmagasinet är ett förorenat område, på vilket det är farligt för människor att vistas. Annika Johansson nämnde också motorcrossåkarna och de

”banor” flygfotografier visar. Risken är stor att det damm som rivs upp kan orsaka både dem själva och boende i närheten skada. Helst bör marken hägnas in och/eller saneras.

Det allra minsta Östhammars kommun förväntas ha gjort/göra är att sätta upp tydliga varningsskyltar på de ställen där människor kan ta sig in på området. Varningsskyltarna bör innehålla information om att marken är förorenad och att det hälsofarligt för människor att vistas där.

Länsstyrelsen i Uppsala fortsätter att ha en dialog med såväl med externa experter och kommunens miljöchef. Annika Johansson bifogar befintlig dokumentation till kommunjuristen (och eventuellt andra medarbetare) som vill uppdatera sig i sakfrågan.

Filnamn	Storlek
150051_Objektsammanfattning.pdf	40 KB
Ansvarsutredning Dannemora gruvområde - Agnes Advokatbyrå - 2020-01-20.pdf	10 MB
Bilaga 1-3 Förstudie Dannemora.pdf	2 MB
Bilaga 4 - Kemiska analysrapporter Förstudie Dannemora.pdf	10 MB
Dannemora analys av kunskapsbehov version 2.pdf	3 MB
MifoHistorik_F0382-0024.doc	400 KB
Rapport - Förstudie SSAB Dannemora rev. 2016-02-25.pdf	3 MB
Rapport Dannemora_tryck_utan bilagor_.pdf	7 MB
RiskklassDiagram_Fas1_03820024.doc	50 KB
RiskklassDiagram_Fas2_03820024.doc	50 KB

Legala aspekter på förorenad mark och förlägganden som Länsstyrelsen kan göra
Om ett mark- eller vattenområde är så allvarligt förorenat att det med hänsyn till riskerna för människors hälsa och miljön är nödvändigt att besluta om begränsningar i markanvändningen eller andra försiktighetsmått, skall länsstyrelsen förklara området som miljöriskområde. Vid förklaringen ska enligt 10 kap 15 § miljöbalken *Lag (2007:660)* föroreningarnas hälso- och miljöfarlighet, föroreningsgraden, förutsättningarna för spridning och den omgivande miljöns känslighet beaktas. För förelägganden gäller:

- Vid föreläggande om **rättelse**, eller om Tillsynsmyndigheten meddelar om **förbud**, tillämpas 26 kap. 9 § miljöbalken.
- Handlar föreläggandet om ett stängselgenombrott är det 26 kap. 11 § miljöbalken som gäller.
- Det är möjligt att förelägga om att verksamhetsutövaren ska lämna de uppgifter som behövs för tillsynen enligt 26 kap. 21 § miljöbalken.
- Förelägganden går att förena med vite enligt 26 kap. 14 § miljöbalken.

Handläggningen av förelägganden ska ske enligt förvaltningslagen. Det innebär bland annat att berörd person har rätt att få ta del av uppgifter som tillförts ärendet utifrån. Ärendet får inte avgöras innan berörd person har fått möjlighet att yttra sig. Tillsynsmyndigheten kan bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas (26 kap. 26 § i miljöbalken). Ärendet avslutas i och med beslut om föreläggande.

Om en tidigare ägare av en fastighet (eller tidigare tomträttshavare) har förelagts att rätta till

en skada eller olägenhet som uppstått vid deras användning av en fastighet, anläggning eller anordning på annans mark, kan en tillsynsmyndighet ge ett sådant föreläggande mot en ny ägare eller tomträttshavare, om det är skäligt (26 kap. 12 § miljöbalken).

Denna PM är skrivet av Maria Langen på uppdrag av kommunjuristen Anna Lidvall Gräll, 2020-10-21.

Nödvattenplan

Östhammars kommun

Antaget av	Instans
Antaget	Datum och §
Ersätter tidigare version	Instansförkortning, datum och §
Gäller för	KS, nämnder, bolag/koncernen
Dokumentansvarig	Roll

Innehållsförteckning

Inledning	2
Nödvattenplanen och dess tillämpning.....	3
Mål och syfte.....	3
Intressenter	3
Giltighet	3
Förvaring och distribution.....	3
Störningar i dricksvattenförsörjningen.....	3
Scenario A) Försämrade dricksvattenkvalitet på grund av mikrobiologisk förorening	4
Scenario B) Dricksvattnet påverkat av kemisk förorening.....	4
Scenario C) Inget vatten i ledningsnätet	4
Scenario D) Dricksvattenbrist vid långvarig torka eller översvämning	5
Scenario E) Kärnteknisk olycka.....	5
Scenario F) El- och vattenförsörjningen slås ut vid höjd beredskap.....	6
Ansvarsförhållanden.....	6
Östhammars kommun, Östhammar Vatten och Gästrike Vatten	6
Enskilda.....	7
Ledning och styrning.....	8
Samverkan vid aktivering av kommunens nödvattenplan och Gästrike Vattens operativa nödvattenförsörjningsplan.....	9
Aktivering av nödvattenplaner och initiering av arbete	9
Prioriteringsordning	10
Prio 1: Liv & hälsa - individer med stort vårdbehov - verksamheter de är beroende av.....	11
Prio 2: Privata hushåll anslutna till kommunalt vatten samt för- och grundskola.....	11
Prio 3: Den breda allmänheten, högstadie-, gymnasieskola och vuxenutbildning.....	11
Prio 4: Verksamheter.....	11
Särskilda prioriteringar i händelse av höjd beredskap, ytterst krig	11
Förbestämda platser där nödvatten kan hämtas	12
Publika hämtställen för nödvatten.....	12
Stationära vattenkiosker	14
Kommunens egna vattentappställen.....	14
Spolposter.....	14
Estimerat nödvattenbehov och förmåga till nödvattenförsörjning	14
Källor till nödvatten	15
Nödvattenutrustning, transportmedel och logistik	15
Bilagor.....	17

Inledning

Dricksvatten är den allra viktigaste resursen människor behöver för att överleva. Dricksvattenförsörjningen är därmed samhällsviktig och hela kedjan med vattenproduktion och distribution ges högsta prioritet. Ett stort arbete läggs på förebyggande och förberedande arbete och på en drift som kan säkerställa en robust och trygg försörjning - även i kristider. Trots det kan störningar ändå uppstå som gör att vi behöver nödvattenförsörjning. Det kan exempelvis vara naturhändelser, läckor, elavbrott eller sabotage som leder till att dricksvattnets kvalitet försämras eller helt enkelt inte når ut till alla hushåll.

Nödvattenförsörjning innebär att dricksvatten för normal hushållsanvändning måste hanteras och distribueras på andra sätt än genom det ordinarie ledningssystemet. En situation som kräver nödvatten medför ett behov av prioritering utifrån vad som i första hand har påverkan på liv- och hälsa och att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter¹. Nödvattenförsörjningen bygger på ett antal scenarion som har tagits fram med beaktande av händelser som normalt leder till en aktivering av nödvattenplaner. Dessa används i planeringsarbete och behöver övas regelbundet för att stärka den operativa förmågan att hantera olika dricksvattenstörningar.

Samhällets krisberedskap bygger på att alla tar ett ansvar. Östhammars kommun (kommunen) och Gästrike Vatten AB (Gästrike Vatten) har ett ansvar för dricksvattenförsörjning, beredskapsplanering och hantering av allvarliga störningar i de allmänna leveranserna av dricksvatten². I ansvaret ingår att informera om vad en störning kan innebära och ge råd om dricksvattenberedskap. Privatpersoner, verksamhetsutövare och fastighetsägare å sin sida har ett ansvar att vidta förebyggande åtgärder som kan lindra konsekvenserna av en störning och hålla sig à jour om frågor som rör dricksvatten. I händelse av en kris gäller det att vara förberedd för att på egen hand kunna hantera en svår situation och de omedelbara behov som kan uppstå. Notera att nödvattenförsörjning ger avsevärt mindre volymer dricksvatten än vad hushållen normalt konsumerar och att nödvatten i första hand distribueras till de mest sårbara grupperna i samhället. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) uppmanar alla att ha en beredskap för att klara sig utan samhällets hjälp under en vecka.

I nödvattenplanen beskrivs ansvarsförhållanden, beslutsgång och de prioriteringar som behöver göras när alla inte kan få nödvatten samtidigt. Planen redogör också för vad som gäller när kommunen behöver nödvattenförsörja användare av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen och/eller enskilda dricksvattenanläggningar. Innehållet baseras på gällande lagstiftning och råd i Livsmedelsverkets guide för nödvattenplanering.

Vid en aktivering av nödvattenplanen följer alltid information till berörda. Informationen innehåller varningar, anvisningar om hur dricksvattnet ska hanteras och användas, och talar om när och var det blir aktuellt med nödvattenförsörjning.

¹ Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Exempel: vård och omsorg, barnomsorg, utbildning, livsmedels- och dricksvattenförsörjning, avlopp och avfall, energiförsörjning, finansiella tjänster, information/kommunikation, offentlig förvaltning, kommunikationer, transporter, ordning och säkerhet, räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen.

² Dricksvatten - det vatten som produceras för att nyttjas som dryck, till matlagning och beredning av livsmedel samt används i livsmedelsproducerande företag. Dricksvattnet ska vara hälsosamt och rent.

Nödvattenplanen och dess tillämpning

Nödvattenplanen ger riktlinjer för nödvattenförsörjning i kommunen och en gemensam grund för hur en nödsituation ska hanteras. Detta genom att beskriva roller och ansvar inom och utanför kommunens organisation. Vidare ger den förutsättningar för kommunens olika verksamheter att planera mer i detalj för sin egen situation i händelse av brist på dricksvatten.

Mål och syfte

Målet är att nödvattenplanen ska underlätta en effektiv krishantering vid omfattande och allvarliga störningar i kommunens ordinarie dricksvattenförsörjning. Vidare ska nödvattenplanen fungera som vägledning för samhällsviktiga verksamheter vars ansvar är att upprätta egna krisberedskaps- och kontinuitetsplaner för dricksvattenkriser³. Syftet är att klargöra ansvarsförhållanden och trygga nödvattenförsörjningen till prioriterade målgrupper och samhällsviktiga verksamheter i fred, kris och vid höjd beredskap⁴.

Intressenter

Nödvattenplanen riktar sig primärt till beslutsfattare, chefer och medarbetare på kommunen och Gästrike Vatten som arbetar med dricksvattenfrågor och nödvattenförsörjning. Den är även skriven för intressentgrupper som berörs av (och omnämns i) nödvattenplanen - krisorganisationer, myndigheter, samhällsviktiga verksamheter, privata aktörer och enskilda.

Giltighet

Kommunfullmäktige fattar beslut om att anta och göra genomgripande förändringar i kommunens nödvattenplan. Kommunstyrelsen ansvarar för att nödvattenplanen förvaltas, revideras och uppdateras – de har också rätt att fatta beslut om redaktionella förändringar. Bilagor till nödvattenplanen och dess revidering fastställs av kommundirektör efter samråd med Gästrike Vatten. Nödvattenplanen ska aktualitetsprövas varje mandatperiod och uppdateras då behov uppstår.

Förvaring och distribution

En aktuell version av nödvattenplanen ska finnas utskrivna på kommunens och Gästrike Vattens krisledningsplatser. Planen är publik och ska publiceras på kommunens externa webbplats och intranät. Bilagorna 1-4 sekretessmarkeras i linje med offentlighets- och sekretesslag (2009:400). Bilaga 5 innehåller öppen information från offentliga källor.

Störningar i dricksvattenförsörjningen

Störningar i dricksvattenförsörjningen beror i huvudsak på förorenat vatten, avbrott i leveransen eller dricksvattenbrist. Nedan har de delats upp i 6 scenarion.

³ För verksamhetsspecifika beredskaps- och kontinuitetsplaner ansvarar respektive verksamhet, nämnd eller bolag.

⁴ Höjd beredskap är ett samlingsnamn för skärpt beredskap respektive högsta beredskap. Vid skärpt beredskap sker en stegvis upptrappning och omprioritering i statens verksamhet för totalförsvarets behov. Försvarsmakten krigsorganiserar i den omfattning som regeringen beslutar. Statliga myndigheter, regioner och kommuner fortsätter sin ordinarie verksamhet och upprätthåller samhällsviktiga verksamheter så länge som möjligt. Vid högsta beredskap ska totalförsvarsverksamhet bedrivas.

Scenario A) Försämrade dricksvattenkvalitet på grund av mikrobiologisk förorening

En av de största riskerna för dricksvattenförsörjningen är vattenburen smitta, det vill säga förorening med mikroorganismer (virus, bakterier och protozoer).

Problemsituation: Dricksvattnet har verifierats som förorenat på grund av mikrobiologisk aktivitet. Vattnet kan inte längre användas till dryck, tandborstning och livsmedelsberedning utan att först kokas. Vattnet kan användas till dusch, tvätt, disk och toalettspolning.

Konsekvens: I detta scenario råder ingen brist på vatten. Alla dricksvattenabonnenter klarar sitt dagliga behov av dricksvatten genom att koka vattnet.

Hantering av situationen: Inget nödvatten distribueras, däremot ges en kokningsrekommendation till berörda. Kokningsrekommendationen hävs först när vattenprover bekräftar att vattnet håller dricksvattenkvalitet igen. I ett läge då det är ovisst om kokning räcker blir det aktuellt med nödvattenförsörjning fram till dess att kvalitén har säkerställts.

Scenario B) Dricksvattnet påverkat av kemisk förorening

Vissa kemiska ämnen finns normalt i olika halter i dricksvatten, medan andra betraktas som föroreningar som *inte får* förekomma.

Problemsituation: Dricksvattnet har verifierats som förorenat (anmärkning med ett gränsvärde) på grund av en kemisk förorening. Det går *inte* att koka vattnet för att uppnå dricksvattenkvalitet. Beroende på föroreningstyp krävs en bedömning om vattnet kan användas för dusch/bad, tvätt och toalettspolning.

Konsekvens: I detta scenario råder ingen synlig brist på vatten men genom att dricksvattnet har överskridit godkända gränsvärden - och kokning inte är en lösning på problemet - uppstår ändå en dricksvattenbrist och nödvatten behöver distribueras. Om dricksvattnet inte kan användas alls eller krisen blir långvarig krävs stora volymer nödvatten.

Hantering av situationen: Allmänheten uppmanas att aktivera sin egen dricksvattenberedskap och invänta information om var och när nödvatten kan hämtas. Nödvatten distribueras i första hand till de mest sårbara målgrupperna och till samhällsviktiga verksamheter (se prioriteringsordning 1-2) på berörda orter fram till dess att dricksvattenkvalitet kan garanteras.

Notera: På för- och grundskolor och särskilda omsorgsboenden kan vattnet behöva stängas av för att eliminera risken att någon dricker av vattnet av misstag.

Scenario C) Inget vatten i ledningsnätet

Denna typ av störning medför ett totalt avbrott i hela eller delar av dricksvattenförsörjningen. Orsaken kan exempelvis vara elbortfall, en produktionsstörning på ett vattenverk, en allvarlig skada på en huvudvattenledning, ett sabotage eller en större vattenläcka i distributionsnätet.

Problemsituation: Abonnenter anslutna till kommunalt vatten får snart inget vatten alls när de vrider på kranarna, vare sig för konsumtion eller hygienändamål.

Konsekvens: I detta scenario råder det brist på dricksvatten och nödvatten behöver distribueras till publika hämtställen nära de drabbade områdena.

Hantering av situationen: Allmänheten uppmanas att aktivera sin egen dricksvattenberedskap och invänta information om var och när nödvatten kan hämtas. Initialt kan det finnas tryck och vatten i ledningarna, men då dricksvattenkvaliteten inte kan garanteras ska vattnet inte användas. Det är viktigt att allmänheten följer de instruktioner som ges. Vid nödvattenförsörjning prioriteras sårbara målgrupper och samhällsviktiga verksamheter (se prioriteringsordning 1-2).

Scenario D) Dricksvattenbrist vid långvarig torka eller översvämning

Klimatförändringar, väder- och naturhändelser kan leda till långvarig torka eller översvämningar som orsakar dricksvattenbrist i stora områden.

Problemsituation: Långvarig torka kan leda till att privatpersoner med egna brunnar inte får dricksvatten i den mängd de är vana vid. Vid översvämning finns det ofta vatten, men det finns en risk att dricksvattnet kontamineras av ytvatten och därför inte är lämpligt att dricka. När dricksvattnet inte kan användas utan risk för individers hälsa eller skador på miljön uppstår ett nödvattenbehov.

Konsekvens: I detta scenario råder det brist på vatten i ett större område med privata dricksvattenanläggningar. Kommunen har ett geografiskt områdesansvar och vid omfattande och långvariga kriser kan det bli aktuellt med nödvattenförsörjning till dessa privata hushåll.

Hantering av situationen: Allmänheten uppmanas att aktivera sin egen dricksvattenberedskap, spara på det vatten som finns och invänta information om var och när nödvatten kan hämtas. Nödvattenförsörjningen koncentreras till de publika hämtställen som ligger närmast det drabbade området. Det är viktigt för allmänheten att följa de instruktioner som ges samt för kommunen att aktivera ordinarie rutin för dricksvattenbrist i privata dricksvattenanläggningar (bilaga 3).

Scenario E) Kärnteknisk olycka

Vid en kärnteknisk olycka kan radioaktiva ämnen transporteras med vindarna och riskerar, där de faller ner, att överföras till vatten, växter och djur. Flera olika faktorer, som vindriktning och väderförhållanden, avgör var nedfallet hamnar, hur omfattande spridningen blir och hur mycket dricksvatten som kontamineras.

Problemsituation: Stora områden riskerar att drabbas av nedfall av radioaktiva ämnen. Det kan få allvarliga konsekvenser - inte bara för liv och hälsa, utan också för möjligheterna att producera, förvara och transportera livsmedel.

Konsekvens: Initialt är det svårt att bedöma omfattningen. I detta scenario involveras fler myndigheter, såsom Länsstyrelsen, Jordbruksverket och Strålsäkerhetsmyndigheten, för att hjälpa till att utreda händelsen och dess konsekvenser.

Hantering av situationen: Halter av radioaktiva ämnen i livsmedel och vatten kontrolleras alltid direkt, men kan också behöva kontrolleras under en lång tid efter nedfallet. Händelsen

kan utvecklas på olika sätt. Allmänheten uppmanas att löpande följa nyhetsflödet, ta del av myndigheternas krisinformation och följa de anvisningar kommunen och Gästrike Vatten ger.

Scenario F) El- och vattenförsörjningen slås ut vid höjd beredskap

Liksom all kritisk infrastruktur utgör el- och dricksvattenförsörjningen militära mål. Förutom krig med väpnade angrepp och invasion kan dricksvattenanläggningar bli föremål för hybrid- och cyberattacker, vilket kan orsaka allvarliga störningar i dricksvattenförsörjningen⁵.

Problemsituation: El- och dricksvattenförsörjningen slås ut i hela länet. Kommunernas och dricksvattenproducenternas samlade resurser räcker inte för att hjälpa alla. Den nationella vattenkatastrofgruppen (VAKA) kan endast nå ut med begränsad hjälp. Situationen riskerar att få allvarliga skadeverkningar på såväl samhällets funktionalitet som på liv, egendom och miljö. Kommunen och Gästrike Vatten får lita till sin egen operativa förmåga då såväl grannkommuner som samhället i stort har det lika svårt som Östhammars kommun.

Konsekvens: Även om det i en ”krigssituation” inte går att förutse allt som kan hända kan vi anta att händelseförloppet snabbt förändras och eskalerar i både omfattning och tid, och att situationen skapar oro i samhället. Samtidigt måste kommunen prioritera hårdare och anpassa organisation och verksamhet för att svara mot de krav som gäller vid höjd beredskap.

Hantering av situationen: Samhälls- och totalförsvarsviktiga verksamheter prioriteras liksom skyddet av civilbefolkningen. Felavhjälpanse insatser genomförs parallellt med att nödvattenförsörjning aktualiseras. Det kan bli aktuellt att aktivera trygghetspunkter och skyddsrum, ”inrymma” invånare eller utrymma områden. Nödvattentankar placeras på säkra platser. Allmänheten uppmanas att löpande följa händelseutvecklingen - nyhetsflöde och krisinformation - och de anvisningar kommunen och Gästrike Vatten ger. Alla behöver ta sitt ansvar, samverka och medverka till att lindra konsekvenserna av denna allvarliga situation.

Ansvarsförhållanden

Svensk krisberedskap utgår ifrån ansvarsprincipen, likhetsprincipen och närhetsprincipen. Det innebär att människor ska behandlas lika och att de aktörer som bedriver en verksamhet i vanliga fall också ska hantera krissituationer. Krishantering ska ske så vardagsnära som möjligt. Vid en dricksvattenstörning i kommunen är det flera aktörer som samarbetar.

Östhammars kommun, Östhammar Vatten och Gästrike Vatten

Koncernen Gästrike Vatten ansvarar för dricksvattenförsörjningen och avloppshantering i kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar. Gästrike Vatten är ett gemensamt VA-bolag som ägs av de ingående kommunerna. Dotterbolaget Östhammar Vatten AB är VA-huvudman i Östhammars kommun, vilket innebär att den allmänna VA-anläggningen ägs av Östhammar Vatten AB. Moderbolaget Gästrike Vatten sköter drift av anläggningen på uppdrag av respektive kommun vilket möjliggör stor samverkan i regionen.

⁵ Försvarsmaktens och Livsmedelsverkets rapport ”Hotbilden mot dricksvatten- och livsmedelsområdet 2022”

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar och ansvarar för att genomföra förebyggande åtgärder som kan lindra konsekvenserna av en allvarlig störning i dricksvattenförsörjningen. Kommunen har också ett särskilt ansvar för de mest sårbara grupperna inom det geografiska området och för att det finns en prioriteringsordning som svarar mot dessa målgruppers behov. Kommunens miljöenhet ansvarar för kontroll, tillsyn och lovgivning av större dricksvattenanläggningar – både enskilda och allmänna/kommunala. Vidare har kommunen ett ansvar för risk- och sårbarhetsanalys, beredskapsplanering och för att säkerställa kontinuitet i samhällsviktiga verksamheter, även under mycket ansträngda förhållanden som vid en dricksvattenkris. I kommunens ansvar ingår också att säkerställa ett effektivt och säkert mottagande av nödvatten i händelse av kris och att se till att allmänheten får rätt information om hur de ska agera vid en dricksvattenstörning. Som ett led i detta planerar kommunen att se över möjligheten att införa tankvärdar vid publika hämtställen för nödvatten.

Gästrike Vattens uppdrag är att säkerställa produktion och distribution av dricksvatten inom beslutat verksamhetsområde för kommunalt VA. Gästrike Vatten garanterar *inte* att ett visst vattentryck eller en viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras. Under ansträngda förhållanden ansvarar bolaget för krisinformation gällande dricksvattenstörningens omfattning och för att förse allmänheten inom verksamhetsområdet med dricksvatten genom tillhandahållande av nödvatten. Det görs exempelvis genom utplacering av tankar för hämtning av dricksvatten. Gästrike Vatten ansvarar även för att utbilda kommunens eventuella tankvärdar i dricksvattensäkerhet och nödvattenlogistik.

Enskilda

Verksamhetsutövare/näringsidkare har ett ansvar för den verksamhet de bedriver och särskilt för den som är samhällsviktig och berör liv och hälsa. I ansvaret ingår att säkerställa att det finns risk- och sårbarhetsanalyser samt planer för beredskap och kontinuitet vid dricksvattenkriser. Vid begränsad vattentillgång är anslutna kunder skyldiga att följa Gästrike Vattens anvisningar att exempelvis minska vattenförbrukningen. Verksamhetsutövare med särskilda behov och krav på exempelvis vattenkvalitet, stora vattenvolymer nödvatten och/eller alternativa lösningar för sanitet och hygien behöver säkerställa det i det egna krisförberedande arbetet. Verksamhetsutövare som bedriver samhällskritiska verksamheter där vatten behövs för att säkra liv och hälsa bör i samråd med fastighetsägaren beakta möjligheten att förbereda fastigheten för nödvattenintag. Även tillgång på lämpliga kärl bör säkerställas, liksom att det finns rutiner för hur dricksvatten och kärl ska hanteras.

Djurägare är ansvariga att ombesörja dricks- och nödvatten till djur. Nödvatten till djur kan endast i yttersta undantagsfall bli aktuell, under mycket svåra förhållanden som vid långvarig torka, om resurserna räcker till efter det att privata hushåll och samhällsviktiga verksamheter försetts med nödvatten. Lantbrukare med stora djurbesättningar bör beakta alternativ dricksvattenförsörjning och möjligheten att behålla enskilda vattentäkter som reserv.

Fastighetsägare har samma skyldigheter som verksamhetsutövare/näringsidkare. Ägare till fastigheter där det bedrivs samhällsviktig verksamhet (t.ex. skolkök, vårdinrättningar och

särskilda boenden) rekommenderas att trycksäkra anläggningarna, förbereda fastigheterna för nödvattenintag och försäkra sig om att det finns lämpliga kärl att tillgå i kris.

Privatpersoner: MSB uppmanar alla vuxna och friska individer i Sverige att förbereda sig för att kunna klara sig utan samhällets hjälp under en vecka. I det ingår att ha en hemberedskap, dricksvatten inkluderat, för den eller de personer som finns i hushållet – vuxna, barn och husdjur. När en kommun påverkas av en omfattande dricksvattenstörning kan det ta flera dagar innan nödvatten når ut till platser där allmänheten kan hämta det. Gästrike Vatten och kommunen uppmanar därför alla att följa MSB:s råd ”Preppa för en vecka”⁶. God enskild dricksvattenberedskap bidrar också till att samhället i stort kan klara mycket stora påfrestningar på dricksvattenförsörjningen.

I förberedelserna behöver var och en utgå från sin egen situation, dvs. hur många man är i hushållet, hur stort dricksvattenbehovet är och vilken utrustning man behöver för att hämta och koka vatten i. Förutsättningarna kan skilja stort beroende på var och hur man bor, grannsamverkan och möjligheter att hantera och bereda sitt vatten. Det vatten som distribueras som nödvatten är ransonerat och kommer i betydligt mindre mängder än vad ett hushåll normalt konsumerar. Vid nödvattenförsörjning uppmanas var och en att hämta sitt dricksvatten i ett eget medhavt kärl vid en anvisad plats. Dunkar med lock och bärhandtag rekommenderas då de är praktiska och lämpliga ur hygiensynpunkt. Vid de publika hämtställena för nödvatten ges information som underlättar logistiken på platsen.

Dricksvattenbrist i privata dricksvattenanläggningar

Privata dricksvattenanläggningar har kommunen/Gästrike Vatten i normalläget inget ansvar för. Den enskilde är ansvarig för sin egen dricksvattenförsörjning och behöver ta höjd för att kunna klara sig en längre tid utan hjälp från samhället. I särskilda fall, som vid långvarig torka som leder till dricksvattenbrist i ett större område, kan privatpersoner uppmanas att hämta vatten vid anvisat ställe, till exempel Gästrike Vattens vattenkiosker, tappställena i kommunala byggnader eller tillfälligt uppställda vattentankar. I bilaga 3 ”Rutin vid dricksvattenbrist i privata dricksvattenanläggningar” beskrivs beslutsgång och kontaktvägar.

Ledning och styrning

Enligt ansvars-, likhets- och närhetsprincipen ska samhällsstörningar omhändertas i, och av, den verksamhet som drabbas. Vid störningar i den kommunala vattenförsörjningen är det Gästrike Vatten som leder det avhjälpande arbetet och ger information kopplad till störningen. Kommunen har det övergripande ansvaret att se till att krishändelser inom det geografiska området leds, hanteras och samordnas. Om en störning drabbar fler verksamheter, förväntas bli långvarig eller utvecklas till en kris aktiveras såväl olika aktörers egna krisplaner som kommunens krisledning enligt plan för ledning och samordning vid samhällsstörning^[1]. Vid en dricksvattenstörning som kräver nödvattenförsörjning aktiverar kommunen även sin

⁶ Mer information om hemberedskap finns på MSB:s webbplats: <https://www.msb.se/sv/rad-till-privatpersoner/forbered-dig-for-kris/hemberedskap---preppa-for-en-vecka/>

^[1] Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning, antagen av kommunstyrelsen i Östhammars kommun 2019-05-28. I planen framgår hur kommunens krisledning är organiserad.

nödvattenplan (detta dokument) och Gästrikre Vatten sin operativa nödvattenförsörjningsplan. Vidare har kommunens olika verksamheter beredskaps- och kontinuitetsplaner för att hantera dricksvattenstörningar.

Samverkan vid aktivering av kommunens nödvattenplan och Gästrikre Vattens operativa nödvattenförsörjningsplan

- **Tjänsteman i beredskap (TiB) – kommunen:**
 - *Tar emot larm, verifierar, initierar och samordnar det inledande arbetet utifrån kommunens nödvattenplan.*
 - *Vid bedömt behov av omfattande nödvattenförsörjning etablerar TiB kommunens Inriktning- och samordningsfunktion (ISF).*
- **Chef⁷ respektive Beredskapsledare – Gästrikre Vatten:**
 - *Under ordinarie arbetstid: Chef*
 - *Tar emot larm, verifierar, initierar och samordnar det inledande arbetet utifrån Gästrikre Vattens operativa nödvattenförsörjningsplan*
 - *Vid bedömt behov av omfattande nödvattenförsörjning etablerar chef Gästrikre Vattens störnings- eller krisledning*
 - *Utanför ordinarie arbetstid: Beredskapsledare*
 - *Tar emot larm, verifierar, initierar och samordnar det inledande arbetet utifrån Gästrikre Vattens operativa nödvattenförsörjningsplan*
 - *Vid bedömt behov av omfattande nödvattenförsörjning etablerar Beredskapsledare Gästrikre Vattens störnings- eller krisledning*
- **Inriktning- och samordningsfunktion – kommunen:**
 - *Om bedömning att det föreligger behov av ytterligare informationsutbyte eller inriktning och samordning etablerar TiB ISF:en vid kommunen.*
 - *Beredskapsledare, chef eller samverkansfunktion vid störnings- eller krisledning inom Gästrikre Vatten kan påkalla behov av ISF vid kommunen.*
 - *Beredskapsledare, chef eller samverkansfunktion inom Gästrikre Vattens störnings- eller krisledning kan vid behov delta i kommunens ISF.*
- **Störnings- eller krisledning – Gästrikre Vatten:**
 - *Om bedömning att det föreligger behov av ytterligare informationsutbyte eller inriktning och samordning etablerar chef eller beredskapsledare störnings- eller krisledning vid Gästrikre Vatten.*
 - *TiB eller samverkansfunktion inom kommunens ISF kan vid behov delta i Gästrikre Vattens störnings- eller krisledning.*
- **Samverkansfunktion:**
 - *Respektive aktör har i sin särskilda ledningsorganisation en samverkansfunktion vars huvudsakliga uppgift är att upprätthålla samverkan mellan aktörerna vid samhällsstörning.*

Aktivering av nödvattenplaner och initiering av arbete

Kommunen nås årets alla dagar, dygnets alla timmar genom beredskapsfunktionen TiB. Denne har till uppgift att *ta emot larm* från GVAB:s Beredskapsledare, chef eller

⁷ Med Chef avses särskilda utsedda chefer på Gästrikre Vatten med mandat att aktivera nödvattenförsörjning. Cheferna finns namngivna i Gästrikre Vattens operativa nödvattenförsörjningsplan och kommunen ska hållas informerade om vilka de är.

samverkansfunktion vid GVAB:s störningsledning/krisledning. TiB *verifierar larmet* och vid behov *initierar* särskild ledning genom inrättande av kommunens ISF.

Gästrike Vatten nås årets alla dagar, dygnets alla timmar genom Gästrike Vattens växelnummer. TiB vid Östhammar kommun respektive Beredskapsledare eller chef vid Gästrike Vatten har mandat att ta beslut och aktivera respektive nödvattenplan samt påbörja arbetet att mobilisera förutsättningar för nödvattenförsörjning. Respektive aktör har etablerade kontaktvägar i form av telefonnummer för aktivering av nödvattenplaner och initiering av arbete med nödvattenförsörjning.

Löpande samverkan inom ramen för ledning av organisationerna på särskilt sätt – krisledning

I de fall behovet av nödvattenförsörjningen bedöms omfattande eller särskilt tidskrävande etableras särskilda ledningsförhållanden inom respektive organisation. Kommunen etablerar ISF i syfte att skapa förutsättningar för såväl inriktning som samordning utifrån interna och externa behov samt främjande av informationsutbyte mellan parterna. Gästrike Vatten kan påkalla behov av ISF hos kommunen, men beslut om etablering ligger hos kommunen. Gästrike Vatten etablerar störnings- eller krisledning i syfte att skapa förutsättningar för såväl inriktning som samordning utifrån interna och externa behov samt främjande av informationsutbyte mellan parterna. Kommunen kan påkalla behov av störnings- eller krisledning inom Gästrike Vatten, men beslut om etablering ligger hos Gästrike Vatten.

Inom respektive aktörs särskilda ledningsorganisation finns en *samverkansfunktion* vars huvudsakliga uppgift är att upprätthålla samverkan mellan aktörerna vid samhällsstörning, såsom omfattande behov av nödvattenförsörjning. Respektive aktör har särskilt etablerade kontaktvägar i form av telefonnummer och email för att säkerställa samverkan mellan parterna.

Kriskommunikation

Vid nödvattenförsörjning ska GVAB och kommunen samstämmt kommunicera problembild, varningar och råd till allmänheten. Likaså ska allmänheten informeras när faran är över och dricksvattenförsörjningen åter fungerar som vanligt. Vid budskapsformulering ska hänsyn tas till prioriterade målgruppers informationsbehov och i övrigt följa kommunens och GVAB:s kriskommunikationsplaner.

Länsstyrelsens roll

Vid allvarliga och omfattande dricksvattenstörningar som drabbar flera kommuner samtidigt har Länsstyrelsen en nyckelroll i att samordna krisarbetet så att kommunerna kan koncentrera sig på att hantera konsekvenserna av en händelse. Stödet kan handla om att ta in extern hjälp eller att prioritera hur resurser ska fördelas över kommungränser. Länsstyrelsen har också en uttalad roll att samordna krisarbetet vid en kärnteknisk olycka och vid höjd beredskap.

Prioriteringsordning

I en kritisk situation då nödvatten inte kan nå alla samtidigt behöver kommunens krisledning prioritera så att de mest sårbara målgrupperna får dricksvatten först. Inriktningen för prioriteringen har sin utgångspunkt i rådande lagstiftning, bestämmelser och samhällets

skyddsvärden; värnandet och skyddet av människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, demokrati, rättssäkerhet, mänskliga fri- och rättigheter, miljö och ekonomiska värden. Ingen inbördes prioritering görs inom respektive prioriteringsgrupp 1-4.

Prio 1: Liv & hälsa - individer med stort vårdbehov - verksamheter de är beroende av

Högsta prioritet har individer med stora vårdbehov som behöver vatten för dryck, mat, hygien och omvårdnad samt samhällsviktiga verksamheter som hjälper dessa målgrupper att få det. Sektor Omsorg har krisberedskaps- och kontinuitetsplaner för de grupper de har ett särskilt ansvar för.

- Särskilda boenden, gruppboenden enligt LSS och serviceboenden enligt SoL
- Enskilda med hemtjänst
- Enskilda under särskilda omständigheter
- Vårdcentrum Östhammar, vårdcentraler (Regionen har en egen nödvattenplan.)
- Kommunens strategiska kriskök (Kommunens måltidsenhet har en beredskapsplan för hur krisköken kan försörja prioriterade målgrupper med enklare måltider/dryck i kris.)

Prio 2: Privata hushåll anslutna till kommunalt vatten samt för- och grundskola

Prioritetsgrupp 2 omfattar privata hushåll anslutna till kommunalt VA, barn och elever i för- och grundskola samt aktörer och personal som kan leda krisarbetet och ge behövande stöd.

- Privatpersoner boende i fastigheter anslutna till kommunalt vatten
- Personal, barn och elever i för- och grundskola (Sektor Bildning har krisberedskaps- och kontinuitetsplaner för kommunens skolor.⁸)
- Krisledning - kommunhuset Östhammar
- Trygghetspunkter i drabbade tätortsområden

Prio 3: Den breda allmänheten, högstadie-, gymnasieskola och vuxenutbildning

Prioritetsgrupp 3 omfattar alla privata hushåll samt äldre elever och personal i skolor.

- Elever och personal i högstadiet, gymnasieskola samt vuxenutbildning
- Privatpersoner som saknar boende med anslutning till kommunalt vatten

Prio 4: Verksamheter

Prioritetsgrupp 4 omfattar verksamheter som är viktiga för samhällets funktionalitet och/eller kan lindra effekterna av en allvarlig kris.

- Personal vid Räddningstjänsten (Räddningstjänsten har en egen nödvattenplan)
- Personal vid Forsmarks Kraftgrupp AB (Forsmark har en egen nödvattenplan)

Särskilda prioriteringar i händelse av höjd beredskap, ytterst krig

Följande prioriteringar utgår från de särskilda krav och omständigheter som råder när Sverige går upp i höjd beredskap, ytterst krig, då totalförsvarsviktig verksamhet⁹ ska prioriteras:

- **Prioriterade målgrupper:** Mat- och dricksvattenförsörjning till civilbefolkning, evakuerade, flyktingar, sårbara grupper och individer som inte kan försörja sig själva.
- **Skyddsrumssökande:** Nödvatten distribueras till publika hämtställen på orter där skyddsrum finns. Vid beredskapslarm ska dricksvatten vara påfyllt i särskilda kärl.

⁸ Vid en allvarlig dricksvattenstörning som berör flera skolor ska nödvattenförsörjningen till personal och yngre elever i förskola och grundskola (elever upp till 12 år) prioriteras först.

⁹ Totalförsvar - den militära verksamhet (militärt försvar) och civila verksamhet (civilt försvar) som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvarsviktig är all verksamhet som krävs för att tillgodose totalförsvarets kritiska behov i händelse av höjd beredskap och krig.

- **Försvarsmakten:** Kommunen/det civila försvaret ska ge stöd till det militära försvaret och förse dem med nödvändiga förnödenheter utifrån behov.
- **Räddningstjänsten:** Vid behov, bistå räddningstjänsten i deras samhällsuppdrag.
- **Forsmarks Kraftgrupp AB:** Vid behov, bistå Forsmark i deras samhällsuppdrag.

Förbestämda platser där nödvatten kan hämtas

Publika hämtställen för nödvatten

Platserna för kommunens publika hämtställen för nödvatten är strategiskt valda för att fungera för den logistik som krävs i en nödvattensituation. Vid en större dricksvattenstörning som drabbar hela kommunen kommer nödvattentankar att placeras ut, geografiskt spridda, på orter där många människor bor. Om endast en del av kommunens invånare berörs koncentreras insatserna dit. Alla publika hämtställen är förbestämda på ändamålsenliga platser.

I den lokaliseringsanalys som föregått valet av platser har hänsyn tagits till befolkningstäthet, antal abonnenter anslutna till kommunalt vatten, tillgänglighet, närhet till kommunikationer och parkeringsmöjligheter. Platserna är även valda utifrån var kommunen driver samhällsviktiga verksamheter och kan aktivera trygghetspunkter och strategiska kriskök. Platserna svarar mot Gästrike Vattens krav på framkomlighet och har den yta som behövs för att hantera nödvattnet. Vidare har säkerhetsaspekter och skydd av nödvattentankar beaktats, dels för att minska risken för skadegörelse och sabotage, dels för att säkra dricksvattnets kvalitet och underlätta logistiken för människor som ska hämta dricksvatten på platserna.

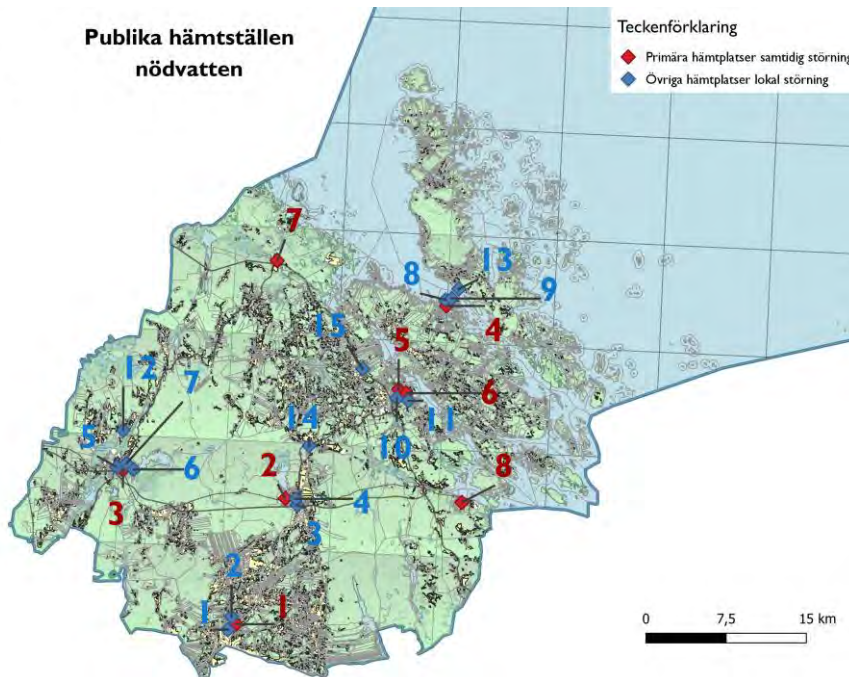
Publika hämtplatser för nödvatten vid en samtidig dricksvattenstörning i kommunen:

1. **Olandsskolan Alunda**
2. **Bruksgymnasiet Gimo**
3. **Österbyskolan Österbybruk**
4. **Öregrunds skola**
5. **Frösåkersskolan Östhammar**
6. **Kommunhuset Östhammar**
7. **Vattenfallsgymnasiets parkering Forsmark**
8. **Folkets Hus Hargshamn**

Orterna är listade utan inbördes ordning. Siffrorna (rödmarkerade) refererar till översiktskartan nedan.

Publika hämtställen nödsvatten

OBS! Antal hämtplatser bestäms utifrån varje enskild dricksvattenkris, vilka områden störningen berör och hur dricksvattenkvaliteten påverkas. Även tiden för hur snabbt nödvatten kan levereras till de olika platserna kan variera kraftigt. Invånare uppmanas därför att inhämta information från Gästrike Vatten och kommunen om var och när nödvattnet distribueras, för att sedan ta sig till anvisat hämtställe.

Fram till dess att nödvattenförsörjningen är igång är allmänheten hänvisad till sin egen dricksvattenberedskap.

Vid lokala dricksvattenstörningar kan kompletterande publika hämtställen aktiveras på den ort som berörs.

1. Olandsgården Alunda
2. Grusplan Korsängsvägen/fotbollsplanerna Alunda
3. Solängsgatan gamla skolområdet Gimo
4. Centrum Apotekets baksida Gimo
5. Folkets hus Österbybruk
6. Österbybruks camping
7. Brandstationen Österbybruk
8. SLU kustlaboratoriet Öregrund
9. Karlaplan Öregrund – korsning Kaptensgatan-Karlavägen-Fjällgatan
10. Mariebergs förskola Östhammar
11. Kommunförrådet Östhammar
12. Films Skola
13. Parkering färjeläget Gräsö
14. Hökhuvuds kyrka
15. Parkering mitt emot Norrskedika Idrottsplats

Orterna är listade utan inbördes ordning. Siffrorna (blåmarkerade) refererar till översiktskartan ovan.

OBS! Vid händelse av resursbrist och en samtidig dricksvattenkris i hela kommunen prioriteras tätortsområden med många VA-anslutna hushåll.

För närmare orientering, se kommunens externa webbplats www.osthammar.se där kartan ovan och fler kartbilder har tillgängliggjorts i ett mer överskådligt och klickbart format.

Stationära vattenkiosker¹⁰

Gästrike Vatten har från och med sommaren, 2023, stationära vattenkiosker (tankstationer för vatten) vid vattenverken i Östhammar och Gimo. Vattenkioskerna, som främst tillhandahåller tekniskt vatten är vädersäkrade för sommar- och vinterbehov och placerade på ställen med tillräcklig kapacitet i ledningsnätet. Backventiler och återströmningsskydd förhindrar att smitta kan komma in i näten. I vissa situationer kan kioskerna fungera som hämtställen för nödvatten. För privatpersoner är det gratis att hämta mindre mängder vatten i egna medhavda kärl.

Kommunens egna vattentappställen

Kommunen har under 2023 etablerat ett eget vattentappställe (även kallad vattenautomat) på försök vid Sven Persson-hallen i Öregrund. Vid platsen finns en kran att hämta dricksvatten ifrån. Vattentappstället kan användas både sommar och vinter. Förutsett att en dricksvattenstörning inte har påverkat vattenautomaten kan denna användas som hämtställe för nödvatten. Detta är en betaltjänst som kan användas av alla privatpersoner. Om försöket faller väl ut kan det bli aktuellt att etablera vattenautomater på fler orter. Det är kommunen som sköter om vattenautomaten, ser till att det används på rätt sätt och gör kontroller av dricksvattenkvalitén.

Spolposter

I vissa situationer, som när det finns dricksvatten i delar av ledningsnätet, kan brandvattenposter förses med brandposthuvuden och användas för nödvattenförsörjning. Allmänheten kommer att informeras om vilka brandposter som öppnas när detta blir aktuellt.

Estimerat nödvattenbehov och förmåga till nödvattenförsörjning

Behovet av nödvatten varierar beroende på vilken typ av dricksvattenstörning som uppstår. I ett värsta scenario då hela kommunen behöver nödvattenförsörjas kommer mycket stora mängder nödvatten att behövas. Sannolikheten för att detta skulle inträffa bedöms som låg och dagens nödvattenförsörjning är heller inte dimensionerad för detta scenario.

Ambitionsnivån är att inom rimlig tid klara nödvattenförsörjningen till VA-an slutna abonnenter och samhällsviktiga verksamheter i prioritetsgrupp 1 och 2. Vid lokala kriser som berör en ort kan flera publika hämtställen aktiveras.

Distribution av nödvatten kommer i praktiken att ske enligt prioriteringsordningen så långt tillgängliga resurser räcker. Beroende på störningens art och om störningen är lokal, spridd i hela kommunen eller innefattar fler av Gästrike Vattens medlemskommuner kommer nödvattnet att räcka olika långt.

Beräkningar har gjorts av vilken volym nödvatten som behövs för kommunens privata hushåll och samhällsviktiga verksamheter (redovisas i bilaga 1). För privata hushåll utgår beräkningarna från antalet invånare (dagens cirka 22 500 invånare), generella uppskattningar

¹⁰ Läs mer om vattenkiosker och dess funktion på Gästrike Vattens webbplats: Vattenkiosk - Gästrike Vatten (gastrikevatten.se)

för vattenförbrukning och individers behov av nödvatten enligt Livsmedelsverkets guide för planering av nödvattenförsörjning¹¹ (Informationen finns sammanställd i bilaga 5).

Cirka 60 procent av kommunens invånare bor i någon av de fem större tätorterna. Flest invånare har Östhammar. Därefter följer Gimo, Alunda, Österbybruk och Öregrund. Cirka 7 procent av kommunens invånare bor på mindre orter. Störst är Hargshamn. Därefter kommer Dannemora, Ekeby, Film, Forsmarks bruk, Gräsö kyrktrakt, Hargs bruk, Hökhuvud, Norrskedika, Skoby, Söderboda och Valö.

En tredjedel av kommuninvånarna bor på landsbygden och har enskild vattenförsörjning och avloppshantering. Sommartid ökar invånarantalet markant med sommargäster, bland annat i Öregrund och på Gräsö. Vattenbehovet är som störst samtidigt som vattentillgången i grundvattenmagasinen är som minst. Grundvattentillgången är begränsad i hela kommunen, särskilt i de östra delarna.

För samhällsviktiga verksamheter krävs vanligen större volymer nödvatten än för privata hushåll, och en annan logistik. Vid uppskattningarna av kommunens nödvattenbehov för samhällsviktiga verksamheter har behovet inventerats för respektive verksamhet; vård- och omsorgsboenden, skolor, strategiska kriskök, vårdcentrum, skyddsrum, trygghetspunkter samt för personal i krisledning, på Räddningstjänsten och i Forsmark (redovisas i bilaga 1).

Källor till nödvatten

I kommunen finns ett flertal kommunala dricksvattentäkter och vattenverk; Alunda, Gimo, Hargshamn, Hökhuvud, Öregrund, Österbybruk och Östhammar har alla separata anläggningar för sin kommunala dricksvattenförsörjning. En del orter har flera vattentäkter och Alunda och Österbybruk får, utöver från lokala dricksvattentäkter, även vatten från Uppsalaåsen via en överföringsledning från Örbyhus i Tierps kommun.

I och med att det finns ett flertal vattentäkter och vattenverk i kommunen finns det möjlighet att vid behov av nödvatten i en tätort hämta vatten från en av de andra tätorterna inom kommunen. Utöver den möjlighet till alternativa vattenkällor som det innebär finns även möjlighet att hämta nödvatten från kommunala dricksvattenanläggningar i närliggande kommuner samt från större privata vattentäkter. Under vissa omständigheter kan det även bli aktuellt att köpa in förpackat vatten.

Nödvattenutrustning, transportmedel och logistik

För att upprätta en nödvattenförsörjning när behovet uppstår är det viktigt att förfoga över viss egen utrustning. Det kan vara små och stora nödvattentankar, tankar med möjlighet till tryckstegring och tankar på vagn eller på lastväxlarflak för förflyttning av dricksvatten längre sträckor. Likaså är det viktigt att redan innan krisen veta om det finns möjlighet att låna eller hyra utrustning. Vidare behövs kunskap om logistik och beräkningar av hur stora volymer nödvatten som i praktiken kan levereras på kort respektive lång sikt, och inom hur många

¹¹ Stödmaterial & Exempel Guide för planering av nödvattenförsörjning: guide_stodmaterial_o_exempel.pdf (livsmedelsverket.se)

timmar den första leveransen av nödvatten är möjlig att genomföra under olika förhållanden.

Egen nödvattenutrustning: Med egen utrustning kan nödvattenförsörjningen snabbare påbörjas och konsekvenserna för de målgrupper och verksamheter som är mest känsliga för avbrott i dricksvattenförsörjningen minskas. Egen utrustning är också en planeringsförutsättning för omfattande dricksvattenstörningar eller krig och krigsfara¹² då möjligheterna att få tillgång till externa resurser minskar och den egna utrustningen sannolikt är den enda tillgängliga. Kommunen och Gästrike Vatten har redan idag tillgång till nödvattenutrustning som kan användas vid olika dricksvattenstörningar men i ett värsta scenario - då stora delar av kommunens dricksvattenförsörjning skulle slås ut – krävs ytterligare resurser.

Extern hjälp: Vid en större dricksvattenkris som påverkar många och riskerar liv och hälsa finns möjligheten att be om hjälp, men det kan inte förutsättas att hjälpen alltid går att få. Kommunen har liksom grannkommunerna Norrtälje, Uppsala och Tierp och de andra ägarkommunerna inom Gästrike Vatten-koncernen (Gävle, Ockelbo, Hofors och Älvkarleby) möjlighet att hjälpa varandra vid större dricksvattenstörningar.

Vid en större dricksvattenkris eller katastrof kan hjälp också avropas från den **nationella vattenkatastrofgruppen VAKA**¹³. VAKA nås dygnet runt via 020 - 30 20 30. VAKA har ett brett nätverk med experter som kan bistå med rådgivning, expertstöd och coaching. Kommunens miljöchef har mandat att avropa resurser. Kommuner kan också låna utrustning för nödvattenförsörjning. Nationella lager finns på flera platser i landet och kan lämnas ut när som helst på dygnet. Alla kommuner kan nås på cirka 6 timmar. Kommunerna står för kostnaderna för transporter och återställning av utrustning. Materielen är lagrad i 20-fots containrar av typen sjöcontainer. De står på lastväxlarflak vilket gör det möjligt för kommuner att själva hämta utrustning med lastbil.

Det finns två typer av containrar med s.k. combotankar och utrustning anpassat för sommar- respektive vinterbehov. Utrustningen består av plastsäckar ("liners") och kranpaket. Säckarna som rymmer 1060 liter vatten är sterila och oanvända vid leverans och de kan fyllas på och tömmas flera gånger. Vid avslutad insats kasseras säckarna och ersätts med nya. Enligt Livsmedelsverket (2022) finns totalt 1053 combotankar. De kan ge cirka 350 000 människor tillgång till 3 liter dricksvatten/dygn vid påfyllning en gång/dygn. Till nödvattentankarna finns skyddshuvor märkta "Dricksvatten". I vintercontainrar finns elverk, värmemattor och varmhuvor som motverkar frysning av dricksvattnet samt en extra kran. För urlastning behövs hjullastare eller truck med lastgafflar. För att dra fram staplarna med tankar till dörrkanten på containrar behövs handpallyftare eller handtruck. För att få upp combotankarna till användbar höjd behövs minst 3 lastpallar per tank eller kajkant.

Logistiken vid nödvattenförsörjning ser olika ut beroende på vilken utrustning och vilka resurser och transportmedel som bedöms vara ändamålsenliga i varje unik kris. Små

¹² Källa: Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten

¹³ Källa Livsmedelsverket, VAKA

nödvattentankar är lätta att flytta med släpkärra. För att flytta stora nödvattentankar krävs lastbil och lastväxlarflak. För transport av nödvatten till de större tankarna används tankbil. I ett skarpt läge då externa resurser används, t.ex. från VAKA, anpassas logistiken för detta. Den logistiska kedjan för nödvattenförsörjning ses löpande över. Svaga länkar förstärks och kritiska beroenden identifieras. Insattiderna mellan en konstaterad dricksvattenkris och operativ nödvattenförsörjning kan på så sätt löpande förbättras.

Privata hushåll förses med nödvatten från utställda tankar. Nödvattentankarna fylls på kontinuerligt så länge behov och resurser finns. Vid långvariga kriser kan flera tankar behöva ställas upp. Endast samhällsviktiga verksamheter i kategorin prioritet 1 vars fastigheter förberetts för nödvattenintag kan få nödvatten distribuerat från tankbil direkt in till fastigheten.

Bilagor¹⁴

- **Bilaga 1 (sekretessbelagd): Lokaliseringsanalys och beräkningar av nödvattenvolymer** innehåller information om den lokaliseringsanalys som ligger till grund för val av plats för publika hämtställen för nödvatten samt beräkningar av nödvattenvolymer för kommunens invånare och samhällsviktiga verksamheter.
- **Bilaga 2 (sekretessbelagd): Åtgärdsplan för stärkt operativ förmåga 2023–2026** innehåller identifierade åtgärder, investeringsbehov och möjliga samarbeten som successivt kan bidra till att stärka kommunens och Gästrike Vattens operativa förmåga att hantera allvarliga dricksvattenstörningar.
- **Bilaga 3 (sekretessbelagd): Rutin vid dricksvattenbrist i privata dricksvattenanläggningar** beskriver beslutsgång och kontaktvägar för särskilda händelser, som långvarig torka eller översvämning, som kan förorsaka dricksvattenbrist i privata dricksvattenanläggningar utanför Gästrike Vattens verksamhetsområde.
- **Bilaga 4 (sekretessbelagd): Körschema vid nödvattenförsörjning** innehåller mer detaljerad information om logistik, kapacitet och de platser där nödvattentankar ska ställas upp enligt fastställd prioriteringsordning.
- **Bilaga 5 (öppen information): Generella uppskattningar för vattenförbrukning** är sammanställd med information från offentliga källor som kommunen har använt för att estimerat behovet av nödvattenvolymer för individer och samhällsviktiga verksamheter. Sammanställningen innehåller även exempel på djurs normala dricksvattenbehov. Bilagan är publik och kan användas vid nödvattenplanering.

¹⁴ Bilagorna 1-4 har sekretessmarkerats då de innehåller detaljerad information som i en aggregerad form bedöms som säkerhetskänslig och vars olika delar ingår i risk- och sårbarhetsanalyser (RSA).

Verksamhetsstöd/Verksamhet Måltid

Prislista 2023 (from 2023-10-01)

SKOLA	Pris per portion (inkl moms)	Pris per portion (intern faktura)
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk	70,00	63,00
Salladsassiett (enbart råkost)	25,00	x
Högtidsmåltid	x	126,00
KliMATlåda	35,00	x

SÄRSKILT BOENDE	Pris per portion (inkl moms)	Pris per portion (intern faktura)
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk/måltidsdryck och kaffe	80,00	72,00
Salladsassiett (enbart råkost)	15,00	x
Högtidsmåltid	x	144,00
KliMATlåda	35,00	x
Omvårdnadsmåltid (1/3-portion)	x	24,00

Beställningslista skola och särskilt boende	Intern fakturering pris/st.	I matsal (med moms)
Kaffe	10,00	x
Hembakad kaka	20,00	x
Mazarin, biskvi el dyl. typ delicato	20,00	x
Smörgås, enkel m ost och grönsak	20,00	x
Smörgås, dubbel franskbröd med ost, skinka/korv och grönsak	30,00	x

Måltidsenheten

Prislista 2018 (from 2018-01-08)

SKOLA	Intern fakturering pris/port	I matsal (med moms)	Extern avhämtning (med moms)
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk	53,58	60,00	60,00
Salladassiett (enbart råkost)	x	20,00	x
Högtidsmåltid	107,15	x	x
Frukost/mellanmål	x	20,00	x

SÄRSKILT BOENDE	Intern fakturering pris/port	I matsal (med moms)	Extern avhämtning (med moms)
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk/måltidsdryck och kaffe	58,04	65,00	70,00
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk/måltidsdryck och kaffe samt Dessert	62,51	70,00	x
Salladassiett (enbart råkost)	x	20,00	x
Högtidsmåltid	125,02	140,00	x
Omvårdnadsmåltid	14,51	x	x

Beställningslista skola och särskilt boende	Intern fakturering pris/st.	I matsal (med moms)
Kaffe	5,00	6,00
Småkaka	2,68	x
Vetebröd, sockerkaka, rulltårta o dyl.	7,00	x
Mazarin, biskvi el dyl. godiskaka	10,00	x
Smörgås, enkel m ost och grönsak	15,00	x
Smörgås, dubbel franskbröd med ost, skinka/korv och grönsak	20,00	x
Frukt	6,25	7,00

Projektbeskrivning och budgetunderlag för åtgärdssamordnare vatten, Östhammars kommun

Bakgrund

Östhammars kommun arbetar sedan många år med att förbättra vattenkvaliteten i både kust, sjöar och vattendrag. Arbetet genomförs inom kommunens ordinarie tillsyn, samhällsplanering och arbete med vattenskydd, men också genom olika projekt och samarbeten.

Syftet med en åtgärdssamordnare är att fokuserat och i nära samverkan med lokala aktörer som markägare, verksamhetsutövare och andra intressenter, arbeta med konkreta åtgärder för bättre vattenkvalitet. Målet med projektet är att få en bättre vattenkvalitet i sjöar, vattendrag och kust, men också bygga en samarbetsform som kan fortsätta efter projektets slut.

Åtgärdssamordnarens uppgift är att samverka med nyckelpersoner bland markägare, verksamhetsutövare, företagare och andra intressenter för att skapa en helhetssyn och stötta det lokala engagemang som krävs för att få till rätt åtgärder på rätt plats. Huvuduppgiften är att genom samverkan skapa engagemang hos aktörer och boende i området. Det kommer att krävas ett tätt samarbete med många berörda som vattenråd, fastighetsägare, markavvattningsföretag, lantbruksföretag, verksamhetsutövare, föreningar och skolor.

Åtgärdssamordningen ska leda till konkreta samarbeten och åtgärder i Olandsåns avrinningsområde, som täcker en stor del av kommunens yta och binder samman odlingsbygderna i Alunda med utloppet vid kustområdet vid Kallrigafjärden. En åtgärdssamordning ska också stärka det pågående arbetet för bättre vattenkvalitet i Östhammarsfjärden och Granfjärden.

Sammanfattande beskrivning av projektet

Inför uppstarten av projektet kommer en detaljerad projektplan att tas fram. Projektplanen tas förslagsvis fram av en kommunövergripande arbetsgrupp samt för Olandsåns avrinningsområde i dialog med LRF, Uppsala kommun och Gästrikre vatten, för att säkerställa att projektet innehåller de delar som behövs för att åtgärdssamordningen ska bli så konkret och praktisk som önskas. För Östhammarsfjärden och Granfjärden görs en avstämning med pågående arbete och inblandade aktörer. En avstämning med andra åtgärdssamordnare i Sverige kan ge god kännedom om vilka upplägg som fungerat bättre än andra.

Preliminärt upplägg för projektet

Sammanställning av nuläge

I arbetet ingår att beskriva avrinningsområdet, ingående mark- och vattenanvändning, möjliga källor till övergödning, befintliga verksamheter etc.

Kompetensbehov och kunskapsbyggande

Det är viktigt att projektledaren har en bred kunskap inom miljökunskap, limnologi och agronomi. Mycket erfarenhet finns utöver detta att hämta från andra kommuner och det rekommenderas att projektledaren gör studiebesök samt håller kontakt med åtgärdssmordnare i andra kommuner/avrinningsområden i Mälardalsområdet.

Dialog och samarbete med aktörer

En viktig del i projektet är att ha en ständig aktiv dialog och ett konkret samarbete med lokala aktörer i referensgruppen men också att vid behov bilda arbetsgrupper som djupdyker i utvalda frågor och åtgärder. Fältvandringar och erfarenheter från andra avrinningsområdet i Sverige med liknande projekt kan ge viktiga inspel i arbetet. Stöd och rådgivning till de som vill söka projektstöd av olika slag till åtgärder är en annan viktig del i projektets utformning.

Politisk förankring

De politiska nämnder och styrelser som i nuläget bedöms aktuella för information under projektets gång är Kommunstyrelsen, Bygg- och miljönämnden och Östhammar Vatten. Politisk förankring av projektet kommer även att göras i samband med ordinarie sammanträden.

Framtagande och genomförande av åtgärder

Med utgångspunkt i sammanställningen av nuläge, erfarenheter från andra kommuner, referensgruppen och ev. arbetsgrupper som skapas under projektets gång, är syftet att projektet ska leda till konkreta åtgärder som genomförs i samarbete mellan lokala aktörer och som leder till bättre vattenkvalitet. Åtgärderna sammanställs i ett enkelt åtgärdsprogram som ger möjlighet till uppföljning och återkoppling.

Uppföljning och information

En viktig del i projektet är att kommunicera och hålla en aktiv dialog. För att nå ut med information, framförallt utanför den kommunala organisationen, behövs kommunikationsstöd. Att följa upp och utvärdera genomförda åtgärder är en annan viktig del i projektet som ska införlivas i projektplanen.

Personella resurser

Arbetet leds och hålls samman av en projektledare. Projektledaren bör ha tillgång till en brett sammansatt referensgrupp inom kommunen och andra berörda organisationer samt kunna bilda mindre arbetsgrupper för specifika frågor. Beskrivning av referensgrupp och övriga personella resurser fastställs i den fördjupade projektplanen men nedan beskrivs en preliminär sammansättning.

Referensgrupp

Verksamhetschef Växande kommun
Projektledare
Miljösakkunnig

Tjänsteperson med ansvar för VA/dagvatten
 Miljöhandläggare
 Landsbygdssamordnare
 Planhandläggare (översiktsplan och detaljplan)
 Handläggare Gästrike Vatten
 LRF Östhammar
 Handläggare Uppsala kommun

Övriga kontakter och kompetensbehov

Andra åtgärdssamordnare i Mälardalsområdet
 Länsstyrelsen Uppsala län
 GIS-samordnare
 Kommunikatör

Tidsplan

Arbetet med att fördjupa projektbeskrivning och inleda byggandet av organisationen kan påbörjas under våren 2022. En åtgärdssamordnare anlitas under 2022, inleder arbetet med karläggning och nulägesanalys samt bygga referensgrupp och ev. arbetsgrupper för att under våren 2023 tillsammans med lokala aktörer inleda fältvandringar och åtgärdsarbete. Åtgärdssamordningen pågår fram till 2024 för att lämna plats för utvärdering och sammanställning våren 2025. En mer detaljerad tidsplan tas fram i projektplanen.

Budgetunderlag

Projektet omfattar budgetmässigt arbetstid för en projektledare, kostnader för dialog, fältvandringar och samverkan, konkreta åtgärder/medfinansiering till åtgärder samt referensgruppens medverkan. Alla i referensgruppen bedöms inte behöva delta i samtliga moment i projektet. Enligt föreslagen budget behöver Östhammars kommun gå in med ca 185 000 kr år 2022 resp. 2025 samt ca 370 000 kr år 2023 resp. 2024. En total medfinansiering med 1 105 000 kr.

UTGIFTSPOST	Totalkostnad (kr)	LOVA (kr)	Östh kn (kr)
Projektledare - projektledning; samordning, rådgivning etc. 3 år (50 % år 2022, 100 % år 2023-2024, 50 % år 2025)	2 100 000	1 680 000	420 000
Samverkan lokalt via dialoger, seminarier, möten, vattendragsvandringar/fältvandringar etc.	180 000	120 000	60 000
Genomförande av åtgärder (inkl. medfinansiering till LOVA, landsbygdsprogrammet etc.)	600 000	0	600 000
Referensgrupp, deltagande och omkostnader	115 000	90 000	25 000
SUMMA	2 995 000	1 890 000	1 105 000
Andel (%)		63	37
SUMMA 2022	499 167	315 000	184 167
SUMMA 2023	998 333	630 000	368 333
SUMMA 2024	998 333	630 000	368 333
SUMMA 2025	499 167	315 000	184 167
	2 995 000	1 890 000	1 105 000

Kommunstyrelsen

KS-2021-736

§ 302. Ansökan om LOVA-medel för åtgärdssamordnare vatten

Beslut

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att ansöka om LOVA-bidrag för åtgärdssamordnare för vatten för Östhammars kommun.

Projektets kostnader för kommunen belastar utvecklings- och strukturfonden med motsvarande 185 000 kr år 2022, 370 000 kr 2023, 370 000 kr 2024 samt 185 000 kr 2025. (Bilaga).

Kommunstyrelsen beslutar att tillfråga en representant från referensgruppen, Olandsåns övre och nedre vattenavledningsföretag.

Ärendebeskrivning

I Östhammars kommun är Olandsåns avrinningsområde ett stort och viktigt vattenområde. Alunda tätort ligger inom avrinningsområdet med Kilbyån/Foghammarsån, de andra två större orterna som ån passerar är Gimo samt uppströms Knutby i Uppsala kommun. Dessutom passerar ån mindre byar, skog och odlingslandskap. Olandsån har höga halter av kväve och fosfor och enligt vattendirektivets klassning är den ekologiska statusen måttlig. Olandsån sträcker sig genom hela Östhammars kommun och mynnar i Kallrigafjärden, ett värdefullt kustområde för fisk och fågel. Upplandstiftelsen inventerar årligen yngel i området och bedömer att Kallrigafjärden utgör en av de allra viktigaste lek- och uppväxtområdet för siken längs länets kust.

I Östhammars utvecklingsplaner ingår möjligheter för Alunda tätort att växa. Flera nya detaljplaner är under bearbetning och i översiktsplanen beskrivs att Alunda med sina goda kommunikationer har stor potential att utvecklas ytterligare som bostadsort. Kopplat till detta finns behov att arbeta för bättre vattenkvalitet i ån.

Östhammarsfjärden och Granfjärden är kända områden med behov av åtgärder för bättre vattenkvalitet. Under flera år har provtagningar och beräkningar av massbalanser för kväve och fosfor bidragit till underlag för att beskriva fjärdarnas vatten. Nu finns ett starkt behov av att samla de åtgärder som redan görs och ta fram förslag på ytterligare åtgärder för bättre vattenkvalitet.

År 2019 inledde regeringen en satsning på så kallade LEVA-samordnare på 20 pilotplatser i Sverige. Flera av samordnarna är anställda av en kommun. LEVA står för *Lokalt engagemang för vatten* och bygger på ett samarbete mellan Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Lantbrukarnas Riksförbund, Vattenmyndigheterna och Länsstyrelserna. Även Greppa Näringen, som arbetar med åtgärder mot minskad övergödning på gårdsnivå som både lantbrukare och miljön tjänar på, deltar i projektet. De 20 pilotprojekten har visat att arbetsformen är välfungerande för att få igång lokalt åtgärdsarbete och få kommunen, markägare och verksamhetsutövare att samarbeta i konkreta åtgärder för bättre vatten i ett avrinningsområde. LEVA-projekten avses inte utökas i antal men både HaV och länsstyrelserna har förmedlat att det går att söka Lokala vattenvårdsmedel (LOVA) för att arbeta på motsvarande sätt.

Kommunstyrelsen

Under 2021 har tjänstepersoner från Östhammars kommun haft dialog med LRF Östhammar, träffat LEVA-samordnaren för Örsundaån som är anställd av Enköpings kommun samt andra åtgärdssamordnare som anlitas av kommuner inom Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) på flera ställen i Sverige. Bedömningen så långt är att metodiken att ha en samordnare som arbetar intensivt nära lokala aktörer med ett specifikt vattenområde, ger både konkreta och lyckade resultat i form av bättre vattenkvalitet.

För Östhammars kommun skulle ett treårsprojekt med anlitan av en åtgärdssamordnare för Olandsån, som sträcker sig genom hela kommunen, samt Östhammarsfjärden och Granfjärden som viktiga kustvatten, kunna ge god effekt på kommunens vattenvårdsarbete och vattenkvalitet. Åtgärdssamordnaren kan bygga upp ett lokalt samarbete som kan leva vidare efter projektets avslutande. Då de övre delarna av Olandsåns avrinningsområdet ligger inom Uppsala kommun är ett kommunövergripande samarbete en förutsättning. En första dialog med Uppsala kommun har skett under 2021. I Östhammarsfjärden och Granfjärden finns redan ett brett nätverk med lokala parter liksom universitet och forskare. Projektet bör organisatoriskt ledas av sektor Samhälle/Växande kommun.

Det finns möjlighet att söka LOVA-bidrag (lokala vattenvårdsprojekt) för upp till 80 % av den totala kostnaden för projektet. Sista ansökningsdag är den 1 december 2021. Ansökan görs via e-tjänst. Projektbeskrivning och budgetunderlag ska bifogas ansökan.

Beslutsunderlag

Projektbeskrivning och budgetunderlag

Information om LOVA-bidrag finns på [länsstyrelsens hemsida](#).

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Miljösakkunnig Camilla Andersson föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Camilla Andersson, miljösakkunnig

Marie Berggren, Verksamhetschef Växande kommun

Ulf Andersson, Sektorschef Samhälle

Paragrafen justeras omedelbart.

Sektor Samhälle
Alice Möller

Remissvar till Naturvårdsverket angående havsbaserad vindkraft i åländska marina vatten, OWF Stormskär och Väderskär

USA, Kanada och Europa samarbetar i konventionen om miljökonsekvensbedömning i ett gränsöverskridande sammanhang kallad Esbokonventionen. Här finns krav på att informera grannländer och allmänheten om planerade verksamheter som kan orsaka miljöeffekter (ex. havsbaserad vindkraft).

Naturvårdsverket är enligt miljöbedömningsförordningen ansvarig myndighet att lämna och ta emot underrättelser. Östhammars kommun har blivit ombedd att lämna synpunkter på om vindkraftsprojekten kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige och om det finns behov av att Sverige fortsatt medverkar i miljökonsekvensbedömningen. Samt lämna synpunkter på de potentiellt gränsöverskridande effekter och vad som bör ingå i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun anser att det finns skäl för Sverige att fortsatt delta i processen för att ta fram miljökonsekvensbedömning för projektet. Detta baserat på närheten till svenska vatten, samt att det finns förslag till etablering av annan havsbaserad vindkraft i svenska vatten, där de kumulativa effekterna och konsekvenserna av samtliga projekt är viktiga att bevaka.

Det finns potentiella gränsöverskridande effekter som kan komma att påverka våra svenska vatten, svensk och internationell sjöfart samt den blå tillväxten. För Östhammars kommun kommer en eventuell etablering av en eller flera havsbaserade vindkraftsparken ha konsekvenser för fågellivet, fiskbestånd, sjöfarten och landskapsbilden.

Den samlade bedömningen från kommunens sida är att det finns skäl för Sverige att fortsatt delta i de kommande processerna för miljökonsekvensbedömningen för de två havsbaserade vindkraftsparkerna Stormskär och Väderskär och att de gränsöverskridande effekter som redogjorts för kommer kunna ha påverkan på Sverige. Dessa effekter kan även i det fortsatta arbetet utvecklas och fler adderas. Utöver de redan redovisade möjliga effekterna vill Östhammars kommun lyfta fram tre ytterligare områden som bör införlivas i miljökonsekvensutredningen.

Potentiella gränsöverskridande effekter

Utöver de redan nämnda effekterna i handlingarna finns det enligt Östhammars kommun behov av att redovisa potentiella konsekvenser även för mikroplaster, risk för utsläpp av miljöstörande ämnen samt ytterligare visualisering kopplad till den svenska landskapsbilden.

Mikroplaster

Mikroplaster är ett allt större problem i dagens samhälle och något som bör undersökas vidare. Vindkraftverk till havs kan tänkas ha en större spridning av mikroplaster på grund av

Sektor Samhälle
Alice Möller

storlek och utbredning vilket kan resultera i gränsöverskridande effekter. Risker kopplade till utsläpp av mikroplaster bör redovisas i kommande MKB.

Östhammars kommun önskar se information och utredningar för hur utsläppen från de planerade anläggningarna i form av mikroplaster kommer påverka utredningsområdet och havsmiljön. Östhammars kommun efterfrågar information om vilka åtgärder företaget ämnar genomföra när det gäller att hantera och minimera utsläpp av mikroplaster från den planerade parken.

Risk för utsläpp

Vindkraftverken innehåller en stor mängd olja, upp emot 3000 liter. Känsligast i hanteringen av olja är vid byte i växellådsbaserade vindkraftverk. Under 2022 upptäcktes en läcka från vindkraftverk vid Härnösand i svenska vatten, vilket resulterade i stora miljökonsekvenser. Även om tekniken för att minska riskerna för utsläpp är under utveckling så kommer ett potentiellt haveri av vindkraftverken alltid vara reellt.

Östhammars kommun efterfrågar ytterligare redogörelser av hur olika typer av utsläpp av miljöfarliga ämnen kommer hanteras under etablering, drift och avveckling. I miljökonsekvensbedömningen bör det redovisas en riskkvantifiering avseende haverier som kan leda till oljeutsläpp i havet.

Landskapsbild

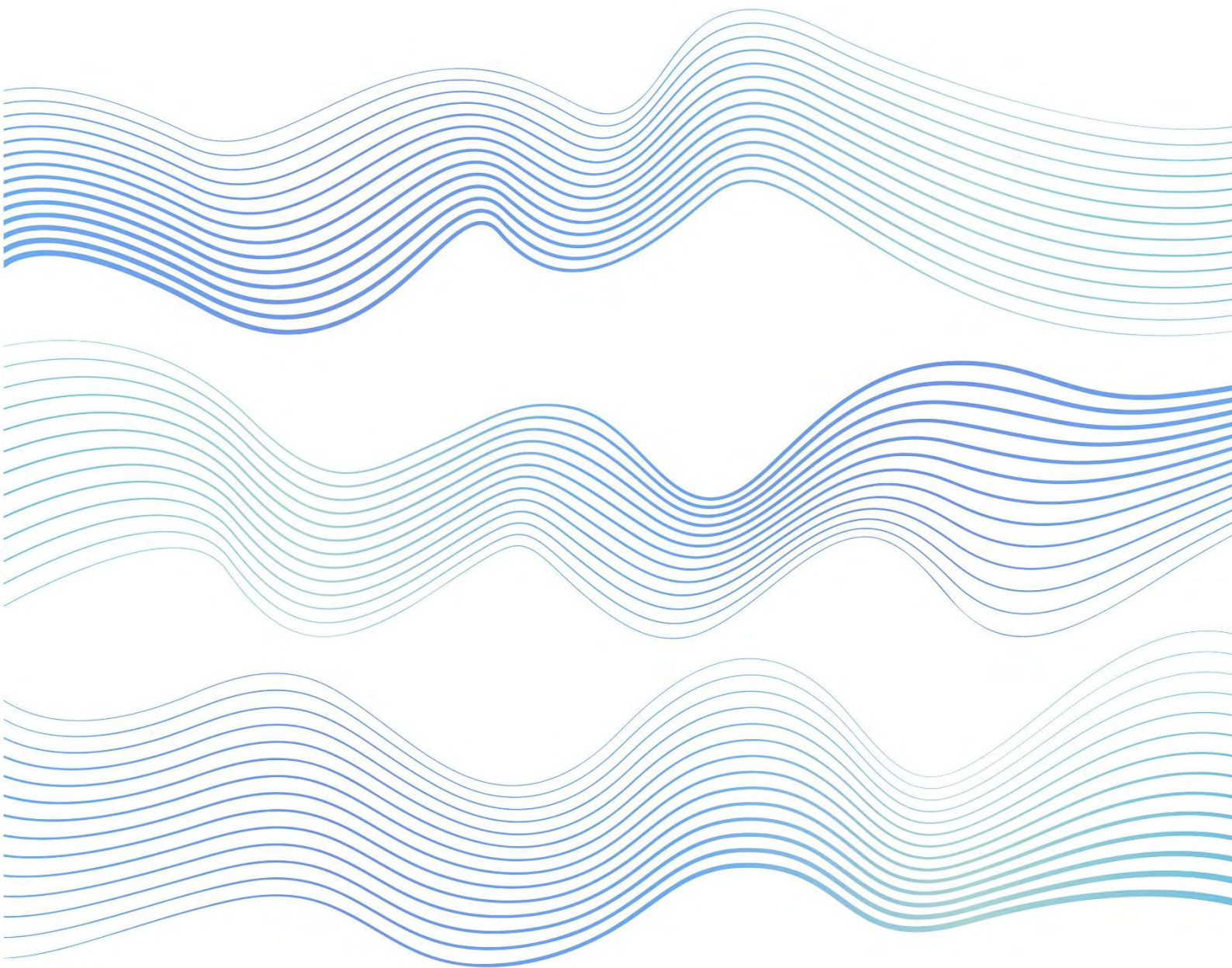
Företaget beskriver potentiella konsekvenser för landskapsbilden beror mycket på vindkraftparkens layout och kraftverkens utformning. Samt att projektens påverkan kommer bedömas i samband med visualiseringar och synbarhetsanalyser för projekten. Gräsö (lokaliserat i Östhammars kommun) kommer ha fri sikt mot det tänka området för Stormskär och Väderskär.

Östhammars kommun anser att visualiseringar även från Sverige är lämpligt att ta fram i ett tidigt skede samt att bestämma platser för dessa. Etableringen av flera havsbaserade parker norr om Stockholmsområdet kommer leda till konsekvenser för landskapsbilden för flera kommuner.

I ärendets handläggning har följande tjänstemän deltagit:

Alice Möller, översiktsplanerare

Camilla Andersson, miljösakkunnig

HAVSVINDKRAFTSPROJEKTET STORMSKÄR OCH VÄDERSKÄR

SAMRÅDSUNDERLAG

Samrådsunderlag

Illmatar Offshore AB

Underlag för avgränsningssamråd

Samrådsunderlag för havsvindkraftsprojektet Stormskär och Väderskär

Datum	2023-06-14
Utgåva/Status	Slutgiltig
Uppdragsledare	Axel Andersson
Handläggare	Ella Wahlbeck, Teemu Piippolainen
Granskare	Håkan Lindved

Sammanfattning

Ilmatar Offshore AB (bolaget) planerar att ansöka om tillstånd för vindkraftpark Stormskär och Väderskär till havs inom Ålands territorialvatten. Vindkraftparkens planerade totala effekt är maximalt cirka 2,5 GW. Projektområdena för Stormskär och Väderskär är belägna minst cirka 15 km från Ålands norra kust, cirka 45 km från finska kusten och cirka 60 km från den svenska kusten. De närmaste bostadshusen ligger inom kommunerna Saltvik (cirka 11 km) och Geta (cirka 15 km). Vindkraftparken Stormskär och Väderskär beräknas bestå av maximalt 131+31 vindkraftverk. Inom vindkraftparken kommer även tillhörande utrustning som transformatorstationer och internkabelnät att anläggas. Totalhöjden för vindkraftverken kommer maximalt att vara 400 m, men kan bli lägre. I detta samrådsunderlag presenteras två olika exempellayouter: en med 131+31 verk och en med 80+19 verk.

Bolaget avser att ansöka om tillstånd för etablering av vindkraftparken samt tillhörande internkabelnät och exportkabel inom Ålands territorialvatten enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland. Dessutom kommer projektet att behöva bygglov för anläggningar enligt plan- och bygglagen (2008:108) för landskapet Åland. Inför nämnda ansökningar om tillstånd håller bolaget ett avgränsningssamråd enligt landskapslagen (2018:31) och landskapsförordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Syftet med avgränsningssamrådet är att samla in synpunkter från allmänheten och myndigheter för att få fram ett bättre underlag för konsekvensbedömningen och beslutsfattande, samt att ge möjlighet till insyn och påverkan. Då vindkraftsparken bedöms kunna leda till gränsöverskridande påverkan, kommer även ett Esbo-samråd att hållas med Sverige, Norge och Estland i enlighet med Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 67/1997).

Bolaget kommer efter genomfört samråd att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning som kommer att utgöra underlag för prövning enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland.

Miljöbedömningen omfattar de konsekvenser som kan uppstå under anläggnings-, drift- och avvecklingskedet av verksamheten. Ett systematiskt arbetssätt kommer att användas för att identifiera och bedöma projektets potentiella miljöeffekter och vilka konsekvenser som kan uppkomma. I aktuellt samrådsunderlag har följande förändringar i miljön identifierats: fysiska störningar, sedimentsuspension och sedimentation, luftburet ljud, undervattensbuller, skuggning, visuell påverkan, föroreningar och wind wake. Dessa förändringars potentiella påverkan redovisas i aktuellt samrådsunderlag. I kommande miljökonsekvensbeskrivning kommer påverkan att beskrivas i förhållande till flertalet aspekter så som människors hälsa, naturmiljö, vattenmiljö, övriga verksamheter i området m.m. Konsekvensbedömningarna kommer att baseras på befintliga uppgifter som kompletteras med undersökningar.

Miljökonsekvensbeskrivningen kommer även att beskriva de skyddsåtgärder som föreslås att tillämpas. Ansökningarna enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland planeras att lämnas in under 2024 och parken beräknas kunna vara i drift ca 2031-2032.

Innehållsförteckning

1.	Administrativa uppgifter	1
2.	Inledning och avgränsning	2
2.1	Bakgrund	4
2.2	Klimatmål och klimatnytta.....	5
2.3	Samrådsunderlag och samrådsprocess.....	6
3.	Lagstiftning och tillståndsprocesser.....	6
3.1	Tillämpliga bestämmelser och avgränsning.....	6
3.2	Planförhållanden	9
3.3	Miljökonsekvensbedömning	10
3.4	Esbo-processen.....	10
3.5	Tillståndsprovning	11
4.	Projektbeskrivning	12
4.1	Lokalisering	12
4.2	Vindkraftparkens utformning	12
4.3	Exportkabelkorridorer	15
5.	Teknisk beskrivning	16
5.1	Vindkraftverk.....	16
5.2	Fundament.....	17
5.3	Internkabelnät.....	21
5.4	Transformatorstationer och anslutningskablar	21
5.5	Exportkablar.....	22
5.6	Hinderbelysning	22
5.7	Mätmaster.....	22
6.	Vindkraftparkens olika faser	23
6.1	Undersökningar.....	23
6.2	Anläggning	23
6.3	Drift	25
6.4	Avveckling.....	26
7.	Alternativ	26
7.1	Alternativ lokalisering	28
7.2	Alternativ utformning och teknik	29
7.3	Nollalternativ	29
8.	Förväntade förändringar i miljön.....	29

8.1	Fysisk störning ovan vattenytan.....	29
8.2	Fysisk störning av havsbotten.....	29
8.3	Sedimentsuspension och sedimentation.....	30
8.4	Luftburet ljud.....	30
8.5	Undervattensbuller.....	30
8.6	Skuggning.....	31
8.7	Visuell påverkan.....	31
8.8	Föroreningar och mikroplaster.....	33
8.9	Wind wake.....	33
9.	Miljöförhållanden och potentiell påverkan.....	33
9.1	Djupförhållanden och hydrologi.....	33
9.2	Bottenförhållanden, sediment och föroreningar.....	35
9.3	Bottenflora och bottenfauna.....	38
9.4	Fisk.....	40
9.5	Marina däggdjur.....	45
9.6	Fåglar.....	50
9.7	Fladdermöss.....	52
9.8	Landskap.....	53
9.9	Kulturmiljö.....	55
9.10	Friluftsliv.....	59
9.11	Människors hälsa.....	59
9.12	Natura 2000, naturskyddsområden och övriga skyddsområden.....	61
9.13	Sjöfart och farleder.....	68
9.14	Yrkesfiske.....	73
9.15	Försvarsmaktens områden.....	76
9.16	Befintliga, tillståndsgivna och planerade installationer.....	77
9.17	Platser för utvinning av råmaterial.....	78
10.	Havsmiljödirektivet och vattendirektivet.....	79
11.	Undersökningar och utredningar.....	83
11.1	Genomförda undersökningar.....	83
11.2	Planerade undersökningar.....	84
11.3	Planerade modelleringar.....	86
11.4	Exportkabelkorridorer.....	87
12.	Risker och riskhantering.....	87
12.1	Nautisk riskanalys.....	87
12.2	Övriga risker i samband med anläggning och drift.....	87

13.	Kumulativa effekter	88
14.	Gränsöverskridande påverkan.....	89
14.1	Sverige.....	89
14.2	Övriga länder.....	95
15.	Följdverksamheter	95
15.1	Exportkabel utanför Ålands territorialvatten.....	95
15.2	Ökad sjötrafik och hamnverksamhet.....	96
16.	Samråd och fortsatt process	96
16.1	Tidplan för den planerade verksamheten.....	96
16.2	Fortsatt samrådsprocess och prövning	97
16.3	Samrådsrets	98
16.4	Anpassning av projektet under MKB-processen	98
17.	Metodik för konsekvensbedömning och innehåll i MKB	99
17.1	Metodik för konsekvensbedömning	99
17.2	Bedömning av konsekvenser	101
17.3	Övriga bedömningar	101
17.4	Innehållsmässig avgränsning.....	103
18.	Samrådsrets	105
19.	Kartdata	108
20.	Referenser	111

Bilagor

Bilaga 1 - Undersökningsprogram

1. Administrativa uppgifter

Verksamhetsutövare	Ilmatar Offshore AB
FO-nummer	3267401-8
Kommun	Mariehamns stad
Kontaktperson Ilmatar Offshore AB	David Ståhlman / Stefan Husa / Anna Häger
Kontaktperson konsult, Ramboll	Axel Andersson
Tillståndsprövande myndighet	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, Kommunerna Hammarland, Geta, Kumlinge, Brändö, Saltvik
Tillsynsmyndighet	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, Kommunerna Hammarland, Geta, Kumlinge, Brändö, Saltvik

Ilmatar Offshore Ab (Ilmatar Offshore) planerar för en vindkraftpark i Norrhavet inom Ålands territorialvatten. Havsvindkraftsprojektet är namngett Stormskär och Väderskär. Anläggning av vindkraft är en tillståndspliktig verksamhet enligt Ålands landskapslag om miljöskydd. Innan tillstånd ges till ett projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Detta dokument utgör samrådsunderlag för avgränsningssamrådet avseende miljökonsekvensbedömningen.

Ilmatar Offshore är i egenskap av verksamhetsutvecklare ansvarig för att genomföra samråd och upprätta miljökonsekvensbedömningen för det planerade projektet enligt gällande lagstiftning på Åland. Ilmatar Offshore har anlitat teknikonsultföretaget Ramboll Finland för att genomföra miljökonsekvensbedömningen. Närmast ansvarig myndighet för miljökonsekvensbedömningen är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM).

I samrådsunderlaget ska bland annat uppgifter ges om vilka myndigheter som är ansvariga att fatta beslut, från vilka myndigheter relevant information kan erhållas, till vilka myndigheter synpunkter eller frågor kan lämnas in och om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor.

Utlåtanden och synpunkter om avgränsningssamrådet, innehållet i samrådsunderlaget och bedömningen av projektets miljökonsekvenser ska riktas till ÅMHM (kansliet@amhm.ax). För att kunna beaktas i den fortsatta miljökonsekvensbedömningen ska utlåtanden och synpunkter lämnas in senast 15.09.2023. Efter att tidsfristen har löpt ut förmedlar ÅMHM inkomna utlåtanden

och synpunkter till Ilmatar Offshore. Frågor om projektet kan riktas till Ilmatar Offshore.

För att kunna förverkliga havsvindkraftsprojektet Stormskär och Väderskär behöver projektet beviljas tillstånd enligt landskapslagen (2088:124) om miljöskydd samt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland. För dessa tillståndsprocesser ansvarar ÅMHM. Dessutom kommer projektet behöva bygglov för anläggningar enligt plan- och bygglagen (2008:108) för landskapet Åland. Berörda kommuner ansvarar för hanteringen av bygglovsprocesser, vilka för Stormskär och Väderskär är Hammarland, Geta, Saltvik, Kumlinge och Brändö.

2. Inledning och avgränsning

Ilmatar Offshore planerar att uppföra en havsbaserad vindkraftpark norr om Åland, inom Ålands territorialvatten (territorialvatten inom landskapet Åland). Vindkraftparken består av delprojektområdena Stormskär och Väderskär. Miljökonsekvensbedömningen innefattar även vindkraftparkens exportkablar inom Ålands territorialvatten.

Denna handling utgör Ilmatar Offshores samrådsunderlag för avgränsningen av miljökonsekvensbedömningen och upprättande av miljökonsekvensbeskrivningen inför kommande ansökan om miljötillstånd enligt landskapslagen (2018:31) och landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Samrådsunderlaget beskriver en föreslagen omfattning och utformning av miljökonsekvensbeskrivningen som kommer att bifogas till Ilmatar Offshores kommande ansökningar om tillstånd för vindkraftsparken.

Ilmatar Offshore Ab är ett åländskt bolag, grundat våren 2022 som dotterbolag till Ilmatar Energy Oy (Ilmatar Energy). Företagets mål är att utveckla, bygga, driva och äga anläggningar för havsbaserad vindkraft i Norrhavet och längs Bottniska viken, som en föregångare och tidig aktör i våra isförhållanden. Ilmatar Offshore strävar efter en stark lokal närvaro, att skapa största möjliga ekonomiska och klimatmässiga nytta och samtidigt skydda, alternativt stärka, biologisk mångfald och miljö.

Ilmatar Energy, grundat 2011, är ett nordiskt energibolag och en oberoende kraftproducent som fokuserar helt på förnybar energi. Fram till idag har Ilmatar driftsatt 430 MW landbaserad vindkraft i Finland. Koncernen står nu redo för en snabbt ökande efterfrågan på förnybar energi och en diversifiering av energimarknaden och planerar att utveckla, bygga och äga en av Norden största produktionskapaciteter för förnybar energi inom land- och havsbaserad vindkraft, storskaliga solparker, energilagring och power-2-X. Sammanlagd effekt för Ilmatars projekt under utveckling är 20 GW och med åtagande att före år 2027 ha 4 GW i drift.

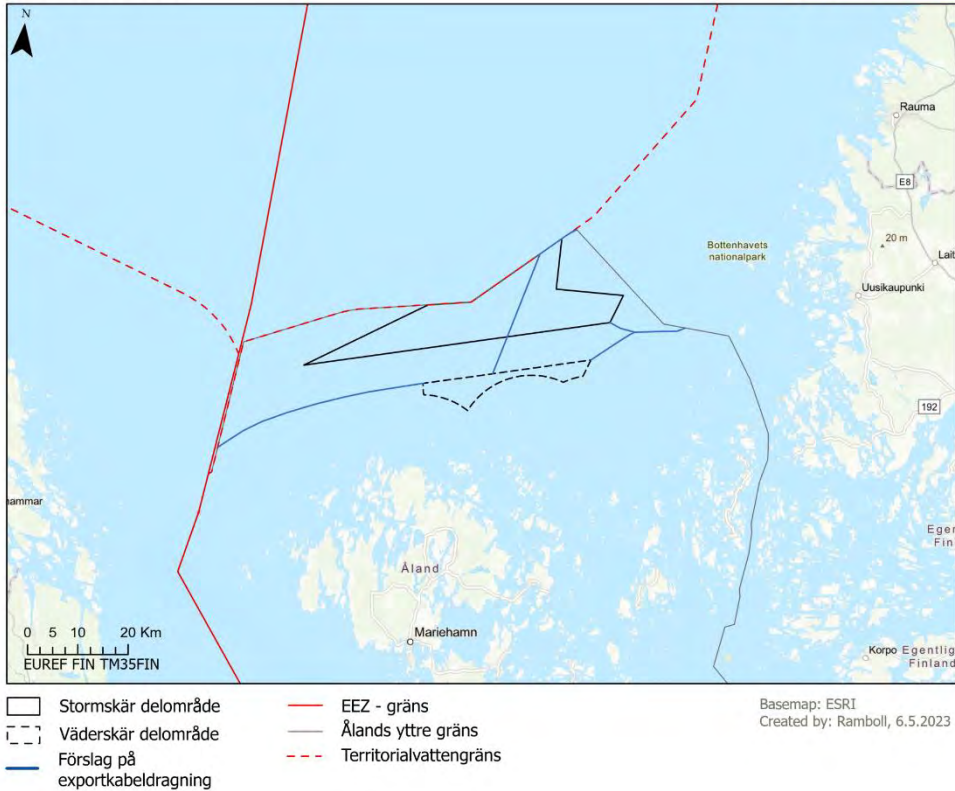
Koncernens verksamhet syftar till att kraftigt skala upp den nordiska produktionen av förnybar energi, bidra till att motverka klimatförändringarna, vara med och bygga upp framtidens förnybara energisystem samt skapa värdekedjor som sträcker sig över flera sektorer, inklusive industri, marin och energi, på Åland, i Finland och Sverige. Med den havsbaserade vindkraften ska Ilmatar Offshore bidra till Ilmatarkoncernens övergripande mål. Ilmatar har kontor i Helsingfors, Malmö, Karlstad, Mariehamn, Tammerfors och Uleåborg.

Projektområdena för Stormskär och Väderskär är belägna minst cirka 15 km från Ålands norra kust, cirka 45 km från finska kusten och cirka 60 km från den svenska kusten. De närmaste bostadshusen ligger inom kommunerna Saltvik (cirka 11 km) och Geta (cirka 15 km), för lokalisering se Figur 1.

Stormskärs areal är cirka 475 km², och Väderskärs cirka 96 km². Kraftverkens preliminära maximala höjd är 400 m och maximal enhetseffekt 25 MW, vilket innebär att projektets planerade totala effekt är maximalt cirka 2,5 GW. Antalet kraftverk kommer bero på vilken enhetseffekt som väljs; en lägre installerad enhetseffekt har flera verk, och en högre installerad enhetseffekt har färre verk.

Utöver själva vindkraftverken och anläggandet av dem kommer miljökonsekvensbedömningen att omfatta internkabelnätet mellan kraftverken samt elöverföringens (exportkablar) sträckning inom Ålands territorialvatten.

Projektområdet

Figur 1 Projektområdets lokalisering inom Ålands territorialvatten, utanför Ålands norra kust.

2.1 Bakgrund

Åland har enorm potential för storskalig, hållbar och effektiv energiproduktion från havsbaserad vindkraft. Här finns stora havsområden som redan identifierats som lämpliga samt ett starkt lokalt politiskt stöd för att bygga vindkraft. Den åländska ekonomin har därtill i över tio år lidit av brist på tillväxt, samtidigt som befolkningen blir allt äldre och den offentliga sektorn större.

Med projekten Stormskär och Väderskär i Norrhavet vill Ilmatar Offshore i samverkan med det åländska samhället skapa ett nytt ekonomiskt ben för Åland att stå på samt bygga upp värdekedjor och synergier mellan olika sektorer. Genom en stark och långsiktig lokal närvaro garanteras största möjliga ekonomiska och socioekonomiska nytta samt maximalt antal arbetstillfällen. Behovet av branschkunlig arbetskraft öppnar dessutom möjligheter för utbildnings- och forskningssektorn, där Åland har en stor fördel i och med redan befintliga läroverk inom den marina sektorn.

Genom att använda den bästa tekniken, utrustningen och metoderna planerar Ilmatar Offshore att minimera projektets miljöpåverkan. Via samarbeten med

lokala och internationella partners, universitet och forskningsinstitutioner främjas innovation och kunskapsöverföring.

Det mer övergripande målet med utbyggnad av havsbaserad vindkraft är att bidra till att motverka klimatförändringarna samt vara med och öka Nordens självförsörjandegrad för energi, i tider av geopolitisk osäkerhet.

På grund av elektrifieringen är Finland, Norden, Europa och världen i stort behov av nya, förnybara, effektiva och hållbara energilösningar som kan utvecklas snabbt. Teknologin inom vindkraft är redan långt framme och branschen står redo att svara på samhällets behov.

Havsbaserade vindkraftsprojekt kräver dock tydliga strukturer och tillståndprocesser. Eftersom vi är i ett tidigt stadie av utvecklingen av havsbaserad vindkraft har Åland och Finland en unik position och kan ta ledning i utformandet av ett robust ramverk som garanterar att den havsbaserade vindkraften bidrar till landets energilösningar, säkrar konkurrenskraft, sysselsättning, försörjningstrygghet, lokal och inhemsk kompetens, intäkter och marknadsandelar inom en växande industri.

Ålands landskapsregering har i egenskap av förvaltare av allmänna vattnen gett sitt samtycke till (28.5.2022, Beslut 185 S4) att Ilmatar Offshore Ab får utföra undersökningar på de i havsplanen för havsbaserad vindkraft utpekade områden. Därtill får undersökningar utföras för nödvändiga områden för möjliggörandet av anslutningar och energidistribution.

Försvarsmakten har beviljat undersökningstillstånd (20.9.2022, AS19993) till **Arctia Meritaito Oy för Ilmatars projektområde. Arctia Meritaito's fartyg Kaiku** och Pohjanmeri har utfört geofysiska undersökningar under oktober – december 2022 samt i april 2023.

2.2 Klimatmål och klimatnytta

Den snabba ökningen av växthusgaser i atmosfären från och med 1900-talet har lett till uppvärmning av klimatet. I Europa är energisektorn den största källan till utsläpp av växthusgaser, och övergången till hållbar elproduktion och förnybara energikällor ses som en avgörande faktor i att bromsa klimatförändringen (EEA 2021).

I energi- och klimatstrategin för Åland till år 2030 ställer man ett mål om att Ålands koldioxidutsläpp ska minska med 60% och att andelen förnybar el av totala elförbrukningen ska vara 60% lokalproducerad förnybar el. Dessa mål ska förverkligas bland annat genom att öka lokalproduktionen av förnybar el.

Målet för Finlands klimatpolitik är att vara ett fossilfritt och klimatneutralt samhälle senast år 2035. År 2021 var den fossilfria energiproduktionens andel av

all elproduktion 87%, varav 54% producerades av förnybara energikällor. En ökning av den förnybara energiproduktionen i Finland bidrar till att minska energisektors koldioxidutsläpp och leder Finland mot högre grad av självförsörjning i fråga om energiproduktion. Framför allt har vindkraftens betydelse ökat i Finland under de senaste åren, då antalet nya vindkraftsprojekt under planering i mars 2022 var totalt 348 (Finska vindkraftsföreningen 2022).

2.3 Samrådsunderlag och samrådsprocess

Enligt landskapslagen om miljökonsekvensbedömning (2018:31) ska ett avgränsningssamråd genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådsunderlaget är ett dokument som används som grund för avgränsningssamrådet, där det framgår information om projektets lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan. Samrådsunderlaget är även en plan för hur man kommer bedöma projektets konsekvenser inför miljökonsekvensbeskrivningen.

Syftet med avgränsningssamrådet är att samla in synpunkter från allmänheten och myndigheter för att få fram ett bättre underlag för konsekvensbedömningen och beslutsfattande, samt att ge möjlighet till insyn och påverkan. Inkomna synpunkter, fakta och frågor under samrådet är ett viktigt underlag för arbetet med projektet och kommer tillsammans med resultat från fördjupade studier och inventeringar ligga till grund för vindkraftsparkens fortsatta utformning.

Avgränsningssamrådet genomförs enligt landskapslagen (2018:31) och landskapsförordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Samrådet omfattar projektets lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som projektet kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning. Avgränsningssamrådet sker med ÅMHM, den tillståndsprövande myndigheten och med övriga berörda myndigheter, kommuner och den berörda allmänheten. Mer information om hur samrådet genomförs presenteras i kapitel 16.2. Samråd kommer även att genomföras under framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen.

Projektet kan eventuellt ha gränsöverskridande påverkan på Sverige, Estland och Norge. Detta kräver en underrättelse om projektet enligt konventionen om miljökonsekvensbeskrivning i ett gränsöverskridande sammanhang, Esbokonventionen. Det s.k. Esbo-samrådet administreras av Finlands miljöcentral. Esbo-processen presenteras i avsnitt 3.4.

3. Lagstiftning och tillståndprocesser

3.1 Tillämpliga bestämmelser och avgränsning

Uppförandet av havsbaserade vindkraftsparken kräver miljötillstånd enligt landskapslagen (2008:124) om miljöskydd, samt tillstånd enligt vattenlagen (1996:61). Projektet berörs också av havsmiljödirektivet samt vattendirektivet.

Dessutom kan övriga tillstånd och lov behövas, till exempel flyghindertillstånd för vindkraftverken.

Detta samrådsunderlag avgränsar sig till uppförandet av den havsbaserade vindkraftsparken och anläggandet av det interna kabelnätet inom projektområdet samt exportkablarna inom Ålands territorialvatten. Tillståndsbehov och miljökonsekvenser för kabeldragningar till land utanför Ålands gränser kommer bedömas och utvärderas i separata prövningar och MKB-förfaranden.

3.1.1 Miljöskyddslagen

Vindkraftsområdet är beläget i Ålands territorialvatten, och miljötillstånd för att uppföra och använda anläggningarna prövas därför enligt Ålands landskapslag om miljöskydd (2008:124). Ansökan om miljötillstånd lämnas till prövningsmyndigheten tillsammans med miljökonsekvensbeskrivningen.

Enligt miljöskyddslagen 3 kap. 10 § krävs miljötillstånd för den havsbaserade vindkraftsparken då den räknas till följande punkt:

b) Vindkraftverk eller grupper av vindkraftverk för produktion och distribution av fem megawatt eller mer.

3.1.2 MKB-lagen

Miljökonsekvensbedömningens förfarande följer Ålands Landskapslag (2018:31) och Landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Enligt MKB-lagstiftningen ska en miljökonsekvensbedömning göras innan tillstånd ges till ett projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av dess art, storlek eller lokalisering.

Miljökonsekvenserna för vindkraftsparken Stormskär och Väderskär ska bedömas, bland annat då den räknas till följande punkter i 3 § i landskapsförordningen om miljökonsekvensbedömning (2018:33):

- 1) två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (grupstation) om vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 150 meter.
- 7) ett projekt som innefattar en kraftledning avsedd för 45 kilovolt eller mer och en längd på minst 15 kilometer

Kraven på innehållet i miljökonsekvensbeskrivning klagörs i 9 § MKB-lagen och 5 § landskapsförordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning.

3.1.3 Vattenlagen

Anläggandet av vindkraftsparken samt tillhörande elöverföringskablar kräver tillstånd enligt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, då anläggandet kan innebära utförande av sådana vattenföretag som omnämns i 6 kap. 15 §:

b) utläggande eller upptagning av ledning eller kabel i allmän farled om inte godkännande till företaget från den myndighet som har att övervaka farleden har inhämtats,

f) byggande, fyllning pålning grävning, muddring, sprängning eller rensning i vattenområdet om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till mer än 500 kvadratmeter.

För att utföra ett vattenföretag krävs enligt vattenlagen rätt eller rådighet över vatten. Rätt eller rådighet har den som äger vattnet, har ständig besittningsrätt eller har besittning genom arrendeavtal. För att anlägga vindkraftparken måste verksamhetsutövaren ha rätt eller rådighet över vattnet.

3.1.4 Plan- och bygglagen

Anläggandet av vindkraftverk (högre än 20 m) kräver bygglov enligt 13 kap. 67 § plan- och bygglagen (2008:108) för landskapet Åland. Avgörandet av bygglovsärendet får skjutas upp tills miljötillståndet enligt ovannämnda lagar är avgjort.

3.1.5 Vattendirektivet

Vattendirektivet (2000/60/EG) är EU:s gemensamma ramverk för enhetliga regler på EU-nivå för skydd av europeiska vatten. Landskapsregeringen har fastställt vattenåtgärdsprogram och förvaltningsprogram för vatten i enlighet med vattenlagen för Åland och EU:s vattendirektiv.

Vattenförekomster klassificeras utgående från deras ekologiska status enligt en femgradig skala (hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig). Vid kvalitetsklassificeringen utgår man från tre olika huvudparametrar: biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska parametrar, vilka i sin tur omfattar en rad olika kvalitetsfaktorer. För respektive vattenförekomst har man definierat en miljökvalitetsnorm, det vill säga den kvalitet som vattenförekomsten ska uppnå. Det övergripande målet med vattendirektivet är att uppnå god ekologisk status i samtliga vattenförekomster. Det förekommer dock en mängd kvalitetsmässiga och tidsmässiga undantag från målet till följd av hur förutsättningarna för att uppnå god ekologisk status ser ut för respektive vattenförekomst. Ett projekt eller en åtgärd får varken äventyra möjligheterna att uppnå god ekologisk status eller försämra enskilda statusparametrar eller kvalitetsfaktorer.

En klassificering av Ålands kustvatten har gjorts, men en klassificering av utsjövattnet har inte ännu genomförts.

De vattenförekomster som berörs av havsvindkraftsprojektet samt deras ekologiska kvalitet kommer att behandlas mer ingående i kapitel 9.

3.1.6 Havsmiljödirektivet

Havsmiljödirektivet (2008/56/EG) är EU:s gemensamma ramverk för havsmiljön, med syfte att uppnå eller upprätthålla ett gott miljötillstånd i Europas hav. I

enlighet med direktivet har Ålands Landskapsregering tagit fram ett marint åtgärdsprogram för att stärka de åländska vattnen och deras ekosystem.

Miljötilståndet i havet beskrivs av elva deskriptorer utifrån havets miljömässiga egenskaper. För samtliga elva deskriptorer finns definitioner för vad som utgör gott miljötilstånd. Om havet eller deskriptorerna inte uppnår gott miljötilstånd klassificeras miljötilståndet som inte god.

Havsområdenas miljötilstånd samt havsvindkraftsprojektets eventuella påverkan på dem behandlas mer ingående i kapitel 9.

3.1.7 Flyghindertillstånd

Enligt 158 § i luftfartslagen (864/2014) förutsätts att för att anordningar, byggnader, konstruktioner eller märken som eventuellt kan medföra risker ska få sättas upp krävs ett flyghindertillstånd. Tillståndet ska sökas innan vindkraftverken eller annan höga hinder nödvändiga för anläggandet av vindkraftparken byggs.

För flyghindertillstånd ska man först begära ett flyghinderutlåtande av Fintraffic Lennonvarmistus Oy. Flyghindertillstånd behöver inte ansökas hos Traficom om det i flyghinderutlåtandet konstateras att flyghinderutlåtandet är tillräckligt som utredning för uppförande av hindret. De bindande villkoren för uppförandet av hindret anges i flyghinderutlåtandet. Den som uppför hindret / ägaren ansöker om tillstånd hos Transport- och kommunikationsverket Traficom. Hindret ska märkas ut och förses med hinderljus i enlighet med tillståndsvillkoren.

3.2 Planförhållanden

3.2.1 Havsplan

Ålands Landskapsregering fastställde i mars 2021 Ålands första havsplan. Havsplanen har kartlagt nuvarande användning av havsområden samt givit förslag till hur de åländska allmänna vattnen kan användas i framtiden. Planen beskriver relevanta befintliga och framtida verksamheter, intressen och användningsområden i det allmänna vattnet, och vägleder framtida utveckling av området. Syftet med havsplanen är att främja en hållbar användning, utveckling och tillväxt samt bidra till god vattenkvalitet och god miljöstatus. (ÅLR 2021)

Området för vindkraftsparkerna Stormskär och Väderskär ligger i sin helhet inom utpekade potentiella områden för havsvindkraft. Området är även markerat som ett fiskeområde utanför fyrasjömilsgrens, där finländska och svenska fiskeflottan får fiska. Förslagen på exportkabeldragningen ligger huvudsakligen inom områden markerade för sjöfart (se Figur 8).

3.2.2 Kommunala planer

Ålands kommungränser sträcker sig till gränserna för Ålands territorialvatten. Delprojektområdet för Stormskär ligger inom Hammarland, Geta, Saltvik, Kumlinge och Brändö kommungränser. Delprojektområdet för Väderskär ligger inom Saltvik och Kumlinge kommungränser.

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglag (2008:102) ha en aktuell och för kommunen heltäckande kommunöversikt som motsvarar en kommunal översiktsplan. Av de nämnda kommunerna har Brändö och Kumlinge antagna kommunöversikter (Ålands Landskapsregering, 2018)

3.3 Miljökonsekvensbedömning

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning grundar sig på landskapslagen (2018:31) och -förordningen (2018:33) om miljökonsekvensbedömning. Enligt MKB-lagstiftningen ska en miljökonsekvensbedömning göras innan tillstånd ges till ett projekt som kan antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av dess art, storlek eller lokalisering.

Syftet med miljökonsekvensbedömningen är att ta fram information om projektets konsekvenser för miljön, underlätta beaktandet av miljöaspekter vid planerings- och beslutsprocesserna samt öka medborgarnas och övriga aktörers möjligheter att delta och påverka. Alla vars levnadsförhållanden och intressen (såsom boende, arbete, möjlighet att röra sig på området, rekreation eller andra levnadsförhållanden) kan påverkas av att projektet genomförs kan delta i förfarandet genom samråd.

I det första skedet av miljökonsekvensbedömningen utarbetas ett samrådsunderlag, och i det andra skedet sammanställs bedömningarna i en miljökonsekvensbeskrivning. Samrådsunderlaget är en plan för hur man planerar att bedöma projektets konsekvenser. I det andra skedet bedöms de olika alternativens konsekvenser och resultatet presenteras i en miljökonsekvensbeskrivning. Vid bedömningen inriktar man sig på de betydande konsekvenserna som projektet kan antas medföra.

3.4 Esbo-processen

Om ett projekt kan antas medföra betydande miljöpåverkan i en region utanför Åland tillämpas ett internationellt förfarande i enlighet med Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 67/1997). Enligt konventionen kan en stat delta i ett förfarande för miljökonsekvensbedömning i en annan stat. Konventionen innehåller också en skyldighet för länder att meddela varandra och förhandla med varandra om alla stora planerade projekt som kan antas ha en betydande skadlig gränsöverskridande inverkan.

Esbokonventionen definierar som upphovspart det land i vars ekonomiska zon det havsbaserade projektet ligger i. För detta projekt utgör Finland upphovspart medan Sverige bedöms vara huvudsaklig utsatt part. Estland och Norge bedöms

även vara utsatta parter. Under Esbosamrådet kan det tillkomma ytterligare länder.

I 8 § Landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning anges att om ett projekt antas medföra betydande miljöpåverkan i en region utanför Åland ska landskapsregeringen informera den berörda regionen om det planerade projektet, dess möjliga gränsöverskridande konsekvenser och vilken typ av beslut som kan komma att fattas. Den berörda regionen ska ha möjlighet att delta i samrådet eller få sina synpunkter framförda på samrådet.

Finlands miljöcentral ansvarar för kontakten med andra stater i enlighet med MKB-lagen. Ålands Landskapsregering (ÅLR) ansvarar för att samrådsunderlaget levereras till Finlands miljöcentral, som skickar det vidare till de utsatta parterna och hör sig för om deras avsikt att delta i MKB-förfarandet. Om en utsatt part beslutar att delta i förfarandet ska den lägga fram samrådsunderlaget för allmänheten, samla in synpunkter och skicka dem till upphovsparten (i Finland till miljöcentralen). Finlands miljöcentral skickar responsen till ÅLR för beaktande. Samma förfarande tillämpas i fråga om miljökonsekvensbeskrivningen.

Påverkan mot Finland kommer inte att behandlas som gränsöverskridande påverkan, då projektet befinner sig i Åland i Finland, och Finland definieras därför som upphovspart i Esbo-samrådet i enlighet med Esbokonventionen (FördrS 67/1997). Påverkan mot Finlands övriga regioner kommer bedömas som en del av den ordinarie miljökonsekvensbedömningen.

3.5 Tillståndsprovning

Anläggandet av den havsbaserade vindkraftsparken kräver miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (2008:124) och tillstånd enligt vattenlagen (1996:61). Miljökonsekvensbeskrivningen är ett av de dokument som kommer att bifogas till Ilmatar Offshores framtida ansökningar om tillstånd för vindkraftsparken.

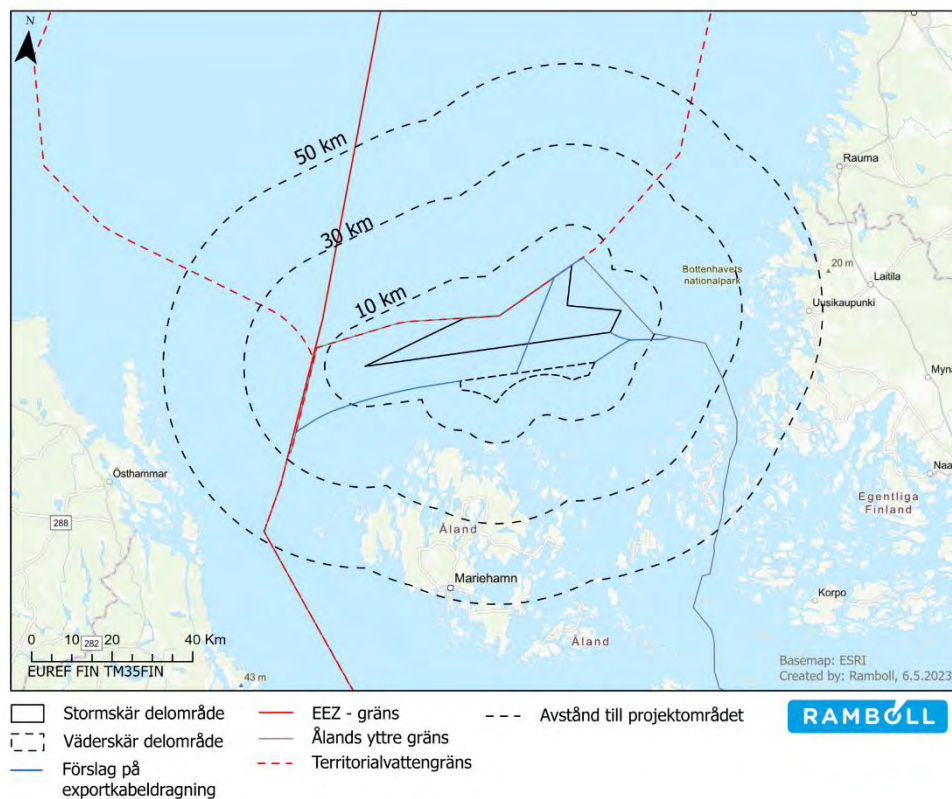
När miljökonsekvensbeskrivningen kan läggas till grund för den fortsatta miljökonsekvensbedömningen lämnas den tillsammans med ÅMHM:s beslut och övriga handlingar i ärendet till den tillståndsprovande myndigheten. Myndigheten tillkännager handlingarna och allmänheten har möjligt att framföra yttranden och synpunkter på den planerade verksamheten.

Myndigheten ska, när tillståndsfrågan avgörs, slutföra miljökonsekvensbedömningen genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under beredningen av ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna. Beviljas tillstånd ska beslutet även innehålla de miljövillkor som krävs, en beskrivning av projektets särdrag och planerade åtgärder för att undvika, förebygga eller minska och om möjligt motverka betydande negativ miljöpåverkan samt, i tillämpliga fall, kontrollåtgärder.

4. Projektbeskrivning

4.1 Lokalisering

Den planerade vindkraftsparken Stormskär och Väderskär ligger i Bottenhavet, cirka 15 km norr om fasta Åland och cirka 45 km väster om det finska fastlandet. Vindkraftsparken ligger inom Ålands territorialvatten. Figur 2 visar lokaliseringen av vindkraftsparken.

Figur 2 Projektområdets lokalisering och avstånd

4.2 Vindkraftsparkens utformning

Med anledning av den snabba teknikutvecklingen inom havsbaserad vindkraft är det slutgiltiga valet av vindkraftverk och dess utformning ännu inte bestämt. Tabell 1 visar dock en preliminär utformning för de parametrar som planeras utgöra grunden till den kommande MKB:n.

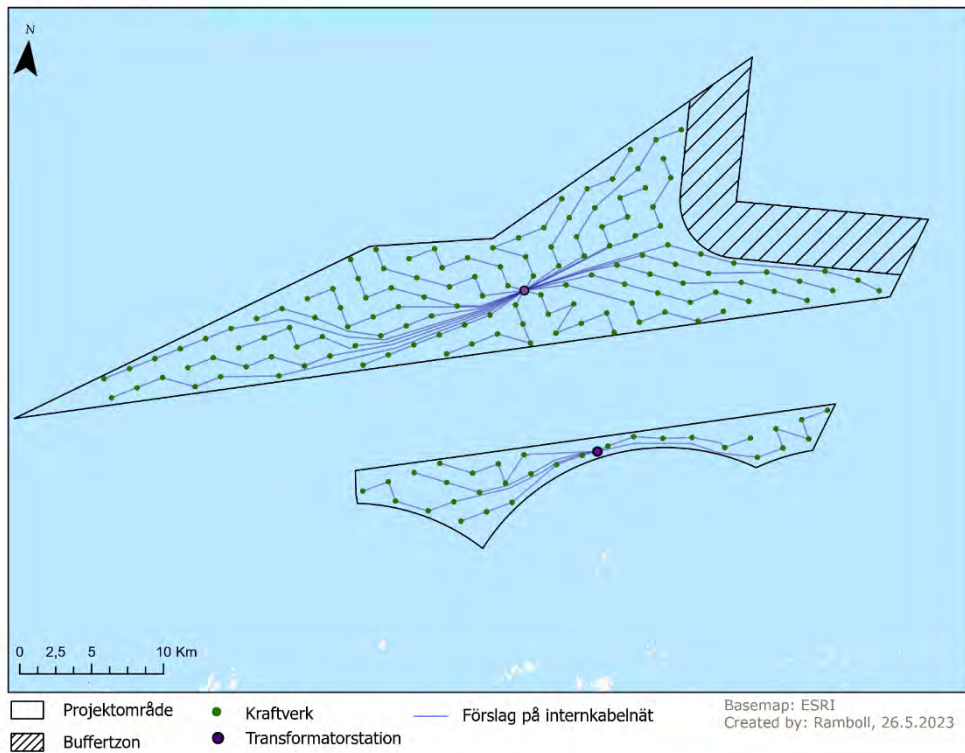
Tabell 1. Sammanfattande preliminära tekniska parametrar för vindkraftparken Stormskär och Väderskär.

Preliminära parametrar, Stormskär	
Installerad effekt	2 000 MW
Areal	474,5 km ²
Antal vindkraftverk, max	131
Vindkraftverkens höjd (inklusive rotorblad), max	400 m
Rotordiameter, max	326 m
Avstånd mellan havsytan och lägsta vingpets (m ö h)	20–30 m
Internkabelnätverk, max	386,1 km
Transformatorstationer	1-2 st

Preliminära parametrar, Väderskär	
Installerad effekt	475 MW
Areal	96,2 km ²
Antal vindkraftverk, max	31
Vindkraftverkens höjd (inklusive rotorblad), max	400 m
Rotordiameter, max	326 m
Avstånd mellan havsytan och lägsta vingpets (m ö h)	20–30 m
Internkabelnätverk, max	87,1 km
Transformatorstationer	1 st

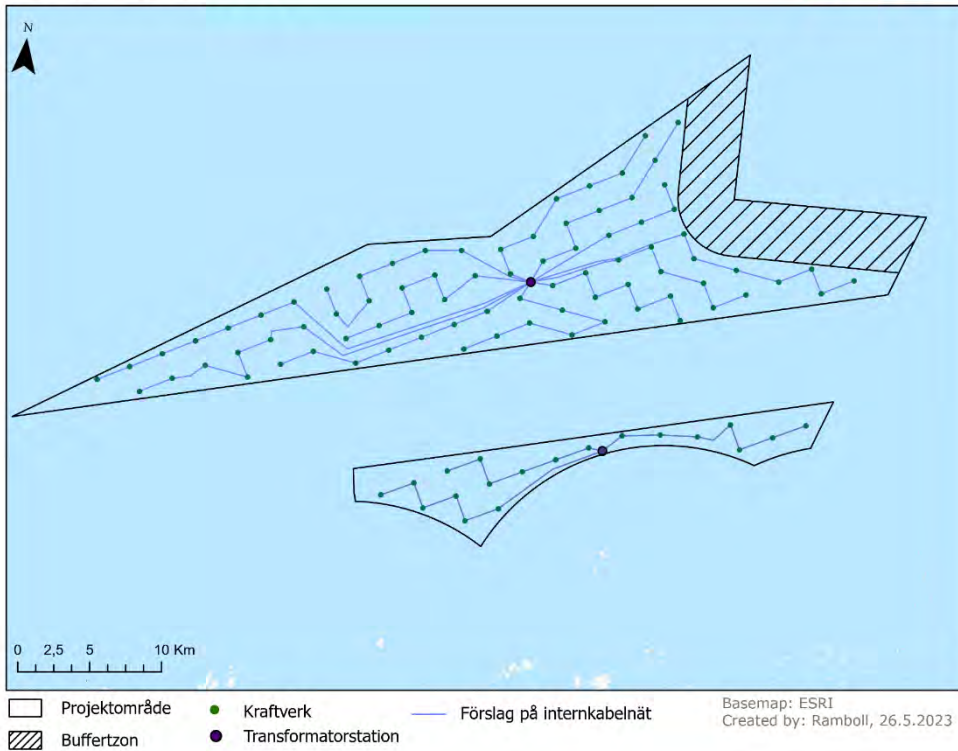
Den slutliga placeringen av enskilda vindkraftverk inom parkområdet avgörs i samband med detaljprojekteringen av vindkraftparken och kan inte preciseras i detta skede. Placeringen av individuella vindkraftverk påverkas av parametrar såsom vindförhållanden, vattendjup, geologi, miljövärden, optimering av internkabelnätets sträckning samt av vindkraftverkens storlek. Figur 3 visar en exempel-layout med 131 verk inom Stormskär och 31 verk inom Väderskär, och Figur 4 visar en exempel-layout med 80 respektive 19 verk.

Exempellayout, 15MW

Figur 3 Exempel på layout och internkabelnät under 15 MW kapacitet

Exempellayout, 25MW

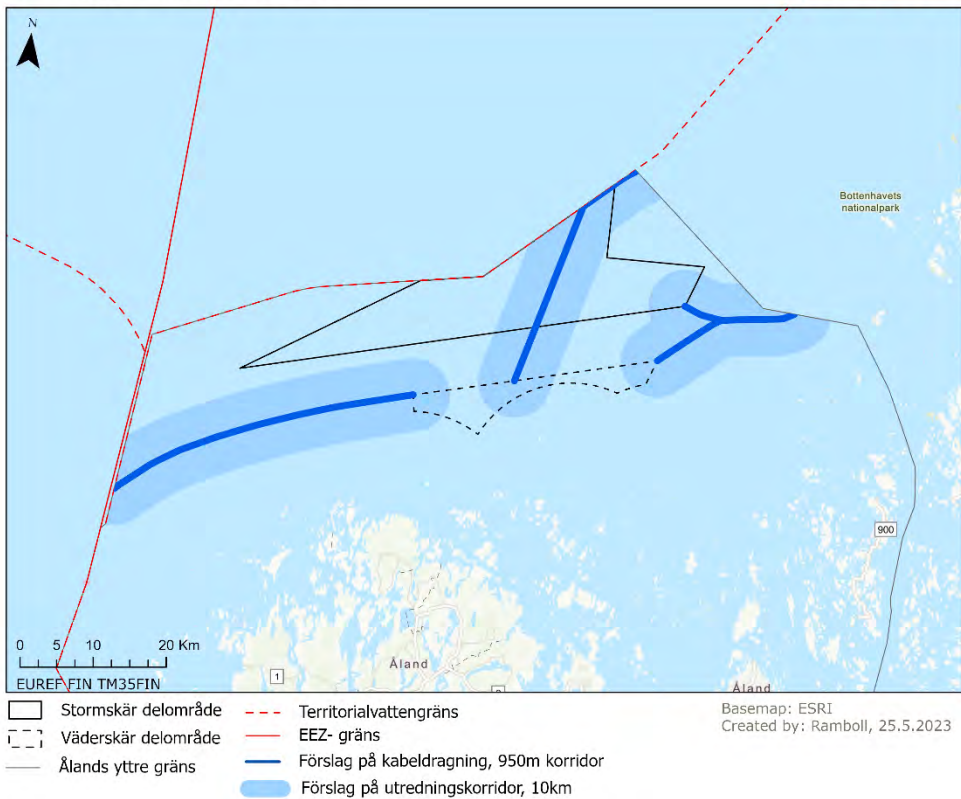

Figur 4 Exempel på layout och internkabelnät under 25MW kapacitet

4.3 Exportkabelkorridorer

Från vindkraftparken planeras en eller flera exportkablar att förläggas inom kabelkorridorerna som visas i Figur 5. Som bredast kan kabelkorridoren vara 950m, vilket innefattar 6 kablar för högspänd växelström (HVAC) och rum för eventuell service av kabeln. Kabelkorridorens längd mellan parkområdet och territorialvattengränsen är som längst cirka 43 km. Exportkabeldragningen kommer att preciseras under kommande planeringsskeden inom utredningskorridoren. Den slutliga kabeldragningen kommer påverkas av parametrar såsom vattendjup, geologi, miljövärden och kulturlämningar.

Förslag på kabeldragning

Figur 5 Förslag på kabeldragning.

5. Teknisk beskrivning

Nedanstående avsnitt ger en övergripande teknisk beskrivning av den planerade vindkraftparken. Då teknikutvecklingen inom vindkraftsområdet fortskider, bör det påpekas att nedanstående är en översiktlig beskrivning av dagens teknik för en havsbaserad vindkraftpark.

5.1 Vindkraftverk

Ett vindkraftverk består av fyra huvudsakliga beståndsdelar; ett fundament, ett torn, ett maskinhus och tre rotorblad. Tornet är tillverkat i stål och monteras på ett fundament som förankras på havsbotten. Fundament beskrivs i avsnitt 5.2. Rotorbladen är monterade på ett nav som sitter på maskinhuset. Maskinhuset, som är placerat längst upp på tornet, inrymmer bland annat generatoren. Generatoren levererar ström via internkabelnätverket till transformatorn. Efter transformering överförs elenergin till exportkablarna.

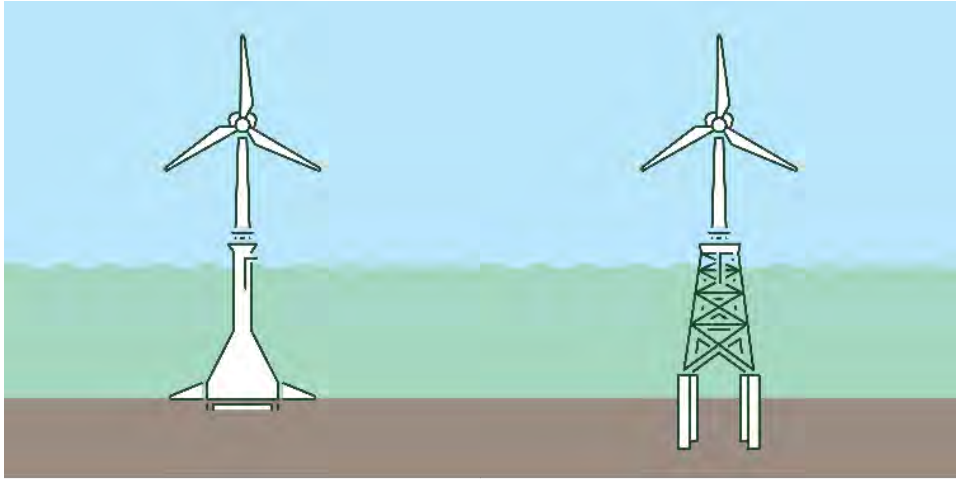
Vindkraftverken planeras bli maximalt 400 m höga från vattenytan till spetsen av rotorbladet vid dess högsta punkt, och ha en rotordiameter på maximalt 326 m.

5.2 Fundament

Havbaserade vindkraftverk kan placeras både på bottenfasta och flytande fundament. Vilka fundament som är mest lämpliga beror bland annat på grundläggningsförhållanden, som kan variera inom det planerade parkområdet. Detta kommer att klargöras under detaljprojekteringen.

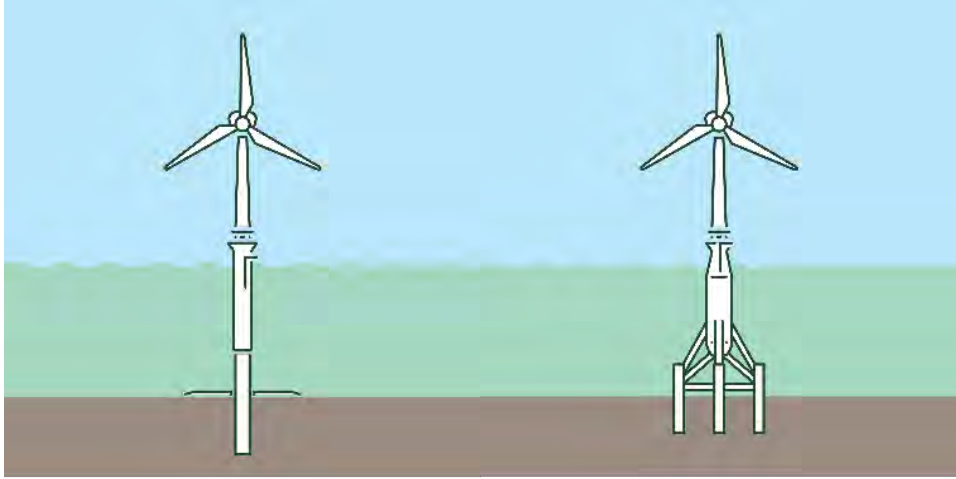
5.2.1 Bottenfasta fundament

Möjliga alternativ för grundläggning av vindkraftverk är gravitationsfundament samt de pålade fundamentstyperna monopilefundament, fackverksfundament och tripod, se Figur 6. För transformatorstationerna är möjliga alternativ för grundläggning fackverksfundament och gravitationsfundament. Monopilefundament bedöms inte utgöra ett relevant alternativ för transformatorstationer.

Gravity

Jacket

Monopile

Tripod

Figur 6 Illustration av fyra olika fundamentstyper.

Gravitationsfundament
 Gravitationsfundamentet består av en cirkulär betongstruktur fylld med ballast som vilar på havsbotten. Tornet fästs i fundamentet och vindturbinen hålls upprätt med hjälp av tyngdkraften. Gravitationsfundament är enkel och kostnadseffektiv lösning som passar de flesta bottentyper. Nackdelen är att användningsområdet är begränsat till relativt grunda vattendjup, 30 m nämns ofta som ett maximalt bottendjup.

Monopile

Monopile består av en stålcylander som drivs ned i botten genom pålning. Monopilefundament är den vanligaste metoden för havsbaserad vindkraft. Den är snabb och relativt billig att installera. Tekniken lämpar sig väl för relativt små vattendjup, upp till 30–40 m med dagens teknik, och havsbottnar som huvudsakligen består av sand eller grus. Det finns pågående forskning med målet att ändra design för att ta fram monopilelösningar som fungerar ända ner mot 70 m djup. En nackdel med konventionell installation av monopile med pålning är att metoden skapar vibrationer och ljud som kan störa undervattensdjur. Ett **alternativ till monopile kan i de tillfällena vara "suction pipe/anchor" förankring** där själva röret drivs ner med hjälp av ett skapat undertryck i röret. Detta alternativ passar på mjuka bottnar.

Jacket-fundament (fackverksfundament)

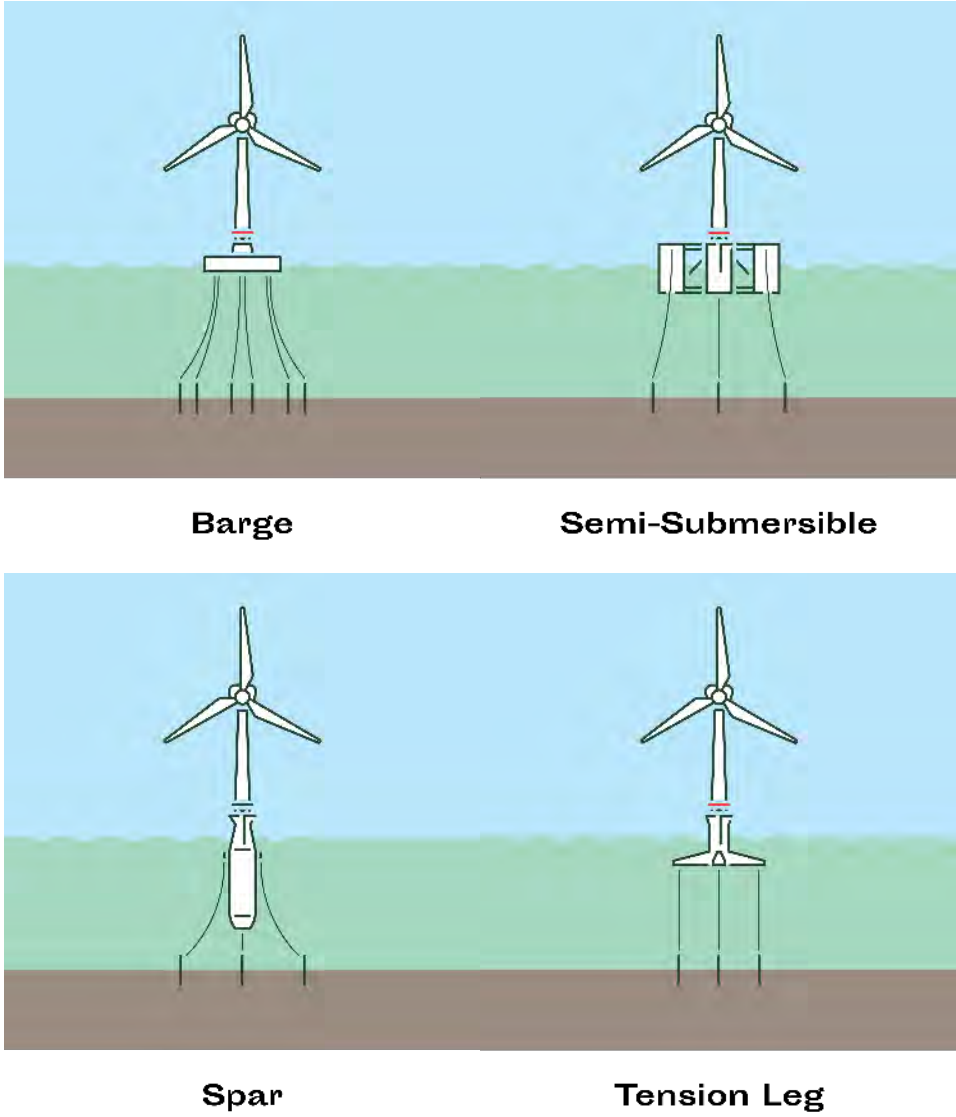
Jacket-fundament består av en fackverkskonstruktion som är förankrad i botten. Detta är en stabil konstruktion som klarar höga belastningar och som är skalbar att klara betydligt större djup än ovanstående lösningar. Lösningen är dessutom relativt okänslig mot bottentyp då infästningsmetoden i havsbotten kan anpassas efter förutsättningarna.

Tripod

Ett tripodfundament består av en övre cylindrisk del som sammanfogas med tornet, och en undre trebent struktur som fördelar ut kraften till botten, se Figur 6. Tripodtekniken är stabil och klarar relativt stora havsdjup. Den passar även de flesta fasta bottentyper. Nackdelen är kostnaden samt att den kräver större insatser vid transport.

5.2.2 Flytande fundament

Möjliga alternativ för flytande vindkraftverk är till exempel typerna *barge*, *semi-submersible*, *spar* och *tension leg* som illustreras i Figur 7 nedan. Samtliga flytande turbinfundament behöver förankras i havsbotten genom förankringslinor.

Figur 7 Flytande fundament

Barge och semi-submersible
 Fundamentstyperna barge och semi-submersible är flytande fundament som båda stabiliseras med hjälp av flytkraften från plattformen där turbinen placeras. Jämfört med barge, har semi-submersible en mindre yta i kontakt med vattenytan för att på så sätt minska rörelsen från vågor. Detta medför att fundamentstypen kräver en större yta jämfört med Barge då pontonerna blir längre.

SPAR
 Spar är i dagsläget den mest använda tekniken för flytande turbinfundament. Tekniken består av en cylinder som jämfört med andra grundtekniker har en liten yta i kontakt med vattenytan. Cylindern är fylld med ballast så att tyngdpunkten

hålls under flytpunkten. Detta medför att fundamenten är mindre materialintensiva och mindre känsliga för svåra våg- och vindförhållanden.

Tension Leg Platform

Tension leg platform består av en bas/plattform med stark flytkraft och central pelare för montering av turbinen. Plattformen stabiliseras genom spända förankringslinor till förankringar på havsbotten. Tekniken skiljer sig från andra flytande turbinfundament då det inte finns något slack i förankringslinan. För att bibehålla fundamentets statiska stabilitet krävs därmed stora gravitationsankare eller pålar.

5.3 Internkabelnät

Tre olika elkablar kan komma att nyttjas inom vindkraftparken: uppsamlingskablar och redundanskablar samt kommunikationskablar.

Syftet med uppsamlingskablarna är att föra elen från samtliga vindkraftverk till transformator- eller omriktarstationer. Kommunikationskablarna består vanligen av fiberoptiska kablar och ansluter de olika delarna inom vindkraftparken. Samtliga kablar benämns som ett internkabelnätverk.

Internkabelnätet förläggs mellan samtliga vindkraftverk. Transformatorstationerna transformerar elen till högre växelspanning eller omformar till högspänd likström som sedan överförs via exportkablar till anslutningspunkt på land.

Internkabelnätet utgörs troligtvis av högspänningskablar för växelström på cirka 66 - 130kV. Även högre spänningsnivåer kan bli aktuella. Totallängden av kabelnätet beror bland annat på slutligt antal vindkraftverk och transformatorstationer, kabelns spänningsnivå och layouten av vindkraftparken.

5.4 Transformatorstationer och anslutningskablar

Transformatorstationerna utgör knutpunkter mellan vindkraftverken och stamnätet. I transformatorstationerna transformeras den el som genereras i vindkraftverken till en högre spänningsnivå, från cirka 66–130 kV växelström till cirka 220 kV växelström alternativt 500 kV likström, beroende på teknikval. Genom omvandlingen till en högre spänningsnivå kan antalet exportkablar reduceras och energiförlusterna minskas.

Transformatorstationerna består typiskt sett av två delar; ett fundament och själva stationen. Stationen inrymmer ställverk och transformatorer samt ett reservkraftaggregat. Reservkraftaggregatet utgörs av dieseldrivna generatorer som levererar 400 V ström till lågspänningsinstallationen på plattformen i händelse av förlust av den primära strömförsörjningen. På plattformen finns angoringsplatser för båtar. Plattformen kan komma att utrustas med helikopterplatta och bostadsmodul för personal.

Storleken för plattformarna är beroende av om de hanterar växel- eller likström. Den slutliga utformningen och storleken på transformatorstationerna kan komma att avvika något från de typexempel som redovisas i *Tabell 2*.

Tabell 2. Storlek på transformatorstationer (exempel) beroende på om de hanterar växel- eller likström.

Transformatorstation	Längd x bredd x höjd
Likström	80 x 35 x 35 m
Växelström	45 x 30 x 15 m

Transformatorstationerna utrustas med uppsamlingsystem för eventuella spill och läckage av olja.

5.5 Exportkablar

Strömöverföringen från transformatorstationerna i den planerade vindkraftparken till stamnätet sker via exportkablar. Strömöverföringen från vindkraftparken sker antingen med kablar för högspänd växelström (HVAC) eller högspänd likström (HVDC). Kablarnas antal och utformning kommer att bero på vald teknologi (HVAC respektive HVDC) samt kablarnas spänningsnivå. Beslut om teknikval kommer att tas i senare skede.

5.6 Hinderbelysning

Vindkraftverken utgör flyghinder och ska av flygsäkerhetsskäl utrustas med hinderljus. Enligt föreskrifterna i 158 § i luftfartslagen (864/2014) gällande flyghinder krävs flyghindertillstånd för uppförande av vindkraftverk. Hinderbelysningens slutgiltiga utformning kommer fastställas i ett senare skede i enlighet med gällande bestämmelser.

5.7 Mätmaster

För att få ett bättre underlag vad gäller vindförhållanden inom projektområdet planeras en så kallad vindmätningsskampanj. En sådan kampanj genomförs ofta under en 2–4 års period och innebär att det installeras en eller flera mätmaster med diverse meteorologiska instrument och givare inom projektområdet.

Mätmasternas totalhöjd kan uppgå till max 250 m. Liknande typer av fundament som används för vindkraftverk och transformatorstationer kan också användas för mätmaster. Det kan även bli aktuellt med olika former av radarteknik för mätning/validering av meteorologiska förhållanden. För detta ändamål kan SODAR eller LIDAR (ljud- respektive laserradar) användas. Dessa är flytande, mindre anläggningar som ankras inom undersökningsområdet.

6. Vindkraftparkens olika faser

6.1 Undersökningar

Planering och uppförande av projektet är beroende av noggrant genomförda sjömätningar, geologiska och geotekniska undersökningar. Syftet med undersökningarna av bottenförhållandena är att inhämta ytterligare information om platsen och maringeologin och de djupa sedimenten under bottenlagren för att kunna göra slutligt val av fundamentstyper samt detaljutformning av park och kabeldragning.

Undersökningarna omfattar exempelvis sonarundersökningar, magnetometerundersökningar, multibeamundersökningar och seismiska undersökningar. Geotekniska undersökningar görs vid varje potentiell turbinplats, transformatorstation samt kabelsträckning inför anläggningsarbetenas påbörjande för att kunna utforma vindkraftsparken på ett säkert och effektivt sätt. Information från den geotekniska undersökningen kommer ligga till grund för dimensionering av fundament och vindkraftsanläggningar. Undersökningarna används också för att säkerställa att anläggningsarbetena kan utföras utan risk för påträffande av eventuellt odetonerat krigsmaterial (UXO).

6.2 Anläggning

Anläggandet av den planerade vindkraftsparken är planerad att ta cirka 2 år. Anläggningen innefattar uppförande och installation av fundament, vindkraftverk, transformatorstation, internt kabelnätverk och exportkablar.

6.2.1 Förankring och fundament

Grundläggning med monopile- och fackverksfundament kräver vanligtvis ingen bottenpreparering eller andra förberedande arbeten bortsett från rensning av eventuella block och liknande. Fundamenten bogseras till området och utplaceras med hjälp av en kran från ett anläggningsfartyg. Installationsarbetet kan grovt indelas i följande aktiviteter:

- Dockning av fartyg samt placering av fundamentet i upprätt position inför pålning
- Installation av ljuddämpande åtgärder
- Pålningensarbete genom slagpålning, kompletterat med borrar vid behov
- Avinstallation av ljuddämpande åtgärder
- Förflyttning till ny position

Efter pålningen monteras övergångsstycket på monopile- respektive fackverksfundament, efter detta anläggs eventuellt erosionskydd.

Anläggning av gravitationsfundament görs i flera steg. Om behov föreligger så förbehandlas havsbotten på platsen för fundamentet genom schaktning för att avlägsna eventuella lösa sediment och jämna ut havsbottenytan. På den muddrade ytan anläggs vanligtvis en bädd med bärlager bestående av stenkross. Gravitationsfundamenten, i form av betongkassuner, kan transporteras till

parkområdet på pråm. Alternativt utformas fundamenten som flytande/semiflytande och bogseras till parkområdet. Efter att gravitationsfundamenten är färdiginstallerade, anläggs ett erosionsskydd runt fundamenten.

6.2.2 Vindkraftverk och transformatorstation

För installationen av vindkraftverk finns flera alternativa förfaranden:

- Rotorn monteras på land och transporteras till anläggningsplatsen och monteras på uppfört torn och maskinhus
- Bladen monteras, ett och ett, på uppfört maskinhus på plats

Delarna fraktas med fartyg till den planerade vindkraftparken. Installation av torn och maskinhus på fundamenten kan ske med hjälp av olika pråmlösningar eller med fartyg som använder stödben för att kunna genomföra säkra lyft. Installationsarbetena bedrivs huvudsakligen ovan vattenytan.

Anläggningen av transformatorstationerna utförs på liknande sätt som för vindkraftverken. Efter att ett fundament är installerat, lyfts transformatorstationen på plats.

6.2.3 Internkabelnät

När fundamenten är installerade anläggs internkabelnätverket. Internkabelnätet kan komma att anläggas under havsbotten där det är möjligt, på ett djup av 1-2 m under havsbotten. I områden där kablarna inte kan anläggas under havsbotten kommer kabelskydd att användas.

Installationen kan behöva föregås av eventuell röjning av stenblock och dylikt på havsbotten inom den korridor som internkabeln ska placeras. Installationen av kabelnätverket kan sedan ske i ett eller två steg. I tvåstegsprocessen lägger ett fartyg ned kabeln på havsbotten som senare grävs ner av ett separat fartyg. I enstegsprocessen utförs båda aktiviteterna samtidigt med hjälp av specialutrustning.

Anläggandet av undervattenskablarna kan ske med olika metoder så som jetting, plogning, skärning, dikning eller vertikal injektion:

- Jetting (spolning) innebär att kabeln spolats ned i sedimenten.
- Vid plogning styrs kabeln in under en plog ner i en fåra. Denna metod kräver homogena och mjukare bottensediment.
- Skärning är en metod som liknar jetting men som används i hårdare sediment där spolning av sedimentet inte är tillräckligt för att få ner undervattenskabeln. I stället används ett mekaniskt verktyg som skär ner i sedimentet och därmed skapar ett dike i vilket undervattenskabeln placeras.
- När dikning användas, sker installation av undervattenskabeln i tre steg: (1) Först grävs ett dike i havsbotten, (2) undervattenskabeln läggs ner,

sedan (3) fylls diket med sediment för att täcka och skydda undervattenskabeln.

- Vid vertikal injektion sker plogningen samtidigt som vatten högtrycksprutas framåt för att lösa upp sediment. Kabeln dras genom plogen så att nedläggningen av undervattenskabeln sker samtidigt som kabeln täcks av sediment. Metoden är bland annat lämplig att använda nära farleder eftersom tekniken möjliggör nedläggning djupt under havsbotten. Metoden är dock tidskrävande och mer väderkänslig än andra metoder.

En kombination av flera metoder kan också bli aktuellt.

6.2.4 Exportkablarna

Exportkablarna anläggs på ett djup av cirka 1-2 m under havsbotten för att skydda mot yttre påverkan. Det finns ett antal olika metoder för nedläggning av kablarna så som plogning/grävning, fräsning, jetting, och förankring:

- För plogning och jetting (spolning), se metodik i avsnittet ovan.
- Fräsning används om havsbotten utgörs av berg. Denna metod är dyr och tidskrävande och används endast i undantagsfall, om förhållandena så kräver.
- Om det är för grunt eller förekommer platser där det kan vara svårt att få ner kabeln kan den komma att placeras på havsbotten och förankras med stenkross eller betongmattor.

Val av metod beror starkt på lokala bottenförhållanden. En kombination av flera metoder kan bli aktuellt om förutsättningarna kräver det.

6.2.5 Deponering

Deponeringsområdena är avsedda för muddermassor som uppkommer under anläggandet av vindkraftparken och exportkabelnätet. Lämpliga områden för deponering av uppgrävda sediment kommer att utredas. Det är dock önskvärt att massorna används inom området för vindkraftparken där sedimentförhållanden och föroreningssituationen är likartad.

6.3 Drift

Under driftskedet sker regelbunden tillsyn och underhåll av vindkraftparkens olika delar.

Transformatorstationerna är troligtvis inte bemannade dygnet runt utan besöks istället regelbundet av personal för tillsyn och underhåll. Transporter av personal till och från parkområdet görs med fartyg och eventuellt med helikopter. Personal som ansvarar för tillsyn och underhåll kan komma att vistas i en bostadsdel på transformatorplattformen eller på fartyg. Övervakning av förhållanden på plats, till exempel vind, sker via mätbojar.

Det stora antalet vindkraftverk och övrig utrustning medför att tillsyn av parken kommer att pågå fortlöpande under hela dess livstid som uppskattas upp till cirka 50 år.

6.4 Avveckling

Avvecklingsfasen är långt fram i tiden och metoder och lagstiftningen kan komma att se annorlunda ut när avvecklingen ska genomföras. Avvecklingsfasen och dess effekter kommer att beskrivas baserat utifrån dagens praxis, tekniker och metoder men dessa kan vara föremål för ändring när avvecklingen blir aktuell. Konsekvenserna av avvecklingen antas vara likartade som vid anläggningen av vindkraftparken.

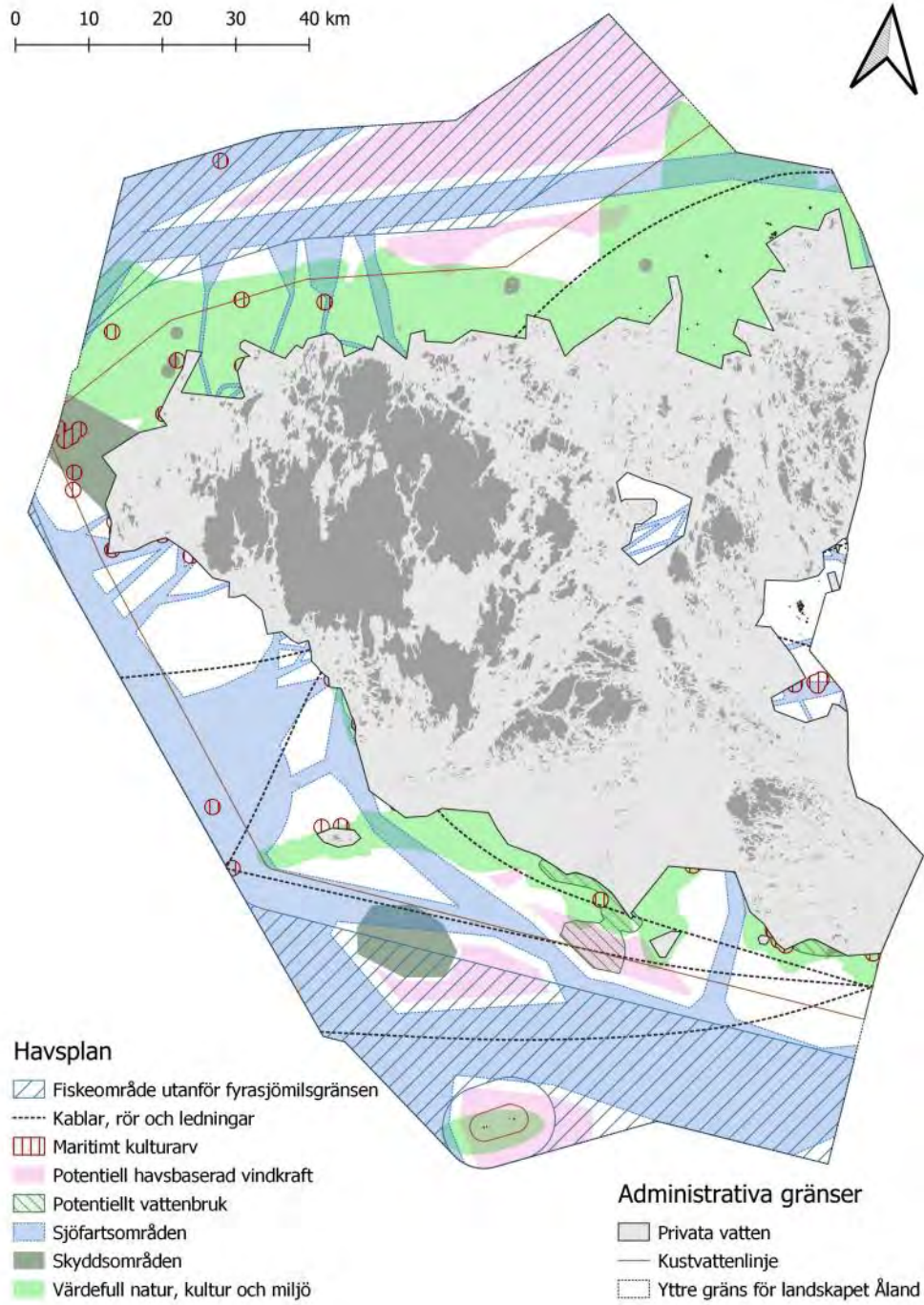
Arbetet i samband med urdrifttagningen utförs vanligen i omvänd ordning jämfört med installationen. Av vindkraftverkets delar kan ända upp till över 80 % återvinnas och det är lönsamt att göra det, eftersom kraftverken innehåller värdefulla metaller och andra material. Rotorbladen är svårast att återvinna, då materialet består av en blandning olika polymerer som är svåra att separera för återvinning. Under de senaste åren har det satsats på nya tekniker för att återvinna även rotorbladen, och målet är att hela vindkraftverket kommer att kunna återvinnas (ELY-keskus, 2021).

7. Alternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en redovisning av alternativ för lokalisering och utformning av vindkraftsparken samt nollalternativet.

I 6 § i landskapslagen om miljöskydd (2008:124) anges att verksamhet som kan medföra risk för negativ miljöpåverkan får, om inte platsen i stads- eller byggnadsplan reserverats för sådan verksamhet, endast förläggas till plats som är lämplig för ifrågavarande verksamhet med beaktande av verksamhetens art samt sannolikhet för och omfattning av negativ miljöpåverkan.

För att identifiera lämpliga områden för vindkraftparken har en lokaliseringsutredning gjorts baserat på Ålands havsplans (2021) utpekade potentiella områden för vindkraft (se Figur 8 och Figur 9). De utpekade områdena har bedömts av Ålands landskapsregering som mest lämpliga att placera havsbaserad vindkraft.

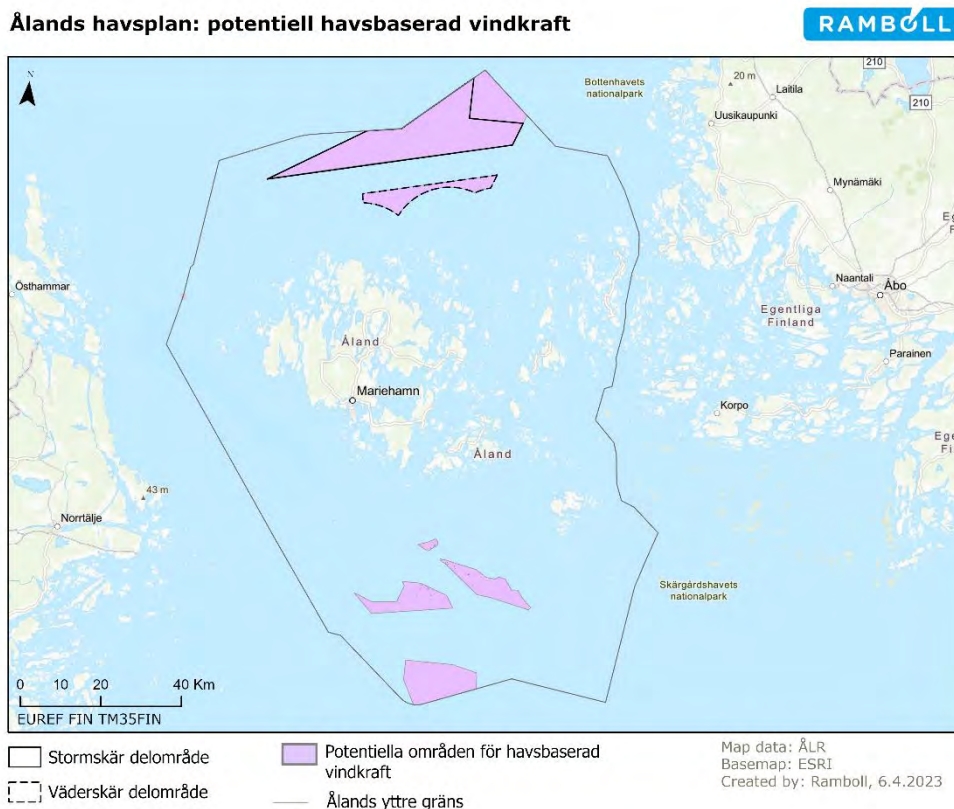
Figur 8 Ålands Havsplan 2021 (ÅLR 2021)

7.1 Alternativ lokalisering

I Ålands havsplan redovisas samtliga områden inom Ålands territorialvatten som ansetts vara potentiella lämpliga områden för etablering av havsbaserad vindkraft. De utpekade områdena söder om Åland har beaktats som alternativa områden för lokalisering av vindkraftparken (se Figur 9).

Försvarsministeriet i Finland har påtalat under havsplanens framtagande, att de utpekade områdena söder om Åland är problematiska för vindkraftsetablering. Det skulle kräva ytterligare klargörande och utredningar av Försvarsmakten för att klargöra om ett vindkraftsprojekt söder om Åland kan inledas (Ålands Havsplan 2021).

Av alternativa områden i havsplanen har Ilmatar Offshore initialt bedömt att de norra områdena är de mest lämpliga för storskalig vindkraftetablering. Områden utanför åländskt vatten har inte beaktats som alternativ då de områdena inte omfattas av Ålands MKB-förfarande.

Figur 9 Utpekade potentiella områden för havsbaserad vindkraft i Ålands havsplan (2021).

7.2 Alternativ utformning och teknik

Vindkraftparkens utformning kommer klargöras och justeras utifrån kommande fördjupade miljöutredningar och samråd. Alternativa utformningar kan till exempel innebära olika antal kraftverk och olika storlek, olika sätt att grundlägga verken eller olika metoder för kabelinstallation. Noggrannare utformningsalternativ kommer redogöras för i konsekvensbeskrivningen och också ligga till grund för konsekvensbedömningen.

Generellt sett har den alternativa utformningen en liten påverkan. Utformningen styrs främst av de tekniska förutsättningarna på plats. Då den tekniska utformningen inte kan fastställas utan en detaljprojektering kommer alternativen att lämnas öppna och konsekvensbedömningen kommer att utgå från ett s.k. worst-case scenario.

7.3 Nollalternativ

Nollalternativ innebär att vindkraftsparken inte byggs och därmed produceras ingen förnybar energi i området. Projektet kommer således inte orsaka miljöpåverkan. Nollalternativet kommer att beskrivas i MKB:n och jämföras med påverkan av huvudalternativet.

8. Förväntade förändringar i miljön

Anläggning, drift och avveckling av vindkraftparken med exportkabel kommer att innebära att förändringar i miljön uppkommer. Förändringarna kan vara kortvariga eller kvarstå länge. Nedan redovisas de förändringar som förväntas uppkomma.

8.1 Fysisk störning ovan vattenytan

Fysisk störning ovan vattenytan sker under anläggningsfasen men främst under driftsfasen. Störningen kan medföra risker som kollisioner för fåglar och fladdermöss, hinder för fartyg och yrkesfiske samt hinder för flygplan.

8.2 Fysisk störning av havsbotten

Fysisk störning av havsbotten innebär antingen en långvarig eller en tillfällig störning på grund av anläggningsarbeten eller konstruktionerna. Därmed uppkommer en fysisk störning under anläggningen, driften och avvecklingen av en vindkraftpark. Merparten av den fysiska störningen sker dock under anläggningsfasen.

Den fysiska störningen under driftsfasen innebär ianspråktagande av havsbotten för till exempel fundamenten, erosionsskydd och kablar. Denna fysiska störning är mer långvarig än den under anläggandet av vindparken, men kan även medföra positiva effekter som till exempel rev effekter.

Anläggningsarbeten för vissa typer av fundament kan innebära förarbeten så som schaktning. Schaktningsarbeten sker via ett fartyg och massor kommer att

deponeras på lämpligt deponeringsområde ute till havs där en fysisk störning av havsbotten uppkommer.

8.3 Sedimentsuspension och sedimentation

Under anläggnings- och avvecklingskedet kan sediment frigöras och spridas i vattenmassan (grumling). Om sedimenten är förorenade kan detta bidra till en ökad förorenings-spridning i närområdet. Sedimentsuspension och sedimentation kan påverka fisk, marina däggdjur, bottenflora och bottenfauna på olika sätt, exempelvis genom beteendeförändringar, försämrad reproduktion och påverkan till följd av övertäckning av sediment.

Anläggningsaktiviteter för vindkraftsverkens fundament, för internkabelnätverket och exportkablar samt aktiviteter under avvecklingsfasen ger upphov till suspenderade sediment. Dessa suspenderade sediment sprids från anläggningsområdet och sedimenterar i kringliggande områden. Hur stora ytor som utsätts för suspenderade sediment eller sedimentation samt exponeringstiden beror på flera faktorer såsom förekommande strömmar, vågor, sedimentens kornstorlek och vattnets viskositet (Valeur, 2004). Sedimenten som suspenderas kommer till slut att återsedimentera på havsbotten och på så vis skapa ett lager av lösa sediment. Tjockleken på dessa nyetablerade sediment beror på avståndet till anläggningsplatsen, sedimentets fysiska egenskaper samt exponering för strömmar och vågor. Normalt uppkommer sedimentlager av betydelse endast i anläggningsområdets direkta närhet. På de områden där sediment återsedimenterar ovanpå bottenflora och bottenfauna kan det medföra en möjlig påverkan.

8.4 Luftburet ljud

Samtliga faser av den planerade vindkraftsparken kommer att generera luftburet ljud. Ljud under anläggnings- och avvecklingsfasen kommer främst att genereras av pålningsarbeten (anläggning) och den ökade fartygstrafiken.

Under driftsfasen kommer vindkraftverken att generera luftburet ljud orsakat av bladens rotation. Hur mycket ljud som genereras beror på hastigheten, bladspetsarnas form och meteorologiska förhållanden. Även de mekaniska delarna kan alstra ljud. Dessa kan innehålla hörbara toner och upplevs ofta som mer störande (Naturvårdsverket, 2020).

8.5 Undervattensbuller

Utbredning av ljudvågor i vatten beror på styrkan hos källan som genererar ljudet samt ljudets frekvens. Därtill har djupförhållanden och skiktning i vattenmassan betydelse liksom salthalt och temperatur. Bullret som uppstår kan vara av kontinuerlig karaktär, det vill säga att det pågår under lång tid, eller impulsivt. Undervattensljud som kan påverka fisk, bottenfauna och marina däggdjur uppkommer under olika faser av vindkraftsparkens livstid. Kunskapen om effekterna på bottenfauna är dock begränsad och en generalisering av effekterna är omöjlig (Bergström, et al., 2012). Vissa geofysiska undersökningsmetoder som föregår anläggningskedet kan påverka det marina livet, men det är framför allt

pålningsarbeten under anläggningskedet som genererar ett högt impulsivt buller som kan få skadliga effekter på fisk och marina däggdjur om inte tillräckliga skyddsåtgärder vidtas.

8.6 Skuggning

Turbinerna kommer att skapa en skugga över vattnet från torn och rotorblad. Skuggning från ett vindkraftverk kan delas in i två olika skuggeffekter. Runt varje torn förekommer en relativt stationär skugga som följer solens rörelse runt tornet likt ett solur. Därtill förekommer skuggning från rotorbladen som har en hastig rörelse som varierar beroende på vindhastighet. För all skuggning spelar molnighet, solens läge på himlen och vågrörelser i vattnet stor roll. Endast vid sällsynta omständigheter kommer skugga synas tydligt i de övre vattenskikten. En ökad höjd på tornen leder till en längre skugga, men å andra sidan färre antal vindkraftverk. Därför blir den totala arean av beskuggning i parkområdet troligen mindre med högre torn.

8.7 Visuell påverkan

Vindkraftverk kan vara synliga på stora avstånd i landskapet, i synnerhet över hav. För att identifiera hur verken kommer att synas från land kommer en synbarhetsanalys, fotomontage och animeringar att tas fram. Konsekvenser innebär i detta sammanhang graden av eventuella förändringar som en vindkraftpark skulle innebära för den befintliga landskapsbilden.

Bilderna nedan visar en preliminär visualisering av hur projektet kan komma att påverka landskapet. Visualiseringen baserar sig på parametrarna för 15 MW alternativet, med 131 + 31 turbiner och maximal höjd på 400 m. En mer omfattande och detaljerad analys kommer att genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

Figur 10 Preliminärt fotomontage på projektet sett från ett utsiktstorn på Jurmo ($60^{\circ} 31' 09.0735'' N$, $21^{\circ} 05' 01.9285'' E$). Kamerahöjd +31 m ö h. Avstånd till närmaste kraftverk 36 km.

Figur 11 Preliminärt fotomontage på projektet sett från Havsvidden ($60^{\circ} 25' 27.4311'' N$, $19^{\circ} 54' 12.1812'' E$). Kamerahöjd +15 m ö h. Avstånd till närmaste kraftverk 15 km.

8.8 Föroreningar och mikroplaster

Havsbaserad vindkraft kan tillföra metaller som aluminium och zink samt organiska föreningar som bisfenol-A. Denna uppfattning får stöd av en sammanställning och analys av kunskapsläget avseende påverkan och effekter av föroreningar från anti-korrosiva skydd, som offeranoder eller epoxiharts- och polyuretanbeläggningar, vid vindkraftverk (Kirchgeorg, et al., 2018). För närvarande finns inget som tyder på att dessa utsläpp ger upphov till effekter i havsmiljön.

Rotorbladen skulle potentiellt kunna frigöra bisfenol-A (BPA) och annan mikroplast genom till exempel nötning. BPA är en kemisk förening som används i flera olika plaster, och kan medföra toxiska effekter i marina ekosystem. Moderna vindkraftverks design inkluderar dock flera skyddande lager som innesluter hartset (konstharts som till exempel epoxiharts) och bladen innehåller endast spårrester av BPA. Detta innebär att potentiella mängderna av BPA och mikroplaster som kan frigöras är små till obetydliga.

8.9 Wind wake

Wind wake effekten (även kallad slipstreameffekt) orsakas av turbinerna som bromsar ned vinden när den passerar verken. Detta medför ett område av luft med lägre hastighet bakom turbinerna. Wind wake effekten kan orsaka förändringar i temperatur och luftfuktighet lokalt och också påverka ytvattenströmmar. Effekten skulle kunna lokalt påverka klimatet och det marina ekosystemet.

För att minimera påverkan av wind wake effekten är havsbaserade vindparker utformade med större avstånd mellan turbiner med en noggrann övervägning av deras placering och orientering.

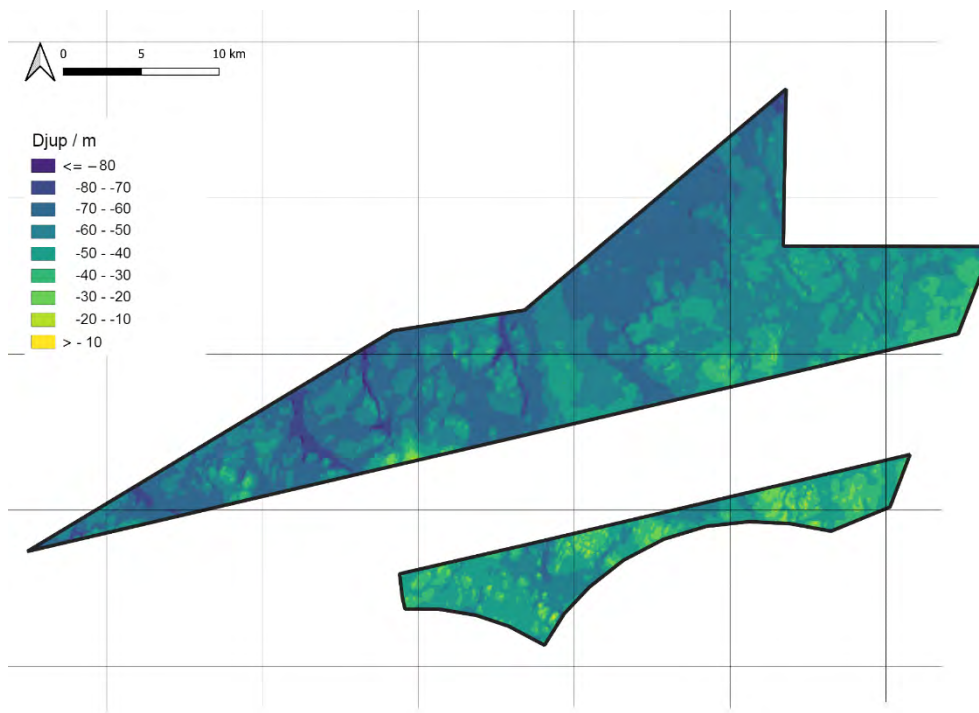
9. Miljöförhållanden och potentiell påverkan

9.1 Djupförhållanden och hydrologi

9.1.1 Nuläge

Östersjön är ett relativt grunt innanhav som kännetecknas av djupa bassänger och grunda smala sund. Dessa sund tillsammans med meteorologiska förhållanden styr utbytet av saltvatten med Nordsjön. Vattenflödet (in- och utflöde) i Östersjön begränsas av havsbottens fysiska form.

Projektområdet Stormskär och Väderskär planeras att anläggas i Bottenhavet norr om Åland. Inom området för den planerade vindparken varierar djupet mellan 10 och 90 m (se Figur 9).

Figur 12: Projektområdets djup (Arctia 2023)

Östersjön är ett bräckt hav med en smal förbindelse till Atlanten (Andrén & Snoeijs-Leijonmalm, 2017). Begränsningarna i vattenutbytet medför påverkan på hydrografin och vattenkvaliteten som fluktuerar med tiden. Inflöden av saltare djupvatten begränsas i Östersjön av de flertalet trösklar och djupområden från söder till norr. Detta medför i sin tur att djupvattnet inom projektområdet har en salinitet på 6 PSU (practical salinity unit) och ytvattnet en salinitet på 5 PSU (Al-Hamdani & Reker, 2007; Andrén & Snoeijs-Leijonmalm, 2017).

Den genomsnittliga ytvattencirkulationen i Östersjön sker moturs, med flertalet krafter som bidrar till havsströmmarna. På norra halvklotet dras all rörelse åt höger i förhållande till rörelseriktningen genom Corioliseffekten. Detta gäller även för vattnet i Östersjön. Denna effekt medför en asymmetri i strömningsmönstret vilket leder till uppvällning och nedsjunkning av vattenvolymer vid kusten. Strömmarna i Östersjön är svaga men transporterar bland annat salt, näringsämnen, föroreningar och sediment. Därmed påverkar strömmarna flertalet aspekter i ekosystemet (Andrén & Snoeijs-Leijonmalm, 2017).

Östersjön fryser vintertid med en varierande täckningsgrad från år till år. Under milda vintrar fryser endast Bottenviken medan stränga vintrar kan medföra att nästan hela Östersjön fryser. Täckningsgraden varierar från 115 000 km² – 345 000 km² av Östersjöns hela areal på 422 000 km². Projektområdet ligger inom Bottenhavet som fryser under en normal isvinter. Den istäckta arealen är som störst under februari - mars.

9.1.2 Potentiell påverkan

Under anläggningskedet sker en fysisk störning av havsbotten, se avsnitt 8.2. Detta kan orsaka en tillfällig påverkan på djupförhållandena inom området. Påverkan bedöms främst ske under anläggandet av undervattenskablar.

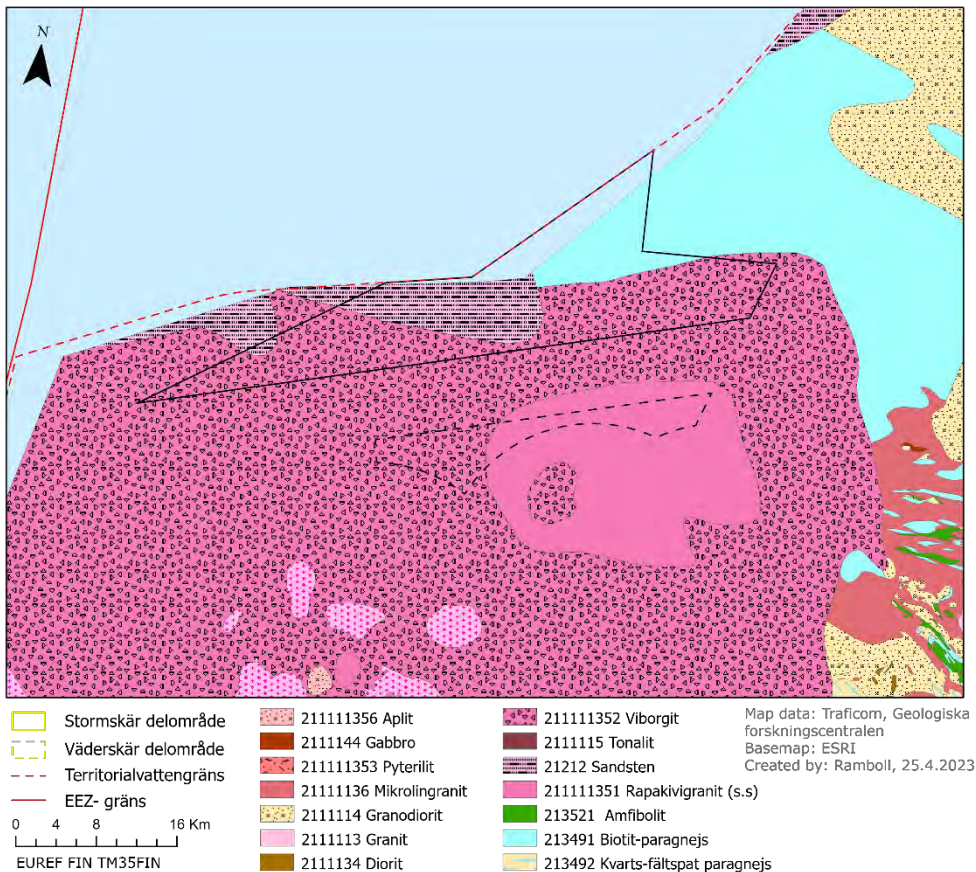
Under driftfasen utgör vindkraftparken ett fysiskt hinder, se avsnitt 8.9, som kan påverka vattentemperaturen och omblandningen av vatten.

9.2 Bottenförhållanden, sediment och föroreningar

9.2.1 Nuläge

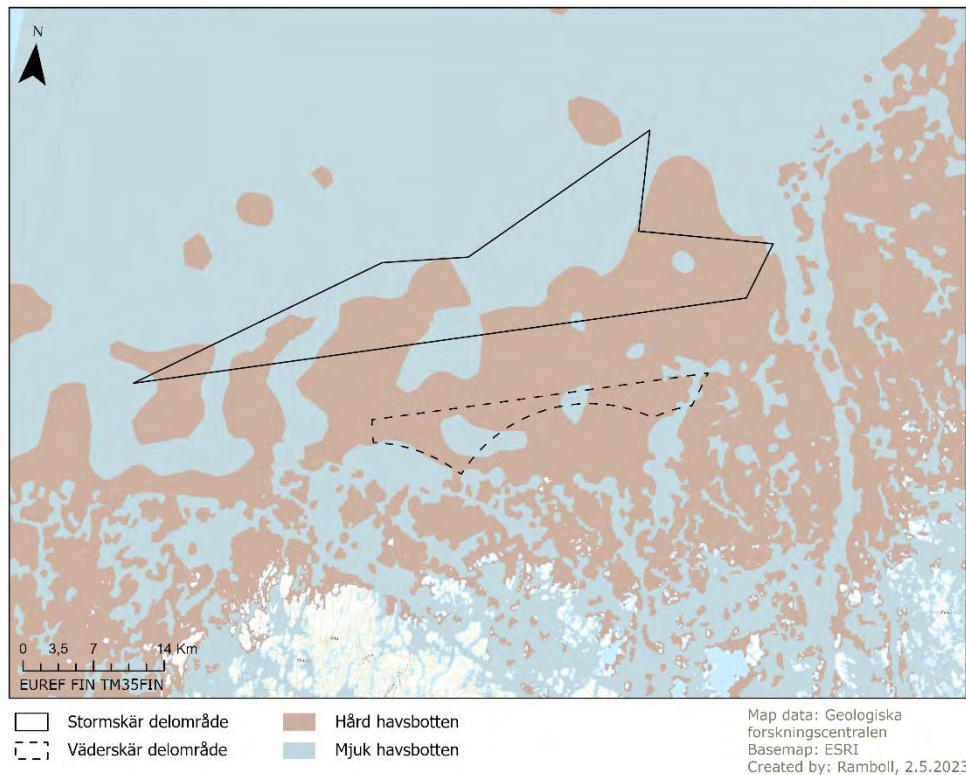
Östersjön ligger på den eurasiska kontinentalsockeln och är nästan helt omgiven av landmassor. Urberget kring Åland består av den fennoskandiska urbergsskölden och berggrunden i området domineras av rapakivigranit och viborgit med inslag av sandsten och biotit (Figur 13). Inom projektområdet sker en övergång från söder till norr från hård havsbotten till mjuk havsbotten (Figur 14).

Berggrund

Figur 13: Berggrunder inom projektområdet

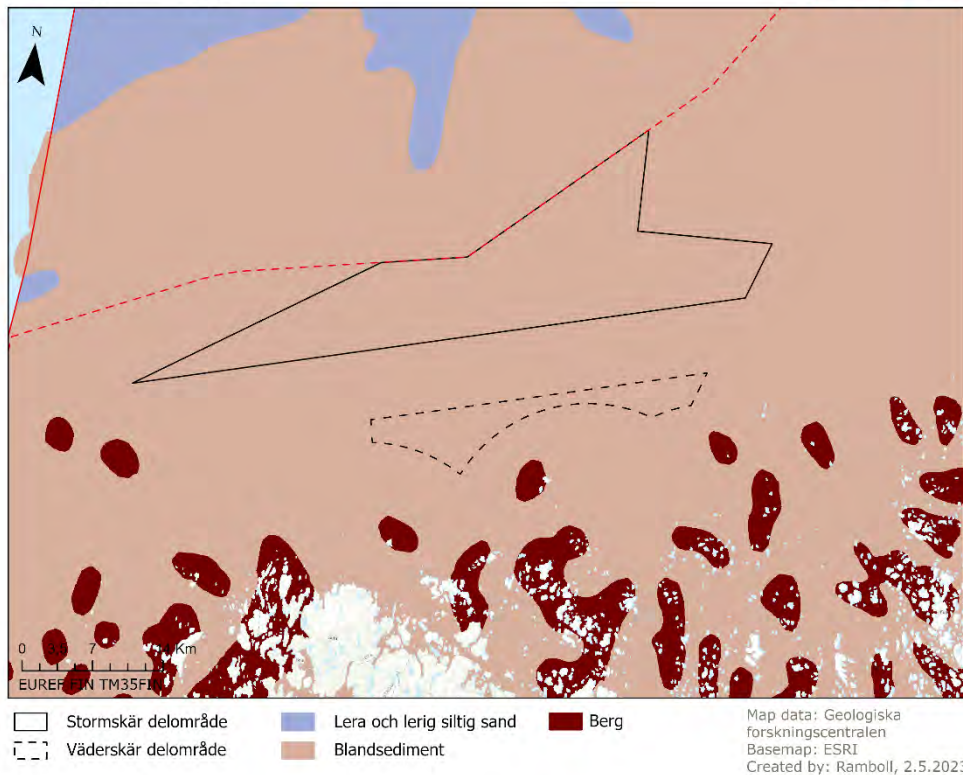
Jordart, havsbotten

Figur 14: Karta visandes mjuk- respektive hård havsbotten inom projektområdet.

Sedimentförhållanden påverkas av ett antal faktorer så som vattendjup, strömmar, språngskikt-positioner och tillförsel av material. Bottensedimenten inom den planerade vindparken består enligt modelldata huvudsakligen av blandsediment (Figur 15). Blandsedimenten kan innehålla inslag av lera, sand, sten och grus. Mer detaljerade undersökningar kring botten- och sedimentförhållanden kommer att utföras inför framtagandet av kommande MKB.

Jordart, havsbotten

Figur 15: Modellering av sedimenttyper inom projektområdet.

Beroende på sedimentens kornstorlek kommer föroreningshalterna att variera. Organiska och oorganiska föroreningar binder lättare till finkorniga sediment då den effektiva partikelytan är större. Finkorniga sediment som även innehåller höga halter av organiskt material har en större kapacitet att binda till sig föroreningar, vilket leder till att ackumulationsbottnar har högre halter av miljöfarliga ämnen (HELCOM, 2010).

Sedimenten inom aktuellt område är klassade som måttligt förorenade enligt HELCOM, med framför allt förhöjda halter av PCB (HELCOM, 2010). Mer detaljerade undersökningar angående föroreningssituationen kommer att genomföras inför den kommande MKB:n.

9.2.2 Potentiell påverkan

Under anläggningskedet kan sediment suspenderas och spridas i vattenmassan, se avsnitt 8.3. Om sedimenten som suspenderas innehåller förhöjda halter av föroreningar kan detta leda till en föroreningsspridning inom närområdet.

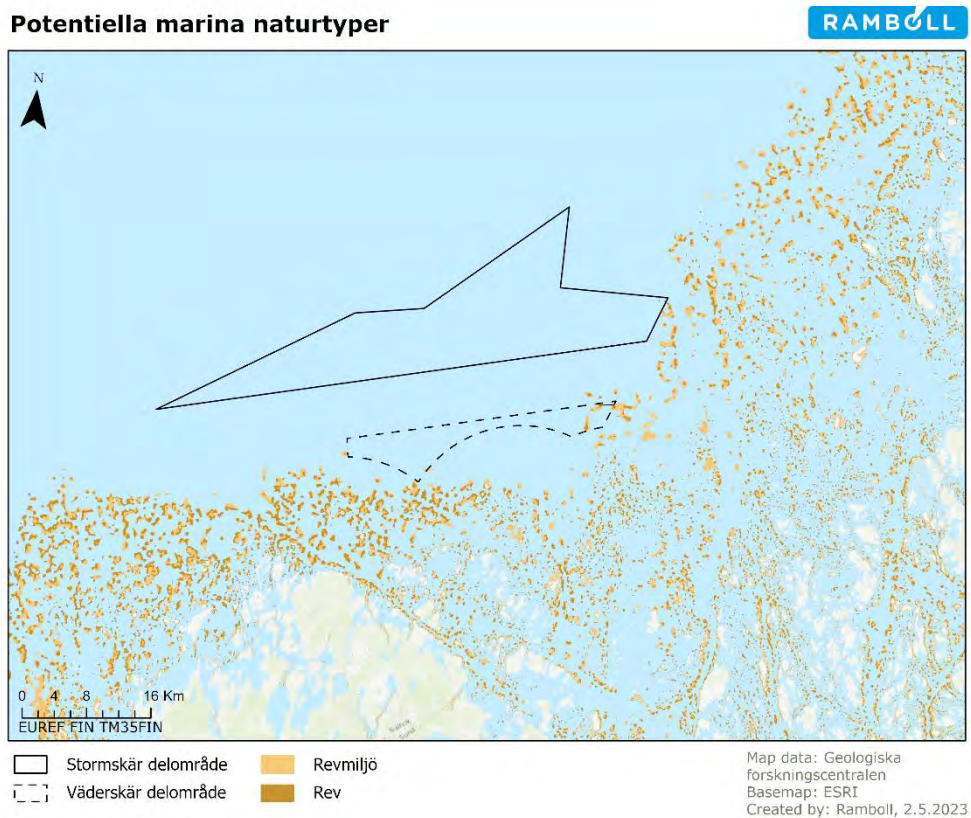
Såväl organiska som oorganiska föroreningar förblir bundna till sedimenten så länge dessa inte blir störda. Föroreningarna kan bli tillgängliga för biologiska och kemiska processer om dessa suspenderas i vattenmassan. Denna suspension och

tillika spridning av föroreningar kan ske vid till exempel muddring och bioturbation.

9.3 Bottenflora och bottenfauna

9.3.1 Nuläge

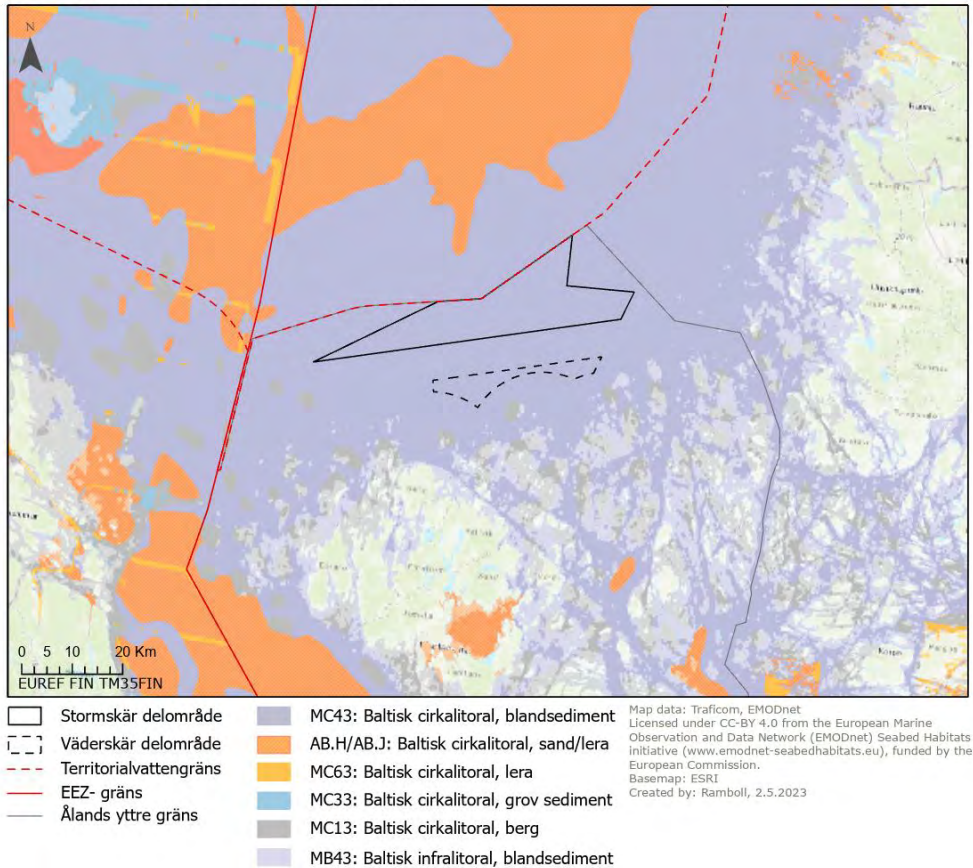
Som beskrivits under avsnitt 9.2 så består projektområdets sediment av blandsediment. Då dessa sediment har inslag av såväl hårda som mjuka substrat kan en större variation av bottenfauna förväntas med både bottenfast och mobil fauna. Inom den östra delen av delprojektområdet Väderskär finns potentiellt även revmiljöer, se Figur 16.

Figur 16: Potentiella marina naturtyper baserad på modellering inom projektområdet.

En modellering av habitat har utförts inom EUSeaMap (ett habitatmodellering projekt inom EMODnet) där habitaterna har klassificerats enligt EUNIS 2019 (Vasquez, 2021). Habitatklassificeringen för det planerade projektområdet redovisas i Figur 17. Enligt modellen består området av grund cirkalitoral med hög energi och har fått habitatklassificeringen MC43: baltisk cirkalitoral, blandsediment.

EUSeaMap Habitatklassificering

Figur 17: Modellerade habitatsklassificeringar kring projektområdet.

Provtagning av bottenfauna och bottenflora kommer att genomföras i samband med framtagningen av MKB:n.

9.3.2 Potentiell påverkan

Den potentiella påverkan på bottenflora och bottenfauna är främst kopplad till suspension av sediment och fysisk störning av havsbotten, se avsnitt 8.3. De förhöjda halterna av suspenderade sediment kan täppa igen andningsorganen hos bottenfast fauna, men även övertäckning vid återsedimentation kan medföra en påverkan på fauna och flora.

Vid anläggandet och driften av vindparken och exportkabel kommer det ske en kortsiktig och långsiktig fysisk störning av havsbotten som kan påverka de organismer som lever där. På mjuka bottnar kommer placering av fundament och kablar innebära en förändring av bottenstrukturen.

9.4 Fisk

9.4.1 Nuläge

Östersjön är ett bräckt hav och därmed finns såväl söt- som saltvattensarter. De olika fiskarternas utbredning beror främst på saliniteten i vattnet medan artsammansättningen varierar beroende på habitatets förutsättningar såsom salinitet, syrehalt, tillgång på föda samt temperatur. Några av de mer vanligt förekommande kommersiella arterna i Bottenhavet är bland annat lax (*Salmo salar*), öring (*Salmo trutta*), sik (*Coregonus maraena*), strömming (*Clupea harengus*), vassbuk (*Sprattus sprattus*), abborre (*Perca fluviatilis*), gädda (*Esox lucius*), torsk (*Gadus morhua*) och ål (*Anguilla anguilla*).

9.4.1.1 Lax

Laxen i Östersjön stannar vanligtvis kvar under hela sin uppväxt för att sedan vandra upp till sin födelseälv för att leka (SLU Artdatabanken, 2023a). Laxen har en anadrom livscykel där laxen genomgår en förvandling från stirr till smolt för att klara av den högre salthalten i havet.

Födan hos laxen varierar med de olika stadierna och när laxen blivit större, så kallad blanklax, består födan huvudsakligen av fisk. Blanklaxen växer till sig i havet under ett till fem år innan den återvänder till sin födelseälv för att leka. Laxvandringen sker under vår, sommar eller höst och leken sker under oktober till januari (SLU Artdatabanken, 2023a).

Laxen återvänder till sin födelseälv som utgör en egen population. Laxälvarnas populationer skiljer sig genetiskt från varandra och i Östersjön finns cirka 14 olika populationer (SLU Artdatabanken, 2023a).

9.4.1.2 Öring

Östersjööringen kan ha en anadrom livscykel lik laxen, men kan även leva hela sitt liv i sötvatten (SLU Artdatabanken, 2023). Öringen bildar även likt laxen lokala bestånd, men är inte lika starkt benägen att vandra till sin födelseälv.

De vandrande bestånden av öring uppehåller sig till havs från ett halvt år upp till sex år. Leken sker under augusti till december och stirren (ung öring) stannar kvar i ett till sex år innan utvandring.

På Åland är förekomsten av havsöring till största del utplanterad.

9.4.1.3 Sik

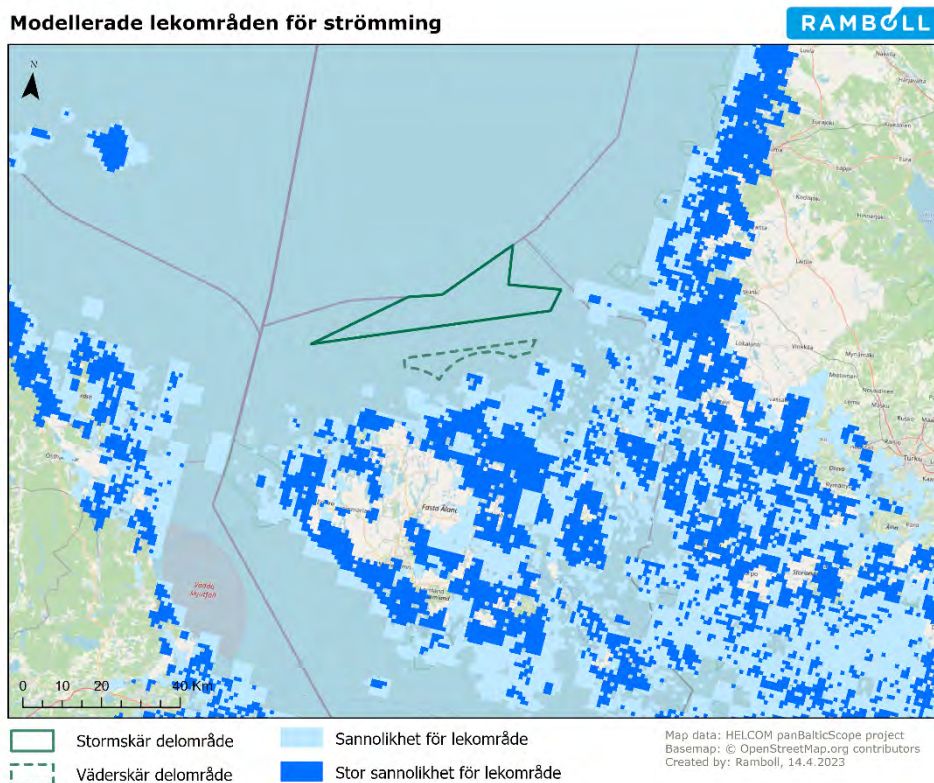
Siken är allmänt förekommande i Östersjön och delas upp i flertalet ekotyper, kopplat till sikens habitat (Havs- och vattenmyndigheten, 2019). Av dessa ekotyper är det älvsik och sandsik som förekommer i Östersjön. Både älv- och sandsik leker i älvar, men endast sandsiken är havslekande.

Siken lever i stim och söker efter föda längs med botten. Siken blir könsmogen vid två till fem års ålder och leker under hösten. Den havslekande sandsiken utnyttjar under leken grunda bottnar längs med kusten och äggen kläcks under nästkommande vår vid islossningen. Kända närliggande leklokaler för sik är bl.a. vid ön Väderskär och Yxskär.

Ynglen från den havslekande siken lever på långgrunda bottnar av sand, grus eller sten med inslag av sand. Tätheten av ynglen är störst på långgrunda sandstränder med ett djup mindre än en meter (Havs- och vattenmyndigheten, 2019).

9.4.1.4 Strömning

Strömningen i Östersjön är en stimfisk som lever pelagiskt på djup ner till cirka 200 m. Födan för strömningen består huvudsakligen av kräftdjur men för större individer kan även mindre fiskar ingå i födan (SLU Artdatabanken, 2023c). Strömningen kan leka under både höst och vår, men i Östersjön dominerar den vårlekande strömningen. Leken sker över sand-, sten- eller grusbottnar på 0-10 meters djup och äggen sjunker till botten och fäster sig på växter och stenar. Potentiella lekområden kring den planerade havsvindparken redovisas i Figur 18.

Figur 18: Karta visande modellerade potentiella lekområden för strömning (HELCOM, 2020).

9.4.1.5 Vassbuk

Vassbuken (även kallad skarpsill) finns i stora delar av Östersjön och bildar likt strömmingen stim. Vassbuken kan förekomma på stora djup men uppehåller sig vanligtvis pelagiskt på 10-50 m djup.

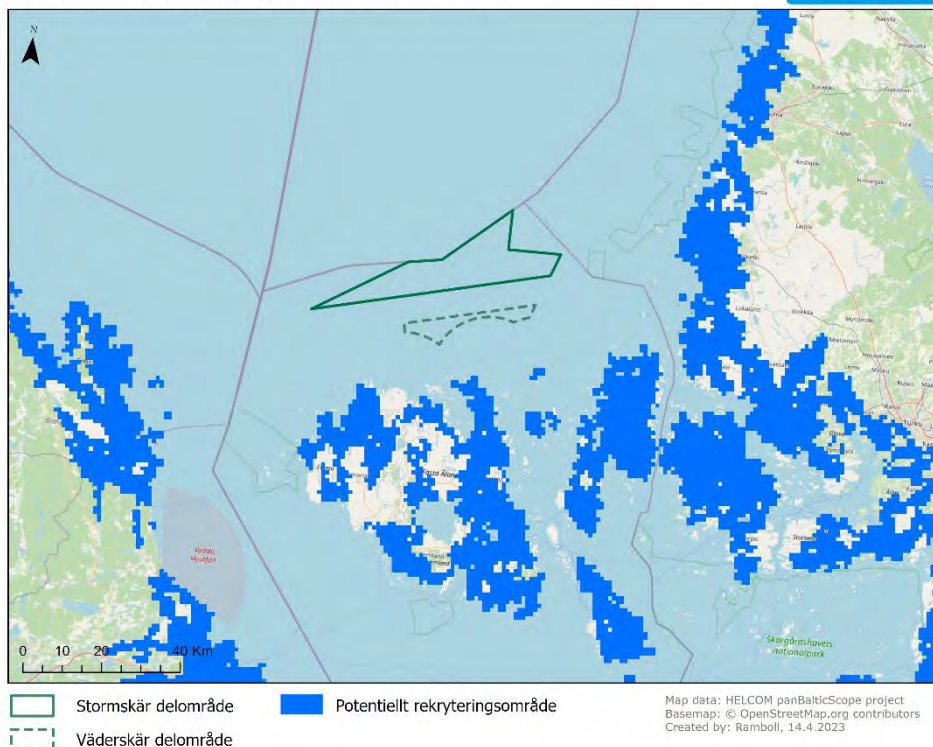
Vassbuken blir könsmogen vid två till tre års ålder och leker från och med februari till och med augusti (SLU Artdatabanken, 2023d). Leken, som upprepas flera gånger, sker på öppet hav och äggen driver fritt i vattnet. Äggen kräver en salthalt på minst 5-6 PSU för att kunna flyta och är känsliga för vågor.

9.4.1.6 Abborre

Abborren finns i Östersjöns brackvatten längst med kusterna och lever huvudsakligen i stim. Under vår, sommar och höst lever abborren på grundare vatten och födan består av insektslarver, kräftdjur och småfiskar (SLU Artdatabanken, 2023e). Under vintern söker sig abborren till djupare vatten, ner till ett djup på 60 m.

Abborren blir könsmogen vid två till sju års ålder. Leken sker under april till juni, där vattentemperaturen är styrande och äggen läggs i långa band som hänger i vegetationen. Potentiella lekområden för abborre redovisas i Figur 19.

Modellerade rekryteringsområden för abborre

Figur 19: Karta visande modellerade potentiella rekryteringsområden för abborre (HELCOM, 2020).

9.4.1.7 Gädda

Gäddan finns i Östersjön främst inom skärgårdsmiljön och är den mest betydelsefulla rovfisken i nordiska sötvatten (SLU Artdatabanken, 2023f). Gäddan är en stationär art som lever solitärt. Födan består huvudsakligen av stimlevande fiskar och andra gäddor men även grodor, däggdjur och fåglar kan bli uppätta.

Gäddan återvänder för lek till sin födelseplats tidigt på våren. Lekplatsen är oftast grunsa havsvikar eller sötvattenssystem de vandrar upp till. En gäddas lek kan pågå under en veckas tid och äggen fäster sig på växtlighet och kläcks efter knappt två veckor beroende på temperaturförhållandet i vattnet.

9.4.1.8 Torsk

Torsken är en opportunistisk rovfisk som vanligtvis uppehåller sig bottennära på djup från 10 till 200 m (SLU Artdatabanken, 2023g). Torskens föda består huvudsakligen av kräftdjur, fisk, blötdjur, tagghudingar och diverse bottenfauna. Torsken i Östersjön består av två populationer: en väster om Bornholm och en öster om Bornholm.

Leken sker pelagiskt under mars till augusti på djupare vatten med högre salthalt. De pelagiska äggen behöver en salinitet på mellan 12,3 och 18,3 PSU för att hålla en neutral flytkraft. Äggen behöver även en syrehalt över 2 ml/l samt en vattentemperatur över 1,5 °C för att överleva (Jonna Tomkiewicz, 2002). Förutsättningar för torsklek saknas i Bottenhavet på grund av låg salthalt. Ålands hav har konstaterats ha ett jämförelsevis friskt bestånd av torsk med alla storlekskategorier representerade. Provfiske pågår i forskningssyfte för att undersöka bl.a. om torskarna i Ålands hav kan utgöra ett eget bestånd (Kalatalouden keskusliitto, 2023).

Torskpopulationen i Östersjön har kraftigt påverkats av kommersiellt fiske och förändringar i vattenkvaliteten. Detta har resulterat i att andelen könsmogna individer har minskat drastiskt. Den östra populationen av torsk har även en försämrad kondition än tidigare och en minskad tillväxt vilket resulterat i att antalet stora individer minskat.

9.4.1.9 Äl

Utbredningsområdet för den europeiska ålen sträcker sig runt stora delar av Europas kuster och Medelhavet. Arten har en komplicerad livscykel med flera olika stadier. Älen är mer aktiv nattetid, medan den under dagen uppehåller sig bland strukturer eller i sedimenthål. Älen är mycket opportunistisk fiskart som är både rovdjur och asätare (SLU Artdatabanken, 2023h). Den livnar sig på det som finns i dess närområde så som fisk, kräftdjur, blötdjur samt diverse ryggradslösa djur.

Älen äter upp sig under några år i sötvattensmiljöer så som havsmynnande åar och estuarier. När arten sedan vandrar ut till havet övergår ålen till en blankare silvergrå färg och benämns blankål. I detta stadie slutar ålen att äta och utvecklar gonader för att under sensommaren/hösten påbörja sin vandring till Sargassohavet för att leka.

9.4.2 Potentiell påverkan

Fiskars beteende och fisksamhällets sammansättning kan påverkas av havsbaserade vindparker och exportkablar. Påverkan är främst kopplad till suspension av sediment och undervattensbuller, se avsnitt 8.3 och 8.5. De suspenderade sedimenten kan påverka fiskens gälar samt täcka över fiskägg och därmed leda till lägre årsrekrytering. Undervattensbuller kan vid höga ljudnivåer döda eller skada fisk och yngel.

Under driftfasen av vindparker har man kunnat påvisa positiva effekter i form av en reveffekt. Även det minskade fisketrycket inom vindparken kan medföra positiva effekter för fiskar.

9.5 Marina däggdjur

9.5.1 Nuläge

9.5.1.1 Tumlare

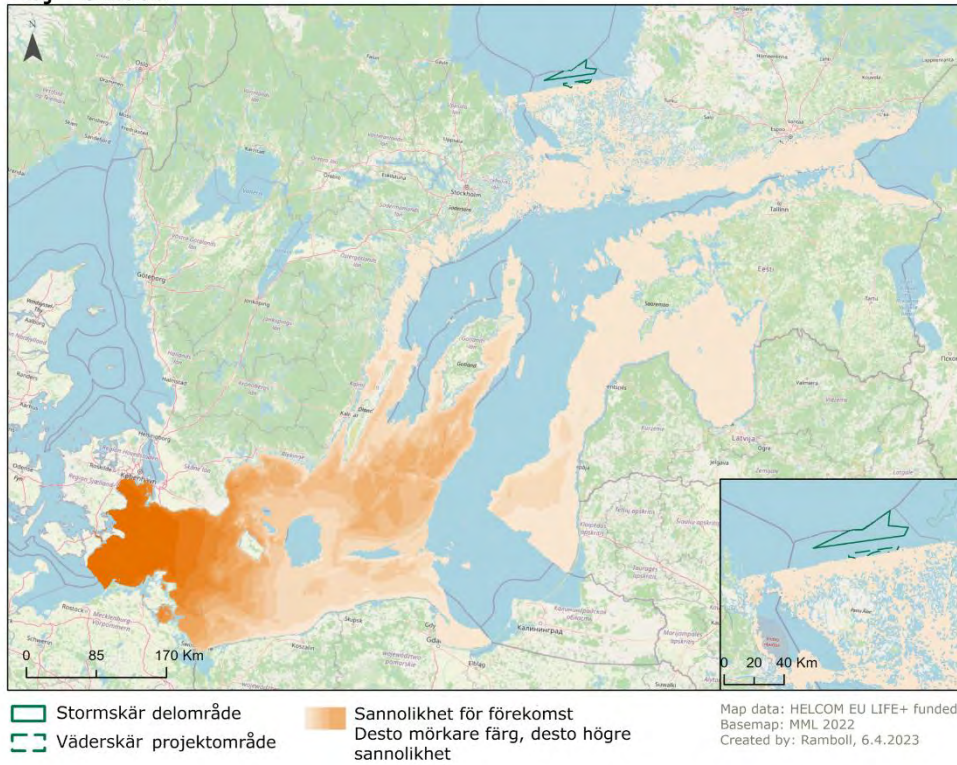
Tumlaren (*Phocoena phocoena*) är en av de minsta tandvalarna och är i Östersjön uppdelad i två genetiskt och morfologiskt skilda populationer. Östersjötumlaren beräknades vid undersökningar som utfördes under 2011 och 2013 uppgå till 500 individer. Arten är upptagen i bilaga 2 och 4 i Art- och habitatdirektivet vilket innebär att individer av arten inte får fångas, dödas eller störas.

Tumlaren uppträder vanligtvis ensam eller i en grupp med ett fåtal djur. Grupperna består i regel av en hona och hennes avkomma, grupper med unga tumlare eller ensamma köns mogna hanar (SLU Artdatabanken, 2023i). Tumlarens diet består till största delen av fet fisk som sill och skarpsill och mindre torskfiskar.

Tumlaren är starkt beroende av sin hörsel för orientering (ekolodisering), fångst av byten och kommunikation sinsemellan. Tumlare har dålig hörsel för låga frekvenser men omfattar ett brett frekvensintervall på mellan cirka 200 Hz – 180 kHz (Southall, 2007b). Bästa hörseln ligger i frekvensområdet mellan cirka 10 kHz till cirka 160 kHz (BIAS, 2021).

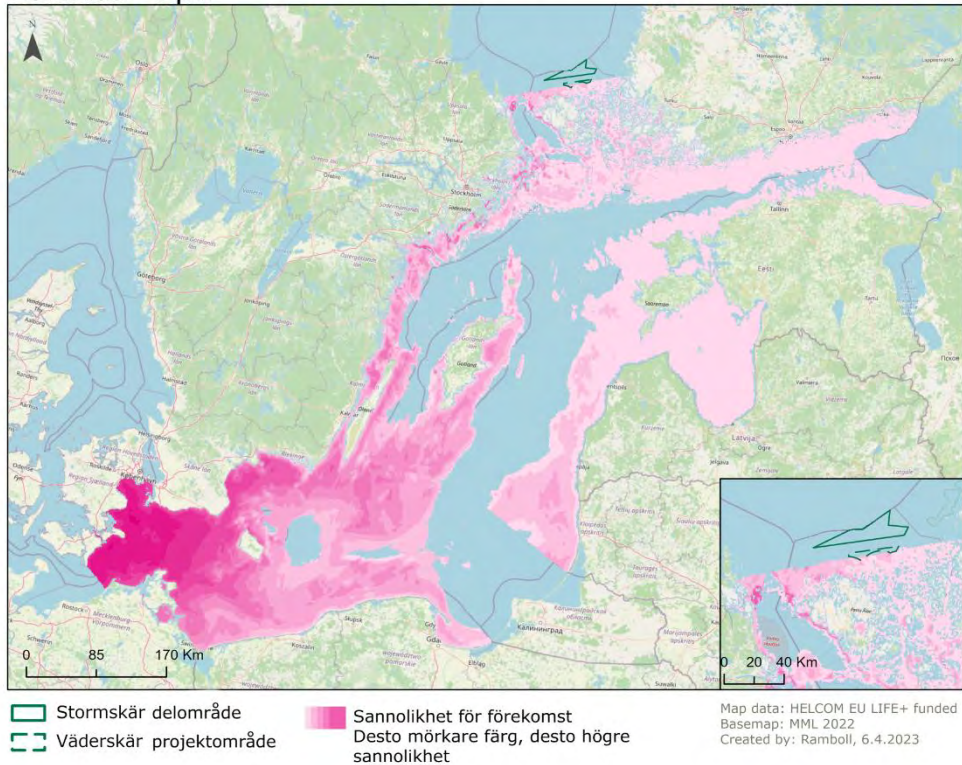
Artens förekomst har sin tyngdpunkt i svenska vatten och Östersjöpopulationen uppehåller sig främst vid Midsjöbankarna och Hoburgs bank söder om Gotland under reproduktion och huvudsakligen i södra Östersjön övrig tid, se Figur 20 och Figur 21.

SAMBAH Sannolikhet för förekomst av tumlare
Maj - Oktober

Figur 20: Sannolikhet för förekomst av tumlare i Östersjön under maj till oktober.

**SAMBAH Sannolikhet för förekomst av tumlare
November - April**

Figur 21: Sannolikhet för förekomst av tumlare i Östersjön under november till april.

Tumlarens relativt höga näringskrav och låga reproduktionstakt gör den känslig. De mest allvarliga hoten mot tumlare i dagsläget utgörs av bifångst vid olika fiskemetoder, då djuren snärjs i garn eller fastnar i trålar och kvävs, ökande bullerstörningar och miljögifter. Endast ett fåtal tumlare har observerats inom Bottenhavet (SLU Artdatabanken, 2023i).

9.5.1.2 Sälar

Inom finska och åländska vatten förekommer två sälarter: gräsälen och vikaren. Utav dessa två är det främst gräsäl som kan påträffas inom Ålands skärgård då vikaren är beroende av havsisar och förekommer främst i Bottenviken och Finska viken.

Gräsälen (*Halichoerus grypus*) är den största och vanligast förekommande sälarten i Östersjön och förekommer även i norra atlanten. Trots den stora utbredningen och väl avskilda populationer finns det inga underarter eller olika raser. Arten finns listad i bilaga 2 och 5 i Art- och habitatdirektivet, vilket innebär att särskilda Natura 2000-områden ska upprättas för bevarandet av gräsälen. Gräsälen har en god hörsel och kan uppfatta ljud i frekvensområdet mellan några hundra Hz och till omkring 50 kHz.

Gråsälen är rörlig och kan förflytta sig långa sträckor för att nå parningsområden eller för födosök (SLU Artdatabanken, 2022j) men beståndet i Östersjön har historiskt påverkats kraftigt av jakt och miljögifter (SLU Artdatabanken, 2022j). År 1906 uppskattades Östersjö-beståndet uppgå till 88 000–100 000 individer. År 2022 inventerades ca 37 000 sälar i Östersjön och beståndet har sedan början av 2000-talet växt ca 5 procent årligen (Naturresursinstitutet, 2022).

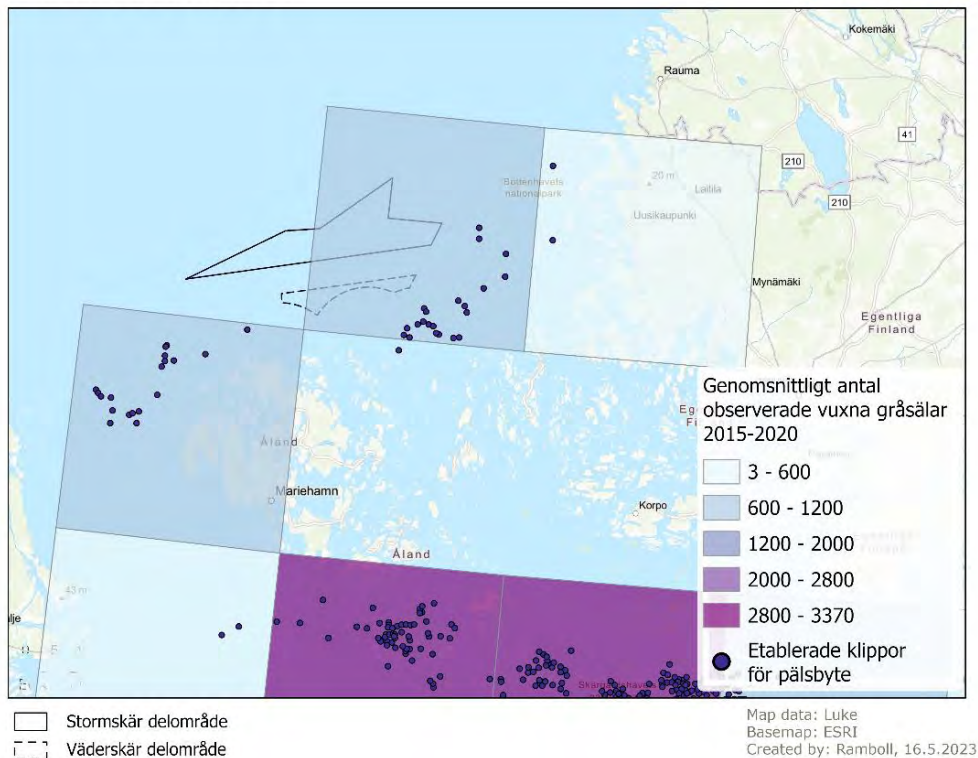
Gråsälshonan blir könsmogen vid tre till fem års ålder och föder en enda unge i månadsskiftet februari – mars. Kuten diar i knappt tre veckor och parningen sker i slutet av digivningen då honan även lämnar kuten.

Vikaren (*Pusa hispida*) förekommer främst i Bottniska viken men enskilda individer kan ta sig längre söderut. Under den isfria perioden lever arten pelagiskt och födan består av mindre kräftdjur och mindre fiskarter. Pälsbytet sker under april – maj och störst antal kan då skådas på vårisarna.

Arten är helt beroende av is för reproduktionen då honan föder sin kut under februari – mars i grottor av is och snö. Kuten diar under tre till åtta veckor efter vilket kuten simmar iväg och honan parar sig på nytt.

Likt gråsälen har vikaren påverkats kraftigt av miljögifter (SLU Artdatabanken, 2023k). Även milda vintrar utgör ett hot för vikaren då arten är beroende av havsisar under digivningen. Diande kutar har kvar sin kutpäls och vid svaga isar riskerar kutarna att dö om isen bryts upp.

Observation av gråsäl

Figur 22 Observationer av gråsäl under åren 2015-2020. Räkningen har gjorts under pålsbyttet, då sälarna tar sig upp på klippor. Siffrorna indikerar det genomsnittliga antalet observerade gråsäl per år för åren 2015–2020, per ICES-ruta.

9.5.2 Potentiell påverkan

Sälarna och tumlare är känsliga för olika typer av undervattensljud som kan uppkomma vid etablering av havsbaserade vindkraftparker. Graden av påverkan beror på flertalet faktorer, däribland ljudets frekvens och intensitet, djurens känslighet samt det aktuella områdets botten- och salinitetsförhållanden (Bergström, et al., 2013).

Undervattensljud kommer framför allt att genereras under anläggningsfasen, både på grund av ökad fartygstrafik men framför allt till följd av undervattensarbeten som pålning av fundamenten, se avsnitt 8.5.

Arterna kan även i mindre mån påverkas av suspenderade sediment genom försämrad sikt. Suspension av sediment bedöms främst ske under installationen av fundament och internkabelnät, se avsnitt 8.3.

Ingen påverkan av betydelse bedöms uppkomma till följd av anläggandet eller driften av exportkabeln.

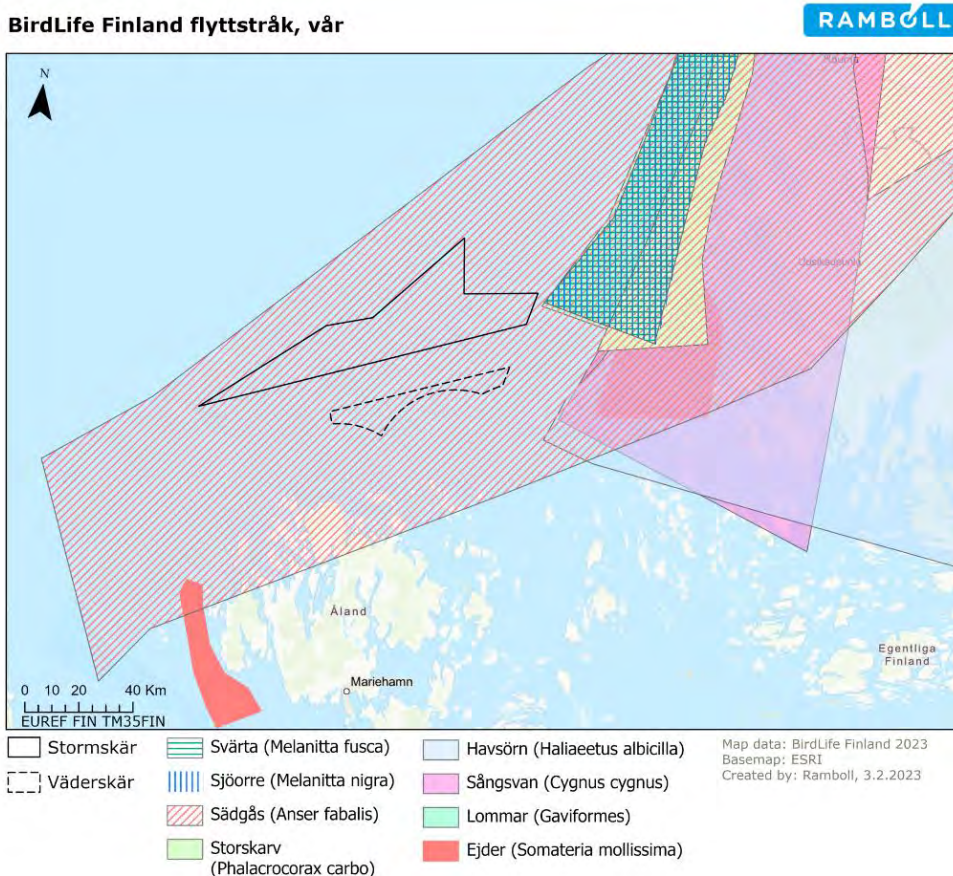
9.6 Fåglar

9.6.1 Nuläge

Östersjön hyser många viktiga lokaler för fåglar vad gäller viloplats, födosök, häckning, uppväxt och övervintring. Vissa arter uppehåller sig i Östersjön under hela året medan andra flyttar till eller från Östersjön under vintern. Utbredningen av olika fågelarter i Östersjön skiljer sig därför mycket mellan olika årstider.

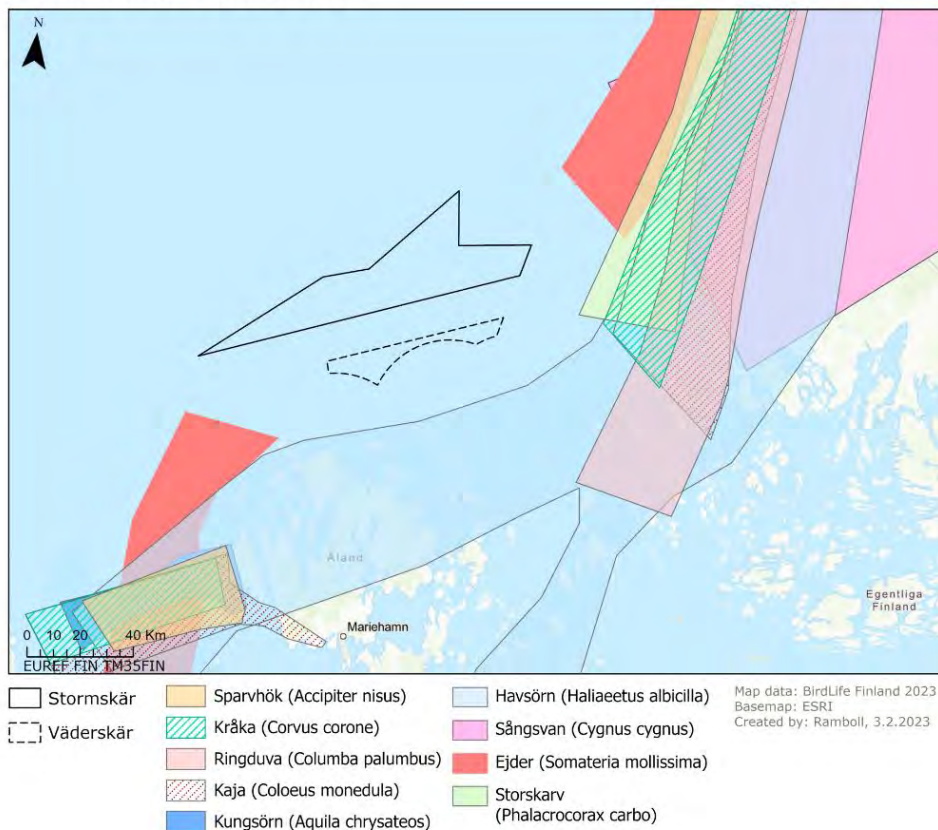
Området för den planerade vindparken ligger långt ute till havs. Fåglars flyttning långt ute till havs är mindre än närmare kusten, men vissa fågelarter kan flyga längre sträckor för att födosöka.

Figur 17 och 18 visar de huvudsakliga flyttstråken under våren och hösten för de fåglar som passerar området. Data har sammanställts av BirdLife Finland, som påpekar att alla sannolika migrationskoncentrationer i norra Skärgårdshavet och Åland, antagligen inte identifierats på grund av bristande uppgifter från området. Projektområdet ligger inom huvudflyttstråket för Sädgås, och intill projektområdet passerar även ett antal andra huvudflyttstråk.

Figur 23 Flyttstråk, vår (Toivanen & Lehtiniemi, 2023).

BirdLife Finland flyttstråk, höst

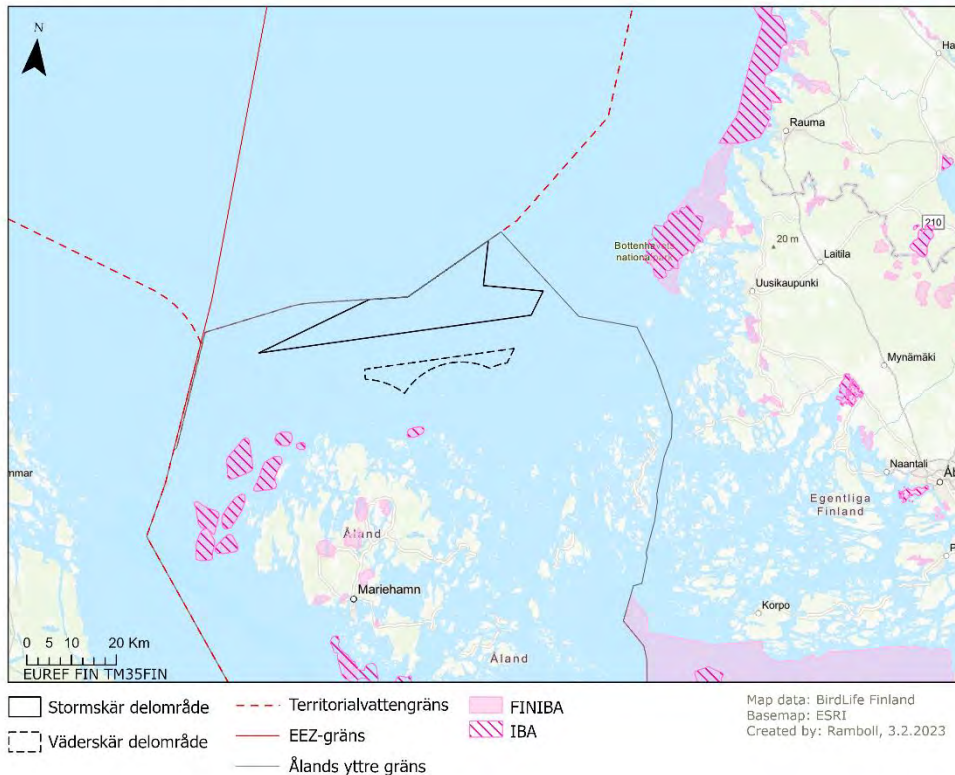

Figur 24 Flyttstråk, höst (Toivanen & Lehtiniemi, 2023).

Det närmaste viktiga fågelområde är Mulklobb som är ett IBA- (important bird area) och FINIBA- (finnish important bird area) område cirka 8 km söder om delprojektområdet Väderskär (se Figur 25). Utöver Mulklobb finns även Eckerö-Hammarland skärgård, Nystad kust och Nystad bankområden, samtliga minst 18 km från den planerade vindparken. Enligt platsbeskrivningarna för IBA- och FINIBA-områden nyttjas dessa främst av alkor (*Alcidae*), måsar (*Larinae*), tobisgrisslor (*Cephus grylle*) och svärtor (*Melanitta fusca*). Rannöarna på cirka 6 km avstånd är en lokalt känd viktig häckningslokal för silltrut (*Larus fuscus*).

Område	Typ	Avstånd
Mulklobb	IBA/FINIBA	8 km
Eckerö och Hammarland Skärgård	IBA	18 km
Nystad kust	FINIBA	25 km
Nystad bankområden	IBA	25 km

IBA och FINIBA

Figur 25: Important bird areas (IBA) och Finnish important bird areas (FINIBA) kring den planerade vindparken.

9.6.2 Potentiell påverkan

Närheten till viktiga fågelområden kan innebära en risk för påverkan på sjöfågel och migrerande fåglar. Under anläggandet och driften kan det uppstå störningar, hinder och kollisioner för områdets fågelbestånd. Eventuell påverkan och mot vilka arter kommer att utredas inom arbetet med MKB:n. Då det saknas information om hur fåglar nyttjar projektområdet kommer fågelinventeringar att genomföras inför framtagandet av MKB:n, se avsnitt 11.2.

9.7 Fladdermöss

9.7.1 Nuläge

På Åland har 10 olika fladdermössarter registrerats. Under sommaren 2018 utredde Nätö biologiska station södra Ålands fladdermusfauna, och observerade 7 fladdermusarter; nordfladdermus (*Eptesicus nilsonii*), trollfladdermus (*Pipistrellus nathusi*), dvärgfladdermus (*Pipistrellus pygmaeus*), stor fladdermus (*Nyctalus noctula*), mustachfladdermus (*Myotis mystacinus*), Brandts fladdermus (*Myotis brandtii*) och vattenfladdermus (*Myotis daubentonii*). Tidigare har även gråskimlig fladdermus (*Vespertilio murinus*) och långörad fladdermus (*Plecotus auritus*)

påträffats på Åland. Nordfladdermus, vattenfladdermus och mustaschfladdermus och Brandts fladdermus förekommer troligen på hela fasta Åland (Notö Biologiska Station, 2019).

Fladdermöss är anpassade till att livnära sig på insekter, vilket också styr fladdermössens aktivitet och utbredning under året. Fladdermössen flyttar mellan olika livsmiljöer under året, generellt mellan sina sommar- och vinterkolonier. Olika arter migrerar olika långa sträckor, och delas generellt in i långmigrerande, regionalt migrerande, fakultativt migrerande och stationära arter (BatLife Sweden, n.d.). I Nätös utredning observerades trollfladdermössens höstmigration vid Ramsholmen, södra Åland.

Fladdermössen rör sig över hav under migration och för att jaga insekter. Fladdermössens utsträck över havet påverkas av vädret. Vilket väder och vilka vindstyrkor och vindriktningar som fladdermössen undviker är något olika för olika arter, de flesta arterna verkar dock föredra vindar svagare än 5 m/s (Ahlen, et al., 2007). Det finns undersökningar som visat att fladdermöss ibland attraheras till vindkraftverk, men varför detta sker är omdiskuterat. En förklaring är att vindkraftverk attraherar insekter som i sin tur attraherar fladdermöss (Rydell, et al., 2017).

9.7.2 Potentiell påverkan

Vindkraftverk gör skada på fladdermöss i första hand genom att djuren träffas av kraftverkens roterande vingar när de rör sig på den höjden. Den vanliga flyghöjden för små fladdermössarter ligger från nära 0 till cirka 10 m över havet, vilket minskar risken för kollision med kraftverkens rotorblad. De större arterna, såsom stor fladdermus, flyger i huvudsak under 40 m över havet. (Ahlen, et al., 2007)

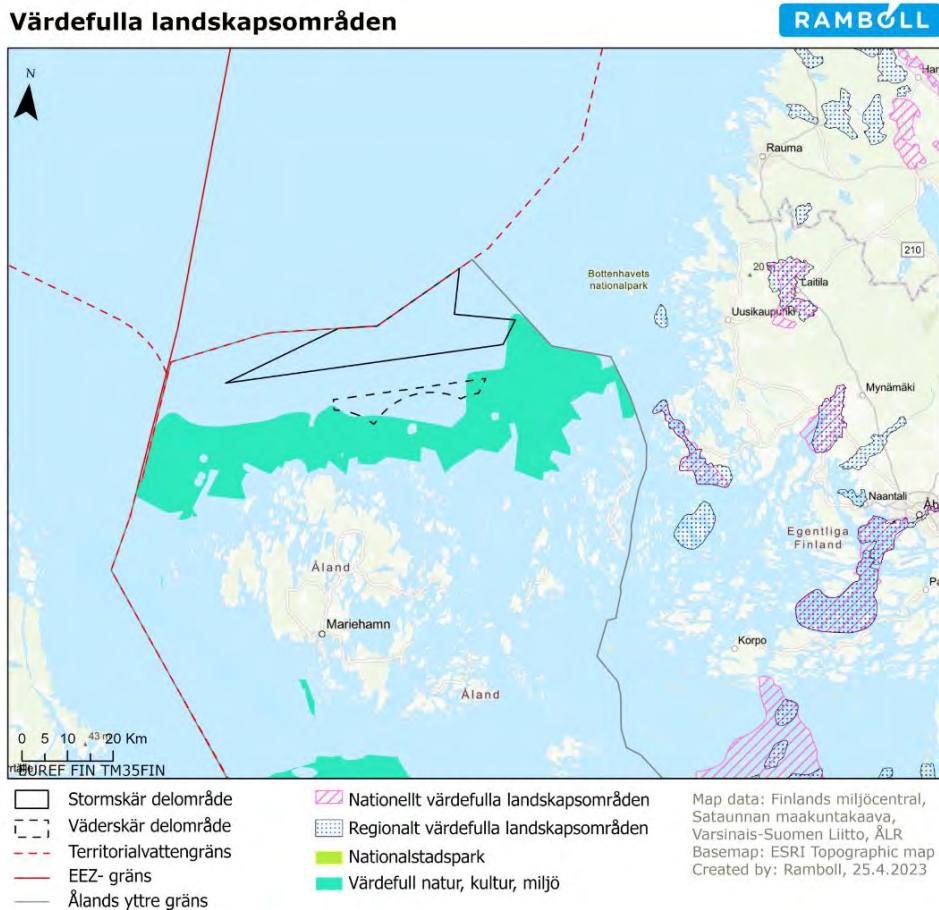
Norra Ålands fladdermusbestånd och migrationsrutten över havsområdet har inte kartlagts, och projektområdet kan potentiellt ligga vid ett migrationsstråk för fladdermöss. Olika skyddsåtgärder för att minska påverkan på fladdermöss kommer att beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen.

9.8 Landskap

9.8.1 Nuläge

Projektområdet ligger i norra Skärgårdshavet och projektområdets landskap består till stor del av obruten havshorisont. De närmaste enskilda öarna och skärgårdarna ligger på 6 km avstånd från projektområdet. Projektområdet ligger i öppet havslandskap, och vindkraftverken kommer att påverka landskapsbilden. Kraftverkens synlighet och dominans i landskapet beror på vindkraftparkens utformning, såsom höjden på kraftverken och antalet. Väderförhållanden påverkar också kraftverkens synlighet. Under byggnadsskedet begränsar sig påverkan på landskapet till projektområdets närområde.

De närmaste utpekade nationellt och regionalt värdefulla landskapsområden ligger vid finska kusten, cirka 30 km öst om projektområdet (figur 18). Det närmaste nationellt värdefulla landskapsområdet är Ströömi farled utanför Gustavs, och det närmaste regionalt värdefulla landskapsområdet är Putsaari utanför Nystad.

Figur 26 Värdefulla landskapsområden

9.8.2 Potentiell påverkan

Den potentiella påverkan på värdefulla landskapsområden beror på hur känsligt landskapet i fråga är för förändringar, samt konsekvensernas omfattning och betydelse. Vindkraftverkens påverkan på landskapet beror på vindkraftparkens design, vindkraftverkens dimensioner, avstånd, utsiktsplats och väderförhållanden. Som metod för att bedöma konsekvenserna för landskapet använder man olika landskapsanalyser för att skapa en uppfattning om landskapets egenskaper, värden, landskapets känslighet för förändringar och påverkan på dem.

Vindkraftverkens synlighet och inverkan på landskapet kommer att utredas med hjälp av fotomontage, synbarhetsanalys och animeringar. Fotomontaget

genomförs genom att ta bilder mot projektområdet från bestämda punkter på land, och sedan åskådliggörs vindkraftverkens påverkan på landskapet genom att modellera kraftverkens synlighet. Fotomontagen kommer att presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Vindkraftverken utgör flyghinder och ska av flygsäkerhetsskäl utrustas med hinderljus. Hinderljuset består av blinkande och statiska ljus vid kraftverkets nav. Särskilt i områden där det inte finns några andra ljuskällor kan hinderljuset framhäva vindkraftsparken i landskapet när det är mörkt.

Ett kraftverk med en totalhöjd på mer än 150 m ska enligt Traficom:s riktlinjer för hinderljus (7.9.2020) vara utrustade med dag- och nattbelysning. Dagsbelysningen är ett högintensivt blinkande vitt ljus och nattljuset är ett högintensivt blinkande vitt ljus, eller ett medelintensivt blinkande eller statiskt rött ljus. Hinderbelysningens slutgiltiga utformning kommer fastställas i ett senare skede i enlighet med gällande bestämmelser.

9.9 Kulturmiljö

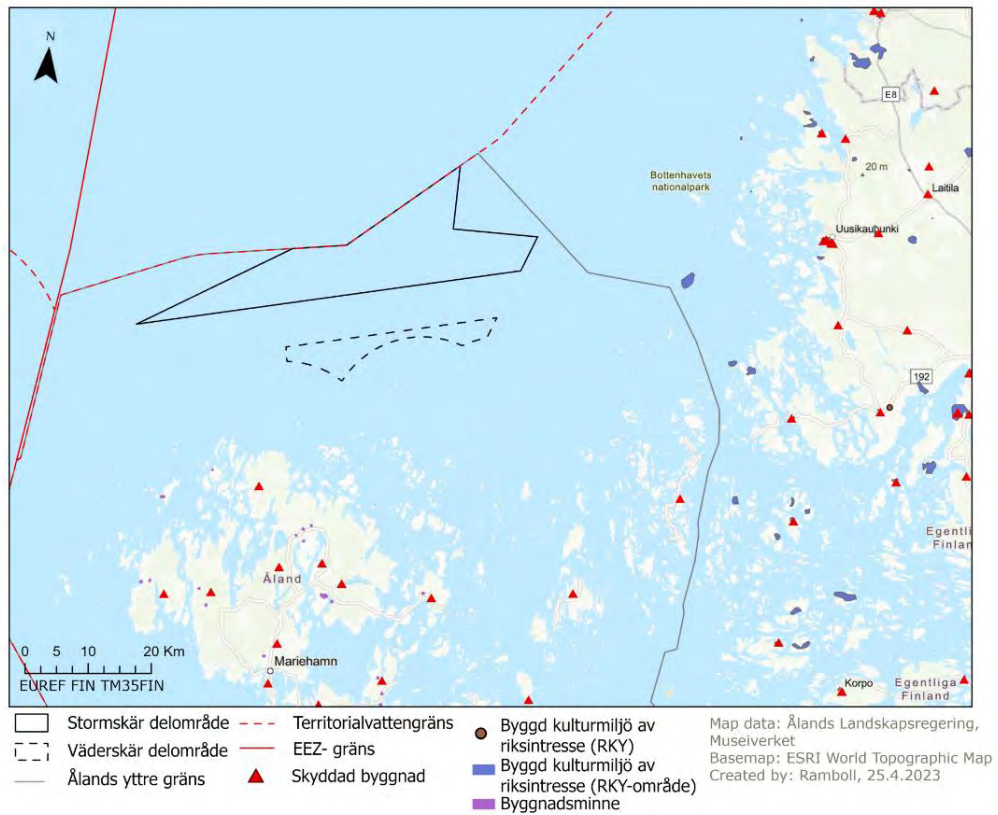
9.9.1 Nuläge

I havsplanen för Åland har man identifierat värdefulla områden för kultur och natur, som har viktig anknytning till kulturhistoriska skär och holmar, se Figur 26. De utpekade områdena är viktiga sett till bland annat allmänheten och lokalbefolkningen, har kulturhistoriska värden och är viktiga för bland annat småskaligt yrkesfiske, husbehovsfiske, jakt, rekreation, turism och naturen.

Landskapsregeringen på Åland har inlett ett arbete med att peka ut landskapsintressen för kulturmiljövård på Åland (Björckebaum & Hammerman, 2020). Ännu finns det inte utpekade nationellt eller regionalt värdefulla områden på Åland.

På de närmaste öarna finns inga skyddade byggnader. De närmaste skyddade byggnaderna ligger på fasta Åland.

Kulturarv

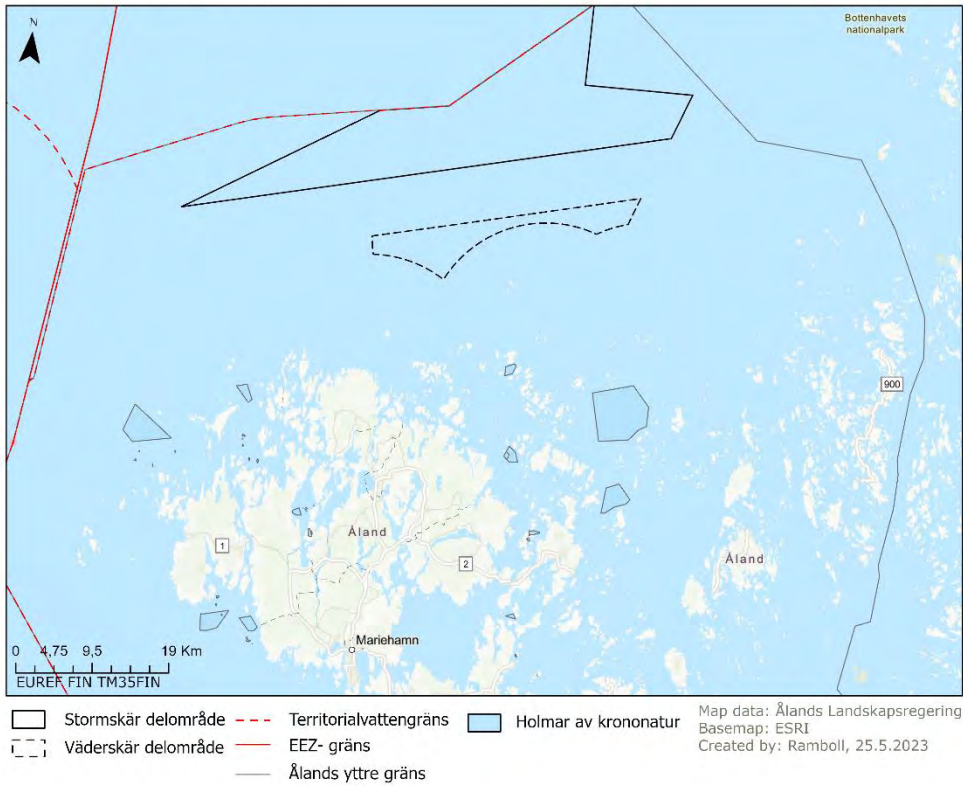

Figur 27 Kulturarv

Holmar av krononatur

Holmar av krononatur är holmar med fast besittningsrätt som ingen har lagfart på men som är tillhörande landskapet Åland. På dessa holmar gäller vanlig allemansrätt medan jakt- och fiskerättigheter ligger på den som innehar besittningsrätten. Holmar av krononatur är en historisk form av ägande, som härstammar från när kronan (tidigare Sverige) hade äganderätt till holmarna. Landskapets rätt till kronojorden följer av förordning om statens fasta egendom och byggnader i landskapet Åland (19.2.1954) varmed all egendom av krononatur som inte gick till finska staten övergick i landskapets ägo.

Holmar av krononatur

Figur 28 Holmar av krononatur

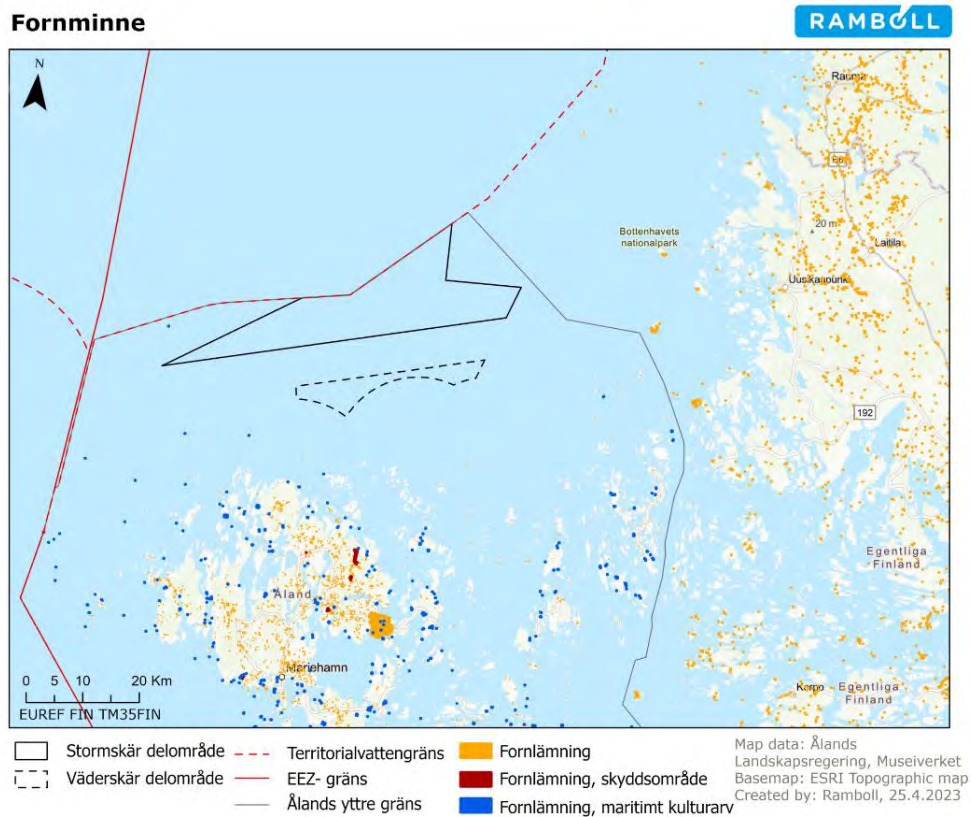
Det arkeologiska kulturarvet

Med arkeologiskt kulturarv avses efterlämningar, konstruktioner, avlagringar och fynd bevarade på land eller i vattnet, som skapats av människan under förhistorisk och historisk tid. Lämnings i vattnet av mänsklig verksamhet kallas för maritima kulturarv. Vrak av historiska fartyg och andra farkoster, deras delar och last utgör största delen av kulturarvet under vatten. Undervattensobjekten och deras omgivning bildar det marina kulturlandskapet.

Vrak och vrakdelar som påträffas i hav, sjöar och andra vattendrag efter farkoster som sjunkit för mer än hundra år sedan är fredade enligt Landskapslagen (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet. Övriga varaktigt övergivna konstruktioner, vilka påträffas i vatten och kan antas vara äldre än 100 år, är också maritima fornlämningar. Ett maritima kulturarv är fredat, vilket innebär att det inte får utgrävas, överhöljas, ändras, skadas, borttas eller på annat sätt rubbas utan tillstånd (LL 2007:19).

De registrerade fornlämningarna i närheten av projektområdet visas i Figur 29. Inget av objekten ligger inom projektområdet eller inom de förslagna exportkabelkorridorerna. Det närmaste objektet är ett vrak (M1 Ge412.3) som

ligger cirka 5 km nordväst om Stormskär delprojektområde. Utöver dessa har ett oregistrerat vrak identifierats i Stormskär delprojektområde (hylt.net; "Irma"). Inom projektområdet och förslagna exportkabelkorridorerna kan det potentiellt finnas ytterligare vrak.

Figur 29 Fornlämningar

9.9.2 Potentiell påverkan

Påverkan på kulturmiljön bedöms utifrån projektets potentiella påverkan på den nationella och lokala kulturmiljön och kulturlandskapet. Projektet väntas inte ha påverkan på den byggda kulturmiljön.

Ytterligare arkeologiska studier kommer att genomföras i hela projektområdet och exportkabelkorridorerna för att kartlägga förekomsten av arkeologiska lämningar, främst vrak. Undersökningen genomförs genom att tolka geofysiska data, och kompletteras vid behov med undervattenskameror eller fjärrstyrda undervattensfarkoster (ROV). Undersökningen kommer att genomföras i enlighet med Museiverkets anvisning för sonarkartering vid arkeologisk inventering under vatten (Museiverket, 2021)

Registrerade och eventuella oregistrerade vrak och fornlämningar som påträffas i utredningen kommer att beaktas i utformningen av parken och placering av fundament, internkablar och exportkablar för att undvika påverkan på den marina kulturmiljön. Kulturbedriften på Åland upprätthåller ett register över det maritima kulturarvet och svarar för skydd, forskning och vård av fornlämningar i vatten. Om oregistrerade vrak eller fornlämningar påträffas under undersökningarna, kommer fynden att anmälas till kulturbedriften för vidare anvisning om hur fyndplatsen ska beaktas i projektets utformning.

9.10 Friluftsliv

9.10.1 Nuläge

Havsområdet norr om Åland samt kusten har ett stort friluftsliv- och turismvärde, och ger möjlighet till rekreativa aktiviteter som bland annat fiske, båtliv och dykning. Sport- och fritidsfiske har ett stort rekreativvärde och är en viktig del av Ålands turism. Förekomsten av fritidsbåtar är som störst i de inre delarna och på kusten av fasta Åland, och kring skärgården (Kuismanen, et al., 2020).

9.10.2 Potentiell påverkan

Anläggningen och avvecklingen av vindkraftsparken kommer orsaka en ökad fartygstrafik till området samt buller, vilket kan påverka rekreation och friluftslivet i ett större område till havs. Huvudparten av fritidsbåtarna kommer inte att påverkas betydande av projektet då de huvudsakligen håller till närmare kusten. Möjliga restriktionsområden och skydds-zoner under anläggandet och avvecklingen av vindkraftsparken kan även påverka fritidsbåtarnas rörelse tillfälligt. Projektets påverkan på friluftslivet och rekreation kommer att bedömas bland annat med hjälp av de synpunkter, utlåtanden och kommentarer som samlas in under projektets gång.

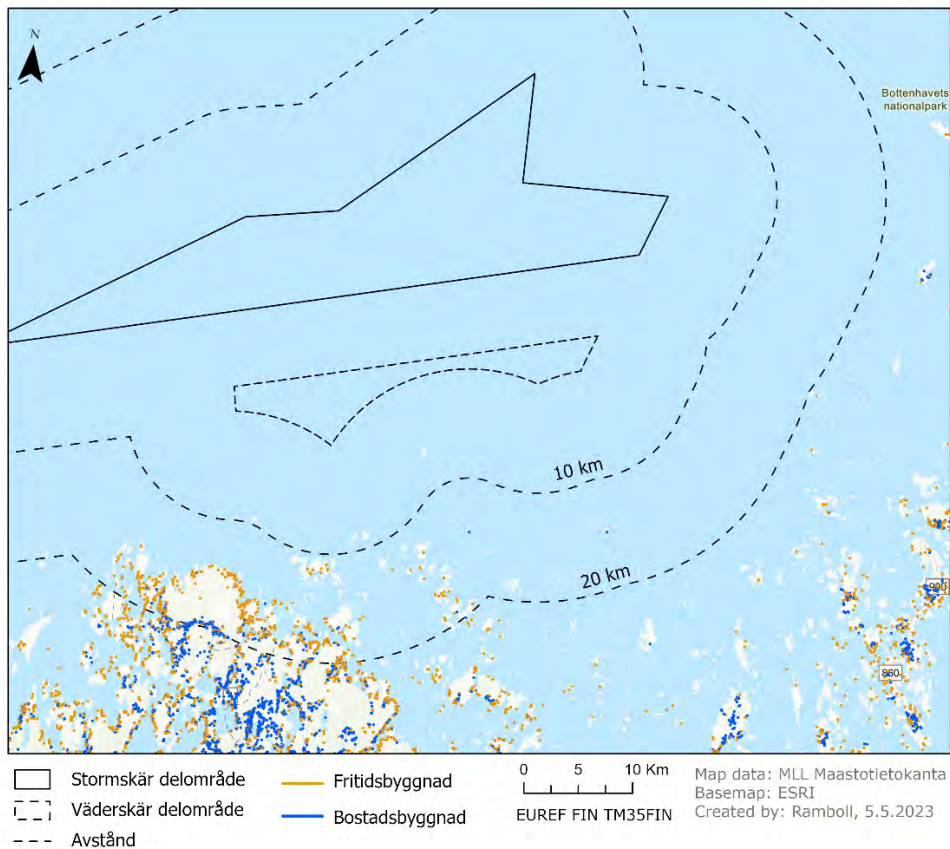
9.11 Människors hälsa

9.11.1 Nuläge

Fartygstrafiken i området orsakar tillfälliga buller och utsläpp, som kan påverka människors hälsa. Inom projektområdet förekommer i nuläget ingen övrig verksamhet som har direkt hälsoskadlig påverkan.

I projektets omedelbara närhet finns inga byggnader. De närmaste öarna med bosättning ligger över 10 km söder om Väderskär delprojektområde. Närmast projektområdet vid öarna och kusten ligger främst fritidsbosättning (se Figur 30).

Byggnader

Figur 30 Projektområdets avstånd till bostadsbyggnader och fritidsbyggnader. Klassificeringen baserar sig på befolkningsdatasystemets byggnadsregister.

9.11.2 Potentiell påverkan

Vindkraftparker kan ge upphov till bland annat buller och skuggor som kan påverka människors hälsa.

Buller under byggandet av vindkraftparken uppstår huvudsakligen på grund av grundläggningsarbeten och av transport och montering av vindkraftverkens komponenter. Under byggnads- och avvecklingskedet uppstår buller också av trafik i området.

Vindkraftverkens buller under drift består av rotorbladens aerodynamiska buller och av elproduktionsmaskineriets buller. Buller från vindkraftverken kommer att modelleras och modelleringarna används vid bedömningen av hälsoeffekterna. Modelleringens resultat jämförs med riktvärdena för utomhusbuller från vindkraftverk dag- och nattetid enligt statsrådets förordning 1107/2015 samt för beräknat inomhusbuller dag- och nattetid enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning 545/2015. Som exempel är riktvärdet för bullernivån utomhus för

permanent- och fritidsbebyggelse 45 dB och 40 dB för dag- respektive nattetid, och för nationalparker 40 dB dag- och nattetid.

Vindkraftparken kommer under driftsfasen skapa skuggeffekter från tornen och rotorbladen. Inga bostäder antas bli påverkade av projektområdets skuggeffekter då avståndet från vindkraftparken till närmaste bostads- och fritidsbyggnader är stort, över 10 km.

9.12 Natura 2000, naturskyddsområden och övriga skyddsområden

9.12.1 Nuläge

Natura 2000-områden

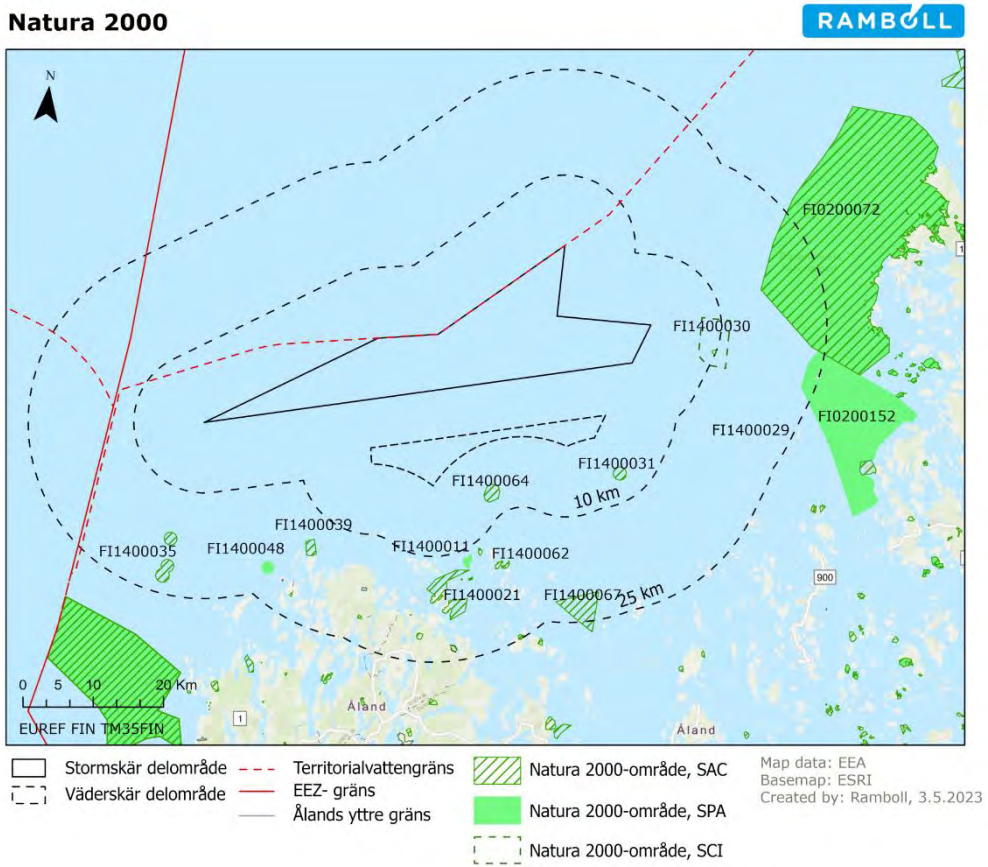
Natura 2000 är ett nätverk av skyddade områden inom EU, som bildades för att hejda utrotningen av djur och växter och för att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Natura 2000-områden utses med stöd av två EU-direktiv: fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Områden som utses för att uppfylla fågeldirektivet kallas SPA (Special Protected Area) och områden som är utpekade enligt art- och habitatdirektivets kriterier benämns SCI (Sites of Community Importance) och SAC (Special Area of Conservation).

Inom projektområdet eller förslagna exportkabelkorridoren finns inga områden som hör till Natura 2000-nätverket. De närmaste Natura-områden är Ytterstberg (FI1400031, SAC) cirka 5 km söder om Väderskär delprojektområde, och Rannö (FI1400064, SAC) cirka 6 km söder om Väderskär delprojektområde. Närmast Stormskär delprojektområde ligger Södra Sandbäck naturskyddsområde (FI400030, SCI), cirka 7 km mot öst. Utöver dessa ligger Märkallarna-Åbergsgrynnan-Mjölskärskallan (FI1400035, SAC) intill exportkabelkorridoren.

Tabell 3 Natura 2000-områden vid havet inom 20 km avstånd från projektområdet

Natura 2000-område	Skydd	ID	Avstånd (km)	Areal (ha)
Ytterstberg	SAC	FI1400031	5	272
Rannöarna	SAC	FI1400064	6	420
Södra Sandbäck	SCI	FI1400030	7	2 603
Knöppelskär – Pargrund – Kråkskär	SAC	FI1400062	11	118
Länsmansgrund	SPA	FI1400011	11	171
Boxö	SAC	FI1400021	12	1 419
Idskär-Mellanskär-Skatan	SAC	FI1400039	14	283
Nystad skärgård	SAC/SPA	FI0200072	16	56 847
Märkallarna-Åbergsgrynnan-	SAC	FI1400035	17	786

Natura 2000-område	Skydd	ID	Avstånd (km)	Areal (ha)
Mjölskärskallan				
Läggingsbådan	SPA	FI1400048	20	261
Vikarskären	SAC	FI1400067	21	1 719
Gadden	SPA	FI1400029	22	4
Sexmilarens Skärgård	SPA	FI0200152	23	17232

Figur 31 Natura 2000-områden till havs

Ytterstberg (FI 1400031/SAC)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Gråsäl (1364)

Ytterstberg Natura-2000 ligger närmast projektområdet, cirka 5 km söder om Väderskär delprojektområde. Området har fastställts som särskilt bevarandeområde, då området består av sälbådor i havet som är viktiga för gråsälpopulationen. Sälarna är särskilt känsliga för störning på våren.

Rannöarna (FI 1400064/SAC)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Rannöarna ligger cirka 6 km söder om Väderskär delprojektområde. Öarna är fågelrika ytterskärgårdsholmar med sparsam vegetation. Holmarna har en anmärkningsvärd tordmulekoloni.

Södra Sandbäck (FI 1400030/SCI)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Rev (1170)

Arter: Gråsäl (1364)

Södra Sandbäck ligger cirka 6 km öster om Stormskär delprojektområde. Området hör till den yttre skärgården och består av några små klippor och undervattensrev. Dessa klippor är viktiga för gråsälen, och har pekats ut som ett sälskyddsområde.

Knöppelskär – Pargrund – Kråkskär (FI 1400062/SAC)

Naturtyp: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Törnskata (A338), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Området ligger i ytterskärgården, cirka 11 km söder om Väderskär delprojektområde. Området innefattar fågelrika öar med sparsam vegetation, och är även utpekade naturreservat.

Länsmansgrund (FI 1400011/SPA)

Naturtyp: Havsklippor (1230), Laguner (1150)

Arter: Gråsäl (1364), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Länsmansgrund är en ö med starkt sönderskuren strandlinje och många skyddade flador och glon, och ligger cirka 11 km söder om Väderskär delprojektområde. Området har stor betydelse för områdets fågelliv, och är ett störningskänsligt område under häckningstiden. Området är även utpekade naturreservat.

Boxö (FI 1400021/SAC)

Naturtyper: Havsklippor (1230), Taiga (9010)

Arter: Järpe (A104), Spillkråka (A236), Gråsäl (1364), Gråspett (A234), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Boxö Natura-området är en ögrupp med öarna Boxö och Sommarö samt några mindre öar, och ligger cirka 12 km söder om Väderskär delprojektområde. De större öarna är bevuxna med skog, medan de mindre öarna är värdefulla häckningsskär för sjöfågel. Området är även utpekade naturskyddsområde.

Idskär-Mellanskär-Skatan (FI 1400039/SAC)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Rev (1170)

Arter: Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Idskär-Mellanskär-Skatan Natura 2000-område ligger på 14 km avstånd från projektområdet. Området ligger i ytterskärgården, och öarna är viktiga för fågelbeståndet. Området är även ett utpekad naturreservat.

Nystad skärgård (FI 0200072/SAC/SPA)

Naturtyper: Driftvallar (1210), Skogsbevuxen myr (91D0), Strandängar vid Östersjön (1630), Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Sandstränder vid Östersjön (1640), Laguner (1150), Torra hedar (4030), Adellovskog i branter (9080), Rikkärr (9020), Näringsrik granskog (9050), Kalkgräsmarker (6270), Trädklädd betesmark (9070), Högörtängar (6430), Landhöjningsskogar (9030), Alvar (6280), Sten- och grusvallar (1220), Rev (1170), Hällmarkstorrängar (8230), Silikatbranter (8220), Öppna mossar och kärr (7140), Havsklippor (1230), Mindre vattendrag (3260), Taiga (9010)

Arter: Svarthakedopping (A007), Gråhäger (A028), Vitkindad gås (A045), Tadorna (A048), Årta (A055), Bergand (A062), Ejder (A063), Sjöorre (A065), Svärta (A066), Salskrake (A068), Järpe (A104), Trana (A127), Svartsnäppa (A161), Rödbena (A162), Grönbena (A166), Roskarlar (A169), Skrattnäs (A179), Skräntärna (A190), Fisktärna (A193), Tordmule (A200), Tobisgrissla (A202), Berguv (A215), Spillkråka (A236), Blåhake (A272), Stenskvättor (A277), Höksångare (A307), Törnskata (A338), Kärrsnäppa (A466), Östersjötrut (A640), Flygekorre (1910), Gråsäl (1364), Östersjövikare (6307)

Cirka 16 km öst om projektområdet ligger Nystads skärgårdszon, som hör till de största skärgårdszonerna i Bottenhavet. Området har en mycket mångsidig flora och fauna, och utgör landskapsmässigt en värdefull helhet. Området är viktigt för skärgårdens fågelbestånd som häckningsplats och rastplats under migration.

Märrkallarna-Åbergsgrynnan-Mjölskärskallan (FI 400035/SAC)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620), Rev (1170)

Arter: Gråsäl (1364)

Märrkallarna-Åbergsgrynnan-Mjölskärskallan är ligger 17 km sydväst om projektområdet. Sälbadorna i havet har en stor betydelse för gråsälpopulationen i Norra Östersjön och Åland. Området är särskilt känsligt under våren.

Läggingsbådan (FI 1400048/SPA)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)

Arter: Gråsäl (1364), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194)

Läggingsbådan är ett viktigt häckningsskär, och är känsligt för störning under häckningstiden. Området ligger 17 km sydväst om projektområdet.

Vikarskären (FI 1400067/SAC)

Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)
Arter: Silvertärna (A194)

Vikarskärens Natura 2000-område ligger cirka 21 km söder om projektområdet. Området är en samling av cirka 20 öar och skär i ytterskärgård. Området har en lång strandlinje på grund av öarnas sönderbrutna karaktär, vilket gör dem betydelsefulla för sjöfåglarnas häckning.

Gadden (FI1400029/SPA)
Naturtyper: Boreala skär och småöar i Östersjön (1620)
Arter: Gråsäl (1364)

Gadden är ett litet Natura 2000-område i ytterskärgården, 22 km öster om projektområdet. Området har en stor koloni av gråsäl, med ett rikt fågelliv. Ön är känslig för störning under häckningsperioden

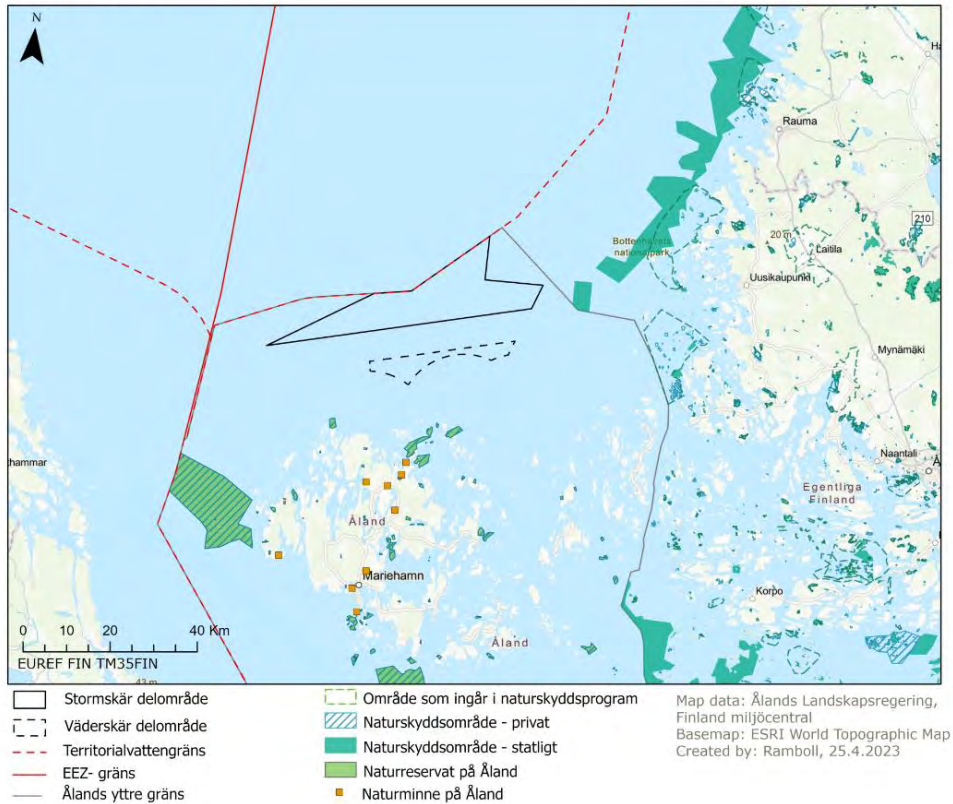
Sexmilarens Skärgård (FI0200152/SPA)
Naturtyper: -
Arter: Tordmule (A200), Stjärtand (A054), Skedand (A056), Roskarlar (A169), Vigg (A061), Bergand (A062), Järpe (A104), Vitkindad gås (A045), Kärrsnäppa (A466), Skärsnäppa (A148), Mosnäppa (A146), Tobisgrissla (A202), Svarttärna (A197), Spillkråka (A236), Pilgrimsfalk (A103), Lärkfalk (A099), Tornfalk (A096), Mindre flugsnappare (A320), Dubbelbeckasin (A154), Storlom (A002), Törnskata (A338), Östersjötrut (A640), Myrspov (A157), Blåhake (A272), Svärta (A066), Sjöorre (A065), Fjälluggla (A216), Stenskvättor (A277), Stenskvätta (A151), Svarthakedopping (A007), Alförrädare (A506), Ejder (A063), Småtärna (A195), Skräntärna (A190), Fisktärna (A193), Silvertärna (A194), Höksångare (A307), Tadorna (A048), Orre (A107), Svartsnäppa (A161), Grönbena (A166), Rödbena (A162)

Sexmilarens skärgårds Natura 2000-område ligger cirka 23 km öster om projektområde. Området är ett av de mest värdefulla skyddade områdena på sydvästkusten för fågelbeståndet. Ön Isonkari, som ingår i området, är av stort natur- och kulturellt värde.

9.12.1.1 Naturskyddsområden

Inom projektområdet finns inga naturskyddsområden. De närmaste områdena ligger i norra Ålands skärgård och mot finska kusten, huvudsakligen i samstämmiga med Natura-områdena. I Figur 32 visas naturskyddsområden och områden som ingår i naturskyddsprogram enligt finska bestämmelser, samt naturreservat och naturminnen enligt åländska bestämmelser.

Naturskydd

Figur 32 Naturskyddsområden

9.12.1.2 Övriga skyddsområden

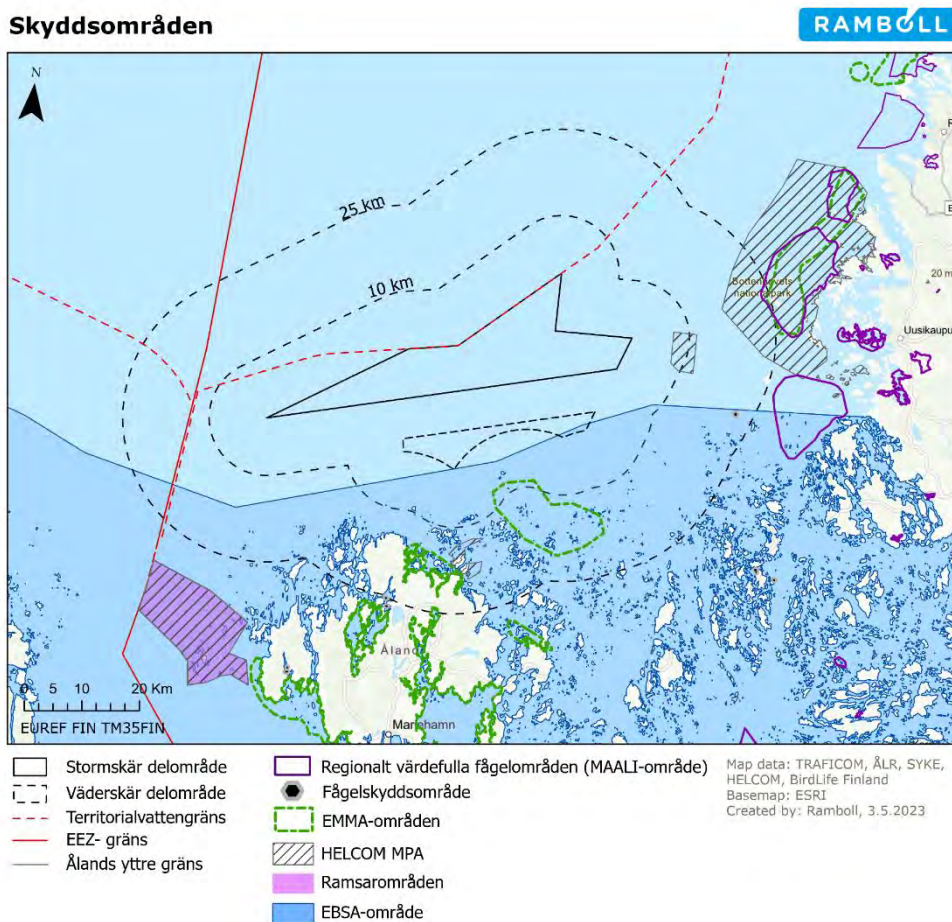
Helcom MPA-områden är skyddade kust- och havsområden i Östersjön med särskilda naturvärden. De närmaste MPA-området är utpekade i samband med Södra Sandbäck Natura-område, 7 km öster om Stormskär delprojektområde.

Finlands ekologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA-områden), är områden viktiga särskilt för mångfalden av arter och naturtyper och för den hotade och unika natur som finns där. Även områden med rik geologisk mångfald och områden i naturtillstånd finns med. Det närmaste EMMA-området är området Väderskär, som karakteriseras av många skär och små öar samt undervattensrev med blåstång, blåmusselbottnar och rödalger.

Regionalt värdefulla fågelområden (s.k. MAALI-områden) är områden definierade av lokala ornitologiska föreningar som viktiga fågelområden. Egentliga Finlands MAALI-områden ligger vid den finska kusten på cirka 30 km avstånd från projektområdet.

EBSA (Ecologically or Biologically Significant Marine Areas) är ekologiskt eller biologiskt viktiga havsområden för att stöda havens funktion. Ålands hav, Åland och Skärgårdshavet bildar tillsammans ett EBSA-område, och angränsar till Väderskär delprojektområde (se Figur 33). Området är utpekad då den innehåller några av de mest geomorfologiskt, biologiskt och ekologiskt varierande marina miljöerna i Östersjön.

På Åland finns det 9 fredade fågelskyddsområden, varav den närmaste är Gadden, cirka 20 km sydöst om projektområdet. Det enda sälskyddsområde i närheten av projektet är beläget i Södra Sandbäck Natura 2000-område (FI1400030/SCI) 6 km öst om projektområdet, se Figur 31.

Figur 33 Skyddsområden

9.12.2 Potentiell påverkan

Projektområdet ligger i närhet av ett antal Natura 2000 - områden och naturskyddsområden och naturreservat. De flesta Natura 2000-områden har även skyddats helt eller delvis som naturreservat eller naturskyddsområden.

Enligt naturvårdslagen (1998:82) ska alla planer och projekt som kan påverka Natura 2000 områden negativt innefatta en bedömning av projektets konsekvenser för Natura 2000 - områdets skyddsvärden. Om bedömningen visar att projektet kan påverka naturvärden negativt kan myndigheten inte bevilja tillstånd för verksamheten. Undantag kan beviljas endast för orsaker som har väsentligt allmänintresse.

Under anläggning, drift och avveckling av vindkraftparken sker aktivitet som kan påverka områdenas skyddsvärden. Undervattensljud som kan påverka fisk och marina däggdjur uppkommer under olika skeden av vindkraftsparkens livstid (se kapitel 8.3) Tillfälliga förändringar i vattenkvaliteten kan uppstå på grund av grumling, sedimentation och eventuell frisättning av föroreningar. Sedimentsuspension och sedimentation kan även påverka fisk, marina däggdjur och bottenfauna på olika sätt, exempelvis genom beteendeförändringar, försämrad reproduktion och påverkan till följd av övertäckning av sediment (se kapitel 8.1).

Vindkraftparken kan även påverka fågelpopulation och skyddsvärda fåglar. Under drift kan kollisioner med vindkraftverken eller barriäreffekter att uppkomma för fåglar (se kapitel 9.6).

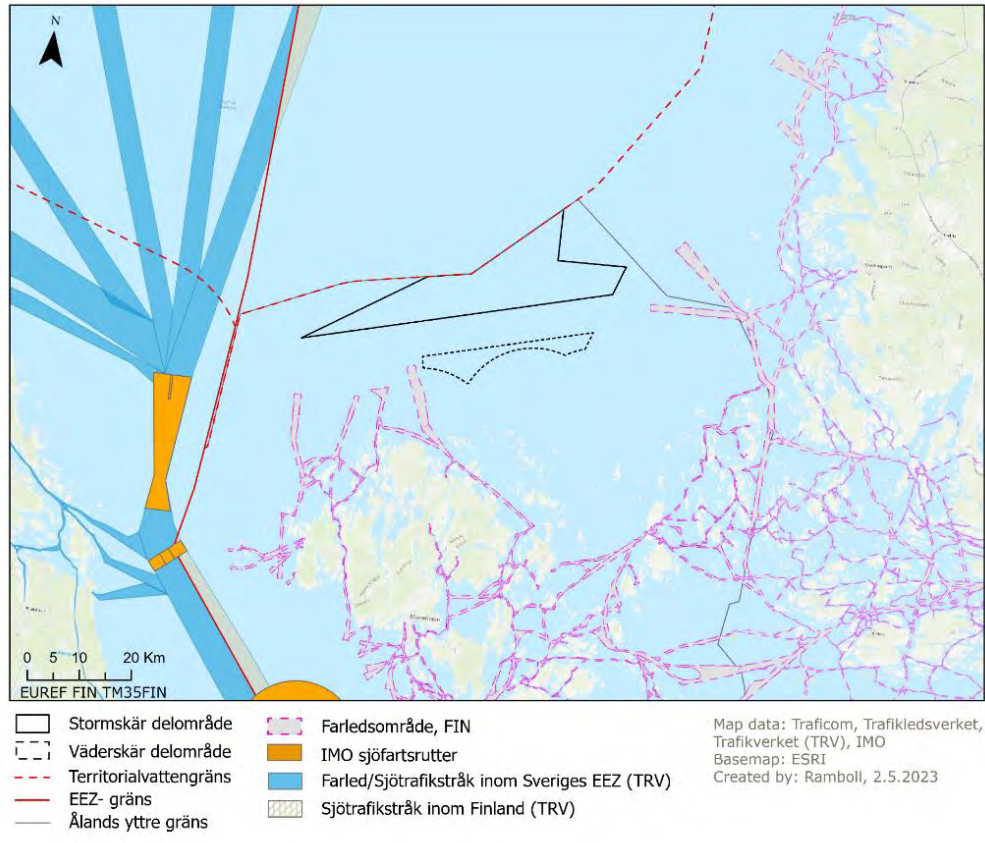
En bedömning av projektets påverkan på skydds- och naturvärden samt Natura 2000-områden kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

9.13 Sjöfart och farleder

9.13.1 Nuläge

Inom projektområdet och i dess närhet förekommer olika farleder och sjötrafikstråk. Området mellan Stormskär och Väderskär delprojektområde har pekats ut i Ålands havsplan som ett viktigt område för sjöfart. Flera farleder passerar väster om Väderskär delprojektområde, varav den närmaste är farleden Öppna havet – Hundklubb – Prästö på 1,5 km avstånd.

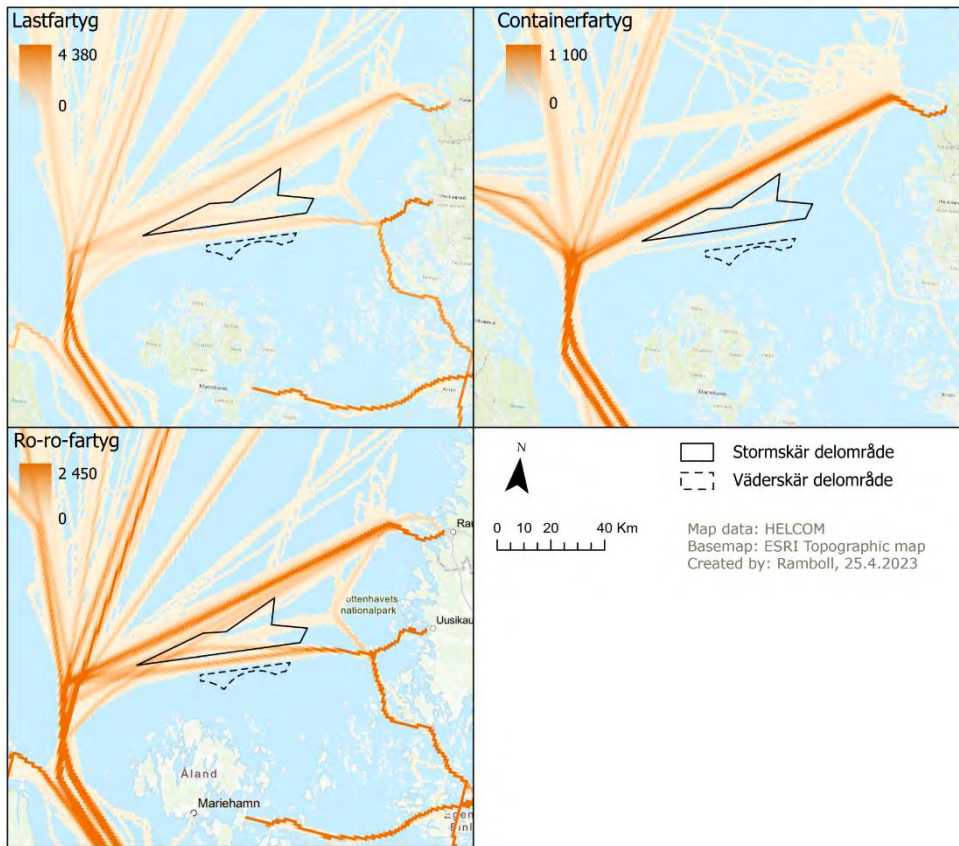
Sjöfart

Figur 34 Kartan visar farleder inom finskt och svenskt vatten. Utöver dessa har samtliga länders havsplaner utpekade områden för sjöfart.

AIS (automatisk identifikations system) -data kan användas för att identifiera fartyg och gör det möjligt att följa dess rörelse. Data från 2019-2020 visar att de livligaste trafiklederna för passagerarfartyg löper söder om Åland för trafiken mellan Finlands fastland, Åland och Sverige, se Figur 35 och Figur 36. Övrig fartygstafrik löper främst väster om Åland, samt norr om Stormskär delprojektområde mot Nystad hamn. AIS-data visar att flera last-, container och ro-ro-fartyg passerar längst projektområdets norra gräns. Området mellan Stormskär och Väderskär trafikeras mest av last- och ro-ro fartyg.

Genomsnittlig trafikintensitet 2019-2020

Figur 35 Kartorna visar en genomsnittlig trafikintensitet av lastfartyg, containerfartyg och ro-ro-fartyg för åren 2019- 2020.

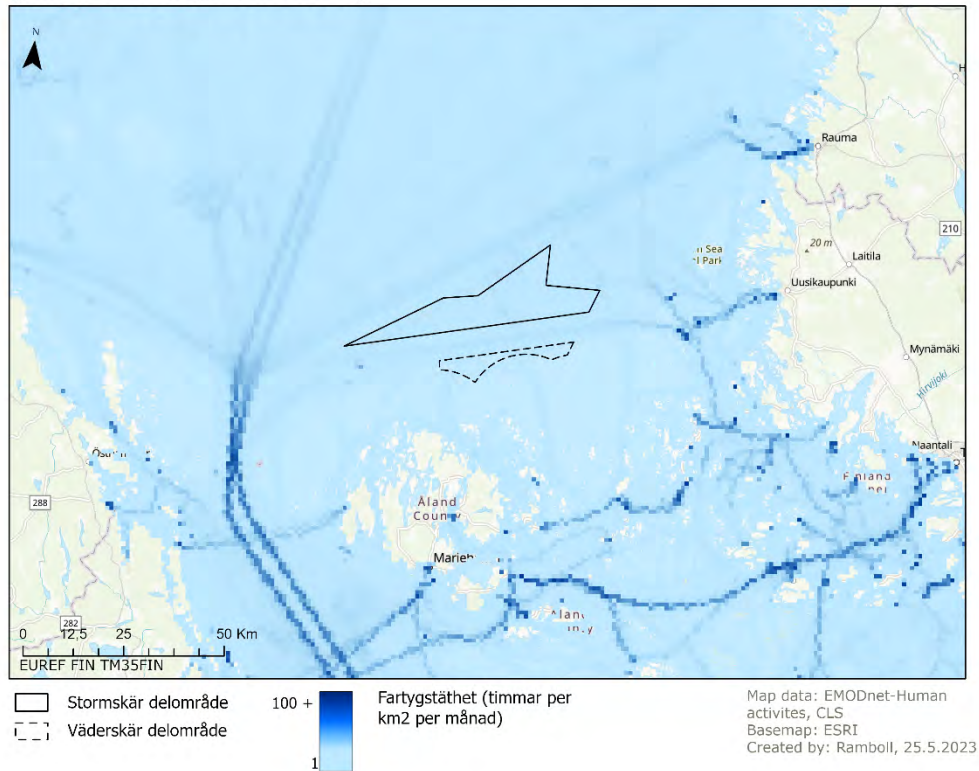
Genomsnittlig trafikintensitet 2019-2020

Figur 36 Kartorna visar en genomsnittlig trafikintensitet av passagerarfartyg, servicefartyg, tankfartyg och andra/okända för åren 2019- 2020.

Isbildningen kan påverka vilka rutter sjöfarten kan ta samt begränsa områden som är tillgängliga under vintermånaderna. Kartan nedan visar sjöfartens intensitet under februari-mars (2017–2021) då den istäckta arealen är som störst i Bottenhavet. Sjötrafiken är då koncentrerad söder om Åland samt väst om projektområdet.

Vintersjöfart, genomsnittlig fartygstäthet per månad (februari-mars, 2017-2021)

Figur 37 Vintersjöfart

9.13.2 Potentiell påverkan

Under vindkraftparkens byggande påverkas fartygstrafiken närmast av sjötransporterna av kraftverkens fundament, komponenter, sjökablar och/eller ledningslinjer. För projektet utför man också andra anläggningsanknutna aktiviteter, som kräver skyddszoner runt fartygen vid anläggningsplatsen under arbetet. Antalet fartyg som rör sig på området under byggnadstiden samt under avvecklingen ökar avsevärt jämfört med normalläget.

Under drift kan vindkraftparken orsaka ett hinder för sjötrafiken. Möjliga restriktionsområden och skyddszoner under anläggandet och avvecklingen av vindkraftparken kan även påverka sjöfarten tillfälligt.

Vindkraftparkens och exportkablarnas påverkan på sjöfart, vintersjöfart och farleder under anläggning, drift och avveckling kommer att utredas och beskrivas i MKB:n.

9.14 Yrkesfiske

9.14.1 Nuläge

I Östersjön regleras yrkesfisket av EU:s gemensamma fiskeripolitik vilket innebär att alla medlemsländer omfattas av samma bestämmelser. De olika bestämmelserna behandlar till exempel fångstmängder och kvoter för de fiskbestånd som omfattas av den gemensamma fiskeripolitiken (Havs- och Vattenmyndigheten, 2018). Fiskarter som omfattas av EU:s fiskeripolitik i Östersjön är bland annat torsk, lax, makrill, piggvar, rödspätta och strömming (Havs- och vattenmyndigheten, 2021a). Innanför den s.k. 12-sjömilsgåransen får EU-länderna tillämpa sina egna fiskeregler som följer den nationella lagstiftningen.

Enligt grannbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, får svenska fiskefartyg fiska in till 4-sjömilsgåransen inom Ålands territorialvatten. Den samma gråransen gårller för finska fiskefartyg när de fiskar på åländska vatten. Utanför 4-sjömilsgåransen inom allmänt vatten, där finska, svenska och åländska fiskefartyg får fiska. Inom 4-sjömilsgåransen får endast åländska fiskefartyg fiska. 4-sjömilsgåransen och gråransen mellan privat- och allmänt vattnet presenteras i Figur 38.

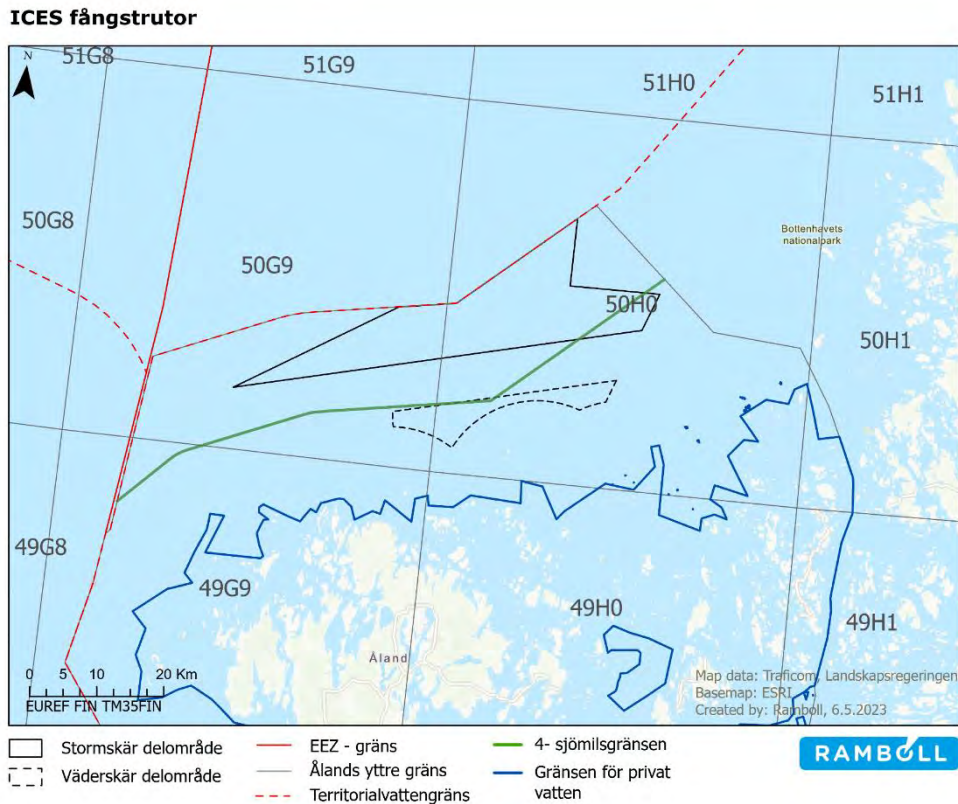
Fisket i Östersjön bedrivs av nio länder: Sverige, Danmark, Polen, Tyskland, Finland, Estland, Lettland, Litauen och Ryssland (Zeller, et al., 2011; ICES, 2021). Det största antalet stora fiskebåtar (>12 m) kommer från Sverige, Danmark och Polen (ICES, 2021).

I enlighet med landskapslagen (1956:39) om fiske i landskapet Åland och landskapsförordning (1957:35) angående verkställighet och tillämpning av landskapslagen om fiske, finns det begrårnsningar på fisket. Rått till fiske för husbehov i allmänt vatten har den som har sin hemmakommun i landskapet. Fiske med handredskap och trollning i rekreationssyfte eller turism får bedrivs oberoende av hemort. Inom privata och samfållda vattenområden bestårmer vattenågaren/-ågarerna om vem som får tillstånd att fiska. Inom de vattenområden som ågs av landskapet ska i första hand yrkesfiskets behov beaktas.

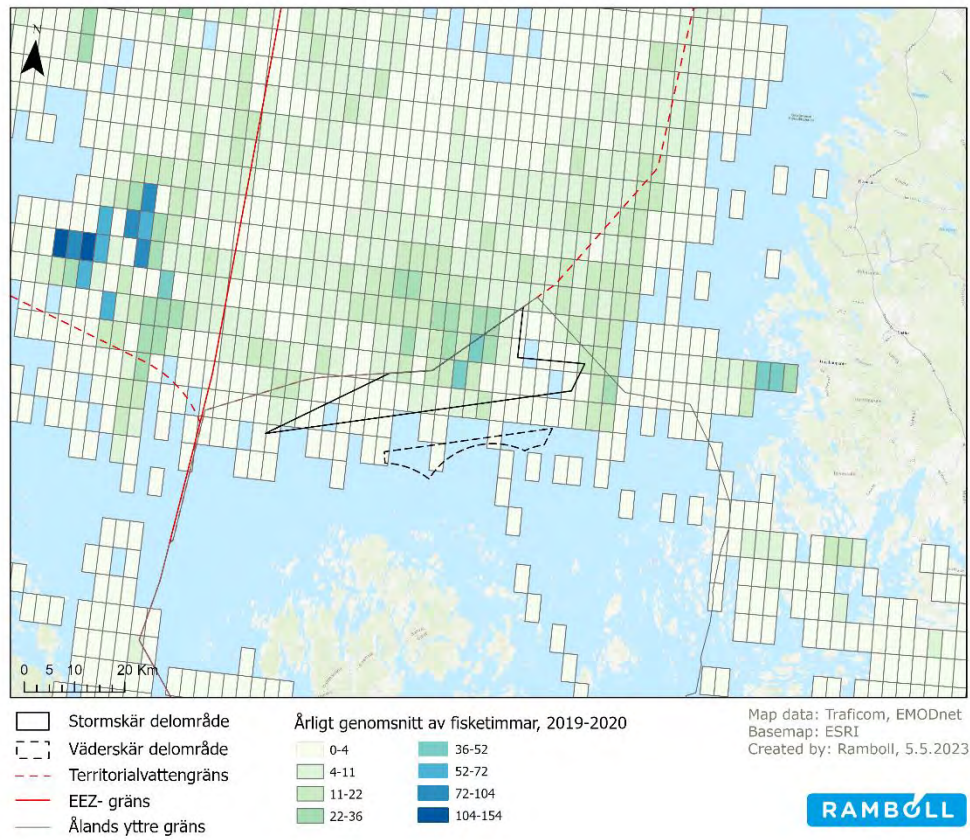
Den åländska havsfiskeflottan består i dagslåget av tre fartyg som bedriver fiske av strömming, vassbuk och torsk medan det lokala fisket för övrigt utgås av småskaligt fiske (Ålands landskapsregering, 2023). Samtliga fartyg inom havsfisket landar sin fångst i hamnar utanför Åland. Fångstvolymen år 2014 var cirka 10 000 ton där havsfisket stod för majoriteten. Fisket är fråmst riktat på arterna strömming, vassbuk, torsk, sik, abborre, gådda och lax (Kuismanen, et al., 2020).

För en hållbar förvaltning av fiskpopulationer har Internationella havsfiskerådet (ICES) delat upp havsområden i olika administrativa delområden (fångstområden). Havsområdet för den planerade vindparken ligger inom ICES fångstområde 30. Utöver fångstområden har ICES åven delat upp havet i statistiska rektanglar, så kallade ICES-rektanglar för att underlåtta analys och

visualisering av fångstdata, se Figur 38. Vindkraftsområdet omfattas av ICES rutorna 50G9 och 50H0. Inom dessa ICES-rektangel står pelagisk trålning, det vill säga fiske efter arter som lever i den fria vattenmassan, för majoriteten av fisket. Fiskeansträngningen i området presenteras i Figur 39 och AIS-data från 2019-2020 visar att fiskefartyg rör sig spritt kring projektområdet (Figur 40).

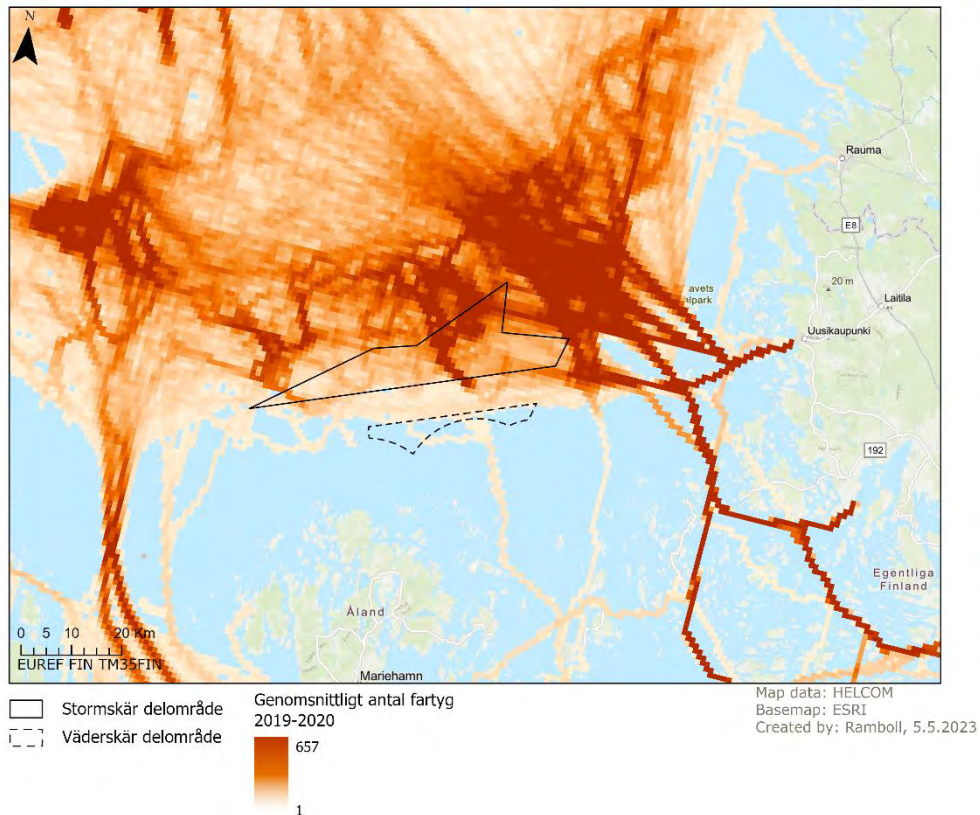

Figur 38: ICES statistiska rektanglar i förhållande till den planerade vindkraftparken. Kartan visar även 4-sjömilgränsen samt gränsen till Ålands privata vatten.

Figur 39: Årligt genomsnitt av fisketimmar. Endast fartyg över 12 m med VMS (vessel monitoring systems) har beaktats.

Fiskefartygens intensitet, 2019-2020

Figur 40 Fiskefartygens intensitet år 2019-2020

9.14.2 Potentiell påverkan

Anläggandet av en vindkraftpark med exportkablar innebär ianspråktagande av ett havsområde, vilket kan försvåra vissa typer av fiske. De stora avstånden mellan varje verk innebär att viss typ av fiske kan utövas, dock kommer både trålning med bottentrål och pelagisk trål att försvåras och i viss mån även förhindras. Ankringsförbud inom området och utmed exportkabelsträckningen kan bli aktuellt då det inte alltid är möjligt att övertäcka eller gräva ner kablarna.

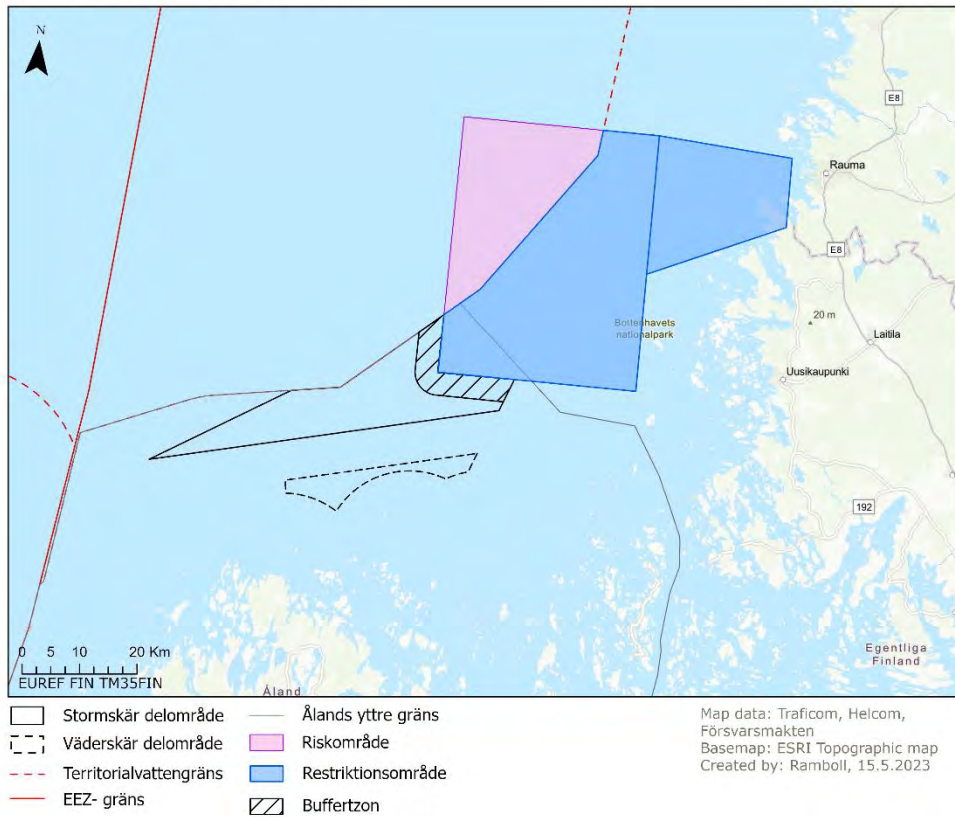
9.15 Försvarsmaktens områden

9.15.1 Nuläge

Åland är en demilitariserad zon, vilket innebär att det inte får finnas någon militär närvaro i landskapet. Den demilitariserade zonen sträcker sig cirka 3 sjömil från land. Projektområdet ligger utanför den demilitariserade zonen.

Finlands försvarsmakt har övningsområden samt restriktionsområden runt Åland, vilka presenteras i Figur 41. Stormskär delprojektområde ligger vid gränsen för ett militärt restriktions- och riskområde. En 4 km skyddszon mot området har beaktats i vindkraftparkens layout utifrån Försvarsmaktens utlåtande om projektet.

Försvarsmaktens områden

Figur 41 Försvarsmaktens områden

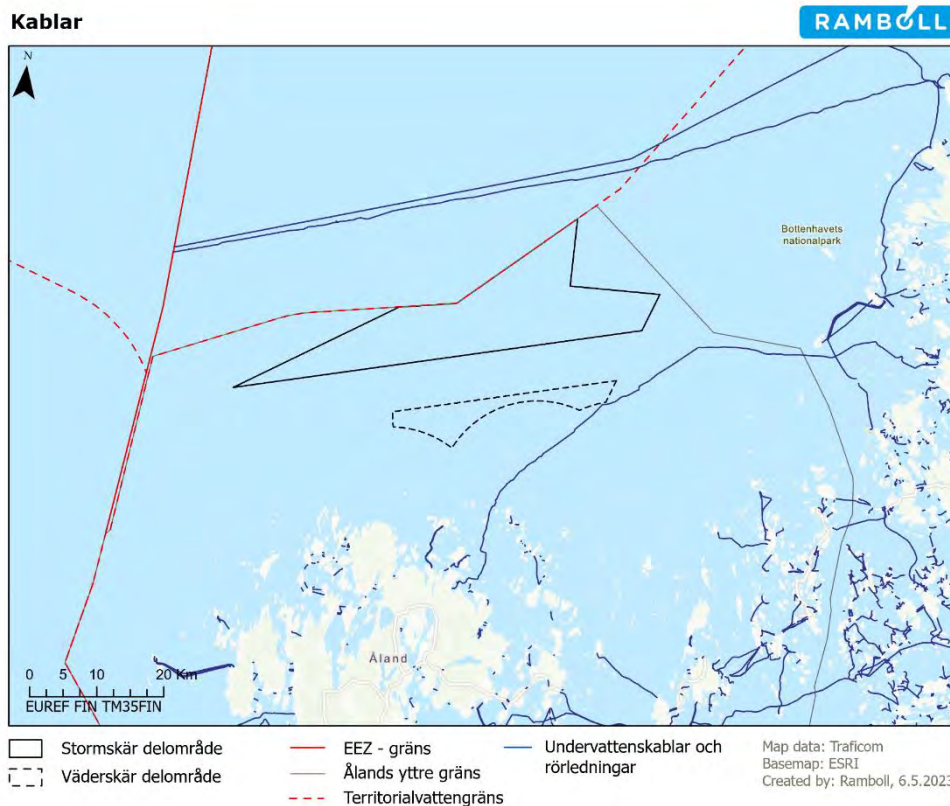
9.15.2 Potentiell påverkan

Då Stormskär delprojektområde ligger invid ett militärt restriktionsområde förs dialog med Försvarsmakten. Potentiell påverkan på restriktions- och övningsområden, samt nyttjande av havsområdet inom 4 km zonen kommer att hanteras i det fortsatta samrådet och i MKB:n.

9.16 Befintliga, tillståndsgivna och planerade installationer

9.16.1 Nuläge

Ingen infrastruktur finns för tillfället inom det planerade vindkraftområdet. I denna del av Bottenhavet planeras och ligger flera installationer, exempelvis kraftledningar och kommunikationskablar på havsbotten, se Figur 42. Utöver infrastrukturen på havsbotten planeras även flera havsbaserade vindparker i havsområdena norr om Åland.

Figur 42: Karta visandes befintliga kablar och ledningar i närheten av projektområdet.

9.16.2 Potentiell påverkan

Vid anläggning och eventuell reparation av infrastruktur inom vindkraftparken behöver åtgärder vidtas för att kablar inte ska komma till skada. Arbeten på havsbotten i närheten av befintliga installationer kan också innebära att underhållsarbete på dessa endast kan utföras i begränsad utsträckning under delar av anläggningsperioden för vindkraftparken. Infrastruktur inom vindkraftområdet finns inte.

9.17 Platser för utvinning av råmaterial

9.17.1 Nuläge

I havet finns både förnybara och icke förnybara naturresurser som kan utvinnas. Havsbottens naturresurser är huvudsakligen icke förnybara naturresurser varav det vanligaste materialet är sand och grus. I dagsläget finns det inga utpekade områden för utvinning av råmaterial eller karterade mineralfyndigheter i eller i närheten av projektområdet (Geologiska forskningscentralen, 2023).

9.17.2 Potentiell påverkan

Det finns inga utpekade områden för utvinning av råmaterial i området eller pågående aktivitet för utvinning av råmaterial. Projektet förväntas inte ha en påverkan på möjligheten för utvinning av råmaterial.

10. Havsmiljödirektivet och vattendirektivet

Havsmiljödirektivet och vattendirektivet är infört i åländsk lagstiftning genom 5 kap. vattenlagen (1996:61), se mer under avsnitt 3.1.3.

Havsmiljödirektivet

Området för den planerade vindkraftparken omfattas av miljökvalitetsnormer för havsmiljö. Det finns elva deskriptorer vilka omfattar en stor mängd olika faktorer. Av dessa deskriptorer har de som redovisas mer detaljerat i Tabell 4 bedömts kunna påverkas och är därmed relevanta att utreda inför kommande MKB.

Tabell 4: Deskriptorer (sammanfattade) och potentiell påverkan från anläggandet av den planerade vindkraftparken.

Deskriptorer	Potentiell påverkan
<p><u>Deskriptor 1</u>, Biologisk mångfald: Populationer av arter av fåglar, däggdjur och fiskar är inte negativt påverkade av belastning från mänsklig verksamhet, och deras långsiktiga överlevnad är säkerställd.</p> <p>Livsmiljöernas kvalitet och förekomst samt arternas fördelning och abundans överensstämmer med rådande geomorfologiska-, geografiska- och klimatvillkor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk störning av havsbotten • Grumling och sedimentation • Föroreningar och näringsämnen • Undervattensbuller • Fysisk störning ovan vatten
<p><u>Deskriptor 2</u>, Främmande arter: Antalet främmande arter som nyintroduceras i naturen genom mänsklig verksamhet, per bedömningsperiod (sex år), minimeras och, om möjligt, minskas till noll.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 3</u>, Kommersiellt nyttjande av fiskar och skaldjur: Fiskeridödigheten för populationer av kommersiellt utnyttjade arter ligger på eller under nivåer som kan ge maximalt hållbart uttag. Lekbeståndets biomassa för populationer av kommersiellt utnyttjade arter ligger över nivåer för biomassa som kan ge maximalt hållbart uttag. Ålders- och storleksfördelning av individer i populationerna av kommersiellt utnyttjade arter indikerar en frisk population. Detta ska inkludera en hög andel äldre/stora individer och begränsade negativa effekter av utnyttjandet på den genetiska mångfalden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas

Deskriptorer	Potentiell påverkan
<p><u>Deskriptor 4</u>. Marina näringsvävar: Den trofiska gruppens mångfald (artsammansättning och arternas relativa abundans) är inte negativt påverkad till följd av mänskliga belastningar.</p> <p>Marina näringsvävar: Alla delar av de marina näringsvävarna, i den mån de är kända, förekommer i normal omfattning och mångfald på nivåer som är tillräckliga för att arternas långsiktiga bestånd ska kunna säkerställas och deras fulla reproduktiva kapacitet behållas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk störning ovan vatten • Fysisk störning av havsbotten • Grumling och sedimentation • Föroreningar och näringsämnen • Undervattensbuller
<p><u>Deskriptor 5</u>. Övergödning: Halterna av näringsämnen ligger inte på nivåer som tyder på negativa eutrofieringseffekter. Klorofyll a-halterna ligger inte på nivåer som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Antal, rumslig utbredning och varaktighet av skadliga algbloomningstillfällen, ligger inte på nivåer som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Vattnets siktdjup (transparens) har inte, på grund av ökning av mängden svävande alger, reducerats till en nivå som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Halten av löst syre har inte, på grund av näringsberikning, minskats till nivåer som tyder på negativa effekter på bentiska livsmiljöer (inklusive biota och rörliga arter som förknippas med dem) eller andra eutrofieringseffekter. Mängden opportunistiska makroalger ligger inte på nivåer som tyder på negativa effekter av näringsberikning. Makrofytsamhällets artsammansättning samt relativa abundans eller djuputbredning uppnår inte värden som tyder på negativa effekter av näringsberikning, inklusive genom minskad transparens (siktdjup). Makrofaunasamhällets artsammansättning samt relativa abundans uppnår värden som indikerar att det inte förekommer någon negativ effekt på grund av näringsberikning eller organisk berikning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 6</u>. Havsbottens integritet: Havsbottens integritet håller sig på en nivå som innebär att ekosystemens struktur och funktioner kan tryggas och att i synnerhet de bentiska ekosystemen inte påverkas negativt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk störning av havsbotten • Grumling och sedimentation • Föroreningar och näringsämnen

Deskriptorer	Potentiell påverkan
<p><u>Deskriptor 7.</u> Bestående förändringar av hydrografiska villkor: Rumslig omfattning och fördelning av en bestående förändring av hydrografiska förhållanden (t.ex. förändringar i vågaktivitet, strömmar, salthalt och temperatur) på havsbotten och i vattenpelaren, i synnerhet förenad med fysisk förlust av naturlig havsbotten. Rumslig omfattning av varje bentisk livsmiljötyp som påverkas negativt (fysiska och hydrografiska egenskaper och associerade biologiska samhällen) på grund av en bestående förändring av hydrografiska förhållanden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 8.</u> Koncentrationer och effekter av farliga ämnen: Inom och utanför kust- och territorialvattnen överskrider halterna av främmande ämnen inte tröskelvärden. Arternas hälsa och livsmiljöernas tillstånd (t.ex. deras artsammansättning och relativa abundans på platser med kronisk förorening) påverkas inte negativt på grund av främmande ämnen, inklusive kumulativa och synergistiska effekter. Den rumsliga omfattningen och varaktigheten av betydande akuta föroreningshändelser minimeras. De negativa effekterna av betydande akuta föroreningshändelser på arternas hälsa och livsmiljöernas tillstånd (t.ex. artsammansättning och relativ abundans) minimeras och, om möjligt, elimineras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 9.</u> Farliga ämnen i fisk och andra marina livsmedel: Halten av främmande ämnen i ätliga vävnader (muskel, lever, rom, kött eller andra mjukdelar, beroende på vad som är lämpligt) av marina livsmedel (inklusive fiskar, kräftdjur, blötdjur, tagghudingar, alger och andra vattenväxter) som fångats eller skördats i naturen (ej inbegripet fisk från vattenbruk) överstiger inte bestämda gräns- eller tröskelvärden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas
<p><u>Deskriptor 10.</u> Marint skräp: Sammansättning, mängd och rumslig fördelning av skräp längs kusterna, i vattnets ytskikt och på havsbotten ligger på nivåer som inte orsakar skador på kust- och havsmiljön. Sammansättning, mängd och rumslig fördelning för mikrokräp längs kusterna, i vattnets ytskikt och i havsbottens sediment ligger på nivåer som inte orsakar skador på kust- och havsmiljön. Mängden skräp och mikrokräp som förtärs av marina djur ligger på en nivå så att inte hälsan hos de berörda arterna påverkas negativt. Tröskelvärden ska bestämmas för antalet individer av varje art som påverkas negativt på grund av skräp, till exempel genom insnärjning, andra typer av skador eller dödlighet, eller av hälsoeffekter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bedöms ej påverkas

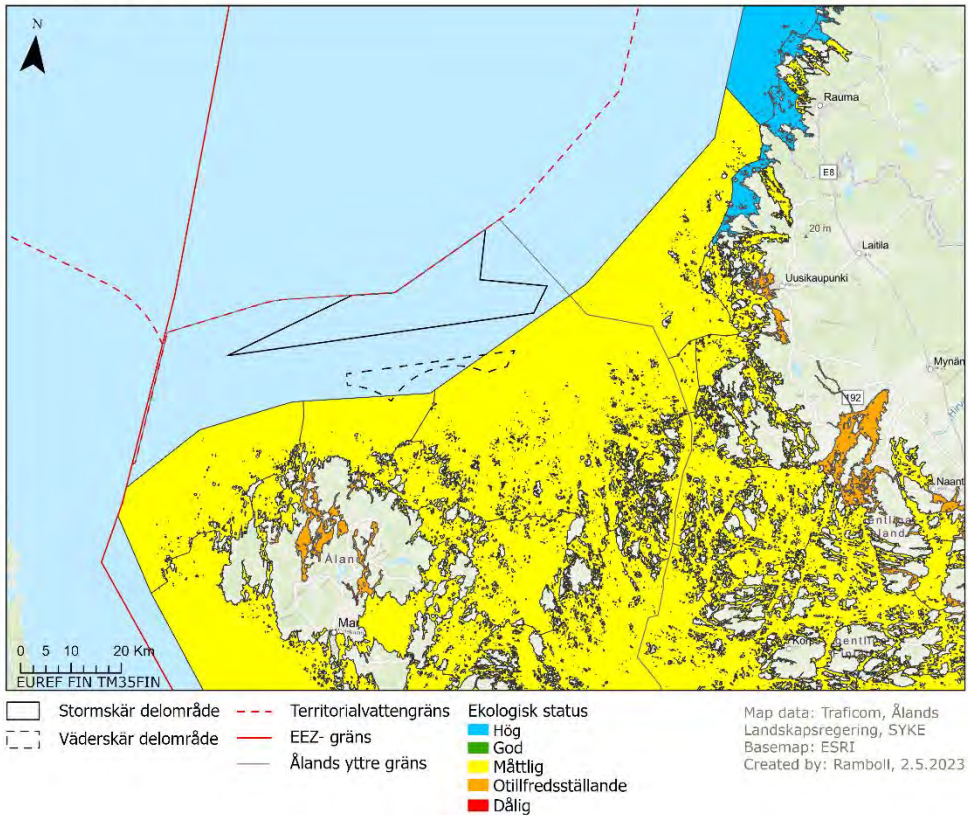
Deskriptorer	Potentiell påverkan
<u>Deskriptor 11</u> Energi inkl. undervattensbuller: Tillförsel av energi, däribland undervattensbuller, ligger på nivåer som inte har negativa effekter på den marina miljön.	<ul style="list-style-type: none"> • Undervattensbuller

Vattendirektivet

EU:s ramdirektiv för vatten, även kallat vattendirektivet, anger vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten. Utgångspunkten är att samtliga vattenförekomster ska uppnå god status. Vattnen är indelade i större helheter som kallas monitoringområden. Dessa är i sin tur indelade i mindre enheter som kallas vattenförekomster som statusklassificeras. Statusklassificeringen innebär en sammanvägning av flertalet parametrar och kvalitetsfaktorer vilka används för att bedöma den totala ekologiska statusen. Klassificeringen av den kemiska ytvattenstatusen utgår från fastställda gränsvärden.

Till skillnad från Havsmiljödirektivet som endast har två statusklasser: god miljöstatus eller ej god miljöstatus, använder sig vattendirektivet av fem statusklasser. Den ekologiska statusen för vattenförekomsterna Koxnan och Norra Delet som berörs av delprojektområde Väderskär redovisas i Figur 43. Påverkan på miljökvalitetsnormerna kommer att redovisas i MKB:n.

Ekologisk status

Figur 43: Den ekologiska statusen för åländskt och finskt vatten kring den planerade vindparken.

11. Undersökningar och utredningar

Inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har ett undersökningsprogram tagits fram, i vilken planerade undersökningar presenteras i detalj. Syftet med undersökningarna är att förbättra kunskapsunderlaget och komplettera de befintliga uppgifter som finns inför bedömningen av projektets miljökonsekvenser. Undersökningsprogrammet har bifogats samrådsunderlaget (bilaga 1) och inkluderar även vindkraftsparken "Vågskär" som planeras inom Finlands exklusiva ekonomiska zon. En kort sammanfattning av undersökningsprogrammet presenteras under avsnitt 11.2 och 11.3

11.1 Genomförda undersökningar

11.1.1 Geofysiska undersökningar

De geofysiska undersökningarna av havsbotten ligger till grund för konceptval och utformning av vindkraftsparken. Resultatet kommer användas som data för utredning av förekomst av stridsmedel (minor mm.), bedöma topografi och

sedimentförhållanden på havsbotten samt förekomst av vrak och andra kulturmiljövärden. Vidare kommer underlaget användas för att tolka förutsättningarna för bottenvegetation och bottenfauna samt val av platser för ytterligare undersökningar. Metoderna som använts inkluderar:

- Multibeam som är ett flerstrålande ekolod som ger en tredimensionell bild av havsbotten. Även bottenens hårdhet kan klassificeras.
- Side scan sonar som används för att bedöma karaktären på havsbottens ytlager samt för att detektera och bestämma positionen på föremål på botten
- Sub-bottom profile (penetrerande ekolod) – som ger information om förhållandena under havsbottens ytlager
- Seismisk boomer som ger information om de översta skikten under havsbotten.

11.2 Planerade undersökningar

11.2.1 Sediment

En undersökning av sediment i området kommer att utföras med avseende på föroreningar och bottenförhållanden. Undersökningen ger information om förutsättningar för bottenflora och bottenfauna i området. Vidare undersöks sedimentens sammansättning och innehåll av föroreningar.

11.2.2 Ljudnivåer i havet

Det finns för närvarande ingen information om bullernivån under vatten i projektområdet. Externt buller i havet uppkommer framför allt från fartygstrafik men kan också uppkomma från olika anläggningsarbeten, militära övningar etc. Förtöjda hydrofoner planeras att användas för att undersöka den nuvarande bullernivån, och informationen kommer att användas vid framtida modelleringar för att bedöma projektets inverkan på marina däggdjur och fisk. Minst två hydrofoner planeras att placeras ut per delprojektområde, vilka samlar data under ett år.

11.2.3 Hydrografi och meteorologi

För utredningar kring påverkan och konsekvenser av havsbaserad vindkraft och för utformning av vindkraftsparken krävs undersökningar för att bestämma vindhastighet och riktning, vattenströmmar och våghöjder. Undersökningarna används sedan som underlag för konstruktion och för modelleringar av t.ex. sedimentspridning.

11.2.4 Fågel

En inventering av fågelförekomst i området kommer att genomföras för att undersöka hur det utnyttjas av fågel för migration, vilo-, födosök eller övervintring. Inventeringar kommer genomföras under vår, sommar, höst och vinter.

11.2.5 Fisk

För att utreda de potentiella lekområdena i närheten av projektområdet kommer eDNA-provtagning genomföras under lekperioderna. Det planeras även undersökning av förekomsten av juvenila fiskar.

En skrivbordsstudie kommer även att genomföras för att kartlägga områdets betydelse som lek-, uppväxt-, och uppehållsområde.

11.2.6 Marina däggdjur

Undersökning av tumlarförekomst kommer utföras med hjälp av klickdetektorer, som fångar upp de klick-ljud som tumlarna använder när de ekolokaliserar. En sälstudie kommer genomföras som en skrivbordsstudie med data från Finlands naturresursinstitutets (Luke) årliga kartläggning av gråsäl och vikare. eDNA-provtagningen för fisk kommer också testa för säl-DNA.

11.2.7 Bottenfauna och bottenflora

Bottenhugg och videoinventering kommer användas för att undersöka förekomsten av bottenflora och bottenfauna i vindkraftområdet. Resultaten från undersökningen samt resultaten av den fysiska och kemiska analysen av havsbotten kommer att användas för att beskriva havsbottens biologiska status.

11.2.8 Yrkesfiske

En skrivbordsstudie kommer att sammanställas för det lokala och internationell yrkesfisket i området, baserat bland annat på AIS-data och information av lokala fiskare.

11.2.9 Marin arkeologi

En arkeologisk undersökning kommer göras genom att tolka projektområdets geofysiska data. Syftet är att kartlägga området med avseende på eventuella arkeologiska lämningar och undvika skada under byggandet av vindkraftparken eller kabeldragningar. Som en del av kartläggningen inför detaljprojektering undersöks även eventuella UXO (unexploded ordnance).

11.2.10 Nautisk riskanalys

Utredning och trafikanalys över fartygsrörelser och riskbedömning för både anläggnings- och driftskedet kommer att utföras. Utredning och analys görs separat för både sommar- och vintertrafik. Genom att analysera detaljerade AIS-data (Automatic Identification System) kan fartygstrafiken i området beskrivas och ligga till grund för en nautisk riskanalys.

En HAZID workshop kommer att genomföras med berörda sjöfartsaktörer. I en HAZID workshop kommer sjöfartsrelaterade risker som kan uppkomma under anläggning, drift och avveckling av den planerade vindparken identifieras.

11.2.11 Medborgarundersökningar

Syftet med den planerade medborgarundersökningen är att få veta hur vattenområden användas i dagsläget. Det vanligaste förfarandet är en enkätundersökning i digital- och/eller pappersformat, som boende och

fritidsboende som kan påverkas av projektet kan svara på. Svaren sammanfattas i ett dokument och kommer användas som underlag i kommande planering. Information och synpunkter av allmänheten och intressenter samlas också in under de samråds- och referensgruppsmöten inom arbetet med miljökonsekvensbedömning, vilka även kommer att sammanfattas. Omfattningen av medborgarundersökningen kommer att fastställas inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

11.2.12 Natura 2000

En skrivbordsstudie kommer att genomföras för att bedöma om projektet kan ha en påverkan på skyddsvärden i de närliggande Natura 2000-områdena (se kapitel 17.3.1).

11.3 Planerade modelleringar

11.3.1 Akustisk påverkan

Modelleringen av buller från den planerade vindparken kommer att genomföras för att undersöka påverkan på såväl djur som människor.

Undervattensbuller

En undervattensljudspridningsmodell kommer att användas för modellering av undervattenbuller. Modellen beräknar ljudnivåer som genereras från ljudkällor under vatten. Modelleringsresultaten används för att bestämma den potentiella påverkan på det marina livet i området.

Luftburet buller

En modellering av luftburet ljud kommer att utföras för att säkerställa att buller från vindkraftverken under både byggnads- och driftsfasen inte överskrider de rekommenderade värden vid närliggande bostadshus och platser. I dagsläget finns det flera tillgängliga beräkningsmodeller för vindkraftsbuller, men enligt rekommendationer från Miljöministeriet och Naturvårdsverket i Sverige kommer Nord 2000 att användas (Naturvårdsverket, 2020; Ympäristöministeriö, 2014).

11.3.2 Visualisering

För att bedöma vindkraftsparkens påverkan på landskapsbild kommer olika visualiseringar av vindkraftsparken tas fram. Visualiseringarna kommer illustrera hur vindkraftsparken ser ut både under dag och natt. Fotomontage, synbarhetsanalys och en animering av hinderbelysningen planeras att genomföras.

11.3.3 Skuggning

Rotorbladens rotation orsakar under dagen en rörlig skugga över vattenytan. Skuggningseffekter av den färdiga vindkraftsparken kommer att utredas för att kunna bedöma vilka områden som exponeras för skuggor.

11.3.4 Sedimentspridning och sedimentation

En modellering av sedimentspridningen kommer användas för konsekvensbedömning av flera biologiska organismer. Modelleringen kan ge information om hur mycket sediment som suspenderas och återsedimenteras, men huvudsakligen i vilken omfattning (koncentrationer och tid) suspenderade sediment finns i vattenmassan, alltså hur mycket och hur länge vattnet är grumligt.

11.3.5 Strömförhållanden

För att bedöma påverkan på hydrografi kommer strömförhållanden och effekterna av den planerade vindparken på dessa att modelleras. Modelleringen kan bidra med information om hur verken och fundamenten inom vindparken påverkar strömmar och därmed även hur biotiska faktorer kan påverkas.

11.4 Exportkabelkorridorer

Ett undersökningsprogram för exportkablarna kommer att sammanställas inför kommande miljökonsekvensbeskrivning. Preliminärt inkluderar dessa undersökningar geofysiska och geotekniska undersökningar (inkl. arkeologi) och miljöundersökningar (inkl. sediment och bottenfauna).

12. Risker och riskhantering

12.1 Nautisk riskanalys

En marin trafikanalys och tillhörande riskbedömning kommer att genomföras för att bedöma riskerna för fartygstrafiken. Analysen görs separat för både sommar- och vintertrafik. En sådan analys kommer att beskriva hur de nautiska riskerna kan förändras med en vindkraftpark i området, t ex ökad sannolikhet och konsekvenser för kollisioner mellan fartyg, påsegling av vindturbiner.

12.2 Övriga risker i samband med anläggning och drift

12.2.1 Odetonerade stridsmedel (UXO)

Östersjön är troligtvis det hav i världen som har störst koncentration av minor och ammunition på botten. Mycket härstammar från tiden under och efter världskriget och det är fortfarande riskfyllt att beröra föremål som påträffas på botten eller i vattenvolymen (Energimyndigheten, 2022). Eventuella förekomster av UXO kommer att utredas i samband med geofysiska undersökningar eller inför detaljprojektering av vindkraftparken.

12.2.2 Utsläpp av olja, smörjmedel och vatten

I maskinhuset (nacellen) på ett vindkraftverk finns olja och andra smörjmedel som byts ut under verkets livstid. Nacellerna på vindkraftverken är utformade så att eventuellt läckage eller spill samlas upp.

Regnvatten som ansamlas på plattformarna tas om hand genom regnvattensystem som rengör vattnet från eventuella oljor innan vattnet släpps till havet. Även under rengöring av verken används oljeavskiljare innan vattnet släpps ut.

Risker kopplade till oljespill eller läckage kommer att utredas vidare inför kommande MKB.

12.2.3 Främmande arter

Det finns farhågor att vindkraftparker kan introducera främmande arter. Denna risk är främst kopplad till introduktion av nya habitat i form av hårda strukturer som fundament och erosionskydd på mjuka bottenar. Under anläggning- och driftsfasen finns även risk för spridning av främmande arter via ballastvatten.

Då projektområdet har en blandbotten med inslag av såväl mjuk- som hårbotten kommer inget nytt habitat att introduceras som skulle kunna gynna främmande arter. Sannolikheten för spridning av främmande arter via ballastvatten är inte större än vid annan sjöfart i området. Under anläggning och drift av vindkraftparker kommer IMO-standarder att följas för att minimera risken för introduktion av främmande arter.

13. Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när flera olika effekter samverkar med varandra. Det kan handla om att olika typer av effekter från en och samma verksamhet samverkar eller att effekter från olika verksamheter samverkar. Potentiella kumulativa effekter som kan uppkomma till följd av andra vindkraftparker eller verksamhet i området kommer att beskrivas och utvärderas i MKB:n.

Kumulativa effekter kan vara antingen additiva, synergistiska eller motverkande. En additiv effekt uppstår när två eller flera effekter tillsammans leder till en effekt som är lika stor som summan av de individuella effekterna. En synergistisk effekt är en effekt där kombinationen blir större än summan av de enskilda aktiviteterna. En motverkande effekt innebär att effekterna från fler än en aktivitet är mindre än summan av var och en (Naturvårdsverket, u.å.).

I bedömningen av kumulativa effekter kommer befintlig verksamhet och tillståndsgivna projekt att bedömas, i enlighet med 3 kap. 4 § landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. I närheten av projektområdet finns idag inga etablerade vindkraftparker. Ett antal andra utvecklingsprojekt för vindkraft pågår i Bottenhavet. Utöver dessa kommer Ilmatar Offshores projekt Vågskär norr om Stormskär inom Finlands ekonomiska zon, som inte ännu fått tillstånd, att inkluderas i bedömningen.

Inom hur stort avstånd den kumulativa effekten analyseras beror på vilken faktor som bedöms. De kumulativa effekter som undersöks kommer bestämmas under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Utifrån erfarenhet av tidigare projekt och nuvarande planeringsläge antas kumulativa effekter uppstå för framför allt fåglar, yrkesfiske, sjöfarten och landskapsbilden.

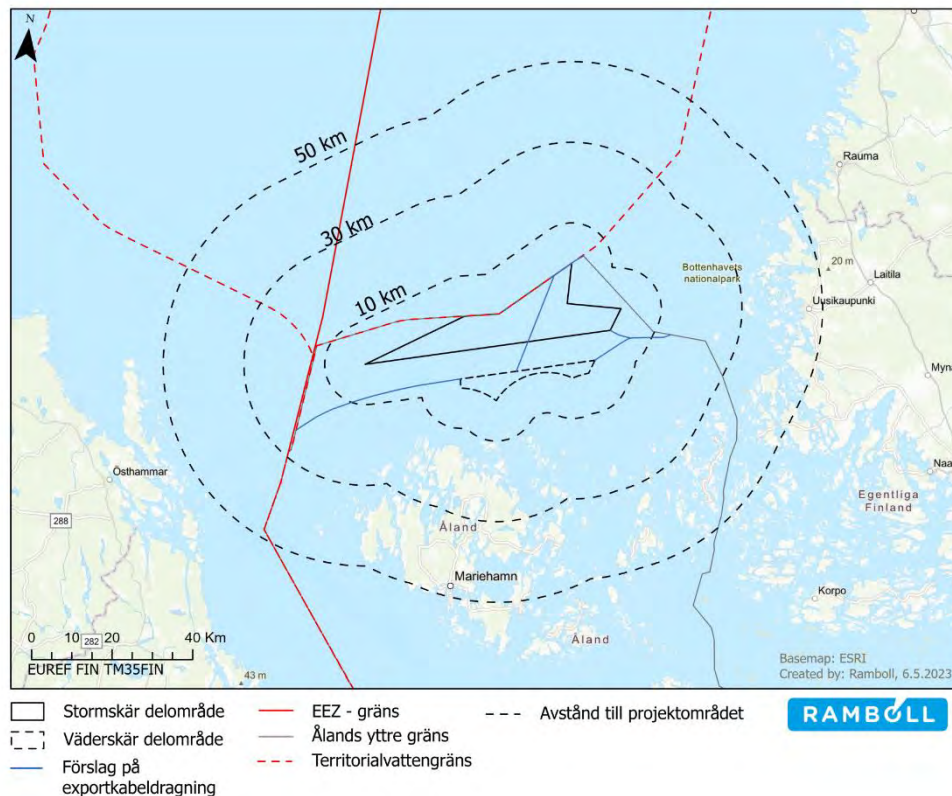
14. Gränsöverskridande påverkan

Gränsöverskridande påverkan kan uppkomma till exempel genom att undervattensbuller eller grumlade sediment kan ge upphov till konsekvenser i annat land eller att närvaron av vindkraftverken ger en gränsöverskridande effekt. En sammanfattning av den gränsöverskridande påverkan kommer ingå i miljökonsekvensbedömningen i enlighet med Esbokonventionen (FördrS 67/1997).

Esbokonventionen definierar som upphovspart det land var det havsbaserade projektet ligger i. För detta projekt är Finland upphovspart medan Sverige bedöms vara huvudsaklig utsatt part. Estland och Norge bedöms även vara utsatta parter. Under Esbosamrådet kan det tillkomma ytterligare länder som utsatta parter.

14.1 Sverige

Miljökonsekvensbedömningen kommer att beakta de gränsöverskridande konsekvenserna från Åland (Finland) till Sverige. Vindkraftområdet ligger cirka 13 km från Sveriges territorialvattengräns och Sveriges ekonomiska zon, och över 50 km från den svenska kusten. En möjligt exportkabeln kan nå fram till gränsen för svensk ekonomisk zon och fortsätta in till svenska fastlandet. Exportkablesträckningar utanför Ålands territorialgräns behandlas inte i denna MKB.

Figur 44 Kartan visar avstånd till projektområdet

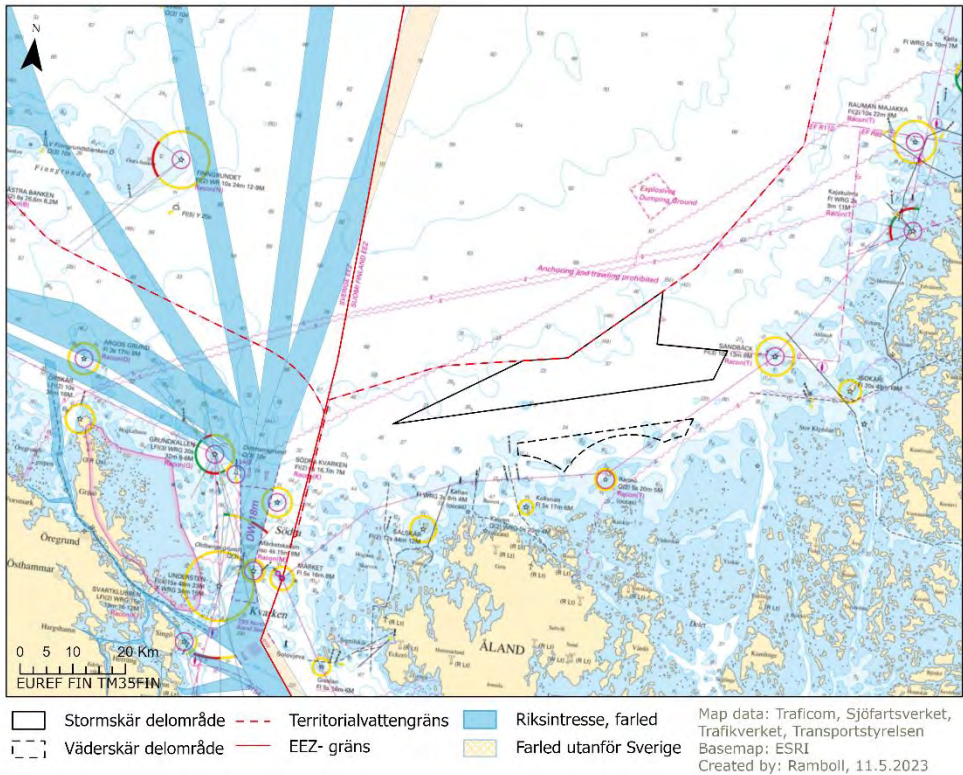
14.1.1 Landskapsbild

Eventuell påverkan på landskapsbilden från land beror på vindkraftparkens layout och kraftverkens utformning. Med ett avstånd på cirka 50 km från den svenska kusten kommer kraftverken knappt att vara synliga. Projektets påverkan på landskapsbilden sett från den svenska kusten kommer bedömas i samband med visualiseringarna och synbarhetsanalyserna för projektet (11.3.2).

14.1.2 Sjöfart

Inga utpekade svenska nationellt viktiga sjöfartstråk passerar nära projektområdet. Anläggningen och avvecklingen av vindkraftverken kan tillfälligt öka fartygstrafiken. Farleder och sjötrafikstråk i Sverige påverkas sannolikt inte av vindkraftparken, se Figur 45. Projektets påverkan på svensk sjöfart kommer bedömas baserat på den marina trafikanalysen (11.2.10).

Sjöfart

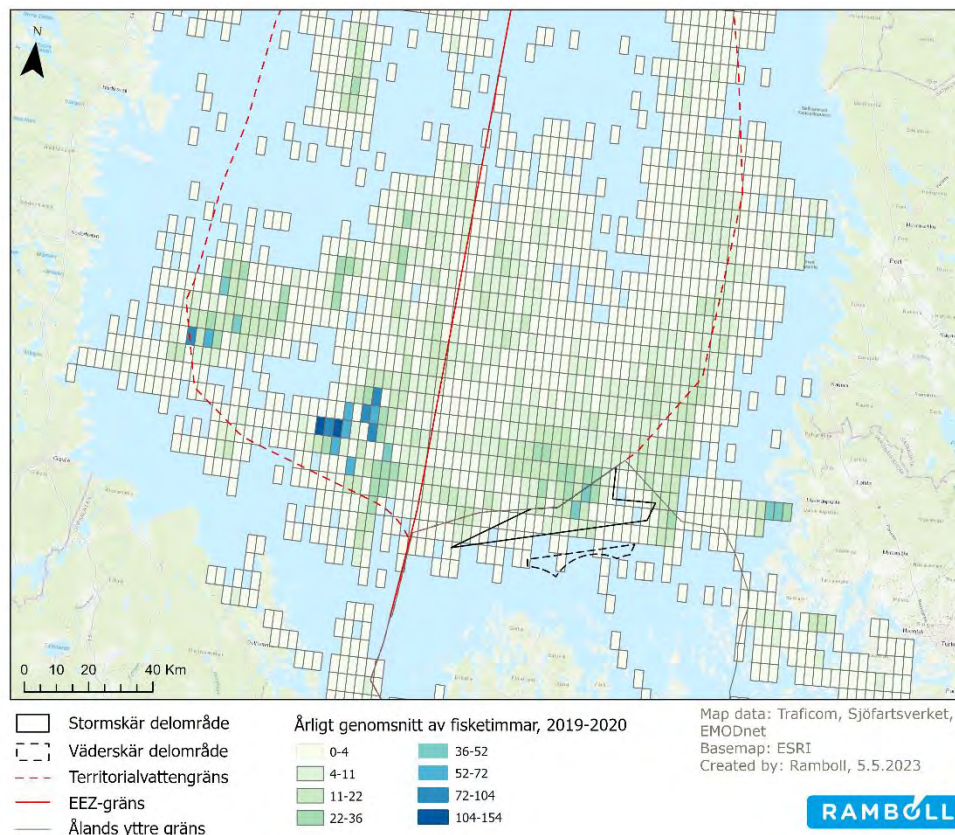

Figur 45 Riksintressen för sjöfart i Sverige

14.1.3 Yrkesfiske

Enligt grannbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, får svenska fiskefartyg fiska inom Ålands territorialvatten 4 sjömil från land. Svenska och finska fiskefartyg är de enda utomstående stater som får bedriva fiske inom åländskt vatten.

I nuläget bedrivs fiske inom projektområdet. Inom vindkraftparken kan det komma eventuellt restriktioner eller försvårade förhållanden för olika fiskeredskap vilket kan innebära förändrade förutsättningar för fisket. Påverkan på fiske inom Ålands territorialvatten kommer att hanteras som en gränsöverskridande påverkan då fiske inom området kan bedrivas av svenska yrkesfiskare. Gränsöverskridande påverkan på yrkesfisket uppkommer huvudsakligen som en följd effekt av undervattensbuller som kan skrämna iväg fisk från fiskeplatser inom svenskt vatten.

Figur 46 Årligt genomsnitt av fisketimmrar 2019–2020.

14.1.4 Fauna

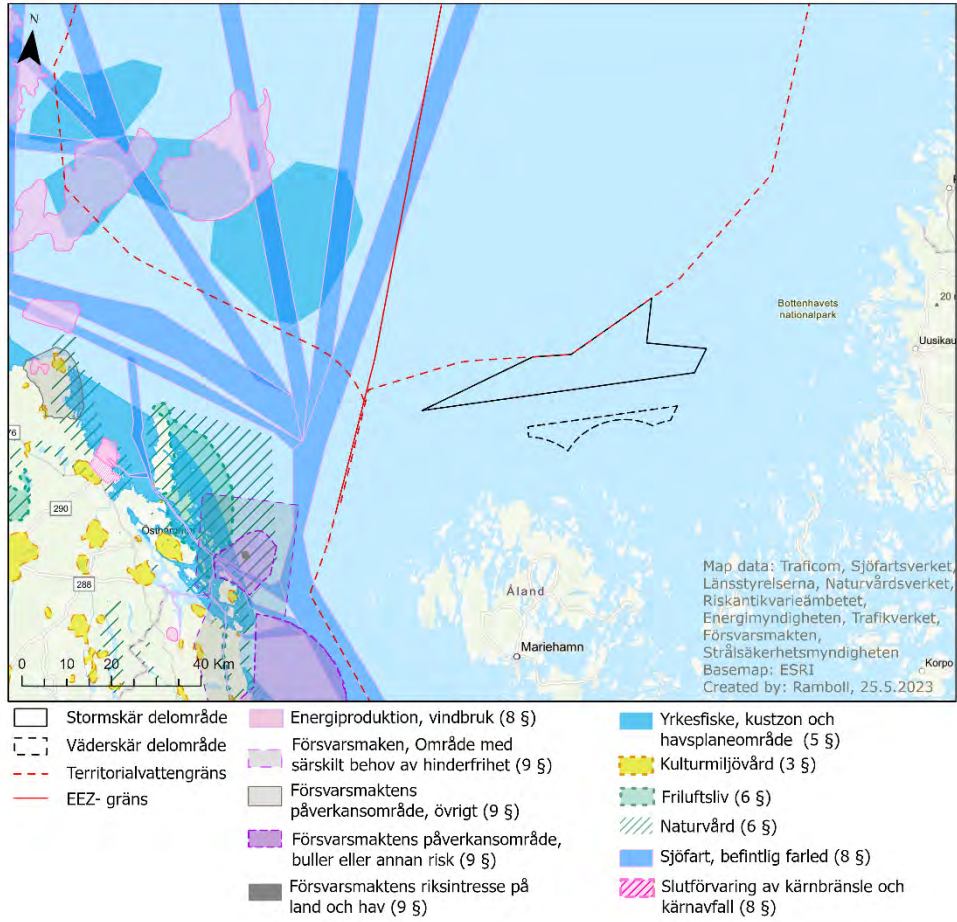
Miljökonsekvensbedömningen kommer att beakta projektets gränsöverskridande påverkan på fåglar och fågelmigration, marina däggdjur, fisk och övrig fauna som påvisas i havet. Den gränsöverskridande påverkan på fauna kommer att bedömas i samband med utredningarna presenterade i kapitel 11.2.

14.1.5 Riksintressen

Riksintressen närmast projektområdet redovisas i kartorna nedan (Figur 47, Figur 48). Närmast projektområdet finns områden som utgör riksintresse för yrkesfiske, sjöfart, högexploaterad kust och naturvård. Projektet bedöms preliminärt inte påverka de värden som utgör riksintressena avser.

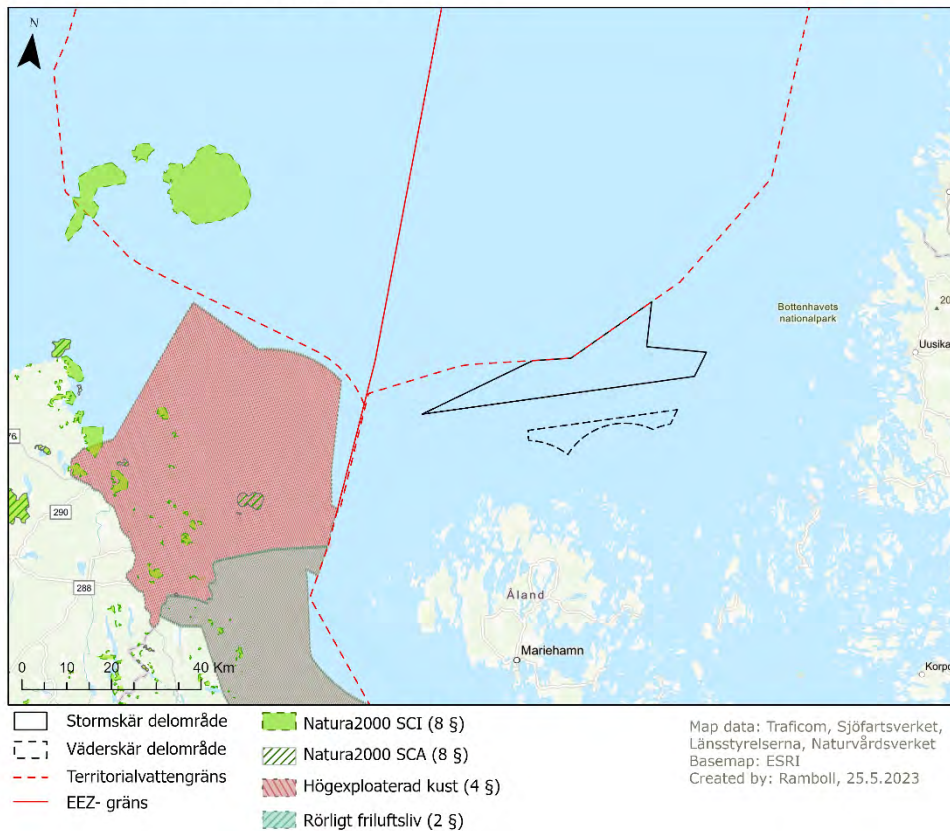
Det närmaste Natura 2000-området är Västerbådan (SE0210040, SCA) cirka 40 km väst om delprojektområdet Stormskär. Västerbådan har de utpekade arterna Fisktärna (A193), Silvertärna (A194) och Skräntärna (A190). Projektet bedöms inte ha en påverkan på områdets utpekade arter.

Riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken

Figur 47 Riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken

Riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken

Figur 48 Riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken

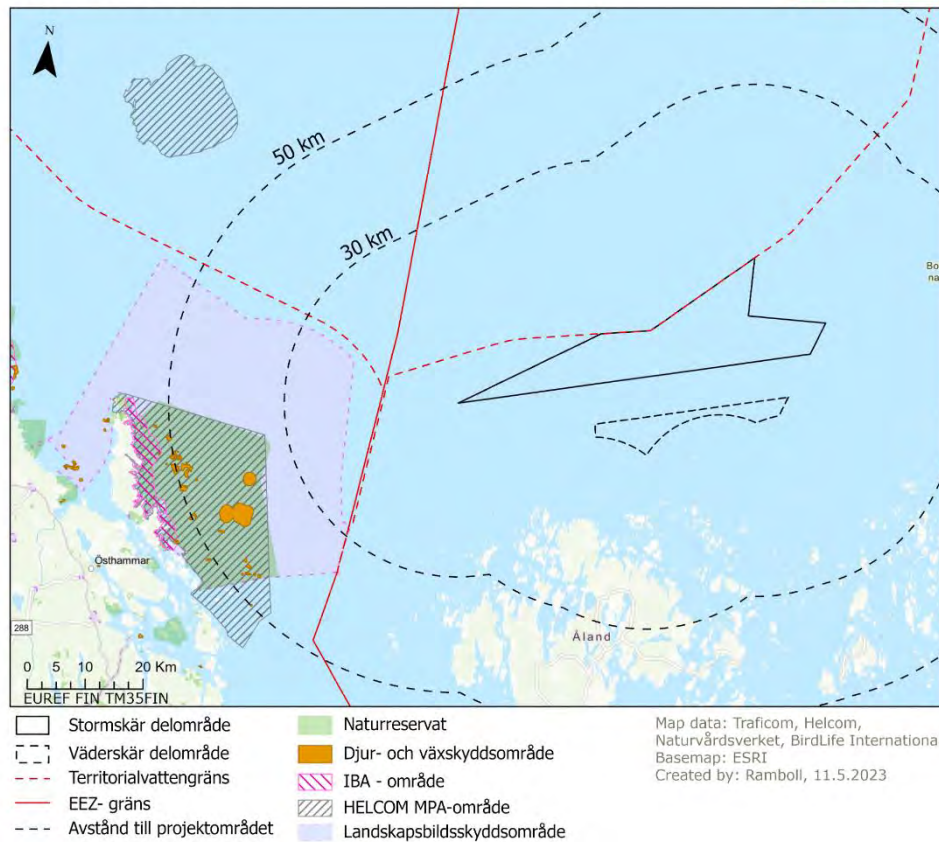
14.1.6 Skyddade områden

Cirka 20 km väst om delprojektområde Stormskär finns den yttre gränsen för ett område med skydd för landskapsbildningen enligt 19 § Naturvårdslagen (se Figur 49). Landskapsbildskydd är en gammal form av skydd för särskilt tilltalande och vackra landskap. Bebyggelse och byggnation inom området, som kan påverka landskapsvärdet, kräver Länsstyrelsens tillstånd.

Djur- och växtskyddsområden är utpekade områdesskydd som främst kan användas för att förhindra att känsliga djur- och växtarter störs eller skadas. Över 35 km från projektområdet finns flera mindre djur- och växtskyddsområden, varav de närmaste har skyddsstatus för fågel och säl.

Cirka 35 km väst om projektområdet ligger Gräsö östra skärgårds naturreservat. Området tillhör även delvis ett Helcom MPA-område. Gräsö skärgård har pekats ut för dess särskilda värden för naturskogar med örtrika partier, båtburet friluftsliv, skärgårdens akvatiska miljö samt djur- och fågellivet.

Skyddsområden

Figur 49 Skyddsområden i närheten av projektområdet

Projektet bedöms inte orsaka en betydande påverkan inom de skyddade områden.

14.2 Övriga länder

Estland och Norge bedöms även vara utsatta parter för gränsöverskridande påverkan. För dessa länder bedöms den gränsöverskridande påverkan på migrerande fåglar. Projektets påverkan på fågelmigrationen kommer bedömas baserat på fågelinventeringarna i området.

15. Följdverksamheter

15.1 Exportkabel utanför Ålands territorialvatten

För vindkraftparkerna Stormskär och Väderskär kommer el att exporteras med kablar till finska och/eller svenska fastlandet (se avsnitt 5.5). Ilmatar Offshore planerar utveckla flera vindkraftparker i Bottenhavet och en samordning av exportkablar kan bli aktuellt. Hur exportkablarna kommer att anläggas är i dagsläget oklart vilket innebär att det inte går att göra en specifik bedömning av

lokalisering och konsekvens av denna verksamhet. Exportkablar utanför Ålands territorialvatten kommer därför att hanteras som en följdverksamhet i den kommande MKB:n för vindkraftparken. Detta innebär också att exportkabeln till Finland eller Sverige kommer att hanteras i en separat prövning enligt respektive lands regler och att endast en preliminär bedömning av konsekvenser kommer att beskrivas i MKB:n för vindkraftparken.

Exportkabeln kommer att omfatta havsdelen, landföringen och ledningar på land till anslutningspunkt. Till havs kan ett antal olika metoder bli aktuella för nedläggning av kablar och val av metod styrs till stora delar av bottenförhållandena.

Anläggningsarbeten ute till havs kommer att innebära sedimentspridning, visst undervattensbuller och beroende på lokalisering av landföringspunkt, eventuellt intrång i skyddade områden. Anläggandet av en eller flera exportkablar kan komma att medföra påverkan i varierande utsträckning på flera av de miljövärden som identifierats under avsnitt 9.

15.2 Ökad sjötrafik och hamnverksamhet

Under vindparkens samtliga faser kan det förekomma ökade transporter till hamnar. Detta gäller främst under anläggningsfasen då turbiner, fundament och annat material transporteras till projektområdet.

I den hamn som kommer att användas för in- och utlastning av material för anläggning av vindkraftparken kommer verksamheten att öka vilket kan innebära ökad exponering av luftföroreningar och buller i hamnens omgivning. Detta regleras normalt i hamnens verksamhetstillstånd.

16. Samråd och fortsatt process

16.1 Tidplan för den planerade verksamheten

Preliminärt uppskattas tidsspannet för att planera och realisera vindkraftsprojektet Stormskär och Vädarskär vara omkring 10 år. Tidplanen är baserad på en preliminär teknisk planering av verksamheten och inkluderar antaganden om bland annat framtida teknikutveckling av kraftverk. Verksamhetsutövaren är dessutom medveten om att kommande utmaningar med havsvindkraft norr om Åland, bland annat isbildning, behöver utredas noggrant, vilket också har beaktats i tidplanen. I tidplanen har även getts utrymme för omfattande undersökningar av nuläget vid projektets påverkansområden samt modelleringar av förväntade miljöeffekter. En översiktlig tidplan för den planerade vindkraftparken presenteras nedan i Tabell 5.

Tabell 5: Preliminär tidplan

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Samråd och MKB	■	■								
Tillståndsprocess och undersökningar		■	■	■	■					
Design och upphandling			■	■	■	■				
Byggnation nätanslutning							■	■	■	
Byggnation vindpark								■	■	■

16.2 Fortsatt samrådsprocess och prövning

De planerade undersökningarna och utredningarna som stöder MKB-processen kommer att utföras under 2023-2024. Resultatet från dessa kommer att användas för att bedöma projektets konsekvenser för miljön, och sammanställas i miljökonsekvensbedömningen.

Samrådsunderlaget ligger till grund för avgränsningssamrådet, som inleds i juni 2023. Under avgränsningssamrådet har de berörda myndigheterna, intressenter och allmänheten en möjlighet att bekanta sig med projektet och lämna synpunkter på samrådsunderlaget.

Samrådsmöten kommer att ordnas under augusti och september, under vilka MKB-processen och vindkraftsprojektet kommer att presenteras. Under samrådsmötet har man en möjlighet att ställa frågor om projektet om MKB-processen samt lämna synpunkter. Samrådsmöten kommer att ordnas både på Åland och online. Information om avgränsningssamrådet och annonsering av samrådsmöten kommer ske genom annonsering i tidningar och online.

De synpunkter och information som samlas in under avgränsningssamrådet kommer att sammanställas i en rapport, och användas som underlag i miljökonsekvensbedömningen. Inkomna synpunkter, fakta och lokal kändedom om hur projektområdet används och hur projektet uppfattas är ett viktigt underlag för bedömningsarbetet, och kommer tillsammans med resultatet från fördjupade studier och inventeringar ligga till grund för vindkraftparkens fortsatta utformning. Under avgränsningssamrådet samlas även yttranden och synpunkter in avseende gränsöverskridande konsekvenser från berörda stater utanför Finland inom ramen för den så kallade Esbo-processen.

Under arbetet med miljökonsekvensbedömningen kommer det också ordnas referensgruppsmöten. Referensgruppernas syfte är att främja diskussionen och utbytet av information mellan verksamhetsutövare och de inbjudna intressenterna och aktörerna. Referensgrupperna följer miljökonsekvensbedömningens arbete och kommenterar innehållet i MKB:n.

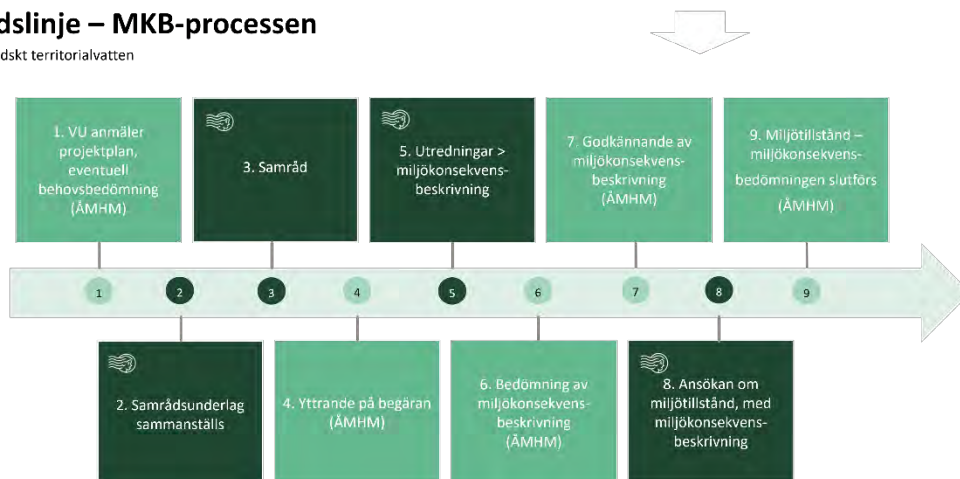
När miljökonsekvensbeskrivningen är färdig, tillkännager den tillståndsprovande myndigheten de nödvändiga handlingarna som krävs för tillstånd. Allmänheten

kan då ge yttranden och synpunkter på den planerade verksamheten. Samrådsmöten likt de som planeras för avgränsningssamrådet kommer att genomföras. Även i detta skede genomförs ett internationellt samråd kring miljökonsekvensbeskrivningen med övriga berörda stater enligt Esbo-processen.

Anläggandet av vindkraftparken kräver miljö tillstånd enligt miljöskyddslagen (2008:124) och tillstånd enligt vattenlagen (1996:61). Miljökonsekvensbeskrivningen är ett av de dokument som kommer att bifogas till Ilmatar Offshores framtida ansökningar om tillstånd för vindkraftsparken. Tillståndsprövsprocessen beskrivs närmare i kapitel 3. MKB-processen slutförs när den tillståndsprövande myndigheten ger en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna.

Tidslinje – MKB-processen

Åländskt territorialvatten

Figur 50 Tidslinje för Stormskär - Väderskär MKB-process

16.3 Samrådsrets

Samrådsretsen är de parter som bjuds in att delta i avgränsningssamrådet. Samrådsretsen föreslås bestå av

- Åländska myndigheter
- Sakägare / intresseorganisationer
- Allmänheten
- Övriga myndigheter i Finland
- Övriga myndigheter i Sverige
- Esbo-parter utanför Finland

En närmare lista av samrådsretsen presenteras i kapitel 18.

16.4 Anpassning av projektet under MKB-processen

Projektet och projektområdets utformning kan komma att justeras utefter synpunkter, information och begränsningar som kommer fram under projektets

gång i samband med samråd, konsekvensbedömningar, riskanalyser, projektutveckling etcetera. Anpassning av vindkraftområdet och utveckling av skyddsåtgärder kommer ske varefter som planeringen fortskrider och mera information om skyddsvärden och eventuella begränsningar framkommer.

17. Metodik för konsekvensbedömning och innehåll i MKB

17.1 Metodik för konsekvensbedömning

Miljöbedömningen omfattar de konsekvenser som kan uppstå under anläggnings-, drift- och avvecklingskedet av verksamheten. Förväntade förändringar har identifierats under kapitel 8, dessa kan i sin tur leda till påverkan och slutligen eventuella konsekvenser. Ett systematiskt arbetssätt kommer att användas för att identifiera och bedöma projektets potentiella miljöeffekter och vilka konsekvenser som kan uppkomma. För att mildra konsekvenser identifieras även olika skyddsåtgärder för att undvika, minimera eller minska påverkan som, om det är ett åtagande, vägs in i den slutgiltiga bedömningen av konsekvenser.

Bedömningarna av en receptors miljövärde, miljöeffekter och konsekvenser utgår ifrån olika frågeställningar:

2. Hur stor är miljöeffekten? Hur ofta och när uppstår miljöeffekten? Är den temporär eller bestående?
3. Hur stort miljövärde har den receptor som exponeras för miljöeffekten? Påverkas receptorn positivt eller negativt?
4. Vad blir konsekvensen för receptorn i förhållande till omfattningen av effekten?

Konsekvensen bedöms utifrån miljöeffektens storlek och den aktuella receptorns miljövärde, det vill säga värdet hos det som påverkas. Konsekvensbedömningen omfattar den planerade verksamhetens påverkan där hänsyn tagits till åtaganden om skyddsåtgärder.

Effektens storlek och receptorns värde är begrepp som ska anges så objektivt och transparent som möjligt och innebär att konsekvensbedömningen ska innehålla resonemang om hur dessa bestämts.

För att fokusera konsekvensbedömningen till de aspekter som är av betydelse görs en avgränsning av miljöbedömningen.

17.1.1 Miljöeffekternas storlek

Miljöeffektens storlek ska relateras till den receptor som ska bedömas. Den kan till exempel utgå ifrån olika arters känslighet för ljud, föroreningshalter eller annan påverkan. Storleken bestäms efter den effekt som kan uppstå hos receptorn, till exempel en viss halt som ger en effekt på den receptor som ska bedömas.

Vid bedömning av effektens storlek beaktas de metoder, utformningar, utrustningar etcetera, som har den största påverkan, i det fall alternativ hålls öppna i den tekniska beskrivningen. Alltså tillämpas ett så kallat worst case scenario (WCS) vid bestämning av effektens storlek. För respektive påverkansfaktor används till exempel den mest omgivningspåverkande typen av anläggningsmetod eller utformning för bedömningen.

Följande omständigheter tas också i beaktande där så är aktuellt vid bedömning av effektens storlek:

- Vilken geografisk utbredning effekten har (lokal inom projektområdet, regional, nationell eller global).
- Vilken varaktighet effekten har – **försumbar (≤ 1 dag), kortvarig (1 dag till 2 månader), långvarig (2 månader till enstaka år) eller permanent.**
- Under vilken tid på året effekten uppkommer eller pågår kopplat till receptorn.
- Frekvens - ofta (flera gånger per dag), vanlig (1 gång/månad) eller sällan (enstaka gånger per år).

Miljöeffektens storlek kan vara försumbar/ingen, liten, måttlig eller stor. I allmänhet har antagits att om en miljöeffekt är lägre än aktuella riktvärden för en receptor bedöms den vara ingen/försumbar.

Eftersom miljöeffekten ska relateras till receptorn kan dess storlek variera för samma aktivitet. Påverkan till följd av suspenderade sediment i anläggningsskedet kan till exempel vara måttlig för fisk medan den är liten eller försumbar för säl.

17.1.2 Miljövärdets storlek

Miljövärdet för en receptor ska relateras till det område där en potentiell miljöeffekt uppkommer men också ses i ett vidare perspektiv. Till exempel om receptorn är yrkesfisket ska en bedömning av miljövärdet beakta det fiske som bedrivs inom det område som påverkas i förhållande till fisket i ett regionalt perspektiv. Ett ytterligare exempel, om receptorn är säl ska miljövärdet bedömas efter i vilken utsträckning sälar utnyttjar området som är exponerat för en miljöeffekt och hur livskraftig populationen är regionalt.

Miljövärdet anger en känslighet eller mottaglighet för receptorn i samband med projektet och bedöms som stor, måttlig, liten eller ingen/försumbar. För de olika receptorerna är till exempel specifika kvaliteter, särart och lagstadgat skydd viktigt vid bedömning.

För biologiska receptorer används olika kriterier för att bestämma nivån på miljövärdet, exempelvis skyddsvärde, förändringskänslighet, anpassningsbarhet eller populationsstorlek.

Miljövärdets storlek ska bestämmas med beaktande av det område där effekten uppkommer, till exempel i det område som fysiskt tas i anspråk eller i det område där en viss föroreningshalt eller ljudnivå föreligger. Även om en receptor på en nationell eller regional nivå har stort värde behöver miljövärdet inte vara det på lokal nivå inom det område där effekten uppkommer. Om det till exempel inte sker yrkesfiske av betydelse inom området där en effekt uppkommer bedöms miljövärdet vara litet eller försumbart.

17.2 Bedömning av konsekvenser

Konsekvenserna anges i en femgradig skala (ingen/försumbar till mycket stor konsekvens) genom att sammanväga miljövärdets storlek med miljöeffektens storlek enligt Tabell 6. I konsekvensbedömningen beskrivs förutom konsekvensens storlek även hur den bestämts med ytterligare kommentarer om betydelsen av konsekvensen. Positiva effekter och konsekvenser redogörs endast som positiva och inte enligt någon skala eller speciell metodik.

Tabell 6: Matris för bedömning av konsekvenser, exempelfärger för konsekvenser.

	Stor miljöeffekt	Måttlig miljöeffekt	Liten miljöeffekt	Försumbar/ingen miljöeffekt
Stort miljövärde	mycket stor konsekvens	stor konsekvens	måttlig konsekvens	ingen/försumbar konsekvens
Måttligt miljövärde	stor konsekvens	måttlig konsekvens	liten konsekvens	ingen/försumbar konsekvens
Litet miljövärde	måttlig konsekvens	liten konsekvens	liten konsekvens	ingen/försumbar konsekvens
Inget/försumbart miljövärde	ingen/försumbar konsekvens	ingen/försumbar konsekvens	ingen/försumbar konsekvens	ingen/försumbar konsekvens

17.3 Övriga bedömningar

För Natura 2000, miljö kvalitetsnormer, kumulativa effekter, gränsöverskridande påverkan, risker med flera aspekter har bedömningsmetoder använts som inte följer ovan beskriven metod. Det kan handla om aspekter där bedömningen inte görs i en graderad skala utan konsekvensen antingen uppkommer eller uteblir, om den är acceptabel eller inte. Förutsättningar för dessa bedömningar anges nedan.

17.3.1 Bedömning av Natura 2000-område

Bedömning görs av påverkan av bevarandestatus. Detta innebär att en bedömning görs avseende i vilken omfattning verksamheten kan skada de naturtyper eller arter som avses skyddas i Natura 2000-området och om verksamheten kan innebära en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet av de arter som skyddas.

Inom varje Natura 2000-område ska en bevarandeplan upprättas, vilket är det dokument som beskriver syftet, bevarandeåtgärder och bevarandemål för varje enskilt Natura 2000-område. Bevarandeåtgärderna syftar till att de upprättade bevarandemålen uppnås och upprätthålls över tid. Bevarandemålen är centrala i tillståndsprövningen av en verksamhets påverkan på ett Natura 2000-område och ska ligga till grund för bedömningen om ett tillstånd kan lämnas enligt 24 a § och 24 b § landskapslagen (1998:82) om naturvård.

Med bevarandestatus för en livsmiljö avses summan av de faktorer som påverkar en livsmiljö och dess typiska arter och som på lång sikt kan påverka dess naturliga utbredning, struktur och funktion samt de typiska arternas överlevnad på lång sikt.

Med bevarandestatus för en art avses summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer.

För bedömningar av påverkan på Natura 2000-område kan stöd tas i miljöeffekter och konsekvensbedömningar av bottenflora/-fauna, fågel, däggdjur och andra arter.

En Natura-bedömning för de Natura-områden inom finskt territorialvatten som kan komma att påverkas av projektet kommer att genomföras i enlighet med 65 § Finlands naturvårdslag. Inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen kommer en behovsutredning för Natura-bedömning att göras. Då bedöms om projektet kan orsaka konsekvenser för naturvärden eller arter som avses skyddas i Natura-områden, och om det finns behov av en egentlig Natura-bedömning i enlighet med 65 § Finlands naturvårdslag. Om det under MKB-förfarandets gång ser ut som att det uppstår påverkan på Natura-områdenas skyddsvärden, utarbetas nödvändiga Natura-bedömningar i MKB-beskrivningsskedet.

17.3.2 Bedömning av påverkan på miljökvalitetsnormer

Bedömning görs av hur verksamheten kan komma att påverka miljöstatus, ekologisk status eller kemisk ytvattenstatus samt om verksamheten kan komma att påverka förutsättningar att följa miljökvalitetsnormerna för havsmiljö och ytvattenförekomster.

17.3.3 Kumulativa effekter

Bedömning görs av hur den planerade verksamhetens påverkan samverkar med påverkan från andra planerade, befintliga eller tillståndsgivna verksamheter och vilka konsekvenser som kan uppkomma.

17.3.4 Gränsöverskridande påverkan

Bedömning görs av hur den planerade verksamheten kan påverka biologiska och socioekonomiska värden i ett gränsöverskridande sammanhang. Denna bedömning har sin grund i den metodik som redogjorts för i avsnitt 17.2.

17.3.5 Bedömning av risker och oplanerade händelser

För oplanerade händelser görs inte en konsekvensbedömning eftersom de störningar som en olycka kan leda till inte är kontinuerliga eller kanske aldrig inträffar. I stället görs bedömningen om olycksriskerna är acceptabla eller inte.

17.3.6 Baltic Sea Action Plan (BSAP)

År 2007 beslutade EU-kommissionen och östersjöländerna, inom ramen för HELCOM (Helsingforskonventionen), om en gemensam åtgärdsplan, Baltic Sea Action Plan (BSAP). Målet med BSAP är att återställa Östersjöns goda miljöstatus till 2021 (HELCOM, 2007). Konsekvensbedömningen omfattar en bedömning av i vilken grad den planerade vindparken kan komma att påverka BSAP:s fyra prioriterade områden: övergödning, farliga ämnen, biologiska mångfald och sjöfartens miljöproblem.

17.3.7 Miljömål

Ålands energi- och klimatstrategi till år 2030 beskriver hur energi- och klimatarbetet ska styras på Åland. Målet för Åland är att minska utsläppen av koldioxid med 60 % och andelen förnyelsebar energi ska vara 60 %. Elen som förbrukas på Åland ska till 60 % bestå av lokalproducerad förnyelsebar el.

Den finska nationella energi- och klimatstrategin fram till 2030 beskriver åtgärder genom vilka Finland ska uppnå de överenskomna målen till 2030 och att minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent till 2050. Målet är att öka andelen förnybar energianvändning till 50 % av slutkonsumtionen under 2020-talet.

Konsekvensbedömningen kommer att omfatta en bedömning av hur den planerade vindparken stämmer överens med Ålands och Finlands energi- och klimatstrategier samt hur vindparken kan bidra till eller eventuellt motverka att de överenskomna målen uppfylls.

17.4 Innehållsmässig avgränsning

Av 9 § i Landskapslagen (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning framgår vad en MKB ska innehålla. De uppgifter som ska finnas med i en MKB ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som är rimlig med hänsyn till rådande kunskaper och bedömningsmetoder och som behövs för att ge en samlad bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra. Genom att göra en lämplig avgränsning kan miljöbedömningen fokuseras till de miljöaspekter som är relevanta och miljökonsekvensbeskrivningen få lämplig omfattning och detaljeringsgrad. I bedömningen av miljökonsekvenserna beaktas konsekvenserna från byggskedet, avvecklingskedet samt från driftskedet i de fall det är relevant.

I Tabell 7 redovisas vilka miljöaspekter som hanteras i denna MKB.

Tabell 7. Beskrivning av vilka miljöaspekter som hanteras i denna MKB samt motivering.

Miljöaspekt	Hanteras i MKB	Kommentar
Djupförhållanden och hydrologi	Ja	
Bottenförhållanden, sediment och föroreningar	Ja	
Bottenflora och bottenfauna	Ja	
Fisk	Ja	
Marina däggdjur	Ja	
Fåglar	Ja	
Fladdermöss	Ja	
Landskap och maritimt kulturarv	Ja	
Friluftsliv	Ja	
Människors hälsa	Ja	Endast luftburet buller
Landskapsbild	Ja	
Natura 2000, naturskyddsområden och övriga skyddsområden	Ja	
Sjöfart	Ja	
Yrkesfiske	Ja	
Försvarsområden och -aktiviteter	Ja	
Befintliga, tillståndsgivna och planerade installationer	Ja	
Platser för utvinning av råmaterial	Nej	
Havsmiljö- och vattendirektivet	Ja	
Riskanalys sjöfart	Ja	
Främmande arter	Nej	Risken för spridning av främmande arter bedöms inte vara större än för annan sjöfart i området.
Kumulativa effekter	Ja	
BSAP	Ja	
Miljömål	Ja	
Gränsöverskridande påverkan	Ja	

18. Samrådsrets

Samrådsretsen föreslås bestå av följande:

Åländska myndigheter

Ålands Landskapsregering (ÅLR), Infrastrukturavdelningen

ÅLR, Näringsavdelningen: Fiskebyrå

ÅLR, Näringsavdelningen: Ålands fiskevårdscentrum

ÅLR, Social- och miljöavdelningen: Miljöbyrå

ÅLR, Utbildnings- och kulturavdelningen: Kulturbyrå

Ålands Hälso- och miljöskyddsmyndighet (ÅMHM)

Ålands kommunförbund

Landskapets fastighetsverk

Mariehamns räddningsverk

Räddningsområde Ålands landskommuner

Kommuner

Brändö kommun

Eckerö kommun

Finströms kommun

Geta kommun

Hammarlands kommun

Kumlinge kommun

Saltviks kommun

Sunds kommun

Vårdö kommun

Gustavs kommun

Nystads kommun

Nådendals kommun

Raumo kommun

Reso kommun

S:t Karins kommun

Satakunta Regionförbund

Tövsala kommun

Vermo kommun

Åbo stad

Övriga myndigheter i Finland

LUKE / Naturresursinstitutet

Forststyrelsen

Museiverket

NTM-centralen i Egentliga Finland

NTM-centralen i Satakunta

Statsrådet Finland

Suomen Erillisverkot Oy

Finlands miljöcentral (SYKE)

Miljöministeriet
 Transport och kommunikationsverket Traficom
 Trafikledsverket
 Gränsbevakningen
 Försvarsmakten, 1. Huvudstaben
 Försvarsmakten, 2. Marinen
 Försvarsmakten, 3. Flygvapnet
 Försvarsmakten, 4.2. Logistiikkarykmentti
 Försvarsministeriet
 Arbets- och näringsministeriet/TEM
 Egentliga Finlands förbund
 Fintraffic VTS Västra Finlands Sjötrafikcentral
 GTK – Geologiska forskningscentralen
 Jord- och skogsbruksministeriet
 Kommunikationsministeriet
 Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland
 Regionförvaltningsverket i Södra Finland
 Fingrid Abp
 Finnipilot Pilotage Oy
 Finavia Oyj
 Säkerhets- och kemikalieverket/TUKES
 Satakunta Räddningsverk
 Egentliga Finlands Räddningsverk
 Energimyndigheten
 Meteorologiska institutet

Sakägare och intresseorganisationer

Helsingfors Universitet
 Åbo Akademi
 Åbo Universitet
 Ålands stuguthyrarförening
 Allwinds
 Kraftnät Åland
 Mariehamns Energi
 OX2
 Vind AX
 ÅEA -Ålands Energi Andelslag
 Ålands Vindenergiandelslag
 Svea Vind Offshore
 Gasgrid Finland
 Havsvidden Ab
 IP Connect
 Ålands Radio och TV ab
 Ålcom
 Achipelage Pares r.f.
 Bärkraft ax Åland r.f.

Dykkklubben Nautilus
Företagarna på Åland
Lokalkraft Leader Åland r.f.
MSF Mariehamns seglarförening r.f.
NaturKultur r.f.
Rädda Bertbyvik r.f.
Saggö Skärgårdsstiftelse sr
Visit Åland
Ålands Fiskare r.f.
Ålands Fiskodlarförening
Ålands Fågelskyddsförening r.f.
Ålands Natur och Miljö
Ålands Näringsliv
Ålands sjöräddningssällskap
ÅSS Ålands seglarförening
Östersjöfonden/Stiftelsen - Ålandsfonden för Östersjöns Framtid
Ålands jakt- och fiskemuseum
Ålands fredsinstitut/The Åland Islands Peace Instituten
Husö Biologiska Station
Högskolan på Åland
Ålands yrkesgymnasium
BirdLife Finland
Centralförbundet för Fiskerihushållning
Finlands Natur och Miljö
Finlands Naturskyddsförbund
Finlands Yrkesfiskarförbund fyff r.f.
Lännen Kalaleader
Rederierna i Finland r.f.
Skärgårdshavets fiskeleader
Sydkustens fiskeleader
Åbolands fiskarförbund
HELCOM Helsingforskonventionen
Puhtaan Meren Puolesta ry
Digita Oyj
DNA Oyj
Elisa Oyj
Telia Finland Oyj
Länsi-Suomen Kalatalouskeskus

Esbo-parter
Norge
Estland
Sverige

Föreslagna svenska myndigheter och intresseorganisationer:

Havs- och Vattenmyndigheten
 Naturvårdsverket
 Riksantikämbetsverket
 SIG (Statens Geotekniska Institut)
 SGU (Sveriges Geologiska Undersökning)
 Sjöfartsverket
 Svenska Kraftnät
 SMHI
 Trafikverket
 Region Uppsala
 Länsstyrelsen Uppsala Län
 Tierps kommun
 Östhammar kommun
 Älvkarleby kommun
 Norrtälje kommun
 SLU Sveriges Lantbruksuniversitet
 Sveriges Ornitologiska förening - BirdLife Sverige
 Sveriges Fiskare Producentorganisation
 Skärgårdsstiftelsen
 Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
 SPF-Swedish Pelagic Federation Producentorganisation

19. Kartdata

Befintliga kablar. Traficom (2022). Hämtat från:
<https://julkinen.traficom.fi/oskari/#> [3.2.2023]
 Berggrund (Kallioperä). Geologiska forskningscentralen (2022). Hämtat från
<https://hakku.gtk.fi/fi/locations/search> [2.2.2023]
 Bostäder. Maanmittauslaitos (2022). Maastotietokanta. Hämtat från:
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta> [2.2.2023]
 Byggd kulturmiljö av riksintresse (RKY, RKY-område). Museiverket (2017). Hämtat
 från: <https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-tietojarjestelmat/kulttuuriympaeristoen->
 Byggnadsminne. Ålands Landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
 Depth overview. Arctia Meritaito Oy (2023) *Report of Surveys: Ilmatar Offshore AB, Stormskär and Väderskär Areas*.
 Djur- och växtskyddsområde. Naturvårdsverket (2020). Hämtat från:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> [5.5.2023]
 EEZ-gräns (Talousvyöhyke). Traficom (2010). Hämtat från
www.julkinen.traficom.fi/oskari [2.3.2023]
 Egentliga Finlands värdefulla landskapsområden (Varsinais-suomen maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet). Varsinais-suomen liitto

- (2012). Hämtat från:
<https://data.lounaistieto.fi/data/fi/dataset/maakunnallisesti-arvokkaat-maisema-alueet-varsinais-suomessa> [24.4.2023]
- Ekologisk status. Ålands Landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [5.5.2023]
- EMMA-områden. Suomen Ympäristökeskus (2020). Hämtat från:
<http://paikkatieto.ymparisto.fi/velmu/> [5.5.2023]
- Farledsområden. Väylävirasto (2023). Hämtat från:
<https://julkinen.vayla.fi/oskari/>
- Fisketimmar. EMODnet (2020). Hämtat från: <https://ows.emodnet-humanactivities.eu/geonetwork/srv/eng/catalog.search#/home> [85.5.2023]
- Flyttstråk. Toivanen, T., & Lehtiniemi, T. (2023). *Lintujen päämuuttoreitit Suomessa*. BirdLife Suomi ry.
- Fornlämning. Ålands Landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
- Fornlämning. Museiverket (2023). Hämtat från:
<https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-tietojarjestelmat/kulttuuriympaeristoen-paikkatietoaineistot> [2.2.2023]
- Fornlämning, maritims kulturarv. Ålands landskapsregering (2023). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
- Fågelskyddsområden. Ålands Landskapsregering (2020). Hämtat från:
<https://www.kartor.ax/search?tags=Natur> [15.2.2023]
- Försvarsmaktens områden. Försvarsmakten (2023).
- Gråsäl. Suomen Luonnonvarakeskus (2022). *Baltic grey seal population during the springtime molting season in Finnish waters with ICES grid-resolution*
Hämtat från: <https://opendata.luke.fi/datasets/groups/baltic-grey-seal-ices-grid-resolution> [15.5.2023]
- Habitatklassificering. EMODnet (2021). Licensed under CC-BY 4.0 from the European Marine Observation and Data Network (EMODnet) Seabed Habitats initiative (www.emodnet-seabedhabitats.eu), funded by the European Commission Hämtat från
<https://emodnet.ec.europa.eu/geoviewer/> [2.5.2023]
- Havsbottens jordmån (Merenpohjan maalajit). Geologiska forskningscentralen (2018). Hämtat från <https://hakku.gtk.fi> [2.5.2023]
- HELCOM MPA-områden. HELCOM (2022). Hämtat från:
<https://maps.helcom.fi/website/mapservice/index.html> [2.2.2023]
- IBA och FINIBA-områden. BirdLife suomi ry. (n.d.) Hämtat från:
<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/> [2.2.2023]
- ICES-rutor. ICES (2015). Hämtat från: <https://data.ices.dk/view-map?area=35> [21.2.2023]
- Landskapsbildsskyddsområde. Naturvårdsverket (2022). Hämtat från:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> [5.5.2023]
- MAALI-områden. Birdlife Suomi (n.d.) Hämtat från:
<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/> [2.2.2023]

- Marina naturtyper (Meriluontotyyppi). Geologiska forskningscentralen (2018). Hämtat från <https://hakku.gtk.fi> [2.5.2023]
- Mjuk och hård havsbotten (Merenpohjan kovat ja pehmeät alueet). Geologiska forskningscentralen (2015). Hämtat från <https://hakku.gtk.fi> [2.5.2023]
- Nationellt värdefulla landskapsområden (Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet). Suomen Ympäristökeskus (2021). Hämtat från: <https://ckan.ymparisto.fi/dataset/%7B1B9DD667-8DB3-41B8-BDDF-19B6019FF95E%7D> [2.2.2023]
- Naturminne. Ålands Landskapsregering (2020). Hämtat från: <https://www.kartor.ax/search?tags=Natur> [15.2.2023]
- Natura-områden. European Environmental Agency (2022). Hämtat från: <https://sdi.eea.europa.eu/catalogue/srv/eng/catalog.search#/search?any=natura&facet.q=status%2Fnotobsolete> [24.2.2023]
- Naturresevat. Naturvårdsverket (2021). Hämtat från: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> [5.5.2023]
- Naturresevat. Ålands Landskapsregering (2022). Hämtat från: <https://www.kartor.ax/search?tags=Natur> [15.2.2023]
- Naturskyddsområden, privat. Suomen Ympäristökeskus (2023). Hämtat från: https://www.syke.fi/fi - FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot [2.2.2023]
- Naturskyddsområden, statligt. Suomen Ympäristökeskus (2023). Hämtat från: https://www.syke.fi/fi - FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot [2.2.2023]
- Naturskyddsprogram. Suomen Ympäristökeskus (2023). Hämtat från: https://www.syke.fi/fi - FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot [2.2.2023]
- Ramsarområden. HELCOM (2016). Hämtat från: <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/index.html> [2.2.2023]
- Recruitment areas for perch. HELCOM PanBaltic Scope Project (2020). Hämtat från <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [17.3.2023]
- Riksintresse energiproduktion. Energimyndigheten (2015). Hämtat från: <https://www.energimyndigheten.se/fornybart/riksintressen-for-energiandamal/riksintressen-for-vindbruk/kartmaterial/> 85.5.2023]
- Riksintresse enligt 4. kap. miljöbalken. Länsstyrelserna (2021). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/GetMetaDataById?id=c38eb84f-1dcc-422e-837d-f639ed75cd08&showmetadataview> [24.4.2023]
- Riksintresse friluftsliv. Naturvårdsverket (2023). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2.2023]
- Riksintresse kulturmiljövård. Riksantikvarieämbetet (2023). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2]
- Riksintresse naturvård. Naturvårdsverket (2022). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2.2023]

- Riksidresse sjöfart. Trafikverket (2022). Hämtat från: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/> [14.2.2023]
- Riksidresse totalförsvarets anläggningar. Forsvarsmakten (2022). Hämtat från: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhallet/samhallsplanering/riksintressen/> [14.2.2023]
- Riksidresse yrksefiske. Havs- och vattenmyndigheten (2022). Hämtat från: <https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/data-och-statistik.html> [14.2.2023]
- SAMBAH probability of detection of harbour porpoise. HELCOM (2017). EU LIFE+ Funded. Hämtat från <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [17.3.2023]
- Spawning areas for herring. HELCOM PanBaltic Scope Project (2020). Hämtat från <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [17.3.2023]
- Territorialvattengräns (Aluvesiraja). Traficom (2010). Hämtat från www.julkinen.traficom.fi/oskari [2.3.2023]
- Trafikintensitet. HELCOM (2022). Hämtat från: <https://maps.helcom.fi/website/mapservice/> [23.2.2023]
- Vintersjöfart. EMODnet (2020) Human Activities, Fishing intensity. Hämtat från: <https://ows.emodnet-humanactivities.eu/geonetwork/srv/api/records/d57fbdea-489e-4e11-9ff1-f0f706cfe783> [17.3.2023]
- Värdefull natur, kultur, miljö. Ålands Landskapsregering (2022). Ålands havsplan. Hämtat från: <https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [17.2.2023]
- Yttre gräns för landskapet Åland. Ålands Landskapsregering (2021). Hämtat från <https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [10.3.2023]
- Ålands havsplan. Ålands Landskapsregering (2021). Hämtat från <https://www.kartor.ax/pages/laddaner> [10.3.2023]

20. Referenser

- Ahlen, I., Bach, L., Baagöe, H. J. & Pettersson, J., 2007. *Fladdermöss och havsbaserade vindkraftverk studerade i södra Skandinavien*, u.o.: u.n.
- Al-Hamdani, Z. & Reker, J., 2007. *Towards marine landscapes in the Baltic Sea*, u.o.: BALANCE interim report #10. Available at <http://balance-eu.org/>.
- Andrén, E. & Snoeijs-Leijonmalm, P., 2017. Why is the Baltic Sea so special to live in?. i: *Biological Oceanography of the Baltic Sea*. Dordrecht: Springer Science+Business Media, pp. 23-84.
- BatLife Sweden, n.d.. [Online]
Available at: <https://batlife-sweden.se/migration/>
- Bergström, L. o.a., 2012. *Vindkraftens effekter på marint liv - En syntesrapport.*, u.o.: Naturvårdsverket (Vindval), Rapport 6488.
- Bergström, L. o.a., 2013. *Fiskundersökningar vid Lillgrund vindkraftspark - Slutredovisning av kontrollprogram för fisk och fiske 2002-2010. På uppdrag av Vattenfall Vindkraft AB*, u.o.: Havs och vattenmyndigheten, Rapport nummer 2013:18, 131 sidor, ISBN 978-91-87025-42-6.

BIAS, 2021. *Baltic Sea information on the Acoustic Soundscape. Marine mammals and sound.* [Online]

Available at: <https://biasproject.wordpress.com/news-from-the-ocean/mammals-and-sound/#:~:text=Porpoises%20have%20extremely%20good%20hearing%20in%20the%20ultrasonic,known%20for%20their%20use%20of%20sound%20in%20communication>.

[Använd mars 2021].

Björckebaum, M. & Hammerman, M., 2020. *Landskapsintressen för kulturmiljö på Åland - Förstudie*, u.o.: u.n.

ELY-keskus, 2021. *Tuulivoiman yleisopas*, u.o.: u.n.

Energimyndigheten, 2022. *Påverkan på sjöfarten*. [Online]

Available at:

<https://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/vindlov/planering-och-tillstand/svensk-ekonomisk-zon/inledande-skede/paverkan-pa-sjofarten/>

Geologiska forskningscentralen, 2023. *Mineral Deposits and Exploration*. [Online]

Available at: <https://gtkdata.gtk.fi/mdae/index.html>

Havs- och vattenmyndigheten, 2019. *Sik i Östersjön - en kunskapssammanställning*, u.o.: Havs- och vattenmyndigheten, Sverige.

HELCOM, 2007. *HELCOM Baltic Sea Action Plan*, Krakow: HELCOM Ministerial Meeting .

HELCOM, 2010. *Hazardous substances in the Baltic Sea – An integrated thematic assessment of hazardous substances in the Baltic Sea. Balt. Sea Environ. Proc. No. 120B*, u.o.: u.n.

H.-o. V., 2018. *Verksamheten inom EU:s gemensamma fiskeripolitik under 2017*, Göteborg: Havs-och Vattenmyndigheten.

H.-o. v., 2021a. *Fisk- och skaldjursbestånd 2020*. [Online]

Available at:

<https://www.havochvatten.se/download/18.26126a9e1777ad8f0587e3f1/1613404369901/rapport-2021-6-resursoversikt-2020.pdf>

H.-o. v., 2021. *Fisk- och skaldjursbestånd 2020*. [Online]

Available at:

<https://www.havochvatten.se/download/18.26126a9e1777ad8f0587e3f1/1613404369901/rapport-2021-6-resursoversikt-2020.pdf>

Hylyt.net, u.d. *Irma*. [Online]

Available at: <https://www.hylyt.net/item/irma/#content>

ICES, 2021. *Baltic Sea ecoregion – Fisheries overview*. [Online]

Available at:

file:///C:/Users/ASEMSE/Downloads/FisheriesOverview_BalticSea_2021.pdf

Jonna Tomkiewicz, K. M. L. M. A. S. J., 2002. *Oceanographic influences on the distribution of Baltic cod, *Gadus morhua*, during spawning in the Bornholm Basin of the Baltic Sea*. [Online].

Kalatalouden keskusliitto, 2023. *Mysteriet kring torsken i Ålands hav*, u.o.:

Ahven.net.

- Kirchgeorg, T. o.a., 2018. Emissions from corrosion protection systems of offshore wind farms: Evaluation of the potential impact on the marine environment. *Marine Pollution Bulletin*, Volym 136, pp. 257-268.
- Kuismanen, L., Husa, S. M. & Wennström, M., 2020. *Karakteristik för kust- och havsområden på Åland. Havsplanering 2020*, u.o.: Ålands Landskapsregering.
- Kuismanen, L., Husa, S. & Wennström, M., 2020. *Karakteristiskt för kust- och havsområden på Åland*, u.o.: Ålands Landskapsregering.
- Museiverket, 2021. *Museiverkets anvisning för sonarkartering vid arkeologisk inventering under vatten*, u.o.: u.n.
- Naturresursinstitutet, 2022. *Gråsälbeståndet 2022*. [Online]
Available at: <https://www.luke.fi/sv/uppf%C3%B6ljningar/inventering-av-havssalar-och-uppfoljning-av-salstammens-struktur/grasalsbestandet-2022>
- Naturvårdsverket, 2017. *Förutsättningar för provningar och tillsyn i Natura 2000-områden. Handbok 2017: 1.*, u.o.: u.n.
- Naturvårdsverket, 2020. *Vägledning om buller från vindkraftverk.*, u.o.: Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket, u.å.. *Kumulativa effekter inom specifik miljöbedömning*. [Online]
Available at: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/specifik-miljobedomning/kumulativa-effekter/>
- Notö Biologiska Station, 2019. Verksamhetsberättelse för år 2018. *Societas pro Fauna et Flora Fennica 95: 144-155*.
- Rydell, J., Ottvall, R., Pettersson, S. & Green, M., 2017. *Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss*, u.o.: u.n.
- SLU Artdatabanken, 2022b. *Vikare*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/Pusa%20hispidia-100104>
- SLU Artdatabanken, 2022j. *Gråsäl*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/halichoerus-grypus-100068>
- SLU Artdatabanken, 2023a. *Lax*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/salmo-salar-100126>
- SLU Artdatabanken, 2023c. *Sill*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/Clupea%20harengus-206089>
- SLU Artdatabanken, 2023d. *Skarpsill*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/sprattus-sprattus-206091>
- SLU Artdatabanken, 2023e. *Abborre*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/perca-fluviatilis-206198>
- SLU Artdatabanken, 2023f. *Gädda*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/esox-lucius-206139>
- SLU Artdatabanken, 2023g. *Torsk*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/gadus-morhua-206142>
- SLU Artdatabanken, 2023h. *Ål*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/anguilla-anguilla-206063>
- SLU Artdatabanken, 2023i. *Tumlare (östersjöpopulationen)*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/artbestamning/taxon/phocoena-phocoena-baltic-population--232475>

- SLU Artdatabanken, 2023k. *Vikare*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/pusa-hispida-100104>
- SLU Artdatabanken, 2023. *Öring*. [Online]
Available at: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/salmo-trutta-100127>
- Southall, e. a., 2007b. Marine Mammal Noise Exposure Criteria. An excellent review of the current literature on effects of underwater noise on marine mammals and first attempt at defining limits for exposure. *Aquat.Mamm.* 33 (4):411-521.
- Thomas, D. N. o.a., 2017. Life associated with Baltic Sea ice. i: *Biological Oceanography of the Baltic Sea*. Dordrecht: Springer Science+Business Media, pp. 333-357.
- Toivanen, T. & Lehtiniemi, T., 2023. *Lintujen päämuuttoreitit Suomessa*, u.o.: BirdLife Suomi ry.
- Valeur, J. R., 2004. Sediment investigations connected with the building of the Øresund Bridge and Tunnel. *Danish Journal of Geography*, 104(2), p. 12.
- Vasquez, M. o.a., 2021. *EUSeaMap 2021. A European broad-scale seabed habitat map*, u.o.: D1.13 EASME/EMFF/2018/1.3.1.8/Lot2/SI2.810241– EMODnet Thematic Lot n° 2 – Seabed Habitats EUSeaMap 2021 - Technical Report. <https://doi.org/10.13155/83528>.
- Vasquez, o., 2021. *EUSeaMap 2021. A European boad-scale seabed habitat map.*, u.o.: D1.13 EASME/EMFF/2018/1.3.1.8/Lot2/SI2.810241– EMODnet Thematic Lot n° 2 – Seabed Habitats EUSeaMap 2021 - Technical Report..
- Ympäristöministeriö, 2014. *Tuulivoimaloiden melun mallintaminen*, u.o.: Ympäristöhallinnon ohjeita 2.
- Zeller, D. o.a., 2011. The Baltic Sea: Estimates of total fisheries removals 1950–2007. *Fisheries Research*, pp. 356-363.
- Ålands Landskapsregering , 2018. *Den fysiska strukturen på Åland*, u.o.: u.n.
- Ålands landskapsregering, 2023. *Yrkesfiske*. [Online]
Available at: <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/yrkesfiske>

Undersökningsprogram

Ilmatar Offshore AB

Undersökningsprogram för vindkraftparkerna Stormskär- Väderskär och Vågskär

Slutgiltig
2023-06-14

Undersökningsprogram för Stormskär- Väderskär och Vågskär

Undersökningsprogram

Datum 2023-06-14
Utgåva/Status Slutgiltig

Axel Andersson
Uppdragsledare

Teemu Piippolainen /
Ella Wahlbeck
Koordinator

Håkan Lindved
Granskare

Sammanfattning

Ilmatar Offshore AB planerar för utveckling av en vindkraftspark i havet norr om Åland. Inför upprättande av miljökonsekvensbeskrivning behöver fältundersökningar, utredningar, beräkningar och modelleringar utföras som stöd för bedömningarna.

I Tabell 1 sammanfattas vilka undersökningar och modelleringar som föreslås ska ingå i undersökningsprogrammet för vindkraftsparkerna Stormskär – Väderskär och Vågskär. Programmet ska i det här skedet ses som dynamisk eftersom det kan komma att bli justeringar när ny kunskap erhålls i den fortsatta processen. I tabellen framgår huruvida det är modelleringar, fält- eller skrivbordsstudier som ska genomföras. Tabellen ger även en uppskattning om hur lång tid respektive undersökning beräknas ta.

Tabell 1 Planerade undersökningar

Undersökning	Metodik			Total längd, ca
	Fältundersökning	Skrivbordsstudie	Modellering	
Akustisk påverkan	X		x	12 mån
Hydrografi och meteorologi	X			2-3 mån
Sedimentprovtagning	X			2-3 mån
Visualisering			X	2-3 mån
Skuggning			X	2-3 mån
Sedimentprovtagning	X			2-3 mån
Sediment-spridning och sedimentation			X	
Fågel	X	X		Två inventeringar per år
Fisk	X	X		6-12 mån
Marina däggdjur	X	X		12 mån

Undersökning	Metodik			Total längd, ca
	Fält- undersökning	Skrivbords- studie	Modellering	
Yrkesfiske		X		2-3 mån
Bottenfauna och bottenflora	X			2-3 mån
Marin arkeologi	X	X		6 mån
Nautisk riskanalys		X		6 mån
Medborgar- undersökning		X		
Natura 2000		X		

Tabell 2 Pågående eller genomförda undersökningar

Undersökning	Metodik			Total längd, ca
	Fält- undersökning	Skrivbords- studie	Modellering	
Geofysiska och geotekniska undersökninga r	X			2-3 mån

Innehållsförteckning

1.	Beskrivning av projektområden	5
2.	Nulägesbeskrivning.....	6
2.1	Hydrografi.....	6
2.2	Fågel	7
2.3	Fisk	8
2.4	Marina däggdjur.....	12
2.5	Bentisk flora och fauna	17
3.	Planerade fältundersökningar	18
3.1	Akustiska undersökningar	18
3.2	Hydrografi och meteorologi	19
3.3	Sedimentprovtagning.....	20
3.4	Fågel	22
3.5	Fisk	22
3.6	Marina däggdjur.....	24
3.7	Bottenfauna och bottenflora	25
3.8	Marin arkeologi	27
4.	Planerade modelleringar	27
4.1	Akustiska modelleringar	27
4.2	Sedimentspridning och sedimentation.....	29
5.	Övriga undersökningar och studier	30
5.1	Visualisering	30
5.2	Skuggning.....	31
5.3	Nautisk riskanalys	31
5.4	Fisk	32
5.5	Sälar	32
5.6	Yrkesfiske	32
5.7	Medborgarundersökning.....	32
5.8	Natura 2000	32
6.	Pågående undersökningar.....	33
6.1	Geofysiska undersökningar.....	33
7.	Referenser	34

Tabeller

Tabell 1	Planerade undersökningar	1
----------	--------------------------------	---

Tabell 2 Pågående eller genomförda undersökningar	2
Tabell 4: Beskrivning av projektområden	5
Tabell 5: Planerad sedimentprovtagning inom projektområden	21
Tabell 6: Ungefärlig planerad provtagning av bentisk fauna och flora inom projektområdena.....	26

Figurer

Figur 1: Projektområden Stormskär-Väderskär och Vågskär.	6
Figur 2: IBA- och FINIBA-områden.....	8
Figur 3: Potentiella lekområden för sill (HELCOM, 2020).....	9
Figur 4: Potentiella rekryteringsområden för abborre (HELCOM, 2020).....	9
Figur 5: Potentiella uppväxtområden för skrubbskädda (HELCOM, 2020).....	10
Figur 6: Viktiga lekområden för abborre på Åland (Åbo Akademi, 2021).....	10
Figur 7: Viktiga lekområden för gös på Åland (Åbo Akademi, 2021).....	11
Figur 8: Viktiga lekområden för gädda på Åland (Åbo Akademi, 2021).	11
Figur 9: Viktiga lekområden för strömmingen kring Åland (Åbo Akademi, 2021).	12
Figur 10: Gräsälpopulationen i Finland 2022. Skärmdump från luonnonvaratiето.luke.fi (LUKE Suomen Luonnonvarakeskus, 2022).	13
Figur 11: Utbredning av vikaresälpopulationen i Skärgårdshavet under flygundersökningar 2010, 2011 och 2013. De ljusa röda områdena indikerar uppsamlingsplatser och de mörkare röda områdena kärnuppsamlingsplatser (WWF, 2017)	14
Figur 12: Observationer av tumlare från åren 2000-2023 (Suomen Lajitietokeskus/FinBIF, hämtat 17.3.2023).	15
Figur 13: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).	16
Figur 14: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).	17
Figur 15: Kartläggningpunkter för marina vegetationsdata i Ålands kustvatten 2005-2020. Det mesta av arbetet har utförts från 2017 och framåt (Åbo Akademi, 2021).	18

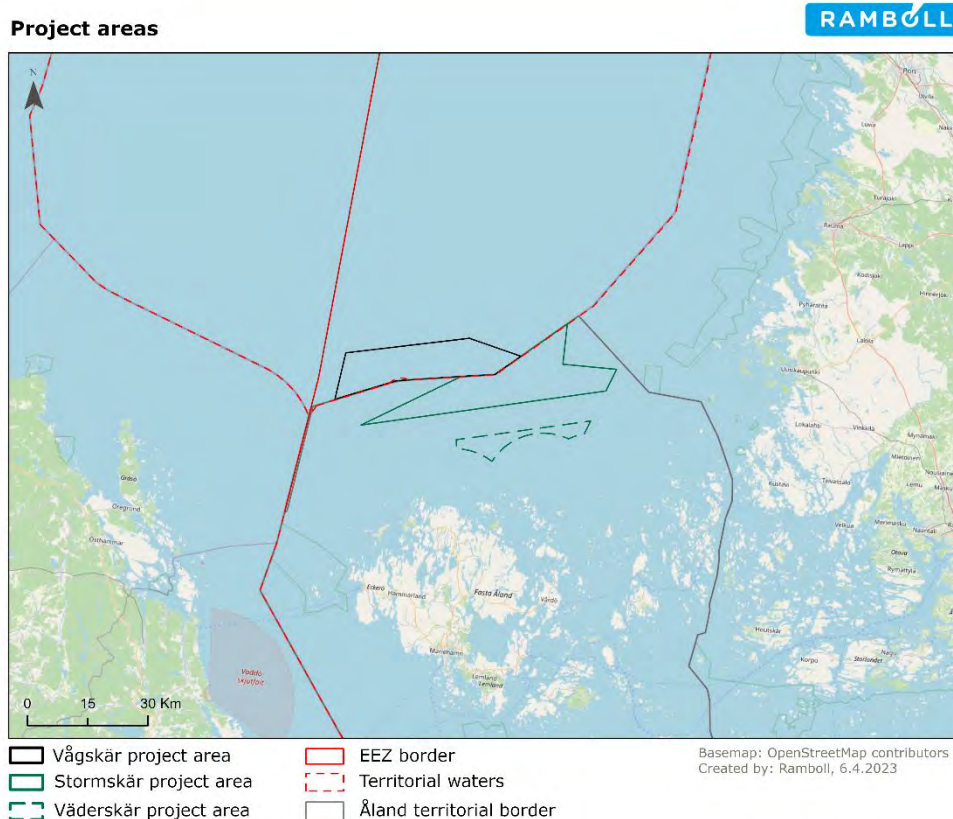
1. Beskrivning av projektområden

Ilmatar Offshore AB planerar för utveckling av vindkraftparker i havet norr om Åland. Innan en miljökonsekvensbeskrivning upprättas behöver fältundersökningar, modelleringar och övriga studier genomföras som stöd för bedömningar.

Beskrivning av projektområdena presenteras i tabellen och figuren nedan.

Tabell 3: Beskrivning av projektområden

Projektområde	Plats	Area (km ²)	Vattendjup (m)
Väderskär	Territorialvatten inom landskapet Åland	96	10-70
Stormskär	Territorialvatten inom landskapet Åland	475	15-88
Vågskär	Finlands exklusiva ekonomiska zon	367	25-95
Totalt:		938	-

Figur 1: Projektområden Stormskär-Väderskär och Vågskär.

2. Nulägesbeskrivning

2.1 Hydrografi

2.1.1 Batymetri

Traficom tillhandahåller på begäran djupmättningsdata i rasterformat. Uppgifterna tillhandahålls som en 10 x 10 km rutnätbaserad genomsnittlig ytmodell, med en rumslig upplösning på 2 x 2 meter. Dataområdet täcker Finlands exklusiva ekonomiska zon.

Det europeiska nätverket för marina observationer och data (EMODnet) tillhandahåller öppna batymetriska data med hög upplösning för hela Östersjöregionen.

2.1.2 Vattnets egenskaper

Öppna källdata för de finska vattenen kan erhållas från databaser HERTTA. Tjänsten tillhandahåller information om vattenresurser, ytvattenstatus, grundvatten, biota, miljöbelastning och markanvändning samt rumsliga data relaterade till miljön. Datasetet inkluderar data som erhållits från mätpunkter i åländska vatten.

SYKE tillhandahåller modellerade data om havsvattnets salthalt, temperatur nära botten och secchi-djup som en del av VELMU-programmet (Finlands investeringsprogram för den marina undervattensmiljön). Uppgifterna kan begäras av SYKE, och dataområdet täcker Ålands vatten.

Datasetet för ytvattnets salinitet är en rasterformad data som beskriver modellerad PSU (Practical Salinity Unit) med en upplösning på 20 meter. De data som används i modellen är från åren 2004-2015.

Secchi-djupet är ett rasterformat dataset som beskriver ljusdämningen i vattenpelaren med en upplösning på 300 meter i genomsnitt från veckovisa medianvärden för perioden juni-augusti 2003-2011.

Temperatur nära botten är data i rasterformat som beskriver modellerade temperaturer nära botten (1 meter från havsbotten) med en upplösning på 20 meter. Data för modellen är från åren 2003-2013.

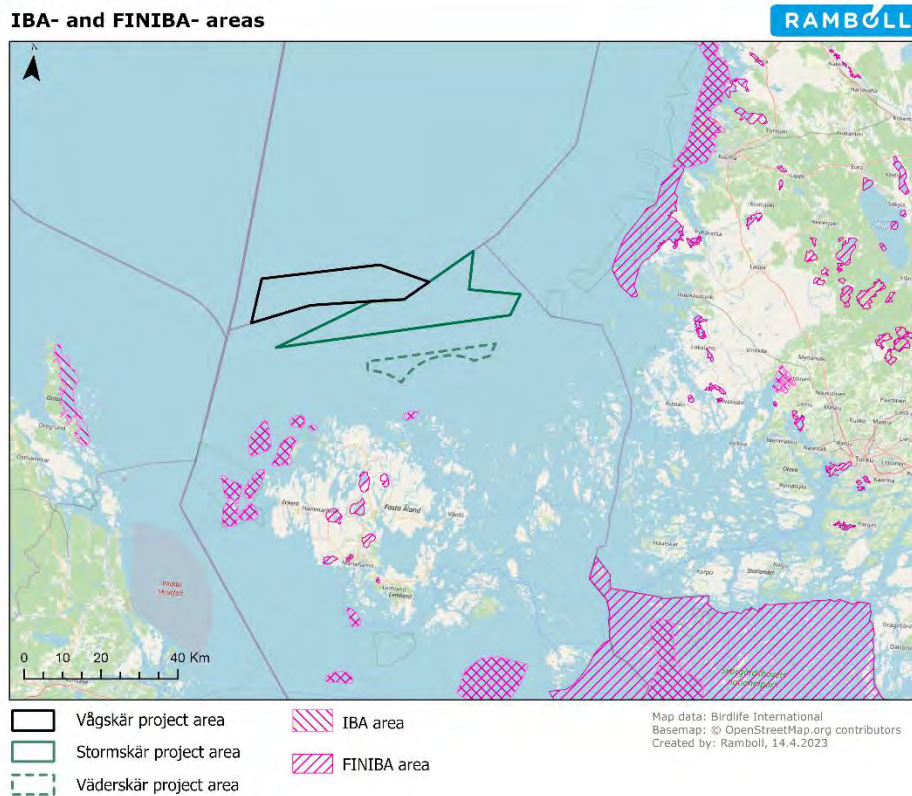
Data kring undervattensbuller kan hämtas från BIAS-programmet (Baltic Sea Information on the Acoustic Soundscape). Data finns tillgängliga från ICES Continuous underatwer noise data portal.

2.2

Fågel

BirdLife Finland har producerat rapporter om de viktigaste flyttstråken för fåglar i Finland, inklusive Åland. Undersökningarna är baserade på fågelobservationer som gjorts av fågelskådare och flyttfågelexperter. Den senaste rapporten publicerades 2023 (BirdLife Suomi, 2023).

BirdLife Finland tillhandahåller också rumsliga data om internationellt viktiga fågelområden (IBA) och nationellt viktiga fågelområden (FINIBA).

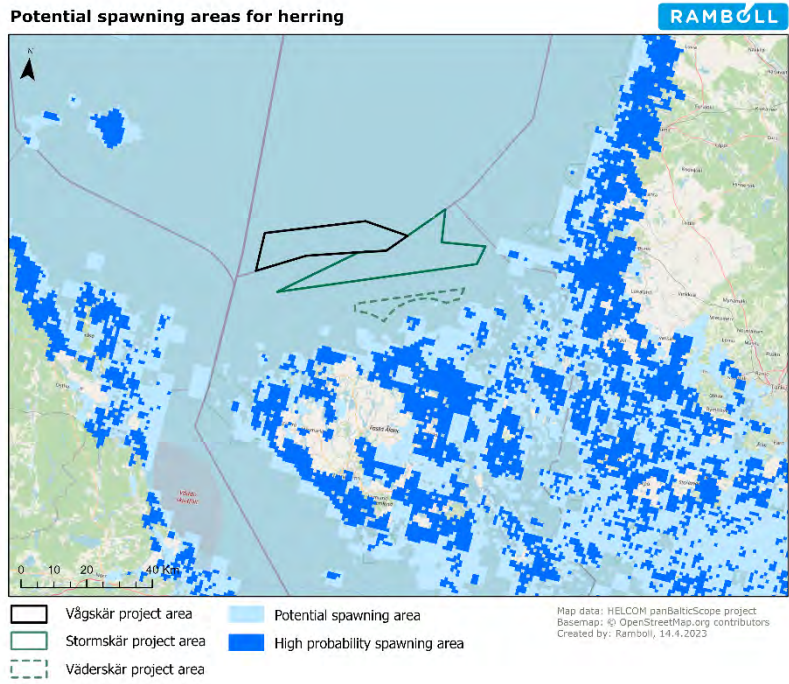
Figur 2: IBA- och FINIBA-områden

2.3

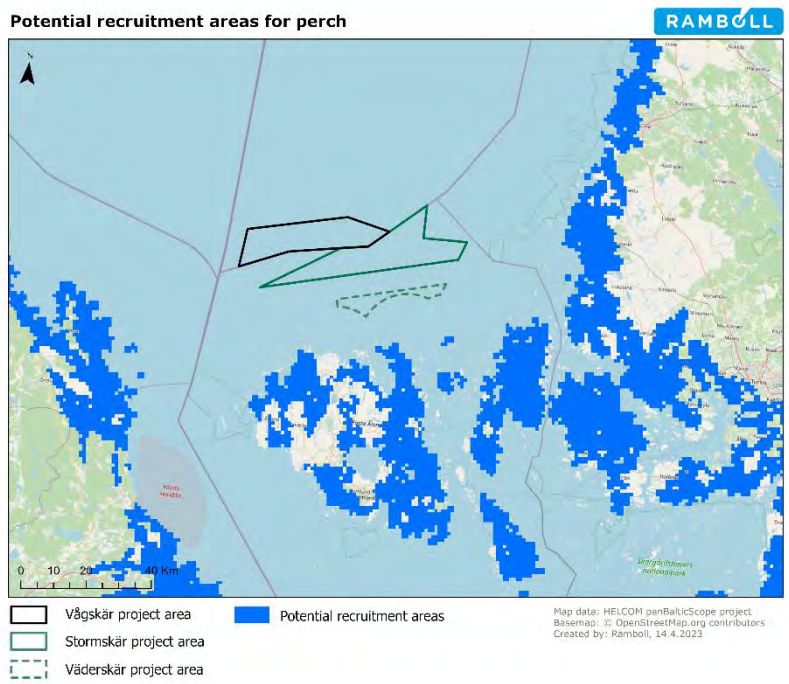
Fisk

HELCOM tillhandahåller modellerade rumsliga data om potentiella lek-, uppväxt- och rekryteringsområden för fisk i Östersjön. Datasetet inkluderar potentiella lekområden för torsk, östersjöflundra, europeisk flundra, sill och vassbuk, potentiella uppväxtområden för flundra och potentiella rekryteringsområden för abborre och gös.

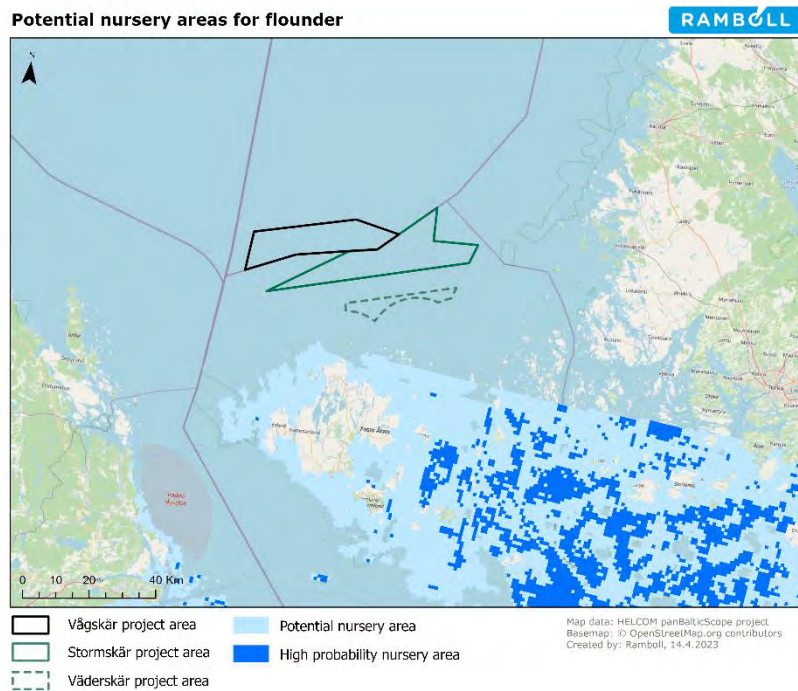
Uppgifterna visar på potentiella lekområden för sill, potentiella rekryteringsområden för abborre och potentiella uppväxtområden för skrubbskädda i närheten av projektområdena.

Figur 3: Potentiella lekogränder för sill (HELCOM, 2020).

Figur 4: Potentiella rekryteringsområden för abborre (HELCOM, 2020).

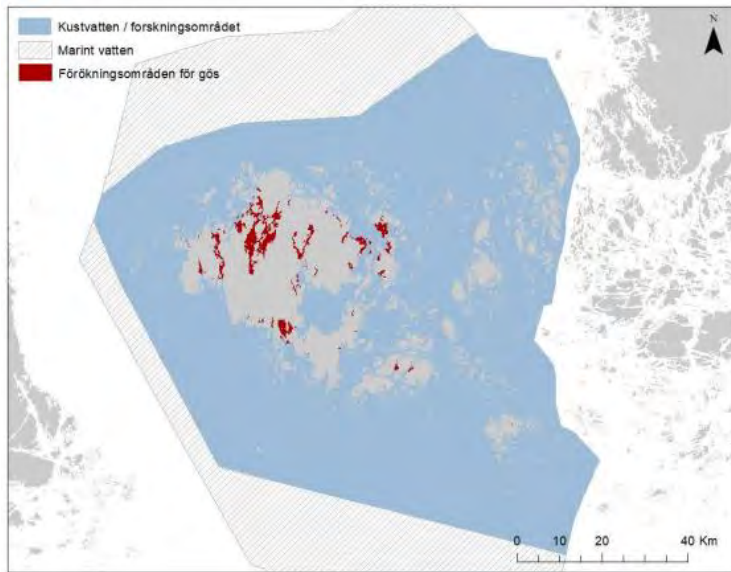

Figur 5: Potentiella uppväxtområden för skrubbskädda (HELCOM, 2020)

Viktiga områden för fisk runt Åland har kartlagt och modellerats som en del av ÅlandSeaMap-projektet (2019-2023). Datasetet inkluderar viktiga lekområden för de ekonomiskt viktiga arterna abborre, gös, gädda och strömming. Dessa täcker territorialvattnet inom landskapet Åland (Åbo Akademi, 2021).

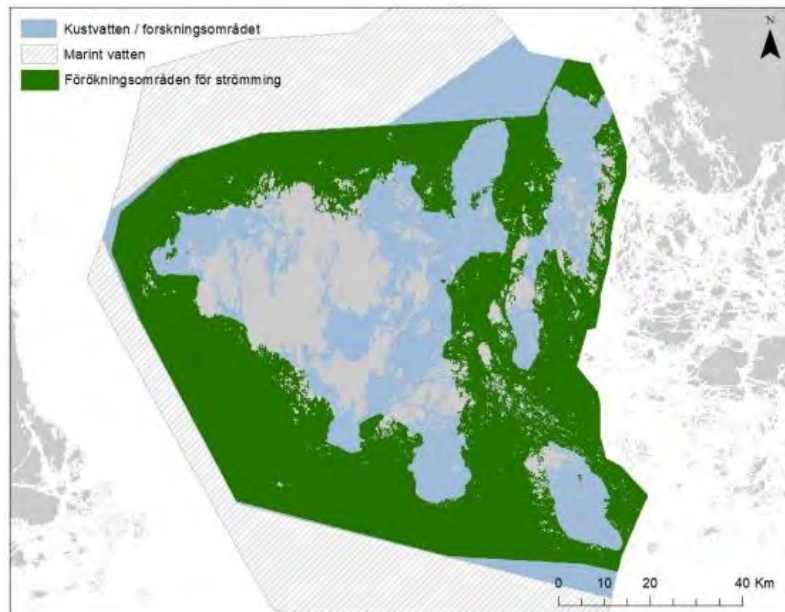
Figur 6: Viktiga lekområden för abborre på Åland (Åbo Akademi, 2021).

Figur 7: Viktiga lekogränder för gös på Åland (Åbo Akademi, 2021).

Figur 8: Viktiga lekogränder för gädda på Åland (Åbo Akademi, 2021).

Figur 9: Viktiga lekområden för strömningen kring Åland (Åbo Akademi, 2021).

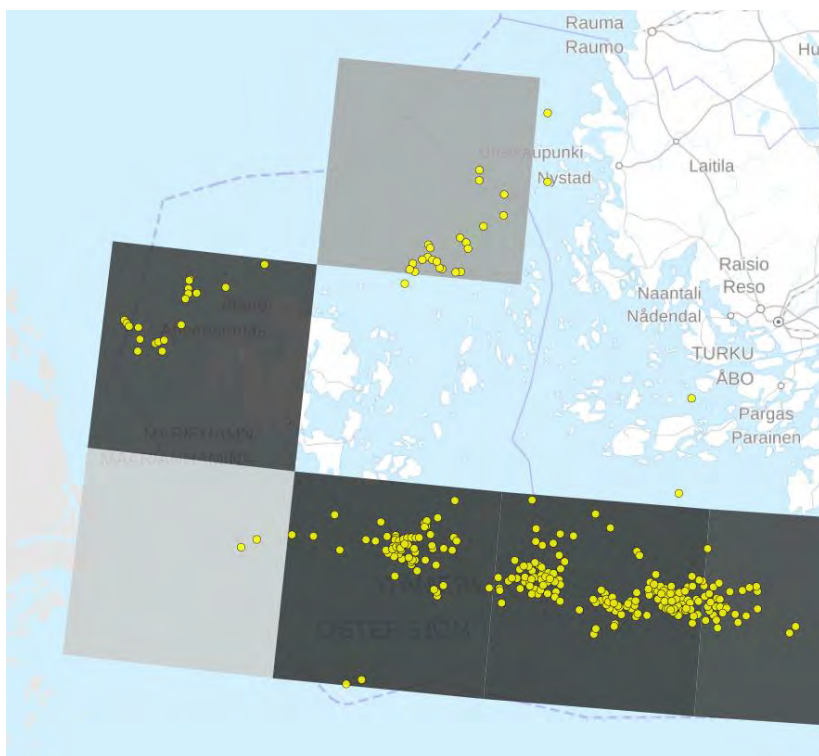
2.4 Marina däggdjur

2.4.1 Sälar

Luke (Naturresursinstitutet) har systematiskt övervakat gråsälspopulationen i Finland sedan 2000 och ringmärkt sälar sedan 1988.

Gråsälarna räknas under fällningssäsongen i maj-juni. Områdena flygs över 2-3 gånger och antalet sälar räknas från fotografier. Den räkning som ger det högsta antalet individer används för populationsuppskattning. Populationens storlek och utbredning visas för våren, men under andra tider på året kan antalet och utbredningen i olika havsområden skilja sig åt.

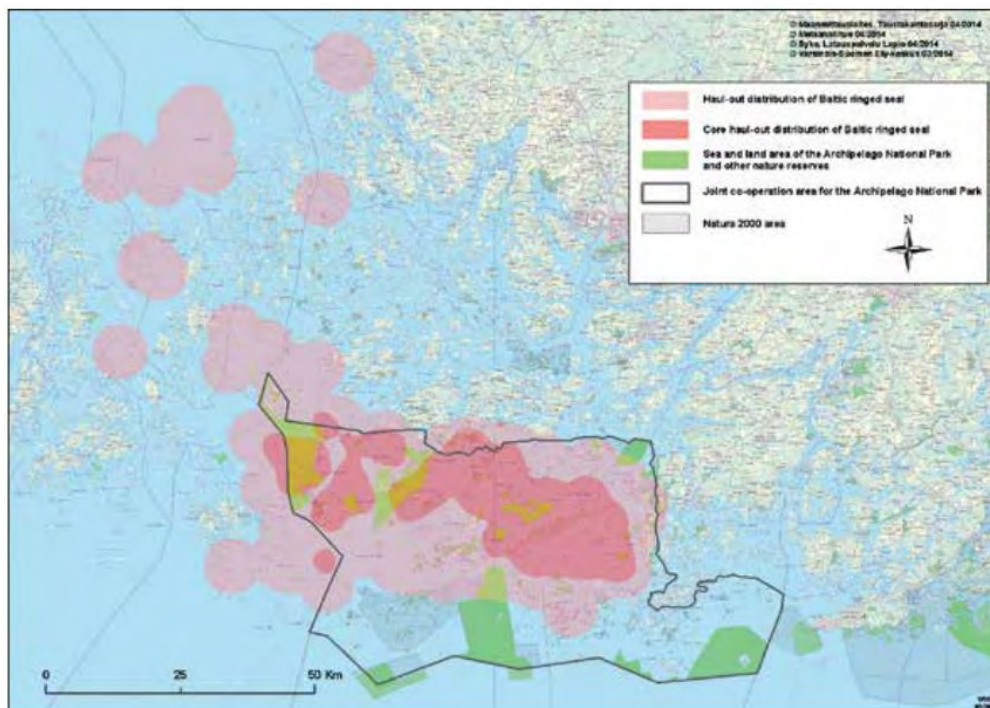
Övervakningen av ringsälar (vikare) baseras på stickprov. De ringsälar som observeras på de räkningslinjer som flygs med jämna mellanrum utgör ett stickprov, som multipliceras till en population för hela området.

Figur 10: Gräsälspopulationen i Finland 2022. Skärmdump från luonnonvaratiето.luke.fi (LUKE Suomen Luonnonvarakeskus, 2022).

Kartan ovan visar storleken på gräsälspopulationen i det finska havsområdet under vårens fällningssäsong med en upplösning på 50 x 50 km inom ICES-rutor. Den ljusaste färgen representerar mindre värden och den mörkare större värden. Det värde som tilldelas en ruta är genomsnittet av räkningarna under det året för varje ruta. De mest etablerade observationsplatserna är markerade med cirklar på kartan.

Observationer av vikare har också kartlagts som en del av WWF:s rapport under 2010-2013 (WWF, 2017).

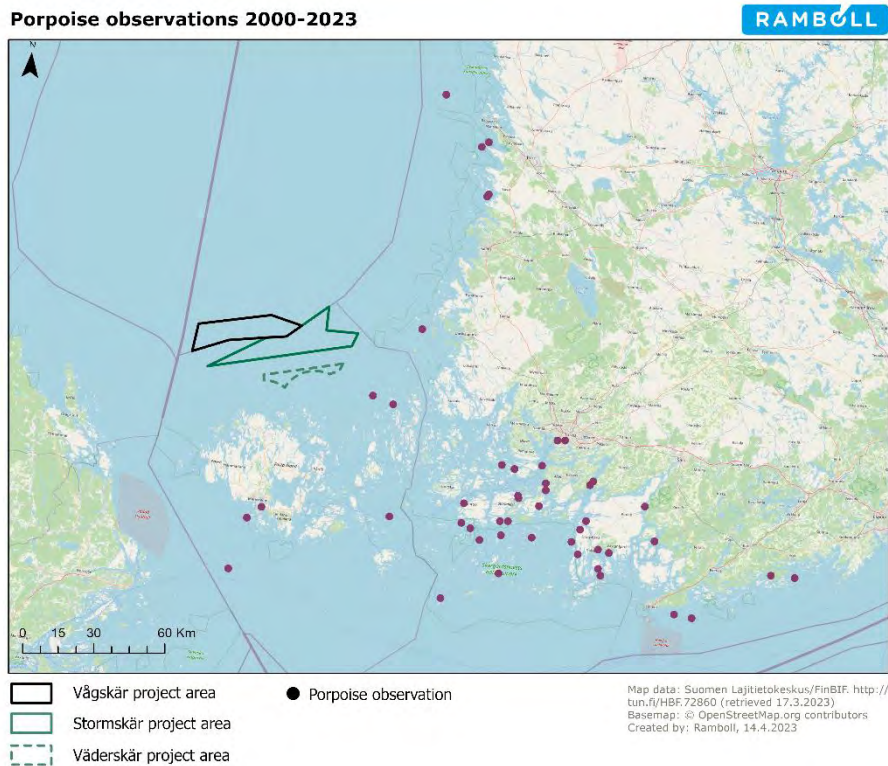
Figur 11: Utbredning av vikaresälpopulatinen i Skärgårdshavet under flygundersökningar 2010, 2011 och 2013. De ljusa röda områdena indikerar uppsamlingsplatser och de mörkare röda områdena kärnuppsamlingsplatser (WWF, 2017)

2.4.2

Tumlare

Förekomsten av tumlare i Finlands territorialvatten övervakas med akustiska metoder i norra Östersjön och Ålands hav, där arten förekommer regelbundet. Övervakningen utförs av Åbo universitet. Uppgifterna kompletteras med observationer av allmänheten.

Observationer av tumlare i Östersjön samlas in och sammanställs på Laji.fi. Databasen innehåller observationer från många finska artdatabaser. Observationerna kommer från enskilda hobbyister, medborgarforskningsprojekt, myndigheter och vetenskapligt arbete.

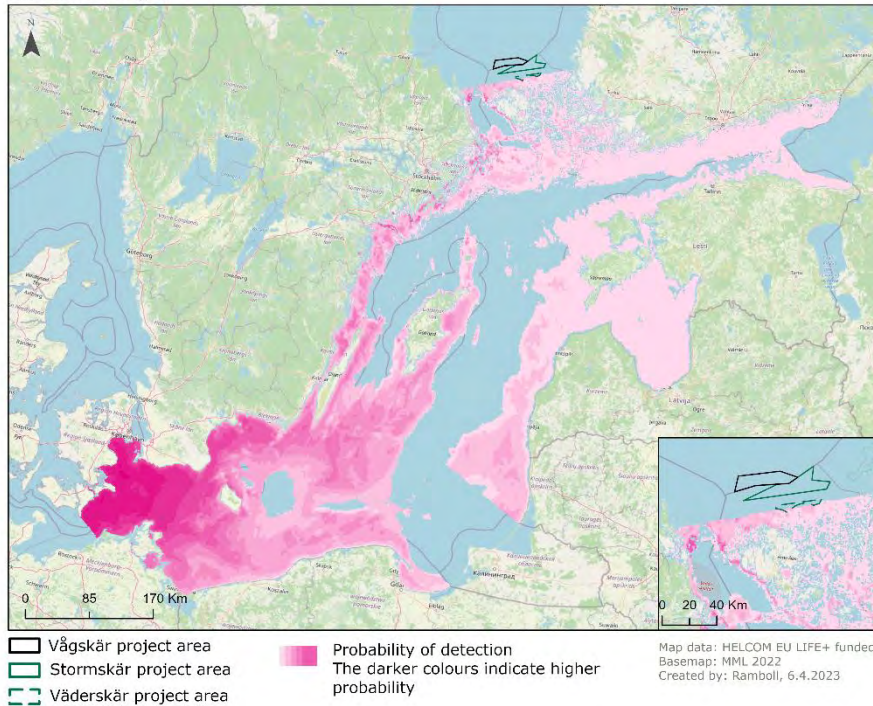

Figur 12: Observationer av tumlare från åren 2000-2023 (Suomen Lajitietokeskus/FinBIF, hämtat 17.3.2023).

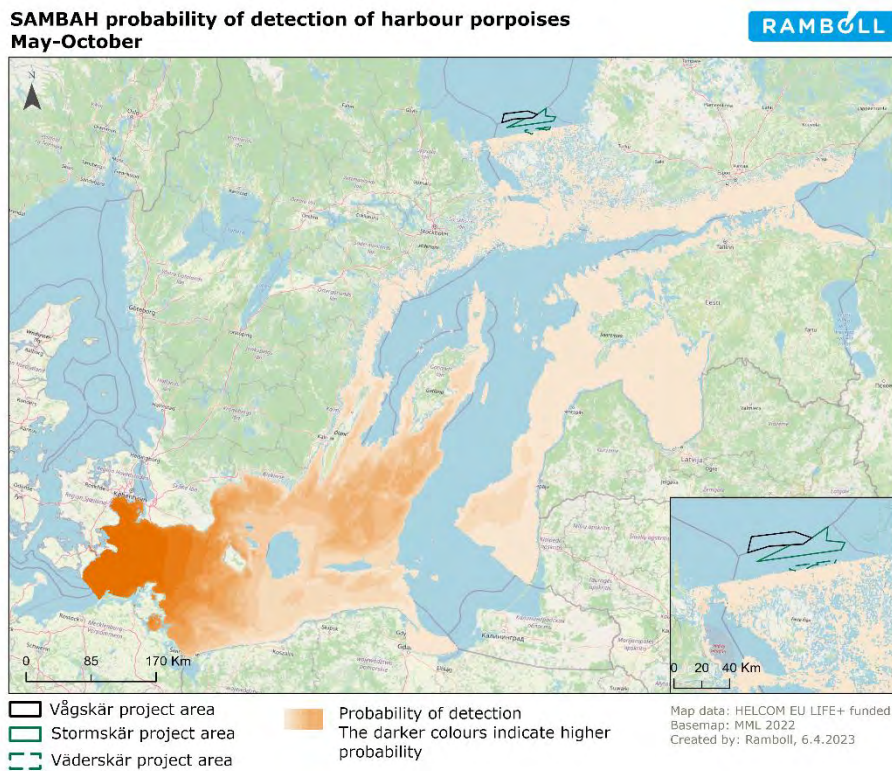
SAMBAH-projektet har kartlagt tumlarpopulationen i Östersjön från 2010-2015. Cirka 300 akustiska monitorer installerades från norra Åland till de danska sunden (se Figur 13 och Figur 14). En preliminär uppskattning av storleken på den reproducerande populationen av tumlare i Östersjöns huvudbassäng är cirka 450 individer (Ympäristöministeriö, 2016). Baserat på akustiska observationer var tumlare vanligast i Danmark, Tyskland och södra Sverige.

HELCOM tillhandahåller rumsliga data om sannolikheten för upptäckt av tumlare i Östersjön för maj-oktober och november-april. Sannolikheten för upptäckt baseras på modellering. Studieområdet slutar norr om Åland.

**SAMBAH probability of detection of harbour porpoises
November-April**

Figur 13: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).

Figur 14: HELCOM SAMBAH Sannolikhet för upptäckt av tumlare (HELCOM, 2016).

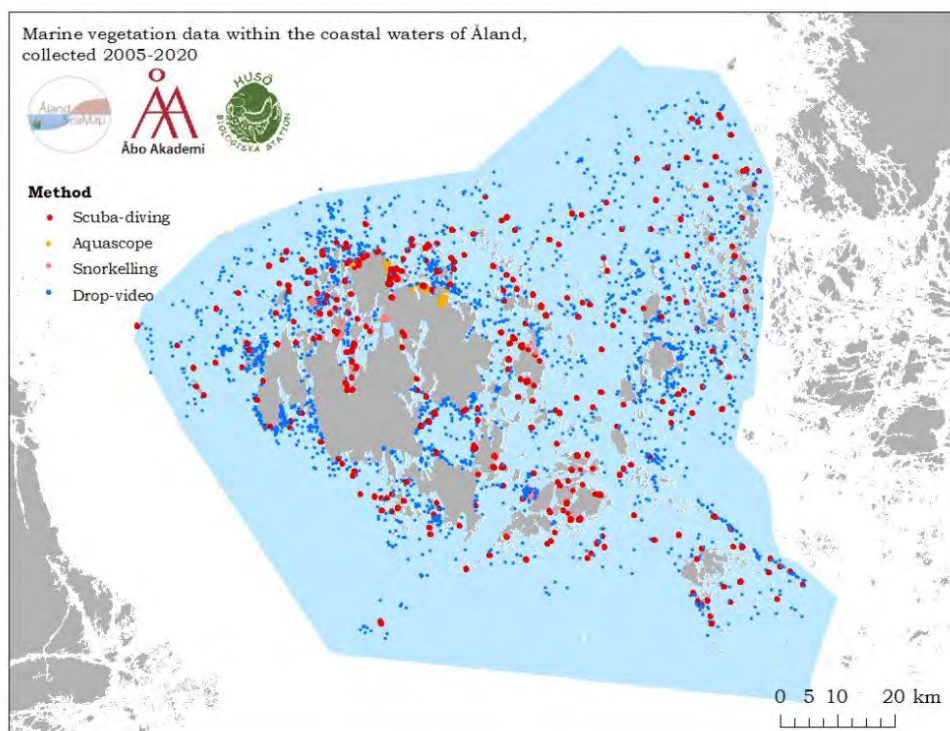
2.5

Bentisk flora och fauna

Bentosobservationer har samlats in under VELMU-programmet (det finska inventeringsprogrammet för den marina undervattensmiljön) från 2004. Uppgifterna kan hämtas från den nationella bentosdatabasen POHJE. Uppgifterna täcker inte Ålands regionala vatten.

VELMU-datauppsättningen för artobservationer omfattar observationer som samlats in under VELMU-programmet, Ålands marina vegetationsdata från åren 2002-2015 och artobservationer från Ålands marina kartering 2017-2018. Uppgifterna finns tillgängliga på www.paikkatieto.ymparisto.fi/velmu.

Åbo Akademi har systematiskt kartlagt undervattensmiljön runt Åland som en del av projektet ÅlandSeaMap (2019-2023). De marina inventeringarna täcker Ålands kustvatten. Sammanfattningar av data har publicerats under 2021 (Åbo Akademi, 2021).

Figur 15: Kartläggningpunkter för marina vegetationsdata i Ålands kustvatten 2005-2020. Det mesta av arbetet har utförts från 2017 och framåt (Åbo Akademi, 2021).

3. Planerade fältundersökningar

3.1 Akustiska undersökningar

3.1.1 Målsättning

Data kring undervattensbuller är i allmänheten knapphändig. För kommande MKB är det en viktig aspekt att få lokal information om bakgrunds nivåerna. Bakgrunds bullernivåerna kommer att användas i modellering för att bedöma bullrets påverkan på marina däggdjur och fisk. En fältundersökning av undervattenbuller på plats kommer att utföras runt de planerade havsbaserade vindkraftparkerna.

En modellering av luftburet buller utförs också för att säkerställa att bullret från vindkraftparken under bygg- och driftsfasen inte är störande för närboende. Modelleringen kan utföras oberoende av tid på dygnet (se vidare under avsnitt 4.1).

3.1.2 Metodik

3.1.2.1 *Hydrofon*

Statiska hydrofoner (förtöjda system) planeras att användas för att undersöka nuvarande bullersituation i området. På grund av undersökningens varaktighet är bottenmonterade statiska hydrofoner att föredra framför utplacering på ytan för att minimera påverkan från vågor och störning från fartyg.

De hydrofoner som planeras för undersökningen kommer att vara autonoma inspelare med data tillgängliga periodvis efter inhämning. Systemet kommer antingen att använda ett akustiskt utlösningssystem eller en ytboj som sätts ut från ett ankare på havsbotten. Vilket system som väljs beror på platsen och sannolikheten för störningar från framförallt fiskefartyg.

Den planerade utplaceringen av hydrofoner är minst två per projektområde för en varaktighet på ett år. En observationsperiod på ett år är att föredra för att få en bra statistik översikt över det nuvarande omgivningsbullret. Ett par hydrofoner ska placeras i mitten av den planerade vindkraftparken och ett annat par på antingen ett avstånd där det ljud som genereras under anläggning eller drigt kan ha en betydande påverkan på marina arter, eller ett fast avstånd på 4 km från platsen (när de förväntade påverkansområdena är mindre än 4 km), helst i riktningen mot känsliga områden för miljöpåverkan (De Jong, Ainslie, & Blacquièrre, 2011). I de relativt grunda vattnen i projektområdet bör hydrofonerna placeras i den nedre halvan av vattenpelaren, med en hydrofon på $\frac{1}{2}$ och en annan på $\frac{3}{4}$ av det totala djupet (De Jong, Ainslie, & Blacquièrre, 2011). Hydrofonerna och C-/F-pods (se avsnitt 2.4) bör kunna placeras ut samtidigt.

3.2 Hydrografi och meteorologi

3.2.1 Målsättning

Förståelsen av rådande lokala flödesegenskaper och vattenskiktningssstrukturer är av betydelse vid bedömning av effekterna av havsbaserad vindkraft under såväl anläggnings- som driftsfasen. Lokala hydrologiska och meteorologiska förhållanden används som grund för design och för modellering av t.ex. sedimentspridning.

Undersökningar av påverkan och konsekvenser av havsbaserad vindkraft på strömmar kräver studier för att bestämma vindhastighet och riktning, vattenströmmar och våghöjder. Undersökningarna är värdefulla som underlag för riskbedömningar, särskilt när det gäller fartygens riktning i händelse av ett strömavbrott eller oljeutsläpp. Våghöjdsdata kommer också att vara användbart som design- och konstruktionsdata.

3.2.2 Metodik

Huvudsyftet med undersökningen är att tillhandahålla information för den tekniska utformningen av parken. Undersökningen föreslås genomföras under året, helst flera gånger, för att inkludera så stora variationer i väder som möjligt.

Undersökningen kommer att kräva ett förtöjt system för att samla in de önskade uppgifterna. Fördelen med att använda ett förtöjt system är möjligheten att kombinera flera sensorer på samma system, inklusive hydrofoner (se avsnitt 3.1.2). Eftersom det finns olika metoder och system för att mäta de nödvändiga parametrarna, kommer endast de önskade parametrarna att presenteras. Parametrar som behöver studeras inkluderar men är inte begränsade till: vind, lufttemperatur, sjögångsmätningar, strömmar och vattenkvalitetsmätningar (så som temperatur, salthalt och turbiditet).

Förtöjningssystemet måste utformas för att klara lokala förhållanden och i enlighet med lokala bestämmelser. Utformningen kommer därför att göras av kvalificerade experter i dialog med den underleverantör som ska installera systemet. Eftersom de meteorologiska förhållandena förväntas vara likartade i de olika områden, planeras endast ett system att installeras under ett år.

För att mäta bottenströmmar kan ett bottenförankrat mätsystem användas. Dessa system är tillfälligt förankrade till botten och är utrustade för att mäta strömmar och vattenkvalitetsparametrar. På djupare platser bör dessa *in situ*-mätningar göras på ett djup av 2, 5 och 15 meter över havsbotten.

3.3 Sedimentprovtagning

3.3.1 Målsättning

Syftet med baslinjeundersökningen av sediment är att kartlägga de fysiska och kemiska egenskaperna hos ytsedimenten i området. Baslinjedata för sediment kan också användas för modellering av sedimentspridning och eventuella föroreningar i samband med anläggningsarbeten och dumpning av muddrade massor.

Undersökningen kommer också att ge information om förhållandena för bentisk flora och fauna i området. Antalet provpunkter kommer att bestämmas efter att de geofysiska undersökningarna blivit utvärderade. Kontaminering förväntas vara betydande endast i ackumulationsområden.

3.3.2 Metodik

Sedimentprovtagning planeras för att undersöka graden av föroreningar i sedimenten. Provtagningen utförs bäst under vår/sommar när väderförhållandena är som bäst. Sedimentprovtagningen kommer att utföras enligt beskrivningen nedan.

Provtagningen kommer att ske med hjälp av en Gemax-provtagare. Denna metodik möjliggör en djupare penetration i sedimenten. Metoden är beroende av sedimentförhållandena på platsen och provtagningen kan inte genomföras om havsbotten består av hårt substrat. De prover som tas kommer att samlas in som ett samlingsprov och inte delas. Sediment som kan komma att resuspenderas från anläggningsarbeten kommer att vara upp till en meter djupt, och ett samlingsstest

för föroreningar anses vara tillräckligt för syftet med MKB:n. Mängden prov måste vara tillräckligt för laboratorieanalys.

I områden där sedimenten är för hårda kommer en Van Veen-provtagare att användas. Proverna kommer då endast att representera ytskiktet och endast ett prov per provpunkt kommer att levereras för analys.

3.3.2.1

Analys

Följande parametrar skall undersökas:

- Fysisk
 - Torrsubstans
 - Loss on ignition (LOI)
 - Kornstorlek och kornfördelning
 - Syresättningsdjup
- Kemisk
 - TOC
 - Total N
 - Total P
 - Metaller (arsenik, kobolt, kadmium, koppar, kvicksilver, krom, bly, nickel, zink, aluminium)
 - PAH:er
 - PCB:er
 - Mikroplaster
 - Organiska tennföreningar
 - Dioxiner och furaner
 - Petroleumkolväten C10-C40

För varje sedimentprov som tas ska ett foto inkluderas och en beskrivning av provets färg och lukt.

3.3.2.2

Provtagning av sediment

Planerad provtagning inom projektområdena presenteras i tabellen nedan. Provtagningsdensiteten kommer att vara ca 1 prov per 20-40 km². På grund av Väderskärs mindre storlek kommer fler prover att tas här för att få en representativ provtagning. Den mindre provtagningsdensiteten för Stormskär och Vågskär bedöms vara tillräcklig för att bestämma sedimentens kvalitet och egenskaper.

Tabell 4: Planerad sedimentprovtagning inom projektområden

Projektområde	Ungefärligt antal prover
Väderskär	5 prover
Stormskär	15 prover
Vågskär	10 prover
Totalt:	30 prover

3.4 Fågel

3.4.1 Målsättning

En stor del av den nordiska fågelfaunan består av flyttfåglar och dessa måste genomföra sina resor så snabbt, säkert och effektivt som möjligt. Därför följer många arter land eller kustlinjer så långt det går och undviker att flyga långa sträckor över öppet hav.

Vattenområden fungerar också som rast-, födosök- och övervintringsplatser för sjöfågel. Dessa vattenområden finns företrädesvis på utsjöbankar men även andra vattenområden kan utnyttjas. Vindkraftverken utgör en påverkan på fåglar med avseende på kollisionsrisk, undvikande etc.

3.4.2 Metodik

För att avgöra om ett område används av fåglar under flytten eller ruggningen, som rastplats, för födosök eller övervintring måste undersökningar genomföras. Flyttfåglar kan undersökas genom att räkna fåglar från land eller från en båt. Rastande, födosökande och övervintrande fåglar undersöks företrädesvis genom flygstudier, men kan också genomföras från en båt.

Undersökningarna planeras att genomföras under våren, sommaren, hösten och vintern. Vårundersökningarna bör genomföras i början av fågelflytten (mar-maj). Sommarundersökningarna bör genomföras under häckningsperioden juni-augusti. Höstundersökningarna för flyttfåglar bör genomföras under hela september till slutet av oktober. De exakta tidsperioderna för undersökningarna bör bestämmas efter samråd med lokalbefolkningen.

Laserkikare är föredragen utrustning för att övervaka flyttfåglar från båtar och från land. Dessa kikare ger information om fågelns position, riktning, kurs och höjd. Undersökningsfrekvensen bör vara 7 dagar/månad under de huvudsakliga flyttperioderna. Minst 50 undersökningdagar bör registreras.

Undersökningar av födosökande, ruggande, övervintrande och rastande fåglar bör vara fartygsbaserade. Transekter under undersökningarna bör täcka minst 10% av den planerade vindkraftsparken. Rastande fåglar på vatten kan vara svåra att upptäcka från båt. För att komplettera dessa undersökningar kan även digitala flygbaserade undersökningar genomföras. Flygundersökningarna genomförs genom att fåglar filmas från luften i transekter och sedan räknas de rastande fåglarna. Det krävs 8-10 flygplansundersökningar under ett år.

3.5 Fisk

3.5.1 Målsättning

För miljökonsekvensbeskrivningen behövs ett underlag för bedömning av betydelsen av området som leklokal, uppväxtområde och uppehållsområde för fisk.

Lek- och rekryteringsområden är särskilt viktiga platser eftersom dessa kan påverkas negativt av uppförandet av en vindkraftpark. Insamlingen av information om fisk bör fokusera på de platser och perioder där lek sker, och att studera områdets betydelse som uppväxtområde för lax. För att bedöma påverkan på vandrande lekfisk och för att planera lämpliga skyddsåtgärder kommer provtagningen också att genomföras för att fastställa vilka fiskar som finns inom området och under vilka tider på året.

3.5.2 Metodik

3.5.2.1 *eDNA*

För att undersöka de potentiella lekområdena i närheten kan eDNA-provtagning utföras under lekperioderna. eDNA-provtagningen kan också användas för att undersöka potentiell vandrande lekfisk inom projektområdena. eDNA ger en indikation om vilka arter som finns i områdena men ger inte information om längd- eller könsfördelning. Provtagningen kan också ge en indikation om biomassa/abundans av en population i förhållande till mängden eDNA som samlats in.

eDNA (environmental DNA) provtagning genomförs genom inhämtning av vattenprover. Provtagningen bör ske en gång under försommaren och en gång under hösten, med ca. 20 vattenprover från Vågskär, 50 från Stormskär och 6 från Våderskär under varje exkursion. Vid varje provtagning ska 3 replikat tas. På grund av variationerna i ekologi, miljöfaktorer och biologiska faktorer bör både provtagningsplatserna och provtagningsdjupet varieras för att ta hänsyn till olika miljöer.

Olika vattenparametrar mäts under provtagningen, t.ex. temperatur och pH då dessa påverkar livslängden på eDNA i vatten. Vattnet samlas in i ett sterilt provtagningskärl av certifierade provtagare. Negativa och positiva kontroller läggs in vid alla kritiska steg för att säkerställa slutresultatet. Vattnet filtreras sedan på plats genom speciella filter som sedan fixeras i konserveringsvätska för att bevara DNA-partiklarnas struktur.

Proven transporteras sedan till certifierat laboratorium för utvinning av DNA. Metabarcoding används sedan för att få reda på vilka arter som finns i varje prov. Markörer för flertalet artspecifika DNA-sekvenser används och mängden prov-DNA förstärks med hjälp av PCR.

3.5.2.2 *Juvenila fiskar*

På grund av närheten till potentiella lekområden för ekonomiskt viktiga fiskar (se avsnitt 2.3), planeras en provtagning av juvenila fiskar med hjälp av Gulf Olympia-fiskeanordningen.

Gulf Olympia är ett par nätfiskeredskap som är fästa vid båtens för, där näten är fästa vid en plåtkon på ett djup av ca. 0,5 och 1 meter längs båtens sidor. Syftet med undersökningen är att bekräfta eller förkasta de potentiella lekplatserna.

De undersökta områdena kommer att väljas utifrån den potentiella radien för påverkan på juvenil fisk/larver. Tröskelvärde för dödlig skada uppskattas till 207 dB (Peak) eller 210 dB (SEL_{cum}) för larver. Utan ljuddämpande åtgärder är de beräknade ljudkällnivåerna från pålningen 237 dB (Peak) eller 217 dB (SEL (1sec)). Ett radiellt avstånd på 6 km från de planerade vindkraftparkerna har valts som riktlinje.

Alla potentiella lekområden enligt avsnitt 2.3 som överlappar med 6 km buffertzonen kommer att undersökas. Undersökningarna kommer att utföras i transekter om 500 meter vardera med ett avstånd på 1-2 km mellan varje transekt. Undersökningarna kommer att genomföras under maj och juni, för totalt 4 undersökningar i varje transekt.

3.6 Marina däggdjur

3.6.1 Målsättning

En inventering av marina däggdjur planeras att utföras. De planerade vindkraftsparkerna ligger på ett djupare område, men ett av projektområden är beläget ca. 6 km från närmaste ö, vilket kan innebära att området användas som födosöksområde av säl. Sälundersökningen kommer att genomföras som en skrivbordsstudie, se avsnitt 5.3.

Inom området finns även ett par obekräftade observationer av tumlare, och det finns en liten möjlighet att tumlare besöker området.

De insamlade uppgifterna är viktiga för konsekvensbedömningen. Däggdjur som sälar och tumlare är känsliga för höga nivåer av undervattensbuller under anläggningsfasen och kan därmed påverkas.

3.6.2 Metodik

3.6.2.1 *Tumlare*

Undersökningar för tumlarförekomst utförs med hjälp av flera klickdetektorer. Klickdetektorerna (så kallade C- och F-pods) fångar upp de klick-ljud som tumlarna använder när de ekolokaliserar för att till exempel jaga eller orientera sig. Om tumlare finns i området kommer klickdetektorerna då att fånga upp deras klickljud.

Detektorerna är bottenförankrade och lämnas i vattnet i ett års tid för att veta om och i så fall när tumlarna använder sig av området. Eftersom antalet tumlare som kan komma att detekteras är lågt, kommer övervakningen inte att kunna ge någon statistik om tumlare. Syftet med undersökningen är att upptäcka eventuella tumlare och att fastställa vilka områden som eventuellt används av arten.

De finska nationella stationerna för detektering av tumlare är belägna med ett avstånd på 8-15 km mellan varje station. Det är därför tillräckligt med cirka 10 km mellan varje station i den planerade undersökningen, för totalt 12-13 C- eller F-pods inom de planerade vindkraftparkerna. Stationerna kommer att placeras ut på olika djup och på olika avstånd från farleden. Fyra stationer kommer att placeras inom Vågskär, två inom Väderskär och resten inom Stormskär. Systemet kommer att förtöjas i enlighet med tillverkarens rekommendationer.

3.7 Bottenfauna och bottenflora

3.7.1 Målsättning

Syftet med baslinjeundersökningen är att undersöka och fastställa den biota som finns inom influensområdet. Resultaten från undersökningen tillsammans med till exempel resultaten från den fysiska och kemiska analysen av havsbotten kommer att användas för att beskriva nuvarande biologiska baslinjestatusen för havsbotten. För att undersöka detta bör studien baseras på detaljerade undersökningar av de delar av projektområdet som påverkas under anläggningsfasen.

3.7.2 Metodik

3.7.2.1 *Bottenhugg*

För att undersöka bottenfauna kommer bottenprover att tas inom områden med ackumulationsbotten/mjuk botten. Undersökningarna ska helst genomföras under försommaren. Stationerna kommer att fördelas slumpmässigt efter mjukbottenarnas habitatstrukturer baserat på resultaten från de geofysiska undersökningarna. På varje plats kommer både ler- och gyttjebottnar att provtas. Antalet prover har fastställts baserat på variationerna och homogeniteten i bottenstrukturerna från de geofysiska undersökningarna. På grund av närheten mellan Vågskär och Stormskär föreslås lika många provtagningsplatser inom båda områdena.

I enlighet med HELCOM:s riktlinjer och den tyska standarden för undersökningar (BSH, 2013) kommer en 0,1 m² Van Veen-provtagare att användas. Två prover kommer att tas på varje plats. Proverna sikts med en maskstorlek på 1000 µm och 500 µm och proverna konserveras sedan i 70% etanol.

Resultaten kommer att presenteras enligt följande:

- Totalt antal individer per område/antalet individer per art och område (art tabell).
- Total biomassa per område/biomassa per art och område.
- Dominansstrukturer (relaterad till antal individer och biomassa)
- Förekomst och utbredning av rödlistade arter
- Utvärdering enligt BACI-design med lämpliga statistiska metoder.

3.7.2.2 Videoinventering

Områden utan ackumulationsbotten eller havsbottnar med blandade sediment kan inte provtas ordentligt med bottenhugg. Dessa områden omfattar även platser där bottenhugg inte kan genomföras (dvs. hård botten). Antalet prover har fastställts baserat på variationerna och homogeniteten i bottenstrukturerna från de geofysiska undersökningarna. Provtagningspunkterna kommer att fördelas slumpmässigt efter habitatstrukturerna baserat på resultaten från de geofysiska undersökningarna och det bedömda djupet för den fotiska zonen, se nedan.

Videoundersökningarna utförs för att identifiera arter av flora och fauna i områden där provtagning inte kan utföras. Den ekologiska statusen för närliggande vatten (Ålands landskapsregering) bestämmer secchi-djupet inom området till högst 6,2 m i enlighet med referensvärdena (Ålands Landskapsregering, 2016). Den fotiska zonen inom området bedöms vara två gånger secchi-djupet i enlighet med definitionen från HELCOM (HELCOM, 2023). Undersökningsplatser för bentisk flora kommer därför att distribueras till platser med ett vattendjup på högst 20 meter baserat på de geofysiska undersökningsdata.

3.7.2.3 Provtagning

Planerad provtagning inom projektområdena presenteras i tabellen nedan. Observera att två prover kommer att tas på varje plats. Antalet prover i varje projektområde varierar på grund av havsbottnens variationer. På grund av bristen på batymetridata från Vågskär planeras en större provtagningsdensitet för området som en försiktighetsåtgärd.

Tabell 5: Ungefärlig planerad provtagning av bentisk fauna och flora inom projektområdena.

Projektområde	Antal provtagningsplatser	Antal videoprovpunkter
Väderskär	12 (6 lera + 6 gyttja)	6
Stormskär	22 (11 lera + 11 gyttja)	11
Vågskär	22 (11 lera + 11 gyttja)	11
Totalt:	56	28

3.8 Marin arkeologi

3.8.1 Målsättning

Undersökningar planeras för marin arkeologi. Syftet är att få ett underlag för bedömning av eventuell förekomst av arkeologiska lämningar, huvudsakligen vrak. Hela vindkraftsområdet kommer att undersökas, då det är bristfälligt undersökt tidigare. Syftet med undersökningen är att kartlägga området för eventuella arkeologiska fynd och därmed undvika att dessa skadas vid anläggandet av vindkraftparkerna eller vid kabeldragningar.

3.8.2 Metodik

Undersökningen sker genom tolkning av geofysiska data med avseende på kulturhistoriska lämningar. Detta kommer att ske genom en undersökning av Side Scan Sonar och/eller MBES data där dessa tolkas enligt de undersökningar som utförts av bolaget. I vissa fall kan mer detaljerade undersökningar i form av visuell verifiering behöva utföras med hjälp av filmkameror och/eller ROV

4. Planerade modelleringar

4.1 Akustiska modelleringar

4.1.1 Metodik

4.1.1.1 *Modellering av undervattensbuller*

En undervattensljudspridningsmodell kommer att användas för modellering av undervattenbuller. Modellen beräknar uppskattningar av ljudfältet som genereras från ljudkällor under vatten. Modelleringsresultaten används för att bestämma de potentiella påverkansavstånden (bullerkartor/konturplottar) från de identifierade betydande undervattensbullerkällorna för det marina livet i området. Baserat på källans plats och undervattenskällans ljudnivå, uppskattas det akustiska fältet i alla avstånd från källan med hjälp av dBSeas akustiska utbredningsmodell.

Ljudutbredningsmodelleringen använder akustiska parametrar som är lämpliga för det specifika geografiska området, inklusive den förväntade ljudhastighetsprofilen för vattenpelaren, batymetrin och de geoakustiska bottenegenskaperna, för att producera platsspecifika uppskattningar av det utstrålade brusfältet som en funktion av räckvidd och djup. Den akustiska modellen används för att förutsäga den riktade överföringsförlusten från källplatser som motsvarande mottagarplatser. Den mottagna nivån vid valfri 3-dimensionell plats bort från källan beräknas genom att kombinera källnivån och överföringsförlusten, som båda är riktighetsberoende. Akustisk transmissionsförlust under vatten och mottagna undervattensljudnivåer är en funktion av djup, räckvidd, bäring och miljöegenskaper. Utgångsvärdena kan användas för att beräkna eller uppskatta specifika brusmått som är relevanta för säkerhetskriterier för frekvensberoende marina däggdjurs hörförmåga.

Modellen antar att utgående energi dominerar över spridd energi och beräknar lösningen för den utgående vågekvationen. En approximation används för att tillhandahålla tvådimensionella överföringsförlustvärden i räckvidd och djup, d.v.s. beräkning av överföringsförlusten som funktion av räckvidd och djup inom ett givet radialplan utförs oberoende av närliggande radialer (som återspeglar antagandet att ljudutbredning är övervägande borta från källan).

De mottagna undervattensljudnivåerna på vilken plats som helst inom området av intresse beräknas från 1/3-oktavbandets källnivåer genom att subtrahera den numeriskt modellerade överföringsförlusten vid varje 1/3-oktavs bandets mittfrekvens och summera över alla frekvenser för att erhålla ett bredbandsvärde.

För denna studie modellerades överföringsförluster och mottagna nivåer för 1/3-oktavfrekvensband mellan 10 och 32 000 Hz. Eftersom källan till undervattensbuller som beaktas i denna studie övervägande är lågfrekventa källor, är detta frekvensområde tillräckligt för att fånga upp i princip all energiutmatning. De mottagna nivåerna kommer att omvandlas till alla tillämpliga akustiska undervattensparametrar.

Ljudspridningsmodellen kommer att köras med källnivåer, aktivitetstid och miljöparameterisering och generera bullerkartor. Nivåerna som avbildas i bullerkartorna kommer att vara den maximala förväntade nivån för den platsen på alla djup ner till botten och kommer att inkludera följande akustiska parametrar för var och en av de identifierade ljudkällorna:

- SEL, ljudexponeringsnivå (linjär VHF och PCW viktad), dB re. 1 $\mu\text{Pa}^2\text{s}$
- SELcum, kumulativ ljudexponeringsnivå (VHF och PCW viktad), dB re. 1 $\mu\text{Pa}^2\text{s}$
- SPL, RMS-nivåer (linjär), dB re. 1 μPa
- SPL, Peak (linjär), dB re. 1 μPa

Resultaten av den akustiska modelleringen (bullerkartor och påverkansavstånd) kommer att rapporteras i termer av undervattensljudnivåer för varje specifik akustisk metrik för avstånd upp till 50 km. Dessutom kommer en vertikal ljudutbredningsprofil för det dominerande ljudkällans frekvensband att genereras för att visa variationen i undervattensljudutbredning med avseende på havsdjup.

4.1.1.2 Modellering av luftburet ljud

Nord 2000 är en generell utredningsmodell för buller och källdata för väg- och spårtrafik, anpassat till nordiska förhållanden. Modellen är alltså inte framtagen för vindkraft men är tillräckligt generell för att även fungera för vindkraftverk och andra höga bullerkällor.

Modellen innehåller många parametrar för bland annat marktyper och meteorologi vilket ger möjlighet till beräkningar med hög noggrannhet även i komplexa miljöer. Det innebär också att det krävs hög kompetens hos användaren för att

resultatet ska bli korrekt. Modellen kan inte räknas för hand utan kräver särskild programvara.

Nord 2000 har möjlighet att räkna med olika vindriktningar. Svenska Naturvårdsverket anser att beräkningar i normalfallet alltid ska göras för meteorologiska förhållanden som motsvarar medvind i samtliga riktningar. I undantagsfall kan ljudnivån i sid- eller motvind beräknas, för att exempelvis beräkna kumulativa nivåer från vindkraftverk på olika sidor om en bostad. Det är viktigt att vara medveten om att beräkningar med Nord2000 i sidvinds- och motvindsförhållanden kan ha en hög osäkerhet och att sådana beräkningar därför bör hanteras med stor försiktighet.

4.2 Sedimentspridning och sedimentation

4.2.1 Målsättning

Modellering av sedimentspridningen används för konsekvensbedömning av flera biologiska faktorer. Modelleringen kan ge information om hur mycket sediment som resuspenderas och återsedimenteras, men huvudsakligen i vilken omfattning (koncentrationer och tid) suspenderade sediment finns i vattenmassan, alltså hur mycket och hur länge vattnet är grumligt.

4.2.2 Metodik

4.2.2.1 *Hydrodynamisk modell*

Den hydrodynamiska modellen som kommer att användas är MIKE 3 Flow Model. MIKE 3-modellen är väldokumenterad och en omfattande beskrivning finns i manualerna. Följande allmänna beskrivningen är hämtad från användarmanualen: **”Den tredimensionella, barokliniska modellen MIKE 3 är ett allmänt icke-hydrostatiskt numeriskt modelleringssystem utvecklat för ett brett spektrum av tillämpningar i områden som hav, kustområden, flodmynningar och sjöar. Den hydrodynamiska (HD) modulen är grundmodulen i MIKE 3 Flow Model. Den simulerar ostadiga tredimensionella flöden, med hänsyn tagen till densitetsvariationer, batymetri och yttre krafter som t.ex. meteorologi, tidvattenhöjder, strömmar och andra hydrografiska förhållanden.”**

Modelluppsättningen använder ett flexibelt nätverk som använder olika storlekar i hela modelldomänen. Till exempel använder den ett finmaskigt nät runt vindkraftsprojektområdet till havs medan ett grövre nät används i övriga delar av Östersjön.

4.2.2.2 *Sedimenttransport modell*

MIKE 3 PT är en numeriskt partikeltransport modell för att modellera sedimenttransport i tre dimensioner. MIKE 3 PT kräver att strömhastigheterna och vattennivån föreskrivs i tid och rum i ett beräkningsnät som täcker modelldomänen. Denna information tillhandahålls baserat på de hydrodynamiska resultaten från MIKE 3 HD-modellen.

De resuspenderade sedimenten representeras av ett stort antal partiklar, var och en med en specifik massa. Partiklarna frigörs vid en källpunkt för utsläpp (t.ex. platsen för grävning) och flyttas successivt allteftersom simuleringen fortskrider. Modellen använder ett tillvägagångssätt av Lagrangian-typ, som inte innebär någon annan rumslig diskretisering än de som är förknippade med beskrivningen av batymetri-, ström- och vattennivåfälten. Några fördelar med denna modell är:

- Ingen numerisk diffusion;
- Ingen ackumulering av sub-grid effekter;
- Effektiv upplösning av smala plymer.

Varje partikel flyttas inom varje tidssteg ett avstånd lika med den aktuella hastigheten multiplicerat med tidssteget, som representerar advektionen. I z-planet flyttas partiklarna också ett avstånd lika med sedimenteringshastigheten multiplicerat med tidssteget. Partiklarna flyttas också successivt ett slumpmässigt avstånd, vilket representerar den dispersion som står för de ouplösta flödesprocesserna. Dispersionen föreskrivs i tre dimensioner. I en Lagrangian-modell är dispersionskoefficienterna oberoende av tidssteget och rutnätets storlek. Koncentrationer av ämnena beräknas utifrån tätheten av partiklar i nätcellerna i modelldomänen. Resultaten från MIKE 3 PT är oberoende av beräkningsnätet för MIKE 3 HD-modellen och kan sparas i ett finare nät än den hydrodynamiska indata, vilket kan vara nödvändigt för att lösa plymer som uppstår från spill. Transportmodellen kommer att köras med ett scenariobaserat tillvägagångssätt, det vill säga modellen kommer att köras för olika hydrodynamiska förhållanden under vilka byggnadsarbetena utförs. Scenarieperioderna som representerar de olika hydrodynamiska förhållandena väljs från den bakåtriktade datauppsättningen som produceras av MIKE 3 HD-modellen

4.3 Visualisering

4.3.1 Målsättning

För att bedöma påverkan på landskapsbild kommer visualiseringar av den färdiga parken att tas fram.

4.3.2 Metodik

Ett antal fotomontage kommer att tas fram för att uppskatta hur vindkraftsparken upplevs från olika kustområden. Som grund till fotomontagen kommer layouten på vindkraftsparken att användas och hanteras i programvaran WindPro eller motsvarande.

Ytterligare fotopunkter väljs förslagsvis efter synpunkter i samrådet och med stöd av en synbarhetsanalys, där den teoretiska synligheten modelleras vilken är beroende av jordens krökning.

En animering under dag och natt kommer att utföras. Undersökningarna kommer att kräva att fotografering görs på flertalet platser under olika tider på dygnet och ev. under året.

Även siktbarhetsundersökningar kommer att utföras. Detta för att utreda hur vindkraftsverken kommer att synas.

4.4 Skuggning

4.4.1 Målsättning

Skuggningeffekter av den färdiga vindkraftsparken kommer att utredas för att kunna bedöma påverkan på marint liv.

4.4.2 Metodik

Skuggningeffekten kommer att modelleras i WindPro och kommer att inkluderas i samma rapport som visualiseringen. Beräkningsmodellen som används för att mäta skuggpåverkan från bland annat vindkraftverk kallas geometrisk modell, eller astronomisk modell. Den sannolika skuggeffekten kommer att beräknas med hjälp av statistik på soltimmar och vind.

5. Övriga undersökningar och studier

5.1 Nautisk riskanalys

5.1.1 Målsättning

Utredning och trafikanalys över fartygsrörelser och riskbedömning för både anläggnings- och driftskedet ska utföras. Genom att analysera detaljerat AIS-data (Automatic Identification System) kan fartygstrafiken i området analyseras.

5.1.2 Metodik

Förslagsvis delas analysen upp i två delar där man först gör en kvalitativ analys som innefattar; sjötrafikanalys, riskidentifiering samt övergripande riskbedömning. Denna analysdel kommer också ligga till grund för beskrivning samt konsekvensbedömning för sjöfart i MKBn.

Del två innefattar kvantitativa beräkningar av sannolikheter för olika olycksscenarier samt uppskattning av konsekvenser för olika typer av olyckor inklusive miljökonsekvenser vid en eventuell olyckshändelse. Därtill skall effekter av riskreducerande åtgärder (så som säkerhetsavstånd) inkluderas i analysen.

En maritim riskanalys i form av en Hazid workshop kan genomföras där flera viktiga aktörer deltar. Lämpliga deltagare är bl.a. fiskeorganisationer, rederier, väylä, TRAFICOM och närliggande hamnar. Förutom riskbedömningar ska även möjligheten att utföra miljöräddning och sjöräddning i och omkring vindparksområdet analyseras och beskrivas.

- 5.2 Fisk
 - 5.2.1 Skrivbordsstudie
För miljökonsekvensbeskrivningen behövs ett underlag för bedömning av vindkraftsområdets betydelse som leklokal, uppväxtområde och uppehållsområde för fisk. Data för detta kan bland annat samlas in från fångstdata och genom att studera bottenförhållanden, vattenkvaliteten och tillgängliga data från t.ex. HELCOM och EMODnet. Värdebeskrivning för fisk görs genom en kunskapssammanställning baserat på bland annat fångstuppgifter men även fältundersökning med hjälp av eDNA. Data bör helst spänna över flera år för att fånga ev. förändringar i mönster.
- 5.3 Sälar
 - 5.3.1 Skrivbordsstudie
Sälundersökningen kommer att genomföras som en skrivbordsstudie med hjälp av data från Luke (Naturresursinstitutet i Finland). Luke har systematiskt övervakat gråsälsbeståndet i Finland sedan 2000 och ringsälar sedan 1988. Uppgifterna omfattar Åland och inkluderar observationer under pälsbyte och uppskattad populationsstorlek (se avsnitt 2.4.1)
- 5.4 Yrkesfiske
 - 5.4.1 Skrivbordsstudie
En sammanställning av yrkesfisket planeras samt analys av VMS (Vessel Monitoring System) data för att se var fiske bedrivs. Det är lämpligt med en dialog med landskapsregeringen/kommunerna i området för att få en bild över yrkesfiskets utbredning och aktiviteter. Utredningen behöver spänna över flera år för att täcka in olika fiskemönster som varierar. Undersökningen innebär inga fältstudier utan utgår från redan insamlad kunskap som sammanställs.
- 5.5 Medborgarundersökning
 - 5.5.1 Målsättning
Syftet med den planerade medborgarundersökningen är att få veta hur vattenområden användas i dagsläget.
 - 5.5.2 Metodik
Enkätundersökning i digital- och/eller pappersformat. Inkomna yttranden kommer sedan att sammanfattas i ett dokument.
- 5.6 Natura 2000
 - 5.6.1 Målsättning
För att kunna bedöma potentiell påverkan på Natura 2000-områden kommer en skrivbordsstudie att genomföras. Syftet med studien är att ge en indikation om Natura-2000 områden bedöms påverkas och vid påverkan bidra med en konsekvensbedömning.

- 5.6.2 Metodik
Skrivbordsstudien kommer att genomföras med hjälp av befintliga data. Studien kommer att undersöka påverkan på samtliga Natura 2000-områden i närheten och påverkan på samtliga utpekade arter och/eller habitat.

6. Pågående undersökningar

6.1 Geofysiska undersökningar

6.1.1 Målsättning

Syftet med de geofysiska undersökningarna är att ge information om förutsättningarna för anläggning av en vindkraftspark. Undersökningarna ligger till grund för konceptval och utformning. Dessutom kommer undersökningarna ligga till grund för utredning av förekomst av stridsmedel (minor med mera), bedöma topografi och sedimentförhållanden på havsbotten samt förekomst av vrak och andra kulturmiljövärden. Vidare kommer underlaget användas för att tolka förutsättningarna för bottenvegetation och bottenfauna. Undersökningarna i fält utförs med fördel under vår/sommarhalvåret då väderförutsättningarna är bäst.

6.1.2 Metodik

Geofysiska undersökningar som utförs i dagsläget:

- Multibeam som är ett flerstrålande ekolod som ger en tredimensionell bild av havsbotten. Även bottenens hårdhet kan klassificeras.
- Side scan sonar som används för att bedöma karaktären på havsbottens ytlager samt för att detektera och bestämma positionen på föremål på botten
- Sub-bottom profile (penetrerande ekolod) – som ger information om förhållandena under havsbottens ytlager
- Seismisk boomer som ger information om de översta skikten under havsbotten.

Kartläggning och datatolkning kommer att ge den information som behövs för att utvärdera havsbottens substrat och därigenom de konstruktionsmässiga förutsättningarna på havsbotten. Genom denna utvärdering kan platser för fundament och kabeldragning väljas och optimeras för minsta möjliga påverkan på miljön och befintlig infrastruktur samt potentiellt optimera anläggningsåtgärder.

7. Referenser

- BirdLife Suomi. (2023). *Lintujen päämuuttoreitit Suomessa - päivitys 2023*.
- BSH. (2013). *Investigation of the Impacts of Offshore Wind Turbines on the Marine Environment (StUK4)*. Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie (BSH).
- De Jong, C., Ainslie, M., & Blacquièrre, G. (2011). *Standard for measurement and monitoring of underwater noise, Part II: procedures for measuring underwater noise in connection with offshore wind farm licensing*. TNO Report TNO-DV 2011 C251.
- HELCOM. (2016). *SAMBAH probability of detection of harbour porpoises Nov-Oct*. Map service.
- HELCOM. (2020). *Potential nursery areas for flounder (PBS EFH)*. Map Service.
- HELCOM. (2020). *Potential recruitment areas for perch (PBS EFH)*. Map Service.
- HELCOM. (2020). *Potential spawning areas for herring (PBS EFH)*. Map Service.
- HELCOM. (den 16 05 2023). *Guidelines for monitoring of water transparency (Secchi depth)*. Hämtat från https://helcom.fi/post_type_publ/guidelines-for-measuring-secchi-depth/
- LUKE Suomen Luonnonvarakeskus. (2022). *Merihyljekantojen seurannan julkistukset vuodesta 1999 lähtien [map service]*.
- Ympäristöministeriö. (2016). *Pyöriäinen suomessa*.
- Åbo Akademi. (2021). *Underlag för skyddsområdesvalsanalysen med MARXAN, Åland 2021 - Datakatalog med faktablad*. Åland SeaMap.
- Ålands Landskapsregering. (2016). *Klassificering av Ålands kustvatten*.
- Ålands landskapsregering. (u.d.). *Ytvattenstatus på Åland 2012-2018*.

Kristdemokraterna Östhammar

(Org. Nr. 802419–8767)

Redovisning av kommunalt partistöd 2022

Det kommunala partistödet 2022 från Östhammars kommun till Kristdemokraterna uppgick till 137 815 kronor.

Verksamhet som bedrivits under 2022 har syftat till att öka antalet röster på partiet i de allmänna valen, stärka partiets ideologi inom kommunen, öka antalet medlemmar samt till att utveckla idéer inom kommunpolitiken.

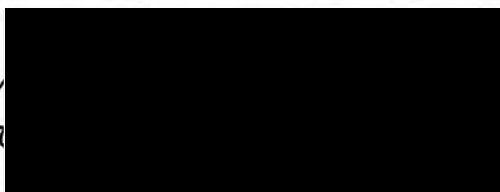
De huvudsakliga utgifterna är kampanjkostnader, styrelsens verksamhet, och för utbildning av medlemmar och styrelse.

Under mandatperioden sätter Kristdemokraterna undan medel för valkampanjer inför kommande valår.

Delar av partistödet tilldelas årligen Kristdemokraternas länsdistrikt, Kristdemokraterna Uppsala län. Vilket återförs lokalavdelningen i form av varor, reklam, utbildning och politisk kommunikation där större upphandlingar är fördelaktigt för väljarna i Östhammars kommun. De stöder även en projektanställd ombudsman som bistår Kristdemokraterna Östhammar i dialogen med kommunens väljare.

Ordförande Erik Helén

Alunda 30 juni 2023

Granskningsintyg

Av Lokalpartiet BoA i Östhammars kommun utsedd som granskare för att granska partiets redovisning samt tillförsäkra att en rättvisande bild om hur partistödet använts under verksamhetsåret 2022 lämna följande granskningsintyg.

Jag har granskat den ekonomiska redovisningen som lämnats av Lokalpartiet BoA. I min granskning har jag haft tillgång till räkenskapsmaterial, styrelseprotokoll och andra handlingar av betydelse. Jag som är av partiet utsedd granskare anser att den av partiet lämnade redovisningen 2022 ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Östhammar 2023 0531

Stig Andersson

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
2023 -05- 15	
Dnr:	Dpl:

Östhammars Arbetarekommun (Organisationsnummer 817300-9278)

Redovisning av kommunalt partistöds användning 2022.

Socialdemokraterna i Östhammars kommun, Arbetarekommunen, nedan förkortat "AK", hade sedan valet 2018 16 mandat i Östhammars kommunfullmäktige. Då vi "har" ett kommunalråd utgår inte grundstödet 50000 kr till oss. Efter valet 2022 har vi 15 mandat i kommunfullmäktige.

Så här använde vi pengarna:

Intäkter		
Partistöd	343508	
Utgifter		
Expedition	58501	Hyra, data,
Medlemsmöten	18614	
Styrelsen	18661	
1 maj	26053	
Kongressdeltagande	11165	
Info/agitation/annonsering	55962	
Kommunal/region/riksdagsval	324751	
Övrigt	13760	
Utgifter totalt	-527467	

Vi inom socialdemokratin i Östhammars kommun gjorde således av med ca 184000 kr mer än årets partistöd, sparat från tidigare års dito.

Vi försöker förklara vad att möta lagkravet "stärka partiets ställning i den kommunala demokratin" har medfört för verksamhet. (KL kapitel 4 §29.)

Expeditionen är en utgift som beskriver en förutsättning för att bedriva organiserad verksamhet. Möten, arkiv, dator, kopiering och framtagning av informationsmaterial, porton, resekostnader. En förutsättning för partidriften lokalt. AK inrättade under 2019 en arvoderad administrativ resurs för att administrera kallelser, protokoll, bevaka nomineringar och annat arbete och den behölls 2022. Ingen ersättning har utbetalts för/till personer bosatta utanför Östhammars kommun men som framgår nedan har inte all verksamhet avsett "kommunal demokrati" i Östhammars kommun.

I den mån vi arvoderar någon så sköter vi detta vi vårt partidistrikt i Uppsala. AK beslutar om arvoden och betalar sedan mot faktura den totala kostnaden för uppdraget.

Medlemsmöten är våra partimöten där vi träffar medlemmar ca 5 gånger per år för att inhämta synpunkter och delge de förtroendevaldas beslut om lokala politiken. Vi hyr ofta kommunens lokal "Kvarnen" i Gimo för dessa möten. Andra kontaktvägar är att partimedlemmar och allmänhet kontaktar AK-ledamöter och valda inom kommunen direkt. Vi kan konstaterade att under 2021 blev expeditionen lite utnyttjad och även styrelsemöten och medlemsmöten blev det färre av på expeditionen. Detta förbättrades dock under 2022 med fler möten i lokalen. Efter valet beslutades också att starta upp

studiecirklar i AK regi, länge sedan sen sist, men dessa kommer ske i expeditionen 2023, första är genomförda då denna rapport lämnas.

Styrelsen och där tillhörande verkställande utskott har ca 20 möten per år (10 vardera) och där behandlas aktuella politiska frågor, främst inom kommunalpolitiken men i mindre mån även regionen och riks eftersom partiet grundas underifrån och vi har rätt att "tycka till" underifrån.

Partiet är även aktivt inom kyrkopolitiken. Detta syns dock mest de år det är kyrkoval, inget sådant 2022.

Valrörelsen för de allmänna valen fick en budget och vår lokala valledare Olle samverkade med riksdagsledamoten Sanne i att planera valrörelsen. AK konstaterade efter valet att budgeten hållits. Dock nåddes inte målet fortsatt majoritet, både vi och vår samarbetspartner Centern minskade i kommunpolitiken. Inte heller i regionen uppnåddes vårt mål. I riksdagen kan sägas att socialdemokratin uppnådde bättre valresultat men ändå tappade regeringsmakten. Vår lokala riksdagskandidat Sanne Lennström blev invald på eget mandat, så så tillvida nådde vi målet. På första sidan finns en uppdelning i "valen" och "info/agitation/annonsering". Den senare posten innehåller "normal" verksamhet som vi inte kallade valrörelse medan "valkostnaden" innehåller kostnader för annonsering och aktiviteter som ingick i valrörelsen.

1 maj är Socialdemokratins "stora dag" på året då vi informerar om vår politik till allmänheten som befinner sig i Gimo och Österbybruk. (Även rikspolitik och regionpolitik förekommer.) Alla lokala utgifter betalas av AK men inga talare arvoderas av AK, det är arrangemangen som betalas av AK. 2022 var vi igång med 1 maj igen efter normala rutiner. Inga enorma manifestationer, ca 50 personer plus en marscherande orkester på ca 10 i tåget i Gimo, runt 150 personer lyssnar på torget i Gimo. I Österbybruk ca 50 personer i "Folkets hus" senare på dagen. Huvudtalarna är samma på båda orterna 2022, vår lokala riksdagsledamot Sanne Lennström, kommunalrådet Maggan och Lisa Norén som dels var kommunalråds kandidat valet 2022 samt vår regionalpolitiska talesperson 2022. I Gimo förekommer ofta någon från fackförening och SSU som talar. 2022 var 1 maj tillbaka på normal nivå efter restriktionerna 2020 och 2021.

Kongressdeltagande. Detta avser utgifter för deltagande i lokala, läs regionala, kongresser. (Partiet tillämpar en avgift av alla och betalar sedan ut reseersättning till deltagande individ, så att AK slipper den utgiften.)

I strikt mening kan sägas att det inte är politiken i bara Östhammars kommun som diskuteras på dessa kongresser men genom den politiska helhet som Sverige har så regleras kommunens verksamhet av statliga beslut och även Region Uppsala påverkar kommunens verksamhet, så det går egentligen inte att särskilja vika utgifter som påverkar "kommunal demokrati" och "annan demokrati". Vår riksdagsledamot Sanne Lennström var ledamot i AK-styrelsen och regionstyrelsen men hon drar inga kostnader från det kommunala partistödet.

AK producerade motsvarande svar till kommunfullmäktige om vår verksamhet 2021.

Inför KF ordnade vår fullmäktige-grupp gruppmöten tillsammans med Centerpartiet, och ibland ordnade C. Detta upphörde dock genom valförlusten 2022 då en ny majoritet bildades.

Östhammars arbetarekommun består av fem partiföreningar med formellt egen ekonomi men AK fungerar som gemensam kontohållare för att rationalisera ekonomin. Och minska avgiftstryck och krav på redovisning till myndigheter. Och banker. Föreningarna bildar partiet på lokal-lokala planet och sköter nomineringar till uppdrag inom kommunala politiken, som sedan samlas i AK och beslutas gentemot kommunen. Föreningarna ordnar också något offentligt möte per ort per år för att försöka engagera medlemmar och andra intresserade. De tar in egna medlemsavgifter för att täcka egen verksamhet men subventioneras till viss del av AK och kan därmed sägas vara användare av det kommunala anslaget, åtminstone i valrörelsetider.

Redovisas av Roger Jansson, ordförande Östhammars Arbetarekommun sedan årsmötet 2021.

Rapport från utsedd granskare Peter Jansson bifogas.

Gimo 15 maj 2023

Granskning av Östhammars Arbetarekommun,
Socialdemokraterna i Östhammars kommun,
redovisning av partistödet 2022 till Östhammars kommun.

Jag är av Östhammars AK utsedd som "särskild granskare" enligt kommunala beslutet KF§119/2018 §4.

Jag bedömer att Östhammars AK i sin skriftliga redovisning rapporterat hur verksamheten bedrivits under 2022 på ett sätt som stämmer med vad som redovisats internt i sin årsredovisning och verksamhetens roll i den kommunala demokratin såsom jag känner den.

Peter Jansson

Av Östhammars AK utsedd särskild granskare av dokumentet "Redovisning av kommunalt partistöds användning 2022.

60mo 15/5-23

GRANSKNINGSINTYG

Av Centerpartiet i Östhammars kommun utsedd som särskild granskare av användningen av partistödet för år 2022 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren använt partistödet.

Alunda den 21 februari 2023

Lennart Johansson /

REDOVISNING AV PARTISTÖDET 2022

Intäkter

Partistöd 149 628 kr

Summa Intäkter 149 628 kr

Kostnader

Expeditionskostnader och arvoden 27 775 kr

Information allmänheten 3 195 kr

Kurser, konferenser 2 400 kr

Möten och stämmor 5 694 kr

Valkostnader 125 811 kr

Övriga kostnader 500 kr

Summa Kostnader 165 375 kr

Resultat -15 747 kr

Partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Intygas vidare att inga överföringar har gjorts i form av frivilliga eller att det av annat organisationsled uttaxerats exv andel av partistödet.

Medlemsavgifterna och deras användning är ej medtagen i denna redovisning.

Alunda den 12 februari 2023

Inga Alm
Kretskassör

Centerpartiet

ÖSTHAMMARS KOMMUN

ÖSTHAMMAR

Granskningsintyg

Av Kristdemokraterna i Östhammars kommun utsedd som revisor och därmed särskild granskare av användningen av partistödet för 2022 lämnas följande granskningsintyg. Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet.

Östhammar 2023-06-30

Kjell Melin

Redovisning av partistöd Lokalpartiet BoA 2022

Lokalpartiet Boa är en lokal partiförening, samverkande med andra lokalpartier i Sverige i LPN (Lokalpartiernas Nätverk) som organiserar 38 av de ca 180 lokala partier som finns i Sverige.

Inga ekonomiska överföringar har skett till någon del utanför den egna kommunen. Det erhållna partistödet har helt och hållet använts i den egna verksamheten och fonderats för kommande valrörelse. Den löpande budgeten går till marknadsföring, annonsering och mötesverksamhet och annan partiförenlig verksamhet.

Intäkter

Partistöd	118.762:-
Medlemsavgifter/gåvor	5.000:-

Kostnader

Expeditionskostnader, utbildning och arvoden	57.000:-
Information	178.699:-
Övriga kostnader	24.281:-

Resultat -136.218:-

Öregrund 2022 0529

Lars O. Holmgren
Ordförande

Redovisning av hur kommunalt partistöd har använts och fördelats under år 2022

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun har under 2022 erhållit kommunalt partistöd. Bidraget har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin enligt följande redovisning:

Erhållet partistöd 2022	235 493
Partistöd som kvarstår sedan tidigare	569 087,26
Avgår kostnader enligt nedan	-248 971,2
Partistöd som kvarstår till 2023:	555 0609,06

Kostnaderna har fördelats enligt nedan:

1 Löner och ersättningar till anställd personal	1 890
2 Lokalkostnader	0
3 Marknadsföring	175 000
4 Deltagande i utbildningar och konferenser	0
5 Material	1 738,7
6 Köpta tjänster	1 301,7
7 Delar av partistödet som överförs till gemensam valfond	43 610
8 Övriga utgifter, specificeras nedan	25 430,8
Totala kostnader:	248 971,2

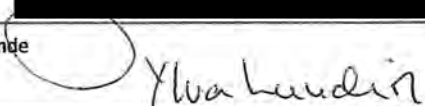
Kommentarer till ovanstående kostnader:

- 1 Löner och ersättningar till anställd personal**
Sedvanliga arvoden till styrelse, körsättningar och övriga kostnadsersättningar
- 2 Lokalkostnader**
Kostnader för möteslokaler och lokaler för evenemang inklusive driftskostnader av desamma.
- 3 Marknadsföring**
Marknadsföring genom annonser i lokalpress, flygblad, sociala medier och dylikt.
- 4 Deltagande i utbildningar och konferenser**

1 PL

- Deltagaravgifter i både externa samt parti-interna konferenser och utbildningar.
- 5 Material**
Kontorsmaterial, städmaterial och övrigt förbrukningsmaterial.
- 6 Köpta tjänster**
Köpta tjänster i form av t.ex. marknadsföring eller annat ändamål.
- 7 Delar av partistödet som överförs till gemensam valfond**
En viss del av vårt partistöd går enligt partiets stadgar till en gemensam valfond. Denna valfond kommer oss till nytta i samband med valår då vi får broschyrer och affischer upptryckta, besök i kommunen av partiets riksföreträdare, hjälp med utskick samt hjälp med personal via våra riksombudsmän med mera.
- 8 Övriga utgifter**
Medlemsaktiviteter, ex. fika och julbord samt telefoni, post och bankavgifter.

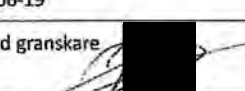
Datum 2023-06-19	Ort Östhammar
Gruppledare [Redacted]	
Namnförtydligande 	

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun

Adress Box 1932
Postadress 751 49 Uppsala
Org nr 802426-5124

Granskningsintyg

Härmed intygas att partiet har följt ändamålet för regler för partistöd i Östhammars kommun.

Datum 2023-06-19	Ort Uppsala
Särskild granskare 	Namnförtydligande David Perez

Vänsterpartiet Östhammar

**Redovisning av partistöd för 2022 /23
från Östhammars kommun**

Inkomster

Partistöd Kv 2	24 047 kr
Partistöd Kv 3	24 047 kr
Partistöd Kv 4	24 047 kr
Partistöd Kv1 2024	24 047 kr
Summa	96 188 kr

Utgifter

Internet reklam och utskick	15 000 kr
Föreläsningar/ Torgmöten	40 000 kr
Medlemsvård och möten	8 000 kr
Avsättning till valfond	33 200 kr
Summa	96 200 kr

Vi har genomfört en öppen föreläsning på Storbrunn om läget i Ukraina och genomfört en NATO studiecirkel i ABF Gimo. Vi avser genomföra medlemsmöten 1 varje kvartal där vi genomför aktiviteter för medlemmarna och informerar om vad vårt parti gör i fullmäktige och vi tar in synpunkter från våra väljare om vad de vill att vi skall driva. Där utöver samlar vi in till en valfond som vi skall använda i valrörelsen 2026.

Österbybruk 2023-06-08

Pernilla Grahn

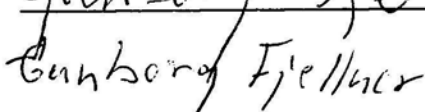
Kassör Vänsterpartiet Östhammar

Granskningsrapport

Redogörelsen för partistödets användning 2022 ger en rättvisande bild av hur stödet har använts i Vänsterpartiet Östhammar.

De uppgifterna som redovisas är korrekta.

Granskat av

Redovisning av mottaget partistöd till Moderaterna i Östhammars kommun 2022

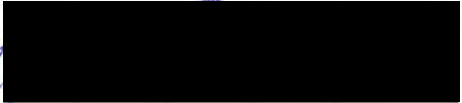
Moderaterna i Östhammars kommun har 10 mandat i kommunfullmäktige och har för dessa mandat mottagit 162 987 kr för 2022.

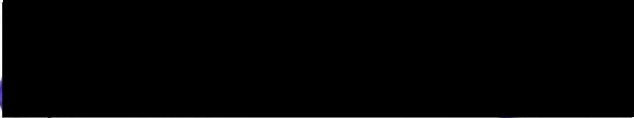
Moderaterna har under 2022 använt dessa medel till:

- *Planering och genomförande av utbildningar och konferenser för medlemmar och förtroendevalda
- *Medlemsärendehantering
- *Stöd till nätverk på länsnivå
- *Stöd till Moderata Ungdomsförbundet i Uppsala län
- *Kampanjstöd
- *Besöksverksamhet
- *Möten på länsnivå för förtroendevalda, gruppledarträffar och föreningsordförandeträffar
- *Utbildning för nya förtroendevalda

Serviceavgift Moderata Förbundet Uppsala län:	57 200 kr
Val och kampanjer:	168 688 kr
Medlemsmöten, kampanjer:	37 488 kr
Utbildning, partistämma:	46 450 kr
Annonser, internet:	3 188 kr
Administration:	1 400 kr
Uppvaktningar:	2 184 kr
Summa:	316 598 kr

Östhammar 2023-06-05

Lennart Owenius, ordförande

Christina Williamsson Liw, kassör

Granskningsintyg

Av Moderaterna i Östhammars kommun utsedd som revisor och därmed särskild granskare av användningen av partistödet för 2022 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet.

Östhammar 2023-06-05

Hans Bergström

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
2023 -03- 15	
Dnr:	Dpl:

Redovisning av kommunalt partistöd

Liberalerna Östhammar

Liberalerna Östhammar har år 2022 mottagit 96 188 kronor i partistöd från Östhammars kommun.

Den verksamhet som bedrivits inom partiföreningen syftar till att stärka Liberalernas och de liberala idéernas ställning inom kommunen samt öka Liberalernas röstetal i allmänna val.

De huvudsakliga utgiftsposterna är kampanjkostnader, verksamhet och övrig föreningsverksamhet. Under en mandatperiod fonderar partiföreningen en del medel för att kunna användas till kampanjaktiviteter under valår. Under valrörelsen 2022 användes dessa medel för väljardialogen med invånare i Östhammars kommun.

En del av de fonderade medlen deponeras årligen av Liberalernas länsförbund, Liberalerna Uppsala län. Dessa medel återförs i sin helhet inför valrörelser i form av köp av varor och tjänster, där stordriftsfördelarna motiverar samordning vad gäller upphandling. Exempel på sådana varor och tjänster är köpt reklamutrymme och tryckeritjänster vad avser politisk kommunikation till väljarna i Östhammars kommun samt projektanställning av personal som bistår partiföreningen i dialogen med kommunens väljare.

För Liberalerna i Östhammars kommun

Östhammar den 15 februari 2023

Maria Arvidsson

Firmatecknare

Liberalerna i Östhammars kommun
2023-02-20

Revisorsintyg

Vi, av årsmötet valda revisorer för Liberalerna, kommunföreningen Östhammar har granskat den redovisning av kommunalt partistöd som skrivits av kassören och firmatecknaren Maria Arvidsson.

Vi finner att redogörelsen överensstämmer med de verkliga förhållandena.

Östhammar dag som ovan

Nisette Appelqvist
Revisor

Jan-Ola Helmersson
Revisor

Strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän

Utan deltidsbrandmän stannar den kommunala räddningstjänsten

Två tredjedelar av de svenska brandmännen är deltidsbrandmän på mindre orter och i glesbygd. Om svensk räddningstjänst ska kunna leva upp till målet att i hela landet bereda människor skydd mot olyckor, måste personalförsörjningen av deltidsbrandmän fungera.

En stor majoritet av de svenska räddningstjänsterna har svårt att rekrytera och/eller behålla sina deltidsbrandmän. Runt en tredjedel av landets räddningstjänster har tvingats ändra sin planerade bemanning på grund av bristen på personal.

Detta dokument innehåller en strategi för Sveriges kommuner och en handlingsplan för det stöd MSB kommer att ge. Strategin är en sammanställning av de förmågor som kommunerna behöver ha samt förutsättningar som behöver vara uppfyllda för att förmågorna, och därmed en fungerande personalförsörjning, ska kunna uppnås.

Arbetet måste ske i samarbete mellan MSB och svensk räddningstjänst, men personalförsörjning är ett ansvar för kommunerna och deras räddningstjänstorganisationer. MSB kommer att bidra med stöd inom sina ansvarsområden och utifrån en bedömning var stödet blir mest effektivt.

Bakgrund

För att komma fram till denna strategi och handlingsplan höll MSB under vintern och våren 2022-2023 ett antal workshops med fem räddningstjänster som är olika stora, spridda över landet och som representerar olika organisationsformer. Dessutom deltog SKR och fackförbundet BRF i mötena, liksom en forskare och representanter från MSB:s utbildningsverksamhet och kommunikationsavdelning.

Målbild

Kommunerna har en fungerande personalförsörjning av deltidsbrandmän. Ett första kvantitativt delmål är att kommunerna vid utgången av år 2026 ska ha lyckats vända den negativa trenden så att minst 50 procent av Sveriges brandstationsorter med deltidsbrandmän har en fungerande personalförsörjning.

Definitioner

Deltidsbrandmän benämns också räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB. De har en annan huvudarbetsgivare och har beredskap inom räddningstjänsten.

År 2022 hade Sverige 11 066 deltidsbrandmän, att jämföra med 4 950 heltidsbrandmän.

Kommunen ansvarar för räddningstjänsten inom kommunen. Därför skriver vi genomgående i dokumentet om kommunerna som bör ha vissa förmågor och skapa förutsättningar för att dessa förmågor ska finnas.

Strategi för personalförsörjning

För att kommunernas personalförsörjning av deltidssbrandmän ska fungera tillfredsställande behöver organisationerna ha fem olika förmågor. Förmågorna har brutits ned i förutsättningar som är viktiga för att förmågorna ska finnas.

Kommunerna behöver arbeta med samtliga förmågor och förutsättningar för att ha en fungerande personalförsörjning. Se figur 1 för visuell bild av förmågorna och förutsättningarna.

Figur 1. Visuell bild av strategi personalförsörjning av deltidssbrandmän.

Förmåga: Nå och attrahera alla potentiella deltidssbrandmän

Det ska vara enkelt att rekrytera med kontinuitet. Politiker och tjänstepersoner i kommunerna behöver inse att personalförsörjning av deltidssbrandmän är ett kommunalt ansvar och de bör ha god förståelse av vad uppdraget innebär. Allmänheten ska ha en kännedom både om vilka arbetsuppgifterna är och vad det innebär att vara deltidssbrandman.

Problembild

Ett grundläggande problem är att befolkningen minskar i antal på många orter med deltidssbrandmän, och detta gäller framförallt människor i arbetsför ålder. Det innebär att rekryteringsbasen har krympt och fortsätter krympa.

Även arbetsmarknaden har förändrats. Traditionellt har deltidssbrandmän hämtats från mansdominerade arbetaryrken i privata företag. Dessa arbetsplatser har koncentrerats och kräver ofta pendling till annan ort.

De arbetsplatser som finns kvar på den mindre orten är ofta kommunala och kvinnodominerade sektorer som barnomsorg, äldreomsorg och skola. Där finns många potentiella brandmän, som kan tillföra räddningstjänsten eftertraktade kompetenser som till exempel erfarenhet från vården.

Allmänhetens bild av vem som kan vara brandman och vad yrket innebär är ensidig och skapar ett hinder och en överdriven uppfattning om de fysiska kraven för en deltidssbrandman. Det gör att kvinnor, tjänstepersoner, människor med annan etnisk bakgrund eller de som har kommit en bit upp i medelåldern kanske inte ser sig själva som potentiella deltidssbrandmän.

Dagens säkerhetsläge och upprustningen inom både militär och civil beredskap gör att det behövs ännu fler brandmän. Läget skapar samtidigt en viss konkurrens mellan olika beredskapsorganisationer som alla vill rekrytera.

Å andra sidan kan det allvariga läget öka viljan att göra en insats för samhället. Det märktes inte minst efter de stora skogsbränderna 2018 när många anmälde sitt intresse för att bli deltidsbrandmän.

Förutsättningar:

Kommunen har ett långsiktigt helhetstänkande i rekryteringsarbetet

Kommunerna har en prognos för personalomsättningen på flera års sikt, och beskriver vilka kompetenser de behöver. Det finns en planering för när olika aktiviteter ska ske och vad de ska innehålla.

I detta ingår:

- En kontinuerlig dialog med kommunens politiker och tjänstepersoner så att de har en förståelse för uppdraget och det kommunala ansvaret för personalförsörjningen. Det ska möjliggöra att fler kommunanställda blir intresserade av och har möjlighet att kombinera sitt ordinarie arbete med beredskap i räddningstjänsten.
- Kompetensplan över vilka behov respektive brandstation har när det gäller nyanställning, utbildning och omsättning av personal.
- Kommunikationsplan för när olika kommunikativa aktiviteter ska genomföras och vad de ska innehålla.
- Kontinuerlig uppföljning och förbättring av det arbete som genomförs.

Marknadsföring av yrket

Marknadsföringen av räddningstjänstens arbetsuppgifter och uppdraget som deltidsbrandman är genomtänkt, och ger en rättvisande bild till allmänheten.

I detta ingår:

- Kommunikationsåtgärder för att aktivt utveckla bilden av räddningstjänstens uppdrag.
- I kommunikationsåtgärderna används budskap som lyfter de positiva delarna och som påvisar bredden i vem som kan vara brandman och vilka kompetenser som efterfrågas.

Potentiella deltidsbrandmän ska i högre utsträckning se sig som anställningsbara

Personer som inte tidigare sett sig själva som deltidsbrandmän får kunskap om vad uppdraget innebär.

I detta ingår:

- Aktiva åtgärder riktade till dem som bor och/eller arbetar inom ett bestämt område från brandstationen, såsom fysiska och digitala möten för att ge en klarare bild av uppdraget.

Förmåga: Anställa nya deltidbrandmän

Den som blir anställd som deltidbrandman ska förstå vad uppdraget innebär, liksom deltidbrandmannens huvudarbetsgivare och familj. De positiva sidorna ska lyftas fram, samtidigt som alla parter ska ha en nyanserad och realistisk bild över hur uppdraget påverkar det ordinarie arbetet, fritiden och familjen.

Problembild

Många huvudarbetsgivare är tveksamma eller negativa till att låta anställda bli deltidbrandmän, av oro för att uttryckningar ska störa det ordinarie arbetet alltför ofta. Detta gäller även kommunala verksamheter, även om politiker och kommunledning ofta är positivt inställda till att personalen ska kunna kombinera sina huvudanställningar med uppdraget som deltidbrandman. Många huvudarbetsgivare har en överdriven bild av hur ofta brandmannen är frånvarande från arbetet vid larm, utbildning och övning.

Om den tilltänkta brandmannen lever tillsammans med någon är också familjens inställning viktig eftersom brandmannens beredskap påverkar hela familjen, särskilt om det finns mindre barn. Det kan resultera i att brandmannen slutar efter en kort tid.

Anställningsprocessen kan bli utdragen och det kan ta lång tid från att intresse väcks tills att en person är i tjänst.

Förutsättningar:

Positiva huvudarbetsgivare

Huvudarbetsgivare, offentliga och privata, har en realistisk bild av vad uppdraget innebär för arbetsplatsen. Huvudarbetsgivarna känner att de gör en värdefull insats genom att de tillåter, eller aktivt uppmuntrar, att deras anställda är deltidbrandmän.

I detta ingår:

- Räddningstjänsten och övriga kommunala förvaltningar har en kontinuerlig dialog om hur de på kort och lång sikt kan underlätta att kommunalt anställda blir deltidbrandmän.
- Huvudarbetsgivarna får korrekt information om hur ofta deltidbrandmän på den aktuella orten i snitt behöver vara frånvarande från sitt ordinarie arbete.
- Huvudarbetsgivarna är medvetna om fördelarna, som att deltidbrandmannen tillför arbetsplatsen värdefull kunskap om brandsäkerhet och sjukvård och att arbetsgivaren får goodwill genom att bidra till tryggheten i lokalsamhället.

Positiva familjer

Deltidbrandmännens familjer är införstådda med vad uppdraget innebär. De känner att kommunen inser att också familjen indirekt bidrar till tryggheten i lokalsamhället.

I detta ingår:

- Familjen får information om vad uppdraget innebär så att de förstår hur det påverkar deras familjesituation.

Förståelse för vad det innebär att vara deltidbrandman

Alla tilltänkta deltidbrandmän har realistiska förväntningar på vad uppdraget innebär.

I detta ingår:

- Organisationen försäkrar sig om att informationen om arbetsuppgifter, tjänstgöring och så vidare är korrekt och relevant och att den blivande brandmannen har satt sig in i villkoren.

Smidig anställningsprocess

Anställningsprocessen uppfattas som smidig och professionell.

I detta ingår:

- Alltifrån intervjuer till tester och läkarundersökningar ska gå smidigt och den blivande brandmannen ska uppfatta processen som professionell, positiv och logisk.

Förmåga: Utbilda nya deltidbrandmän

När en person väl har bestämt sig för att bli deltidbrandman och blivit anställd av kommunen ska det finnas en tydlig plan över hur och när personen ska bli utbildad och träda i tjänst.

Problembild

MSB uppskattar det årliga utbildningsbehovet till cirka 1 000 personer. MSB erbjuder 500-600 utbildningsplatser varje år, alltså ungefär hälften av det bedömda behovet. Av de erbjudna platserna är det heller inte alla som ianspråkats. Det saknas i dagsläget en heltäckande bild av lokala och regionala utbildningsinitiativ utanför MSB:s ansvar.

Förutsättningar:

Planerbarhet

Både den studerande och huvudarbetsgivaren får i god tid veta när och var utbildningen kommer att ske.

I detta ingår:

- God framförhållning och kommunikation samt information till både deltidbrandmannen och huvudarbetsgivarna.

Tillgång på utbildningsplatser

Kommunen lämnar årligen in uppgifter till MSB om kommande års utbildningsbehov. Det skapar en möjlighet för MSB att bedöma behovet av utbildningsplatser.

I detta ingår:

- Utifrån kommunens prognos om personalomsättning kan MSB bedöma kommande års utbildningsbehov.

Förmåga: Behålla befintliga deltidsbrandmän

För den enskilda brandmannen är det förstås bra om hon eller han trivs, känner att uppgifterna är meningsfulla och att förutsättningarna är goda för att fortsätta. Också för kommunerna är det positivt att deltidsbrandmän inte slutar i förtid. Det är ekonomiskt fördelaktigt att behålla de redan utbildade och rutinerade istället för att ofta behöva utbilda nya. Varje brandman som trivs och pratar väl om uppdraget är dessutom en god ambassadör för att intressera fler.

Problembild

Det finns inga exakta uppgifter om hur länge en deltidsbrandman i snitt behåller uppdraget. En enkätstudie¹ från våren 2023 visar att den vanligaste orsaken till att sluta är att personen fått ett nytt jobb som inte går att kombinera med att vara deltidsbrandman. På andra plats kommer dålig löneutveckling, följt av flytt, dålig lön och negativ påverkan på familjelivet.

Enkätstudien visade också att män stannar kvar längre som deltidsbrandmän och att bristande jämställdhet har varit en bidragande orsak till att sluta för mer än en fjärdedel av kvinnorna.

Förutsättningar:

Räddningstjänsten erbjuder en bra arbetsmiljö och god kultur

Alla deltidsbrandmän känner att arbetsmiljön är god.

I detta ingår:

- Varje brandman har fungerande omklädningsrum samt utrustning och kläder som passar.
- En god arbetsplatskultur där alla känner sig välkomna och inkluderade.

Uppdraget upplevs meningsfullt

Varje deltidsbrandman upplever att hon eller han är betydelsefull för tryggheten i lokalsamhället.

I detta ingår:

- Ledningen understryker att varje person spelar roll.
- Den feedback som kommer räddningstjänsten till del från allmänheten vidarebefordras till deltidsbrandmännen.
- Användning av deltidsbrandmannens tid för andra uppdrag än olyckor ska värderas och användas på ett klokt/respektfullt sätt utifrån att tid tas ifrån huvudarbetsgivare och familj.

Goda relationer med huvudarbetsgivarna

Huvudarbetsgivarna är nöjda med och stolta över att ha deltidsbrandmän bland sina anställda.

I detta ingår:

- Kommunen har en kontinuerlig dialog med huvudarbetsgivare.
- Kommunen visar sin uppskattning, både direkt till huvudarbetsgivarna och offentligt.

Goda relationer med familjerna

Familjerna är nöjda med och stolta över att en familjemedlem är deltidsbrandman.

I detta ingår:

- Kommunen visar sin uppskattning, både direkt till de berörda familjerna och offentligt.

¹ Studie beställd av MSB – Arbetsförhållande för deltidsbrandmän/räddningstjänstpersonal i beredskap; Grip och Karlsson; Karlstad universitet <https://rib.msb.se/filer/pdf/30355.pdf>

Överskådliga och lättbegripliga scheman och ersättningar

Scheman och ersättningsmodeller är lättbegripliga och flexibla.

I detta ingår:

- Systemet för när deltidsbrandmän byter beredskapspass med varandra är smidigt både för de anställda och för administrationen.
- Ersättningsmodellerna är transparenta och lättbegripliga.

Förmåga: Kompetensutveckla befintliga deltidsbrandmän

Kompetensutveckling är viktigt inom alla yrken och detta gäller även deltidsbrandmännen. I takt med att samhället utvecklas inträffar nya typer av olyckor som kräver att räddningstjänsten tillämpar nya metoder.

Utbildning och övningar genomförs till största delen lokalt med egna instruktörer. I vissa fall genomförs övningen på ett övningsfält i den egna organisationen alternativt i samverkan med en annan organisation.

Problembild

På mindre orter med få utryckningar är det en utmaning att ens bibehålla kompetensnivån då kunskaperna sällan prövas vid riktiga olyckor. Tillräcklig kompetensnivå kan också vara en utmaning i stora tätorter som saknar heltidsanställda brandmän.

Tiden som finns tillgänglig för övning är begränsad, en deltidsbrandman övar i snitt 50-60 timmar under ett år. Övningarna måste genomföras utanför arbetstiden hos huvudarbetsgivaren vilket ofta innebär kvällar och helger.

Tillgången till bra övningsplatser är begränsad beroende dels på höga investeringskostnader dels svårigheter ur ett miljöhänsesende.

Ibland kan det krävas långa resor för att komma till övningsplatsen.

Förutsättningar:

Övningarna håller hög kvalitet och övningsledarna är engagerade

Övningsverksamheten genomförs på ett sådant sätt att deltidsbrandmännen känner sig väl förberedda inför olika typer av insatser.

I detta ingår

- Övningarna är en variation mellan teori och praktik.
- Upplägget är pedagogiskt och anpassat utifrån olika förutsättningar för lärande.
- Innehållet i övningarna är relevant och anpassat utifrån den lokala riskbilden.

Möjligheterna till individuell kompetensutveckling är goda

För de brandmän som är intresserade finns det möjligheter att öka sina kunskaper inom området och på detta sätt bibehålla intresset för yrket.

I detta ingår:

- Utifrån individuella samtal ha en dialog om möjlig kompetensutveckling.
- Att brandmannen får kunskaper som kan komma huvudarbetsgivaren till godo.

Det finns en hög flexibilitet utifrån lokala förutsättningar

Hänsyn tas till brandmännens lokala förutsättningar vid planering av övningar och annan kompetensutveckling.

I detta ingår:

- Anpassning utifrån vilka arbetstider de anställda har på sin ordinarie arbetsplats.
- Möjlighet att genomföra webbsända teorilektioner som alternativ till att åka långt.
- Som komplement till kvällsövningar genomförs heldagsövningar om behov finns.

RENNISS

Handlingsplan för MSB:s stöd

Denna handlingsplan innehåller MSB:s planerade stöd för perioden 2023-2026. Se bilaga för en tidsplan när respektive stöd kommer att genomföras.

Vägledning

En vägledning skapas för att förklara och förtydliga samt ge en sammanställning av den strategi som kommunen behöver arbeta med. I vägledningen ska en beskrivning av den förmåga som kommunerna behöver ha ingå, de olika förutsättningarna för att ha förmågan och vilka aktiviteter som kommunen kan göra för att arbeta med respektive förutsättning. Vägledningen ska vara digital och uppdateras kontinuerligt.

Vägledning

Strategin är beskriven i sin helhet i en vägledning och ska i stort fungera som en visuell modell för hela arbetet. Tanken är att strategin anpassas utifrån lokala förutsättningar och används som kommunens egen strategi.

Årsplan med aktiviteter

MSB tar fram ett förslag på årsplanering och till denna kopplas förslag på olika aktiviteter. Årsplaneringen bör anpassas utifrån lokala förhållanden och implementeras av kommunerna.

Kultur- och värdegrundsfrågor

MSB tar fram ett utbildningsmaterial om kultur- och värdegrundsfrågor anpassat för deltidbrandmän. Materialet finns tillgängligt i vägledningen.

Forum/Plattform

Kommunerna önskar en plattform där de kan dela kunskap och idéer så att kommunerna hjälper varandra. Syftet är att flera inte ska behöva ta fram ett och samma underlag själva utan det ska finnas ett stöd och en möjlighet att anpassa redan framtaget material.

Kontaktuppgifter till sakkunniga och till nätverk ska finnas tillgängligt i plattformen för att kommuner ska kunna få stöd vid behov.

Forum/plattform

Till att börja med skapas ett provisoriskt forum/ plattform utifrån MSB:s aktuella tekniska möjligheter. Därefter kommer MSB undersöka om det går att skapa ett forum/plattform som i större utsträckning är anpassad utifrån de behov kommunerna har.

I plattformen finns MSB:s framtagna material samt även underlag som kommunerna bidrar med.

Nätverk

Personliga kontakter och nätverk är viktiga för att utveckla arbetet vidare och fysiska träffar genomförs i MSB:s regi en gång om året.

Kommunerna kan i plattformen finna kontaktuppgifter till sakkunniga för stöd vid behov.

Insamling av goda exempel

MSB samlar in goda exempel från kommunerna inom hela området och publicerar på plattformen.

Stöd med kommunikation

Inom området kommunikation har kommunerna uttryckt behov av stöd och även MSB bedömer att kommunerna behöver stöd på olika sätt. Detta gäller stöd med metoder och material, men också stöd i form av att driva processen med att ta fram aktörsgemensamma budskap. Målgruppen för kommunikationen kan variera från potentiella huvudarbetsgivare till allmänheten.

Bilden av yrket/räddningstjänsten

MSB arbetar aktivt tillsammans med kommunerna för att förändra den gängse bilden av vem som kan bli brandman och vad yrket brandman innebär. Detta arbete sker i flera steg där den första delen innebär att göra en kartläggning av hur yrket kommuniceras idag i olika kanaler och av olika aktörer. Därefter följer ett arbete för att komma fram till hur bilden av yrket bör kommuniceras för att inte utgöra ett hinder vid till exempel rekrytering.

Här ingår även att stödja kommunerna hur räddningstjänstens uppdrag kommuniceras till allmänheten.

Dialogen med huvudarbetsgivare

För att stödja och underlätta dialogen mellan kommunerna och huvudarbetsgivare till deltidsbrandmän utvecklar MSB ett stöd i form av metoder och material som den enskilda kommunen kan anpassa. För rekryteringsskedet kommer det att finnas särskilda metoder och material som riktar sig till presumtiva huvudarbetsgivare.

Årsplan med förslag på kommunikationsaktiviteter

MSB tar fram en plan med förslag på årliga aktiviteter för kommunikation som räddningstjänsterna själva kan utföra. Temat för de olika insatserna tas fram i samverkan med kommunerna då det även bestäms på vilket sätt MSB stödjer de olika aktiviteterna.

Kommunikationsmaterial, bilder

MSB stödjer kommunerna genom framtagandet av anpassningsbart kommunikationsmaterial och driva processer för framtagandet av aktörsgemensamma budskap. Bilder produceras som tillgängliggörs med fulla rättigheter för kommunerna att använda i eget material.

Utbildning

MSB:s utbildningsverksamhet underlättar kommunernas arbete med personalförsörjning av deltidsbrandmän.

Det är viktigt med en gemensam kvalitetssäkrad kompetens för deltidsbrandmän så att det i hela Sverige finns en likvärdig grundförmåga för skydd mot olyckor. Det är även viktigt att deltidsbrandmän kan utveckla sin förmåga till räddningsinsats utifrån lokala förhållanden.

Problematiken med personalförsörjning behöver belysas inom olika utbildningar. MSB:s lärare som arbetar med utbildning av räddningstjänstpersonal behöver ha kännedom om vilka åtgärder som kan vidtas för att få en fungerande personalförsörjning.

Erbjuda kvalitetssäkrad grundutbildning för deltidsbrandmän

För att upprätthålla likvärdig grundförmåga stödjer MSB kommunerna genom att erbjuda kvalitetssäkrad grundutbildning i olika former för deltidsbrandmän.

Kontinuerligt arbeta med att uppdatera och utveckla grundutbildningen för deltidsbrandmän

MSB har kontinuerligt en dialog med kommunerna för att utveckla grundutbildningen så att den ska uppfylla både de krav som MSB ställer och tillmötesgå de behov som finns hos kommunerna.

Inkludera information om problematiken i olika typer av utbildningar som MSB bedriver.

MSB:s lärare har kännedom om problematiken om personalförsörjning av deltidsbrandmän och vet vilket stöd som MSB erbjuder.

De som går MSB:s utbildningar med beröringar till deltidsbrandmän får information om denna strategi och handlingsplan samt hur de hittar mer information.

Fortbildningstjänsten används för kompetensutveckling av deltidsbrandmän

MSB tillhandahåller en digital tjänst för fortbildning.

Kommunerna ser Fortbildningstjänsten som en naturlig del i kompetensutvecklingen för deltidsbrandmän.

Samverkan med andra

Olika frågor inom området har på varierande sätt koppling till någon myndighet eller organisation. Även om inte MSB ansvarar för det aktuella området så kan samverkan vara önskvärd.

MSB behöver ständigt vara öppna för att samverka med andra för att stödja kommunerna i personalförsörjningsprocessen.

MSB samverkar kontinuerligt med andra organisationer

MSB är ständigt öppna för, och söker kontinuerligt, samverkan med andra. MSB inkräktar inte på någon annans ansvarsområde men kan bidra med objektiv information och sakkunskap.

Fler deltidsbrandmän har kommunen som huvudarbetsgivare

En minoritet av dagens deltidsbrandmän har kommunen som huvudarbetsgivare. För att öka denna andel samverkar MSB bland annat med SKR och Sobona² för att öka kunskapen hos kommunala tjänstepersoner och politiker.

Kunskapsinhämtning

Kommunernas svårigheter med personalförsörjning av deltidsbrandmän har pågått i decennier. För att MSB ska kunna veta om de åtgärder som kommunerna och MSB vidtar är effektiva så behöver MSB kunskap. Kunskapen behöver vara aktuell och innehålla både varför det ser ut som det gör och vilka åtgärder som bidrar till att skapa en förändring. Därför behöver MSB kontinuerlig kunskapsinhämtning inom området.

Finansiering av forskning

I MSB:s forskningsinriktning³ beskrivs personal- och kompetensförsörjning för skydd mot olyckor och civil beredskap som ett av 10 kunskapsområden för forskning. Vilka forskningsutlysningar som genomförs beslutas årligen.

Beställa studier och analyser för att bibehålla en aktuell lägesbild

MSB kommer att genomföra studier och analyser utifrån behov.

Genom egna enkäter få kunskap, följa upp och utvärdera arbetet med strategin

MSB kommer att genomföra enkäter för att få kunskap om kommunernas svårigheter men även enkäter för följa upp utvecklingen och utvärdera strategi och handlingsplan.

² Kommunala företagens arbetsgivarorganisation

³ Länk till forskningsinriktningen: <https://www.msb.se/sv/publikationer/msbs-forskningsinriktning-20242028--forskning-for-ett-sakrare-samhalle/>

Bilaga, Tidsplan för MSB:s handlingsplan från hösten år 2023 till år 2026.

Denna tidsplan beskriver när olika aktiviteter kommer att genomföras, vilken enhet inom MSB som är ansvarig samt vilken enhet som behöver stödja.

■	Denna aktivitet behöver genomföras först
■	Denna aktivitet kommer att ske fortlöpande
■	Denna aktivitet kommer att ske under bestämd tidsperiod

Beskrivning	Ansvarig enhet	Enhet för stöd	HT 2023	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025	VT 2026	HT 2026
Processbeskrivning och informationsklassning									
Vägledning En digital vägledning som ger en sammanställning för den strategi som kommunens räddningstjänstorganisation behöver arbeta med. I vägledningen ingår en beskrivning av förmågan som kommunerna behöver ha, vad som är viktigt för att ha förmågan och vilka aktiviteter som kommunen kan genomföra för att uppnå förmågan.	RO-IS	KA-BS/KU							
Strategin är beskriven i sin helhet i en vägledning	RO-IS								
Fördjupning i vägledningen-strategin om årsplan med aktiviteter som kommunerna kan implementera	RO-IS								
Fördjupning i vägledningen-strategin om kultur och värdegrundsfrågor.	RO-IS								
Revidering av den övergripande vägledningen-strategin samt eventuell ytterligare fördjupning.	RO-IS								
Forum/plattform Plats för att sprida kunskap, idéer och stöd mellan MSB och räddningstjänster samt mellan kommuner Lista med kontaktuppgifter	RO-IS								
Skapa en provisorisk plattform på en av MSB:s redan tillgängliga plattformar. Exempelvis samarbetsyta eller fortbildningstjänsten	RO-IS								
Arrangera nätverksträff/ar en gång per år	RO-IS								
Delta i av annan arrangör arrangerad konferens, exempelvis RRB:s RiB konferens	RO-IS								

Beskrivning	Ansvarig enhet	Enhet för stöd	HT 2023	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025	VT 2026	HT 2026
Utreda alternativa plattformar. Vilka alternativ finns och går detta arbete att göra i kombination med projektet "stärkt förmåga till kommunikation".	RO-IS								
Påbörja uppbyggnad av ny plattform	RO-IS								
Färdig plattform	RO-IS								
Kontinuerligt samla in underlag från kommunernas räddningstjänstorganisationer för spridning.	RO-IS								
Stöd med kommunikation									
Framtagande av material för att stödja kommunernas egen kommunikation	RO-IS	KA-BS/KU							
Dialog med huvudarbetsgivare	RO-IS	KA-BS							
Bilden av brandmannen, presentation av nuläge	RO-IS	KA-BS							
Ta fram budskap för att utveckla bilden av brandmannen/yrket	RO-IS	KA-BS							
Kommunikationsmaterial, bildbank	RO-IS	KA-BS/KU							
Årsplan med förslag på kommunikationsaktiviteter	RO-IS	KA-BS							
Räddningstjänstens uppdrag, vad behöver kommunerna tänka på i sin kommunikation	RO-IS	KA-BS							
Utvärdera och förbättra framtaget material	RO-IS	KA-BS							
Utbildning									
MSB:s utbildningsverksamhet underlättar kommunernas arbete med personalförsörjning av deltidsbrandmän									
Erbjuda kvalitetssäkrad grundutbildning för deltidsbrandmän	RO-UI								
Kontinuerligt arbeta med att uppdatera och utveckla grundutbildningen för deltidsbrandmän	RO-UU								
Informationstillfälle för lärare inom MSB:s skolor om problemet med personalförsörjning och vad MSB: kommer att ge för stöd	RO-IS	RO-RE/RO-SA							
Ta fram informationspaket att tillhandahålla vid olika utbildningar riktade till personer som arbetar med deltidsbrandmän (lärarstöd), rekrytering personalförsörjning	RO-IS								
Påbörja information vid utbildningar	RO-RE/RO-SA	RO-IS							

Beskrivning	Ansvarig enhet	Enhet för stöd	HT 2023	VT 2024	HT 2024	VT 2025	HT 2025	VT 2026	HT 2026
Fortbildningstjänsten Kommunerna ser fortbildningstjänsten som en naturlig del i kompetensutvecklingen för deltidsbrandmän.	RO-UU								
Samverkan med andra	RO-IS								
Kontinuerligt samverka med organisationer i aktuella frågor inom deras ansvarsområde.	RO-IS								
Kommunen som huvudarbetsgivare. Enkät för att se hur det ser ut idag. Se även enkät under kunskapsinhämtning	RO-IS								
Kommunen som huvudarbetsgivare. Dialog med SKR och Sobona för att utifrån enkäten prata om och besluta om eventuella åtgärder för att förbättra situationen	RO-IS								
Ta fram material/koncept tillsammans med SKR och Sobona för att utbilda politiker och tjänstepersoner om ansvar och problematik när det gäller räddningstjänst och personalförsörjning av deltidsbrandmän	RO-IS								
Påbörja information/utbildning av politiker och tjänstepersoner	RO-IS								
Kunskapsinhämtning									
MSB har den kunskap och fakta som behövs för att kunna vidta relevanta åtgärder	RO-IS								
Enkät för att: - förtydliga vilka svårigheterna är och vilka åtgärder som har vidtagits för att få en fungerande personalförsörjning. - Belysa kommunen som huvudarbetsgivare, kopplat till aktivitet för samverkan.	RO-IS								
Forskning finansiering 50 % av heltidstjänst till och med år 2023.	RO-IS								
Kunskapspridning kontinuerligt	RO-IS								
MSB beslutar årligen forskningsutlysningar utifrån MSB:s forskningsinriktning där personalförsörjning är en del.	KC-FU								
Beställa relevanta studier utifrån behov	RO-IS								

Kommunförvaltningen
Malin Hübinette, sektor verksamhetsstöd

DNR MSB 2022–13359

Förslag – strategi och handlingsplan för personalförsörjning av deltidsbrandmän

Synpunkter

Två tredjedelar av de svenska brandmännen är deltidsbrandmän på mindre orter och i glesbygd. Om svensk räddningstjänst ska kunna leva upp till målet att i hela landet bereda människor skydd mot olyckor, måste personalförsörjningen av deltidsbrandmän fungera.

Det är en viktig samhällsuppgift att vara deltidsbrandman och det som ibland kan upplevas problematiskt för huvudarbetsgivaren är den frånvaron som uppdraget för med sig från ett annat samhällsviktigt arbete. De verksamheter som särskilt nämns i det remitterade förslaget som möjlig kvarstående pool av befintliga deltidsbrandmän dvs barnomsorg, äldreomsorg och skola är oturligt nog även de i behov av förstärkt personalförsörjning. Dessutom är det verksamheter med schemalagda arbetstider där de vi finns till för är beroende av bemanningen, det försvårar frånvaron ytterligare. Till skillnad från ett arbete där arbetsuppgifter kan lämnas och utföras vid en annan tidpunkt, vid ett senare tillfälle.

Förslaget lyfter oron som huvudarbetsgivare kan ha över att uttryckningar, övningar och utbildningar kan störa det ordinarie arbetet för ofta men också att oron kan vara överdriven. Precis som förslaget skriver så är det lätt för den politiska och tjänstemannaledningen att

vara positiva medan den närmaste chefen ser negativa konsekvenser direkt. Det är befogat att oron finns och därför vore det till fördel att ta fram informationsmaterial direkt till chefer över medarbetare som kan vara aktuella som deltidbrandmän. Denna information kan tillgängliggöras tex genom huvudarbetsgivarens egna kanaler men också på andra sätt precis när det bli aktuellt. Kommuner är stora arbetsgivare och det är sällan som en informationskampanj når rätt chefer vid rätt tid, därför behöver den aktuella chefen enkelt få tillgång till relevant information precis när det behövs. Tex i samband med anställning av medarbetare som också är deltidbrandman eller när någon överväger att bli det. I denna information bör det framgå frekvenser för utbildningar och övningar och i möjligaste mån även kunskap om den lokala uttryckningsfrekvensen.

Ytterligare aspekt som kan underlätta är utbildnings- och övningsplanering med flexibilitet dvs att medarbetaren kan planera deltagande när det passar bäst, både utifrån privatliv och arbetstider.

Den tidplanen som finns i förslaget innehåller "Dialog med huvudarbetsgivare" på hösten 2023, vilket är bra. Men det framgår inte med tydlighet när det konkreta stödet som ovan ska tas fram. Om det är det som avses med "kommunikationsmaterial, bildbank" som ligger i planen VT 2025-HT2025 kan det tyckas vara lite sent.

I övrigt står vi bakom Uppsala Brandförsvars synpunkter.

För Östhammars Kommun

Malin Hübinette

Säkerhetsskyddschef

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Antagen i kommunfullmäktige 2018-11-27, § 126

Policy för likabehandling och mångfald på jobbet

Östhammars kommun är öppen för och välkomnar olikheter som en styrka och tillgång. Vi lär av våra misstag och utmanar på ett engagerat sätt invanda mönster för att utvecklas. Vi tar fasta på att vi är varandras arbetsmiljö och ansvarar var och en för våra handlingar. Tillsammans utgör vi en mångfald som berikar och lyfter vår verksamhet.

Östhammars kommun accepterar inte diskriminering eller trakasserier som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna och inte heller sexuella trakasserier. Det gäller mellan medarbetare, mellan chef/arbetsgivarrepresentant och medarbetare samt gentemot arbetssökande, praktikanter eller någon som på annat sätt hyrs eller lånas in för att arbeta. Alla former av kränkande särbehandling eller mobbning är oacceptabla. Om någon ändå drabbas ska vi erbjuda stöd och agera skyndsamt. Den som anmäler eller deltar i en utredning ska kunna göra det utan att behöva oroa sig för negativa konsekvenser (repressalier).

Vi ska främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Vi vill uppfattas som transparenta och våra villkor, rättigheter och utvecklingsmöjligheter ska tåla granskning.

Östhammars kommuns övergripande målsättning är att motverka diskriminering och främja lika rättigheter som en naturlig och integrerad del i all vår verksamhet, liksom arbetet för att motverka kränkande särbehandling. I kommunens *Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet* beskrivs hur detta arbete går till.

Alla arbetsplatser och ledningsgrupper på alla nivåer ska arbeta aktivt för att nå en jämnare könsfördelning. Vi eftersträvar blandade arbetsplatser.

För att lyckas med vårt uppdrag måste Östhammars kommun uppfattas som en hållbar arbetsgivare där alla medarbetare har och ska tillförsäkras lika värde. Det ska återspeglas i vår vardag så att alla medarbetare känner sig trygga och delaktiga. Arbetsplatser som präglas av likabehandling och mångfald är attraktiva att söka sig till och utvecklas tillsammans med.

Policyen bygger på diskrimineringslagen samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö. Den har sin förankring i Östhammars kommuns gemensamma värdegrund; öppenhet, engagemang, ansvar och tillsammans.

Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet

Hur Östhammars kommun som arbetsgivare arbetar för att främja likabehandling och mångfald samt motverka diskriminering och kränkande särbehandling på jobbet

Innehållsförteckning

1	Bakgrund till kommunens likabehandlingsarbete	2
1.1	Östhammars kommun – en hållbar arbetsgivare	2
1.2	Kränkande särbehandling och mobbning	2
1.3	Diskriminering och missgynnande i arbetslivet	3
1.4	Förbud mot repressalier	5
1.5	Arbetsgivarens aktiva åtgärder	6
2	Samverka arbetet med aktiva åtgärder	7
3	Undersöka, analysera, åtgärda och följa upp.....	7
3.1	Undersöka.....	7
3.2	Analys.....	10
3.3	Åtgärda	11
3.4	Följa upp och utvärdera	12
3.5	Dokumentera arbetet.....	12
4	Åtgärder för att främja en jämn könsfördelning.....	13
4.1	Kompetensförsörjning	13
4.2	Arbetsmiljö	14
5	Förhindra kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier	14
5.1	Förebyggande arbete.....	14
5.2	Om det ändå inträffar.....	16
6	Referenser och lästips.....	16

1 Bakgrund till kommunens likabehandlingsarbete

1.1 Östhammars kommun – en hållbar arbetsgivare

För att Östhammars kommun ska lyckas med vårt uppdrag behöver vi vara en långsiktigt hållbar arbetsgivare som skapar goda förutsättningar för alla våra anställda att behålla god hälsa och må bra på jobbet. Att våra arbetsplatser präglas av likabehandling och inkluderande arbetsmiljö är en viktig förutsättning för detta. Likabehandling ger på sikt ökad mångfald och gör våra arbetsplatser mer attraktiva att söka sig till och utvecklas tillsammans med.

Mångfald på arbetsplatsen består av anställda med olika egenskaper och perspektiv, inklusive men inte begränsade till:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Arbetet med likabehandling och mångfald bygger på kommunens värdegrund (öppenhet, engagemang, ansvar och tillsammans) och Policy för likabehandling och mångfald. Den här riktlinjen beskriver det arbetet. Den beskriver också hur vi lever upp till de krav som diskrimineringslagen (SFS 2008:567) ställer på arbetsgivare samt kraven om kränkande särbehandling i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4), förkortat OSA.

1.2 Kränkande särbehandling och mobbning

Bestämmelser om kränkande särbehandling finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö. Arbetsgivaren har ansvaret för att arbetsmiljön är sund och säker, att kränkande särbehandling förebyggs och att drabbade tas om hand.

Kränkande särbehandling är handlingar som riktas mot en eller flera anställda på ett kränkande sätt. Det kan leda till ohälsa eller att man ställs utanför arbetsplatsens gemenskap.

Kränkningar kan ta sig många olika uttryck på arbetsplatsen och är ett allvarligt arbetsmiljöproblem. Att bli exkluderad från möten, ignorerad, utsatt för sexistiska skämt, nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden, trakasserier och sexuella trakasserier är exempel på kränkande särbehandling. Handlingarna upplevs ofta som obegripliga och orättvisa. Det kan räcka med en enda handling. Man kan skada en medmänniska för lång tid genom att exempelvis publicera något förnedrande via sociala media eller ett e-postutskick på arbetsplatsen. Det är ännu allvarligare om det upprepas och pågår under en längre tid. I värsta fall kan det utvecklas till mobbning.

Det finns situationer som inte räknas som kränkande särbehandling, trots att de kan upplevas som kränkande. Ett exempel på det är när en chef kallar en medarbetare till ett möte för att prata om medarbetarens höga korttidsjukfrånvaro. Medarbetaren kan uppleva det som en kränkning av privatlivet, men det är chefens jobb att undersöka situationen.

Om grunden för kränkande särbehandling är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder kan det också handla om diskriminering. Det finns bestämmelser om det i diskrimineringslagen.

1.2.1 Risk för kränkande särbehandling

En utgångspunkt för att förebygga risker för kränkande särbehandling är att arbetsgivaren i första hand ser över de organisatoriska förhållandena på arbetsplatsen. Det handlar om hur man organiserar sin verksamhet, hur man samarbetar och kommunicerar samt hur arbetet leds.

Risker kan vara:

- otydlighet vad gäller arbetsfördelning, förväntningar på prestationer och arbetssätt
- hög arbetsbelastning
- konflikter
- omorganisation, rationaliseringar och omstrukturering vilket leder till otrygghet och konkurrensförhållanden mellan medarbetare

Meningsskiljaktigheter kan vara positivt och utvecklande för arbetet och ska inte likställas med konflikter. Konflikter kan leda till kränkande särbehandling om de inte hanteras på ett bra sätt.

1.2.2 Signaler på kränkande särbehandling

Det är viktigt att chefen är lyhörd för tidiga signaler och agerar i tid. Signaler och tecken på kränkande särbehandling kan vara:

- samarbetssvårigheter
- personkonflikter
- sökande efter syndabockar
- arbetsklimat som präglas av tryckt stämning
- en jargong eller skämt som alla inte är bekväma med
- hög sjukfrånvaro
- hög personalomsättning
- minskande effektivitet och produktivitet

1.3 Diskriminering och missgynnande i arbetslivet

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering i arbetslivet. En arbetsgivare får inte diskriminera den som hos arbetsgivaren

- är anställd
- söker eller gör praktik
- frågar efter arbete eller söker ett arbete
- hyrs eller lånas in för att arbeta

Skyddet mot diskriminering gäller i alla situationer som har samband med arbetet. Det gäller händelser på arbetsplatsen men också sådant som händer utanför om dessa har ett samband med arbetet (till exempel på tjänsteresor och personalfester). Den som är föräldraledig är också skyddad mot att bli missgynnad i samband med föräldraledigheten.

Arbetsgivaren har det yttersta ansvaret för att ingen diskrimineras på arbetsplatsen. En anställd med en befattning som ger hen bestämmanderätt över andra anställda likställs med/betraktas som arbetsgivare.

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsoverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, instruktioner att diskriminera, trakasserier och sexuella trakasserier är former av diskriminering. Det finns ofta skillnader mellan de juridiska definitionerna av diskriminering och vad personer kan uppleva som diskriminerande.

1.3.1 Direkt diskriminering

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. För att det ska räknas som diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

1.3.2 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer mot bakgrund av någon av de sju grunderna för diskriminering. Då kan regeln vara diskriminerande, trots att det är samma regel som tillämpas för alla. Det kan till exempel handla om krav på viss längd som kan missgynna kvinnor och krav på körkort som kan missgynna personer med funktionsnedsättning.

Det är dock inte diskriminering om kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet. Det är till exempel inte diskriminering att välja bort en arbetssökande som snart ska gå i pension om upplärningskostnaderna skulle vara orimligt stora.

1.3.3 Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet inom arbetslivet är när en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en arbetsgivare inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Arbetsgivarens ansvar för att genomföra skäliga åtgärder gäller för alla anställda, arbetssökande och praktikanter med funktionsnedsättning. Även inhyrd och inlånad personal omfattas av skyddet.

En helhetsbedömning avgör vad som är skäligt i varje fall. Man tar hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna hos verksamheten
- hur varaktig och omfattande relationen mellan den enskilda personen och verksamheten är
- andra omständigheter av betydelse, till exempel nyttan av en åtgärd.

1.3.4 Instruktioner att diskriminera

Order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i punkterna ovan och som lämnas åt någon som står i lydnds- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

1.3.5 Trakasserier och sexuella trakasserier

Anställda (både chefer och medarbetare), praktikanter samt inhyrda eller inlånade medarbetare har rätt att inte bli trakasserade eller sexuellt trakasserade i samband med arbetet.

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan exempelvis handla om nedvärderande eller generaliserande kommentarer, gester eller utfrysning.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger och anspelningar.

Det är den som blir utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som blir eller har blivit trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig eller grov att det inte krävs något påpekande från den som känner sig trakasserad.

Om det är någon annan än en medarbetare eller chef som trakasserar, till exempel en leverantör, elev eller brukare, så omfattas det inte av diskrimineringslagen. Däremot är det en arbetsmiljöfråga.

1.4 Förbud mot repressalier

Den som vill påtala eller anmäla diskriminering ska kunna göra det utan att behöva oroa sig för negativa konsekvenser. Därför innehåller diskrimineringslagen ett så kallat repressalieförbud, som skyddar den som påtalat eller anmält diskriminering från att bli bestraffad eller dåligt behandlad.

Skyddet mot repressalier gäller:

- Den som har anmält eller påtalat att arbetsgivaren har brutit mot diskrimineringslagen. En anmälan eller ett påtalande kan till exempel handla om att arbetsgivaren har utsatt

den anställde för någon form av diskriminering eller att arbetsgivaren inte har utrett och åtgärdat påstådda trakasserier eller sexuella trakasserier på arbetsplatsen.

- Den som medverkar i en utredning - det vill säga den som för sin egen eller någon annans räkning lämnar uppgifter, till exempelvis till Diskrimineringsombudsmannen, under en utredning av ett ärende.
- Den som avvisar eller fogar sig i arbetsgivarens trakasserier eller sexuella trakasserier. Att foga sig kan vara att gå med på något mot sin vilja. Även anställd som inte vågat eller kunnat motsätta sig en arbetsgivares trakasserier eller sexuella trakasserier omfattas alltså av skyddet

Repressalier inom arbetslivet kan till exempel vara att den anställde

- får en orimlig arbetsbörda
- blir fråntagen sina uppgifter
- blir lovad en förmån som sedan dras in
- tilldelas sysslor som inte motsvarar kompetensnivån
- behandlas hotfullt eller kränkande

1.5 Arbetsgivarens aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder är ett begrepp i diskrimineringslagen. Det innebär att vi ska arbeta både förebyggande och främjande för att motverka diskriminering. Vi ska även arbeta för lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund.

I kravet på aktiva åtgärder ingår att vi ska

- undersöka, analysera, åtgärda och följa upp eventuella risker för diskriminering eller repressalier och hinder för anställdas lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer. Vi ska titta på fem områden (avsnitt 4):
 - Arbetsförhållanden
 - Bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor
 - Rekrytering och befordran
 - Utbildning och övrig kompetensutveckling
 - Möjligheter att förena förvärvsarbete och föräldraskap
- främja en jämn könsfördelning (avsnitt 5)
- ta fram riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier (avsnitt 6)
- genomföra årliga lönekartläggningar

Vi har skyldighet att dokumentera vårt arbete med aktiva åtgärder (avsnitt 2). Det ska särskilt framgå hur vi har samverkat arbetet.

2 Samverka arbetet med aktiva åtgärder

Arbetet med aktiva åtgärder ska samverkas i enlighet med lokalt samverkansavtal på Östhammars kommun. Det gäller alla steg under avsnitt 4. Den som är ansvarig för undersökning, analys, åtgärder och uppföljning är också ansvarig för att samverkan genomförs.

Samverkan omfattar inte individärenden, exempelvis anmälningar om diskriminering. Där företräder de fackliga organisationerna sina medlemmar i MBL-förhandlingar som sker vid sidan om samverkansarbetet.

3 Undersöka, analysera, åtgärda och följa upp

3.1 Undersöka

Vi ska undersöka verksamheten utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. Det kan finnas strukturerer som riskerar att leda till diskriminering och andra hinder mot lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Undersökningen ska ha ett generellt anslag med inriktning på förhållandena på arbetsplatsen snarare än göra någon kartläggning av personliga förhållanden på individnivå. Eventuellt känsliga personuppgifter som framkommer ska inte kunna kopplas ihop med någon anställd på ett sätt som strider mot dataskyddsförordningen (GDPR).

Så långt som det är möjligt ska våra undersökningsmetoder vara en naturlig del i vår verksamhet. Exempelvis ska vi använda oss av skyddsron, medarbetarsamtal och APT.

Den som ansvarar för styrdokument/rutin/arbetsätt etcetera är ansvarig för att granska det utifrån diskrimineringslagens krav.

3.1.1 Kompetensförsörjning

Berör områdena *rekrytering och befordran* och *utbildning och övrig kompetensutveckling* i diskrimineringslagen.

Undersökningsmetod	Ansvarig	Tidpunkt
Granska kommunövergripande arbetsätt och rutiner, styrdokument, lokala kollektivavtal och chefsstöd för <ul style="list-style-type: none">rekryteringsuccessionsplanering, exempelvis aspirantprogrammetutbildning och kompetensutveckling	Lednings- och verksamhetsstöd	I samband med lönekartläggning.
Granska eventuella förvaltnings-, områdes-, eller	Chef som ansvarar	I samband med

<p>enhetsspecifika arbetssätt och rutiner, styrdokument, lokala kollektivavtal och chefsstöd för</p> <ul style="list-style-type: none"> • successionsplanering • utbildning och kompetensutveckling 	<p>för aktuellt dokument eller arbetssätt</p>	<p>kompetensinventering.</p>
---	---	------------------------------

3.1.2 Lön, förmåner, arbetstider och ledigheter

Berör områdena *bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor* samt *möjligheter att förena förvärvsarbete och föräldraskap* i diskrimineringslagen.

Undersökningsmetod	Ansvarig	När
<p>Granska kommunövergripande arbetssätt och rutiner, styrdokument, lokala kollektivavtal och chefsstöd för:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lönesättning • förmåner • ledigheter • schemaläggning, schemaformer, arbetstidens förläggning, flexibel arbetstid, övertid/mertid • distansarbete • tjänstgöringsgrad • andra anställningsvillkor 	<p>Lednings- och verksamhetsstöd</p>	<p>I samband med lönekartläggning</p>
<p>Granska förvaltnings- eller enhetsspecifika arbetssätt och rutiner, styrdokument, lokala kollektivavtal och chefsstöd för:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lönesättning • förmåner • ledigheter • schemaläggning, schemaformer, arbetstidens förläggning, flexibel arbetstid, övertid/mertid • distansarbete • tjänstgöringsgrad • andra anställningsvillkor 	<p>Chef som ansvarar för aktuellt dokument eller arbetssätt</p>	<p>I samband med lönekartläggningen, en gång om året</p>
<p>Lönekartläggning</p>	<p>Lednings- och verksamhetsstöd</p>	<p>En gång om året</p>

3.1.3 Arbetsmiljö, hälsa och rehabilitering

Berör områdena ”jämnställda och jämlika arbetsförhållanden” och ”möjligheter att förena förvärvsarbete och föräldraskap” i diskrimineringslagen.

Undersökningsmetod	Ansvarig	När
Redovisa arbetsskade- och tillbudsstatistik ur ett jämställdhetsperspektiv.	Skyddskommitté på förvaltnings- och kommunnivå	Två gånger per år, kvartal 1 och 3
Granska kommunövergripande arbetsätt och rutiner, styrdokument, lokala kollektivavtal och chefsstöd för: <ul style="list-style-type: none"> • systematiskt arbetsmiljöarbete (exempelvis mallar skyddsronder och riskbedömningar) • rehabilitering och hälsoförebyggande arbete • trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier 	Lednings- och verksamhetsstöd	I samband årlig lönekartläggning
Fråga om medarbetare upplever att det förekommer kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier på arbetsplatsen. Vet medarbetarna hur man ber om hjälp eller rapporterar trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier?	Alla chefer med personalansvar	I medarbetarsamtal, en gång om året
Kontrollera i skydds rond att arbetsförhållandena och den fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljön inte är diskriminerande.	Alla chefer med ansvar för att genomföra skydds rond	En gång om året.
Inkludera likabehandlingsperspektivet i riskbedömningar inför förändringar	Alla chefer med ansvar för att genomföra riskbedömning vid förändring	Löpande

3.1.4 Samverkan och delaktighet

Berör alla fem områden i diskrimineringslagen.

Undersökningsmetod	Ansvarig	Tidpunkt
<p>Alla arbetsgrupper genomför en workshop på ett tema som är kopplat till policyn om likabehandling och mångfald. Exempelvis inkludering, mångfald, jämställdhet, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling, mobbning, samtalsklimat, jargong och skämt, möjligheten att kombinera arbete och föräldraskap, normer och stereotyper.</p> <p>Syftet med workshopen är dels att öka medvetenheten kring likabehandlingsfrågor och trakasserier genom utbildning och diskussion, dels att upptäcka risker för diskriminering och trakasserier på den egna arbetsplatsen.</p> <p>Vid samma tillfälle går man tillsammans igenom rutinen för anmälan och utredning för att säkerställa att alla anställda känner till var man kan vända sig om något inträffar.</p>	<p>Alla chefer med personalansvar</p> <p>Lednings- och verksamhetsstöd ansvarar för att tillhandahålla stödmaterial.</p>	<p>Minst en gång om året, gärna på APT.</p>

3.1.5 Nyckeltal, statistik och analys

Berör alla fem områden i diskrimineringslagen.

Undersökningsmetod	Ansvarig	När
Relevanta nyckeltal och statistik ska presenteras könsuppdelad (ur Strategi för jämställdhetsintegrering)	Ansvariga för nyckeltal och statistik	Löpande
Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsindex (Jämix)	Lednings- och verksamhetsstöd	Årligen

3.2 Analys

Om vi upptäcker risker och hinder ska vi analysera orsakerna. Det handlar om att reflektera, analysera och dra slutsatser om varför det ser ut som det gör. Tänk på att diskriminering kan vara direkt eller indirekt.

Den som är ansvarig för undersökningen är också ansvarig för att analyser genomförs och dokumenteras.

3.2.1 Hinder för en jämn könsfördelning

Enlig diskrimineringslagen har vi en skyldighet att främja en jämn könsfördelning i skilda typer av arbeten, inom olika kategorier av anställda och på ledande positioner. Därför är det även viktigt att fundera på om de risker och hinder som vi upptäcker hindrar eller motverkar en jämn könsfördelning.

3.3 Åtgärda

Vi ska vidta åtgärder för att undanröja de risker för diskriminering eller andra hinder som vi funnit. Våra resurser, behov och andra omständigheter avgör vilka åtgärder som är skäligena.

Det är undersökningen och analysen som visar vilka åtgärder som behövs. Därför går det inte att säga på förhand. Nedan finns dock några tips och idéer.

Samtidigt som vi tar beslut om åtgärder ska vi också bestämma hur de ska genomföras, vem som ska genomföra dem, när det ska vara klart och när och på vilket sätt de ska följas upp.

Den som är ansvarig för undersökningen och analys är också ansvarig för att åtgärder vidtas och dokumenteras. Om den ansvarige saknar tillräckliga resurser, befogenheter eller andra förutsättningar för att vidta nödvändiga åtgärder ska hen lyfta frågan med sin chef.

3.3.1 Tips och idéer på åtgärder

- Informations- och utbildningsinsatser
 - Informera och utbilda om policyn för mångfald och likabehandling och rutin för anmälan och utredning av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling.
 - Tema kopplat till likabehandling, mångfald eller kränkande särbehandling på exempelvis APT. Föreläsningar och/eller workshop. Arbeta aktivt för att vidga perspektiven förbi kön.
 - Utbildning om vad kränkande särbehandling är, och dialog om ”vad som är okej hos oss”
 - Utbildning om vad diskriminering är.
 - Uppdatera arbetsplatsens spelregler (värdegrundsarbete)
 - Informera om hur man ska gå tillväga för att anmäla önskemål om företräde till högre sysselsättningsgrad
 - Arbeta med bemötande och uppträdande (för att motverka kränkande särbehandling)
- Kom ihåg att bjuda in föräldralediga, sjukskrivna och andra lediga medarbetare till medarbetarsamtal, APT och andra sammankomster
- Se över grundbemanning och tillgång till/rutiner för vikarier (kan underlätta VAB och övrig föräldraledighet)
- Se över mötestider på arbetsplatsen för att undvika möten tidigt och sent på dagen samt på skollov.

- Utveckla bristfälliga arbetssätt, rutiner och styrdokument
- ”Byta arbete för en dag”. Utbytesprogram där medarbetar får prova andra arbeten inom kommunen.
- Möjliggöra för medarbetare att använd distanskontor, anpassa arbetsredskap (dator, telefon etcetera) till distansarbete.

3.4 Följa upp och utvärdera

Det sista steget är att följa upp och utvärdera undersökningen, analysen och åtgärderna. De kunskaper och erfarenheter som uppföljningen ger är viktig information inför nästa undersökning, analys och åtgärd.

När och hur uppföljning och utvärdering ska göras är olika från situation till situation. En del åtgärder kan genomföras med en gång, andra tar längre tid. Vissa åtgärder ger omedelbar effekt medan andra åtgärder verkar långsiktigt.

Det viktiga är att undersöka om åtgärden haft önskad effekt eller inte. Om åtgärden inte fungerade behöver vi besluta hur vi går vidare. Vi behöver också vara uppmärksamma på om åtgärden skapat andra risker, hinder eller problem och besluta hur vi hanterar det.

Den som är ansvarig för undersökningen, analys och åtgärder är också ansvarig för att uppföljning och utvärdering genomförs och dokumenteras.

3.4.1 Forum för uppföljning

Använd gärna de forum som redan finns, exempelvis:

- Central samverkansgrupp och skyddskommitté
- Arbetsplatsträff
- Förvaltningens samverkansgrupp och skyddskommitté
- Medarbetarsamtal

3.5 Dokumentera arbetet

Skyddsronder och riskbedömningar dokumenteras i KIA.

Arbetsskade- och tillbudsstatistik ur ett jämställdhetsperspektiv dokumenteras i samverkansprotokoll.

Dialog på medarbetarsamtal som handlar om kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier på arbetsplatsen dokumenteras enligt rutin för medarbetarsamtal.

Arbetsgruppens workshop på tema kopplat till policyn om likabehandling och mångfald dokumenteras enligt arbetsplatsens rutiner för att dokumentera möten/APT, handlingsplaner, uppföljning etc.

Övrigt arbete med att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp dokumenteras i särskild rapport i Stratsys. Rapporten innehåller följande delar:

- En redogörelse av de risker och hinder som identifierats.
- En analys av orsakerna till dessa risker och hinder.

- En redogörelse för vilka åtgärder som ska genomföras.
- En uppföljning och utvärdering av det arbete med aktiva åtgärder som gjorts.
- En redogörelse för hur samverkansskyldigheten har fullgjorts.

Den som ansvarar för att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp ansvarar för dokumentationen.

4 Åtgärder för att främja en jämn könsfördelning

I vår verksamhet har de allra flesta yrkesgrupper en ojämn könsfördelning. De flesta yrkesgrupperna är kvinnodominerade.

Enlig diskrimineringslagen ska vi främja en jämn könsfördelning i skilda typer av arbeten, inom olika kategorier av anställda och på ledande positioner. Vi ska också vidta åtgärder om vi upptäcker hinder för en jämn könsfördelning (se avsnitt 4).

4.1 Kompetensförsörjning

4.1.1 Kompetensbaserad rekrytering

Östhammars kommun tillämpar sedan 2017 kompetensbaserad rekryteringsmetodik som syftar till att samtliga kandidater ska ges samma förutsättningar, jämföras på samma villkor och enligt samma kriterier. Urval och bedömning sker enligt en i förväg utformad kravspecifikation. På så sätt minimerar vi risken att påverkas av fördomar då kravspecifikationen ska vara utformad så att den inte är direkt eller indirekt diskriminerande.

Alla chefer utbildas i den kompetensbaserade rekryteringsmetoden och det finns stöd i form av mallar och checklistor.

I platsannonsering ska vi uttrycka kommunens ambition om jämn könsfördelning och mångfald på arbetsplatserna.

4.1.2 Barn- och ungdomar

I vår kompetensförsörjningsstrategi ingår att tidigt väcka barn och ungdomars intresse för kommunens yrkesgrupper. Det är ett långsiktigt arbete där vi hoppas bidra till att bryta könsstereotypa normer kring vilka yrken som passar tjejer och killar.

4.1.3 Hur vi representerar och presenterar kommunen

I kommuns grafiska profil beskrivs vårt bildspråk. Genom att göra medvetna bildval i exempelvis rekryteringsannonser, sociala medier, broschyrer och andra trycksaker kan vi påverka föreställningar och könsstereotypa normer om yrkesval.

I rekryteringssammanhang ska vi vara särskilt observanta på vilket budskap bilder och ordval skickar om vem som passar för det specifika jobbet.

När vi utser personer som ska representera kommunen, exempelvis yrkesambassadörer, ska vi eftersträva mångfald, exempelvis genom personer med olika kön och ålder.

4.2 Arbetsmiljö

4.2.1 Skyddsron

Kommunens arbetsplatser ska vara anpassade så att både män och kvinnor får förutsättningar för en god arbetsmiljö. Det kan exempelvis handla om omklädningsrum, hjälpmedel, skyddsutrusning, lyftanordningar, jargong, attityder, arbetstider. Detta följs upp genom standardiserade skyddsronsdokument.

4.2.2 Workshop, tema på APT

Minst en gång om året ska alla arbetsgrupper genomföra en workshop/APT på ett tema som är kopplat till policyn om likabehandling och mångfald (se avsnitt 4.1.4). Det är både ett undersökande och förebyggande arbete som på sikt kan få effekter även när det gäller en jämnare könsfördelning på arbetsplatsen.

5 Förhindra kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier

5.1 Förebyggande arbete

5.1.1 Alla känner till policyn för likabehandling och mångfald

Vår *Policy för likabehandling och mångfald* säger tydligt att diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling inte accepteras på kommunens arbetsplatser. Det ska alla anställda, praktikanter och andra som arbetar på kommunen känna till.

- Policyn och *Rutin för anmälan och utredning av trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling* finns på Ines (intranätet)
- Alla nyanställda får policyn i ett välkomstpaket
- I introduktion av nyanställda ansvarar chefen för att följa upp att medarbetaren tagit del av och förstår policyn samt känner till *Rutin för anmälan och utredning av trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling*
- Minst en workshop/APT per år med tema kopplat till policyn (se avsnitt 4.1.4) där man även går igenom rutinen för anmälan och utredning för att säkerställa att alla känner till den.

5.1.2 Systematiskt arbetsmiljöarbete

Vi ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete för att förebygga att kränkande särbehandling, inklusive trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier, uppstår.

Kränkande särbehandling hänger ofta ihop med brister i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Ett förebyggande arbete kan bland annat handla om att organisera verksamheten så att arbetsfördelning, förväntningar på arbetsprestationer och arbetssätt är tydliga och förankrade hos alla på arbetsplatsen.

Upplevelsen av kränkande särbehandling är individuell. Det som upplevs kränkande för en person kanske inte alls upplevs på samma sätt av en annan. Därför är det viktigt att prata om dessa frågor och ha en levande dialog om vilka normer och värderingar som gäller på arbetsplatsen. Det tydliggör var gränserna går.

- Alla arbetsplatser ska regelbundet riskbedöma sin arbetsmiljö, bland annat med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (se avsnitt 4.1.3).
- Alla arbetsplatser ska genomföra årliga skyddsronder där bland annat den organisatoriska och sociala arbetsmiljön undersöks (se avsnitt 4.1.3).
- Om kränkande särbehandling inträffar betraktar vi det som ett olycksfall. Olycksfall ska utredas och riskbedömas. Om det behövs ska vi genomföra förebyggande åtgärder för att det inte ska hända igen. Använd *Rutin för anmälan och utredning av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling* som stöd i utredningen.

5.1.3 Arbeta med värdegrund och spelregler

Östhammars kommun har en gemensam värdegrund som består av fyra kärnvärden – ansvar, engagemang, öppenhet och tillsammans. Allt som vi gör, alla möten vi har och alla beslut vi tar ska kännetecknas av vår värdegrund.

Syftet med den gemensamma värdegrunden är att skapa en organisationskultur som ger vägledning i hur vi agerar, både med varandra och med våra invånare, och som kompletterar vår styrningsstruktur. Målet är att skapa en atmosfär som alla kan känna sig bekväma och trygga i, och som stödjer oss i vårt dagliga arbete, agerande och beslutsfattande.

Värdegrunden är framtagen 2013-14 tillsammans med samtliga chefer och medarbetare. Våra kärnvärden är valda utifrån vår organisations syfte, mål, belägenhet och vision, både som arbetsgivare och välfärdsleverantör. Varje kärnvärde är valt utifrån en övertygelse, som förklarar vad kärnvärdet betyder hos oss.

Ansvar: Genom att ta ansvar gör vi rätt saker, på rätt sätt. Vi tar ansvar för oss själva och för helheten.

Engagemang: Genom engagemang skapar vi större mervärde, positiv attityd och bättre resultat.

Öppenhet: Öppenhet skapar förtroende, gemenskap och leder till mångfald.

Tillsammans: Genom att arbeta tillsammans gör vi varandra bättre och hittar bättre lösningar på våra utmaningar.

Varje enskild arbetsplats ska ha en uppsättning spelregler för sitt agerande som synliggör för var och en hur vi värdesätter ansvarstagande, engagemang, öppenhet och att lösa komplexa frågor tillsammans med andra. Spelreglerna ska vara tydliga och väl kända, så att alla vet vad som är ett acceptabelt agerande, och när vi agerar fel.

Spelreglerna ska skapas tillsammans av varje arbetsgrupp, och ska vara valda så att vi har ett gott bemötande, skapar delaktighet och inflytande för varje individ, och får en god och produktiv arbetsmiljö.

5.1.4 Chefer har kunskap om kränkande särbehandling

Chefer ska ha kunskap om hur kränkande särbehandling, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier kan förebyggas och hanteras. Det inkluderar att känna till riskkällor, signaler och tecken på kränkande särbehandling.

- Vid introduktion av nyanställda chefer ska ansvarig chef följa upp att den nya chefen tagit del av och förstår *Rutin för anmälan och utredning av trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling*.
- Alla chefer ska gå en grundläggande arbetsmiljöutbildning där bland annat organisatorisk och social arbetsmiljö ingår.
- I chefshandbok (eller motsvarande) finns stödmaterial kring hur man förebygger och hanterar kränkande särbehandling.
- Om det behövs ska vi använda extern expertis, exempelvis företagshälsovården, Suntarbetsliv, Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen.

5.2 Om det ändå inträffar

Den som vill påtala eller anmäla diskriminering ska kunna göra det utan att behöva oroa sig för negativa konsekvenser. Det ska alltid finnas flera olika personer att vända sig till med sin anmälan. Utredning ska ske under sekretess.

Rutin för anmälan och utredning av trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling vänder sig till den som är utsatt, till den utsattes arbetskamrater och till den chef/arbetsgivarrepresentant som får kännedom om situationen.

En chef som anmäls för kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ska aldrig ha en ledande roll i själva utredningen och inte ta beslut om åtgärder.

6 Referenser och lästips

Arbetsmiljöverket: www.av.se/

Diskrimineringsombudsmannen: www.do.se/

Suntarbetsliv: www.suntarbetsliv.se/. Se särskilt verktygen *OSA-kompassen* och *OSA-kollen*

Östhammars kommuns lönepolitik

Policy för likabehandling och mångfald

Rutin för anmälan och utredning av kränkande särbehandling, mobbning, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling.

Sektor Samhälle
Sanna Hansson

Rapport avseende riktlinje ”Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn” under 2022

2 (18)

Innehållsförteckning

Information om barnkonventionen	3-4
1. Hur har innehållet i policyn och riktlinjerna tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?	5-7
2. Hur har utbildningsstödet på Ines tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?	7-9
3. Vilket behov har sektorn av ytterligare stöd i förankring av- och utbildning kring barnkonventionen, kommunens policy och riktlinjer	9-10
4. Hur har sektorn arbetat i linje med policyn och riktlinjerna	10-13
Information om prövning av barnets bästa	13-14
5. Hur många prövningar har gjorts i verksamheten under 2022?	14-16
Information om barnkonsekvensanalys	16
6. Hur många barnkonsekvensanalyser har gjorts i verksamheten under 2022?	16-17
7. Övrig input, frågor eller synpunkter	18

3 (18)

Kort om barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Lagen innebär att konventionens artiklar får högre status som svensk lag. Det åläggs ett större ansvar på till exempel lokala myndigheter, kommuner och beslutsfattare att tillämpa barnkonventionen så att den får ett större genomslag vid bedömningar och ärenden som berör barn. Barnkonventionen består av 54 artiklar som ska läsas som en helhet. Rättigheterna i barnkonventionen gäller alla barn och ungdomar upp till 18 års ålder. Förenta Nationernas kommitté för barnets rättigheter har sammanfattat barnkonventionen i fyra grundprinciper, artikel 2, artikel 3, artikel 6 samt artikel 12. Dessa grundprinciper är en del av kommunens policy.

Policy

I Östhammars kommun ska hela barnkonventionen och särskilt de fyra grundprinciperna genomsyra alla anställdas och förtroendevaldas utövande. De fyra grundprinciperna är:

- Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras
- Artikel 3: Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa
- Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Detta innebär att: All kommunal verksamhet i Östhammars kommun ska alltid analysera barnets bästa i förhållande till ett beslut som direkt eller indirekt påverkar barn före beslutet fattas. Analysen ska alltid utföras i skenet av barnkonventionens fyra grundprinciper.

Riktlinjer för utveckling av arbetet med policy

Riktlinjerna är framtagna för att underlätta samtliga verksamheters arbete med efterlevnad av policyn. Riktlinjerna är ett led i att uppfylla barnkonventionens krav. Den förväntade effekten av att tillämpa policyn och riktlinjerna i det dagliga arbetet är att barnrättsperspektivet synliggörs och respekteras i såväl styrning, planering, beslutsfattande samt uppföljning. Östhammars kommun ska leva upp till barns

4 (18)

rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Barns rättigheter och inflytande i Östhammars kommun är inte enbart viktiga inom områden där barn tydligt är i fokus, som till exempel förskola, skola och socialtjänst. Rättigheterna ska genomsyra all kommunal verksamhet som direkt eller indirekt påverkar barn. Exempel på det kan vara när nya bostadsområden planeras och när nya gång- och cykelvägar ska byggas. För att Östhammars kommuns verksamheter ska genomsyras av en gemensam syn på barnets rätt till delaktighet i beslut ska dessa riktlinjer tillämpas tillsammans med kommunens policy. För att arbetet med barnkonventionen ska falla väl ut i samtliga verksamheter krävs ett kontinuerligt arbete, åtagande och vilja att arbeta utifrån barnets bästa.

Omfattning och ansvar

Dessa riktlinjer berör kommunal verksamhet. Med kommunal verksamhet åsyftas här allt arbete som utförs av anställda, förtroendevalda, bolag och stiftelser.

Varje verksamhet har ett ansvar för att tillämpa riktlinjen inom sitt område samt att regelbundet utvärdera sitt arbete. Frågor kring delaktighet, processer med utgångspunkt från styrdokument, rutiner samt kompetens är exempel på ansvarets omfattning.

Utbildning till personal och förtroendevalda

För att påverka attityder, arbetssätt och förhållningssätt i kommunens verksamheter krävs att kunskapen om barnkonventionen sprids och synliggörs i hela organisationen. Varje chef ansvarar för att höja samtliga medarbetares kunskapsnivå, kartlägga nuvarande arbetssätt, ta fram processer som införlivar barnkonventionens artiklar, policyn och dessa riktlinjer i det dagliga arbetet samt att regelbundet följa upp och rapportera hur arbetet fortskrider. Till stöd (valbart) för detta arbete har ett särskilt utbildningsmaterial samt mall för prövning av barns bästa och barnkonsekvensanalys tagits fram.

En förutsättning för att detta arbete ska bli framgångsrikt är att återkommande informations och utbildningsinsatser genomförs och arbetet utvecklas genom att resultatet av utvärderingar införlivas i det dagliga arbetet. Detta arbete ansvarar respektive chef för att utforma och bekosta.

Regelbunden utvärdering av arbetet

All kommunal verksamhets arbete med tillämpningen av barnkonventionen ska utvärderas. Detta sker genom att verksamheterna gör en årlig analys och rapporterar via kommunens ledningssystem. Sammanställning och analys av inrapporterat underlag redovisas i denna rapport.

5 (18)

1 Hur har innehållet i policyn och riktlinjerna tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?

1.1 Sektor Bildning

1.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Sektorn har informerat nyanställda vid introduktion om vilka lagar som gäller i verksamheterna, skollagen, barnkonventionen och att läroplanen och värdegrundsarbetet bygger på de lagarna. Sektorn informerar också om huvudartiklarna 2, 3, 6 och 12.

Åtgärder som sektor Bildning planerar att genomföra

Lägga in information om policyn och riktlinjer som en punkt i checklistan för nyanställda samt att lägga in det i aktivitetskalendern för året, vilket några enheter redan gjort.

Använda det utbildningsmaterial som finns att tillgå på APT eller vid andra tillfällen.

1.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor Bildning har tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för nyanställda inom verksamheten. Sektorn har också en plan för det fortsatta arbetet.

1.2 Sektor Omsorg

1.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Sektorns arbete utifrån barnkonventionen skiljer sig åt beroende av verksamhetsgren. För ökad tydlighet särskiljs därför de redovisande enheterna, i delar av den sektorövergripande rapporten.

Verksamhet Myndighet rapporterar att alla har fått utbildningsmaterialet och att APT har använts för diskussioner kring detta.

Verksamhet Äldreomsorg har inte haft någon aktiv insats under året.

Åtgärder som sektor Omsorg planerar att genomföra

Uppdelning av verksamhetsområde Produktion till verksamhetsområdena Äldreomsorg respektive HSL/LSS, med varsin chef för respektive område, kommer göra arbetet i barnkonventionens riktning tydligare och mer ändamålsenligt. Planen är att ta efter

6 (18)

verksamhet Myndighets rutin och lägga in återkommande information och samtal om barnkonventionen som en del i samtliga verksamheters årshjul.

1.2.2 Sektor Omsorg analys

Sektor Omsorg har tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för del av verksamheten. Ytterligare åtgärder krävs av sektorn för att upprätthålla det beslutade dokumentet. Bra att sektorn har en plan för att få in information om barnkonventionen i verksamheternas årshjul.

1.3 Sektor Samhälle

1.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

På planenheten har inte policy och riktlinjer tillgängliggjorts aktivt för nyanställda men det har kommit upp i diskussioner kring arbetet. Det finns inga direkta planer på hur detta arbete ska förbättras. I sitt arbete kommer både planarkitekter och översiktsplanerare i kontakt med policydokument och riktlinjer.

Åtgärder som sektor Samhälle planerar att genomföra

För cheferna - göra en fördjupning kring barnkonventionen

Informera om barnkonventionen på enskilda personalmöten (fritid, miljö mm)

Få exempel presenterade där prövningar och barnkonsekvensanalyser har gjorts

1.3.2 Sektor Samhälle analys

Sektor Samhälle har inte tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för alla nyanställda inom verksamheten. Ytterligare åtgärder krävs av sektorn för att upprätthålla det beslutade dokumentet. Sektorn har en plan för det fortsatta arbetet.

1.4 Sektor Verksamhetsstöd

1.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

För verksamhetsstöds områden har det varit få nyanställningar men vid de tillfällena har det på olika vis gjorts genomgångar av policyer och riktlinjer där även barnkonventionen ingår. Ibland har de tagit del av material på egenhand och vissa gånger tillsammans med en kollega.

7 (18)

1.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Sektor Verksamhetsstöd har tillgängliggjort innehållet med policy och riktlinjer för nyanställda inom verksamheten.

1.5 Analys för samtliga sektorer

Viktigt att all ny personal får en introduktion kring policy och riktlinjer av sin närmsta chef.

2 Hur har utbildningsstödet på Ines tillgängliggjorts för nyanställda under 2022?

2.1 Sektor Bildning

2.1.1 Sektor bildning sammanställning

Sektor Bildning har informerat om Ines och om det utvecklingsstöd som finns där via bland annat arbetsplatsträffar för nyanställda.

Åtgärder som sektor Bildning planerar att genomföra

Förtydliga för medarbetarna att Ines och den information som finns där är tillgängligt för alla.

2.1.2 Sektor bildning analys

Sektor bildning har delgett information för samtliga nyanställda.

2.2 Sektor Omsorg

2.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Alla rutiner, riktlinjer, sekretess samt barnkonventionen introduceras vid nyanställning inom verksamhet Myndighet. Alternativ till genomgång är att man tilldelas materialet.

Arbetet genomförs via respektive enhet.

Åtgärder som sektor Omsorg planerar att genomföra

Uppdelning av verksamhetsområde Produktion till verksamhetsområdena Äldreomsorg respektive HSL/LSS, med varsin chef för respektive område, kommer göra arbetet i

8 (18)

barnkonventionens riktning tydligare och mer ändamålsenligt. Planen är att ta efter verksamhet Myndighets rutin och lägga in återkommande information och samtal om Barnkonventionen som en del i samtliga verksamheters årshjul.

2.2.2 Sektor Omsorg analys

Inom sektorn varierar tillvägagångssätt och i vissa delar är det bristfälligt. Det är viktigt att samtliga delar av sektorn får ut informationen. Sektorn har en plan för det fortsatta arbetet.

2.3 Sektor Samhälle

2.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

På planenheten har inte policy och riktlinjer tillgängliggjorts aktivt för nyanställda men det har kommit upp i diskussioner kring arbetet. Det finns inga direkta planer på hur detta arbete ska förbättras. I sitt arbete kommer både planarkitekter och översiktsplanerare i kontakt med policydokument och riktlinjer.

Åtgärder som sektor Samhälle planerar att genomföra

På Miljöenheten introduceras barnkonventionen i samband med nyanställning men enheten kan vara mer aktiv. Ett sätt är att informera på ett APT.

2.3.2 Sektor Samhälle analys

Planenheten har inte svarat på frågan. Inom sektor Samhälle varierar tillvägagångssätt och i vissa delar är det bristfälligt. Det är viktigt att samtliga delar av sektorn får ta del av informationen. En åtgärdsplan för detta bör upprättas.

2.4 Sektor Verksamhetsstöd

2.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Vid introduktion har medarbetare antingen tagit del av utbildningsmaterialet på Ines.

2.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Nyanställda inom sektor Verksamhetsstöd har fått information.

9 (18)

2.5 Analys för samtliga sektorer

Information till medarbetarna inom kommunen har skett på ett varierat sätt vilket leder till att samtliga medarbetare inte har den information som behövs för att utföra sitt arbete på korrekt sätt. Detta bör åtgärdas inom de delar som brister.

3 Vilket behov har sektorn av ytterligare stöd i förankring av- och utbildning kring barnkonventionen, kommunens policy och riktlinjer?

3.1 Sektor Bildning

3.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Barnkonventionen är sedan länge väl förankrad i förskolans och skolans arbete.

3.1.2 Sektor Bildning analys

Inget mer stöd behövs för närvarande.

3.2 Sektor Omsorg

3.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Informationen på Ines är tillräcklig. Förankring sker bland annat genom att barnkonventionen är en del i verksamhet Myndighets årshjul som en punkt att årligen uppmärksamma, informera och resonera kring.

3.2.2 Sektor Omsorg analys

Inget mer stöd behövs för närvarande.

3.3 Sektor Samhälle

3.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Planenheten kan behöva mer utbildning och information kring vad forskningen säger om barns bästa och hur detta kan tillämpas i arbetet samt få information om när det är relevant att göra en barnkonsekvensanalys.

10 (18)

3.3.2 *Sektor Samhälle analys*

Ungdomssamordnaren stämmer av med planverksamheten för ytterligare stöd.

3.4 Sektor Verksamhetsstöd

3.4.1 *Sektor Verksamhetsstöd sammanställning*

För Måltid- och Städ enheten finns behov av förenklad information och med fler översättningar då det är många anställda som inte har svenska som modersmål. I övrigt är materialet tillräckligt.

3.4.2 *Sektor Verksamhetsstöd analys*

Ungdomssamordnaren ser över det som inkommit från sektorn.

3.5 Analys för samtliga sektorer

De uttryckta behoven av ytterligare stöd hanteras av ungdomssamordnaren med det som specifikt har önskats.

4 Hur har sektorn arbetat i linje med policyn och riktlinjerna?

4.1 Sektor Bildning

4.1.1 *Sektor Bildning sammanställning*

Vid förändringar som rör barn/elever har sektorn med dem i besluten genom att intervjua dem, ta in vårdnadshavares synpunkter och hämta in vad pedagogerna och lärare har observerat.

Vid beslut där barn kan komma att beröras arbetar sektorn med checklistan utifrån barns bästa och barnkonsekvensanalys.

Värdegrundsarbete utifrån läroplanen med barnens bästa i fokus.

Sektorn arbetar med ett material från Rädda barnen <https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/skolmaterial/barnkonventionen/>

Checklistan utifrån barnens bästa har sektorn lagt in i KIA för att den ska vara tillgänglig och lätt att hitta och använda. Dokumentationen finns då kvar.

11 (18)

4.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor Bildning har arbetat i linje med policyn och riktlinjerna på olika sätt. Väldigt bra att checklistan finns med i KIA.

4.2 Sektor Omsorg

4.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Verksamhet Myndighet följer riktlinjer, rutiner, lagrum och policydokument där barnkonventionen ingår. Barnkonventionen är en naturlig del i det dagliga arbetet.

I Verksamhet äldreomsorg upplevs relevansen mer otydlig men det som framkommit är att när sektorn belyser barnperspektivet i delar av verksamheten som har ett vuxenperspektiv framkommer det att många barn finns i bakgrunden och blir berörda.

Endast ett fåtal enheter inom Verksamhetsområde produktion arbetar med barn som primär vårdtagare dock finns ofta barn ur ett anhörigperspektiv så utbildningsmaterialet är viktigt för samtliga verksamheter.

Åtgärder som sektor Omsorg planerar att genomföra

Uppdelning av verksamhetsområde Produktion till verksamhetsområdena Äldreomsorg respektive HSL/LSS, med varsin chef för respektive område, kommer göra arbetet i barnkonventionens riktning tydligare och mer ändamålsenligt. Planen är att ta efter verksamhet Myndighets rutin och lägga in återkommande information och samtal om barnkonventionen som en del i samtliga verksamheters årshjul.

4.2.2 Sektor Omsorg analys

Sektor Omsorg har påbörjat arbetet men tydliga arbetsmetoder saknas i vissa verksamheter. Bra att det finns en plan för det fortsatta arbetet.

4.3 Sektor Samhälle

4.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Sektorn har genomfört ett arbete med skol- och förskolegårdar för att skapa ett basutbud gällande lekbarhet, säkerhet och trygghet m.m. Detta grundförslag har även engagerat ungdomar via sektor bildning.

Enheten Ungfritid är ute bland ungdomar, gör skolbesök, träffar ungdomar på ungdomsgårdar och arbetar för att öka delaktigheten bland unga och visa hur de kan påverka. Appen, ”Ung i Östhammars kommun” är även en del i det arbetet.

Enheten Ungfritid genomför en HBTQI utbildning via RFSL som ökar kunskapen om

12 (18)

hbtqi, normer samt konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor för hbtqi-personer hos de anställda i verksamheten.

Pågående ungdomsprojekt med ungdomar på ungdomsgårdarna, där ungdomarna får driva projekt själva med stöd av personal.

Lovaktiviteter – kostnadsfria aktiviteter för alla barn och unga, där de har möjlighet att påverka innehåll och tider.

Enheten Kultur och bibliotek erbjuder ett brett urval av litteratur, tidskrifter, databaser, programaktiviteter.

Biblioteken möter barn och ungdomar tillexempel när förskolor och skolor bjuds in, samhällsveckan och när de besöker biblioteken på sin fritid. Vid dessa tillfällen finns det utrymme att påverka inköp, bokutlån och programutbud.

Under samhällsveckan fick enheten ett tillfälle att fånga upp elevernas tankar om hur enheten kan utveckla biblioteken samt vilka böcker, tidskrifter, databaser och aktiviteter ungdomarna önskar skall finnas hos oss.

Under loven erbjuds lovaktiviteter och enheten lyssnar in önskemål från målgruppen.

Uppsökande verksamhet har skett genom bokstartsprojektet under året som enheten erhållit statligt medel från kulturrådet för att kunna genomföra. Bokstart vänder sig till barn 0-3 år och dess vårdnadshavare och bygger på vikten av läsning vid tidig ålder. I Östhammars kommun så har bokstart bestått av ett samarbete i två delar; dels mellan BVC och biblioteken dels mellan förskolorna och biblioteken.

Biblioteken jobbar för att samarbeta med andra aktörer för att bättre nå ut till barn och ungdomar. Det rör sig om öppna förskolan, kyrkans barnverksamhet, BVC, logopedi, förskolor, skolor, särskolan, fritidsgårdar och ungdomsgårdar.

Via Region Uppsala erbjuds utbildningstillfällen samt barn och unga grupp för att diskutera och bolla tankar och idéer.

På planenheten finns det ett avsnitt som behandlar barnfrågor i kommunens planbeskrivningar för att säkerställa att frågan berörs. I översiktsplanen finns det hänvisningar till kommunens policydokument och riktlinjer samt en kort sammanfattning av hur kommunen ska arbeta med barnkonventionen.

Byggenheten har fått in en mening i all grannhöran:

”Finns barn eller ungdomar i hushållet har även de möjlighet att skicka in sitt yttrande i ärendet.”

I alla bygglovsbeslut har enheten fått in en rubrik om barnets bästa och vägt in om en barnkonsekvensanalys är relevant eller inte. Enheten har tagit fram en checklista när det är relevant.

4.3.2 Sektor Samhälle analys

Sektor Samhälle har arbetat i linje med policyn och riktlinjerna på olika sätt.

13 (18)

4.4 Sektor Verksamhetsstöd

4.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Övervägande del av Verksamhetsstöd har inte haft händelser eller fattat beslut där barnkonventionen har behövt beaktas. Måltid och städ enheten har varit involverade i beslut men enheten har inte själva drivit frågan, t.ex. vid förändringar i lokaler.

4.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Beskrivningen av hur policyn har använts framgår inte för alla verksamhetsdelar.

4.5 Analys för samtliga sektorer

Både det som rapporterats och det beskrivna tillvägagångssättet indikerar att verksamhetsdelar behöver arbeta mer med denna fråga.

Information om prövning av barnets bästa

Barnets bästa som tillvägagångssätt innebär att de beslut som påverkar barn ska föregås av en bedömning av vilka konsekvenser beslutet kan få för det enskilda barnet eller för barn i grupp.

Den som fattar beslut ska

- motivera vad barnets bästa bedöms vara,
- beskriva hur prövningen har genomförts,
- beskriva hur barnets bästa har bedömts gentemot andra intressen,
- Om ett beslut tas som inte är i linje med barnets bästa, ska även eventuella kompensatoriska åtgärder redovisas.

All kommunal verksamhet i Östhammars kommun ska alltid analysera barnets bästa i förhållande till ett beslut som direkt eller indirekt påverkar barn före beslutet fattas. När det i prövningen av barnets bästa framkommer att barn påverkas i hög grad ska även en konsekvensanalys göras. Det innebär att en prövning av barnets bästa ska vara en integrerad del av verksamhetens ärende- och beslutsprocesser. Varje verksamhet ansvarar för att det finns tydliga beskrivningar för hur prövningar av barnets bästa genomförs.

14 (18)

En prövning av barns bästa ska utgå från ett barnrättsperspektiv och fungerar som en undersökning där man tar hänsyn till rådande lagstiftning, forskning, synpunkter från beprövad erfarenhet, barns sociala nätverk och barnets/barns åsikter.

Barnperspektiv:

- Vad säger forskning
- Vad säger erfarenhet och praxis
- Vad säger vuxna runt barnet

Barnets perspektiv:

- Vilka barn berörs och ska tillfrågas?
- Vad säger barnet själv?
- Har barnet tillfrågats på ett sätt som passar barnet?

Barnperspektiv + barnets perspektiv = barnrättsperspektiv

Begreppet barns bästa är flexibelt och anpassningsbart. Den som fattar beslut ska ta hänsyn till barns personliga förutsättningar och behov. I beslut som rör barn som kollektiv måste barns bästa bedömas och fastställas med utgångspunkt i de omständigheter som råder för den grupp av barn det gäller och för barn i allmänhet. I båda fallen bör bedömningen och fastställandet göras med full respekt för rättigheterna i barnkonventionen.

5 Hur många prövningar har gjorts i verksamheten under 2022?

5.1 Sektor Bildning

5.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Prövning av barns bästa inför att det öppnades en förskoleavdelning i Kristinelundsskolan, dit femåringar flyttades.

Prövning av barns bästa inför sommaren, då förskolor på orten kan slås ihop och barnen får därmed byta förskola under en period.

Prövning av barns bästa inför öppnandet av en lekhallsavdelning på grund av brist på barnomsorgsplatser.

Prövning av barns bästa på förskolan Diamanten inför en förändring där barnen blev berörda av beslutet.

15 (18)

Prövning av barns bästa inför att äta i matsal i nya förskolan, Mineralen.

Prövning av barns bästa inför renovering av Ekeby förskola.

Prövning av elever möjlighet att gå kvar på Ekeby fritidshem i åk 4-6 i stället för att gå på Olandsskolans fritidshem.

I gymnasieskolan har inga skriftliga prövningar genomförts under 2022 i verksamheten.

Inom alla skolformer görs det ofta muntliga prövningar i det dagliga arbetet, då verksamheten alltid har fokus på barnens bästa.

5.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor Bildning har genomfört sju prövningar på grundskolan, ingen på gymnasiet. Muntliga prövningar är vanligt i det dagliga arbetet.

5.2 Sektor Omsorg

5.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Alla beslut, där barn omfattas, prövas utifrån barns rätt. I utredningsmetodikerna BBIC är barnkonsekvensanalyser centrala delar.

5.2.2 Sektor Omsorg analys

Inget svar från Sektor Omsorg om hur många prövningar som genomförts men bra att alla beslut där barn omfattas prövas utifrån barns rätt. Bra om sektorn upprättar en plan för dokumentation av prövningar framöver.

5.3 Sektor Samhälle

5.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga prövningar har genomförts.

5.3.2 Sektor Samhälle analys

Viktigt att sektor samhälle ser över om prövningar behöver göras inom olika områden under 2023.

16 (18)

5.4 Sektor Verksamhetsstöd

5.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Inga prövningar har genomförts.

5.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Viktigt att sektor Verksamhetsstöd ser över om prövningar behöver göras inom olika områden under 2023.

5.5 Analys för samtliga sektorer

För de sektorer som under 2022 inte gjort någon prövning av barns bästa är det viktigt att se över sina olika områden om det finns frågor som behöver prövas under 2023. att Alla sektorer behöver dokumentera sina prövningar av barns bästa.

Information om barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys ska användas vid större förändringar som rör barn, vilken kompletterar en prövning av barnets bästa. Det kan till exempel gälla framtagande av policydokument och budget, nedläggningar av skolor, byggande av bostadsområden och förändringar i verksamheter. I en barnkonsekvensanalys, som är en mer omfattande prövning av barns bästa, tas även hänsyn till andra faktorer som bär vikt i frågan, så som långsiktighet, intressekonflikter och ekonomi.

6 Hur många barnkonsekvensanalyser har gjorts i verksamheten under 2022?

6.1 Sektor Bildning

6.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Barnkonsekvensanalys har gjorts i och med att förskoleverksamheten stängdes ner på Gräsö och barnen och personalen flyttades till Skutans förskola i Öregrund.

Barnkonsekvensanalys har gjorts inför att paviljongerna i Österbybruk lades ner. Barnen och personalen flyttade till den nybyggda förskolan Mineralen i Österbybruk.

17 (18)

6.1.2 Sektor Bildning analys

Sektor bildning har genomfört två barnkonsekvensanalyser.

6.2 Sektor Omsorg

6.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Alla beslut, där barn omfattas, prövas utifrån barns rätt. I utredningsmetodiken BBIC är barnkonsekvensanalyser centrala delar.

6.2.2 Sektor Omsorg analys

Framgår inte hur många barnkonsekvensanalyser sektor Omsorg har genomfört.

6.3 Sektor Samhälle

6.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga barnkonsekvensanalyser har genomförts.

6.3.2 Sektor Samhälle analys

Viktigt att sektor Samhälle ser över om barnkonsekvensanalyser behöver göras inom olika områden under 2023.

6.4 Sektor Verksamhetsstöd

6.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Inga barnkonsekvensanalyser har genomförts.

6.4.2 Sektor Verksamhetsstöd analys

Viktigt att sektor Verksamhetsstöd ser över om barnkonsekvensanalyser behöver göras inom olika områden under 2023.

6.5 Analys för samtliga sektorer

För de sektorer som under 2022 inte gjort någon barnkonsekvensanalys är det viktigt att se över sina olika områden om det finns frågor som behöver prövas under 2023. Alla sektorer behöver dokumentera sina barnkonsekvensanalyser.

18 (18)

7 Övrig input, frågor eller synpunkter

7.1 Sektor Bildning

7.1.1 Sektor Bildning sammanställning

I det dagliga arbetet görs det ofta muntliga prövningar som inte är av den digniteten att det dokumenteras, utan det handlar om en medvetenhet att man alltid har fokus på barnens bästa.

7.2 Sektor Omsorg

7.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Under året har sektorn genomfört en organisationsförändring. Rapporteringen från verksamhetsområde Produktion omfattar bara uppföljning från enheten äldreomsorg. Det saknas därför redovisning från vissa verksamheter.

7.3 Sektor Samhälle

7.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga synpunkter har rapporterats.

7.4 Sektor Verksamhetsstöd

7.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Inga synpunkter har rapporterats.

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Sektor Omsorg, Kvartal 1 2023

Innehållsförteckning

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
---	---

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

Bakgrund

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall socialnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

LSS Beslut

Beslutsdatum/Av brott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Vidtagna åtgärder	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2022-02-15	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Att den enskilde och/eller företrädare/anhörig är tveksam till beviljat bistånd/insats	<p>KP tillfrågad 22/4-22, 2/6-22 båda har tackat nej. Erbjudande om KP 10/6-22 Matchningsmöte med tilltänkta kontaktpersonen avbokas på begäran av anhörig till brukaren.</p> <p>Kontakt tas med anhörig 26/8-22 som då meddelar att de vill avvakta med att boka in nytt möte av personliga skäl. Kontaktsekreterare har därefter försökt nå anhörig vid tre tillfällen men inte fått kontakt.</p> <p>4/1-23 försök till ny kontaktat med anhörig men svar uteblir.</p>	Man	409
2022-02-15	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Resursbrist, saknar ledig bostad	<p>Påbörjade planering för flytt till externt boende under permitteringstid från Säter. Planeringen avbröts då Rättpsykiatri i Region Uppsala inte betalar för merkostnaden kopplat till villkoren. Står nu i kö till lämpligt boende i</p>	Man	409

			<p>kommunens egen regi. 14/9-22 Vårdplanering med Sätters sjukhus region Dalarna. 8/11-22 Möte med enhetschef på boende i kommunens regi för att avidentifierat lämna information. 24/4-22 flyttar brukaren in på boende enligt SoL 4:1</p>		
2022-02-24	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare		Man	400
2022-04-20	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	<p>Två kontaktpersoner är tillfrågade 10/8-22 samt 15/9-22, båda tackar nej till uppdraget. Kontaktperson tillfrågad 28/2-23 och tackar nej till uppdrag.</p>	Man	345
2022-05-24	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	verkställd 23/.	Man	311
2022-06-16	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	<p>Flyttade till kommunen 15/11-22. Kontaktperson tillfrågad 27/2-23 men tackat nej.</p>	Man	288

2022-06-21	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Resursbrist, saknar ledig bostad	Erbjuden bostad 21/12-22. Avslutas utan att verkställas 30/1-23 på brukarens begäran.	Man	283
2022-09-28	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Verkställt 13/1.	Kvinna	184
2022-09-28	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Resursbrist, saknar ledig bostad	Verkställd 16/1.	Man	184
2022-09-29	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	verkställd 16/2.	Man	183
2022-09-30	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Kontaktperson tillfrågad 22/3-23, tackar ja till uppdrag. Lämnar erbjudande till brukare 24/3-23 som tackar ja till matchning.	Man	182
2022-10-05	Daglig verksamhet 7 o 9 § 10p LSS	Att den enskilde och/eller företrädare/anhörig är tveksam till beviljat bistånd/insats	10/11-22 brukaren meddelar att han inte känner sig redo att börja på DV. 20/4-22 handläggare kontaktar brukaren som väljer att avsluta sitt beslut i väntan på att han känner sig redo och har de ekonomiska	Man	177

			förutsättningar na för att börja på DV.		
2022-11-16	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Två kontaktpersoner är tillfrågade och båda tackar nej till uppdraget.	Man	135
2022-11-23	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare		Man	128
2022-12-08	Korttidsvistelse enl 7 o 9 § 6 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragst agare	Stödfamilj tillfrågad om uppdraget 31/3-23 men inte fått svar.	Kvinna	113
2022-12-19	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Brukaren har inte kunnat flytta än pga. personliga skäl	Erbjudande om plats 27/2.	Man	103

SoL Beslut

Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Vidtagna åtgärder	Kön	Dagar räknat från beslutsd atum
2021-12-02	Korttids- boende alt. Växelvård	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden.	Verkställd 8/2	Man	484
2022-06-23	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Den enskilde har tackat nej till erbjudet boende vid två tillfällen.	verkställd 3/2	Kvinna	281
2022-10-06	Kontakt- person	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kontakt- person tillfrågad 25/1 samt 25/2-23, båda tackar nej till uppdraget.	Man	176
2022-10-07	Kontakt- person	Specifika önskemål om boende/områden/personal/utf örare/verksamhet/uppstart är i behov av lång introduktion/uppstart	Erbjudande om kontakt- person 14/10-22, klient tackar nej pga. önskar yngre manlig kontakt- person. Ny kontakt- person tillfrågad 2/1-23, tackar nej till uppdraget. Beslutet avslutas utan att verkställas 6/3-23 på brukarens begäran.	man	175

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2023-49

§ 79. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Beslut

Individ- och familjenämnden tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige (bilaga 4).

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2023

Dagens sammanträde

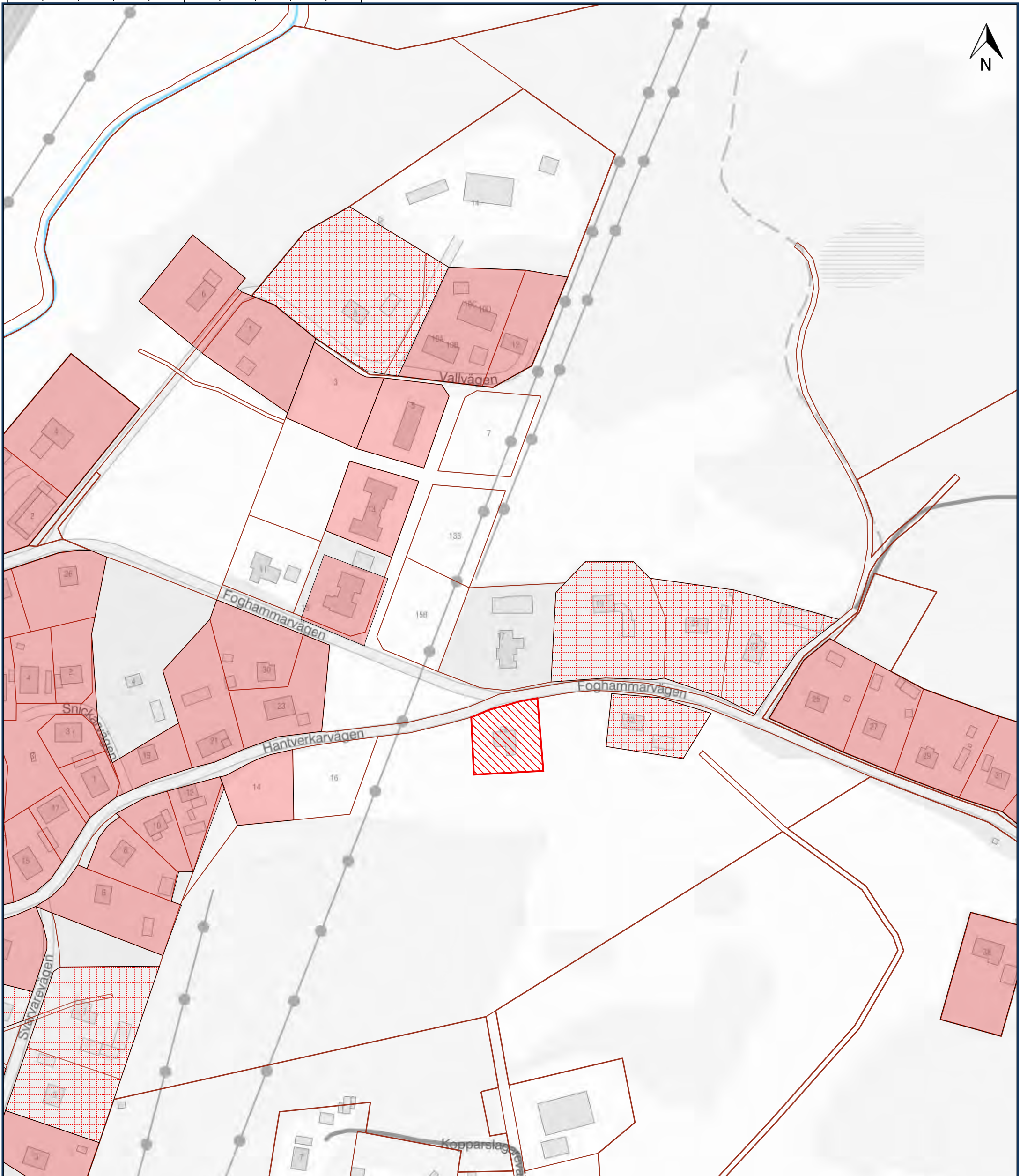
Muntlig föredragning

Verksamhetschef Yvonne Wahlbeck och enhetschef Lina Häggström föredrar ärendet.

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

Alunda

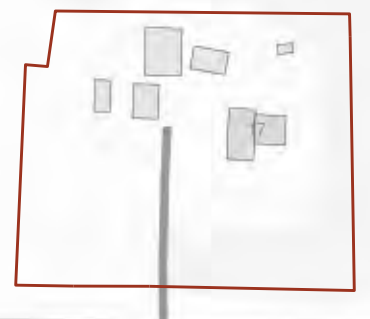
Förslag till utökning av verksamhetsområde för vatten och spillvatten i enlighet med exploatering för bostäder, Östhammar kommun.
Ärendenummer: 262873 Bilaga

- Befintligt verksamhetsområde vatten och spillvatten
- Befintligt verksamhetsområde spillvatten
- Förslag, utökning av verksamhetsområde

Publiceringsdatum: 2023-02-13

Skala: 1:2000

Årsredovisning
och
Koncernredovisning
för
Gästrike Vatten AB

556751-1661

Räkenskapsåret

2022

2022

2022
do
do
do
do
H.S.
er
do

Styrelsen och verkställande direktören för Gästrike Vatten AB avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2022.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Bolaget bildades och startade sin verksamhet 2008 och ska enligt gällande bolagsordning

- Bedriva verksamhet som följer av huvudmannaskapet enligt lagen om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) innefattande produktion och distribution av dricksvatten samt avledande och omhändertagande av avloppsvatten samt administration för detta.
- Äga och förvalta aktier i dotterbolag vilka är ägare till ingående kommuners VA-anläggningar.
- Utgöra en kvalificerad resurs i respektive ägarkommuns samhällsplaneringsprocess som direkt eller indirekt berör den kommunala VA-försörjningen samt tillhandahålla kompetens inom dessa områden.

Koncernen

I Gästrike Vatten koncernen ingår förutom moderbolaget Gästrike Vatten AB följande dotterbolag:

Gävle Vatten AB

Hofors Vatten AB

Ockelbo Vatten AB

Älvkarleby Vatten AB

Östhammar Vatten AB

Gästrike Vatten AB har sitt säte i Gävle kommun, Gävleborgs län.

Ägarförhållanden

Ägarkommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt driftbolaget Gästrike Vatten AB. Gävle kommun är majoritetsägare och äger 60% av bolaget och övriga fyra kommuner äger 10% vardera. Anläggningsbolagen är dotterbolag till Gästrike Vatten AB. De ägs till 99% av Gästrike Vatten AB och den resterande procenten innehas av respektive ägarkommun. Respektive ägarkommun utser samtliga styrelseledamöter i sitt dotterbolag.

Verksamheten samt väsentliga händelser i koncernen

Dotterbolagen inom Gästrike Vatten koncernen producerar och distribuerar dricksvatten samt omhändertar och renar avloppsvatten.

Alla medarbetare är anställda i Gästrike Vatten AB. Även system, mobil utrustning inklusive fordon som krävs för VA-verksamheten finns hos Gästrike Vatten AB.

Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina dotterbolag. Kostnader av gemensam karaktär har fördelats utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen: Gävle Vatten AB 71%, Hofors Vatten AB 7%, Ockelbo Vatten AB 3%, Älvkarleby Vatten AB 7% och Östhammar Vatten AB 12%.

Fortsatt utveckling av den nya organisationen tillsammans med utveckling av arbetssätt och uppdrag inom verksamheten. Genom att vi blivit fler medarbetare hyr vi tillfälliga lokaler samt arbetar för att

bt.s
M
D
S
P
S
S
P

utveckla befintliga lokaler så att alla får plats och får en bra arbetsmiljö.

Kriget i Ukraina har påverkat verksamheten genom ett allmänt försämrat säkerhetsläge och sämre ekonomiska förutsättningar genom ökat ränteläge och inflation samt ökade elpriser. Den nationella råvaru- och komponentbristen från tidigare år ligger kvar vilket skapat långa leveranstider (upp till ett år) och ökade kostnader.

Ågarsamråd har genomförts under hösten. Förutom information om nuläge och påverkan från omvärldsfaktorer beslutades om ökad samverkan under 2023 genom framtagande av Vattentjänstplaner samt utredning av dagvatten- och skyfallshantering.

Tagit fram en Risk- och sårbarhetsanalys, RSA, utifrån lag om extraordinära händelser som underlag för uppdatering av våra kommuners RSAer samt underlag för verksamhetens utveckling.

Beslut om nya Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxa för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga för samtliga kommuner har beslutats av respektive kommunfullmäktige i enlighet med styrelsens förslag. Införande sker från 1 januari 2023 samt 1 januari 2024 för Östhammars kommun.

Hållbarhetsupplysningar

En stor del av Gästrike Vattens kärnverksamhet är inriktat på hållbarhet inom miljöområdet. Arbete för att få in ett bredare perspektiv inom såväl miljö som ekonomi och socialt ansvar utvecklas kontinuerligt.

Medarbetare

2022 startade med anpassningar för Corona-pandemin och har sedan präglats av nytt säkerhetsläge. Arbetet med att utveckla verksamheten och organisationen har fortgått där verksamheten har kommit in i en ny fas. Med beslut om stora investeringar i Östhammar samt ytterligare investeringar i Gävle har vi ytterligare stärkt projektverksamheten och upphandling. Arbetsbelastningen för medarbetare och chefer har varit fortsatt hög. Rekryteringar har genomförts enligt plan för att stärka organisationen och de flesta chefstjänster är nu tillsatta. Genom att vi blivit fler medarbetare hyr vi tillfälliga lokaler samt arbetar för att utveckla befintliga lokaler så att alla får plats och får en bra arbetsmiljö.

Arbetsmiljö

En god och säker arbetsmiljö är högt prioriterad inom Gästrike Vatten och ett kontinuerligt utvecklingsarbete sker. Utvecklingen avser såväl kompetensutveckling som utvecklade arbetssätt.

Miljöansvar

Verksamheten genomsyras av ett hållbarhetsperspektiv, där hänsyn även ska tas till kommande generationers behov av en god VA-försörjning. På så sätt kan vårt vatten hanteras, bevaras och brukas på ett hållbart sätt. Kunskapskrav ställs på entreprenörer och leverantörer och då annan utbildning inom dricksvattenhygien saknas finns en utbildning framtagen av Gästrike Vatten.

Dricksvatten är klassificerat som livsmedel och vattenkvaliteten kontrolleras kontinuerligt genom provtagningar i enlighet med fastställda kontrollprogram. Andelen vattenprov enligt fastställt kontrollprogram som är tjänliga i enlighet med Livsmedelsverkets föreskrifter överstiger 99 % i samtliga dotterbolag. Det innebär att allt vatten som levererats ut har varit hälsomässigt säkert.

Enligt miljöbalken är avloppsreningsverken i dotterbolagen tillståndspliktiga. För varje tillståndspliktigt reningsverk upprättas ett särskilt miljöbokslut. Alla tillståndspliktiga reningsverken bedöms ha resultat inom gällande villkor utom ett vilket berör Östhammar Vatten.

Risk och osäkerhetsfaktorer

Uppdraget utökas, särskilt kan lyftas förändringar i Lag om allmänna vattentjänster (LAV), införandet av nya dricksvattenföreskrifter/direktiv, osäkert säkerhetsläge, ökat fokus på klimatanpassning/skyfall samt revidering av avloppsdirektivet. Ökade krav på beredning och robusthet för vattenleverans samt reningskrav för avlopp och dagvatten kommer att påverka inriktning och ökade kostnader förväntas. Även den lokala och regionala utvecklingen är fortsatt stark vilket är positivt men tillsammans med ökade krav, ökat behov av underhåll samt behov av ökad kapacitet och VA-utbyggnad blir kraven mycket stora på organisationen.

Inom hållbarhetsområdet är vattenskydd, hantering av slam, smart vattenanvändning och klimatanpassning av såväl VA-verksamheten som våra städer viktiga områden att arbeta med integrerat med primärkommunernas fysiska planering.

Då investeringsbehovet för såväl re- som nyinvesteringar är stort nationellt inom VA-området såväl som inom övrig teknisk infrastruktur i Sverige blir det extra viktigt att arbeta strategiskt med finansieringsfrågorna.

Under planperioden beräknas rörelsekostnaderna att öka kraftigt, förutom den generella inflationen och ökade krav beror det främst på ökat resursbehov kopplat till de stora investeringsprojekten inom Gävle Vatten AB och Östhammar Vatten AB som kommer att genomföras. Kostnader kopplade till de stora investeringsprojekten belastar respektive bolag direkt och fördelas inte genom fördelningsnyckel.

Flerårsöversikt (Mnkr)

Koncernen	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	359,5	330,7	302,2	290,7	299,3
Balansomslutning	1 792,4	1 603,6	1 460,9	1 060,1	1 061,5
Investeringar	222,61	290,14	350,80	107,46	76,44

Moderbolaget	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	125,2	106,6	108,0	109,7	105,3
Balansomslutning	27,0	22,5	27,5	15,5	24,3

Känslighetsanalys

Då Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning genom sina dotterbolag är det av stor vikt att vi aktivt arbetar för en enkel men effektiv verksamhet som inte skapar onödiga kostnader i dotterbolagen. Det ingår även att arbeta med låneportföljen utifrån fastställd finanspolicy och respektive dotterbolags förutsättningar för att minimera ränterisken så långt det är möjligt.

H.S.
S
M
UW
H
AB
H.S.

Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktie- kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Minoritets- intresse	Totalt
Belopp vid årets ingång	5 000 000	97 212 928	5 000	102 217 928
Erhållna aktieägartillskott		10 000 000		10 000 000
Årets resultat		4 326 151		4 326 151
Belopp vid årets utgång	5 000 000	111 539 079	5 000	116 544 079

Moderbolaget	Aktie- kapital	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	5 000 000	0	5 000 000
Årets resultat		0	0
Belopp vid årets utgång	5 000 000	0	5 000 000

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

Balanserat resultat	0
Årets resultat	0

Någon vinst eller förlust finns ej att disponera.

Koncernens och moderbolagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar samt kassaflödesanalyser med noter.

H.S. M
Li
ds
an
CR

Koncernens Resultaträkning

	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
Nettoomsättning	2	359 502 305	330 711 550
Övriga rörelseintäkter	3	7 946 183	257 576 885
		367 448 488	588 288 435
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-77 935 721	-77 673 727
Övriga externa kostnader	4	-128 456 943	-347 135 379
Personalkostnader	6	-90 279 962	-78 809 835
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-55 774 184	-53 566 037
Övriga rörelsekostnader		-92 071	0
		-352 538 881	-557 184 978
Rörelseresultat		14 909 607	31 103 457
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	7	158 238	193 606
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	-9 449 098	-8 234 022
		-9 290 860	-8 040 416
Resultat efter finansiella poster		5 618 747	23 063 041
Resultat före skatt		5 618 747	23 063 041
Skatt på årets resultat	9	-1 292 596	-5 005 504
Årets resultat		4 326 151	18 057 537

H.S.
M.
S.
J.
J.
J.

Koncernens Balansräkning

	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	10	188 529 303	176 962 136
Maskiner och andra tekniska anläggningar	11	1 032 357 548	922 313 119
Inventarier, verktyg och installationer	12	23 034 686	23 870 036
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	13	486 262 258	441 192 803
		1 730 183 795	1 564 338 094
Finansiella anläggningstillgångar			
Uppskjuten skattefordran	14	7 105 233	7 898 602
		7 105 233	7 898 602
Summa anläggningstillgångar		1 737 289 028	1 572 236 696
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		18 076 207	8 412 173
Fordringar Gävle kommunkoncern		21 997 505	10 639 963
Fordringar övriga kommuner		215 306	954 945
Aktuella skattefordringar		92 305	0
Övriga fordringar		12 586 900	10 097 422
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2 162 803	1 207 254
		55 131 026	31 311 757
Kassa och bank		20 417	5 241
		20 417	5 241
Summa omsättningstillgångar		55 151 443	31 316 998
SUMMA TILLGÅNGAR		1 792 440 471	1 603 553 694

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "M", "H.S.", "Ri", "P", "D", "S", and "J".

Koncernens Balansräkning

	Not	2022-12-31	2021-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare			
Aktiekapital		5 000 000	5 000 000
Annat eget kapital inklusive årets resultat		111 539 079	97 212 928
		116 539 079	102 212 928
Innehav utan bestämmande inflytande			
Innehav utan bestämmande inflytande		5 000	5 000
Eget kapital hänförligt till minoritetsintresset		5 000	5 000
		116 544 079	102 217 928
Avsättningar			
Övriga avsättningar	19	255 220 000	251 121 500
		255 220 000	251 121 500
Långfristiga skulder			
Checkräkningskredit Gävle Kommun	22	412 421 990	341 598 924
Skulder till kreditinstitut		489 518 597	458 047 202
Övriga skulder	21	383 730 173	350 596 129
		1 285 670 760	1 150 242 255
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		11 737 726	11 624 054
Leverantörsskulder		55 149 677	20 696 715
Checkräkningskredit hos Gävle kommun	22	7 973 548	25 138 255
Skulder till Gävle kommunkoncern		2 737 589	3 013 598
Skulder till övriga kommuner		793 342	669 683
Aktuella skatteskulder		0	573 960
Övriga skulder		8 967 216	3 975 131
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	23	47 646 534	34 280 615
		135 005 632	99 972 011
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 792 440 471	1 603 553 694

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "M H.S.", "B", "D", "A", and "O".

Koncernens Kassaflödesanalys

	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	25	5 618 747	23 063 041
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m	26	93 999 371	329 338 544
Betald skatt		-1 165 492	-848 028
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		98 452 626	351 553 557
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av kortfristiga fordringar		-23 726 964	107 758 569
Förändring av kortfristiga skulder		35 493 910	-20 288 275
Kassaflöde från den löpande verksamheten		110 219 572	439 023 851
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-222 624 018	-290 141 821
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		11 490	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-222 612 528	-290 141 821
Finansieringsverksamheten			
Erhållna aktieägartillskott		10 000 000	0
Upptagna lån		116 366 865	488 946 617
Amortering av lån		-13 958 733	-637 823 406
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		112 408 132	-148 876 789
Årets kassaflöde		15 176	5 241
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		5 241	0
Likvida medel vid årets slut		20 417	5 241

UP 7
Ls m
H.S.
ek
ds
JAB

Moderbolagets Resultaträkning

	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
Nettoomsättning	2	125 254 385	106 587 978
Övriga rörelseintäkter		529 063	502 916
		125 783 448	107 090 894
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	4	-32 584 634	-24 969 392
Personalkostnader	6	-90 279 962	-78 809 835
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-2 582 252	-3 195 908
		-125 446 848	-106 975 135
Rörelseresultat		336 600	115 759
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	7	2 854	126 585
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	-125 917	-140 664
		-123 063	-14 079
Resultat efter finansiella poster		213 537	101 680
Resultat före skatt		213 537	101 680
Skatt på årets resultat	9	-213 537	-101 680
Årets resultat		0	0

H.S.
M
L.S.
C.S.
H.S.
H.S.
H.S.

Moderbolagets Balansräkning

	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Maskiner och andra tekniska anläggningar	11	737 863	766 333
Inventarier, verktyg och installationer	12	9 845 065	10 027 748
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	13	0	1 519 985
		10 582 928	12 314 066
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	15, 16	495 000	495 000
		495 000	495 000
Summa anläggningstillgångar		11 077 928	12 809 066
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		4 375	3 125
Fordringar hos koncernföretag		252 928	7 514 039
Fordringar Gävle Kommun	24	12 959 596	0
Övriga fordringar		562 094	1 349 517
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2 086 843	786 247
		15 865 836	9 652 928
<i>Kassa och bank</i>		20 417	5 241
Summa omsättningstillgångar		15 886 253	9 658 169
SUMMA TILLGÅNGAR		26 964 181	22 467 235

Un
L
M
H.S.
DB
H.S.
H.S.

**Moderbolagets
Balansräkning**

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Aktiekapital

Not 17

5 000 000
5 000 000

5 000 000
5 000 000

Fritt eget kapital

Årets resultat

Not 18

0
0

0
0

Summa eget kapital

5 000 000

5 000 000

Långfristiga skulder

Skulder till kreditinstitut

2 329 049
2 329 049

4 321 754
4 321 754

Kortfristiga skulder

Skulder till kreditinstitut

Leverantörsskulder

Skulder Gävle Kommun

Aktuella skatteskulder

Övriga skulder

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Not 23

2 296 726
3 296 847
0
77 980
8 967 216
4 996 363
19 635 132

2 732 954
397 833
2 091 920
41 864
3 723 138
4 157 772
13 145 481

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

26 964 181

22 467 235

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "H.S.", "G.N.", "D", "A.S.", and other illegible marks.

**Moderbolagets
Kassaflödesanalys**

	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	25	213 537	101 680
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	26	3 480 157	4 054 430
Betald skatt		-177 421	-268 665
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		3 516 273	3 887 445
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av kortfristiga fordringar		-6 212 910	3 191 700
Förändring av kortfristiga skulder		6 889 764	-2 098 200
Kassaflöde från den löpande verksamheten		4 193 127	4 980 945
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-1 749 018	-2 241 091
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 749 018	-2 241 091
Finansieringsverksamheten			
Amortering av lån		-2 428 933	-2 734 613
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 428 933	-2 734 613
Årets kassaflöde		15 176	5 241
Likvida medel vid årets början		5 241	0
Likvida medel vid årets slut		20 417	5 241

Handwritten notes and signatures in blue ink, including initials like "Li", "M", "H.S.", "N", "db", and "U".

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen och koncernredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Från och med redovisningsår 2020 redovisas leasingavtal där de ekonomiska riskerna och fördelarna har övergått till leasetagaren som finansiella leasingavtal. Omräkning av jämförelsesiffror har inte skett då det bedöms vara praktiskt ogenomförbart på ett tillförlitligt sätt.

Intäktsredovisning

Bolagen följer BFNAR 2003:3 som anger att en inkomst redovisas som intäkt först då det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som företaget ska få av transaktionen kommer att tillfalla företaget.

I enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Eventuella överuttag/underuttag bör återföras/belasta abonnentkollektivet inom tre år från det att dessa uppstått genom återbetalning eller som taxesänkning alternativt taxehöjning för att uppnå kostnadstäckning. Om inkomsterna från avgifterna överskrider kostnaderna föreligger följaktligen en legal förpliktelse.

I enlighet med VA-lagen redovisas överuttag som en skuld och det överuttag som skett för framtida investeringar redovisas som långfristig skuld och löses upp i den takt som anläggningen skrivs av.

Anläggningsavgifter

Anläggningsavgiften är en engångsavgift som ska betalas när fastigheten ansluts till kommunalt VA och ska täcka kostnaderna för att ansluta en fastighet vilket innebär att den ska täcka kostnaderna för nyinvesteringar i anläggningen samt del av huvudanläggningen, administration och räntekostnader för nyanläggning i ledningsnätet och del av huvudanläggning.

Anläggningsavgiften intäktsförs i dotterbolagen enligt matchningsprincipen vilket innebär att den möter kapitalkostnaderna som är hänförliga till anslutningsavgiften enligt nedanstående.

År 1 10% för administrationskostnader och 1/33 av resterande 90 %.

År 2-33 1/33 av resterande 90 %

Brukningssavgifter

Brukningssavgiften är en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift. Brukningssavgiften faktureras löpande till alla kunder.

Gemensamma intäkter och kostnader

Gemensamma kostnader från moderbolaget har fördelats utifrån olika fördelningsnycklar:

Personalkostnaderna har fördelats från moderbolaget till dotterbolagen utifrån tidredovisning. Direkta kostnader hänförliga till dotterbolagen har debiterats dotterbolagen i sin helhet. Övriga kostnader fördelas utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen i Gästrik Vatten AB.

OK
Li
Mi
H.S.
2015

Koncernredovisning

Koncernredovisningen är upprättad enligt redovisningsrådets rekommendation 1 om koncernredovisning. I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget direkt eller indirekt innehar mer än 50% av rösterna, eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värden, elimineras i sin helhet. I koncernens egna kapital ingår härigenom den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. Minoritetsintresse föreligger då respektive kommun äger 1% av sitt anläggningsbolag. Minoritetsintresset utgör ett oväsentligt belopp varför det inte har redovisats separat.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggning byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar och eventuella ned/uppskrivningar.

Avskrivningar på anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen och belastar rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan från anskaffningstillfället.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	År
Inventarier	3-10
Maskiner	5-10
Fordon	5
Tekniska anläggningar*	10-33
VA-ledningar**	33-50

*Som tekniska anläggningar räknas exempelvis; pumpstationer, tryckstegringar, högreservoarer, brunnar, infiltrationsanläggningar.

**VA-ledningar är en teknisk anläggning och avskrivningstiden är beroende av om det är en; huvudledning, servisledning, områdesledning, samt om mark eller sjöförlagd ledning.

Byggnader (vattenverk och avloppsreningsverk)

Delas upp i komponenter i enlighet med K3; tak, stomme, grund, byggnadsanläggning. Anläggningens huvudsakliga funktion styr om anläggningen är att beakta som en byggnad eller en produktionsanläggning. Syftet med byggnaden vid en produktionsanläggning är ett skal/skydd för att skydda produktionen, den tekniska anläggningen och utgör därmed en byggnadsanläggning.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	År*	andel i %
Tak	25	10-50
Stomme	50	5-35
Grund	50	5-20
Byggnadsanläggning	10-25	40-80

* Avskrivningstiden för byggnader övertagna från kommunen har anpassats till återstående nyttjandeperiod från tidpunkten vid övertagandet.

Leasingavtal

Då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med de leasade tillgångarna har övergått till leasetagaren klassificeras avtalet som finansiell leasing. Vid det första redovisningstillfället redovisas en tillgång och skuld i balansräkningen. Vid efterföljande redovisningstillfällen fördelas

Handwritten notes and signatures in blue ink, including initials like 'H.S.', 'UP', 'db', and various scribbles.

minimileasingavgifterna på ränta och amortering av skulden enligt effektivräntemetoden. Ränta ska fördelas över leasingperioden genom att belasta varje räkenskapsår med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive räkenskapsår redovisade skulden. Variabla avgifter ska redovisas som kostnad det räkenskapsår utgifterna uppkommer.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar tidigare års aktuella skatt. Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning skall betala till eller erhållas från Skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Uppskjuten skatt avseende framtida skatteeffekter redovisas i resultat- och balansräkningarna hos dotterbolagen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Likvida medel består av tillgodohavande på koncernkonto hos Gävle kommun samt tillgodohavande för betalkort. Likvida medel på koncernkonto redovisas som fordran/skuld mot Gävle kommun.

Lån

Varje enskild kommun har borgensåtagande för finansiering av investeringar i sitt respektive anläggningsbolag. För moderbolaget samt för Gävle Vatten AB sker finansiering sedan 2021 genom checkräkningskredit hos Gävle kommun som löper med ränta för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar och övriga investeringar som inte är internt finansierade. För de övriga dotterbolagen sker upptagning av lån externt hos kreditinstitut mot reverser som löper med ränta och amortering för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Handwritten notes and signatures in blue ink, including the initials "H-S" and various scribbles.

Not 2 Nettoomsättning Koncernen

	2022	2021
Nettoomsättningen per rörelsegren		
Anslutningsavgifter	17 544 365	14 992 458
Konsumtionsavgifter	350 958 439	323 235 832
Underuttag/Överuttag VA-kollektivet	-9 000 499	-7 516 741
	359 502 305	330 711 549

* Gävle Vatten AB -9,1 (0) mnkr, Hofors Vatten AB 1,2 (1,5) mnkr, Ockelbo Vatten AB 0,6 (-0,3) mnkr, Älvkarleby Vatten AB -1,4 (-3,2) mnkr och Östhammar Vatten AB -0,3 (-5,5) mnkr.

Moderbolaget

	2022	2021
Nettoomsättning		
Fakturerade kostnader dotterbolag	125 254 385	106 587 978
	125 254 385	106 587 978

Not 3 Övriga rörelseintäkter Koncernen

	2022	2021
Rörelsebidrag från Gävle kommun	0	250 000 000
Övriga rörelseintäkter	7 946 183	7 576 885
	7 946 183	257 576 885

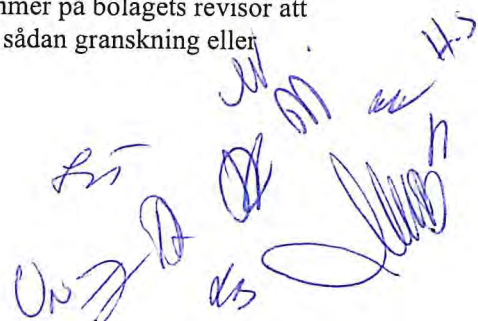
Not 4 Arvode till revisorer Koncernen

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2022	2021
KPMG AB		
Revisionsuppdrag	275 600	268 000
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	5 700
	275 600	273 700

Moderbolaget

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2022	2021
KPMG AB		
Revisionsuppdrag	78 600	60 000
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	3 300
	78 600	63 300

**Not 5 Leasingkostnader - Operationell leasing där Gästrike Vatten är leasingtagare
Moderbolaget**

	2022-12-31	2021-12-31
Leasingkostnader (exkl hyra för lokaler)	823 253	519 346
	823 253	519 346
Operationell leasing	2022-12-31	2021-12-31
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	377 444	431 694
Senare än 1 år men inom 5 år	239 727	436 252
Senare än 5 år	0	0
	617 171	867 946

**Not 6 Anställda och personalkostnader
Koncernen**

	2022	2021
Medelantalet anställda		
Kvinnor	47	37
Män	77	73
	124	110
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör*	2 573 094	2 434 907
Övriga anställda	60 031 028	53 295 220
	62 604 122	55 730 127
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	801 836	711 363
Pensionskostnader för övriga anställda	4 269 826	3 848 328
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	20 715 132	18 649 394
	25 786 794	23 209 085
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	88 390 916	78 939 212

* Total kostnad för styrelsearvodet i Gästrike Vatten koncernen är 1 198 190 kr, av dessa utgör 624 001 kr kostnad för moderbolagets styrelse.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "L5 M", "H-S", "an", "OW", and "d/5".

Moderbolaget

	2022	2021
Medelantalet anställda		
Kvinnor	47	37
Män	77	73
	124	110
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör*	2 573 094	2 434 907
Övriga anställda	60 031 028	53 295 220
	62 604 122	55 730 127
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	801 836	711 363
Pensionskostnader för övriga anställda	4 269 826	3 848 328
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	20 715 132	18 649 394
	25 786 794	23 209 085
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	88 390 916	78 939 212

* Total kostnad för styrelsearvoden i Gästrike Vatten koncernen är 1 198 190 kr, av dessa utgör 624 001 kr kostnad för moderbolagets styrelse.

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

Andel kvinnor i styrelsen	30 %	30 %
Andel män i styrelsen	70 %	70 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	47 %	38 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	53 %	62 %

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "M", "L", "H.S.", "D", "U", "H", and "Uw".

**Not 7 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter
Koncernen**

	2022	2021
Övriga ränteintäkter	158 239	193 606
	158 239	193 606

Moderbolaget

	2022	2021
Övriga ränteintäkter	2 854	126 585
	2 854	126 585

**Not 8 Räntekostnader och liknande resultatposter
Koncernen**

	2022	2021
Räntekostnader till Gävle kommun	4 207 277	3 629 024
Övriga räntekostnader	195 412	128 277
Borgensavgifter till Gävle kommun	0	1 356 677
Räntekostnader till kreditinstitut	3 932 000	2 355 013
Borgensavgifter till Älvkarleby kommun	226 045	188 409
Borgensavgifter till Hofors kommun	252 145	252 145
Borgensavgifter till Ockelbo kommun	158 899	139 580
Borgensavgifter till Östhammars kommun	477 320	184 898
	9 449 098	8 234 023

Moderbolaget

	2022	2021
Räntekostnader till Gävle kommun	84 871	88 508
Övriga räntekostnader	41 046	52 157
	125 917	140 665

Handwritten signatures and initials:
UN, M, H.S., and other illegible signatures.

**Not 9 Skatt på årets resultat
Koncernen**

	2022	2021
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-499 226	-443 393
Uppskjuten skatt	-793 370	-4 562 111
Totalt redovisad skatt	-1 292 596	-5 005 504

Avstämning av effektiv skatt

	2022	2021
	Belopp	Belopp
Redovisat resultat före skatt	5 618 746	23 063 041
Skatt enligt gällande skattesats	-1 157 463	-4 750 986
Ej avdragsgilla kostnader	-353 417	-199 484
Ej skattepliktiga intäkter	1 091	87 901
Justering avseende skatter för föregående år	2	-31 008
Avdrag för tidigare negativt räntenetto		171 401
Omvärdering av uppskjuten skatt	217 191	-60 438
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader på byggnader	-291 779	-120 654
Skattemässig justering av bokfört resultat för avskrivning på byggnader	291 779	-102 236
Redovisad effektiv skatt	-1 292 596	-5 005 504

Moderbolaget

	2022	2021
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-213 537	-101 680
Totalt redovisad skatt	-213 537	-101 680

Avstämning av effektiv skatt

	2022		2021	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		213 537		101 680
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-43 989	20,60	-20 946
Ej avdragsgilla kostnader		-170 136		-80 737
Ej skattepliktiga intäkter		588		
Justering avseende skatter för föregående år				3
Redovisad effektiv skatt	100,00	-213 537	100,00	-101 680

Handwritten notes and signatures in blue ink:
 H.S.
 ds
 [Signatures]

**Not 10 Byggnader och mark
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	249 545 067	184 077 686
Inköp	450 000	721 611
Omklassificeringar	16 410 000	64 745 770
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	266 405 067	249 545 067
Ingående avskrivningar	-72 582 932	-66 780 084
Årets avskrivningar	-5 292 832	-5 802 848
Utgående ackumulerade avskrivningar	-77 875 764	-72 582 932
Utgående redovisat värde	188 529 303	176 962 135
Bokfört värde byggnader	28 837 869	33 680 700
Bokfört värde mark	159 691 434	143 281 435
	188 529 303	176 962 135

**Not 11 Maskiner och andra tekniska anläggningar
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 221 754 121	1 167 186 801
Inköp	14 686 569	4 200 072
Försäljningar/utrangeringar	-106 231	0
Omklassificeringar	142 738 993	50 367 248
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 379 073 452	1 221 754 121
Ingående avskrivningar	-299 441 201	-256 009 224
Årets avskrivningar	-47 274 704	-43 430 977
Utgående ackumulerade avskrivningar	-346 715 905	-299 440 201
Utgående redovisat värde	1 032 357 547	922 313 920

Moderbolaget

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 671 331	6 671 331
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 671 331	6 671 331
Ingående avskrivningar	-5 904 997	-5 840 830
Årets avskrivningar	-28 471	-64 167
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 933 468	-5 904 997
Utgående redovisat värde	737 863	766 334

Handwritten signatures and initials in blue ink, including names like "L. M.", "H.S.", and "D. A.", along with various scribbles and initials.

**Not 12 Inventarier, verktyg och installationer
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	56 282 913	59 349 090
Inköp	782 529	721 106
Försäljningar/utrangeringar	-4 489 529	-3 787 283
Omklassificeringar	2 486 474	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	55 062 387	56 282 913
Ingående avskrivningar	-32 412 877	-31 010 234
Försäljningar/utrangeringar	3 591 624	2 928 761
Årets avskrivningar	-3 206 448	-4 331 404
Utgående ackumulerade avskrivningar	-32 027 701	-32 412 877
Utgående redovisat värde	23 034 686	23 870 036

Moderbolaget

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	30 236 251	33 302 428
Inköp	782 529	721 106
Försäljningar/utrangeringar	-4 489 529	-3 787 283
Omklassificeringar	2 486 474	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	29 015 725	30 236 251
Ingående avskrivningar	-20 208 503	-20 005 523
Försäljningar/utrangeringar	3 591 624	2 928 761
Årets avskrivningar	-2 553 781	-3 131 741
Utgående ackumulerade avskrivningar	-19 170 660	-20 208 503
Utgående redovisat värde	9 845 065	10 027 748

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "H-S", "d/s", and other illegible marks.

**Not 13 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	441 192 803	271 806 797
Inköp	206 704 924	284 499 024
Omklassificeringar	-161 635 468	-115 113 018
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	486 262 259	441 192 803
Utgående redovisat värde	486 262 259	441 192 803

Moderbolaget

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 519 985	0
Inköp	966 489	1 519 985
Omklassificeringar	-2 486 474	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	1 519 985
Utgående redovisat värde	0	1 519 985

**Not 14 Uppskjuten skattefordran
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Byggnader	5 611 102	5 926 416
Skattemässigt underskott	1 494 130	1 972 186
	7 105 232	7 898 602

Årets bokförda värde fastigheter: 187 047 526
Årets skattemässiga värde fastigheter: 215 203 374

**Not 15 Andelar i koncernföretag
Moderbolaget**

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	495 000	495 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	495 000	495 000
Utgående redovisat värde	495 000	495 000

Handwritten notes and signatures in blue ink:
M 17.5.23
S
ON T
[Signatures]

Not 16 Specifikation andelar i koncernföretag

Moderbolaget

Namn	Kapital- andel	Rösträtts- andel	Antal andelar	Bokfört värde
Gävle Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Hofors Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Ockelbo Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Älvkarleby Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Östhammar Vatten AB	99%	1%	99	99 000
				495 000

	Org.nr	Säte
Gävle Vatten AB	556751-1646	Gävle
Hofors Vatten AB	556751-2289	Hofors
Ockelbo Vatten AB	556751-6454	Ockelbo
Älvkarleby Vatten AB	556751-2248	Älvkarleby
Östhammar Vatten AB	559099-4447	Östhammar

Not 17 Antal aktier och kvotvärde

Moderbolaget

Antal aktier	Kvot- värde
5 000	1 000
5 000	

Not 18 Disposition av vinst eller förlust

Moderbolaget

2022-12-31

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:

Balanserat resultat	0
Årets resultat	0

Någon vinst eller förlust finns ej att disponera.

Not 19 Avsättningar

Koncernen

2022-12-31 2021-12-31

Beräknade skadeståndsanspråk där VA-huvudman har strikt ansvar

Ansvar för skador skyfall 2021

5 220 000	1 121 500
250 000 000	250 000 000
255 220 000	251 121 500

Handwritten signatures and initials in blue ink, including names like 'H-S', 'ds', and 'Ow'.

**Not 20 Långfristiga skulder
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Skulder som ska betalas senare än fem år efter balansdagen	92 360 000	99 647 693
	92 360 000	99 647 693

**Not 21 Övriga långfristiga skulder
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Periodiserade anslutningsavgifter		
Ingående balans	331 142 998	302 543 484
Årets förändring	36 729 072	28 599 513
	367 872 070	331 142 997

Skuld för investeringsbidrag till Karö Våtmark

Ingående balans	142 549	151 845
Årets förändring	-9 297	-9 296
	133 252	142 549

**Skuld avseende framtida investering säkerställande av
vattenförsörjning Gävle**

Ingående balans	4 961 085	6 195 105
Årets förändring	-1 234 020	-1 234 020
	3 727 065	4 961 085

Skuld avseende investering i VA-anläggning Valboåsen

Ingående balans	11 349 497	13 701 210
Årets förändring	-2 351 712	-2 351 713
	8 997 785	11 349 497

Redundans dricksvattenförsörjning

Ingående balans	3 000 000	3 000 000
Årets förändring	0	0
	3 000 000	3 000 000

Intäkter från anslutningsavgifter intäktsförs med ca 13 % det första året och därefter ca 3 % per år

M. H.S. av
ON
R. S. P.
J. P.

Not 22 Checkräkningskredit Koncernen

Beviljat belopp på checkräkningskredit hos Gävle kommun uppgår till 150 mnkr totalt för Gästrike Vattenkoncernen exklusive Gävle Vatten AB som har en separat checkräkningskredit på 1 000 mnkr hos Gävle kommun. För Gävle Vatten AB redovisas saldout som långfristig skuld då checkräkningskrediten avser långfristig finansiering. För övriga bolag redovisas eventuellt saldo som kortfristig fordran/skuld. Gävle kommun är kontohavare mot banken.

Not 23 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter Koncernen

	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna semesterlöner	3 262 808	2 894 322
Upplupna lagstadgade sociala och andra avgifter	1 025 174	909 396
Upplupna kostnader	8 362 039	5 299 224
Överuttag från VA-kollektivet	33 289 223	24 288 725
Upplupna räntekostnader	1 707 289	888 948
	47 646 533	34 280 615

*Över(-) -/underuttag(+) från VA-kollektivet i Gävle Vatten AB med 9,1 mnkr (0,0), Hofors Vatten AB med 3,8 mnkr (5,0), Ockelbo Vatten AB med 1,3 mnkr (1,9), Älvkarleby Vatten AB med 9,2 mnkr (7,8) samt Östhammar Vatten AB med 9,9 mnkr (9,6).

Moderbolaget

	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna semesterlöner	3 262 808	2 894 322
Upplupna lagstadgade sociala och andra avgifter	1 025 174	909 396
Upplupna kostnader	708 382	354 055
	4 996 364	4 157 773

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "H.S.", "ds", "er", and other illegible marks.

**Not 24 Transaktioner med koncernföretag
Moderbolaget**

Uppgifter om moderföretaget

Moderföretaget där Gästrike Vatten AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas av Gävle kommun, 212000-2338.

	2022-12-31	2021-12-31
Andel inköp och försäljning (%) avseende företag inom Gästrike Vatten koncernen		
Inköp	6	8
Försäljning	100	99
	106	107

**Not 25 Räntor och utdelningar
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Erhållen ränta	-158 239	-193 606
Erlagd ränta	8 630 756	10 017 069
	8 472 517	9 823 463

Moderbolaget

	2022-12-31	2021-12-31
Erhållen ränta	-2 854	-126 585
Erlagd ränta	125 917	140 664
	123 063	14 079

M H.S.
RS
ON
[Handwritten signatures and initials]

**Not 26 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet
Koncernen**

	2022-12-31	2021-12-31
Avskrivningar	55 774 184	53 566 037
Anslutningsavgifter	36 729 072	28 599 514
Investeringsfond	-3 585 732	-3 585 732
Investeringsbidrag	-9 296	-9 296
Resultat vid försäljning av anläggning	992 643	858 522
Övriga avsättningar	4 098 500	249 909 500
	93 999 371	329 338 545

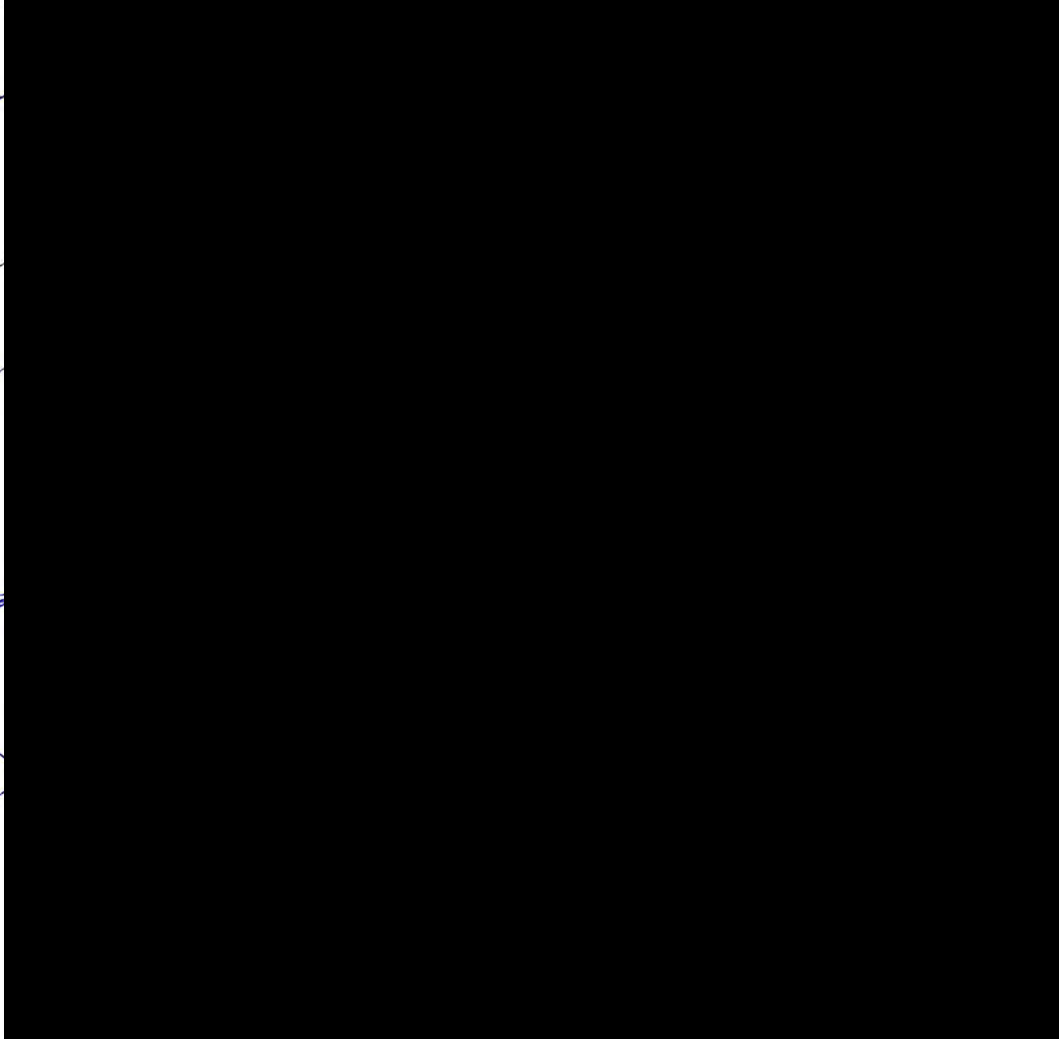
Moderbolaget

	2022-12-31	2021-12-31
Avskrivningar	2 582 252	3 195 908
Resultat vid försäljning av anläggning	897 905	858 522
	3 480 157	4 054 430

Handwritten notes and signatures in blue ink, including "H.S.", "ON", and various scribbles.

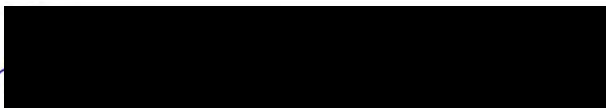
2023-03-07

Gävle

Vår revisionsberättelse har lämnats 29/3 2023

KPMG AB

Auktoriserad revisor

Årsredovisning
och
Koncernredovisning
för
Gästrike Vatten AB

556751-1661

Räkenskapsåret

2022

Fastställelseintyg

Undertecknad verkställande direktör i Gästrike Vatten AB intygar att resultaträkningen och balansräkningen i årsredovisningen för moderbolaget samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen har fastställts på årsstämma . Årsstämman beslutade att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Jag intygar också att innehållet i årsredovisningen och revisionsberättelsen stämmer överens med originalen.

Gävle

Lena Blad

Årsredovisning för
Hargs Hamn AB
556300-6625

Räkenskapsåret
2022-01-01 - 2022-12-31

Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	4
Balansräkning	5
Kassaflödesanalys	7
Noter	8
Underskrifter	13

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Hargs Hamn AB, 556300-6625, avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01 - 2022-12-31.

Verksamheten

Verksamhetens art och inriktning

Bolaget ska äga och förvalta fastigheter, bedriva hamnrörelse samt därmed förenlig verksamhet.

Ägarförhållanden

Hargs Hamn AB, är dotterbolag till Östhammars kommun som äger 79%, Hargs Bruk AB äger 11% och Lantmännen Ek För äger 10%. Bolaget ingår i Östhammars kommuns upprättade koncernredovisning.

Affärsidé

Hargs Hamn AB ska tillhandahålla konkurrenskraftiga och flexibla logistik tjänster för lastning, lossning och lagring av bulk gods, Ro-Ro-gods, fartygscontainers och projektlaster samt erbjuda en tydlig totalprismodell gentemot sina kunder.

Hamnen ska erbjuda tilläggstjänster i de fall detta genererar kundnytta och stärker kundrelationen eller förbättrar hamnens lönsamhet.

Hamnen ska utveckla samarbetet med befintliga kunder genom att leverera hög kvalitet på hamnens tjänster, kostnadseffektivitet och flexibilitet i alla delar av affärsrelationen.

Vision

Hargs Hamn AB ska vara det självklara valet för hamnkunder som fraktar och lagrar bulk- eller industrigods huvudsakligen till eller från norra Storstockholm, Uppsala regionen och Östra Västmanland. Våra kunder ska känna att vi kan ta ett helhetsansvar. Vi ska ha ytorna, lagringsutrymmena och tjänsterna, men också kunnandet och serviceandan. Hamnen ser möjligheten att utifrån farledsfördjupning och byggnation av ny kaj bli den ledande regionala logistikaktören som säkerställer råvaruimport för värme produktionen i närregionen och erbjuder möjligheter till potentiella nya internationellt inriktade företagsetableringar.

Miljö, kvalitet och arbetsmiljö

Sedan 2016 är Hargs Hamn AB certifierat inom miljö, kvalitet och arbetsmiljö. I december 2022 reviderades certifieringen av bolagets ledningssystem med godkänt resultat. Ledningssystemet omfattar:

- Kvalitet (enligt ISO 9001)
- Miljö (enligt ISO 14001)
- Arbetsmiljö (enligt ISO 45001)

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under 2022 hanterades 801 000 ton gods över hamnen jämfört med 640 000 ton 2021. Det totala antalet anlöp ökade under året från 195 st 2021 till 231 st 2022.

Ökningen av godstonnage och anlöp förklaras främst av en ökning av export av timmer och massaved, bl.a. som ett resultat av att tidigare exportvolymen från Ryssland nu behöver ersättas från andra marknader. Även väderleken under årets vintermånader har varit relativt gynnsam och kall, vilket har en positiv påverkan på leveranser av både bränsle till värmeverken och vägsalt.

Hamnen har under året påbörjat byggnationen av en ny 183 m lång kaj och arbetet beräknas slutföras runt halvårsskiftet 2023. Den nya kajen kommer möjliggöra anlöp av fartyg av typen handy-size med kapacitet upp till 40 000 ton. Vi förväntar oss att möjligheten att ta emot större fartyg kommer öppna fler affärsmöjligheter i nya godssegment.

Spannmålsanläggningen i hamnen har utökats med fyra nya silor för lagerhållning och två utlastningssilor. Investeringen görs av Lantmännen och följer den förväntade expansionen av spannmålshantering i hamnen framåt. Spannmål är också ett av de godsslag som förväntas dra nytta av den nya hanteringskapaciteten som en djupare farled och ny kaj innebär.

Rättvisande översikt över utvecklingen

	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	86 870	75 328	60 178	71 247
Rörelseresultat	17 565	12 679	10 427	14 746
Resultat efter finansiella poster	16 065	11 477	9 125	13 303
Rörelsemarginal %	20,2	16,8	17,3	20,7
Avkastning på totalt kapital %	5,5	5	4,4	7,5
Avkastning på sysselsatt kapital %	6,2	5,8	7,5	10,7
Avkastning på eget kapital %	8,9	6,8	9,4	14,8
Balansomslutning	318 522	252 097	236 122	195 674
Kassalikviditet %	84,1	115	75,9	44,4
Soliditet %	56,8	66,5	41	46
Medelantalet anställda	7	7	7	6

Nyckeltalsdefinitioner

Rörelsemarginal
Rörelseresultat / Nettoomsättning

Avkastning på totalt kapital
(Rörelseresultat + finansiella intäkter) / Totala tillgångar

Avkastning på sysselsatt kapital
(Rörelseresultat + finansiella intäkter) / Sysselsatt kapital

Avkastning på eget kapital
Resultat efter finansiella poster / Justerat eget kapital

Balansomslutning
Totala tillgångar

Kassalikviditet
(Omsättningstillgångar - Varulager) / Kortfristiga skulder

Soliditet
(Totalt eget kapital + (100 % -aktuell bolagsskattesats av obeskattade reserver)) / Totala tillgångar

Hargs Hamn AB
556300-6625

3/13

Förändringar i eget kapital

	<i>Aktie- kapital</i>	<i>Reserv fond</i>	<i>Fri överkurs- fond</i>	<i>Balanserat resultat</i>	<i>Årets resultat</i>
Ingående balans	28 951 625	3 590 000	50 255 423	57 875 821	9 244 385
Balanseras i ny räkning				9 244 385	-9 244 385
Årets resultat					13 296 743
Utgående balans	28 951 625	3 590 000	50 255 423	67 120 206	13 296 743

Resultatdisposition

Belopp i kr

Till årsstämman förfogande står följande medel

Fri överkursfond	50 255 423
Balanserat resultat	67 120 206
Årets resultat	13 296 743
Medel att disponera	130 672 372

Styrelsen föreslår att medlen disponeras enligt följande

Balanseras i ny räkning	130 672 372
Summa	130 672 372

Resultaträkning

Belopp i kr

Not

2022-01-01-
2022-12-312021-01-01-
2021-12-31**Rörelsens intäkter, lagerförändringar m.m.**

Nettoomsättning

86 869 851

75 327 734

Övriga rörelseintäkter

5 303

421 271

Summa rörelsens intäkter, lagerförändringar m.m.**86 875 154****75 749 005****Rörelsens kostnader**

Övriga externa kostnader

-49 686 806

-42 781 712

Personalkostnader

2

-8 659 991

-8 778 448

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar

-10 963 187

-10 944 411

Övriga rörelsekostnader

0

-564 962

Summa rörelsens kostnader**-69 309 984****-63 069 533****Rörelseresultat****17 565 170****12 679 472****Resultat från finansiella poster**

Ränteintäkter och liknande resultatposter

3

90 757

3 578

Räntekostnader och liknande resultatposter

4

-1 590 726

-1 206 005

Summa resultat från finansiella poster**-1 499 969****-1 202 427****Resultat efter finansiella poster****16 065 201****11 477 045****Resultat före skatt****16 065 201****11 477 045****Skatter**

Skatt på årets resultat

-2 768 458

-2 232 660

Summa skatter**-2 768 458****-2 232 660****Årets resultat****13 296 743****9 244 385**

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	5	122 055 594	125 489 712
Maskiner och andra tekniska anläggningar	6	38 135 264	40 448 593
Inventarier, verktyg och installationer	7	2 215 723	2 370 480
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	8	132 021 508	51 775 702
Summa materiella anläggningstillgångar		294 428 089	220 084 487
Summa anläggningstillgångar		294 428 089	220 084 487
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		19 994 852	17 955 516
Övriga fordringar		1 336 999	2 267 607
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 269 797	1 288 991
Summa kortfristiga fordringar		22 601 648	21 512 114
Kassa och bank			
Kassa och bank		1 492 404	10 500 108
Summa kassa och bank		1 492 404	10 500 108
Summa omsättningstillgångar		24 094 052	32 012 222
SUMMA TILLGÅNGAR		318 522 141	252 096 709

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		28 951 625	28 951 625
Reservfond		3 590 000	3 590 000
Summa bundet eget kapital		32 541 625	32 541 625
Fritt eget kapital			
Fri överkursfond		50 255 423	50 255 423
Balanserat resultat		67 120 206	57 875 821
Årets resultat		13 296 743	9 244 385
Summa fritt eget kapital		130 672 372	117 375 629
Summa eget kapital		163 213 997	149 917 254
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar		22 235 000	22 235 000
Summa obeskattade reserver		22 235 000	22 235 000
Avsättningar			
Uppskjuten skatteskuld		1 354 561	1 361 464
Summa avsättningar		1 354 561	1 361 464
Långfristiga skulder			
Övriga skulder till kreditinstitut	9	100 260 000	50 722 500
Övriga långfristiga skulder		2 818 750	20 220
Summa långfristiga skulder		103 078 750	50 742 720
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		11 926 635	7 606 870
Kortfristig del av långfristigt lån		5 445 220	8 760 880
Aktuell skatteskuld		3 588 822	3 377 068
Övriga kortfristiga skulder		685 173	1 354 184
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		6 993 983	6 741 269
Summa kortfristiga skulder		28 639 833	27 840 271
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		318 522 141	252 096 709

Kassaflödesanalys

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
<i>Den löpande verksamheten</i>			
<i>Ingångsvärde löpande verksamheten</i>			
Resultat efter finansiella poster		16 065 201	11 477 045
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	11	10 463 187	11 105 075
Betald inkomstskatt		<u>-2 563 607</u>	<u>-349 833</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		23 964 781	22 232 287
<i>Förändring rörelsefordringar</i>			
Ökning/minskning kundfordringar		-2 039 336	-2 349 392
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar		949 802	-2 526 190
Ökning/minskning av rörelsefordringar		<u>-1 089 534</u>	<u>-4 875 582</u>
<i>Förändring rörelseskulder</i>			
Ökning/minskning leverantörsskulder		4 319 765	1 451 194
Ökning/minskning övriga kortfristiga skulder		<u>3 346 573</u>	<u>-1 196 322</u>
Ökning/minskning av rörelseskulder		<u>7 666 338</u>	<u>254 872</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten		30 541 585	17 611 577
<i>Investeringsverksamheten</i>			
Förvärv av övriga materiella anläggningstillgångar		-84 806 789	-51 839 099
Avyttring av övriga materiella anläggningstillgångar		0	857 500
Kassaflöde från investeringsverksamheten		<u>-84 806 789</u>	<u>-50 981 599</u>
<i>Finansieringsverksamheten</i>			
Nyemission		0	61 257 048
Upptagna lån		55 000 000	0
Amortering av skuld		<u>-9 742 500</u>	<u>-57 060 000</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		<u>45 257 500</u>	<u>4 197 048</u>
Årets kassaflöde		-9 007 704	-29 172 974
Likvida medel vid årets början		<u>10 500 108</u>	<u>39 673 082</u>
Likvida medel vid årets slut		1 492 404	10 500 108

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges.

Materiella anläggningstillgångar

Avskrivning

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspelgar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som en kostnad i resultaträkningen.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, uttrangeras eventuell kvarvarande del av den komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt, respektive Övrig rörelsekostnad.

	<i>År</i>
Byggnader	10-50
	<i>År</i>
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5-30
	<i>År</i>
Inventarier, verktyg och installationer	5-30

Kommentar

För vissa av de materiella anläggningstillgångarna, byggnader, har skillnaden i förbrukningen av betydande komponenter bedömts vara väsentlig. Nyttjandeperioden på dessa komponenter har bedömts variera mellan 10-50 år.

Byggnader består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Ingen avskrivning sker på komponenten mark, vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

- Stomme 20-50 år
- Stomkompletteringar, innerväggar mm 20-40 år
- Installationer, värme, el, VVS, ventilation mm 15-30 år

Hargs Hamn AB
556300-6625

- Yttre ytskikt, fasader, yttertak mm	15-30 år
- Inre ytskikt, maskinell utrustning mm	0-15 år
- Asfaltering	10-20 år
- Markarbeten	50 år

Nedskrivningar av anläggningstillgångar

Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet beräknas nuvärdet av de framtida kassaflöden som tillgången väntas ge upphov till i den löpande verksamheten samt när den avyttras eller utrangeras. Den diskonteringsränta som används är före skatt och återspeglar marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och de risker som avser tillgången. En tidigare nedskrivning återförs endast om de skäl som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet vid den senaste nedskrivningen har förändrats.

Leasing

Leasetagare
Alla leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal.

Operationellt leasingavtal
Leasingavgifterna enligt operationella leasingavtal, inklusive första förhöjd hyra men exklusive utgifter för tjänster som försäkring och underhåll, redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och företaget inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräkna inflyta.

Ersättningar till anställda

Skuld avseende övriga långfristiga ersättningar till anställda redovisas till nuvärdet av förpliktelsen på balansdagen.

Pensioner utgörs av både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner och kostnadsförs löpande när prestation utförs. Förmånsbestämda pensionsplaner kostnadsförs löpande utifrån inbetalda pensionspremier i enlighet med förenklingsregler i K3.

Skatter

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är

inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader, dock inte för temporära skillnader som härrör från första redovisningen av goodwill. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjligheten att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har inte nuvärdesberäknats.

Intäkter

Tjänste- och entreprenaduppdrag

Det inflöde av ekonomiska fördelar som företaget erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Inkomst från uppdrag på löpande räkning redovisas som intäkt i takt med att arbete utförs och material levereras eller förbrukas.

Hyresinkomster från hallar och lagerytor redovisas som en intäkt linjärt under hyresperioden.

Not 2 Personal

Medelantalet anställda

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Kvinnor	3	3
Män	4	4
Medelantalet anställda	7	7

Not 3 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
<i>Ränteintäkter</i>		
Övriga	90 757	3 578
Summa	90 757	3 578
Summa	90 757	3 578

Not 4 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
<i>Räntekostnader</i>		
Övriga	1 590 726	1 206 005
Summa	1 590 726	1 206 005
Summa	1 590 726	1 206 005

Not 5 Byggnader och mark

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	258 169 600	253 974 669
<i>Förändringar av anskaffningsvärden</i>		
Inköp	4 450 000	4 243 369
Försäljningar/utrangeringar	0	-286 868
Omklassificeringar	0	238 430
Utgående anskaffningsvärden	262 619 600	258 169 600
Ingående avskrivningar	-132 679 888	-125 375 237
<i>Förändringar av avskrivningar</i>		
Försäljningar/utrangeringar	0	221 906
Årets avskrivningar	-7 884 118	-7 526 557
Utgående avskrivningar	-140 564 006	-132 679 888
Redovisat värde	122 055 594	125 489 712

Not 6 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	78 386 524	80 645 192
<i>Förändringar av anskaffningsvärden</i>		
Inköp	0	1 242 881
Återtagande	3 175 167	0
Försäljningar/utrangeringar	0	-3 501 549
Utgående anskaffningsvärden	81 561 691	78 386 524
Ingående avskrivningar	-37 937 931	-37 718 537
<i>Förändringar av avskrivningar</i>		
Försäljningar/utrangeringar	0	2 943 811
Årets avskrivningar	-2 813 329	-3 163 205
Återtagande	-2 675 167	0
Utgående avskrivningar	-43 426 427	-37 937 931
Redovisat värde	38 135 264	40 448 593

Kommentar till not

Återtagande av torvrigg p g a ej genomförd försäljning.

Not 7 Inventarier, verktyg och installationer

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	27 560 279	27 560 279
<i>Förändringar av anskaffningsvärden</i>		
Inköp	110 983	0
Utgående anskaffningsvärden	27 671 262	27 560 279
Ingående avskrivningar	-25 189 799	-24 935 150
<i>Förändringar av avskrivningar</i>		
Årets avskrivningar	-265 740	-254 649
Utgående avskrivningar	-25 455 539	-25 189 799
Redovisat värde	2 215 723	2 370 480

Not 8 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	51 775 702	5 661 281
<i>Förändringar av anskaffningsvärden</i>		
Omklassificeringar	0	-238 430
Omräkningsdifferenser	80 245 805	46 352 851
Utgående anskaffningsvärden	132 021 507	51 775 702
Redovisat värde	132 021 507	51 775 702

Not 9 Långfristiga skulder

<i>Skulder som förfaller senare än 5 år från balansdagen</i>	2022-12-31	2021-12-31
Kreditinstitut	42 397 500	42 472 500

Not 10 Ställda säkerheter**Ställda säkerheter för företagets egen räkning****För egna skulder och avsättningar**

<i>Typ av skuld eller avsättning</i>	<i>Typ av säkerhet</i>	2022-12-31	2021-12-31
Övriga skulder till kreditinstitut	Fastighetsinteckningar	28 000 000	28 000 000

Not 11 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.

	2022-12-31	2021-12-31
Avskrivningar	10 963 187	10 944 411
Andra ej likviditetspåverkande resultatposter	-500 000	160 664
Summa	10 463 187	11 105 075

Not 12 Upplysning om moderföretag**Uppgift om moderföretag**

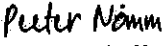
<i>Typ av moderföretag</i>	<i>Företagets namn</i>	<i>Säte</i>
Moderföretag	Östhammars kommun	Östhammar

Not 13 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Den höga volymnivån av hantering av timmer och massaved förväntas hålla i sig på kort- till medellång sikt. Efterfrågan på lagringsutrymme för utomhuslagring överstiger fn tillgången och utveckling av nya lagerytor är därför prioriterad. Samtliga befintliga lagerhallar är också uthyrda och byggnation av nya hallar ligger i företagets plan. Vi ser under kommande år etableringar av industrikaraktär med koppling till sjöfart i eller i anslutning till hamnen.

Hargs Hamn AB
556300-6625

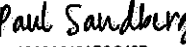
Underskrifter

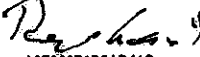
DocuSigned by:

35630A2E7AB14FB...
Peeter Nömm 2023-03-28 Datum
Verkställande direktör

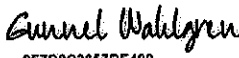
DocuSigned by:

3446308B06C649E...
Simone Tufvesson 2023-03-29 Datum
Styrelseledamot

DocuSigned by:

7E072F8D09EF4AE...
Mikael Jeppsson 2023-03-29 Datum
Styrelseledamot

DocuSigned by:

1030A81017CC49B...
Paul Sandberg 2023-03-29 Datum
Styrelseledamot

DocuSigned by:

A9760871B2AB41C...
Roger Lamell 2023-03-29 Datum
Styrelseordförande

DocuSigned by:

2F7D8C3857DF48D...
Gunnel Wahlgren 2023-03-28 Datum
Styrelseledamot

DocuSigned by:

F00008844200422...
Sten Lindholm 2023-03-29 Datum
Styrelseledamot

DocuSigned by:

48B87034E500488...
Pär-Olof Olsson 2023-03-29 Datum
Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats 2023-03-30

KPMG

DocuSigned by:

E77B8187A3E24A3...
Cecilia Kvist
Auktoriserad revisor

Certificate Of Completion

Envelope Id: 45DC2ADD0BAA422BBFF2D9D5352443BE

Status: Completed

Subject: Complete with DocuSign: ÅR 2022 slutlig.pdf

Source Envelope:

Document Pages: 14

Signatures: 9

Envelope Originator:

Certificate Pages: 8

Initials: 0

Agnes Carstedt

AutoNav: Enabled

PO Box 50768

EnvelopeId Stamping: Enabled

Malmö, SE -202 71

Time Zone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna

agnes.carstedt@kpmg.se

IP Address: 195.84.56.2

Record Tracking

Status: Original

Holder: Agnes Carstedt

Location: DocuSign

3/28/2023 10:14:58 AM

agnes.carstedt@kpmg.se

Signer Events

Signature

Timestamp

Cecilia Kvist

cecilia.kvist@kpmg.se

KPMG AB

Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:

EA2B94B743E34A3...

Signature Adoption: Pre-selected Style

Using IP Address: 61.7.183.24

Sent: 3/28/2023 10:21:39 AM

Resent: 3/29/2023 9:25:59 AM

Viewed: 3/30/2023 2:38:37 AM

Signed: 3/30/2023 2:38:47 AM

Authentication Details

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fd673b01

Workflow Name: DocuSign ID Verification

Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.

Identification Method: Electronic ID

Type of Electronic ID: BankID Sweden

Transaction Unique ID: e399db6f-ef6e-5174-9275-66558712238b

Country or Region of ID: SE

Result: Passed

Performed: 3/30/2023 2:38:20 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Not Offered via DocuSign

Gunnel Wahlgren

gun_nel@hotmail.com

Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:

2F7D8C3657DE490...

Signature Adoption: Pre-selected Style

Using IP Address: 94.255.243.136

Sent: 3/28/2023 10:21:31 AM

Viewed: 3/28/2023 10:24:53 AM

Signed: 3/28/2023 10:27:26 AM

Authentication Details

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fd673b01

Workflow Name: DocuSign ID Verification

Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.

Identification Method: Electronic ID

Type of Electronic ID: BankID Sweden

Transaction Unique ID: a882370f-f838-5e9a-a9af-8636d00e3291

Country or Region of ID: SE

Result: Passed

Performed: 3/28/2023 10:24:13 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/28/2023 10:24:53 AM

ID: 7da75531-404c-40c7-ace8-8eded9308e9a

Signer Events

Jan Peter Mikael Jeppsson
mikael.jeppsson@lantmannen.com

x

Security Level: Email, Account Authentication
(None)

Signature

DocuSigned by:
Jan Peter Mikael Jeppsson
7E672F9D09EF4AE...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 90.142.39.10

Timestamp

Sent: 3/28/2023 10:21:32 AM
Resent: 3/29/2023 9:26:00 AM
Viewed: 3/29/2023 9:31:21 AM
Signed: 3/29/2023 9:31:33 AM

Authentication Details

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: cebda20a-509a-5876-bbe3-4560ff04a92f
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 9:31:03 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/29/2023 9:31:21 AM
ID: 4cfe010b-9426-4e61-8f2a-938b7ae474b7

Pär-Olof Olsson
par-olov.olsson@osthammar.se

Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:
Pär-Olof Olsson
46B67034E509488...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 212.214.78.151

Sent: 3/28/2023 10:21:36 AM
Resent: 3/29/2023 9:26:01 AM
Viewed: 3/29/2023 9:55:32 AM
Signed: 3/29/2023 10:07:21 AM

Authentication Details

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 7df76777-ad88-5ae8-b696-fd2047106b4c
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 9:55:10 AM

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: ce0651d4-3bda-58bf-8b15-bf8a5e58b0d2
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 10:06:31 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/29/2023 9:55:32 AM
ID: 82e7e4be-890a-4003-964a-dcfe48630ae5

Paul Sandberg
paul.sandberg49@gmail.com

Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:
Paul Sandberg
4C99A818A7CC49B...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 212.214.78.151

Sent: 3/28/2023 10:21:33 AM
Resent: 3/29/2023 9:26:01 AM
Resent: 3/29/2023 10:03:10 AM
Viewed: 3/29/2023 10:05:57 AM
Signed: 3/29/2023 10:06:23 AM

Authentication Details

Signer Events**Signature****Timestamp****Identity Verification Details:**

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 0fae3159-32e6-5d4d-b2c2-fc323ae13ff8
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 10:05:01 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/29/2023 10:05:57 AM
ID: 8a680918-f718-4074-8b37-9658daec246c

Peeter Nömm

peeter.nommm@hargshamn.se

Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:
Peeter Nömm
35630A2E7A914FB...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 212.214.78.151

Sent: 3/28/2023 10:21:34 AM

Viewed: 3/28/2023 10:27:53 AM

Signed: 3/28/2023 10:29:14 AM

Authentication Details**Identity Verification Details:**

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: f1e1b5e2-7cfb-5b23-9fc0-77d8efb12d8d
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/28/2023 10:27:35 AM

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 7dfd7d43-0c86-575b-8dc1-a01657639252
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/30/2023 7:04:21 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/28/2023 10:27:53 AM
ID: 902ef518-990a-4387-b367-f8ba8ff4c6e7

Roger Lamell

roger.lamell.politik@osthammar.se

Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:
Roger Lamell
A9790971B2AB41C...

Signature Adoption: Drawn on Device
Using IP Address: 90.129.211.179
Signed using mobile

Sent: 3/28/2023 10:21:37 AM

Resent: 3/29/2023 9:26:03 AM

Viewed: 3/29/2023 9:55:36 AM

Signed: 3/29/2023 10:01:45 AM

Authentication Details**Identity Verification Details:**

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: eee7cd63-a05e-5b57-a046-e2e3e79c9845
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 9:55:13 AM

Signer Events**Signature****Timestamp****Identity Verification Details:**

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: b41ee1eb-4dd1-5136-b473-5949842e64bf
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 10:00:13 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/29/2023 9:55:36 AM
ID: 9aa885f3-2399-4c81-9058-d52504f2aded

Simone Gabriella Leonora Tufvesson
simone.tufvesson@hargsbruk.se
Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:
Simone Gabriella Leonora Tufvesson
3446388806C649E...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 78.79.238.248

Sent: 3/28/2023 10:21:38 AM
Resent: 3/29/2023 9:26:03 AM
Viewed: 3/29/2023 9:30:05 AM
Signed: 3/29/2023 9:30:54 AM

Authentication Details**Identity Verification Details:**

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: b114abd4-23a1-5f0b-9d05-13576d739693
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 9:02:32 AM

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 14b344f0-a27e-5c48-90dd-e7bad3bfee42
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 9:29:47 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/29/2023 9:03:09 AM
ID: 30fd8232-a4ed-4e88-9daf-c19b72997432

Sten Lindholm
sten.lindholm@one.se
Security Level: Email, Account Authentication
(None)

DocuSigned by:
Sten Lindholm
F99008814299432...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 212.214.78.151

Sent: 3/28/2023 10:21:39 AM
Resent: 3/29/2023 9:26:04 AM
Viewed: 3/29/2023 9:59:14 AM
Signed: 3/29/2023 10:00:02 AM

Authentication Details**Identity Verification Details:**

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 613d5040-6184-5cec-91fc-daa730e490da
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/29/2023 9:56:10 AM

Signer Events	Signature	Timestamp
---------------	-----------	-----------

Identity Verification Details:

Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
 Workflow Name: DocuSign ID Verification
 Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
 Identification Method: Electronic ID
 Type of Electronic ID: BankID Sweden
 Transaction Unique ID: 53831b8e-5355-5676-bc5c-d9350f9f59b7
 Country or Region of ID: SE
 Result: Passed
 Performed: 3/29/2023 9:58:48 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:

Accepted: 3/29/2023 9:59:14 AM
 ID: 117dc403-48e9-437b-88ee-962545dbf0ab

In Person Signer Events	Signature	Timestamp
-------------------------	-----------	-----------

Editor Delivery Events	Status	Timestamp
------------------------	--------	-----------

Agent Delivery Events	Status	Timestamp
-----------------------	--------	-----------

Intermediary Delivery Events	Status	Timestamp
------------------------------	--------	-----------

Certified Delivery Events	Status	Timestamp
---------------------------	--------	-----------

Carbon Copy Events	Status	Timestamp
--------------------	--------	-----------

Witness Events	Signature	Timestamp
----------------	-----------	-----------

Notary Events	Signature	Timestamp
---------------	-----------	-----------

Envelope Summary Events	Status	Timestamps
-------------------------	--------	------------

Envelope Sent	Hashed/Encrypted	3/28/2023 10:21:40 AM
Envelope Updated	Security Checked	3/29/2023 10:03:09 AM
Certified Delivered	Security Checked	3/29/2023 9:59:14 AM
Signing Complete	Security Checked	3/29/2023 10:00:02 AM
Completed	Security Checked	3/30/2023 2:38:47 AM

Payment Events	Status	Timestamps
----------------	--------	------------

Electronic Record and Signature Disclosure
--

ELECTRONIC RECORD AND SIGNATURE DISCLOSURE

From time to time, KPMG AB (we, us or Company) may be required by law to provide to you certain written notices or disclosures. Described below are the terms and conditions for providing to you such notices and disclosures electronically through the DocuSign system. Please read the information below carefully and thoroughly, and if you can access this information electronically to your satisfaction and agree to this Electronic Record and Signature Disclosure (ERSD), please confirm your agreement by selecting the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures' before clicking 'CONTINUE' within the DocuSign system.

Getting paper copies

At any time, you may request from us a paper copy of any record provided or made available electronically to you by us. You will have the ability to download and print documents we send to you through the DocuSign system during and immediately after the signing session and, if you elect to create a DocuSign account, you may access the documents for a limited period of time (usually 30 days) after such documents are first sent to you. After such time, if you wish for us to send you paper copies of any such documents from our office to you, you will be charged a \$0.00 per-page fee. You may request delivery of such paper copies from us by following the procedure described below.

Withdrawing your consent

If you decide to receive notices and disclosures from us electronically, you may at any time change your mind and tell us that thereafter you want to receive required notices and disclosures only in paper format. How you must inform us of your decision to receive future notices and disclosure in paper format and withdraw your consent to receive notices and disclosures electronically is described below.

Consequences of changing your mind

If you elect to receive required notices and disclosures only in paper format, it will slow the speed at which we can complete certain steps in transactions with you and delivering services to you because we will need first to send the required notices or disclosures to you in paper format, and then wait until we receive back from you your acknowledgment of your receipt of such paper notices or disclosures. Further, you will no longer be able to use the DocuSign system to receive required notices and consents electronically from us or to sign electronically documents from us.

All notices and disclosures will be sent to you electronically

Unless you tell us otherwise in accordance with the procedures described herein, we will provide electronically to you through the DocuSign system all required notices, disclosures, authorizations, acknowledgements, and other documents that are required to be provided or made available to you during the course of our relationship with you. To reduce the chance of you inadvertently not receiving any notice or disclosure, we prefer to provide all of the required notices and disclosures to you by the same method and to the same address that you have given us. Thus, you can receive all the disclosures and notices electronically or in paper format through the paper mail delivery system. If you do not agree with this process, please let us know as described below. Please also see the paragraph immediately above that describes the consequences of your electing not to receive delivery of the notices and disclosures electronically from us.

How to contact KPMG AB:

You may contact us to let us know of your changes as to how we may contact you electronically, to request paper copies of certain information from us, and to withdraw your prior consent to receive notices and disclosures electronically as follows:

To contact us by email send messages to: dpreorting@kpmg.se

To advise KPMG AB of your new email address

To let us know of a change in your email address where we should send notices and disclosures electronically to you, you must send an email message to us at dpreorting@kpmg.se and in the body of such request you must state: your previous email address, your new email address. We do not require any other information from you to change your email address.

If you created a DocuSign account, you may update it with your new email address through your account preferences.

To request paper copies from KPMG AB

To request delivery from us of paper copies of the notices and disclosures previously provided by us to you electronically, you must send us an email to dpreorting@kpmg.se and in the body of such request you must state your email address, full name, mailing address, and telephone number. We will bill you for any fees at that time, if any.

To withdraw your consent with KPMG AB

To inform us that you no longer wish to receive future notices and disclosures in electronic format you may:

i. decline to sign a document from within your signing session, and on the subsequent page, select the check-box indicating you wish to withdraw your consent, or you may;

ii. send us an email to dpreorting@kpmg.se and in the body of such request you must state your email, full name, mailing address, and telephone number. We do not need any other information from you to withdraw consent.. The consequences of your withdrawing consent for online documents will be that transactions may take a longer time to process..

Required hardware and software

The minimum system requirements for using the DocuSign system may change over time. The current system requirements are found here: <https://support.docusign.com/guides/signer-guide-signing-system-requirements>.

Acknowledging your access and consent to receive and sign documents electronically

To confirm to us that you can access this information electronically, which will be similar to other electronic notices and disclosures that we will provide to you, please confirm that you have read this ERSD, and (i) that you are able to print on paper or electronically save this ERSD for your future reference and access; or (ii) that you are able to email this ERSD to an email address where you will be able to print on paper or save it for your future reference and access. Further, if you consent to receiving notices and disclosures exclusively in electronic format as described herein, then select the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures' before clicking 'CONTINUE' within the DocuSign system.

By selecting the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures', you confirm that:

- You can access and read this Electronic Record and Signature Disclosure; and
- You can print on paper this Electronic Record and Signature Disclosure, or save or send this Electronic Record and Disclosure to a location where you can print it, for future reference and access; and
- Until or unless you notify KPMG AB as described above, you consent to receive exclusively through electronic means all notices, disclosures, authorizations, acknowledgements, and other documents that are required to be provided or made available to you by KPMG AB during the course of your relationship with KPMG AB.

Årsredovisning för

Visit Roslagen AB

556525-2722

Räkenskapsåret
2022-01-01 - 2022-12-31

Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Noter	6
Underskrifter	8

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Visit Roslagen AB, 556525-2722, avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01 - 2022-12-31.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Visit Roslagen AB bedriver utveckling, marknadsföring och försäljning av turistbaserade tjänster i huvudsak i kommunerna Östhammar, Norrtälje och Österåker. Bolaget har sitt säte i Östhammars kommun. Bolaget ägs av flera offentliga och privata aktörer tillsammans.

Bolagets intäkter utgörs av uppdragsersättning från våra tre kommuner, bokningsintäkter, partnerskap, turistbyråförsäljning, uppdragsintäkter och projekt. Till verksamhetsåret 2022 genomfördes en ny gemensam upphandling av kommunerna som ger drygt 40 % lägre ersättning, vilket skapade helt nya ekonomiska förutsättningar för Visit Roslagen AB som vann upphandlingen med löptiden 2 + 1 + 1 år.

Uppdraget innehåller även tjänster kopplade till fysisk och digital turistbyrå och under våren identifierade bolaget, tillsammans med kommunerna, ett tjugotal lämpliga platser och aktörer som kontrakterades och utbildades till InfoPoints under 2022.

De två projekten "Reload Roslagen" och "Leder i Roslagen - året runt", har slutrapporterats och var två mycket lyckade och omtalade insatser som har gynnat destinationens aktörer. Under året har två projektansökningar lämnats: "Digitalisering på landsbygden" lämnades till Jordbruksverket och en ansökan gjordes till Region Stockholm om framtagande av en app för destinationen att nå nya målgrupper. Tyvärr beviljades ingen.

Under sommaren medverkade vi med vår glasmodul på O-ringen i Uppsala tillsammans med Upplev Norduppland. Insatsen lockade många nyfikna besökare till Norrtäljes 400-årsjubileum och genererade fler besök i Öregrund. Under hösten delade vi ut pris till årets turistföretagare i Östhammars kommun och arrangerade den åttonde upplagan av Nya Roslagsmarschen i Riddersholms naturreservat. I oktober startade vi upp arbetet med att uppdatera vår varumärkesplattform tillsammans med Placebrander och det färdiga resultatet kunde presenteras i mitten av december.

Trots att många aktörer i Roslagen har vittnat om färre besökare, både i fritidshus och i skärgården, så har antalet kommersiella gästnätter ökat under perioden januari till september där utländska gästnätter ökade med 118 %, dock från en blygsam nivå. De som har semestrat i Roslagen har i högre grad valt att resa med de reguljära båtlinjerna och gå på evenemang, vilket har visat sig i bolagets biljettbokningsintäkter som ökade med ca 1 Mkr jämfört med 2021. De två turistbyråerna i Norrtälje och Öregrund besöktes av drygt 20 000 personer under perioden juni-augusti.

Ny organisation - nya förväntningar

Nu är en helt ny organisation på plats med ett starkare affärsfokus. Genom närmare samarbete med aktörer och bolagets partners kommer våra gemensamma affärer utvecklas och samarbetet ska leda till fler tilläggsuppdrag från kommunerna och från Destinationsrådet. Bolaget kommer fortsatt att fokusera på att hjälpa Roslagens aktörer till fler och mer lönsamma affärer och se till att varumärket Roslagen förankras på alla nivåer och utvecklas starkt.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

2022 blev ett utmanande år för bolaget. Det inleddes med permittering av personal i Östhammar till följd av minskat uppdrag. Under våren och sommaren slutade resterande personal då de upplevt osäkerhet kring framtiden och hur deras arbetssituation skulle utvecklas. Under året valde även VD att lämna sitt uppdrag. Ett förändrat uppdrag från kommunerna, färre egna researrangemang, avsaknad av nya projekt och evenemang samt kostnader för rekrytering av ny personal har bidragit till det svaga resultatet som redovisas för verksamhetsåret.

Flerårsöversikt

	2022	2021	2020	Belopp i kr 2019
Nettoomsättning	9 541 102	10 724 279	8 768 395	12 695 429
Resultat efter finansiella poster	-689 800	9 770	103 092	182 762
Soliditet %	72	67	65	64

Förändringar i eget kapital

	Aktiekapital	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	690 000	1 494 113	87 774
Balanseras i ny räkning		87 774	-87 774
Årets resultat			-378 694
Belopp vid årets utgång	690 000	1 581 887	-378 694

Resultatdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande medel:

Belopp i kr

	2022-01-01- 2022-12-31
Balanserat resultat	1 581 887
Årets resultat	-378 694
Summa	1 203 193

Styrelsen föreslår att medlen disponeras enligt följande:

2022-01-01-
2022-12-31

Balanseras i ny räkning	1 203 193
Summa	1 203 193

Resultaträkning

Belopp i kr

Not

2022-01-01-
2022-12-31

2021-01-01-
2021-12-31

Rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.

Nettoomsättning 9 541 102 10 724 279

Övriga rörelseintäkter 4 477 24 852

Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m. 9 545 579 10 749 131

Rörelsekostnader

Råvaror och förnödenheter -3 298 950 -2 384 455

Övriga externa kostnader -2 798 631 -3 288 893

Personalkostnader 2 -4 096 300 -5 018 467

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar -42 251 -38 645

Summa rörelsekostnader -10 236 132 -10 730 460

Rörelseresultat -690 553 18 671

Finansiella poster

Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter 866 0

Räntekostnader och liknande resultatposter -113 -8 901

Summa finansiella poster 753 -8 901

Resultat efter finansiella poster -689 800 9 770

Bokslutsdispositioner

Förändring av periodiseringsfonder 274 000 110 000

Förändring av överavskrivningar 37 106 974

Summa bokslutsdispositioner 311 106 110 974

Resultat före skatt -378 694 120 744

Skatter

Skatt på årets resultat 0 -32 970

Årets resultat -378 694 87 774

Balansräkning

Belopp i kr

Not

2022-12-31

2021-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier, verktyg och installationer

3 82 754 125 005

Summa materiella anläggningstillgångar

82 754 125 005

Finansiella anläggningstillgångar

Andra långfristiga värdepappersinnehav

4 500 500

Summa finansiella anläggningstillgångar

500 500

Summa anläggningstillgångar

83 254 125 505

Omsättningstillgångar

Varulager m.m.

Färdiga varor och handelsvaror

414 882 372 089

Summa varulager m.m.

414 882 372 089

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

799 219 835 065

Övriga fordringar

152 674 99 656

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

199 922 281 303

Summa kortfristiga fordringar

1 151 815 1 216 024

Kassa och bank

Kassa och bank

6 980 093 2 073 597

Summa kassa och bank

980 093 2 073 597

Summa omsättningstillgångar

2 546 790 3 661 710

SUMMA TILLGÅNGAR

2 630 044 3 787 215

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		690 000	690 000
Summa bundet eget kapital		690 000	690 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		1 581 887	1 494 113
Årets resultat		-378 694	87 774
Summa fritt eget kapital		1 203 193	1 581 887
Summa eget kapital		1 893 193	2 271 887
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		0	274 000
Akkumulerade överavskrivningar		0	37 106
Summa obeskattade reserver		0	311 106
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		315 540	307 557
Skatteskulder		52 723	35 307
Övriga skulder		161 576	418 553
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		207 012	442 805
Summa kortfristiga skulder		736 851	1 204 222
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 630 044	3 787 215

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Avskrivning

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar

	År
Inventarier, verktyg och installationer	5

Definition av nyckeltal

Nettoomsättning

Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före skatter.

Soliditet

(Totalt eget kapital + (100% - aktuell bolagsskattesats av obeskattade reserver)) / Totala tillgångar

Not 2 Medelantalet anställda

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Medelantalet anställda	7	8

Not 3 Inventarier, verktyg och installationer

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	436 799	393 549
Förändringar av anskaffningsvärden		
Inköp	0	43 250
Utgående anskaffningsvärden	436 799	436 799
Ingående avskrivningar	-311 794	-273 149
Förändringar av avskrivningar		
Årets avskrivningar	-42 251	-38 645
Utgående avskrivningar	-354 045	-311 794
Redovisat värde	82 754	125 005

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	500	500
Utgående anskaffningsvärden	500	500
Redovisat värde	500	500

Not 5 Rapport om årsredovisningen

Rapport om årsredovisningen enligt Rex-svensk standard för redovisningsuppdrag har upprättats av Srf Auktoriserad Redovisningskonsult: Kristin Enlund Svensson, Ekonomi Roslagen AB

Not 6 Ställda säkerheter

	2022-01-01- 2022-12-31	2021-01-01- 2021-12-31
Andra ställda säkerheter	100 000	100 000
Summa ställda säkerheter	100 000	100 000

Ställda säkerheter avser spärrade bankmedel för resegaranti.

Underskrifter

Norrtälje

Jörgen Eriksson Datum
Verkställande direktör

Göran Gross Datum
Styrelseordförande

Anders Möller Datum
Styrelseledamot

Kerstin Söderberg Datum
Styrelseledamot

Karolina Losell Datum
Styrelseledamot

Marie Rytting Datum
Styrelseledamot

Peter Fyrby Datum
Styrelseledamot

Ulf Wisell Datum
Styrelseledamot

Catharina Blomberg Datum
Styrelseledamot

Roland Edin Datum
Styrelseledamot

Min revisionsberättelse har lämnats

Alexandra Lindqvist
Auktoriserad revisor

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 9 pages before this page

Dokumentet inneholder 9 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 9 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 9 sider før denne side

Detta dokument innehåller 9 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 10 pages before this page

Dokumentet inneholder 10 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 10 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 10 sider før denne side

Detta dokument innehåller 10 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Östhammars kommun

Dannemora Gruvfastighets
Aktiebolag Årsredovisning för
räkensårsåret
1 januari-31 december 2022

Org nr 556387-4824

Handwritten signatures in blue ink.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Dannemora Gruvfastighets Aktiebolag är ett av Östhammars kommun helägt bolag och har haft som uppgift att förvalta de av SSAB övertagna mark- och fastighetsbestånden i Dannemora samhälle.

Under 2008 försälldes samtliga fastigheter och inventarier till Dannemora Förvaltnings AB samt två fastigheter som överlätts till Östhammars kommun. Efter försäljningen 2008 bedrivs ingen verksamhet i bolaget. Inga löner eller arvoden har utgått under 2022.

Köpeskillingen skulle enligt avtal ha betalats den 31 december 2015 med en ränta på 2,5 procent som löper under tiden tills betalning sker. Som säkerhet för ovan nämnda fordran fanns pantbrev i ett antal fastigheter i anslutning till gruvområdet. En konkursansökan gällande samtliga fyra bolag inom Dannemora Mineral-koncernen lämnades in den 18 mars 2015. Dannemora Gruvfastighet Aktiebolags ägare Östhammars kommun tog med anledning av detta en kostnad på 10 miljoner kr i sitt i sitt bokslut för 2015 med anledning av konkursen i Dannemora Mineralkoncernen där Dannemora Förvaltnings AB ingick.

Bolaget skrev 2016 ner hela fordran på konkursboet till noll. Under 2017 erhöll bolaget en slututdelning från konkursboet efter Dannemora mineral.

Miljö

2007 publicerade länsstyrelsen i Uppsala län en rapport efter genomförd inventering av miljöföroreningar i Dannemora gruvområde. Länsstyrelsens bedömning då var att Dannemora gruvområde tillhörde riskklass 1 (mycket stor risk), vilket betyder att angelägenheten för vidare undersökningar är mycket stor. Länsstyrelsen avsåg också att genomföra en ansvarsutredning för området.

Geosigma genomförde 2014 en förstudie över området för att mer i detalj identifiera förorenade områden, beskriva spridningsförutsättningarna och ge underlag för avgränsning av eventuella föroreningar. I arbetet ingick också en inventering av tidigare utförda miljötekniska, geotekniska och hydrogeologiska utredningar. Förstudien har genomförts på uppdrag av SSAB. I förstudien har ett antal delområden undersökts, riskklassats och lämnats rekommendationer och principiella förslag till åtgärder där potentiella risker bedöms förekomma.

Under 2019 och 2020 genomförde företaget Engdahl miljöteknik på uppdrag SSAB en uppdatering av föroreningarna och nya provtagningar gjordes på gruvområdet. Resultaten från provtagningarna sammanställdes 2021 i en rapport. SSAB är det företag som bedrev gruvverksamhet fram till 1992 i Dannemora. Rapporten avser den del av gruvområdet som kallas Sandmagasinet. Sandmagasinet är en deponi för gruvsand. Enligt rapporten finns hög koncentration av föroreningar i sanden främst arsenik. Mätningar av avrinningen från området visar inte på något större läckage av föroreningar från området. Därför bedömer Engdahl miljöteknik att föroreningarna ger marginella negativa miljöeffekter på vattenlevande växter och djurliv i närområdet. Rapporten ger ett flertal förslag på åtgärder för att minska risken att föroreningar sprids från sandmagasinet och människor exponeras för arsenik.

Ingen uppskattning av kostnaden för sanering finns angiven i rapporten. DGFAB har inte reserverat någon kostnad för framtida saneringskostnader av gruvområdet. Kostnaden för sanering är en fråga för Östhammars kommun såsom enda ägare till Dannemora gruvfastighet. Då bolaget saknar egna medel skulle ett föreläggande att sanera gruvområdet medföra att bolaget skulle försättas i konkurs.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Ingen verksamhet har bedrivits under 2022.

Flerårsöversikt

Alla belopp i tkr	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	-	-	-	-	-
Resultat efter finansiella poster	-104	-40	-40	-40	-41
Soliditet	3%	41%	56%	71%	85%

R
F.
2 PAU
MW
Ost

Förändring eget kapital

Alla belopp tkr		Aktiekapital	Reservfond	Överkursfond	Balanserat resultat inkl. årets resultat
Vid årets början	2022-01-01	200	50		-138
Årets resultat					-104
Vid årets slut	2022-12-31	200	50		-242

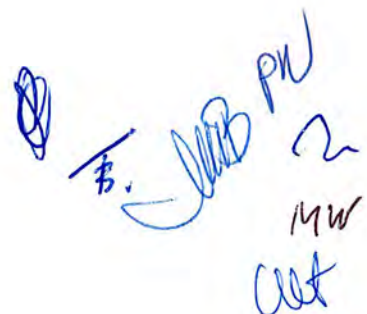
Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att ansamlat underskott, kronor 242 004 kr, balanseras i ny räkning.

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
	1		
Rörelseintäkter, lagerförändringar mm			
Nettoomsättning		—	—
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar mm		—	—
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-103	-40
Summa rörelsekostnader		-103	-40
Rörelseresultat		-103	-40
Finansiella poster			
Dröjsmålsränta		-2	-
Återvunnen nedskrivning		-	-
Summa finansiella poster		-2	-
Resultat efter finansiella poster		-104	-40
Årets resultat		-104	-40

Balansräkning

<i>Belopp i tkr</i>	<i>Not</i>	<i>2022-12-31</i>	<i>2021-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Fordringar hos ägaren Östhammars kommun		272	272
Summa kortfristiga fordringar		<u>272</u>	<u>272</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>272</u>	<u>272</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>272</u>	<u>272</u>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital		200	200
Reservfond		<u>50</u>	<u>50</u>
Summa bundet eget kapital		<u>250</u>	<u>250</u>
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		-138	-98
Årets resultat		-104	-40
Summa fritt eget kapital		<u>-242</u>	<u>-138</u>
Summa eget kapital		<u>8</u>	<u>112</u>
<i>Långfristiga skulder</i>			
Checkräkningskredit, Östhammars kommun	2	265	160
Summa långfristiga skulder		<u>265</u>	<u>160</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		0	0
Summa kortfristiga skulder		<u>0</u>	<u>0</u>
		0	0
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>272</u>	<u>272</u>

Noter*Belopp i tkr om inget annat anges***Not 1 Redovisningsprinciper**

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämnden allmänna råd BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

Not 2 Chekräkningskredit

	2022-12-31	2021-12-31
Beviljad kreditlimit	10 500	10 500
Outnyttjad del	-10235	-10340
Utnyttjad kreditbelopp	265	160

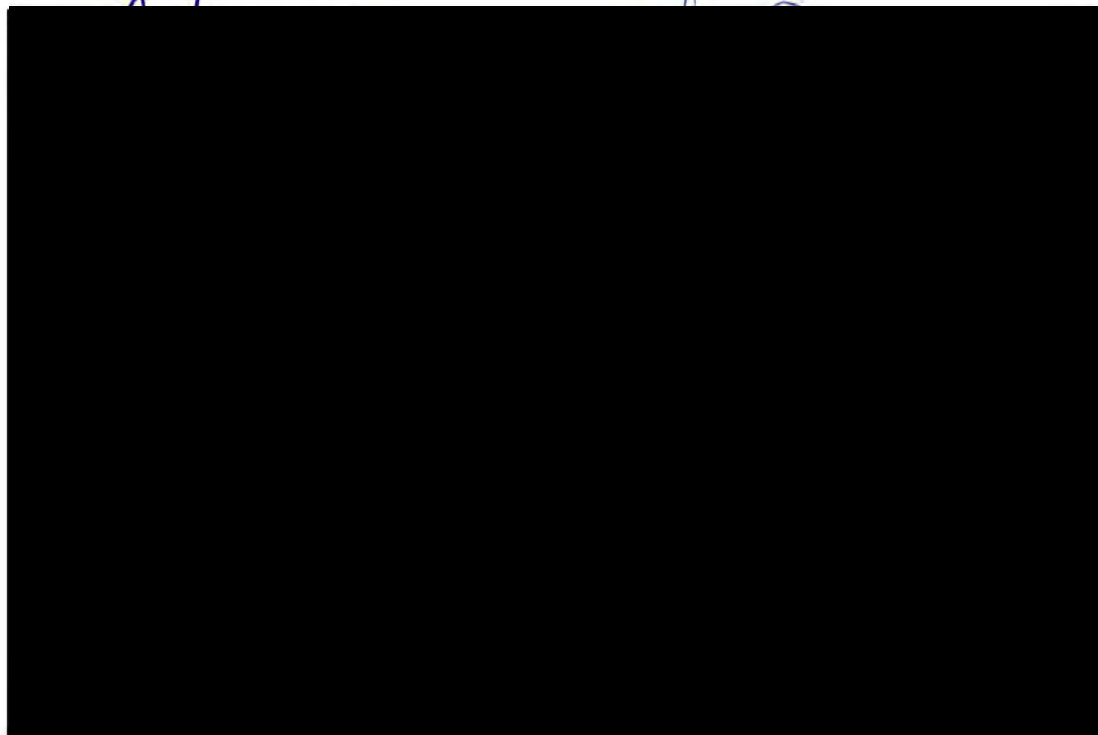
Not Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

	2022-12-31	2021-12-31
Ställda säkerheter	Inga	Inga

Eventalförpliktelser

Som framgår av förvaltningsberättelsens avsnitt om miljö finns föroreningar på de fastigheter bolaget sålde under 2008. Ansvaret för sanering av dessa föroreningar faller tillbaka på bolaget och SSAB i form av tidigare ägare. Kostnadernas storlek samt hur de skall fördelas mellan tidigare ägare är inte känd.

Östhammar 2023-05-30

MW

[Företagets brevhuvud]

KPMG AB
Cecilia Kvist
Box 49
721 04 Västerås

12 ~~Maj~~ 2023

Jun

Detta uttalande lämnas i anslutning till er revision av företagets årsredovisning för det räkenskapsår som slutade 31 december 2022 och syftar till att ni ska ge uttryck för er uppfattning om huruvida årsredovisningen i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen.

Vi bekräftar utifrån vår bästa kunskap och övertygelse, efter att ha gjort sådana förfrågningar som vi ansett nödvändiga för att på ett lämpligt sätt informera oss, följande:

Årsredovisningen

1. Vi har tagit vårt ansvar för upprättandet av årsredovisningen i enlighet med vad som framgår av uppdragsbrevet daterat den 5 maj 2015 och då i synnerhet att årsredovisningen ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen.
2. De metoder, den data och de betydelsefulla antaganden som används vid uppskattningar i redovisningen och de relaterade upplysningarna är rimliga utifrån tillämpliga redovisningsregelverk för finansiell rapportering för att uppnå en rättvisande bild i redovisningen och i upplysningarna.
3. Alla händelser efter räkenskapsårets utgång som enligt årsredovisningslagen kräver justeringar eller att upplysningar lämnas har beaktats på ett korrekt sätt i årsredovisningen.

Lämnad information

4. Vi har försett er med;
 - tillgång till all information som vi har kännedom om och som är relevant för upprättandet av årsredovisningen, t ex bokföring, dokumentation och annat;
 - ytterligare information som ni har begärt av oss för revisionens syfte; och
 - obegränsad tillgång till personer inom företaget som ni har bedömt att det är nödvändigt att inhämta revisionsbevis ifrån.
5. Alla transaktioner har bokförts i räkenskapsmaterialet och avspeglas i årsredovisningen.
6. Vi bekräftar vårt ansvar för en sådan intern kontroll som vi bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vi bekräftar särskilt vårt ansvar för utformning, införande och upprätthållande av interna kontroller i syfte att förhindra och upptäcka oegentligheter och fel.

Vi har upplyst er om utfallet av vår bedömning av risken för att årsredovisningen kan innehålla väsentliga felaktigheter som beror på oegentligheter.

7. Vi bekräftar att:
 - (a) Det inte har förekommit oegentligheter eller misstänkta oegentligheter som vi är medvetna om och som påverkar företaget vilket innefattar:
 - företagsledningen
 - medarbetare som har väsentliga roller vid utövandet eller övervakningen av den interna kontrollen, eller
 - andra där oegentligheter kan ha väsentlig betydelse för årsredovisningen

(b) Det inte har förekommit några anklagelser om oegentligheter, eller misstänkta oegentligheter, som påverkar företagens årsredovisning som vi har fått kännedom om genom anställda, tidigare anställda, eventuella analytiker som följer företaget, tillsynsmyndigheter eller andra.

8. Vi har upplyst er om alla kända eller misstänkta fall av överträdelse av lagar och andra författningar vars effekter ska beaktas när årsredovisningen upprättas. Upplysningar ska i förekommande fall även lämnas om överträdelse av Aktiebolagslagen (ABL) där ni som revisorer har granskningsplikt enligt samma lag; exempelvis s k förbjudna lån enligt kapitel 21 i ABL och otillåtna värdeöverföringar enligt definitionen i Aktiebolagslagens 17 kapitel.

Vidare har vi upplyst er om och korrekt bokfört och/eller lämnat upplysning i årsredovisningen om alla förhandlingar, tvister och skadestånd vars effekter ska övervägas vid upprättandet av årsredovisningen. Bokföringen/upplysningen har skett i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

9. Vi har upplyst er om vilka företagens närstående är och om alla närståenderelationer och närståendetransaktioner som vi känner till. Alla närståenderelationer och närståendetransaktioner har blivit bokförda och upplysta om i enlighet med årsredovisningslagen.

Med vänlig hälsning

Dannemora Gruvfastighets Aktiebolag

Peter Nyberg
Verkställande direktör

Jacob Spangenberg
Styrelseordförande

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Dannemora Gruvfastighets Aktiebolag, org. nr 556387-4824

Rapport om årsredovisningen

Inga uttalanden görs

Vi har haft i uppdrag att utföra en revision av årsredovisningen för Dannemora Gruvfastighets Aktiebolag för år 2022.

Som en följd av de förhållanden som beskrivs i avsnittet *Grund för uttalanden* kan vi inte uttala oss om huruvida årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen eller om den ger en rättvisande bild av Dannemora Gruvfastighets Aktiebolags finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Vi kan inte heller uttala oss om huruvida förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Som en följd av uttalandet ovan kan vi varken till- eller avstyrka att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Enligt vår bedömning har en avsättning bort göras för förväntade kostnader för det miljöansvar som, enligt vad som framgår av förvaltningsberättelsen, åligger bolaget i egenskap av tidigare ägare av Dannemora gruvområde. I vart fall har en avsättning bort göras vad avser bolagets förväntade kostnadsansvar för de förnyade undersökningar som Länsstyrelsen begärt under 2016. Då ingen utredning av ansvarsfördelningen föreligger har vi inte fått del av tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis för att kunna bedöma vilket belopp avsättningen borde uppgå till. Osäkerheten ifråga om avsättningens storlek är av väsentlig och av avgörande betydelse för bedömningen av bolagets resultat och ställning.

Väsentliga osäkerhetsfaktorer avseende antagandet om fortsatt drift

Utän att det påverkar våra uttalanden ovan vill vi fästa uppmärksamheten på förvaltningsberättelsen och noten till eventualefterpliktelser av vilka bland annat framgår att det finns betydande miljöföroreningar på fastigheter som bolaget tidigare ägt, att ansvaret för dessa föroreningar faller tillbaka på bolaget och SSAB i egenskap av tidigare fastighetsägare och att ett föreläggande mot bolaget att sanera området skulle medföra att bolaget skulle försättas i konkurs.

Dessa förhållanden tyder på att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden.

På grund av de förhållanden som beskrivs i avsnittet *Grund för uttalanden* kunde vi inte inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för våra uttalanden avseende denna årsredovisning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Inget uttalande görs respektive uttalande

Utöver det uppdrag vi haft att utföra en revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Dannemora Gruvfastighets Aktiebolag för år 2022 samt haft i uppdrag att utföra en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Som en följd av det förhållande som beskrivs i avsnittet *Grund för uttalanden* kan vi varken till- eller avstyrka att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen. Vi tillstyrker att bolagsstämman beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Det framgår av vår Rapport om årsredovisningen att vi varken kan till- eller avstyrka att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Vi har utfört revisionen av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning enligt god revisionsd i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Dannemora Gruvfastighets Aktiebolag enligt god revisorsd i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Västerås den 13 juni 2023

KPMG AB

Cecilia Kvist

Auktoriserad revisor

Årsredovisning
för
Östhammar Vatten AB

559099-4447

Räkenskapsåret

2022

21

[Handwritten signatures and initials]

Styrelsen och verkställande direktören för Östhammar Vatten AB avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2022.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Bolaget bildades och startade sin verksamhet 2017 och ska enligt gällande bolagsordning

- vara huvudman för vatten- och avloppsverksamheten i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) i Östhammar kommun
- äga och förvalta allmänna anläggningar för ändamålet,
- samt därmed förenlig verksamhet.

Koncernen

I Gästrike Vatten koncernen ingår förutom moderbolaget Gästrike Vatten AB följande dotterbolag:

Gävle Vatten AB
Hofors Vatten AB
Ockelbo Vatten AB
Älvkarleby Vatten AB
Östhammar Vatten AB

Östhammar Vatten AB har sitt säte i Östhammar kommun, Uppsala län.

Ägarförhållanden

Östhammar Vatten AB är ett dotterbolag till moderbolaget Gästrike Vatten AB. Kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt Gästrike Vatten AB. Gästrike Vatten AB innehar 99 % av aktierna och Östhammar kommun äger resterande 1 %. Östhammar kommun utser samtliga styrelseledamöter.

Verksamheten samt väsentliga händelser

Östhammar Vatten AB tillhandahåller anläggningar för allmänna vattentjänster i Östhammar kommun. Tillsammans med moderbolaget Gästrike Vatten AB säkerställs en långsiktigt hållbar VA-verksamhet som följer av huvudmannaskapet enligt lagen om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) innefattande produktion och distribution av dricksvatten samt avledande och omhändertagande av avloppsvatten samt administration för detta.

Östhammar Vatten ABs förutsättningar på marknaden betraktas som stabila. Bolaget har en lagstiftad monopolställning i rollen som kommunens leverantör av vatten- och avloppstjänster.

En strategi för att utveckla VA-försörjningen i Östhammar och Öregrund genom en systemlösning har arbetats fram tillsammans med ett förslag till utbyggnads och anslutningsplan. Östhammars kommunfullmäktige har beslutat om systemlösning för att knyta ihop VA-anläggningarna i de östra delarna av Östhammars kommun för att skapa en robust VA-försörjning och ökad kapacitet.

I enlighet med inriktning och beslutad systemlösning har förberedande utredningar påbörjats. Arbetet kommer att fortsätta under kommande år.

Reningsprocessen vid Öregrunds reningsverk för fosfor och BOD (biologiskt nedbrytbara ämnen) har inte fungerat tillräckligt bra trots flera utredningar och åtgärder. Arbete fortlöper.

Mer vatten levereras till Alunda och Österbybruk från Örbyhus i Tierp. Under hösten har driftoptimeringar skett i vattenverken och anpassningar på det nya ledningsnätet skett, arbetet fortlöper under 2023. Dialog sker med Tierps Energi och miljö AB (TEMAB) rörande implementering av avtal samt leverans och köp av vatten.

Kommunfullmäktige i Östhammar har beslutat om höjning av bruksavgifternas nivå för år 2023 i Östhammars kommun.

Kommunfullmäktige i Östhammar har beslutat om en utökning av eget kapital i form av ett ovillkorat aktieägartillskott på 10 miljoner kronor till Östhammar Vatten AB genom att omvandla nuvarande befintligt villkorade aktieägartillskott

Miljöansvar

Verksamheten genomsyras av ett långsiktigt kretsloppstänkande, där hänsyn även ska tas till kommande generationers behov av en god VA-försörjning. På så sätt kan vårt vatten hanteras, bevaras och brukas på ett hållbart sätt. Avloppsvatten renas i avloppsreningsverken från fosfor och organiskt material innan det återförs till naturen i ytvatten som är recipienter.

Östhammar Vatten ABs verksamhet är till väsentliga delar tillståndspliktig enligt miljöbalken. För varje tillståndspliktigt reningsverk upprättas ett särskilt miljöbokslut. Det finns åtta tillståndspliktiga verk, Alunda, Gimo, Harg, Hargshamn, Skoby, Öregrund, Österbybruk och Östhammar, samtliga utom Öregrunds reningsverk bedöms ha resultat inom gällande villkor. Bedömningen är att riktvärden för Öregrunds reningsverk överskrids under 2022. Uttag av vatten är tillståndspliktigt enligt miljöbalken. Samtliga uttag ligger inom tillstånden.

Dricksvatten är klassificerat som livsmedel och vattenkvaliteten kontrolleras kontinuerligt genom provtagningar i enlighet med fastställda kontrollprogram. Andelen vattenprov enligt fastställt kontrollprogram som är tjänliga i enlighet med Livsmedelsverkets föreskrifter överstiger 99 %. Det innebär att allt vatten som levererats ut har varit hälsomässigt säkert.

Intäkter och kostnader

Årets resultat är en vinst på 0 mnkr, efter att 262 tkr av intäkterna har redovisats som överuttag och bokförts som skuld till VA-kollektivet. Huvuddelen av intäkterna kommer från bruksavgifter, en mindre del av intäkterna kommer från periodens anläggningsavgifter.

Över- eller underuttag arbetas in i bolagets ekonomiska plan och avgiftsuttaget balanseras mot verksamhetens kostnader. Den plan som läggs har sin grund i den strategi som styrelsen tagit fram och genom att avgiftsuttaget balanseras mot verksamhetens kostnader kan upparbetade över- eller underuttag återföras.

Östhammar Vatten AB belastas av samtliga kostnader för sin VA-försörjning. Resurser som nyttjas gemensamt i Gästrike Vatten AB och som inte går att koppla direkt till ett anläggningsbolag fördelas genom en fördelningsnyckel som fastställts av styrelsen i Gästrike Vatten AB. Andelen av Gästrike Vatten ABs kostnader som belastar Östhammar Vatten AB uppgår till 12 %.

Investeringar

Investeringarna består främst av förnyelse av befintliga anläggningar och VA-ledningsnät samt nyinvesteringar för att säkerställa kvaliteten och öka kapaciteten i dricksvattenförsörjningen och avloppsreningen. Flera av investeringarna är flerårsprojekt.

Flerårsöversikt (Tkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	56 112	50 621	52 250	54 923	48 680
Årets över- (+)/underuttag (-)	262	5 502	4 134	-2 257	508
Ackumulerat över-/underuttag	9 896	9 634	4 134	-1 749	508
Investeringar	28 015	73 599	75 310	5 266	4 929
Balansomslutning	321 248	300 939	234 642	176 624	180 073
Såld mängd VA (tm3)	840	849	1 103	977	995
Producerad mängd vatten (tm3)	1 042	1 032	1 236	1 075	1 140
Mottagen mängd avlopp (tm3)	2 105	2 098	1 891	2 704	1 895

I nettoomsättningen ingår över-/underuttag

tm3 = tusental kubikmeter

Differensen mellan såld mängd, producerad mängd och mottagen mängd ger en indikation om anläggningarnas status.

Risk- och osäkerhetsfaktorer samt förväntad utveckling

Uppdraget utökas, särskilt kan lyftas förändringar i Lag om allmänna vattentjänster (LAV), införandet av nya dricksvattenföreskrifter/direktiv, osäkert säkerhetsläge, ökat fokus på klimatanpassning/skyfall samt revidering av avloppsdirektivet. Ökade krav på beredning och robusthet för vattenleverans samt reningskrav för avlopp och dagvatten kommer att påverka inriktning och ökade kostnader förväntas. Även den lokala och regionala utvecklingen är fortsatt stark vilket är positivt men tillsammans med ökade krav, ökat behov av underhåll samt behov av ökad kapacitet och VA-utbyggnad blir kraven mycket stora på organisationen.

Inom hållbarhetsområdet är vattenskydd, hantering av slam, smart vattenanvändning och klimatanpassning av såväl VA-verksamheten som våra städer viktiga områden att arbeta med integrerat med primärkommunernas fysiska planering.

Investerings- och exploateringsbehovet är stort till följd av ökade krav och för ökad kapacitet för att kunna bygga ut kommunalt VA till nya anslutningar. Omfattande åtgärder ligger i den långsiktiga investeringsplanen för både dricksvatten och avlopp. Det krävs även utbyggnad och anpassning av distributionsnätet.

De ökade kraven tillsammans med ökade rörelsekostnader på grund av inflation, ränteläge, höjda elpriser gör att verksamhetskostnaderna bedöms öka trots att effektiviseringar sker. Kostnaderna kommer att påverkas av omvärldsläget som i nuläget är osäkert. Detta innebär såväl att en ökad prisbild kan ge högre kostnader men även att brist på komponenter/materiel kan leda till försenade arbeten vilket skjuter kostnader framåt. Kostnadsnivån beräknas öka successivt under kommande ramperiod, inte enbart som en följd av nytt kostnads- och ränteläge utan även kopplat till de stora investeringar som ska göras under åren som kommer.

Ökade kostnader ger behov av ökade intäkter. Utbyggnad (exploatering) ska täckas genom intäkter från anläggningsavgifter och övriga ökade kostnader genom intäkter från brukningstaxan. I bedömningen av intäkter har förutsatts att förbrukningen kommer att öka något på grund av nya kunder. Bedömningen är att taxehöjningar kommer att krävas under kommande år för att inte verksamheten ska vara underfinansierad.

De stora investeringarna ger ett ökat lånebehov. Detta gör även att verksamheten blir mer räntekänslig. Det är nödvändigt att vara öppna för att lyfta in dialog om finansiering och överväga alternativa finansieringsformer samt nyttja möjligheter till avsättning så att taxjusteringarna kan hållas nere. Då investeringsbehovet för såväl re- som nyinvesteringar är stort nationellt inom VA-området såväl som

inom övrig teknisk infrastruktur i Sverige blir det extra viktigt att arbeta strategiskt med finansieringsfrågorna.

Känslighetsanalys

Räntor

En ökning av räntan med ± 1 procentenhet skulle innebära en förändring i kostnader på ca $\pm 2,6$ mnkr för bolaget.

Bolaget påförs en inlåningsavgift i samband med positiva saldon på banktillgodohavanden överstigande 50 mnkr i koncernen. Inlåningsavgiften beräknas på saldot per månad som det överstiger 50 mnkr med ett genomsnitt av 1 W stibor för aktuellt månad (Riksbanken).

Intäkter

En förändring av intäkter med ± 1 procentenhet skulle innebära en förändring av intäkter på ca ± 560 tkr för bolaget.

Kostnader

En förändring av direkta kostnader med ± 1 procentenhet skulle innebära en förändring i kostnader på ca ± 120 tkr för bolaget.

Förändringar i eget kapital

	Aktie- kapital	Övrigt fritt eget kapital	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	100 000	10 000 000	0	10 100 000
Årets resultat			0	0
Belopp vid årets utgång	100 000	10 000 000	0	10 100 000

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	10 000 000
disponeras så att i ny räkning överföres	10 000 000

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter.

Resultaträkning	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
Nettoomsättning	2	56 111 625	50 621 255
Övriga rörelseintäkter		690 504	861 880
		56 802 129	51 483 135
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-11 807 125	-13 904 196
Övriga externa kostnader	3, 4	-34 952 748	-29 116 396
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-7 293 002	-6 898 110
Övriga rörelsekostnader		-2 640	0
		-54 055 515	-49 918 702
Rörelseresultat		2 746 614	1 564 433
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	5	5 246	3 275
Räntekostnader och liknande resultatposter	6	-2 732 909	-1 178 180
		-2 727 663	-1 174 905
Resultat efter finansiella poster		18 951	389 528
Resultat före skatt		18 951	389 528
Skatt på årets resultat	7	-18 951	-389 528

[Handwritten signatures and initials]
1A
25

Balansräkning	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	8	16 828 086	17 810 818
Maskiner och andra tekniska anläggningar	9	138 037 536	124 722 636
Inventarier, verktyg och installationer	10	11 984 606	12 406 434
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	11	150 529 548	141 729 089
		317 379 776	296 668 977
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Uppskjuten skattefordran	12	221 309	142 552
		221 309	142 552
Summa anläggningstillgångar		317 601 085	296 811 529
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		2 652 196	1 634 339
Fordringar Östhammar Kommun	13	0	442 014
Övriga fordringar		985 055	2 051 413
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		10 014	0
		3 647 265	4 127 766
Summa omsättningstillgångar		3 647 265	4 127 766
SUMMA TILLGÅNGAR		321 248 350	300 939 295

Balansräkning

Not 2022-12-31 2021-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Aktiekapital

15 100 000 100 000
100 000 100 000

Fritt eget kapital

Balanserad vinst eller förlust

16 10 000 000 10 000 000
10 000 000 10 000 000

Summa eget kapital

10 100 000 10 100 000

Avsättningar

Övriga avsättningar

17 960 000 80 000
960 000 80 000

Långfristiga skulder

Skulder till kreditinstitut

18 255 292 124 226 158 124

Övriga skulder

19 28 859 299 26 050 309
284 151 423 252 208 433

Kortfristiga skulder

Checkräkningskredit Gävle Kommun

14 1 302 977 13 706 603

Skulder till kreditinstitut

3 691 000 3 036 000

Leverantörsskulder

7 554 213 9 546 730

Skulder koncernföretag

13 30 351 901 685

Skulder Östhammar kommun

13 65 686 19 550

Aktuella skatteskulder

241 540 148 242

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

20 13 151 160 11 192 052

26 036 927 38 550 862

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

321 248 350 300 939 295

Kassaflödesanalys

	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	21	18 951	389 528
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	22	10 981 992	7 179 995
Betald skatt		-4 410	1 238
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		10 996 533	7 570 761
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av kortfristiga fordringar		480 502	158 568
Förändring av kortfristiga skulder		-13 262 235	18 406 254
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-1 785 200	26 135 583
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-28 015 290	-73 599 583
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		11 490	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-28 003 800	-73 599 583
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		29 134 000	71 447 693
Amortering av lån		655 000	-23 983 693
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		29 789 000	47 464 000
Årets kassaflöde		0	0
Likvida medel vid årets slut		0	0

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning

Bolaget följer BFNAR 2003:3 som anger att en inkomst redovisas som intäkt först då det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som företaget ska få av transaktionen kommer att tillfalla företaget.

I enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Eventuella överuttag/underuttag bör återföras/belasta abonnentkollektivet inom tre år från det att dessa uppstått genom återbetalning eller som taxesänkning alternativt taxehöjning för att uppnå kostnadstäckning. Om inkomsterna från avgifterna överskrider kostnaderna föreligger följaktligen en legal förpliktelse.

I enlighet med VA-lagen redovisas överuttag som en skuld och det överuttag som skett för framtida investeringar redovisas som långfristig skuld och löses upp i den takt som anläggningen skrivs av.

Anläggningsavgifter

Anläggningsavgiften är en engångsavgift som ska betalas när fastigheten ansluts till kommunalt VA och ska täcka kostnaderna för att ansluta en fastighet vilket innebär att den ska täcka kostnaderna för nyinvesteringar i anläggningen samt del av huvudanläggningen, administration och räntekostnader för nyanläggning i ledningsnätet och del av huvudanläggning. Anläggningsavgiften intäktsförs i dotterbolagen enligt matchningsprincipen vilket innebär att den möter kapitalkostnaderna som är hänförliga till anslutningsavgiften enligt nedanstående.

År 1 10% för administrationskostnader och 1/33 av resterande 90 %.

År 2-33 1/33 av resterande 90 %

Brukningssavgifter

Brukningssavgiften är en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

Brukningssavgiften faktureras löpande till alla kunder.

Gemensamma intäkter och kostnader

Gemensamma kostnader från moderbolaget har fördelats utifrån olika fördelningsnycklar: Personalkostnaderna har fördelats från moderbolaget till dotterbolagen utifrån tidredovisning. Direkta kostnader hänförliga till dotterbolagen har debiterats dotterbolagen i sin helhet. Övriga kostnader fördelas utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen i Gästrike Vatten AB.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggning byts ut, utträngs eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar och eventuella ned/uppskrivningar.

Avskrivningar på anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen och belastar rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan från anskaffningstillfället.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	År
Inventarier	3-10
Maskiner	5-10
Tekniska anläggningar*	10-33
VA-ledningar**	33-50

*Som tekniska anläggningar räknas exempelvis; pumpstationer, tryckstegringar, högreservoarer, brunnar, infiltrationsanläggningar.

**VA-ledningar är en teknisk anläggning och avskrivningstiden är beroende av om det är en; huvudledning, servisledning, områdesledning, samt om mark eller sjöförlagd ledning.

Byggnader (vattenverk och avloppsreningsverk)

Delas upp i komponenter i enlighet med K3; tak, stomme, grund, byggnadsanläggning. Anläggningens huvudsakliga funktion styr om anläggningen är att beakta som en byggnad eller en produktionsanläggning. Syftet med byggnaden vid en produktionsanläggning är ett skal/skydd för att skydda produktionen, den tekniska anläggningen och utgör därmed en byggnadsanläggning.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	År*	andel i %
Tak	25	10-50
Stomme	50	5-35
Grund	50	5-20
Byggnadsanläggning	10-25	40-80

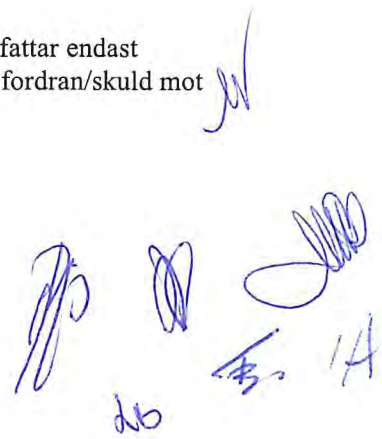
* Avskrivningstiden för byggnader övertagna från kommunen har anpassats till återstående nyttjandeperiod från tidpunkten vid övertagandet.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar tidigare års aktuella skatt. Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning skall betala till eller erhållas från Skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Uppskjuten skatt avseende framtida skatteeffekter redovisas i resultat- och balansräkningarna.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Likvida medel redovisas som kort fordran/skuld mot Gävle kommun.

Lån

Östhammar Kommun har borgensåtagande för finansiering av investeringar i Östhammar Vatten AB. För Östhammar Vatten AB sker upptagning av lån externt hos kreditinstitut mot reverser som löper med ränta och amortering för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Not 2 Nettoomsättningens fördelning

	2022	2021
Nettoomsättningen per rörelsegren		
Anslutningsavgifter	1 369 097	1 001 855
Konsumtionsavgifter	55 004 494	55 121 397
Underuttag/Överuttag VA-kollektivet	-261 966	-5 501 997
	56 111 625	50 621 255

Not 3 Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2022	2021
KPMG AB		
Revisionsuppdrag	38 000	41 000
	38 000	41 000

Not 4 Kostnader från Gästrike Vatten AB

	2022	2021
Styrelsearvoden	182 520	184 202
Inhyrd personal	6 430 467	7 398 910
Övriga kostnader enligt fördelningsnyckel fastställd av Gästrike Vatten AB	9 646 291	7 962 497
	16 259 278	15 545 609

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page, including a large signature, the initials 'B.' and 'IA', and the initials 'dB' at the bottom.

Not 5 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2022	2021
Övriga ränteintäkter	5 246	3 275
	5 246	3 275

Not 6 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2022	2021
Räntekostnader till kreditinstitut	2 167 447	951 513
Borgensavgifter till Östhammars kommun	477 320	184 898
Övriga räntekostnader	88 142	41 769
	2 732 909	1 178 180

Not 7 Skatt på årets resultat

	2022	2021
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-97 708	-143 832
Uppskjuten skatt	78 757	-245 696
Totalt redovisad skatt	-18 951	-389 528

Avstämning av effektiv skatt

	2022		2021	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		18 951		389 528
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-3 904	20,60	-80 243
Ej avdragsgilla kostnader		-15 248		-87 265
Ej skattepliktiga intäkter		201		
Utnyttjande av tidigare ej aktiverat underskottsavdrag		0		
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader på byggnader		78 757		-143 510
Skattemässiga justering av bokfört resultat för avskrivningar på byggnader		-78 757		-78 510
Redovisad effektiv skatt	100,00	-18 951	100,00	-389 528

Not 8 Byggnader och mark

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	22 253 199	21 175 429
Omklassificeringar	0	1 077 770
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	22 253 199	22 253 199
Ingående avskrivningar	-4 442 381	-3 471 624
Årets avskrivningar	-982 732	-970 757
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 425 113	-4 442 381
Utgående redovisat värde	16 828 086	17 810 818
Bokfört värde byggnader	14 588 786	15 571 518
Bokfört värde mark	2 239 300	2 239 300
	16 828 086	17 810 818

Not 9 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	148 348 084	145 184 093
Inköp	2 346 854	58 760
Försäljningar/utrangeringar	-11 490	
Omklassificeringar	16 867 978	3 105 231
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	167 551 426	148 348 084
Ingående avskrivningar	-23 625 448	-18 333 783
Årets avskrivningar	-5 888 442	-5 291 665
Utgående ackumulerade avskrivningar	-29 513 890	-23 625 448
Utgående redovisat värde	138 037 536	124 722 636

Not 10 Inventarier, verktyg och installationer

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	15 372 979	15 372 979
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	15 372 979	15 372 979
Ingående avskrivningar	-2 966 545	-2 330 857
Årets avskrivningar	-421 828	-635 688
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 388 373	-2 966 545
Utgående redovisat värde	11 984 606	12 406 434

[Handwritten signatures and initials]

Not 11 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	141 729 089	72 371 267
Inköp	25 668 437	73 540 823
Omklassificeringar	-16 867 978	-4 183 001
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	150 529 548	141 729 089
Utgående redovisat värde	150 529 548	141 729 089

Not 12 Uppskjuten skattefordran

	2022-12-31	2021-12-31
Byggnader	221 309	142 552
Skattemässigt underskott	0	0
	221 309	142 552

Årets bokförda värde fastigheter: 17 810 818

Årets skattemässiga värde fastigheter: 18 502 818

Not 13 Transaktioner med koncernföretag

Moderföretag i den minsta koncern där Östhammar Vatten AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Gästrike Vatten AB, 556751-1661, Gävle.

	2022-12-31	2021-12-31
Andel inköp och försäljning (%) avseende företag inom Gästrike Vatten Koncernen		
Inköp	35	36
Försäljning	0	0
	35	36

Not 14 Checkräkningskredit

Beviljat belopp på checkräkningskredit hos Gävle kommun uppgår till 150 mnkr totalt för Gästrike Vattenkoncernen exklusive Gävle Vatten AB. Eventuellt Saldo redovisas som kortfristig fordran/skuld. Gävle kommun är kontohavare mot banken.

Not 15 Antal aktier och kvotvärde

Antal aktier	Kvotvärde
100	1 000
100	

[Handwritten signatures and initials in blue ink]

Not 16 Disposition av vinst eller förlust

2022-12-31

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:

balanserad vinst 10 000 000

disponeras så att
i ny räkning överföres 10 000 000

Not 17 Avsättningar

2022-12-31

2021-12-31

Beräknade skadeståndsanspråk där VA-huvudman har strikt ansvar

960 000

80 000

960 000

80 000

Not 18 Långfristiga skulder

2022-12-31

2021-12-31

Skulder som ska betalas senare än fem år efter balansdagen

67 560 000

65 947 693

67 560 000

65 947 693

Not 19 Övriga långfristiga skulder

2022-12-31

2021-12-31

Periodiserade anslutningsavgifter

Ingående balans

25 907 760

25 596 579

Årets förändring

2 818 287

311 181

28 726 047

25 907 760

Skuld för investeringsbidrag till Karö Våtmark

Ingående balans

142 549

151 845

Årets förändring

-9 297

-9 296

133 252

142 549

Intäkter från anslutningsavgifter intäktsförs med ca 13 % det första året och därefter ca 3 % per år.

Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna räntekostnader	1 045 706	362 390
Upplupna kostnader	2 207 612	1 193 788
Överuttag från VA-kollektivet	9 897 841	9 635 875
	13 151 159	11 192 053

Not 21 Räntor och utdelningar

	2022-12-31	2021-12-31
Erhållen ränta	-5 246	-3 275
Erlagd ränta	2 049 592	1 141 046
	2 044 346	1 137 771

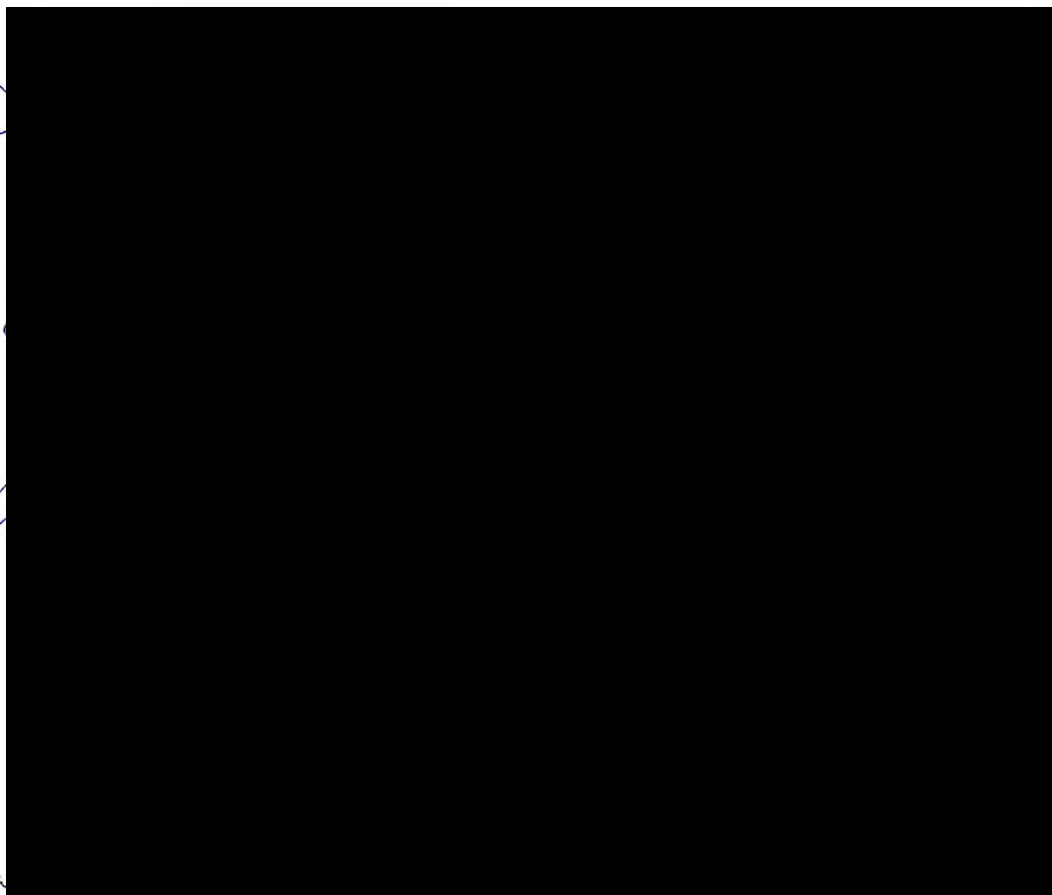
Not 22 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2022-12-31	2021-12-31
Avskrivningar	7 293 002	6 898 110
Anslutningsavgifter	2 818 287	311 182
Investeringsbidrag	-9 296	-9 296
Övriga avsättningar	880 000	-20 000
	10 981 993	7 179 996

2023-03-07

Östhammar

Margareta Sandberg
Auktoriserad revisor

Årsredovisning

för

Östhammar Vatten AB

559099-4447

Räkenskapsåret

2022

Fastställelseintyg

Undertecknad verkställande direktör i Östhammar Vatten AB intygar att resultaträkningen och balansräkningen i årsredovisningen har fastställts på årsstämma . Årsstämman beslutade att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Jag intygar också att innehållet i årsredovisningen och revisionsberättelsen stämmer överens med originalen.

Gävle

Lena Blad

